

23.04.2012

Kokousaika 23.04.2012 16:00 - 17:24

Kokouspaikka Kaupunginhallituksen istuntosali

Läsnä

Jäsenet

Rautava, Risto	puheenjohtaja
Bryggare, Arto	1. varapuheenjohtaja
	poissa: 443 §
Ylikahri, Ville	2. varapuheenjohtaja
Asko-Seljavaara, Sirpa	
Hakola, Juha	
Halla-aho, Jussi	
Helistö, Kimmo	
Kantola, Tarja	poissa: 442 §
Moisio, Elina	poistui 17:08, poissa: 460 - 472 §:t
Ojala, Outi	
Pajamäki, Osku	
Rauhamäki, Tatu	
Rissanen, Laura	poissa: 442 §
Sumuvuori, Johanna	poissa: 443 §
Björnberg-Enckell, Maria	varajäsen

Muut

Krohn, Minerva	kaupunginvaltuuston puheenjohtaja
	poissa: 443 §
Bogomoloff, Harry	kaupunginvaltuuston 1. varapuheenjohtaja
Hiltunen, Rakel	kaupunginvaltuuston 2. varapuheenjohtaja
Pajunen, Jussi	kaupunginjohtaja
Sauri, Pekka	apulaiskaupunginjohtaja
Penttilä, Hannu	apulaiskaupunginjohtaja
Räty, Laura	apulaiskaupunginjohtaja
Korhonen, Tapio	rahoitusjohtaja
Summanen, Juha	vs. hallintojohtaja
Tulensalo, Hannu	henkilöstöjohtaja
Sarvilinna, Sami	kaupunginlakimies
	poissa: 443 §
Waronen, Eero	viestintäpäällikkö
Hari, Olli	kaupunginsihteer
Hyttinen, Hannu	kaupunginsihteer

23.04.2012

Härmälä, Timo	kaupunginsihteeri
Matikainen, Kristiina	kaupunginsihteeri
Mickwitz, Leena	kaupunginsihteeri
Rautanen, Marja-Liisa	kaupunginsihteeri
Sippola-Alho, Tanja	kaupunginsihteeri
Ryöti, Miliza	apulaiskaupunginsihteeri
Saarinen, Erja	apulaiskaupunginsihteeri
Nyfors, Maria	hallintosihteeri
Saxholm, Tuula	talousarviopäällikkö
	saapui 16:24, poistui 16:50

23.04.2012

---

§	Asia	
382	Kj/1	Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen sekä pöytäkirjan tarkastajien valinta
383	Kj/2	Tämän kokouksen päätösten täytäntöönpano
384	Kj/1	V Guggenheim-museon perustamismahdollisuuksia Helsinkiin ja museon toimintaa koskevan konsepti- ja kehitysselvityksen käsittely sekä jatkotoimenpiteistä päättäminen
385	Kj/2	V Lainan myöntäminen Tapanilan Urheilutalosaatiolle
386	Kj/3	V Kj/ Vt Pia Pakarisen aloite koskien ammatillisten oppilaitosten kokonaisvaltaista toimitilasuunnitelmaa
387	Kj/4	V Kj / Vt Lilli Autin aloite koskien talousarvioaloitteiden käsittelyn aikaistamista
388	Kj/5	V Kj / Vt Kati Peltolan aloite alueellisten keskustelujen aloittamisesta hyvinvointihankkeista
389	Kj/6	V Kj / Vt Johanna Sumuvuoren aloite järjestöportaalin perustamisesta
390	Kj/7	V Kj / Vt Osmo Soininvaaran aloite Santahaminan saamiseksi asuinkäyttöön
391	Kj/8	V Kj / Vt Thomas Wallgrenin aloite ydinvoimateollisuudesta irrottautumisesta
392	Kj/9	V Kj / Vt Tuomo Valokaisen ym. aloite Kalasataman kivimurskaamon haittojen minimoimisesta
393	Kj/10	V Kj / Vt Pauli Leppä-ahon ym. aloite vaihtomallimme käyttöön ottamisesta kiinteistöjen kehittämisessä
394	Kj/11	V Kj / Vt Sanna Hellströmin ym. aloite painetusta kunnalliskalenterista luopumisesta
395	Kj/12	V Kj / Vt Sanna Vesikansan aloite Lapinmäen päiväkodin jatko mahdollisuuksien selvittämisestä
396	Kj/13	V Kj / Vt Kimmo Helistön aloite liikkuvan väestön asumisolosuhteiden parantamisesta
397	Kj/14	V Kj / Vt Silvia Modigin aloite Lasten Parlamentin nettisivujen linkin lisäämisestä kaupungin verkkosivuille
398	Kj/15	V Ryj / Vt Outi Alanko-Kahiluodon aloite penkkien saamiseksi Siilitielle

23.04.2012

399	Kj/16	V Ryj / Vt Mari Holopaisen aloite Hakaniemen torin rakennustöiden haittojen vähentämisestä
400	Kj/17	V Ryj / Vt Emma Karin aloite Kulosaaren melumuurin avaamisesta katutaiteelle
401	Kj/18	V Ryj / Vt Johanna Sumuvuoren aloite rakennusaikaisten ja pysyvien katutaidepaikkojen kartoittamisesta
402	Kj/19	V Ryj/ Vt Maija Anttilan aloite koulujen ja päiväkotien ruoan kulutuksen tehostamisesta ja ylijäämän hyödyntämisestä
403	Kj/20	V Ryj / Vt Arja Karhuvaaran aloite erityispysäköintiluvasta työtehtävien pysäköinnin sujuvoittamiseksi
404	Kj/21	V Ryj/ Vt Sari Näreen aloite näkövammaisten liikkumisen helpottamisesta
405	Kj/22	V Ryj / Vt Tuomo Valokaisen aloite metron iltaliikenteen lisäämisestä
406	Kj/23	V Ryj / Vt Laura Kolben aloite kantakaupungin joulu- ja talvivalaistuksesta
407	Kj/24	V Kaj / Vt Elina Moision aloite asumisen kustannusten alentamisesta autopaikkamääräyksiä väljentämällä
408	Kj/25	V Kaj / Vt Sari Näreen aloite uimaranta-alueen kaavoittamisesta erityisryhmille
409	Kj/26	V Kaj / Vt Tea Vikstedtin aloite luettelon laatimiseksi tontinvuokraamisen lajeista ja hinnoista
410	Kj/27	V Kaj / Vt Pauli Leppä-ahon aloite tonttien markkina-arvon määrittämisestä
411	Kj/28	V Kaj / Vt Outi Alanko-Kahiluodon aloite Herttoniemen Karhutien osittaisesta muuttamisesta pihakaduksi
412	Kj/29	V Kaj / Vt Kati Peltolan aloite kevyen- ja joukkoliikenteen lisäämisestä
413	Kj/30	V Kaj / Vt Tuomas Rantasen aloite etnisten ja eksoottisten tuotteiden kauppahallin sijoittamisesta Itäkeskukseen
414	Kj/31	V Kaj / Vt Outi Alanko-Kahiluodon aloite selvityksestä Itäväylän kattamisesta asuntorakentamista varten
415	Kj/32	V Kaj / Vt Maija Anttilan aloite kantakaupungin täydennysrakentamisen edistämisestä
416	Kj/33	V Kaj / Vt Kauko Koskisen aloite jalankulkijoiden turvallisuuden

23.04.2012

---

		parantamisesta
417	Kj/34	V Kaj / Vt Outi Alanko-Kahiluodon aloite Viikintien turvallisuuden parantamisesta
418	Kj/35	V Kaj / Vt Pia Pakarisen aloite ranta-alueiden kaavoituksen kokonaissuunnitelman laatimisesta
419	Kj/36	V Kaj / Vt Nina Suomalaisen aloite Pakilantien turvallisuuden parantamisesta
420	Kj/37	V Stj / Vt Tea Vikstedtin aloite sähköisestä ajanvarausjärjestelmästä
421	Kj/38	V Stj / Vt Pia Pakarisen ym. aloite vanhusten palveluasumisen puitesopimuskilpailutuksen kriteereistä
422	Kj/39	V Stj / Vt Essi Kuikan aloite kuparisista kosketuspinoista
423	Kj/40	V Stj/ Vt Tuomo Valokaisen aloite vanhemmille ihmisille suunnattujen keskustelutilaisuuksien järjestämisestä
424	Kj/41	V Stj / Vt Kati Peltolan ym. aloite palvelusetelikokeilun vaikutusten selvittämisestä
425	Kj/42	V Stj / Vt Yrjö Hakasen ym. aloite aktiivipassin käyttöönoton selvittämisestä
426	Kj/43	V Stj / Vt Outi Alanko-Kahiluodon aloite työttömien aktiivipassista
427	Kj/44	V Stj /Vt Outi Alanko-Kahiluodon ym. valtuustoaloite asunnottomien tilapäismajoituksen lisäämisestä
428	Kj/45	V Stj/ Vt Outi Alanko-Kahiluodon ym. aloite asunnottomien Yökahvila Kalkkersin aukiolon lisäämisestä
429	Kj/46	V Stj / Vt Sari Näreen aloite hoitotahtorekisteristä
430	Kj/47	V Stj / Vt Sirpa Puhakan aloite varahenkilöstöstä ja palkkapolitiikasta
431	Kj/48	V Sj / Vt Sari Näreen ym. aloite yläaste- ja lukioikäisten kouluunmenoajan kohtuullistamisesta
432	Kj/49	V Sj / Vt Kati Peltolan aloite suunnitelman tekemisestä nuorisotakuun toteuttamiseksi
433	Kj/50	V Sj / Vt Outi Alanko-Kahiluodon ym. valtuustoaloite työttömien liikuntamahdollisuuksien parantamisesta
434	Kj/51	V Sj / Vt Maija Anttilan ym. aloite Jätkäsaaren liikuntapaikoista
435	Kj/52	V Sj / Vt Silvia Modigin ym. aloite Musiikkitalon konserttien

23.04.2012

- heijastamisesta Töölönlahden ulkotilaan
- 436 Kj/53 V Sj / Vt Kauko Koskisen ym. aloite Pukinmäen Taidetalon toiminta-avustuksen korottamisesta
- 437 Kj/54 V Sj / Vt Terhi Koulumiehen ym. aloite tukiasemien radiotaajuisen säteilyn raja-arvojen käyttöön otosta kouluissa
- 438 Kj/55 V Sj / Vt Juho Romakkaniemen ym. valtuustoaloite Sibeliuskonserttien järjestämisestä Sibelius-monumentilla
- 439 Kj/56 V Sj / Vt Sirkku Ingervon ym. aloite maksuttomasta kausi-influenssarokotuksesta kaupungin henkilöstölle
- 440 Kj/57 V Sj / Vt Mirka Vainikan ym. valtuustoaloite lasten ja nuorten terveystottumusten selvittämisestä
- 441 Kj/58 V Sj / Vt Terhi Mäen ym. aloite tukitoimintoja toteuttavien tuuraajapoolien käyttöönoton selvittämisestä
- 442 Kaj/1 V Toukolan tonttien 23100/61 ja 74 asemakaavan muuttaminen (nro 12051)
- 443 Kaj/2 V Haagan kortteleiden 29005 - 29008, tonttien 29009/1 - 4, kortteleiden 29012 - 29014 ym. alueiden (Isonnevan alue) asemakaavan muuttaminen (nro 11938)
- 444 Kaj/3 V Vartiokylän, Mellunkylän ja Vuosaaren kaupunginosien eräiden alueiden (Tankovainion - Broändan alue) asemakaavan muuttaminen (nro 12008)
- 445 Kaj/4 V Arabianrannan asuntotontin vuokrauserusteet (tontti 23124/29)
- 446 Kaj/5 V Malmin tontin 38248/7 vuokrauserusteet
- 447 Kaj/6 V Maankäytön ja asumisen toteutusohjelma 2012
- 448 Kaj/7 V Sipoon kunnan omistamien kiinteistöjen ostaminen Östersundomista
- 449 Stj/1 V Palvelusetelikeilun jatkaminen
- 450 Kj/3 Selvitys kaupunkikonsernin riskienhallinnasta vuodelta 2011
- 451 Kj/4 Määrärahan myöntäminen Helsingin Satamalle Jätkäsaaren edustalla tehtäviin meritäyttöihin
- 452 Kj/5 Valtuutettu Kati Peltolan toivomusponsi: Kaupungin erilaisten tilanvarausjärjestelmien yhtenäistäminen
- 453 Kj/6 Valtuutettu Kauko Koskisen toivomusponsi koskien selvitystä kaupungin alueella olevien rakennustyömaiden ylijäämämassojen

23.04.2012

sijoituspaikoiksi

454	Kj/7	Sosiaalihuollon, perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon yhteisen asiakas- ja potilastietojärjestelmäpalvelun hankintayhteistyön toteuttamiseksi perustettava hankeorganisaatio ja sen edellyttämät virkajärjestelyt
455	Kj/8	Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen
456	Kj/9	Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen
457	Ryj/1	Outi Ojalan toivomusponsi yhdistelmälippujen käyttöönottamisen mahdollisuuksista
458	Ryj/2	Rakentamispalvelun (Stara) logistiikan osaston päällikön (yksikön johtaja) viran täyttäminen
459	Ryj/3	Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen
460	Kaj/1	Toimitilatonttien varaaminen Ilmalan alueelta Lemminkäinen Talo Oy:lle Sanoma Media Finland Oy:n toimitalon suunnittelua varten (tontit 17056/6-8)
461	Kaj/2	Jätkäsaarella sijaitsevan tontin ja sillä sijaitsevan ns. Sonckin makasiinin L3 varaaminen Renor Oy:lle (tontti 20803/3)
462	Kaj/3	Maankäyttösopimus NPF Brondankulma Oy kanssa (Asemakaava nro 12082)
463	Kaj/4	Maankäyttösopimus Kiinteistö Oy Vattuniemenranta 4:n kanssa (Asemakaava nro 12083)
464	Kaj/5	Maankäyttösopimus Tehdaskiinteistö Metalli Oy kanssa (asemakaava nro 12084)
465	Kaj/6	Pysäköintipaikkojen maksullisuusaikojen tarkistaminen
466	Kaj/7	Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen
467	Stj/1	Selvitys ja lausunto Eduskunnan oikeusasiamiehelle ruotsinkielisten mielenterveystyön avopalvelujen järjestämistavasta
468	Stj/2	Valtuutettu Essi Kuikan toivomusponsi: Mielenterveyskuntoutujien asumispalvelut
469	Stj/3	Eron myöntäminen vapaaehtoistyön neuvottelukunnan jäsenelle ja uuden jäsenen valinta
470	Stj/4	Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

23.04.2012

471	Sj/1	Lausunto tilastolain uudistamistyöryhmän ehdotuksesta
472	Sj/2	Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

23.04.2012

Kj/1

§ 382

Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen sekä pöytäkirjan tarkastajien valinta

Päätös

Kaupunginhallitus päätti todeta kokouksen lailliseksi ja päätösvaltaiseksi sekä valita jäsenet Rissasen (varalla Pajamäki) ja Helistön (varalla Hakola) tarkastamaan tämän kokouksen pöytäkirjan.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäneen todeta kokouksen lailliseksi ja päätösvaltaiseksi sekä valita jäsenet Oker-Blomin (varalla Pajamäki) ja Helistön (varalla Hakola) tarkastamaan tämän kokouksen pöytäkirjan.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

23.04.2012

Kj/2

§ 383

Tämän kokouksen päätösten täytäntöönpano

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, että tämän kokouksen päätökset voidaan panna täytäntöön ennen kuin ne ovat saaneet lainvoiman, ellei erikseen toisin ole päätetty tai myöhemmin päätetä.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäne, että tämän kokouksen päätökset voidaan panna täytäntöön ennen kuin ne ovat saaneet lainvoiman, ellei erikseen toisin ole päätetty tai myöhemmin päätetä.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

23.04.2012

Kj/1

§ 384

V Guggenheim-museon perustamismahdollisuuksia Helsinkiin ja museon toimintaa koskevan konsepti- ja kehitysselvityksen käsittely sekä jatkotoimenpiteistä päättäminen

Pöydälle 23.04.2012

HEL 2012-000420 T 12 02 01

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Anja Vallittu, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36046
anja.vallittu(a)hel.fi
Matti Malinen, konserniyksikön päällikkö, puhelin: 310 36277
matti.malinen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Concept and Development Study for a Guggenheim Helsinki
- 2 Memorandum of Understanding
- 3 Guggenheim Helsinki: konsepti- ja kehitysselvitys (suomennos)
- 4 Guggenheim Helsingfors: koncept och utvecklingsstudie (ruotsinnos)
- 5 Aiesopimus (suomennos)
- 6 Avsiktsförklaring (ruotsinnos)
- 7 Guggenheim Helsinki -museohankkeen kustannukset Helsingin kaupungille

Otteet

Ote

Solomon R. Guggenheim Säätiö
Suomen Kulttuurirahasto
Svenska Kulturfonden

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäneen esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättäneen

- merkitä tiedoksi Solomon R. Guggenheim -säätiön toteuttaman Guggenheim Helsinki -museon perustamismahdollisuuksia Helsinkiin ja museon toimintaa koskevan liitteenä 1 olevan konsepti- ja kehitysselvityksen

- hyväksyä, että museohankkeen kehitystyötä jatketaan yhteistyössä Solomon R. Guggenheim -säätiön kanssa osapuolten välisen liitteenä 2 olevan aiesopimuksen pohjalta toteuttamalla em. sopimuksen toinen vaihe seuraavasti:

- 1 Helsingin kaupunki perustaa näyttely- ja muuta museotoimintaa varten suomalaisen säätiön, jossa kaupunki käyttää määräysvaltaansa nimeämiensä hallituksen jäsenten kautta
- 2 Helsingin kaupunki käynnistää viipymättä museorakennuksen arkkitehtuurikilpailun lähtökohtana rakennuksen sijoittaminen Katajanokalle ns. Kanavaterminaalintontille

- ja oikeuttaa

- 3 kaupunginhallituksen päättämään Guggenheim Helsinki - säätiön perustamisesta ja luovuttamaan säätiön säädepääomaksi 500 000 euroa
- 4 kaupunginhallituksen ylittämään vuoden 2012 talousarvion kohdalla 1 04 02 Käyttövarat, Khn käytettäväksi merkittyä määrärahaa 2 800 000 eurolla käytettäväksi Guggenheim Helsinki - säätiön säädepääoman maksamiseen, Solomon R. Guggenheim -säätiölle maksettavan rajoitetun lisenssin maksamiseen ja Solomon R. Guggenheim -säätiöltä hankittavien asiantuntijapalveluiden rahoittamiseen sekä hankkeen toisesta vaiheesta aiheutuviin muihin kuluihin.

Samalla kaupunginvaltuusto päättäne hyväksyä, että museohankkeen vaiheittaista kehitystyötä jatketaan yhteistyössä Solomon R. Guggenheim -säätiön kanssa seuraavien periaatelinjausten pohjalta:

- 1 Guggenheim Helsinki -säätiön perustamisessa, sen toiminnan rahoittamisessa sekä museon rakennuttamisessa edetään osapuolten välisen aiesopimuksen pohjalta
- 2 museorakennuksen rakennuttaa Helsingin kaupunki tai sen perustama kiinteistöyhtiö
- 3 perustettavan Guggenheim Helsinki -säätiön museo- ja muun toiminnan mahdollistava

Guggenheim-lisenssimaksu katetaan Helsingin kaupungin ulkopuolisella rahoituksella.

Edelleen kaupunginvaltuusto päättäneen kehottaa kaupunginhallitusta tuomaan Guggenheim Helsinki -museohanketta koskevan esityksen valtuuston hyväksyttäväksi niin, että valtuusto voi päättää vuoden 2013 syksyllä siirtymisestä museon rakennuttamis- ja toiminnan käynnistämisvaiheisiin (kolmas ja neljäs vaihe).

Lisäksi kaupunginvaltuusto päättäneen todeta, että valtuuston nyt tekemän päätöksen täytäntöönpanon edellytyksenä on, että Solomon R. Guggenheim -säätiön hallitus tekee Guggenheim Helsinki -museohanketta koskevan vastaavan päätöksen.

Tiivistelmä

Guggenheim Helsinki -museohanke on käynnistetty monivaiheisena kaupungin ja Solomon R. Guggenheim -säätiön välisenä suunnittelu- ja kehitystyönä. Myös päätöksenteon on tarkoitus tapahtua vaiheittain. Valmistuneen selvitystyön jälkeen (ensimmäinen vaihe) seuraa museohankkeen suunnittelu- ja kehitystyön jatkovaihe (toinen vaihe), joka päättyy arkkitehtuurikilpailun tulosten julkistamiseen. Tätä on tarkoitus seurata museon rakennuttamisajan kattava ns. ylösajovaihe (kolmas vaihe) ja museon toiminnan käynnistäminen (neljäs vaihe).

Hankkeessa ehdotetaan nyt, että valtuusto päättäisi siirtymisestä jatkovaiheeseen (toinen vaihe) yhteistyössä Solomon R. Guggenheim -säätiön kanssa Guggenheim Helsinki -museon perustamismahdollisuuksia koskevan konsepti- ja kehitysselvityksen johtopäätösten pohjalta. Jatkovaiheessa toteutetaan museorakennuksesta kansainvälinen arkkitehtuurikilpailu ja perustetaan ehdotettujen periaatelinjausten mukaisesti Guggenheim Helsinki -museon toimintaa varten säätiö, jolle haetaan yleishyödyllistä asemaa. Säätiö huolehtii myös ulkopuolisen rahoituksen hankkimisesta.

Arkkitehtuurikilpailun lähtökohdaksi ehdotetaan museorakennuksen sijoittamista kaupungin omistamalle tontille Eteläsataman rantaan nykyisen Kanavaterminaalin paikalle. Museon kokonaispinta-ala olisi noin 12 000 neliometriä, josta näyttelytilaa olisi noin 4 000 neliometriä.

Jatkovaiheen käynnistyminen edellyttää, että Solomon R. Guggenheim -säätiö tekee vastaavan museohankkeen kehitystyötä koskevan päätöksen.

Jatkovaiheesta ja hankekokonaisuudesta solmitaan osapuolten kesken aiesopimus.

Museohankkeen toisen vaiheen kustannukset kohdistuvat vuosille 2012–2013 ja ovat kaupungille 4,8 miljoonaa euroa, joista 1,5 milj. euroa palautuu kaupungille myöhemmin edellyttäen, että hankkeessa edetään kolmanteen ja neljänteen vaiheeseen.

Työ- ja elinkeinoministeriön ilmoituksen mukaan ministeriö tulee osallistumaan museohankkeen arkkitehtuurikilpailun kustannuksiin. Ministeriön osallistumisen edellytyksenä on ollut, että puun käyttäminen rakennusmateriaalina toteutetaan aiesopimusluonnoksen 29 kappaleen mukaisesti. Kaupungille toisesta vaiheesta aiheutuvat kustannukset alenevat tällöin 800 000 eurolla.

Museohankkeen toisen vaiheen yhteydessä valmistellaan erillisen selvitystyön pohjalta kaupungin taidemuseon toiminta- ja hallintomallia koskevat muutokset ja esitykset.

Museohanke on kaupunginvaltuuston hyväksymien strategialinjausten mukainen. Toteutuessaan hankkeella olisi merkittävä kulttuuripoliittinen vaikutus ja Guggenheim Helsinki -museo täydentäisi suomalaista museokenttää. Museohanke vahvistaisi toteutuessaan Helsingin ja koko maan kansainvälistä näkyvyyttä, kulttuurista vaikuttavuutta ja matkailullista vetovoimaisuutta sekä elinkeinoelämää ja työllisyyttä. Museorakennuksen suunnittelussa tavoitellaan moderneja puurakentamisratkaisuja ja edistetään samalla merkittävästi Suomen elinkeinoelämän kannalta tärkeää puurakentamista ja -osaamista.

Esittelijä

Tausta

Kaupunginhallitus hyväksyi 17.1.2011 (§ 32) Solomon R. Guggenheim -säätien ja Helsingin kaupungin välisen sopimuksen Guggenheim-museon perustamismahdollisuuksia Helsinkiin sekä museon toimintaa koskevan konsepti- ja kehityselvityksen laatimisesta. Selvitystyön käynnistämisen lähtökohtana oli ainutlaatuisen ja toimintakonseptiltaan innovatiivisen kansainvälisen museon kehittäminen.

Selvitystyön määräajaksi sovittiin 30.12.2011. Selvitys valmistui sille asetetussa määräajassa. Selvitystyö julkistettiin Helsingin kaupungin pyynnöstä 10.1.2012 Finlandia-talossa järjestetyssä seminaarissa. Seminaarin aineisto on nähtävillä kaupungin verkkosivuilla www.hel.fi/guggenheim-study.

Selvitystyön on tehnyt Solomon R. Guggenheim -säätio.

Solomon R. Guggenheim -säätio on perustettu Yhdysvalloissa vuonna 1937 ja ensimmäinen museo avattiin New Yorkissa vuonna 1939. Säätioillä on museot ja kokoelmia tällä hetkellä New Yorkin lisäksi

Venetsiassa (The Peggy Guggenheim Collection), Bilbaossa (The Guggenheim Museum Bilbao) ja Berliinissä (The Deutsche Guggenheim). Saadun tiedon mukaan Berliinissä sijaitsevan museon toimintaa koskeva kumppanuussopimus päättyy vuoden 2012 lopussa. Abu Dhabin Guggenheim-museo on rakennusvaiheessa. Guggenheim-museot ovat vetovoimaisia matkailukohteita ja niiden taidekokoelmat ovat maailmanlaajuisesti arvostettuja. Säätiön kansainvälinen museoverkosto edistää nykykuvataiteilijoiden työtä ja tunnettuutta eri puolilla maailmaa.

Selvitystyössä Solomon R. Guggenheim -säätiö on käyttänyt myös ulkopuolisia asiantuntijoita (mm. LaPlaca Cohen, Boston Consulting Group, Roschier, Cooper, Robertson & Partners). Lisäksi kaupungin edustajat ovat toimittaneet säätiölle sen selvitystyön toteuttamista varten tarvitsemaa tausta- ja muuta aineistoa. Kaupungin puolelta selvitystyön yhteyshenkilönä on toiminut kaupungin taidemuseon johtaja Janne Gallen-Kallela-Sirén. Työn etenemistä seuraamaan nimettiin kuusijäseninen ohjausryhmä, johon säätiö ja kaupunki nimesivät kumpikin kaksi jäsentä, Suomen Kulttuurirahasto yhden jäsenen ja Svenska Kulturfonden yhden jäsenen.

Selvitystyön yhteydessä on mm. haastateltu tai muuten oltu yhteydessä yli 300:aan eri toimialoja edustavaan henkilöön. Selvitystyöhön on sisällynyt myös vierailuja paikallisissa ja alueellisissa kulttuurikohteissa ja taidelaitoksissa sekä taiteilijoiden ja taidealan ammattilaisten sekä keskeisten sidosryhmien edustajien tapaamisia.

Selvitystyön aikana kaupunginvaltuustolle järjestettiin asiassa 6.6.2011 informaatio- ja keskustelutilaisuus.

Guggenheim Helsinki -museon perustamismahdollisuuksia koskeva konsepti- ja kehityselvitys

Selvitystyöstä on laadittu englanninkielinen, 183-sivuinen raportti "Concept and Development Study for a Guggenheim Helsinki", joka on tämän asiakohdan käsittelyn pohjana ja esityslistan tämän asian liitteenä 1.

Oheismateriaalina on raportin suomenkielinen käännös liitteenä 3 ja ruotsinkielinen käännös liitteenä 4.

Selvitystyössä on arvioitu Helsingin edellytyksiä toimia kansainvälisen museoverkoston jäsenenä ja Guggenheim-museokohteena sekä esitelty museon perustamisen mahdollisuuksia.

Selvitys on tehty seuraavista näkökulmista:

- Yhteenveto historiallisesta ja kulttuurisesta toimintaympäristöstä

- Kartoitus olemassa olevista suomalaisista ja keskeisistä pohjoismaisista kuvataiteen alalla toimivista taidelaitoksista ja suhteesta muihin kulttuuri- ja taidelaitoksiin Suomessa sekä Suomen lähialueilla ja erityisesti metropolialueella
- Museon suhde Helsingin kaupungin taidemuseoon ja sen toiminnan kehittämiseen
- Museon missio ja toiminta-ajatus
- Museon taiteellinen ja taidekasvatuksellinen ohjelmisto
- Museon toiminta osana kansainvälistä Guggenheim-museoverkosta ja suhde verkoston muihin jäsenmuseoihin
- Markkinatutkimus ja talousvaikutusten arviointi, jossa huomioitu museon investointikustannukset, toimintakustannukset, tulo- ja menoarvot, suorat ja epäsuorat talousvaikutukset, kävijämääräennusteet, elinkeinopoliittiset vaikutukset sekä talousvaikutukset kuntatalouteen ja valtiontalouteen
- Museon hallintomalli ja -rakenne, oikeudellinen suhde Solomon R. Guggenheim -säätiöön sekä museon kehittämisprosessi
- Museorakennuksen sijaintipaikan arviointi, tarveselvitys ja rakennuksen tilaohjelma.

Selvitysraporttiin on sisällytetty selvitystyön tulokset ja arviot. Raportin alussa Yhteenveto-luvussa on tiivistelmä selvityksen tuloksista ja johtopäätöksistä. Raportti sisältää mm. vertailevan analyysin, ehdotuksen uuden museon missiosta ja sen taiteellista ohjelmaa koskevista lähtökohdista, markkinatutkimuksen, talousvaikutusten arvioinnin, esityksen museon hallintorakenteesta sekä alustavan rakennus- ja tilaohjelman. Niitä seuraa sarja suosituksia ja johtopäätöksiä. Selvityksessä otetaan myönteinen kanta Guggenheim Helsinki -museon perustamiseen Eteläsataman rantaan kaupungin omistamalle ns. Kanavaterminaalin tontille.

Lausunnot

Kaupunginhallitus toteaa, että keskeisiltä lauta- ja johtokunnilta pyydettiin 21.2.2012 mennessä lausunto Guggenheim-museon perustamismahdollisuuksia Helsinkiin ja museon toimintaa koskevasta konsepti- ja kehitysselvityksestä.

Taidemuseon johtokunnan lausunnossa (16.2.2012) tarkastellaan tehtyä selvitystä taidemuseon nykyisen ja tulevan toiminnan kannalta. Johtokunta esittää kantaan, että jos Helsinkiin perustetaan Guggenheim-museo, sen ulkopuolelle jääviä taidemuseotehtäviä hoitaa oma Helsingin taidemuseo -niminen hallinnollinen yksikkö. Taidemuseolle jäävät tehtävät tulee määritellä. Kluuvin gallerian toiminta on turvattava. Johtokunta esittää huolensa mm. taidemuseon kokoelmien tulevaisuudesta, tilaratkaisuista, määrärahoista ja erityisesti henkilöstön asemasta. Johtokunta toteaa, että Guggenheim Helsinki -

hanke on merkittävä, maailmanlaajuisesti huomioitu kulttuurihanke. Johtokunta pitää kaupungin valmiutta panostaa Guggenheim-hankkeeseen todellisena kulttuuritekona ja on myös hyvillään siitä, että kaupunki haluaa panostaa taidemuseotoimintaan.

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta toteaa lausunnossaan (14.2.2012), että hanke lisäisi parhaimmillaan kaupungin kansainvälistä näkyvyyttä ja tunnettavuutta. Museo toimisi keskeisenä nähtävyytenä, joka kiinnostaisi monenlaisia yleisöjä kansallisesti ja kansainvälisesti. Ehdotettua sijaintia lautakunta pitää hyvin julkiselle rakennukselle soveltavana. Lautakunta pitää taidekasvatustyöhön liittyvää tavoitetta kannatettavana. Lautakunta käsittelee mm. museohankkeen taloutta ja kävijämääräennustetta sekä kiinnittää hallintomallissa huomiota säätiöiden toimintaa koskevien tietojen avoimuuteen. Lautakunnan mielestä museon kokoelmia koskeviin linjauksiin tarvitaan täsmennyksiä. Samoin hankkeen jatkovalmistelussa tarvitaan täsmennyksiä säätiön talouden hoitamiseen ja hallintokuntien työnjakoon, joita koskevat selvitykset tulee tehdä yhteistyössä. Lautakunta pitää kaupungin oman taidemuseon kehittämiseen liittyviä kysymyksiä hyvin merkittävänä arvioitaessa kuvataiteen edistämisen tulevaisuuden kysymyksiä.

Kaupunginmuseon johtokunta ottaa lausunnossaan (15.2.2012) kantaa ensisijaisesti tarkempaa jatkoselvitystä edellyttävään kaupungin organisaatioon edelleen jäävien taidemuseotoimintojen järjestämiseen, muutoksen vaikutuksiin, talouteen ja valtionosuuksiin liittyviin seikkoihin sekä aluetaidemuseo- ja maakuntamuseotoimintoihin. Johtokunta tuo esiin myös kaavaillun museorakennuksen paikkaan liittyviä reunaehtoja. Suunnittelun lähtökohdaksi tulee ottaa kulttuuriympäristöön sisältyvien arvojen säilyminen. Museohankkeen voi nähdä johtokunnan mielestä toteuttavan kaupungin strategiaohjelmaa ja se on linjassa elinkeinostrategian tavoitteiden kanssa. Selvityksen rahoituslaskelmat perustuvat poikkeuksellisille ja haasteellisille kävijämääräoletuksille. Johtokunta olisi toivonut selvitykseltä myös tarkempaa riskianalyysiä, koska kyseessä on kaupungilta huomattavan suuri panostus kulttuuriin. Johtokunta pitää kaupungin taidemuseon kehittämiseen liittyviä kysymyksiä aivan keskeisinä arvioitaessa selvityksen vaikutuksia. Johtokunta katsoo, että kaupungin taidemuseon kokoelmatoimintojen siirtämisellä kaupunginmuseon toimintojen yhteyteen jatkossa erikseen tutkittavalla tavalla voitaisiin saavuttaa monenlaisia hyötyjä.

Kaupunkisuunnittelulautakunta käsittelee lausunnossaan (7.2.2012) museorakennuksen sijaintia, laajuutta ja kaupunkikuvaa sekä asemakaavallisia ja liikenteellisiä sekä näihin liittyviä mahdollisia jatkotoimia. Lautakunnan mukaan julkisena rakennuksena Guggenheim-museo sopii hyvin keskeiselle ja arvokkaalle paikalle

23.04.2012

Kj/1

kaupungin keskustassa. Museo on selvityksessä esitetyssä laajuudessa sijoitettavissa hyvin alueelle. Lautakunta katsoo, että rakennuksesta tulee järjestää kansainvälinen yleinen arkkitehtuurikilpailu. Asemakaavan muuttamisen pohjaksi tarvitaan korkealuokkainen suunnitelma.

Kiinteistölautakunta toteaa lausunnossaan (9.2.2012), että Katajanokan Kanavaterminaalin alue on nykyisellään vajaakäytössä ja pitää perusteltuna keskeisen ja kaupunkikuvallisesti merkittävän alueen maankäytön tehostamista. Toteutuessaan hanke tukisi Eteläsataman alueen kehittämistä ja torikortteleiden elävöittämistä.

Kaupunkisuunnittelulautakunnan, kiinteistölautakunnan, kulttuuri- ja kirjastolautakunnan sekä taidemuseon ja kaupunginmuseon johtokuntien lausunnot sisältyvät kokonaisuudessaan päätöshistoriaan.

Lisäksi kaupunginhallitus toteaa, että taidemuseon johtaja on ollut esittelijänä edellä selostettua lausuntoasiaa käsiteltäessä taidemuseon johtokunnassa. Hänen asemastaan virinnee julkisen keskustelun ja laillisuusvalvonnan näkökulma on käsitelty erikseen kaupunginhallituksessa. Kaupunginhallitus totesi 12.3.2012 (§ 268) hallintokeskuksen oikeuspalveluissa laaditun oikeudellisen arvion perusteella, ettei taidemuseon johtaja ole esteellinen Guggenheim Helsinki -hanketta koskevassa päätöksenteossa.

Selvitystyön arviointia

Selvitystyön tarkoituksena ja tavoitteena oli arvioida soveltuuko Helsinki kohteena Guggenheim-museon perustamiselle, kehittää mahdolliselle museolle toiminnallinen ja taiteellinen konsepti, selvittää sen talousvaikutukset, laatia arvio museon sijaintipaikasta ja investointikustannuksista, laatia alustava tilaohjelma, selvittää Guggenheim Helsinki -museon hallintomalli sekä määrittää museon suhde muihin Guggenheim-verkoston jäsenmuseoihin ja alan toimijoihin Helsingissä, Suomessa, Pohjoismaissa ja Venäjällä (erityisesti Pietarissa ja Moskovassa).

Kaupunginhallitus toteaa, että laadittu laajamittainen selvitys täyttää nämä tavoitteet ja selvitys valmistui sille asetetussa aikataulussa. Edellä selostetuissa lauta- ja johtokuntien lausunnoissa esitetyt täsmennys- ja selvitystarpeet ovat pääosin sellaisia, jotka tulevat huomioitaviksi museohankkeen jatkovaiheissa.

Kaupunginhallitus katsoo, että selvitystyö antaa hyvän asiapohjan museohankkeen jatkovalmistelulle ja päätöksenteolle siirtymisestä hankkeen toiseen vaiheeseen.

Museohankkeen etenemissuunnitelma vaiheittain

Postiosoite PL 1 00099 HELSINGIN KAUPUNKI helsinki.kirjaamo@hel.fi	Käyntiosoite Pohjoisesplanadi 11-13 Helsinki 17 http://www.hel.fi/kaupunginhallitus	Puhelin +358 9 310 1641 Faksi +358 9 655 783	Y-tunnus 0201256-6	Tilinro FI0680001200062637 Alvnro FI02012566
--	---	---	------------------------------	---

Kaupunginhallitus toteaa, että museohankkeen toteutuksessa on tarkoitus edetä vaiheittain. Valmistuneen selvitystyön pohjalta (ensimmäinen vaihe, selvitysvaihe) tarkoituksena on käynnistää museohankkeen jatkovaihe (toinen vaihe). Tätä seuraa museon rakennuttamisvaihe (kolmas vaihe) ja museon toiminnan käynnistäminen (neljäs vaihe).

Monivaiheisen suunnittelu- ja kehitystyön pohjana on aiesopimus, jossa Helsingin kaupunki ja Solomon R. Guggenheim -säätö sitoutuvat toteuttamaan museohankkeen toisen vaiheen ja ilmaisevat aikeensa edetä hankkeen myöhempisiin vaiheisiin erikseen niin päätettäessä mainitussa sopimuksessa kuvatulla tavalla.

Aiesopimusluonnos on laadittu englannin kielellä. Aiesopimusluonnos on esityslistan tämän asiakohdan liitteenä 2. Oheismateriaalina on aiesopimuksen suomenkielinen käännös liitteenä 5. Ruotsinkielinen käännös valmistuu kaupunginvaltuuston kokoukseen mennessä tämän asian liitteeksi 6.

Jatkovaihe (toinen vaihe)

Museohankkeen toinen vaihe käynnistyy aiesopimuksen allekirjoittamisesta ja päättyy museorakennuksen arkkitehtuurisuunnitelman julkistamiseen. Vaiheen aikana perustetaan Guggenheim Helsinki -säätö ja järjestetään museorakennuksen suunnittelua koskeva arkkitehtuurikilpailu.

Helsingin kaupunki ryhtyy heti osapuolten allekirjoitettua aiesopimuksen Guggenheim Helsinki -säätön perustamistoimiin. Säätö keskittyy jatkovaiheen aikana Helsingin kaupungin ulkopuolisen rahoituksen hankkimiseen museohanketta varten.

Säätön hallitus muodostetaan aiesopimuksen mukaan siten, että Helsingin kaupunki nimeää hallituksen puheenjohtajan ja kolme muuta jäsentä sekä Solomon R. Guggenheim -säätö hallituksen varapuheenjohtajan ja kaksi muuta jäsentä.

Vuonna 2012 Helsingin kaupunki (kaupunkisuunnitteluvirasto yhteistyössä kaupungin taidemuseon kanssa) järjestää avoimen kansainvälisen museorakennuksen arkkitehtuurikilpailun lähtökohtana museorakennuksen sijoittaminen Katajanokalle ns. Kanavaterminaalin tontille.

Solomon R. Guggenheim -säätön johto ja säätön asiantuntijahenkilökunta ja konsultit osallistuvat kaupunkisuunnitteluviraston ja kaupungin taidemuseon kanssa kilpailun suunnitteluun ja kilpailuohjelman laatimiseen, tulosten arviointiin eri vaiheissa sekä viestintään.

Arkkitehtuurikilpailu toteutetaan em. aiesopimuksen ja osapuolten välillä solmittavan arkkitehtuurikilpailua koskevan sopimuksen mukaisesti. Kilpailu järjestetään avoimena ja yksivaiheisena. Kilpailun keskeiset perusteet on määriteltävä aiesopimuksessa ja sen yksityiskohdat määritellään aiesopimuksen perusteella laadittavassa arkkitehtuurikilpailua koskevassa sopimuksessa. Kilpailun keskeisiin perusteisiin (aiesopimuksen 5 jakso) kuuluvat muun muassa kilpailun avoimuus, kilpailuohjelman perustuminen konsepti- ja kehitysselvityksen rakennusohjelmaan, kestävän kehityksen periaatteisiin ja taloudellisiin johtopäätöksiin, kilpailijoiden kannustaminen hyödyntämään puuta modernina rakennusmateriaalina ja keskeisimpänä se, että Guggenheim Helsinki -museorakennus tulee olemaan huomattava arkkitehtoninen maamerkki.

Kilpailun palkintolautakuntaan tulee yhtä monta Helsingin kaupungin ja Guggenheimin nimeämää jäsentä. Lisäksi osapuolet nimeävät yhdessä yhden asiantuntijajäsenen ja Suomen Arkkitehtiliitto SAFA kaksi jäsentä. Palkintolautakunnan puheenjohtajana toimii Helsingin kaupungin nimeämä jäsen.

Aiesopimuksessa todetaan myös, että jos osapuolet toisen vaiheen lopussa päätyvät siihen, etteivät ne etene Guggenheim Helsinki -museohankkeessa, Helsingin kaupungilla on käyttöoikeus voittaneisiin ja/tai lunastettuihin kilpailuehdotuksiin Helsinkiin sijoitettavan taidemuseon rakennuttamishankkeen jatkamiseksi.

Toisen vaiheen (vuodet 2012–2013) kustannukset kaupungille muodostuvat seuraavasti:

- museorakennuksen arkkitehtuurikilpailu 1,2 milj. euroa
- asiantuntijapalkkiot Solomon R. Guggenheim -säätiolle yhteensä 1,4 milj. euroa (1,9 milj. US dollaria)
- kaupungin muut kulut 0,2 milj. euroa
- säätion perustaminen, säädepääoma 0,5 milj. euroa
- maksu Solomon R. Guggenheim -säätiolle rajoitetusta lisenssistä 1,5 milj. euroa (2,0 milj. US dollaria)

Yhteensä 4,8 milj. euroa

Yllä olevassa erittelyssä summat on ilmoitettu myös US dollarimääräisinä silloin, kun niiden maksuperuste on dollarimääräinen ja ne perustuvat suoraan aiesopimukseen (valuuttakurssina 1 euro = 1,3 US dollaria per 13.4.2012). Solomon R. Guggenheim -säätiolle maksettaviin palkkioihin on lisäksi sovittu vuosittainen indeksitarkistus.

Työ- ja elinkeinoministeristön osallistuessa kustannuksiin 0,8 milj. eurolla kaupungille aiheutuvat kustannukset toisesta vaiheesta ovat 4,0 milj. euroa.

Kaupungin toimesta vuonna 2012 maksettava 1,5 milj. euroa rajoitetun lisenssin käyttöoikeudesta hyvitetään aiesopimuksen mukaan perustettavan Guggenheim Helsinki -säätion toimesta kaupungille siinä vaiheessa kun säätio on saanut kerättyä kaupungin ulkopuolisella rahoituksella katettavan lisenssimaksun kokonaan.

Määrärahavaraukset vuodelle 2012

Guggenheim Helsinki -museon toisen vaiheen määrärahavaraukset vuodelle 2012 ovat yhteensä 4,0 milj. euroa.

Arkkitehtuurikilpailun kustannukset (1,2 milj. euroa) on tarkoitus rahoittaa vuoden 2012 talousarvion kohdalta 8 29 04 Kehittämishankkeet, Khn käytettäväksi, ja muut vuodelle 2012 kohdistuvat kustannukset (2,8 milj. euroa) esitetään rahoitettavaksi vuoden 2012 talousarvion kohdalle 1 04 02 Käyttövarat, Khn käytettäväksi merkityn määrärahan ylityksenä.

Kolmas vaihe ja neljäs vaihe

Vuoden 2013 syksyllä tehdään päätös siitä, toteutetaanko museohanke ja rakennutetaanko Helsinkiin Guggenheim-museo. Päätöksen tekee Helsingin kaupunginvaltuusto. Edellytyksenä on lisäksi, että myös Solomon R. Guggenheim -säätion hallitus tekee samansisältöisen päätöksen.

Valtuuston päätös tehdään arkkitehtuurikilpailun tulosten pohjalta sen jälkeen, kun osapuolet ovat kilpailun päätyttyä neuvotelleet ja sopineet yhdessä siitä, mikä suunnitelma voittajien ja/tai lunastettujen suunnitelmien joukosta ehdotetaan valittavan toteutettavaksi. Tällöin valtuustolla on tiedossa toteutettavaksi esitettävän investoinnin rahallinen arvo. Myös tarvittava asemakaavan muutos kuuluu osana rakennuttamista edeltävään prosessiin. Samassa yhteydessä päätetään rakennushankkeen toteutustapa ja mahdollisen kiinteistöyhtiön perustaminen.

Valtuuston myönteinen päätös kolmanteen ja neljänteen vaiheeseen siirtymisestä merkitsee hankkeen jatkumista seuraavien pääperiaatteiden mukaisesti.

Kaupungin ja Solomon R. Guggenheim -säätion välillä solmittavissa kolmessa museohankkeen kolmatta ja neljättä vaiheita koskevassa sopimuksessa määritellään museohankkeen seuraavien vaiheiden yksityiskohdat. Sopimukset koskevat osapuolten välisiä lisenssioikeuksia, museon rakennuttamista sekä museon ohjelmaa ja hallintoa. Sopimukset ovat

– rakennuttamisvaiheen sopimus

- ohjelma- ja hallintosopimus
- lisenssisopimus.

Guggenheim Helsinki -museon strateginen suunnittelutyö ja museotoiminnan eri osa-alueisiin keskittyvä kehitystyö jatkuvat vuosina 2014 - 2015 suunnilleen samalla henkilötyövuositasolla kuin edellisen vaiheen (2012 - 2013) aikana.

Museon rakentamistöiden arvioitu alkamisajankohta on vuonna 2015 ja arvioitu päättymisajankohta vuonna 2018.

Vuosina 2016–2018 Guggenheim Helsinki -museon toiminta siirtyy varsinaiseen operatiivista ohjelmistosuunnittelua, sisällöntuotantoa, kokoelmapoliittista työtä, viestintää ja markkinointia, vuorovaikutteista verkostoyhteistyötä, sponsori- ja sidosryhmäyhteistyötä, henkilöstökoulutusta ja taloushallintoa edellyttävään vaiheeseen.

Vuonna 2018 Guggenheim Helsinki -museon on tarkoitus aloittaa toimintansa osana Guggenheim-museoverkoston. Guggenheim Helsinki -säätiön sopimuksellinen suhde Solomon R. Guggenheim -säätiöön on kestoaltaan 20 vuotta (2013–2033). Tämän lisäksi on tarkoitus sopia Guggenheim Helsinki -säätiölle kuuluvasta optiosta jatkaa lisenssikautta vielä viidellä vuodella eri korvausta vastaan. Sopimuksen jatkosta tämän jälkeen (2039 alkaen) neuvotellaan erikseen.

Museon hallintomalli

Guggenheim Helsinki -säätiö on itsenäinen Guggenheim-museota ylläpitävä suomalainen säätiö, jonka toimintaa ohjaavat Suomen säätiölaki, museolaki ja muu lainsäädäntö sekä säätiön säädekirja ja säännöt.

Säätiölle on tarkoitus hakea yleishyödyllisen toimijan status.

Säätiöllä on hallitus ja valtuuskunta.

Säätiön hallitus koostuu Helsingin kaupungin ja Solomon R. Guggenheim -säätiön nimeämistä hallituksen jäsenistä. Helsingin kaupunki nimeää säätiön hallituksen puheenjohtajan ja kolme jäsentä hallitukseen. Solomon R. Guggenheim-säätiö nimeää varapuheenjohtajan ja kaksi hallituksen jäsentä.

Säätiön hallitus tekee päätökset tavanomaisessa päätöksentekojärjestyksessä (yksinkertainen enemmistö) alla mainituin poikkeuksin. Erikseen määritellyissä asioissa, joita ovat museon johtajan, varajohtajan ja eräiden johtavien toimihenkilöiden valinta ja erottaminen sekä Guggenheim Helsinki -museon jäsenyyttä kansainvälisessä Guggenheim-museoverkostossa koskevien

sopimusten hyväksyminen, päätöksenteko edellyttää, että enemmistö kaupungin nimeämistä jäsenistä ja enemmistö Solomon R. Guggenheim -säätiön nimeämistä jäsenistä kannattaa esitystä.

Valtuuskunta on neuvoo-antava elin. Siinä on 6-20 jäsentä. Kaupunki nimeää puheenjohtajan ja kolme muuta jäsentä. Solomon R. Guggenheim -säätiö nimeää kaksi jäsentä. Lisäksi Guggenheim Helsinki -säätiön hallituksella on oikeus nimetä enintään 14 muuta jäsentä.

Säätiön ylläpitämän museokiinteistön omistaa Helsingin kaupunki joko suoraan tai perustamansa kiinteistöyhtiön kautta. Helsingin kaupunki omistaa tontin, jolla museokiinteistö sijaitsee.

Guggenheim Helsinki -säätiöllä on sopimuksellinen suhde Solomon R. Guggenheim -säätiöön.

Museon talous

Museorakennus/investointi

Konsepti- ja kehitysselvityksen mukaan museon rakentamiskustannukset ovat arviolta 130 - 140 milj. euroa (vuoden 2012 kustannustasossa). Varsinaiset rakentamiskustannukset ovat noin 100 milj. euroa (12 000 m²) ja suunnittelu- ja muut kustannukset noin 30 - 40 milj. euroa. Edellä mainittuihin kustannuksiin ei sisälly arvonlisäveroa.

Koska kyseessä on merkittävä kansallinen hanke, tarkoituksena on jatkovaiheen aikana neuvotella Suomen valtion osallistumisesta investoinnin rahoittamiseen. Hankkeella on myös merkittäviä aluetaloudellisia vaikutuksia, minkä vuoksi vastaavalla tavalla neuvotellaan pääkaupunkiseudun kuntien osallistumisesta hankkeeseen.

Museorakennuksen rakennuttamisvaihtoehdot ovat rajautuneet kahteen vaihtoehtoon: rakennuttajana on joko Helsingin kaupunki tai sen perustama kiinteistöyhtiö. Lähtökohtana on kuitenkin, ettei rakennuttajana ole Guggenheim Helsinki -säätiö eikä rakennuksen rahoittajana eikä omistajana ole suoraan tai välillisesti Solomon R. Guggenheim -säätiö.

Museorakennuksen rakennuttamisen, rahoittamisen ja omistamisen toteutusvaihtoehdot vero- ja rahoituskuluvaikutuksineen selvitetään jatkovaiheessa. Selvitettäviä asioita ovat mm.

- rakennusinvestoinnin rahoittamisen eri toteutusvaihtoehdot ml. valtion ja muiden ulkopuolisten tahojen osallistuminen investoinnin rahoittamiseen,

- rakennusinvestoinnin rahoitusvaihtoehtoina selvitetään kaupungin aiemmin käyttämien rahoitustapojen käyttökelpoisuus myös museorakennusinvestoinnin rahoittamisessa (mm. Stadion-malli, jossa kaupunki ja valtio osallistuvat Olympiastadionin saneeraushankkeiden rahoittamiseen, valtio suoralla rahoitusosuudella ja kaupunki antamalla vuosittaista toiminta-avustusta lainanhoitokuluihin),
- rakennusinvestointiin liittyviin hankintoihin sisältyvän arvonnisäveron vähennyskelpoisuus, joka voi vaikuttaa toteutusmalliin ja investoinnin lopulliseen arvoon. Asiasta tullaan pyytämään ennakkotieto Verohallinnolta.

Siinä tapauksessa, että rakennuttajana on kaupungin perustama kiinteistöyhtiö, kaupunki takaa yhtiön museorakennuksen rakentamista varten ottaman lainan.

Omistaja luovuttaa museorakennuksen tilat museon käyttöön erikseen tehtävällä pitkäaikaisella sopimuksella aiesopimuksen linjausten mukaisesti.

Guggenheim-lisenssi

Guggenheim-nimen käyttö osana kansainvälistä Guggenheim-museoverkosta perustuu Guggenheim-lisenssiin.

Sopimusosapuolten lähtökohtana on, että Guggenheim Helsinki -säätio solmii lisenssisopimuksen Solomon R. Guggenheim -säätion kanssa. Sopimuksen kesto on 20 vuotta (ja lisäksi 5 vuoden optio sopimuskauden jatkoksi ilman erillisiä neuvotteluja). Lisenssimaksu on 22,8 milj. euroa (30 milj. US dollaria). Jos Guggenheim Helsinki -säätio käyttää viiden vuoden option lisenssikauden jatkosta, sen arvo on 5,7 milj. euroa (7,5 milj. US dollaria).

Lisenssimaksu katetaan Guggenheim Helsinki -säätion toimesta Helsingin kaupungin ulkopuolisella rahoituksella.

Guggenheim-lisenssi oikeuttaa Guggenheim Helsinki -säätion käyttämään kansainvälisesti rekisteröityä "Guggenheim"-nimeä kaikessa toiminnassaan. Lisenssin myötä Guggenheim Helsinki -museosta tulee osa kansainvälistä Guggenheim-museoverkosta. Guggenheim-lisenssin sisältö määritellään yksilöidysti erillisessä vuonna 2013 (kolmannessa vaiheessa) solmittavassa Solomon R. Guggenheim -säätion ja Guggenheim Helsinki -säätion välisessä lisenssisopimuksessa.

Guggenheim Helsinki -museohankkeen toista vaihetta varten aiesopimuksessa sovitaan ns. rajoitetusta lisenssistä, joka on voimassa arkkitehtikilpailun päättymiseen asti. Tämän rajoitetun lisenssin 1,5 milj.

euron (2,0 US dollaria) maksun kaupunki suorittaa välittömästi aiesopimuksen allekirjoittamisen jälkeen. Rajoitetun lisenssin maksu on osa 30 milj. US dollarin kokonaislisenssimaksua. Mikäli osapuolet päättävät siirtyä museohankkeen kolmanteen ja neljänteen vaiheeseen, Guggenheim Helsinki-säätiö hyvittää kaupungille sen maksaman rajoitetun lisenssin maksun.

Museon käyttötalous konsepti- ja kehitysselvityksen mukaan

Guggenheim Helsinki -museon kävijämäärän arvioidaan olevan vuositasolla 500 000 - 550 000 kävijää (talouslaskelmissa on käytetty lukua 530 000). Kyseinen kävijämäärä perustuu laajaan markkinatutkimukseen ja arviota tukee myös Helsingin kaupungin tietokeskuksen oma arvio museon vuosittaisesta kävijämäärästä. Varovainen arvio on 430 000 kävijää vuodessa. Optimistinen arvio on 650 000 kävijää vuodessa.

Museon vuosituloiksi on arvioitu noin 7,7 milj. euroa. Suurimmat tuloerät ovat pääsylipputulot noin 4,5 milj. euroa (530 000 kävijää, 20 % ilmaiskävijöitä), museokauppa-, ravintola- yms. toiminta noin 1,5 milj. euroa sekä yritysysteistyö 1,0 milj. euroa. Valtionosuudeksi on selvityksessä arvioitu noin 0,7 milj. euroa. Rahoitusosuuden lisäämisestä neuvotellaan valtion kanssa. Valtionosuus perustuu henkilötyövuosiin. Helsingin taidemuseo saa nyt valtionosuutena 0,9 milj. euroa/27 henkilötyövuotta. Museon vakituisen henkilöstön määräksi arvioidaan 100 - 120 henkilöä. Helsingin taidemuseossa on tällä hetkellä 67 vakituista vakanssia.

Museon vuosittainen näyttelybudjetti museon avautuessa yleisölle on 5 milj. euroa (vertailukohteenä voidaan todeta, että Helsingin taidemuseon nykyinen vuosittainen näyttelybudjetti on noin 1 milj. euroa).

Tarkoituksena on myös käydä keskusteluja pääkaupunkiseudun muiden kaupunkien kanssa niiden osallistumisesta museon toiminnan rahoittamiseen.

Museon vuosittaisiksi käyttömenoiksi on arvioitu noin 14,5 milj. euroa. Suurimmat menoerät ovat näyttelykulut noin 5 milj. euroa ja henkilöstökulut noin 4,8 milj. euroa (100 - 120 vakituista työntekijää). Käyttömeneihin sisältyy vuosittainen 2,0 milj. euron (2,6 US dollaria lisättyä aiesopimuksen mukaisella vuosittaisella indeksitarkistuksella) ohjelma- ja hallintopalkkio Solomon R. Guggenheim -säätiölle.

Toimintakatteeksi on arvioitu noin 6,8 milj. euroa, mikä katetaan kaupungin vuosittaisella toiminta-avustuksella.

Vaikutus kaupungin taidemuseotoiminnan rahoitukseen

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

Vuoden 2011 talousarviossa Helsingin kaupunki kohdisti Helsingin taidemuseon toimintaan taidehankintoihin 6,1 milj. euroa, josta 0,9 milj. euroa sisäisiä vuokria ja 0,9 milj. euroa valtionosuutta. Investointien osuus taidemuseolle osoitetusta määrärahasta oli 0,5 milj. euroa. Taidemuseon omatoimiseksi tuotoksi (pääsyliput, museokauppa, sponsorituki yms.) budjetoitiin 0,6 milj. euroa eli 10 % toimintaan osoitetusta määrärahasta.

Konsepti- ja kehitysselvityksen mukaan museohankkeen toteutuessa Helsingin kaupungin taidemuseotoiminnan menojen kasvu vuodessa olisi taidehankinnat mukaan lukien 3,7 milj. euroa vuodessa.

Konsepti- ja kehitysselvityksessä Helsingin taidemuseon kokoelmiin, kokoelmanäyttelyihin ja julkiseen taiteeseen painottuvan toiminnan ylläpitämiseen on arvioitu käytettävän 1,2 milj. euroa vuodessa. Luku tulee tarkentumaan jatkovaiheen aikana (toisessa vaiheessa) tehtävän kaupungin taidemuseon toiminta- ja hallintomallin muutoksia koskevan selvitystyön yhteydessä niin toiminnan sisällön kuin määrärahan suhteen.

Tämän lisäksi erillisen, konsepti- ja kehitysselvitykseen sisältymättömän kuluerän muodostavat museorakennuksen alustavan kustannusarvion (130 - 140 milj. euroa) perusteella lasketut vuosittaiset tilakustannukset (vuokra-/lainakustannukset), jotka ovat suuruusluokaltaan 8 milj. euroa, jota vähentää valtion mahdollinen osallistuminen investoinnin rahoitukseen.

Muut talousvaikutukset konsepti- ja kehitysselvityksen mukaan

Museon toteutuessa verotulojen lisäykset on arvioitu seuraavasti: Helsingin kaupunki 0,75 milj. euroa, Uudenmaan muut kunnat 0,85 milj. euroa, muut suomalaiset kunnat 0,2 milj. euroa, valtio 2,7 milj. euroa eli yhteensä 4,5 milj. euroa vuodessa.

Verotulot koostuvat pääosin arvonlisäverosta (valtio). Verotulot on arvioitu 530 000 kävijän perusteella. Jos kävijöitä olisi vuodessa 650 000 kävijää, niin verotulot yhteensä olisivat noin 7,6 milj. euroa, josta Helsingin kaupungin osuus olisi noin 1,2 milj. euroa.

Museokävijöiden osalta selvityksessä on arvioitu, että hankkeen taloudellinen hyöty vastaa noin 200 uutta työpaikkaa. Tämän lisäksi välilliset työllistämisaikutukset ovat huomattavat.

Museohankkeen kustannukset kaupungille

Kaupunginhallitus toteaa yhteenvetona, että kaupungin kustannukset museohankkeen eri vaiheiden aikana muodostuvat seuraavasti:

- Selvitys-, suunnittelu- ja perustamiskustannukset ovat yhteensä 12,6 milj. euroa. Tähän summaan sisältyy rajoitetun lisenssin 1,5 milj. euron maksu, joka hyvitetään edellä selostetulla tavalla takaisin
- Investointimenot enintään 130 – 140 milj. euroa
- Museon toiminnasta syntyvä Helsingin kaupungin taidemuseotoiminnan vuotuisten nettomenojen (ml. pääomakulut) kasvu yhteensä 11,7 milj. euroa (tällöin on oletettu saatavan valtiosuutusta 0,7 milj. euroa)

Tarkempi erittely museohankkeen kaupungille aiheutuvista kustannuksista on esityslistan liitteenä 7.

Kaupungin museorakennuksen suunnitteluvaiheessa maksamat, rakennushankkeeseen kuuluvat menot, kuten arkkitehtuurikilpailun kustannukset, tullaan kohdistamaan investointimenona rakennushankkeen toteuttajalle.

Kaupunginhallitus toteaa tavoitteena olevan, että valtio osallistuu hankkeen kustannuksiin 50 %:n osuudella.

Kaupunginhallituksen kannanotot

Kaupunginhallitus esittää tehdyn selvityksen ja selvitystyön yhteydessä esille tulleiden näkökohtien perusteella näkemyksensä seuraavaa:

Strategiaperusta

Strategiaperustaltaan valtuustolle nyt tehty päätösehdotus on mm. seuraavien kaupunginvaltuuston 29.4.2009 hyväksymien strategialinjausten mukainen:

- Helsinki on pääkaupunkina ja seudun keskuksena kehittyvä tieteen, taiteen, luovuuden ja oppimiskyvyn sekä hyvien palvelujen voimaan perustuva maailmanluokan liiketoiminta- ja innovaatiokeskus, jonka menestys koituu asukkaiden hyvinvoinnin ja koko Suomen hyväksi.
- Kulttuuri on tärkeä osa kaupungin vetovoimaa sekä asukkaille että muualta tulijoille.
- Kaupungin vetovoiman ja tunnettavuuden parantamiseksi tarvitaan kansainvälistä näkyvyyttä omaavia tapahtumia.
- Kaupungin kansainvälinen toiminta tähtää strategiaohjelmassa määriteltyjen tavoitteiden edistämiseen kansainvälisen toiminnan keinoin.

Kaupunginvaltuuston 14.12.2011 hyväksymän kulttuuristrategian mukaan:

- Helsinki on monimuotoinen ja omaleimainen taiteen, luovuuden ja kulttuurin keskus sekä kansainvälisesti kiinnostava kulttuurin edelläkävijä Itämeren alueella.
- Kulttuuripalvelut ovat olennainen osa Helsingin peruspalveluja.
- Kulttuurinen monimuotoisuus on innovaatioiden ja luovuuden lähde.
- Kaupunki huolehtii osaltaan kulttuurin toimitiloista ja niiden sekä kulttuuripalveluiden esteettömyydestä.
- Kulttuuripolitiikan näkökulmaa tarvitaan myös kaupungin elinkeinopolitiikan, sosiaali- ja terveystalouden, opetuksen, ympäristöpolitiikan ja kaupunkisuunnittelun alueilla.
- Kulttuurilla on selkeä taloudellinen merkitys. Luovan työn tekijät tuottavat osaltaan taloudellista kasvua, hyvinvointia ja yrittäjyyttä kaupungin hyväksi.
- Helsingin kulttuuripoliittisia periaatteita toteutetaan monilla eri tavoilla, kuten avustamalla taidetta ja kulttuuria, luomalla suotuisia edellytyksiä kansalaisten omaehtoiselle kulttuuritoiminnalle ja toteuttamalla kulttuuripalveluja erilaisin strategisina kumppanuuksina.
- Toteutuessaan Guggenheim-museo vahvistaa Helsingin kansainvälistä näkyvyyttä ja matkailullista vetovoimaa sekä tukee siten kaupungin ja sen kulttuuri- ja elinkeinoelämän elinvoimaisuutta.
- Kaupunki varautuu toiminnassaan Guggenheim-museon toteutukseen.

Kaupunginhallitus toteaa, että valtuustolle nyt tehty päätösehdotus tukee kaupunginvaltuuston hyväksymien edellä selostettujen strategisten linjausten toteuttamista.

Museon toimintakonsepti

Kaupunginhallitus korostaa seuraavia Guggenheim Helsinki -museon toimintakonseptiin liittyviä linjauksia:

Perustettava museo on itsenäinen osa kansainvälistä Guggenheim-museoverkostoa. Tarkoituksena on, että hankkeen toteutuessa Guggenheim Helsinki -museo on verkoston ainoa museo Pohjois-Euroopassa. Museolla on sille erikseen määritellyt vastualueet museoverkostossa.

Bilbaon Guggenheim-museon hallitus on käsitellyt Guggenheim Helsinki -museohanketta ja antanut suostumuksensa siihen. Suostumukseen liitetyt lisälausumat edellyttävät kuitenkin jatkoneuvotteluita ennen kuin hankkeessa edetään kolmanteen ja neljäljanteen vaiheeseen.

Museo toimii aktiivisessa yhteistyössä suomalaisten ja kansainvälisten museoiden ja taidelaitosten kanssa.

Museo tulee olemaan sosiaalinen tila Helsingin ydinkeskustassa, jossa eri taidemuodot, taiteilijat, yleisöt, teknologiat ja ajatukset kohtaavat. Osaan museosta on ilmainen sisäänkäynti.

Museo tulee keskittymään toiminnassaan myös designiin ja arkkitehtuuriin toimien Guggenheim-museoverkostossa näiden alojen asiantuntijana ja sisällöntuottajana. Museo on suomalaisen ja pohjoismaisen kuvataiteen, designin ja arkkitehtuurin kansainvälinen näyttelykeskus.

Museo tulee keskittymään omassa sisällöntuotannossaan teemoihin ja alueisiin, jotka eivät ole Guggenheim-museoverkoston muiden jäsenmuseoiden toiminnallista ydinaluetta (esim. arkkitehtuurin, designin ja kuvataiteen saumapintaan sijoittuvat näyttelyt ja yhteistyöhankkeet arkkitehtien, muotoilijoiden ja kuvataiteilijoiden kanssa).

Museo kehittää ja edistää taidekasvatuksellista toimintaa myös Guggenheim-museoverkoston muissa jäsenmuseoissa. Monipuolinen ja innovatiivinen taidekasvatuksellinen toiminta on museon toiminnan ydinaluetta. Tavoitteena on myös tiivis yhteistyö opetus- ja kulttuuriministeriön sekä pääkaupunkiseudun opetustoimen toimijoiden kanssa.

Museo voi toiminnassaan hyödyntää Guggenheim-verkoston laajoja taidekokoelmia, yhteistyöverkostoja, asiantuntemusta ja kansainvälisesti tunnettua Guggenheim-nimeä ja tunnuksia. Pohjoismaissa ei tällä hetkellä ole yhtään taidemuseota, joka kuuluu kansainväliseen Guggenheim-museoverkoston verrattavissa olevaan verkostoon.

Museorakennuksen sijainti

Kaupunginhallitus toteaa, että selvitystyössä museon sijainniksi ehdotetaan ns. Kanavaterminaalin tonttia Katajanokalla. Museotilojen koko tulisi olemaan noin 12 000 m², josta 4000 m² on näyttelytilaa. Museon näyttelytilat on museoverkostoyhteistyön tukemiseksi mitoitettu siten, että ne ovat kooltaan yhtenevät New Yorkissa sijaitsevan Solomon R. Guggenheim -museon näyttelytilojen kanssa. Tämä mahdollistaa Helsingissä tuotettujen näyttelyjen luontevan siirtymisen esimerkiksi New Yorkin tai Bilbaon Guggenheim-museoihin ja päinvastoin.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

Kaupunginhallitus viittaa saatuihin lausuntoihin ja pitää ehdotettua sijoituspaikkaa sopivana ja hyvin perusteltuna. Kaupunginhallitus yhtyy selvitysraportissa tältä osin esitettyihin näkemyksiin.

Museon arkkitehtuuri valitaan avoimen kansainvälisen arkkitehtuurikilpailun perusteella. Arkkitehtuurikilpailussa haetaan omaleimaista ja ekologista ehdotusta. Kilpailuohjelmaan kirjataan, että osallistujia kannustetaan käyttämään puuta uuden rakennuksen merkittävässä ratkaisussa. Arkkitehtuurikilpailussa etsitään ehdotusta, joka sopii Katajanokan ja Eteläsataman kulttuurihistoriallisesti merkittävään ympäristöön. Rakennuksen tulee olla helposti saavutettavissa.

Kaupunginhallitus toteaa, että ehdotus museon sijaintipaikaksi ja museorakennukselle asetetut arkkitehtoniset tavoitteet ovat sopusoinnussa myös Kirjava Satama -hankkeen tavoitteiden kanssa. Tässä hankkeessa Eteläsatamasta halutaan toimiva osa kaupungin keskustaa, alueelle tulee saada julkisia kaupunkitiloja, mahdollisuuksia monenlaisen kaupunkikulttuurin kokemiseen, tekemiseen ja esittämiseen sekä rantavyöhykkeelle vapaa-ajan palveluita ja virkistystoimintoja kaupunkilaisille ja matkailijoille.

Elinkeinopoliittiset vaikutukset

Kaupunginhallitus toteaa, että toteutuessaan museolla olisi Helsingin seudun ja Suomen talouselämään merkittäviä myönteisiä kerrannaisvaikutuksia, joiden taloudellista arvoa on vaikea ennakoida.

Luovien alojen kehityksen ja World Design Capital 2012 -vuoden myötä muotoilu on noussut yhä merkittävämmäksi kilpailutekijäksi. Guggenheim Helsinki -museo yhdistyneenä toiminnaltaan alueelliseen elinkeinokehittämiseen antaisi mahdollisuuden suomalaisen design-ajattelun maailmanlaajuiseen hyödyntämiseen. Näin luotaisiin uusia edellytyksiä muotoiluosaamisen kaupalliselle hyödyntämiselle globaaleilla markkinoilla.

Selvityksessä on tuotu esiin museon vaikutukset matkailuelinkeinoon lisääntyneiden matkailijamäärien kautta syntyvien tulojen muodossa. Helsingin matkailu on nyt nosteessa. Yöpymiset kasvavat hyvää vauhtia, laivamatkustajien määrä ylitti 10 miljoonan rajan, lentomatkustajien määrä on lähes 15 miljoonaa, risteilymatkustajia odotetaan tänä vuonna lähes 400 000. Asiakaspotentiaali kasvaa koko ajan. Museon sijoittuminen Helsinkiin pitäisi osaltaan tämän nosteen kasvussa. Samalla varmistettaisiin risteilyaluksille entistä parempi syy pysähtyä ja viipyä Helsingissä tulevaisuudessakin.

Kaupunginhallitus toteaa, että toteutuessaan Guggenheim Helsinki -museo vahvistaa merkittävästi Helsingin ja Suomen kansainvälistä

näkyvyyttä, kulttuurista vaikuttavuutta, kulttuuriperinnön tunnettuutta, ja matkailullista vetovoimaa Euroopassa ja maailmanlaajuisesti sekä tukee siten kaupungin ja koko maan elinkeinoelämän elinvoimaisuutta.

Toteutuessaan hankkeella olisi merkittävä kulttuuri- ja elinkeinopoliittinen vaikutus Helsingille, Suomelle ja myös lähialueille. Hankkeen toteutuminen edistäisi merkittäväällä tavalla suomalaisten nykyaiteilijoiden, muotoilijoiden ja arkkitehtien kansainvälistä näkyvyyttä, tunnettuutta ja mahdollisuuksia kehittyä urallaan. Se lisäisi kaikkien osapuolten kohtaamisia, joka puolestaan edistäisi kansainvälisemmän identiteetin kehittymistä ja sitä kautta kilpailukykyä.

Toteutuessaan hanke synnyttäisi Helsinkiin ja Suomeen uusia työpaikkoja, lisäisi investointeja, edistäisi kansainvälisten yritysten sijoittumista Helsingin seudulle, loisi virikkeitä luovalle työlle sekä tukisi muotoilun asemaa kilpailukykytekijänä.

Hankkeen hankintaoikeudellinen ja riskien arviointi

Solomon R. Guggenheim -säätöiltä ostettavien palvelujen hankintaoikeudellinen arviointi

Jatkovaiheen aikana palvelujen hankkiminen Solomon R. Guggenheim -säätöiltä ei edellytä palvelujen kilpailuttamista. Kyseessä on yhteistyöhanke, jossa molemmat osapuolet osallistuvat museotoiminnan sisällön ja toiminnan rakenteen suunnitteluun ja kehittämiseen osapuolten resursseja käyttäen. Osapuolet jakavat myös riskin suunnittelu- ja kehitystyön onnistumisesta. Kaupunki saa tämän työn lopputulokset omaan käyttöönsä. Jatkovaihe koskee siten julkisista hankinnoista annetun lain (jäljempänä hankintalain) 8 §:n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettua tutkimus- ja kehittämisspalvelua, joka jää kokonaan hankintalain soveltamisalan ulkopuolelle. Vaikka kyseessä ei olisi edellä tarkoitettu kehityshanke, ei siihen kuitenkaan sovellettaisi kilpailuttamisvelvoitetta. Hankintaa olisi tuolloin pidettävä hankintalain 27 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan sallittuna suoramarkkinana, koska yksinoikeuden suojaamiseen liittyvästä syystä vain Solomon R. Guggenheim -säätö voi toteuttaa sopimuksessa tarkoitettua hankkeen.

Riskienhallintapäätelmä

Hankkeen konsepti- ja kehityselvityksessä on arvioitu kattavasti Guggenheim-museon perustamismahdollisuuksia, ja näin ollen siinä on huomioitu myös hankkeen merkittävimpiä strategisia, taloudellisia ja operatiivisia riskitekijöitä. Vaikka selvityksessä ei varsinaisesti käydä läpi hankkeeseen liittyviä riskejä Helsingin kaupungin näkökulmasta, voidaan todeta että selvitys vastaa pääosin myös kaupungin kannalta keskeisimpiin riskiolettamiin.

Strategisiin riskinäkökulmiin (mm. tavoitteet, tarpeet, kilpailukyky ja menestystekijät) liittyviä tekijöitä on käyty läpi pääosin selvityksen eri luvuissa (perusteita, kontekstia, Guggenheim Helsingin tehtävää ja tarkoitusta sekä näyttelyitä ja julkista ohjelmaa käsittelevissä osioissa).

Taloudellisiin riskitekijöihin (rahoitus, investointikustannukset, kävijämäärät, toimintakustannukset) liittyviä seikkoja on selvitetty tiivistetysti markkinatutkimusta ja taloudellisia vaikutuksia käsittelevissä johtopäätöksissä.

Museon toimintaan kohdistuvia operatiivisia riskinäkökulmia, kuten ympäristövaikutukset, teosten vahinkoriskit ja liikennejärjestelyt, on selvitetty kontaktihankkeita kuvaavissa taulukoissa (kestävä kehitys, valtiontakuu/takavarikkosuoja/kuljetukset).

Hankkeen merkittävimmät riskit Helsingin kaupungin kannalta

Investointikustannuksiin vaikuttavia tekijöitä on tarkasteltu rakentamispaikan sekä rakennuksen suunnittelu- ja rakentamisvaiheen osalta.

Esitettyyn rakentamispaikkaan ei sinällään liity erityisiä riskejä, joilla voisi olla merkittäviä taloudellisia vaikutuksia. Tältä osin kaupunginhallitus viittaa kiinteistölautakunnan lausuntoon. Kiinteistölautakunnan mukaan alue on rakennettavuudeltaan varsin haastava, muttei poikkeuksellisen vaikea verrattuna esimerkiksi joihinkin Töölönlahden osa-alueisiin. Alueella on syytä epäillä maaperän ja sedimenttien pilaantuneisuutta. Kaupungin tavanomaisesti noudattaman käytännön mukaan kiinteistötoimi vastaa maaperän ja sedimenttien puhdistamisesta rakennushankkeelle aiheutuvista ylimääräisistä kustannuksista. Puhdistustoimenpiteistä aiheutuvia kustannuksia ei siten huomioida po. hankkeen kustannuksina, koska maaperä tulisi joka tapauksessa puhdistaa, mikäli alue vastaisuudessa otetaan mihin tahansa rakennuskäyttöön.

Kaupunkisuunnittelulautakunta toteaa lausunnossaan, että tontin rakennettavuutta, liikennettä ja kunnallistekniikkaa on selvitetty varsin laajasti tontille suunnitellun hotellihankkeen asemakaavoituksen yhteydessä.

Rakennuksen suunnittelu- ja rakentamiskustannuksiksi on konsepti- ja -kehitysselvityksessä arvioitu 130 – 140 miljoonaa euroa (alv. 0 %) eli jonkin verran alle 12 000 euroa/m². Vertailuna voidaan todeta esimerkiksi vuonna 2011 valmistuneen Musiikkitalon rakentamiskustannukset, jotka olivat noin 4 600 euroa/m². Suunnittelu- ja rakentamiskustannusten kasvuun selvityksen arviosta ei katsota liittyvän merkittävää riskiä. Lisäksi aiesopimukseen sisältyy arkkitehtuurikilpailua koskeva edellytys, että palkittava kilpailuehdotus

23.04.2012

Kj/1

pysyy konsepti- ja kehitysselvityksessä mainitun kustannusarvion rajoissa.

Sopimusriskien varalta on museohankkeessa päädytty vaiheittaiseen etenemismalliin. Ehdotetun säätiön perustaminen mahdollistaa yksityisen rahoituksen hankinnan käynnistämisen, minkä pohjalta voidaan tehdä arvio riittävän yksityisrahoituksen toteutumisesta päätettäessä museohankkeen etenemisestä vuonna 2013. Siinä vaiheessa on selvillä myös valtion osallistuminen rahoitukseen.

Toiminnan aikaisia taloudellisia riskejä on tarkasteltu konsepti- ja kehitysselvityksessä selvityksen osana toteutetun markkinatutkimuksen perusteella. Helsingin kaupungin kannalta merkittävimpiä talouteen vaikuttavia riskitekijöitä ovat museon kävijämääräarviot ja niiden vaikutus kaupungin rahoitustarpeeseen. Selvityksessä tehtyjen skenaariotarkastelujen mukaan kävijämäärä ei kuitenkaan oleellisesti vaikuta museon rahoitusvajeeseen.

Esille tulleet riskitekijät eivät ole esteenä hankkeessa etenemiselle. Hankkeen edetessä jatkovaiheisiin tarkoitus on arvioida kuhunkin vaiheeseen liittyvät ja kokonaisuuden kannalta merkittävät riskitekijät riskien hallitsemiseksi.

Siinä tapauksessa, että museohankkeesta päätettäisiin luopua toisen vaiheen jälkeen, hankkeesta kaupungille siihen mennessä aiheutuneet kustannukset ovat enintään 5,2 milj. euroa (selvitysvaihe 1,2 milj. euroa ja toinen vaihe 4,0 milj. euroa). Näihin kustannuksiin sisältyy Guggenheim Helsinki -säätiön säädepääoma 0,5 milj. euroa, jonka puitteissa säätiö voi jatkaa taidemuseon ylläpitämistä koskevan tarkoituksensa toteuttamista uudella nimellä ja Guggenheim-museoverkoston ulkopuolella. Tällöin arkkitehtuurikilpailun tulokset jäävät kuitenkin kaupungin käyttöön. Muita taloudellisia seuraamuksia kaupungille ei aiheudu hankkeesta luopumisesta toisen vaiheen päättyessä.

Johtopäätös

Kaupunginhallitus pitää tehdyn selvityksen ja saatujen lausuntojen perusteella perusteltuna käynnistää Guggenheim Helsinki - museohankkeen kehitys- ja jatkoselvitystyön jatkovaihe kaupunginvaltuustolle nyt tehdyn päätösehdotuksen mukaisesti.

Helsingin kaupungin taidemuseon hallintomalli

Museohankkeen toisen vaiheen yhteydessä omana selvitys- ja valmistelutyönä tulee olemaan Helsingin kaupungin taidemuseon toiminta- ja hallintomallia koskevat muutokset ja niiden valmistelu.

Selvitystyön ohjaamista varten perustetaan erillinen luottamushenkilöelin.

Selvitystyö valmistellaan sivistys- ja henkilöstötointa johtavan apulaiskaupunginjohtajan johdolla Helsingin kaupungin taidemuseon, kaupunginmuseon, kulttuurikeskuksen ja talous- ja suunnittelukeskuksen yhteistyönä.

Kaupunginhallituksen ilmoitukset

Kaupunginhallitus ilmoittaa, että mikäli kaupunginvaltuusto hyväksyy sille nyt tehdyn päätösehdotuksen, niin kaupunginhallitus tulee toimeenpanopäätöksessään

- hyväksymään museohankkeen jatkovaihetta (toinen vaihe) koskevan aiesopimuksen liitteen mukaisesti kehottaen kaupunginjohtajaa allekirjoittamaan aiesopimuksen ja aiesopimukseen perustuvan arkkitehtuurikilpailusopimuksen sekä tekemään niihin tarvittaessa teknisiä ja muita vähäisiä muutoksia
- kehottamaan kaupunginjohtajaa huolehtimaan aiesopimuksen ja arkkitehtuurikilpailusopimuksen toimeenpanosta ja muista jatkovalmisteluun liittyvistä toimenpiteistä sekä jatkovalmistelun koordinoinnista
- päättämään, että Helsingin kaupunki perustaa Guggenheim Helsinki -säätion, hyväksymään säätion säädekirjan ja luovuttamaan säätion säädepääomaksi 500 000 euroa sekä kehottamaan hallintokeskuksen oikeuspalveluita allekirjoittamaan säädekirjan ja muut säätion perustamisasiakirjat sekä tekemään niihin mahdolliset rekisteriviranomaisen vaatimat muutokset sekä yhteistyössä taidemuseon ja talous- ja suunnittelukeskuksen kanssa hoitamaan muut säätion perustamistoimenpiteet sekä lisäksi kehottamaan talous- ja suunnittelukeskusta maksamaan säädepääoman 500 000 euroa vuoden 2012 talousarvion kohdalta 1 04 02 Käyttövarat, Khn käytettäväksi
- kehottamaan kiinteistölautakuntaa varaamaan museorakennuksen suunnittelua varten Helsingin kaupungille/kaupungin perustamalle kiinteistöyhtiölle tontin Katajanokalta ns. Kanavaterminaalin tontilta
- kehottamaan kaupunkisuunnittelulautakuntaa yhteistyössä Helsingin taidemuseon ja Solomon R. Guggenheim -säätion kanssa käynnistämään välittömästi aiesopimuksen tultua allekirjoitetuksi museorakennuksen arkkitehtuurikilpailun lähtökohtana, että rakennus sijoitetaan Katajanokalle ns. Kanavaterminaalin tontille

- kehottamaan sivistys- ja henkilöstötointa johtavaa apulaiskaupunginjohtajaa laatimaan esityksen selvitystyötä ohjaamaan perustettavan luottamushenkilöelimen perustamisesta ja yhteistyössä taidemuseon, kaupunginmuseon, kulttuurikeskuksen ja talous- ja suunnittelukeskuksen kanssa laatimaan esityksen Helsingin kaupungin taidemuseon toiminta- ja hallintomallia koskevista muutoksista siten, että se on käytettävissä päätettäessä museohankkeen kolmanteen vaiheeseen siirtymisestä
- oikeuttamaan kaupunginjohtajan myöntämään Helsingin kaupungin taidemuseon käytettäväksi vuoden 2012 talousarvion kohdalta 1 04 02 Käyttövarat, Khn käytettäväksi, jatkovaiheen rahoittamiseen 2,3 milj. euroa (ilman veroja), josta 2,0 milj. US dollaria vastaavan euromäärän Solomon R. Guggenheim -säätöille maksettavaan rajoitetun lisenssin maksamiseen ja 0,9 milj. US dollaria vastaavan euromäärän Solomon R. Guggenheim -säätöiltä hankittavien asiantuntijapalveluiden rahoittamiseen, ja vuoden 2012 talousarvion kohdalta 8 29 04 Kehittämishankkeet, Khn käytettäväksi 1,2 milj. euroa museorakennuksen arkkitehtuurikilpailun rahoittamiseen, sekä Helsingin taidemuseon johtajan hyväksymään jatkovaiheen toteuttamisesta aiheutuvat laskut enintään edellä mainittuihin euromääriin asti.

Lisäksi kaupunginhallitus ilmoittaa, että se tuo Guggenheim Helsinki -museon rakennuttamista ja muita siihen liittyviä toimenpiteitä koskevan päätösehdotuksen kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi vuoden 2013 syksyllä.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Anja Vallittu, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36046
anja.vallittu(a)hel.fi
Matti Malinen, konserniyksikön päällikkö, puhelin: 310 36277
matti.malinen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Concept and Development Study for a Guggenheim Helsinki
- 2 Memorandum of Understanding
- 3 Guggenheim Helsinki: konsepti- ja kehitysselvitys (suomennos)
- 4 Guggenheim Helsingfors: konsept och utvecklingsstudie (ruotsinnos)
- 5 Aiesopimus (suomennos)
- 6 Avsiktsförklaring (ruotsinnos)
- 7 Guggenheim Helsinki -museohankkeen kustannukset Helsingin kaupungille

23.04.2012

Kj/1

Otteet

Ote

Solomon R. Guggenheim Säätiö
Suomen Kulttuurirahasto
Svenska Kulturfonden

Tiedoksi

Taidemuseon johtokunta
Kaupunginmuseon johtokunta
Kaupunkisuunnittelulautakunta
Kiinteistölautakunta
Talous- ja suunnittelukeskus
Hallintokeskuksen oikeuspalvelut

Päätöshistoria

Taidemuseon johtokunta 16.02.2012 § 16

HEL 2012-000420 T 12 02 01

Päätös

Taidemuseon johtokunta tarkastelee lausunnossaan Guggenheim-selvitystä Helsingin taidemuseon nykyisen ja tulevan toiminnan kannalta, mikäli kaupunki päättää toteuttaa Guggenheim Helsinki-hankkeen.

Taidemuseon johtokunta esittää kantanaan, että jos Helsinkiin perustetaan Guggenheim-museo, sen ulkopuolelle jääviä museotehtäviä hoitaa oma Helsingin taidemuseo-niminen hallinnollinen yksikkö ja päätti antaa selvityksestä alla olevan lausunnon esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan (muutokset Taustaa -otsikon kappale 1 ja 2, Taustaa, Helsingin taidemuseon yhden tilan hanke -otsikon kappale 3, Helsingin taidemuseon tehtävät Guggenheim-hankkeen toteutuessa -otsikon kappale 3 ja 7, Helsingin taidemuseon tilat Guggenheim-hankkeen toteutuessa -otsikon kappale 3) :

Taustaa

Guggenheim-selvitysryhmän raportissa ehdotetaan, että museo rakennettaisiin kaupungin omistamalle tontille Eteläsataman rantaan. Museon kokonaispinta-ala olisi noin 12 000 neliometriä, josta näyttelytilaa olisi noin 4000 neliometriä. Uusi museo toisi Suomen taiteen, designin ja arkkitehtuurin laajempaan modernin taiteen viitekehykseen esittelemällä suomalaiselle yleisölle Guggenheimin maailmanlaajuisen verkoston kokoelmista teoksia, jotka eivät koskaan

ole olleet esillä Suomessa. Helsingin Guggenheim-museo keskittyisi arkkitehtuuriin ja designiin vahvemmin kuin muut verkoston museot. Museo painottaisi näyttelytoimintaa, mutta se keräisi myös omaa kokoelmaa (alkukielinen selvitys s. 74, 165) ja sillä olisi myös kokoelmapoliittinen ohjelma (alkukielinen selvitys s. 128-129).

Selvityksessä suositellaan, että uusi museo ottaisi hoitaakseen osan Helsingin taidemuseon nykyisistä tehtävistä. Taidemuseon kokoelmatoimintaa ja julkisen taiteen tehtäviä kehittäisi jokin toinen kaupungin hallintokunta, jonka tehtäväksi se annettaisiin. Taidemuseon nykyisiä näyttely- ja taidekasvatustehtäviä taas kehitettäisiin osana uuden Guggenheim-museon toimintaa ja missiota. Taidemuseon johtokunta on tyytyväinen siitä että Guggenheim-Helsinki museo jatkaa Helsingin taidemuseon nykyistä käytäntöä alle 18-vuotiaiden maksuttomasta sisäänpääsystä näyttelyihin.

Taustaa, Helsingin taidemuseon yhden tilan hanke:

Taidemuseon johtokunta toteaa, että johtokunta esitti 23.3.2010 (§ 21) taidemuseon kaikkien tilojen yhdistämistä yhteen kohteeseen, yhteen osoitteeseen. Lisäksi johtokunta ehdotti, että käynnistetään tilahankkeen selvitys- ja kartoitustyö hankkeen määrittelyn tarkentamiseksi sekä eri vaihtoehtojen toteutustapojen määrittelemiseksi.

Taidemuseon 30.4.2010 tekemässä tarveselvityksessä esitettiin perusteet ja tavoitteet yhden tilan esitykseen. Tavoitteena oli taidemuseon nykyisten kuudessa eri osoitteessa sijaitsevien tilojen keskittäminen yhteen tilaan, samalla säilyttäen tämän hetkinen näyttely- ja kokoelmatoiminnan laajuus.

Esityksen perusteena olivat taidemuseon nykyisten toimitilojen ongelmat. Tilat eivät enää vastaa tekniikaltaan nykyajan vaatimuksia. Vuonna 2010-2011 sekä Meilahden että Tennispalatsin tiloihin jouduttiin tekemään mittavia ilmastointiremontteja. Meilahdessa havaittiin kosteusongelmia ja molemmat Meilahden rakennukset vaativat peruskorjauksen lähivuosina. Lisäksi taidemuseon nykyinen väestönsuojassa sijaitseva taideteosvarasto on ratkaisuna tilapäinen. Keskustelussa on ollut myös Kluuvin gallerian sijoittaminen esteettömiin ja paremmin saavutettaviin tiloihin. Muina perusteina oli luoda kuntalaisten kannalta tehokkaampi ja vetovoimaisempi taidemuseo.

Tämän jälkeen on noussut esiin mahdollinen yhteistyö Guggenheim-säätiön kanssa ja Guggenheim Helsinki – museon perustaminen.

Helsingin taidemuseon tehtävät Guggenheim-hankkeen toteutuessa:

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

Kokoelmatoiminta

Selvityksessä esitetään, että Helsingin taidemuseon kokoelmatoimintaa ja julkisen taiteen tehtäviä kehittäisi jokin toinen kaupungin hallintokunta, jonka tehtäväksi se annettaisiin (selvityksen käännös s. 11).

Taidemuseon johtokunta haluaa tuoda esille huolensa taidemuseon kokoelmien tulevaisuudesta. Taidemuseolla on noin 9000 teoksen taideteoskokoelmat. Näihin sisältyy useita lahjoituskokoelmia, mm Bäcksbäckan kokoelma. Osaan lahjoituksista sisältyy kokoelmaa koskevia lahjoitusehtoja.

Mikäli Guggenheim Helsingistä tehdään myönteinen päätös, tulisi Helsingin taidemuseon jatkaa itsenäisenä hallinnollisena yksikkönä, jolla on oma johtaja ja identiteetti.

Helsingin taidemuseolle jäävät tehtävät tulee määritellä. Johtokunnan kantana on, että Helsingin taidemuseolle kuuluisivat ainakin seuraavat tehtävät:

- Taidemuseon kokoelmien kartuttaminen, esilläpito ja ylläpito eli dokumentointi, konservointi, säilyttäminen ja tutkimus
- Kokoelmiin liittyvä muu kotimaisen taiteen näyttelytoiminta
- Julkiset veistokset ja julkinen taide
- Prosenttirahahankkeet
- Kluuvien gallerian toiminta

Näyttelytoiminta

Selvityksessä esitetään, että Guggenheim Helsinki ottaisi hoitaakseen Helsingin taidemuseon kansainvälisen näyttelytoiminnan sekä museopedagogisen toiminnan (selvityksen käännös s. 11).

Guggenheim Helsinki -museon toteutuessa sen näyttelyohjelmiston yksityiskohtainen suunnittelu alkaa hyvissä ajoin ennen museon avaamista yleisölle. Nykytilanteessa on ennen aikaista ottaa kantaa Guggenheim Helsinki -museon ohjelmiston yksityiskohtaiseen sisältöön tai kotimaisen taiteen osuuteen näyttelyohjelmistossa. Johtokunta edellyttää, että hankkeen myötä kotimaisen kuvataiteen esittäminen pääkaupungin näyttelyohjelmistossa ei vähene.

Johtokunta katsoo, että Helsingin taidemuseon olisi uudessa tilanteessa mahdollista profiloitua kotimaisen taiteen esittelyyn. Helsingin taidemuseon näyttelytoiminta voisi keskittyä kokoelmaan ja

23.04.2012

Kj/1

siihen liittyvään muun kotimaisen taiteen näyttelytoimintaan ja esittää nousevaa uutta suomalaista taidetta.

Helsingin taidemuseon tilat Guggenheim-hankkeen toteutuessa:

Guggenheim-selvitysryhmän raportissa ehdotetaan, että museo rakennettaisiin kaupungin omistamalle tontille Eteläsataman rantaan. Museon kokonaispinta-ala olisi 12 016 neliometriä, josta näyttelytilaa olisi noin 4000 neliometriä. Rakennuksesta varataan runsaasti tilaa myös ravintolalle, myymälöille, esityksille ja taidekasvatustoiminnalle (selvityksen käänös s. 10).

Johtokunta on huolissaan Helsingin taidemuseon jäljelle jäävien toimintojen tilaratkaisuista. Tarve toimiville yhden katon alla sijaitseville toimisto- ja näyttelytiloille sekä asianmukaiselle taideteosvarastolle, johon sisältyy myös kokoelman ylläpitotilat, ovat edelleen olemassa.

Mikäli Guggenheim Helsinki toteutetaan, Helsingin taidemuseolle tulisi osoittaa toiminnan edellyttämät toimistotilat ja näyttelytilat, joissa on mahdollista esittää taidemuseon kokoelmia sekä harjoittaa kokoelmiin liittyvää näyttelytoimintaa.

Johtokunta edellyttää, että mikäli päätös Guggenheim Helsinki -hankkeen jatkamisesta on myönteinen, tulee selvittää mitä tiloja taidemuseon jäljelle jäävä toiminta tarvitsee.

Helsingin taidemuseon henkilökunta Guggenheim-hankkeen toteutuessa:

Johtokunta kantaa erityistä huolta henkilöstön asemasta tulevissa ratkaisuissa ja edellyttää, että henkilöstön asema ja työpaikat on turvattava.

Helsingin taidemuseon määrärahat Guggenheim-hankkeen toteutuessa:

Guggenheim-selvitysryhmän raportissa todetaan, että tulevaisuudessa kaupungin taidemuseotoimintaan käyttämiin varoihin sisältyy 1,2 miljoonaa euroa kokoelmatoimintaan, joka pitää sisällään julkisen taiteen hankkeet ja ylläpidon, kaupungin taidekokoelmien kartuttamisen ja ylläpidon ja Kluuvin gallerian toiminnan (selvityksen käänös s. 109).

Johtokunta on huolissaan siitä, osoitetaanko Helsingin taidemuseon toiminnoille riittävästi määrärahoja jäljelle jäävien tehtävien hoitamiseksi. Taidemuseon kokoelmien käyttömenojen määräraha, joka pitää sisällään palkkakulut, vuonna 2010 oli 880 300 euroa ja taidehankintamäärärahat 425 000 euroa, yhteensä 1,2 miljoonaa euroa.

Vuoden 2010 määrärahoihin 1,2 miljoonaan euroon eivät kuitenkaan sisälly kaikki kokoelmatoiminnosta aiheutuvat kustannukset. Summaan

eivät sisälly kokoelmiin liittyvät hallintomenot. Näitä menoja ovat mm. tilavuokrat, yleishallinnon, henkilöstöhallinnon, taloushallinnon sekä tietotekniikan kustannukset liittyen kokoelmatoimintaan. Summaan eivät sisälly myöskään näyttelyiden tai asiakaspalvelun määrärahoissa olevat kokoelmien esittelyyn liittyvät kustannukset, kuten avoinnapitopalvelut. Lisäksi kokoelmien ylläpitoon liittyvät investointimäärärahat ovat vaihdelleet 50 000 ja 80 000 välillä.

Selvityksessä mainittu 1,2 miljoonaa euroa ei pidä sisällään kokoelmiin liittyvää näyttelytoimintaa eikä Kluuvin gallerian toimintaa kokonaisuudessaan.

Kluuvin gallerian toiminta on turvattava. Helsingin taidemuseolla tulisi olla Kluuvin gallerian lisäksi tila kokoelman esittämiseen ja siihen liittyvään näyttelytoimintaan. Nämä kustannukset on sisällytettävä Helsingin taidemuseon toimintaan käytettäviin määrärahoihin ja toiminta on resursoitava riittävästi.

Johtokunnan kanta on, että määrärahojen tulee olla riittävät ylläpitämään jäljelle jäävää Helsingin taidemuseon toimintaa ja siten laskelmiin tulee sisällyttää kattavasti kaikki kustannukset.

Guggenheim Helsinki

Guggenheim Helsinki-hanke on merkittävä, maailmalaajuisesti huomioitu kulttuurihanke. Se, että Helsinki on valmis panostamaan Guggenheim-hankkeeseen tällä mittakaavalla, on todellinen kulttuuriteko.

Taidemuseon johtokunta on erityisen hyvillään siitä, että Helsingin kaupunki haluaa panostaa nimenomaisesti taidemuseotoimintaan ja siitä, että Helsingin kaupunki mahdollisesti tulee saamaan uuden taidemuseon Guggenheim Helsinki –hankkeen myötä. Johtokunta muistuttaa, että tuleva taidemuseorakennus on helsinkiläisten taidemuseo myös Guggenheim-yhteistyön mahdollisen päättymisen jälkeen. Tämän vuoksi on tärkeätä, että museo rakennetaan kestävänsä aikaa.

Johtokunta toivoo, että Guggenheim Helsinki tulee tekemään tiivistä yhteistyötä jo olemassa olevien taidelaitosten kanssa. Tämän yhteistyön myötä on mahdollista löytää toiminnallisia synergiaetuja, saavuttaa uusia kävijöitä ja siten vahvistaa kuvataiteen asemaa Helsingissä ja Suomessa ja lisätä suomalaisen taiteen tunnettuutta kansainvälisesti.

Käsittely

23.04.2012

Kj/1

16.02.2012 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Vastaehdotus:

Jukka Liukkonen: Lisätään lausuntoon uusi kappale:
"Maksuton sisäänpääsy ja ilmaispäivät"

Taidemuseolla on maksuton sisäänpääsy alle 18-vuotiaille ja tietyille erityisryhmille. Lasten maksuttomalla sisäänpääsillä halutaan kasvattaa lapsia taiteen pariin ja antaa lapsille mahdollisuus kokea taidetta vanhempien sosio-ekonomisesta asemasta riippumatta. Taideopiskelijoiden maksuttomalla sisäänpääsillä pyritään puolestaan tukemaan taiteellisen laadun säilymistä korkeatasoisena. Kuukauden ilmaispäivät mahdollistavat taiteen kokemisen varallisuudesta riippumatta ja antavat mahdollisuuden taiteen kokeilemisen myös heille, jotka ovat epävarmoja taidemuseossa vierailemisesta.

Maksuton sisäänpääsy palvelee taiteen laadun säilymistä korkeatasoisena ja mahdollistaa taiteen kokemisen taustasta riippumatta. On tärkeää, että maksuton sisäänpääsy turvataan vähintään nykymuotoisena myös jatkossa.

Vastaehdotus:

Jukka Liukkonen: Lisätään lausuntoon uusi kappale:
"Museohanke on suuri taidepoliittinen linjanmuutos"

Selvityksessä esitetyssä muodossa uusi taidemuseo olisi merkittävä taidepoliittinen linjanmuutos. Nykyisellään taidemuseon tehtävät liittyvät kuvataiteen hankintaan ja sen esittelyyn taidenäyttelyiden kautta. Selvityksessä esitetty Helsingin Guggenheimin taidepoliittinen linja painottuisi sen sijaan kaupallisiin hyötytaiteisiin kuten arkkitehtuuriin ja tuotemuotoiluun.

Helsingin alueella arkkitehtuurin tallentamisesta vastaa arkkitehtuurimuseo, muotoilusta designmuseo ja valtakunnallisesta taiteesta Kiasma ja Ateneum. Helsingin taidemuseolla ainutlaatuisia erityisosaamista helsinkiläisestä taiteesta. Selvityksessä esitetyssä muodossa tätä tehtävää ei hoitaisi jatkossa enää kukaan.

Uuden taidemuseon taidepoliittista linja olisi syytä tarkastella uudelleen, niin että nykytaiteella on museon toiminnassa esitettyä merkittävämpi rooli ja teknologialla ja hyötytaiteilla puolestaan esitettyä pienempi rooli.

Vastaehdotus:

Jukka Liukkonen: Lisätään lausuntoon uusi kappale:
"Toiminnan on oltava avointa ja demokraattista"

Mikäli Helsingin Guggenheim-museo perustetaan, tulisi sen tulisi noudattaa vähintään nykyisenkaltaista avoimuutta toiminnassaan. Tämä tarkoittaa kaikkien asiakirjojen julkista saatavuutta, kokouspäätösten julkisuutta ja toiminnan raportointia nykyisessä laajuudessa, vaikkei säätiölaki tähän velvoitakaan.

Uuden taidemuseon hallintomallin tulee rakentua pohjoismaisille demokraattisille toimintatavoille. Tämä edellyttää avointa tiedottamista ja keskustelua päätettäväksi tulevista ja päätettävänä olevista asioista. Uuden taidemuseon hallitus on syytä valita jatkossakin demokraattisilla valintatavoilla.

Selvityksessä esitettyjen Guggenheimin nimittämien hallituksen edustajien tulisi edustaa monipuolisesti kotimaista ja kansainvälistä taide-elämää. Näiden säätiön nimittämien edustajien ei tulisi kaikkien olla säätiön työntekijöitä.

Jukka Liukkonen: Liitteen mukainen eriävä mielipide toimitettu puheenjohtajalle.

Lausunnossa tulisi olla myös seuraavat asiat:

Maksuton sisäänpääsy ja ilmaispäivät

Taidemuseolla on maksuton sisäänpääsy alle 18-vuotiaille ja tietyille erityisryhmille. Lasten maksuttomalla sisäänpääsillä halutaan kasvattaa lapsia taiteen pariin ja antaa lapsille mahdollisuus kokea taidetta vanhempien sosio-ekonomisesta asemasta riippumatta. Taideopiskelijoiden maksuttomalla sisäänpääsillä pyritään puolestaan tukemaan taiteellisen laadun säilymistä korkeatasoisena. Kuukauden ilmaispäivät mahdollistavat taiteen kokemisen varallisuudesta riippumatta ja antavat mahdollisuuden taiteen kokeilemisen myös heille, jotka ovat epävarmoja taidemuseossa vierailemisesta.

Maksuton sisäänpääsy palvelee taiteen laadun säilymistä korkeatasoisena ja mahdollistaa taiteen kokemisen taustasta riippumatta. On tärkeää, että maksuton sisäänpääsy turvataan vähintään nykymuotoisena myös jatkossa.

Toiminnan on oltava avointa ja demokraattista

Mikäli Helsingin Guggenheim-museo perustetaan, tulisi sen tulisi noudattaa vähintään nykyisenkaltaista avoimuutta toiminnassaan. Tämä tarkoittaa kaikkien asiakirjojen julkista saatavuutta, kokouspäätösten julkisuutta ja toiminnan raportointia nykyisessä laajuudessa, vaikkei säätiölaki tähän velvoitakaan.

Uuden taidemuseon hallintomallin tulee rakentua pohjoismaisille demokraattisille toimintatavoille. Tämä edellyttää avointa tiedottamista ja keskustelua päätettäväksi tulevista ja päätettävänä olevista asioista. Uuden taidemuseon hallitus on syytä valita jatkossakin demokraattisilla valintatavoilla.

Selvityksessä esitettyjen Guggenheimin nimittämien hallituksen edustajien tulisi edustaa monipuolisesti kotimaista ja kansainvälistä taide-elämää. Näiden säätiön nimittämien edustajien ei tulisi kaikkien olla säätiön työntekijöitä.

Museohanke on suuri taidepoliittinen linjanmuutos

Selvityksessä esitetyssä muodossa uusi taidemuseo olisi merkittävä taidepoliittinen linjanmuutos. Nykyisellään taidemuseon tehtävät liittyvät kuvataiteen hankintaan ja sen esittelyyn taidenäyttelyiden kautta. Selvityksessä esitetty Helsingin Guggenheimin taidepoliittinen linja painottuisi sen sijaan kaupallisiin hyötytaiteisiin kuten arkkitehtuuriin ja tuotemuotoiluun.

Helsingin alueella arkkitehtuurin tallentamisesta vastaa arkkitehtuurimuseo, muotoilusta designmuseo ja valtakunnallisesta taiteesta Kiasma ja Ateneum. Helsingin taidemuseolla ainutlaatuisia erityisosaamista helsinkiläisestä taiteesta. Selvityksessä esitetyssä muodossa tätä tehtävää ei hoitaisi jatkossa enää kukaan.

Uuden taidemuseon taidepoliittista linja olisi syytä tarkastella uudelleen, niin että nykytaiteella on museon toiminnassa esitettyä merkittävämpi rooli ja teknologialla ja hyötytaiteilla puolestaan esitettyä pienempi rooli.

Esittelijä

taidemuseon johtaja
Janne Gallen-Kallela-Sirén

Lisätiedot

Janne Gallen-Kallela-Sirén, taidemuseon johtaja, puhelin: 310 87008
janne.siren(a)hel.fi
Veikko Halmetoja, johtokunnan puheenjohtaja, puhelin: 044 215 3005
veikkohalmetoja(a)gmail.com

Kaupunginmuseon johtokunta 15.02.2012 § 12

HEL 2012-000420 T 12 02 01

Päätös

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

Kaupunginmuseon johtokunta päätti antaa Guggenheim Helsinki - museon perustamismahdollisuuksista ja konsepti- ja kehitysselvityksestä seuraavan lausunnon, jossa otetaan kantaa ensisijassa selvityksessä mainittuun, mutta tarkempaa jatkoselvitystä edellyttävään kaupungin organisaatioon edelleen jäävien taidemuseotoimintojen järjestämiseen ja muutoksen vaikutuksiin sekä valtionosuuksiin liittyviin seikkoihin. Lisäksi lausunnossa tuodaan esille kaavaillun museorakennuksen paikkaan liittyviä reunaehtoja:

Guggenheim Helsinki -hanke osana Helsingin kehittämistä

Helsingin kaupungin visiona on valtuuston strategialinjauksen mukaisesti nostaa pääkaupunkiseutu maailmanluokan innovaatiokeskukseksi. Visio tavoittelee tieteen, taiteen, luovuuden ja oppimiskyvyn sekä hyvien palvelujen voimaan perustuvaa menestystä asukkaiden hyvinvoinnin ja koko Suomen hyväksi. Vision mukaan Helsinki on monimuotoinen ja omaleimainen taiteen, luovuuden ja kulttuurin keskus sekä kansainvälisesti kiinnostava kulttuurin edelläkävijä Itämeren alueella. Guggenheim Helsinki -hankkeen voi nähdä toteuttavan kaupungin strategiaohjelman 2008-2012 keskeisiä tavoitteita mm. sivistyksen ja kulttuurin vahvistamisesta hyvinvoinnin ja kilpailukyvyn perustana; houkuttelevasta, monimuotoisesta ja hauskaasta kaupungista sekä Helsingin keskustan elinvoiman vahvistamisesta.

Kaupunginvaltuuston 14.12.2011 hyväksymässä kaupungin kulttuuristrategiassa 2012 - 17 linjattiin, että kaupunki varautuu Guggenheim-museon toteutukseen. Hankkeella tavoitellaan Helsingin kansainvälisen näkyvyyden ja matkailullisen vetovoiman vahvistumista ja se tukisi onnistuessaan kaupungin ja sen kulttuuri- ja elinkeinoelämän elinvoimaisuutta. Guggenheim-hanke on siten linjassa myös kaupungin elinkeinostrategian tavoitteiden kanssa.

Selvityksen rahoituslaskelmat perustuvat Suomen oloissa poikkeuksellisille ja haasteellisille kävijämääräodotuksille. Koska kyseessä on kaupungilta huomattavan suuri panostus kulttuuriin, olisi johtokunta toivonut selvitykseltä myös tarkempaa riskianalyysiä. Johtokunta painottaa, että hankkeeseen investoiminen ei myöskään saa heikentää kaupungin muiden museo- ja kulttuuri-toimijoiden toimintaedellytyksiä tai lykätä jo sovittuja hankkeita.

Guggenheim Helsinki -hanke linjaa designin ja arkkitehtuurin yhdeksi museon painopisteistä muun kansainvälisen näyttelytoiminnan ohella. Se edellyttää aktiivista yhteistyötä kaupungissa jo toimivien valtakunnallisten erikoismuseoiden Designmuseon ja Suomen Arkkitehtuurimuseon kanssa toiminnallisten päällekkäisyyksien välttämiseksi. Selvityksen spekulointi (käännös s. 121) suuremmalla

23.04.2012

Kj/1

valtion tuella, mikäli Guggenheim Helsinki voitaisiin nimetä
valtakunnalliseksi erikoismuseoksi, on epärealistista.

Guggenheim Helsinki -museolle esitetty sijaintipaikka

Selvityksessä on päädytty esittämään uuden museon rakennuspaikaksi
Katajanokkaa, Eteläsatamassa sijaitsevan nykyisen Kanavaterminaalin
tonttia. Rakennuksen kokonaisbruttopinta-alaksi on arvioitu noin 12 000
neliömetriä.

Johtokunta toteaa, että rakennuspaikka, Eteläsatama on osa Helsingin
merellistä kansallismaisemaa ja valtakunnallisesti merkittävää
rakennettua kulttuuriympäristöä Katajanokkaa (RKY 2009 -kohde),
joita koskevat valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet. Suunnittelun
lähtökohdaksi tulee ottaa kulttuuriympäristöön sisältyvien arvojen
säilyminen. Uudisrakentaminen tulee sovittaa Eteläsataman ja
Katajanokan historiallisesti arvokkaaseen, kaupunkikuvallisesti
merkittävään ja arkkitehtonisesti moni-ilmeiseen korkeatasoiseen
kokonaisuuteen, sen ominaisuuteeseen ja erityispiirteisiin. Paikkaan
suunniteltavan rakennuksen tulee antaa ympäristön maallisen ja
kirkollisen vallan symbolirakennuksille niiden arvon edellyttämä rooli ja
tila kaupunkikuvassa ja rakenteessa. Uuden rakennuksen tulee
mittakaavaltaan, volyymiltaan ja materiaaleiltaan kunnioittaa
suunnittelualueen ja koko Eteläsataman historiaa ja valtakunnallisesti
arvokasta kulttuuriympäristöä. Museovirasto on tässä tapauksessa
ensisijainen kulttuuriympäristön asiantuntijavirasto, joka lausuu
hankkeesta kaupunginmuseon – Keski-Uudenmaan maakuntamuseon
sijasta.

Mahdollisessa avoimessa arkkitehtuurikilpailussa edellä mainitut arvot
tulee ottaa suunnittelun lähtökohdiksi ja sisällyttää kilpailuaineistoon.
Paikan merkittävyyden vuoksi tulisi kilpailun tuomaristoon ottaa
mukaan myös kotimainen kulttuuriympäristön asiantuntija.

Guggenheim Helsinki -museon vaikutukset kaupungin taidemuseo- ja museotoimeen

Kaupunginmuseon johtokunta pitää Helsingin taidemuseon
kehittämiseen liittyviä kysymyksiä aivan keskeisinä arvioitaessa
selvityksen vaikutuksia. Siksi taidemuseota ja sen toimintoja ja niiden
tulevaan organisointiin liittyviä asioita on tässä lausunnossa käsitelty
laajemmin kuin itse selvityksessä.

Selvityksen johtopäätöksissä (käännös s. 133) todetaan, että
"selvityksessä kiinnitetään erityistä huomiota nykyiseen Helsingin
taidemuseoon ja muotoon, jonka se voi saada tulevaisuudessa.
Helsingin taidemuseon kokoelman lähes 9 000 1800-luvulta ja sen
jälkeen peräisin olevaa suomalaista taide-esinettä ovat keskeinen osa
Helsingin kulttuurielämää. Kokoelma kasvaa vuosittain, ja siitä 40

prosenttia on esillä julkisissa tiloissa eri puolilla kaupunkia. Vaikuttaakin järkevältä, että Helsingin taidemuseon kokoelmiin ja julkiseen taiteeseen liittyviä tehtäviä kehittäisi kaupungin jokin toinen hallintokunta, jonka tehtäväksi se annettaisiin. (Yksikkö voisi toimia osana jotakin kaupungin jo olemassa olevaa virastoa Helsingin kaupungin määrittelemällä tavalla). Helsingin taidemuseon näyttely- ja taidekasvatustehtäviä puolestaan kehitettäisiin osana uuden Guggenheim Helsinki -museon toimintaa ja tehtävää."

Guggenheim Helsinki -museohankkeen toteutuessa selvityksessä esitetyllä tavalla Helsingin taidemuseo jakautuisi kahtia. Kaupungin taidekokoelmien ylläpito ja kartuttaminen, julkiset taideteokset, ns. prosenttitaide sekä Kluuvin galleria jäisivät Guggenheim-museon ulkopuolelle. Selvitys ei ota suoraan kantaa siihen, miten taidemuseon toiminta uudistuksen jälkeen pitäisi järjestää. Kaupungin hallinnossa pohdittuina vaihtoehtoina on ollut, että toiminta jatkuisi joko omana virastonaan tai kaupunginmuseon yhteydessä tai kulttuurikeskuksen yhteydessä. Nykyinen kansainvälisesti suuntautunut näyttelytoiminta ja siihen liittyvä museopedagogia siirtyisivät osaksi Guggenheim Helsingin toimintaa.

Helsingin taidemuseon nykytilanne

Kuvaus perustuu Guggenheim Helsinki -selvityksestä ja taidemuseolta saatuihin täydentäviin tietoihin.

Aiemmin Helsingin kaupungin kulttuuriasiainkeskukseen kuulunut taidemuseo aloitti itsenäisenä virastona 1.1.1998. Taidemuseon johtosäännön mukaisesti Helsingin taidemuseon johtokunta ja sen alainen taidemuseo vastaavat kaupungin kuvataidepolitiikasta ja taidemuseotoiminnasta sekä muista sille määrätyistä alan tehtävistä hyväksytyjen tavoitteiden mukaisesti

Helsingin taidemuseolla on näyttelytilat Tennispalatsissa sekä Meilahden museorakennuksessa. Museon konservointitilat ovat Meilahden kartanossa, ja kokoelmia säilytetään pääosin Kontulassa, asiantuntija- ja tukipalvelut on sijoitettu Tennispalatsiin ja viereiseen Graniittitaloon.

Näyttelytoiminnan lisäksi taidemuseo toimii Uudenmaan läänin aluetaidemuseona, pitää yllä Kluuvin galleriaa sekä hoitaa ja kartuttaa Helsingin kaupungin taidekokoelmaa. Tähän kokoelmaan kuuluvat myös kaupungin julkiset taideteokset.

Taidemuseon ydintoimintoja ovat näyttelytoiminta ja kokoelmatoiminta. Tukitoimintoja ovat asiakaspalvelu, museopedagogia, museotekniset palvelut ja hallinto.

23.04.2012

Kj/1

Kokoelmatoiminnot

Taidemuseon kokoelmissa on noin 8850 teosta. Kokoelman pääosa on 1900–2000-luvun suomalaista taidetta, mutta mukana on myös pieni osa kansainvälistä taidetta ja vanhempaa kotimaista taidetta. Kokoelmat karttavat sekä taidemuseon omien vuosittaisten hankintojen että saatujen lahjoitusten kautta. Kokoelmista 40 %, noin 3450 teosta, on sijoitettu kaupungin virastoihin ja toimitiloihin. Vuosittain sijoitetaan runsaat 100 uutta teosta julkisiin tiloihin ja toimistoihin. Taiteen sijoitustoiminta sekä sijoitetun taiteen kunnosta huolehtiminen on keskeinen osa taidemuseon kokoelmatoimintaa.

Peruskokoelmiin kuuluu useita lahjoituskokoelmia, joista tärkeimpiä ovat Katarina ja Leonard Bäcksbackan (560 teosta, alkuperäinen lahjoitus 448), Gösta Beckerin (179 teosta), Iris Roos-Hasselblattin (7 teosta), Elsa Arokallion (67 teosta), Aune Lindebergin (5 teosta), Katriina Salmela-Hasanin ja David Hasanin (310 teosta), Aune ja Elias Laaksosen (48 teosta) sekä Martta ja Reino Sysin (52 teosta) kokoelmat.

Taidemuseon kokoelmien kartuttamista varten on erilliset määrärahat taidemuseon kokoelmien uushankintoihin, sijoitettavan taiteen hankintaan ja julkisten taideteosten hankintaan. Vuonna 2011 uushankintamääräraha oli 105 000 euroa, sijoitettavan taiteen määräraha 30 000 euroa ja julkisten taideteosten hankintamääräraha 203 000 euroa. Taidemuseon kokoelmahankintamäärärahat yhteensä vuonna 2011 olivat 338 000 euroa. Kokoelmat karttavat myös lahjoituksilla.

Julkinen taide

Helsingissä on satoja julkisia taideteoksia, muistomerkkejä ja muistolaattoja. Helsingin kaupungin taidemuseon kokoelmiin julkisista veistoksista kuuluu noin 200. Julkisilla paikoilla, kuten puistoissa ja aukioilla sijaitsevien taideteosten lisäksi kokoelmiin kuuluvat myös kaupungin omistamiin kiinteistöihin hankitut teokset.

Kaupungin taidemuseon toimesta organisoidaan ja valvotaan vuosittain myös kaupungin uusien julkisten taideteosten hankintaan, toteuttamiseen ja sijoittamiseen liittyviä hankkeita. Taidemuseo vastaa julkisten taideteosten kunnosta ja ylläpidosta sekä teosten rekisteröinnistä.

Kaupungin taidekokoelmaa kartutetaan vuosittain em. kokoelmien hankintaan osoitetuilla investointimäärärahoilla ja ns. prosenttirahakäytäntöön perustuvilla kaupungin hankinnoilla. Prosenttirahateoksia valmistui 2010 yhteensä 6 kappaletta.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

Kaupungin prosenttirahakäytännön ohjeistus ja menettelytavat on vastikään uusittu (khs 12.12.2011). Prosenttirahakäytäntöä sovelletaan julkisiin rakennuksiin sekä puisto- ja katuhankkeisiin. Julkisten rakennusten taidehankkeiden kustannukset ovat olleet vuosina 2005 - 2010 vuositasolla keskimäärin 200 000 euroa vaihteluvälin ollessa 100 000 – 270 000 euroa. Puisto- ja katuhankkeiden taidehankintakustannukset ovat olleet vuosina 2005 - 2010 vuositasolla keskimäärin 50 000 euroa vaihteluvälin ollessa 0 – 150 000 euroa.

Aluetaidemuseo

Helsingin taidemuseosta tuli Uudenmaan läänin aluetaidemuseo 1993. Aluetaidemuseon tehtävänä on edistää alueensa visuaalista kulttuuria, huolehtia alueensa taidemuseotoiminnan keskinäisestä yhteistyöstä ja taiteeseen liittyvän tiedon saatavuudesta sekä antaa asiantuntija-apua toimialaansa liittyvissä kysymyksissä. Taidemuseon painopistealueet aluetaidemuseotoiminnassa ovat museopedagogia ja julkinen taide, jossa taidemuseo on maan johtava asiantuntija.

Näyttelytoiminta

Taidemuseon näyttelytoiminta keskittyy vaihtuviin näyttelyihin. Näyttelypolitiikassaan museo ei ole ajallisesti eikä alueellisesti sidottu. Kansainvälisyys on näyttelyohjelmalle leimallista ja yhteistyökumppaneita on eri puolilta maailmaa Latalaisesta ja Pohjois-Amerikasta Aasiaan ja Eurooppaan. Omia kokoelmia hyödynnetään näyttelyohjelmistossa. Museolla on Suomen suurin näyttelybudjetti 1 - 1,5 miljoonaa euroa, jota voidaan täydentää sponsorirahalla. Yli 85 % taidemuseon vuosittaisesta näyttelybudjetista varataan kansainvälisiin näyttelyprojekteihin.

Helsingin taidemuseolla on näyttelytiloja kolmessa paikassa Tennispalatsissa (1130 m²), Meilahdessa (750 m²) ja Kluuvin galleriassa (130 m²).

Tennispalatsin näyttelytilat avautuivat yleisölle keväällä 1999. Tennispalatsissa on vuosina 2000 - 2011 järjestetty 77 näyttelyä, joista 49 kansainvälisiä ja 28 suomalaisia. Tennispalatsin näyttelytoiminnan keskiössä ovat olleet suuret kansainväliset näyttelyt (mm. Athos, Walt Disney ja Euroopan taide), joiden ohessa on järjestetty pienempiä kotimaisia teemanäyttelyitä. Kävijämäärän vuosikeskiarvo 1999 - 2010 on 96 890. Eniten kävijöitä on ollut vuonna 2001 (154 889) ja vähiten vuonna 2004 (34 737).

Meilahden museorakennus sijaitsee Seurasaaren lähellä, keskellä vanhaa puistoaluetta. Rakennus valmistui vuonna 1976 ja sen suunnitteli kaupungin rakennusviraston arkkitehti Tero Aaltonen. Hän piirsi ”vaadittua suurta säästäväisyyttä noudattaen [...] yksinkertaisen

valkotiilisen talon mittatilaustyönä Helsingin kaupungin taidemuseon lahjoituskokoelmalle.” Rakennuksen nykykunto on huono. Vuosina 2000-2011 Meilahden museossa on järjestetty 40 näyttelyä, joista 11 kansainvälisiä ja 29 suomalaisia. Kävijämäärän vuosikeskiarvo 1999-2010 on 30 958. Eniten kävijöitä on ollut vuonna 2008 (47 942) ja vähiten vuonna 2010 (19 108).

Kluuvin galleria on Helsingin taidemuseon hoitama näyttelytila, joka on profiloitunut ajankohtaisen kuvataiteen esittelyyn. Galleria pyrkii tarjoamaan tilaisuuksia sellaisille (näyttely)projekteille, joita muualla Helsingissä on vaikea toteuttaa. Helsingin kaupunki tukee taloudellisesti gallerian toimintaa, minkä ansiosta näyttelyvuokra on edullinen eikä myyntiprovisioita peritä lainkaan. Näyttelyajat ovat avoimesti haettavissa kaksi kertaa vuodessa. Anomuksensa jättää vuosittain lähes 150 taiteilijaa, joista noin viidelletoista myönnetään näyttelyaika. Vuokra-aika on tavallisesti kolme viikkoa, joka sisältää sekä näyttelyajan että näyttelyn ripustuksen ja purkamisen. Vuosittain galleriassa vierailee noin 4000-5000 kävijää

Museopedagogia

Museopedagogia on taidemuseon yleisön huomioimista eri tavoin. Se tarjoaa museokävijöille tietoa näyttelyistä sekä toimintaa ja elämyksellistä ohjelmaa. Tavoitteena on haastaa kävijöitä tekemään omia tulkintoja taiteesta ja pohtimaan sen merkityksiä. Työpajatoiminta on pedagogian ydinaluetta.

Yleensä museopedagogia mielletään lasten ja nuorten taidekasvatustoiminnaksi, mutta toimintaa suunnataan yhtä hyvin muillekin ikäryhmille; tavoitteena on kaikkien elinikäinen oppiminen. Museopedagogian vastuulla on myös edistää museon saavutettavuutta siten, että liikkuminen, näkeminen, kuuleminen, tiedon hankkiminen ja elämysten saaminen tulisi mahdollisimman helpoksi ja esteettömäksi kaikille.

Museotekniikka

Helsingin taidemuseon tekninen toiminto koostuu konservaattoreista ja museomestareista. Konservointilaitoksen päätyöllistäjänä ovat näyttelyvaihdot, jolloin jokaiselle yksittäiselle teokselle tehdään tulo- ja lähtötarkastukset sekä suunnitellaan ripustustapa. Konservattorit tarkastavat ja kunnostavat myös taidemuseon omat teokset aina silloin, kun niitä lainataan muihin museoihin tai näyttelyihin. Lisäksi kaupungin laitoksiin, virastoihin ja esim. kouluihin sijoitettujen taideteosten kunnostaminen sekä niiden siirtojen valvominen ja organisointi kuuluvat konservaattoreiden tehtäviin.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

23.04.2012

Kj/1

Museomestarit työskentelevät näyttelyvaihoissa konservattoreiden kanssa. He ovat mukana näyttelyiden rakentamisessa ja purkamisessa. Lisäksi museomestarit hoitavat teosten kuljetuksia ja virastoihin sijoitettavien teosten ripustamisen. Museomestareiden vastuulla on myös kiinteistöihin liittyvät talotekniset tehtävät sekä taideteosvarastojen ylläpito.

Henkilöstöresurssit

Vuoden 2010 aikana taidemuseon palveluksessa oli yhteensä 115 henkilöä, joiden työpanokseksi saadaan siviilipalvelusmiehet mukaan lukien henkilötyövuosiksi muutettuna keskimäärin 72 vuotta. Vakinaisen henkilökunnan lisäksi taidemuseossa työskenteli määräaikaissä erimittaisissa sijaisuuksissa ja projektitehtävissä yhteensä 45 työntekijää. Vakansseja taidemuseolla on yhteensä 67.

Jatkoselvitys

Kaupunginmuseon johtokunta katsoo, että kaupungin organisaatioon jäävien taidemuseon toimintojen organisoiminen tulee selvittää sivistystoimen apulaiskaupunginjohtajan johdolla rootelin virastojen ja talous- ja suunnittelukeskuksen yhteisenä jatkoselvityksenä ja sen perusteella tehtävissä ratkaisuihin on huolehdittava, että näille taidemuseon toiminnoille turvataan riittävät resurssit ja kehittymisen mahdollistavat toimintaedellytykset. Muutoksella on kustannusvaikutuksia, jotka kaikki eivät sisälly selvityksen 1,2 miljoonan euron laskelmaan, kuten näyttelytilojen kohtalo, siirtyvän henkilöstön työtilat, kokoelma- ja konservointitilat ja mahdollinen henkilöstön palkkatasojen harmonisointi, kokoelmatietokantojen uudistustarpeet jne.

Organisaatiomalli

Selvitys ei ota suoraan kantaa siihen, miten taidemuseon toiminta uudistuksen jälkeen pitäisi järjestää. Kaupungin hallinnossa pohdittuina vaihtoehtoina on ollut, että toiminta jatkuisi joko omana virastonaan tai kaupunginmuseon yhteydessä tai kulttuurikeskuksen yhteydessä.

Kulttuurihistoriallisen museon ja taidemuseon toimintojen yhdistäminen on ollut Suomessa yleistynyt malli. Yhden organisaation puitteissa toimitaan mm. Lahden kaupunginmuseossa, Turun museokeskuksessa, Tampereen museoissa, ja useassa muussa pienemmässä kaupungissa. Selvityksestä ilmenee taidemuseon toimintojen kahtia jakaantuneisuus jo nyt. Jatkoselvityksessä tulee selvittää tarkemmin kokoelmatoimintojen yhdistämistä omaksi yksikökseen kaupunginmuseon yhteyteen.

Organisaatiomuutos tarjoaisi mahdollisuuden rakentaa kokonaan uudenlainen Helsinki-museo, jossa kulttuurihistoriaan ja taiteeseen liittyvistä prosesseista syntyy hyvä ja palvelukykyinen kokonaisuus.

Kokoelmatoiminta ja julkinen taide

Kaupunginmuseon johtokunta pitää tavoitteellisena, että uudistuksen jälkeenkin taidemuseo voi edelleenkin jatkaa aktiivisena museotoimijana kokoelmien kartuttamista, hoitoa ja esilläpitoa eri kohteissa, yhteistyötä suomalaisen taidemuseo- ja kuvataidekentän kanssa ja edelleen edistää taidekokoelmien saavutettavuutta ja tunnettuutta näyttelytoiminnalla sekä jatkaa julkisen taiteen hankkeita, taiteen sijoitusta ja lainaustoimintaa.

Kaikkia julkisia taideteoksia hoidetaan kaupungin taidekokoelmina ja ne luetteloidaan yhteen kokoelmatietokantaan taidemuseon toimesta, jolloin on tärkeää, että sekä kokoelmien kartuttaminen - myös prosenttirahakäytäntö - että säilytys ja hoito ovat yhdessä organisaatioissa, eikä toimintoja esimerkiksi jaeta eri hallintokunnille. Kokoelmatietokantajärjestelmä on sama niin taidemuseossa kuin kaupunginmuseossakin. Tulevaisuudessa edessä voi olla mittavien järjestelmien uudistamista, mikäli edetään valtakunnallisten suuntaviivojen mukaisesti, tällöin yhteistyöstä kaupunginmuseon ja taidemuseon toimintojen välillä tulisi olemaan hyötyä.

Johtokunta muistuttaa, että kaupungin viheralueilla sijaitsevat "anonyymit" muistomerkit ja kaupungin hankkimat muistolaatat puolestaan ovat kaupunginmuseon hoidossa, vaikka niille ei ole osoitettu erillisiä määrärahoja. Kaikkien julkisten muistomerkkien ja taideteosten hoidon yhdistäminen yhdelle museotoimijalle toisi selviä toiminnallisia hyötyjä, myös asiakasnäkökulmasta katsottuna.

Lisäksi jatkossa on selvitettävä Bäcksbäckan kokoelman ja mahdollisten muiden lahjoituskokoelmien esillä pitämiseen liittyvät juridiset ja käytännölliset kysymykset. Johtokunta uskoo, että kokoelmalle on löydettävissä toimiva ratkaisu.

Myös kaupunginmuseolla on mittava, noin 5000-6 000 taideteoksen Helsinki-kokoelma. Sen pääosa on kartutettu ns. topografisin perustein eli niille on keskeistä Helsinki-konteksti. Kaupunginmuseon ja taidemuseon kokoelmien päällekkäisyydet ovat siten vähäiset johtuen erilaisista kartuttamisperiaatteista. Kokoelmien hallinnossa, hoidossa ja säilyttämisessä on mahdollista saavuttaa synergiaa, mutta vasta kun toiminnot on voitu keskittää yhteen kiinteistöön.

Henkilöstöresurssit

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

Johtokunta painottaa, että niiden taidemuseon toimintojen toimintaedellytykset, jotka jäävät Guggenheim Helsingin ulkopuolelle tulee turvata. Tämä koskee kokoelmatoimintojen henkilöresursseja, mutta myös taidemuseon kokoelmiin perustuvien näyttelyiden tuottamiseen liittyvää osaamista tulee siirtyä kokoelmien mukana. Jatkossa on tutkittava tarkemmin mikä osa henkilöstöstä olisi Guggenheim Helsinkiin siirtyvien toimintojen piirissä, mikä osa voisi jäädä taidemuseotoimintoihin kaupungin omaan organisaatioon.

Selvityksessä esitetään taidekasvatustoimintojen siirtämistä Guggenheim Helsinkiin. Kaupunginmuseon johtokunta kuitenkin katsoo, että mikäli taidemuseon kokoelmatoiminnot kokoelmanäyttelyineen jäävät osaksi esimerkiksi kaupunginmuseota, tulee säilyvien toimintojen museopedagoginen osaaminen ja palvelut turvata. Kaupunginmuseolla on jo pitkä edelläkävijähistoria kulttuurihistoriallisen museopedagogian kehittäjänä Suomessa ja taidepedagogian osaajat voisivat vahvistaa tätä toimintoa edelleen uudistuvassa museossa.

Tilakysymykset

Selvityksen lähtökohta on ollut, että sekä Meilahden että Tennispalatsin näyttelytiloista luovutaan. Sekä taidemuseon että kaupunginmuseon toiminnot (näyttelytilat, kokoelmat, konservointi sekä asiantuntija- ja tukipalvelut) toimivat lukuisissa tiloissa eri puolilla kaupunkia, ja tilat ovat osin ahtaat ja/tai huonokuntoiset. Jatkoselvityksen on otettava kantaa toimintojen tilalliseen järjestämiseen. Kokoelmien yhdistämistä samoihin säilytystiloihin on jo selvitetty. Erilaiset olosuhdevaatimukset tekevät yhteisten tilojen toteuttamisesta monimutkaista, mutta ei mahdotonta. Johtokunta korostaa, että pitkään väliaikaisina ja avoimina olleet kokoelmien säilyttämisen ja konservoinnin tilakysymykset niin kaupunginmuseon kuin taidemuseonkin kokoelmien osalta tulee ratkaista kestäväällä tavalla.

Johtokunnan mielestä tavoitteena tulisi olla, että kotimaista näyttelytoimintaa ja kokoelmanäyttelyitä jatketaan esim. volyyymilla 1-2 näyttelyä vuodessa, joten tälle toiminnalle täytyy turvata riittävät näyttelytilat. Kaupunginmuseon yhteydessä taidemuseotoimintojen lyhytaikaisten näyttelyiden käytössä voisivat tarvittaessa olla kaupunginmuseon näyttelytiloista esimerkiksi Hakasalmen huvila, Tuomarinkylän kartano ja tulevan Elefantti-korttelin museokeskuksen vaihtuvien näyttelyiden tila. Tämä edellyttää taidenäyttelyiden olosuhdevaatimusten huomioon ottamista ja useita vuosia esitetyn ilmanvaihtoremontin kiirehtimistä mm. Hakasalmen huvilaan. Kluuvin gallerian näyttelytilat säilytetään osana kaupungin organisaatioon jäävää taidemuseotoimintoa.

Jatkossa on selvittävä myös Bäcksbäckan kokoelman ja mahdollisesti muiden lahjoituskokoelmien esillä pitämiseen liittyvät kysymykset. Johtokunta uskoo, että kokoelmalle on löydettävissä toimiva ratkaisu, mutta muistuttaa, että Helsingin kaupungin on neuvoteltava yhdessä sen hallintokunnan kanssa, johon Helsingin taidemuseo mahdollisesti yhdistyy.

Jatkossa tulee selvittää myös kaupungin organisaatioon jäävän henkilöstön työtilatarpeet ja -ratkaisut. Organisaation henkilöstön hajasijoituksen sijaan työtilojen keskittäminen on ratkaisu, jolla parannetaan toiminnan tehokkuutta ja edistetään myös työhyvinvointia.

Muut toimintaresurssit, mm. VOS-rahoitus

Guggenheim Helsinki -museon kustannus- ja rahoituslaskelmat lähtevät siitä, että kaupungin organisaatioon jäljelle jäävään taidemuseotoimintaan, julkisen taiteen hankintaan, kaupungin taidekokoelman ylläpitoon ja Kluuvin galleriaan on laskettu käytettävän 1,2 miljoonaa euroa vuodessa. Johtokunta katsoo, että summa on liian pieni ja laskelmat perustuvat siltä osin virheelliseen arvioon. Nykyiset kokoelmatilojen vuokrat ja kokoelmatoiminnoissa työskentelevän henkilöstön palkkamenot sekä toimistovuokrat ovat yksin jo miltei miljoona euroa. Kokoelmien uushankintoihin ja julkisen taiteen hankintaan sekä sijoitettavan taiteen hankintaan sekä muihin irtaimen omaisuuden investointeihin on taidemuseolla esimerkiksi v. 2012 budjetissa 442 000 euroa. Laskelman mukaisessa 1,2 milj. eurossa ei siis ole lainkaan liikkumavaraa toimintaan (kokoelmatyö, konservointi, kokoelmanäyttelyt, julkaisut, kokoelmatietokantojen ylläpito ja kehittäminen, markkinointi- ja viestintä jne.) olennaisesti tarvittavien palveluiden tai aineiden ja tarvikkeiden ostoon. Jatkoselvityksessä kaupungille jäävien toimintojen todelliset kustannukset voidaan ja tulee tarkentaa.

Selvityksen laskelmat perustuvat myös sille oletukselle, että valtiolta saadaan 0,7 miljoonan euron vuosittainen tuki uudelle Guggenheim Helsinki -museolle. Tällä tarkoitettaneen ns. valtionosuutta, vos-rahoitusta, jota museot saavat museolain (729/1992) ja -asetuksen (1192/2005) määrittämät kriteerit täyttämällä. Kaupunki saa tällä hetkellä noin 0,8-0,9 miljoonaa euroa vos-rahoituksena taidemuseotoiminnan hoitamisesta. Tuen laskennallisena perusteena ovat henkilötyövuodet, joita taidemuseolle on määriteltä 27, vaikka henkilötyövuosia on todellisuudessa selvästi enemmän. Vertailun vuoksi kaupunginmuseon vos-rahoitus määräytyy laskennallisesti 49 henkilötyövuoden perusteella (todelliset htv:t n 85) ja oli vuonna 2011 noin 1,6 miljoonaa euroa. Aluetaidemuseotehtävien hoidon perusteella rahoitusta saadaan 10 %:lla korotettuna. Vos-tuen saaminen uudelle museolle ei ole itsestään selvää ensimmäisinä toimintavuosina, vaikka

kriteeristö täyttyisikin. Lisäksi taidemuseon kaupungin organisaatioon jäljelle jäävien toimintojen vos-kelpoisuus ja asema aluetaidemuseona arvioidaan opetus- ja kulttuuriministeriössä uudelleen, mikäli museota järjestellään merkittävästi. Tavoitteena ja lähtökohtana tulee olla, että toiminta suunnitellaan niin, että sekä vos-kelpoisuus että aluetaidemuseo-status voidaan säilyttää.

Aluetaidemuseo- ja maakuntamuseotoiminnot

Taidemuseo on toiminut Uudenmaan aluetaidemuseona vuodesta 1993. Vastaavasti kaupunginmuseumuseo puolestaan on vuodesta 1981 toiminut Keski-Uudenmaan maakuntamuseona, jonka tehtävänä on museoasetuksen mukaisesti edistää museotoimintaa ja kulttuuriympäristön säilymistä toiminta-alueellaan; huolehtia alueensa museotoiminnan keskinäisestä yhteistyöstä ja kulttuuriperintöön liittyvän tiedon saatavuudesta sekä antaa asiantuntija-apuaan toimialaansa liittyvissä kysymyksissä.

Johtokunta katsoo, että alueellisen toiminnan edelleen kehittämiseksi olisi etua siitä, että aluetaidemuseotoiminta ja maakuntamuseotoiminta olisivat yhdessä organisaatiossa. Näin on useimmissa tapauksissa muualla Suomessa. Jo nyt Keski-Uudenmaan maakuntamuseo on luomassa verkkoon Uudenmaan museoportaalia, jolla pyritään edistämään alueen museoiden saavutettavuutta ja jakamaan tietoa. Myös taidemuseot ovat mukana portaalissa. Mikäli Guggenheim Helsinki -hanke etenee, tulee opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa neuvotella tältä pohjalta aluetaidemuseoaseman säilyttämisestä.

Lopuksi

Johtokunta katsoo, että Helsingin kaupungin taidemuseon kokoelmatoimintojen siirtämisellä kaupunginmuseumuseon toimintojen yhteyteen jatkossa erikseen tutkittavalla tavalla voitaisiin saavuttaa monenlaisia toiminnallisia hyötyjä, kuten kokoelma- ja konservointitilojen keskittäminen, julkisen taiteen ja muistomerkkien hoidon keskittäminen yhteen organisaatioon, kokoelmatietokantojen suunnitteluhyödyt sekä aluetaidemuseon ja maakuntamuseon toimintojen vahvistuminen. Toimintojen yhdistämisestä ei varovaisesti arvioiden synny säästöjä ainakaan alkuvuosina.

Hyvää olisivat myös saatavat imagohyödyt yhdestä toimijasta kaupunkilaisten ja yleisön suuntaan, kun nykyisin varsin usein kaupunginmuseumuseo ja taidemuseo sekoitetaan keskenään. Suuren yleisön on varsin vaikeaa hahmottaa museoiden tehtäviä, varsinkin kun

23.04.2012

Kj/1

modernit museot pyrkivät jatkuvasti rikkomaan perinteisiä raja-aitoja: taidemuseo voi tehdä näyttelyitä kulttuurihistoriallisista aiheista ja kaupunginmuseo puolestaan tehdä näyttelyitä tai niiden osia esimerkiksi kuvataiteilijoiden kanssa.

Esittelijä

museonjohtaja
Tiina Merisalo

Lisätiedot

Tiina Merisalo, museonjohtaja, puhelin: +358 9 310 36485
tiina.merisalo(a)hel.fi

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta 14.02.2012 § 23

HEL 2012-000420 T 12 02 01

Päätös

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle ”Concept and Development Study for a Guggenheim Helsinki” –selvityksestä seuraavan lausunnon:

Taustaa

Kaupunginhallitus hyväksyi 17.1.2011 (§ 32) Solomon R. Guggenheim -säätiön ja Helsingin kaupungin välisen sopimuksen Guggenheim -museon perustamismahdollisuuksista Helsinkiin sekä museon toimintaa koskevan konsepti- ja kehitysselvityksen laatimisesta. Selvitystyön käynnistämisen lähtökohtana oli ainutlaatuisen ja toimintakonseptiltaan innovatiivisen kansainvälisen museon kehittäminen.

Selvitystyön tavoitteena ja tarkoituksena on ollut arvioida, soveltuuko Helsinki kohteena Guggenheim-museon perustamiselle, kehittää mahdolliselle museolle toiminnallinen ja taiteellinen konsepti, selvittää sen talousvaikutukset, laatia arvio museon sijaintipaikasta ja investointikustannuksista, laatia alustava tilaohjelma, selvittää Guggenheim Helsinki -museon hallintomalli sekä määrittää museon suhde muihin Guggenheim-verkoston jäsenmuseoihin ja alan toimijoihin Helsingissä, Suomessa, Pohjoismaissa ja Venäjällä (erityisesti Pietarissa ja Moskovassa).

Selvitystyön määräajaksi sovittiin 30.12.2011 ja se on valmistunut sille asetetussa määräajassa. Selvitystyö julkistettiin 10.1.2012 Finlandia-talossa järjestetyssä seminaarissa. Seminaarin aineisto on nähtävillä kaupungin verkkosivuilla www.hel.fi/guggenheim-study.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

Selvitystyön on tehnyt Solomon R. Guggenheim –säätio. Säätio on käyttänyt selvitystyössä myös ulkopuolisia asiantuntijoita (mm. LaPlaca Cohen, Boston Consulting Group, Roschier, Cooper, Robertson & Partners). Lisäksi kaupungin edustajat ovat osallistuneet selvityksen tekemiseen. Työn etenemistä seuraamaan nimettiin kuusijäseninen ohjausryhmä ("Steering Committee"), johon säätio ja kaupunki nimesivät kumpikin kolme jäsentä, Suomen Kulttuurirahasto yhden jäsenen ja Svenska Kulturfonden yhden jäsenen. Helsingin puolelta selvitystyön yhteyshenkilönä on toiminut kaupungin taidemuseon johtaja Janne Gallen-Kallela-Sirén.

Selvitystyössä on eri näkökulmista arvioitu Helsingin edellytyksiä toimia kansainvälisen museoverkoston jäsenenä ja Guggenheim-museokohteena, ja sen yhteydessä on mm. haastateltu tai muuten oltu yhteydessä yli 300:an eri toimialoja edustavaan henkilöön. Selvitystyöhön on sisältynyt myös vierailuja paikallisissa ja alueellisissa kulttuurikohteissa ja taidelaitoksissa sekä taiteilijoiden ja taidealan ammattilaisten sekä keskeisten sidosryhmien edustajien tapaamisia.

Solomon R. Guggenheim -säätio

Solomon R. Guggenheim -säätio on perustettu Yhdysvalloissa vuonna 1937 ja ensimmäinen museo avattiin New Yorkissa vuonna 1939. Säätioillä on museot ja kokoelmia tällä hetkellä New Yorkin lisäksi Venetsiassa (The Peggy Guggenheim Collection), Bilbaossa (The Guggenheim Museum Bilbao) ja lakkautettava Berliinissä (The Deutsche Guggenheim). Abu Dhabin Guggenheim –museo on rakennusvaiheessa. Guggenheim-museot ovat vetovoimaisia matkailukohteita ja niiden taidekokoelmat ovat maailmanlaajuisesti tunnettuja ja arvostettuja.

Säätiön kansainvälinen museoverkosto laajoine yhteistyöverkostoineen edistää nykykuvataiteilijoiden työtä ja tunnettua eri puolilla maailmaa. Monet kaupungit eri puolilla maailmaa ovat lähestyneet Solomon R. Guggenheim - säätiota omilla museohankkeillaan ja säätioillä on useiden vuosien kokemus eri kaupunkien osalta toteutettavuusselvitysten tekemisestä. Helsinki valikoitui museon perustamismahdollisuuksia koskevan selvityksen kohteeksi useiden kaupunkien joukosta.

Guggenheim Helsinki –konsepti- ja kehitysselvitys

Selvitystyöstä on laadittu englanninkielinen, 183-sivuinen raportti "Concept and Development Study for a Guggenheim Helsinki".

Selvitys on tehty seuraavista näkökulmista:

- Yhteenveto historiallisesta ja kulttuurisesta toimintaympäristöstä.

- Kartoitus olemassa olevista suomalaisista ja keskeisistä pohjoismaisista kuvataiteen alalla toimivista taidelaitoksista ja suhde muihin kulttuuri- ja taidelaitoksiin Suomessa ja Suomen lähialueilla ja erityisesti metropolialueella.
- Museon suhde Helsingin kaupungin taidemuseoon ja sen toiminnan kehittämiseen.
- Museon missio ja toiminta-ajatus.
- Museon taiteellinen ja taidekasvatuksellinen ohjelmisto.
- Museon toiminta osana kansainvälistä Guggenheim-museoverkoston ja suhde verkoston muihin jäsenmuseoihin.
- Markkinatutkimus ja talousvaikutusten arviointi, jossa huomioituna museon investointikustannukset, toimintakustannukset, tulo- ja menoarviot, suorat ja epäsuorat talousvaikutukset, kävijämääräennusteet, elinkeinopoliittiset vaikutukset sekä talousvaikutukset kuntatalouteen ja valtiontalouteen.
- Museon hallintomalli ja -rakenne, oikeudellinen suhde Solomon R. Guggenheim- säätiöön sekä museon kehittämisprosessi.
- Museorakennuksen sijaintipaikan arviointi, tarveselvitys ja rakennuksen tilaohjelma.

Selvitysraporttiin on sisällytetty em. näkökulmista tehdyn selvitystyön tulokset ja arviot. Raportti sisältää mm. Suomen ja Helsingin lyhyen kulttuurihistorian kuvauksen, vertailevan analyysin, uudelle museolle ehdotetun mission ja ohjelman, markkinatutkimuksen, hallintorakenteen sekä alustavan rakennusohjelman. Niitä seuraa sarja suosituksia ja johtopäätöksiä. Raportin alussa Yhteenveto-luvussa (Executive Summary) on tiivistelmä selvityksen tuloksista.

Selvityksessä ehdotetaan, että museo rakennettaisiin kaupungin omistamalle tontille Eteläsataman rantaan nykyisen Kanavaterminaalien paikalle. Museon kokonaispinta-ala olisi noin 12 000 neliometriä. Rakennuksen suunnittelu- ja rakentamiskustannuksiksi arvioidaan noin 140 miljoonaa euroa. Helsinki rahoittaisi hankkeen julkisin varoin, mutta odottaa rahoitusta myös yksityistä lähteistä ja yrityksiltä. Museon toiminta- ja talousmallin lähtökohtana on 500 000 - 550 000 kävijää vuodessa, kävijöistä noin 300 000 tulisi kotimaasta.

Guggenheim-hanke Helsingin kehittämisessä

Helsingin kaupungin visiona on valtuuston strategialinjauksen mukaisesti nostaa pääkaupunkiseutu maailmanluokan innovaatiokeskukseksi. Tieteen, taiteen, luovuuden ja oppimiskyvyn

sekä hyvien palvelujen voimaan perustuva menestys koituu asukkaiden hyvinvoinnin ja koko Suomen hyväksi. Helsingistä halutaan myös vetovoimainen, tunnettu, houkutteleva ja hauska. Kulttuurilla, taiteella, arkkitehtuurilla ja designilla on tässä tärkeä rooli.

Valtuuston kulttuuristrategia vuodelle 2017 täydentää Helsingin linjauksia kulttuurikaupunkina. Vision mukaan Helsinki on monimuotoinen ja omaleimainen taiteen, luovuuden ja kulttuurin keskus sekä kansainvälisesti kiinnostava kulttuurin edelläkävijä Itämeren alueella. Kulttuuristrategiassa linjattiin, että kaupunki varautuu Guggenheim-museon toteutukseen. Toteutuessaan Guggenheim-museo vahvistaa Helsingin kansainvälistä näkyvyyttä ja matkailullista vetovoimaa sekä tukee siten kulttuuri- ja elinkeinoelämän elinvoimaisuutta. Myös kaupungin elinkeinopoliittisissa linjauksissa nähdään Guggenheim-museon mahdollisuudet kaupungin kansainvälisen näkyvyyden ja vetovoimaisuuden lisäämiseksi.

Pääkaupunkiseudun kuvataidetarjonta on erittäin runsasta. Koko maan kuvataiteilijoista noin 40 prosenttia asuu pääkaupunkiseudulla. Visuaalisten taiteiden kaksi yliopistoa, Kuvataideakatemia ja Aalto-yliopiston Taideteollinen korkeakoulu, sijaitsevat Helsingissä. Pääkaupunkiseudulla sijaitsevat monet merkittävät taidemuseot, joilla kullakin on oma profiilinsa. Suomalaisen taiteen kenttä on profiloitunut kansainvälisesti kulttuurivaihdon, residenssitoiminnan, taiteilijoiden liikkuvuuden, yhteishankkeiden, teosvaihdon ja näyttelytoiminnan kautta.

Guggenheim Helsinki -hanke lisääi parhaimmillaan Helsingin kansainvälistä näkyvyyttä ja tunnettavuutta. Kokonaisuus toisi suomalaiselle taiteelle ja kulttuurille kulttuuri-imagoa nostattavaa uutta kansainvälistä vetovoimaa ja mielenkiintoa. Museo toimisi keskeisenä nähtävyytenä, joka kiinnostaisi monenlaisia yleisöjä kansallisesti ja kansainvälisesti.

Ajallisesti rinnan Guggenheim Helsinki -hankkeen kanssa myös keskustakirjastohanke on etenemässä. Käynnissä on keskustakirjaston kansainvälinen kaksivaiheinen arkkitehtuurikilpailu, jonka tulos ratkeaa kesällä 2013. Kilpailun tavoitteena on saada aikaan arkkitehtuuriltaan korkeatasoinen ja aikaa kestävä rakennus, joka mielenkiintoisella tavalla ilmentää muuttuvaa kirjastotoimintaa sekä elävöittää ja monimuotoistaa Töölönlahden alueelle muodostuvaa uutta urbaanista ympäristöä. Keskustakirjaston toiminnassa näkyy sekä kotimainen kulttuuri että monikulttuurisuus ja kansainvälisyys. Kävijämääräksi on arvioitu 1,5 miljoonaa käyntiä vuodessa. Hankkeen aikataulun mukaan keskustakirjasto avataan Suomen itsenäisyyden 100-vuotisjuhlavuonna 2017.

23.04.2012

Kj/1

Guggenheim Helsinki- museon sijainti

Guggenheim Helsinki –museota on ehdotettu sijoitettavaksi kaupunkikuvallisesti merkittävälle paikalle Katajanokalla. Tämä tulee ottaa huomioon myös kilpailuohjelmaa laadittaessa. Katajanokan käsillä oleva alue on luokiteltu kansallismaisemaksi ja museolle kaavailtu tontti on yhdellä Helsingin arvostetuimmista paikoista. Sijainti soveltuu hyvin julkiselle rakennukselle. Tämä tarjoaisi mahdollisuuksia kehittää Kauppatorin ympäristöä, jonka osalle on muitakin kehityssuunnitelmia, mm. kansainvälinen Kirjava Satama –ideakilpailu 2011.

Helsingissä on useita keskeisesti sijaitsevia, käyttötarkoitustaan muuttavia merenranta- alueita (mm. Jätkäsaari, Sompasaari, Hernesaari). Arkkitehti Frank Gehryn huomioita herättäneet rakennukset Guggenheim Museum Bilbaossa (1997) ja Walt Disney Concert Hall Los Angelesissa (2003) on sijoitettu sellaisille alueille, joissa sijoittamisella on ollut muutosrooli koko ympäröivän seudun statukselle ja luonteelle.

Raportissa korostettu Katajanokan tontin luontosuhde perustuu ennen muuta edessä olevaan merialtaaseen sekä viereiseen ja vastapäiseen satama-alueeseen. Merkittävää viheraluetta ei museon ympärillä ole. Mikäli sijainniksi päätettäisiin ehdotuksen mukaisesti valita Katajanokka, tulisi museon ympäristöä ja suhteellista sijaintia parantaa monin, toisiaan tukevin toimenpitein.

Lautakunta ehdottaa pohdittavaksi myös vaihtoehtoisia sijoituspaikkoja museolle, mikäli Guggenheim-museo toteutetaan. Yksi mahdollinen sijainti voisi olla Hakaniemen rannassa. Tämä sijainti toisi vetovoimaa itäiseen kantakaupunkiin ja Kallion seutu saattaisi olla hyvin vetovoimainen myös matkailijoiden kannalta.

Museorakennuksen suunnittelu

Museorakennuksesta halutaan huomiota herättävän korkeatasoinen ja jo itsessään vetonaulana toimiva rakennus. Selvityksessä ei ole yksilöity arkkitehtuurikilpailun päätösvaltaan liittyviä kysymyksiä (s. 118-119) vaan todetaan, että kaupunki ja Guggenheim järjestävät kilpailun yhdessä. Kaupunki valmistelelee paraikaa asiaan liittyvää aiesopimusta tiiviissä yhteistyössä osapuolten kesken. Lähtökohta on, että kilpailun voittajaksi valitaan ehdotus, jonka hyväksyvät sekä Guggenheim että Helsingin kaupunki.

Sisällöstä ja roolista Guggenheim -verkostossa

Kaikkien Guggenheim-museoiden pyrkimys on tuoda yleisön nähtäville 1900- ja 2000-lukujen vaikuttavinta taidetta. Guggenheim -museoilla on

---

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

verkostossa oma roolinsa. Helsingin näyttelytoiminnan painotusalueiksi ehdotetut design ja arkkitehtuuri nähdään Suomen kansallisina vahvuuksina ja resurssina muille. Designille ja arkkitehtuurille kaavillaan suomalaisia teknologisia innovaatioita hyödyntäviä esittämistapoja. Vastaavasti esim. Abu Dhabiin rakenteilla oleva Guggenheim voisi Lähi-itään liittyvällä painotuksellaan tuoda kiinnostavia elementtejä Suomen näyttelytarjontaan.

Helsinki nähdään yhteistyösuhteillaan verkostolle linkkinä venäläiseen museomaailmaan. Raportin mukaan Venäjällä on noussut voimakas kiinnostus nykytaiteeseen ja venäläisen yleisön lasketaan laajentavan museon kotimaista väestöpohjaa. Ulkomaisia vierailijoita odotetaan erityisesti kesän ja venäläisten suosiman vuodenvaihteen sesonkikausille.

Selvityksen mukaan Guggenheim Helsinki ei suunnittele keräävänsä merkittävää omaa kokoelmaa. Sekä Guggenheim Abu Dhabi että Guggenheim Bilbao kerryttävät kokoelmiaan mm. teoksilla, jotka tilataan varta vasten niiden museoympäristöön

Museon kokoelmia koskeviin linjauksiin tarvitaan täsmennystä (s. 8, 81, 86, 134). Selvityksestä ei ilmene, että museon käyttötalouteen olisi varattu määrärahoja kokoelmien kartuttamiseen. Janne Gallen-Kallela-Sirénin ilmoituksen mukaan museolla tulee olemaan kokoelma ja kokoelmapoliittinen ohjelma, vaikka kokoelmahankintamäärärahan summaa ei ole vuosisasolla määritelty. Määräraha sisältyy museon taiteellisen ohjelman määrärahaan. Kokoelmatoiminta ei Guggenheim-museoiden kansainvälisessä vertailussa kuitenkaan ole museotoiminnan painopiste. Kokoelmien olemassaololla on merkitystä ainakin arvioinnissa koskien mahdollisia valtionosuuksia.

Suunnitellun muson näyttelypolitiikasta vastaa perustettavan museosäätiön johto. Museosäätiön hallitukseen tulee jäseniä sekä kaupungin että Guggenheimin puolelta ja hallitus vastaa museon johtajan valinnasta. Museosäätiö ja Guggenheim tekevät keskenään sopimuksen ("Programming and Management Agreement"), jossa sovitaan yhteistyöstä tarkemmin. Tässäkin yhteistyössä on lähtökohtana molempien osapuolten näkemysten huomioon ottaminen.

Taide ja yleisökasvatus

Guggenheim Helsingin ohjelmistoksi on raportissa kaavailtu 2-3 laajaa näyttelyä, 3-5 suppeampaa näyttelyä ja lyhyitä "ei perinteisiä" näyttelyitä (mm. uusi media, interaktiivisuus) (s. 8).

Bilbaon Guggenheim-museossa on esitelty mm. Beysin, Boltanskin, Bourgeoisin, Chillidan, Clementen, de Koonigin, Inglesiaksen, Kieferin,

Kleinin, Koonsin, Oteizan, Rauchenbergin, Rothkon, Schnabelin, Serran, Solanon, Tapietin ja Warholin taidetta.

Guggenheim Helsingille suunnitellaan vuodenajat ja valon huomioonottavaa näyttelypolitiikkaa, jossa meri ja lähialueen saaret olisivat osa taiteen näyttämöä. Raportissa nähdään festivaalit museon potentiaalisina yhteistyökumppaneina. Perinteisen kotimaisen kuvataiteen vähentyvän näyttelytarjonnan osuuden suhteessa taidemuseon nykytilaan arvioidaan selvityksessä korvautuvan vielä kehittymättömien galleria-markkinoiden kasvavana roolina (s.6).

Guggenheim Helsingillä olisi ehdotuksen mukaan laajat, uutta teknologiaa hyödyntävät pedagogiset ja yleisöyhteistyöohjelmat. Tämä tavoite on kannatettava. Helsingissä nykyisin lähes jokaisen taidelaitoksen toimintaan sisältyy nykyisin erityisryhmille suunnattuja räätälöityjä ohjelmia, jotka kertovat taidesisällöistä perinteisistä toimintatavoista poikkeavilla tavoilla omien seinensä sisä- että ulkopuolella. Tavoitteena on tiedon ja ymmärryksen lisääminen ja siten välillisesti kävijämääriin vaikuttaminen. Opastusten, työpajojen ja luentojen tueksi ja rinnalle on tullut teknologian ja sen myötä sosiaalisen median tarjoamat mahdollisuudet.

Guggenheim museoiden - erityisesti New York ja Bilbao – taidekasvatusohjelmat kertovat vahvasta sitoutumisesta taidekasvatustyöhön. Yhteistyö ja kokemusten vaihto tulisi hankkeen toteutuessa aloittaa mahdollisimman varhain, sillä käytäntöjen soveltaminen paikallisiin olosuhteisiin on monen eri tahon yhteistyötä.

Guggenheim Helsinki -hankkeen taloudesta

Hankkeen jatkovalmistelussa tarvitaan täsmennystä säätiön talouden hoitamiseen. Lähtökohtana on, että Helsingin kaupunki sitoutuu rahoittamaan säätiön toiminnan aiheuttamat kulut. Nämä kulut on edellä esitetyn mukaisesti arvioitu vuositasolla 14 500 000 euroksi. Toisaalta toiminnan sisällöstä ja taidemuseon johtamisesta päättäisi osaltaan Guggenheim. Kun on selvää, että toiminta määrittää menoja huomattavasti, epäselväksi jää, miten toimittaisiin, jos arvioidut kulut ylittyisivät huomattavasti.

Henkilöstömenot arvioidaan selvityksessä 4,8 miljoonaksi euroksi ja henkilömäärä väljästi 100-120 työntekijäksi. Aineiston perusteella ei voida ottaa kantaa siihen, riittääkö arvioitu summa kattamaan suunniteltuja henkilöstön menoja, koska esimerkiksi eri työntekijäryhmiä ei eritellä. Selvityksestä ei myöskään ilmene, mitkä rakennuksen toiminnot mahdollisesti ulkoistettaisiin (esimerkiksi kahvila- ja ravintolatoiminta).

Edellä esitettyyn käyttötalouden menoon ei ole sisällytetty kiinteistön kuluja. Selvityksestä ilmenee, että tontinvuokra tai kiinteistön vuokra eivät sisälly ko. summaan, mutta esimerkiksi muut kiinteistön käyttöön liittyvät kustannukset kuten sähkö, jätehuolto ym kulut todennäköisesti sisältyvät käyttötalouteen.

Kaupungin pääsääntö omassa toiminnassaan on, että tilakustannukset kohdistuvat aina käyttäjätahon talousarvioihin. Selvityksessä tätä sääntöä ei ole noudatettu, joten kustannuslaskelmat on tehty tästä poikkeavalla tavalla.

Esitetty budjetti on tässä vaiheessa suuntaa antava. Selvityksestä ei ilmene täsmällisemmin suunniteltu kiinteistön tilojen käyttö. Alustavan suunnitelman mukaan vain osa tiloista olisi selvästi taidemuseon toimintaan liittyvää. Selvityksessä ei eritellä sitä, miten esimerkiksi mahdollista ravintolatoimintaa on ajateltu hoitaa ko rakennuksessa. Tällöin ei myöskään oteta kantaa siihen, kenelle tällainen ulosvuokrauksesta syntyvä tulo kuuluisi.

Selvityksestä ei siis ilmene, onko ajateltu, että koko kiinteistössä on suoraan veloituksetta perustettavan museon käytössä vai jäävätkö jotkut tilat suoraan mahdollisesti perustettavan kiinteistöosakeyhtiön hallintaan. Tällä erottelulla on vaikutuksensa käyttötalouden kokonaisarviointiin. Selvityksessä esitetyt laskelmat hankkeen kokonaistaloudellisista vaikutuksista ovat arvioita.

Uutta ajattelua talouslaskelmissa edustaa se, että kaupungin hankkeesta saamat verohyödyt arvioidaan ja tehdään näkyviksi osana argumentointia. Hankkeen taloudelliset riskit kantaa Helsingin kaupunki.

Kävijämääräennusteen arviointi

Selvityksessä viitataan kävijämäärätilastoennusteissa sekä muihin taidemuseoihin että Helsingin suosituimpiin turistikohteisiin. Kävijämäärätavoitteen kiinnittämistä esimerkiksi Moderna Museetin ja Lousianan museoihin olisi vahvistanut, jos näiden museoiden kävijämäärien jakautumista suurkaupunkialueen, oman maansa asukkaiden ja turistien kesken olisi arvioitu tarkemmin.

Guggenheim Helsingin oletama on, että kolmen eri kävijämääräskenaarion välillä vaihteluväli liittyy juuri ulkomaisiin kävijöihin. Seudun oman väestön oletetaan käyvän museossa aktiivisesti vuosittain (Suur-Helsingin alueelta kävijöitä 165 000 - 179 000 ja koko väestöstä kävijöitä 93 000 – 109 000 eli yhteensä 258 000 – 288 000). Tämä arvio tarkoittaisi nykyisen Helsingin taidemuseon kävijämäärän lähes kolminkertaistamista, johon lukuun ei vielä olisi laskettu ulkomaisia kävijöitä.

Selvitys esittää myös arvion ulkomaisista kävijöistä, jossa vaihteluväli eri skenaarioiden välillä on jo huomattava. Merkille pantavaa on, että kahdessa skenaariossa pelkästään uuden Guggenheimin tähden Suomeen tulevien määrä arvioidaan 25 000 henkilöksi ja optimistisimmassa arviossa 40 000 henkilöksi. Kokonaisuutena ulkomaisia kävijöitä odotetaan 170 000 – 362 000 henkilöä, joista merkittävä osa olisi venäläisiä. On huomattava että Ateneumin yhteistyössä Helsingin kaupungin kanssa vuonna 2009 järjestämä Picasso-näyttely keräsi noin neljässä kuukaudessa 314 755 katsojaa, joista suurin osa oli kotimaisia.

Selvityksessä viitataan myös Helsingin suosituimpiin turistikohteisiin Suomenlinnaan, Linnanmäkeen, Tempeliahaukion kirkkoon ja Korkeasaareen. Näiden kaikkien kävijämäärät ylittävät Guggenheim Helsingin ennustetut kävijämäärät, mutta vain Korkeasaaren sisäänpääsy on maksullinen. Selvityksessä esitetään Korkeasaaren kävijämääräksi 700 000 kävijää vuodessa. Tilinpäätöksen perusteella lipputulot tuottivat Korkeasaarelle noin 2 500 000 euroa vuonna 2010. Guggenheim Helsinki -selvityksessä lipputulot arvioidaan 4 500 000 euroksi 500 000 kävijällä.

Hallintomalli

Hallintomallia luonnehditaan seuraavasti: (s. 117): ”Jossain vaiheessa ennen rakennustöiden valmistumista museosäätiö ottaisi vastuun museon päivittäisestä hallinnosta ja toiminnasta. Se solmisi Guggenheimin kanssa ohjelmisto- ja hallintosopimuksen (”ohjelmisto- ja hallintosopimus”), jonka mukaan Guggenheim tarjoaa ohjelmistoa museolle ja käyttää sen hallinnossa tiettyä valtaa”.

Guggenheim olisi vastuussa museon yleisjohdosta, museon toimintalinjoista ja menettelyistä sekä taiteellisen ja julkisen ohjelman valvonnasta korvausta vastaan. Näistä tehtävistä määriteltäisiin tarkemmin tehtävässä ohjelmisto- ja hallintosopimuksessa sekä museosäätiön säännöissä.

Säätiöiden toiminnan tiedoista lähtökohtaisesti julkisia ovat vain ne, joita verottaja ja viranomaiset keräävät kaikilta toimijoilta. Vireillä on säätiölain kokonaisuudistus, jolla julkisuutta ja liiketoiminnan ehtoja voidaan selkeyttää. Tavoitteena ei ole säätiön yleishyödyllisen toiminnan rahoittamiseksi ylläpidettävän liiketoiminnan rajoittaminen.

Säätiön perustaja voi liittää säätiön sääntöihin avoimuutta koskevia määräyksiä (esim. tilintarkastajan valintatapa, muu avoimuus).

HELSINGIN KAUPUNGIN TAIDEMUSEO JA SEN TOIMINNAN KEHITTÄMINEN

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta pitää Helsingin taidemuseon kehittämiseen liittyviä kysymyksiä hyvin merkittävänä arvioitaessa Helsingin kuvataiteen edistämisen tulevaisuuden näkymiä. Tämän vuoksi taidemuseota ja sen toimintoja ja niiden tulevaan organisointiin liittyviä asioita tarkastellaan tässä yksityiskohtaisemmin.

Taidemuseon nykytilanne

Yleistä

Helsingin taidemuseolla on näyttelytilat Tennispalatsissa sekä Meilahden museorakennuksessa. Näyttelytoiminnan lisäksi taidemuseo toimii Uudenmaan läänin aluetaidemuseona, pitää yllä Kluuvin galleriaa sekä hoitaa ja kartuttaa Helsingin kaupungin taidekokoelmaa, johon kuuluu noin 8 850 teosta. Tähän kokoelmaan kuuluvat myös kaupungin julkiset taideteokset.

Taidemuseon ydintoimintoja ovat näyttelytoiminta ja kokoelmatoiminta. Tukitoimintoja ovat asiakaspalvelu, museopedagogia, museotekniset palvelut ja hallinto.

Taidemuseon näyttelytilat (yhteensä 2010 m²) ja näyttelyt

Taidemuseo keskittyy vaihtuviin näyttelyihin. Museo toimii laajasti nykyaikaisen taiteen kentällä. Kansainvälisyys kuuluu näyttelyohjelmaan ja yhteistyökumppaneita on eri puolilta maailmaa Latalalaisesta ja Pohjois-Amerikasta Aasiaan ja Eurooppaan. Omia kokoelmia hyödynnetään näyttelyohjelmistossa. Kluuvin galleria keskittyy ajankohtaisen suomalaisen nykyaikaisen taiteen esittelyyn.

Vuosina 2000 -2011 taidemuseo on järjestänyt Tennispalatsissa ja Meilahden museossa yhteensä 117 näyttelyä. Vuosittain taidemuseo järjestää keskimäärin 5 kansainvälistä näyttelyä ja 4,5 kotimaista näyttelyä sekä noin 15 suomalaisen taiteilijan näyttelyä. Taidemuseon suomalaisen taiteen näyttelyissä vierailee keskimäärin 6500 kävijää ja kansainvälisissä näyttelyissä 35 000 kävijää.

Tennispalatsi

Tennispalatsin näyttelytilat avautuivat yleisölle keväällä 1999. Tennispalatsissa on vuosina 2000-2011 järjestetty 77 näyttelyä, joista 49 kansainvälisiä ja 28 suomalaisia. Tennispalatsin näyttelytoiminnan keskiössä ovat olleet suuret kansainväliset näyttelyt (mm. Athos, Walt Disney ja Euroopan taide), joiden ohessa on järjestetty pienempiä kotimaisia teemanäyttelyitä. Vuosina 1999-2010 Tennispalatsissa on vierailut 1 162 684 kävijää. Eniten kävijöitä on ollut vuonna 2001 (154 889) ja vähiten vuonna 2004 (34 737). Kävijämäärän vuosikeskiarvo 1999-2010 on 96 890.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

Meilahti

Meilahden museorakennus sijaitsee Seurasaaren lähellä, keskellä vanhaa puistoaluetta. Rakennus valmistui vuonna 1976. Vuosina 2000-2011 Meilahden museossa on järjestetty 40 näyttelyä, joista 11 kansainvälisiä ja 29 suomalaisia. Kävijöitä Meilahdessa on vuosina 1999-2010 ollut 371 490. Eniten kävijöitä on ollut vuonna 2008 (47 942) ja vähiten vuonna 2010 (19 108). Kävijämäärän vuosikeskiarvo 1999-2010 on 30 958.

Kluuvin galleria

Kluuvin galleria on Helsingin taidemuseon hoitama näyttelytila, joka on profiloitunut ajankohtaisen kuvataiteen esittelyyn. Galleria pyrkii tarjoamaan tilaisuuksia sellaisille (näyttely)projekteille, joita muualla Helsingissä on vaikea toteuttaa. Kaupungin tuki mahdollistaa edullisen näyttelyvuokran eikä myyntiprovisioita peritä lainkaan. Näyttelyajat ovat avoimesti haettavissa kaksi kertaa vuodessa. Anomuksensa jättää vuosittain lähes 150 taiteilijaa, joista noin viidelletoista myönnetään näyttelyaika. Vuosittain galleriassa vieraillee noin 4000-5000 kävijää.

Näyttelyiden toimintamenot vuosilta 2006-2010 olivat yhteensä 6 144 763 €. Tästä summasta 88 % (5 428 438 €) käytettiin kansainvälisiin näyttelyihin ja 12 % (716 325 €) kotimaisiin näyttelyihin. Kotimaisten näyttelyiden toteutuskustannukset ovat vaihdelleet runsaasta 5000 eurosta noin 200 000 euroon (keskiarvo noin 25 000 – 35 000 euroa per näyttely). Kansainvälisten näyttelyiden toteutuskustannukset ovat vaihdelleet noin 17 000 eurosta 1,4 miljoonaan euroon (keskiarvo noin 210 000 – 260 000 euroa näyttelyä kohden).

Museopedagoginen toiminta

Museopedagogia tarjoaa museokävijöille tietoa näyttelyistä tekstien ja opastusten kautta sekä toimintaa ja elämyksellistä ohjelmaa. Tavoitteena on haastaa kävijöitä tekemään omia tulkintoja taiteesta ja pohtimaan sen merkityksiä. Monipuolisesti varustellut työpajat sekä Tennispalatsin että Meilahden näyttelytilojen välittömässä yhteydessä tuovat oman tekemisen ja sen kautta oppimisen osaksi taiteen tarkastelua.

Museopedagogian vastuulla on myös edistää museon saavutettavuutta siten, että liikkuminen, näkeminen, kuuleminen, tiedon hankkiminen ja elämysten saaminen tulisi mahdollisimman helpoksi ja esteettömäksi kaikille.

Kokoelmatoiminta

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

Taidemuseon kokoelmissa on noin 8850 teosta. Kokoelman pääosa on 1900–2000-luvun suomalaista taidetta, mutta mukana on myös pieni osa kansainvälistä taidetta ja vanhempaa kotimaista taidetta. Kokoelmat karttuvat sekä taidemuseon omien hankintojen että lahjoitusten kautta. Kokoelmista 40 %, noin 3450 teosta, on sijoitettu kaupungin virastoihin ja toimitiloihin. Vuosittain sijoitetaan runsaat 100 uutta teosta julkisiin tiloihin ja toimistoihin. Taiteen läsnäolo julkisissa tiloissa on keskeinen osa taidemuseon kokoelmatoimintaa.

Peruskokoelmiin kuuluu useita lahjoituskokoelmia, joista tärkeimpiä ovat Katarina ja Leonard Bäcksbackan (560 teosta, alkuperäinen lahjoitus 448), Gösta Beckerin (179 teosta), Iris Roos-Hasselblattin (7 teosta), Elsa Arokallion (67 teosta), Aune Lindebergin (5 teosta), Katriina Salmela-Hasanin ja David Hasanin (310 teosta), Aune ja Elias Laaksosen (48 teosta) sekä Martta ja Reino Sysin (52 teosta) kokoelmat.

Taidemuseon kokoelmien kartuttamista varten on kaksi erillistä määrärahaa: Taidemuseon kokoelmien uushankinnat -määräraha (mukaan lukien sijoitettavan taiteen hankinta) ja Julkisten taideteosten hankinta -määräraha. Vuonna 2011 uushankintamääräraha oli 105 000 euroa, sijoitettavan taiteen määräraha 30 000 euroa ja julkisten taideteosten hankintamääräraha 203 000 euroa. Taidemuseon kokoelmahankintamäärärahat yhteensä vuonna 2011 olivat 338 000 euroa.

Julkinen taide

Helsingissä on satoja julkisia taideteoksia, muistomerkkejä ja muistolaattoja. Helsingin kaupungin taidemuseon kokoelmiin julkisista veistoksista kuuluu noin 200. Julkisilla paikoilla, kuten puistoissa ja aukioilla sijaitsevien taideteosten lisäksi kokoelmiin kuuluvat myös kaupungin omistamiin kiinteistöihin hankitut teokset.

Kaupungin taidemuseon toimesta organisoidaan ja valvotaan vuosittain myös kaupungin uusien julkisten taideteosten hankintaan, toteuttamiseen ja sijoittamiseen liittyviä hankkeita. Taidemuseo vastaa julkisten taideteosten kunnosta ja ylläpidosta sekä teosten rekisteröinnistä.

Edellisen lisäksi julkista taidetta hankitaan prosenttirahalla, eli suuntaamalla kaupungin omien rakennushankkeiden määrärahoista osa taidehankintoihin. Taidemuseo toimii asiantuntijana merkittävien talonrakennushankkeiden, puisto- ja katuhankkeiden sekä projektialueiden taidehankinnoissa, kulttuurikeskuksella on rooli kulttuuriprojektien asiantuntijana. Prosenttirahateoksia valmistui 2010 yhteensä 6 kappaletta. Julkisten rakennusten taidehankkeiden

23.04.2012

Kj/1

kustannukset ovat olleet vuosina 2005-2010 vuositasolla keskimäärin 200 000 euroa vaihteluvälin ollessa 100 000 – 270 000 euroa.

Aluetaidemuseotoiminta

Helsingin taidemuseo toimii Uudenmaan läänin aluetaidemuseona. Aluetaidemuseon tehtävänä on edistää alueensa visuaalista kulttuuria, huolehtia alueensa taidemuseotoiminnan keskinäisestä yhteistyöstä ja taiteeseen liittyvän tiedon saatavuudesta sekä antaa asiantuntija-apua toimialaansa liittyvissä kysymyksissä. Taidemuseon painopistealueet aluetaidemuseotoiminnassa ovat museopedagogia ja julkinen taide, jossa taidemuseo on maan johtava asiantuntija. Aluetaidemuseona taidemuseo saa korotettua valtionavustusta (10 % vahvistetuille henkilötyövuosille).

Tekniikka

Helsingin taidemuseon tekninen toiminto koostuu konservaattoreista ja museomestareista. Konservointilaitoksen päätyöllistäjänä ovat näyttelyvaihdot sekä omien kokoelmiin kuuluvien taideteosten huolto. Museomestarit ovat mukana näyttelyvaihdossa konservaattoreiden kanssa.

Hallinto

Helsingin taidemuseo on ollut osa kulttuurikeskusta (1979 - 1997). Taidemuseo aloitti itsenäisenä virastona 1.1.1998. Taidemuseon johtosäännön mukaisesti Helsingin taidemuseon johtokunta ja sen alainen taidemuseo vastaavat kaupungin kuvataidepolitiikasta ja taidemuseotoiminnasta sekä muista sille määrätystä alan tehtävistä hyväksytyjen tavoitteiden mukaisesti. Taidemuseossa on 67 vakinaista työntekijää.

Taidemuseon toiminnan kehittämiseen liittyviä arvioita

Uuden museorakennuksen tarve

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta toteaa, että taidemuseo on nykymuotoisena hajallaan useassa eri toimipisteissä. Taidemuseotoimintojen keskittämiseksi tätä tarkoitusta varten suunniteltuun taidemuseorakennukseen on perusteita. Kansainvälisesti on paljon esimerkkejä siitä, että taidemuseotoiminta saa tarkoitusta varten suunnitellussa yhdessä rakennuksessa näkyvämmät, tehokkaamman ja helpommin profiloitavissa olevat tunnuspiirteet.

Taidemuseon oma johtokunta on linjannut tavoitteekseen taidemuseon kaikkien tilojen yhdistämisen yhteen osoitteeseen ydinkeskustassa. Tämä tarve on olemassa selvityksestä ja hanke-ehdotuksesta riippumatta.

Guggenheim Helsingin ja taidemuseon tehtävänjako

Mikäli Helsinkiin perustetaan kaupungin omistajaohjaukseen kuuluva säätiömuotoinen Guggenheim-museo konsepti- ja kehitysselvityksen ehdotuksen mukaan, osa Helsingin taidemuseon nykyisistä toiminnoista siirtyisi säätiön alaisuuteen ja sen toiminnan piiriin.

Selvityksessä todetaan, että muilta, kuin Guggenheim-museolle osoitetuilta osin, kaupungin taidemuseon kokoelmat ja tehtävät voisivat siirtyä muun kaupungin hallintokunnan hoidettavaksi. Tähän työnjakoon liittyviä kysymyksiä on tarpeen edelleen täsmentää. Ainakin Helsingin kaupunginmuseolla sekä kulttuurikeskuksella on tässä työnjaossa mahdollinen roolinsa ja vastuunsa.

Taidemuseon näyttelytoiminnan tilat

Taidemuseon nykyisistä suuremmista tiloista luopuminen hankkeen yhteydessä lienee teknisesti ongelmattonta. Tilojen tulevaan käyttöön vaikuttaa merkittävästi taidemuseon mahdolliset organisatoriset järjestelyt.

Mikäli näyttelytoiminnan tiloista jatkossa luovutaan, tulisi kulttuurisektorin näkökannalta Tennispalatsin kokonaisuuden käyttämistä elokuvatalona arvioida. Meilahden taidemuseorakennuksen yhteydessä on syytä ottaa huomioon Bäcksbäckan kokoelman esilläoloon liittyvät ehdot ja Kluuvin Galleriatoiminnan osalta lisäksi tämän galleriatoiminnan tärkeä merkitys Helsingin kuvataidekentässä.

Taidemuseon näyttelytoiminta ja sen organisointi

Taidemuseon näyttelytoiminta on tärkeitä ja sen tulevaisuuden järjestäminen on tarpeen selkeyttää. Taidemuseon arvion mukaan lähes 90 prosenttia taidemuseon näyttelymäärärahoista on viime vuosina käytetty kansainvälisiin näyttelyihin. Jatkossa on tarpeen täsmentää uuden museon ja kaupungille jäävän näyttelytoiminnan välistä roolijakoa.

Helsingin taidemuseon kokoelmatoiminta hallintouudistuksen jälkeen

Guggenheim Helsinki -selvitys ei siis ota kantaa, miten Helsingin kaupungin taidemuseon nykyinen kokoelma pitäisi järjestää ja hoitaa. Esitys sisältää kuitenkin ajatuksen, että kokoelma jäisi suoraan kaupungin hoitoon ja omistukseen. Helsingin kaupungin taidekokoelmasta huolehtiminen, sen ylläpito ja kartuttaminen tulee määritellä tarkemmin. Taidemuseon kokoelmatoimintaa tulee voida jatkaa ilman että nykyiset kokoelmapoliittiset peruslinjaukset

vaarantuvat. Tähän kokonaisuuteen liittyvät kysymykset kokoelmanäyttelyistä, deponoitujen taideteosten hoidosta.

Julkisen taiteen hankitaan liittyvät kysymykset

Helsingin julkisen taiteen kokoelmien kartuttaminen, ylläpito ja hoito tulee turvata myös jatkossa. Tähän kokonaisuuteen liittyy julkisten taideteosten hankinta sekä julkisen taiteen hankkeiden ja projektien koordinointi ja toteutus uusilla asuinalueilla (mm. prosenttirahakäytäntö).

Uudenmaan aluetaidemuseotehtävien hoito jatkossa

Uudenmaan aluetaidemuseon tehtävien hoitoon kuuluu alueen visuaalisen kulttuurin edistäminen, taidemuseotoiminnan keskinäisestä yhteistyöstä huolehtiminen ja taiteeseen liittyvän tiedon saatavuuteen sekä asiantuntija-avun antamiseen liittyvät tehtävät. Taidemuseon painopistealueet aluetaidemuseotoiminnassa ovat kokoelmatoiminta ja julkinen taide.

Taidemuseotoiminnan valtionavut

Museolain 2§ 6 kohdan mukaan valtionosuuden edellytyksenä on, että museon näyttely-, työ- ja yleisötilat sekä kokoelmien hoitoon ja säilytykseen tarkoitetut tilat ovat tarkoituksenmukaisia ja että (7) kokoelmat ovat museon käyttäjien tavoitettavissa. Ilman näyttelytiloja museo ei voi olla itsenäinen, valtionosuutta nauttiva museo eikä aluetaidemuseo.

Guggenheim Helsingistä suunnitellaan voittoa tuottamatonta, ns. yleishyödyllistä säätiötä. Guggenheim Helsinki ei siis raportin mukaan keräisi ensisijaisesti omaa kokoelmaa, mutta järjestäisi näyttelyjä ja pedagogista toimintaa. Kulttuuri- ja kirjastolautakunta toteaa, että opetus- ja kulttuuriministeriö päättää museolain mukaisista valtionosuuksista ja tämän avustuksen yhtenä kriteerinä on taidekokoelman ylläpito.

Raportissa spekuloidaan Guggenheim -Helsinki säätiön mahdollisuudella saada valtakunnallisen erikoismuseon asema sekä pääkaupunkiseudun rahoitusta. Erikoismuseon tehtäviä määrittää asetus (1192/2005). Opetus- ja kulttuuriministeriö päättää myös erikoismuseostatuksesta ja tätä kautta tulevasta mahdollisesta lisärahoituksesta.

Valtionosuudet edustavat kuitenkin vain osaa museohankkeen toiminnan kokonaisrahoituksesta. Raportissa valtionosuudet Guggenheimin osalle on arvioitu 0.7 milj. euroksi.

23.04.2012

Kj/1

Tekstissä mainitut sivunumeroinnit viittaavat Guggenheim -selvityksen suomenkieliseen versioon.

Lopuksi

Taidemuseon toimintojen organisoiminen on tarpeen selvittää sivistystoimen rootelin ja talous- ja suunnittelukeskuksen yhteisenä tehtävänä. Tässä työssä on tärkeätä, että kaupungin toimintojen osaksi jäljelle jääville taidemuseon toiminnoille turvataan riittävät resurssit ja kehittymisen edellytykset.

Mikäli museohanke päätetään toteuttaa, tulee hankkeen suunnittelun ja toteutuksen tapahtua kaupungin keskeisten asiaan liittyvien hallintokuntien ja tarvittavien muiden asiantuntijoiden välisenä tiiviinä yhteistyönä.

Lautakunta katsoo, että päättäjät tarvitsevat lisätietoa ennen päätöksen tekoa muun muassa tässä lausunnosta esiin otetuista asioista: kuten museon taloudesta, ja kuvataidepolitiikan näkökulmasta sekä mahdollisen Guggenheim-museon kokoelma- ja ohjelmapolitiikan päätöksenteosta että siitä, minkälaiseksi Helsingin taidemuseon toiminnan on tarkoitus muotoutua. Lautakunta korostaa, että lopullinen kanta Guggenheim-raportissa esitettyihin linjauksiin voidaan kunnallisessa demokratiassa tehdä vasta silloin, kun aiesopimus Helsingin ja säätiön välillä on tiedossa.

Käsittely

14.02.2012 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Hannu Oskala: Kappaleeseen 41 seuraava lisäys:

On huomattava että Ateneumin yhteistyössä Helsingin kaupungin kanssa vuonna 2009 järjestämä Picasso-näyttely keräsi noin neljässä kuukaudessa 314 755 katsojaa, joista suurin osa oli kotimaisia.

Kannattajat: Risto Kolanen. Lautakunta hyväksyi lisäyksen yksimielisesti.

Vastaehdotus:

Anni Sinnemäki: Lautakunta ehdottaa pohdittavaksi myös vaihtoehtoisia sijoituspaikkoja museolle, mikäli Guggenheim-museo toteutetaan. Yksi mahdollinen sijainti voisi olla Hakaniemen rannassa. Tämä sijainti toisi vetovoimaa itäiseen kantakaupunkiin ja Kallion seutu saattaisi olla hyvin vetovoimainen myös matkailijoiden kannalta.

Kannattajat: Alina Mänttari-Buttler. Lautakunta hyväksyi lisäyksen yksimielisesti.

23.04.2012

Kj/1

Vastaehdotus:

Risto Kolanen: Lopuksi:

Lautakunta korostaa, että lopullinen kanta Guggenheim-raportissa esitettyihin linjauksiin voidaan kunnallisessa demokratiassa tehdä vasta silloin, kun aiesopimus Helsingin ja säätiön välillä on tiedossa.

Kannattajat: Anni Sinnemäki. Lautakunta hyväksyi lisäyksen yksimielisesti.

Vastaehdotus:

Anni Sinnemäki: Lautakunta katsoo, että päättäjät tarvitsevat lisätietoa ennen päätöksen tekoa muun muassa tässä lausunnosta esiin otetuista asioista: kuten museon taloudesta, ja kuvataidepolitiikan näkökulmasta sekä mahdollisen Guggenheim-museon kokoelma- ja ohjelmapolitiikan päätöksenteosta että siitä, minkälaiseksi Helsingin taidemuseon toiminnan on tarkoitus muotoutua.

Kannattajat: Risto Kolanen. Lautakunta hyväksyi lisäyksen yksimielisesti.

Esittelijä

vs. kulttuurijohtaja
Veikko Kunnas

Lisätiedot

Veikko Kunnas, vs. kulttuurijohtaja, puhelin: 310 37000
veikko.kunnas(a)hel.fi

Kiinteistölautakunta 09.02.2012 § 60

HEL 2012-000420 T 12 02 01

Kiinteistökartta H3 P1, Katajanokanlaituri 2

Päätös

Kiinteistölautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle Concept and Development Study for a Guggenheim Helsinki -selvityksestä (liite nro 1) seuraavan lausunnon:

Taustaa

Kaupunginhallitus hyväksyi 17.1.2011 (§ 32) Solomon R. Guggenheim -säätiön ja Helsingin kaupungin välisen sopimuksen Guggenheim-museon perustamismahdollisuuksia Helsinkiin sekä museon toimintaa koskevan konsepti- ja kehitysselvityksen laatimisesta. Selvitystyön käynnistämisen lähtökohtana oli ainutlaatuisen ja toimintakonseptiltaan innovatiivisen kansainvälisen museon kehittäminen.

Selvitystyön tavoitteena ja tarkoituksena on ollut arvioida, soveltuuko Helsinki kohteena Guggenheim-museon perustamiselle, kehittää mahdolliselle museolle toiminnallinen ja taiteellinen konsepti, selvittää sen talousvaikutukset, laatia arvio museon sijaintipaikasta ja investointikustannuksista, laatia alustava tilaohjelma, selvittää Guggenheim Helsinki -museon hallintomalli sekä määrittää museon suhde muihin Guggenheim-verkoston jäsenmuseoihin ja alan toimijoihin Helsingissä, Suomessa, Pohjoismaissa ja Venäjällä (erityisesti Pietarissa ja Moskovassa).

Selvitystyön määräajaksi sovittiin 30.12.2011, ja se on valmistunut sille asetetussa määräajassa.

Selvitystyön on tehnyt Solomon R. Guggenheim -säätio. Säätio on käyttänyt selvitystyössä myös ulkopuolisia asiantuntijoita (mm. LaPlaca Cohen, Boston Consulting Group, Roschier, Cooper, Robertson & Partners). Lisäksi kaupungin edustajat ovat osallistuneet selvityksen tekemiseen. Työn etenemistä seuraamaan nimettiin kuusijäseninen ohjausryhmä ("Steering Committee"), johon säätio ja kaupunki nimesivät kumpikin kolme jäsentä, Suomen Kulttuurirahasto yhden jäsenen ja Svenska Kulturfonden yhden jäsenen. Helsingin puolelta selvitystyön yhteyshenkilönä on toiminut kaupungin taidemuseon johtaja Janne Gallen - Kallela - Sirén.

Selvitystyössä on eri näkökulmista arvioitu Helsingin edellytyksiä toimia kansainvälisen museoverkoston jäsenenä ja Guggenheim-museokohteena, ja sen yhteydessä on mm. haastateltu tai muuten oltu yhteydessä yli 300:an eri toimialoja edustavaan henkilöön. Selvitystyöhön on sisältynyt myös vierailuja paikallisissa ja alueellisissa kulttuurikohteissa ja taidelaitoksissa sekä taiteilijoiden ja taidealan ammattilaisten sekä keskeisten sidosryhmien edustajien tapaamisia.

Guggenheim Helsinki -konsepti- ja kehitysselvitys

Selvitystyöstä on laadittu englanninkielinen, 183-sivuinen raportti Concept and Development Study for a Guggenheim Helsinki (suomeksi Guggenheim Helsinki: konsepti- ja kehitysselvitys).

Selvitys on tehty seuraavista näkökulmista:

- Yhteenveto historiallisesta ja kulttuurisesta toimintaympäristöstä.

- Kartoitus olemassa olevista suomalaisista ja keskeisistä pohjoismaisista kuvataiteen alalla toimivista taidelaitoksista ja suhde muihin kulttuuri- ja taidelaitoksiin Suomessa ja Suomen lähialueilla ja erityisesti metropolialueella.

23.04.2012

Kj/1

- Museon suhde Helsingin kaupungin taidemuseoon ja sen toiminnan kehittämiseen.
- Museon missio ja toiminta-ajatus.
- Museon taiteellinen ja taidekasvatuksellinen ohjelmisto.
- Museon toiminta osana kansainvälistä Guggenheim-museoverkostoa ja suhde verkoston muihin jäsenmuseoihin.
- Markkinatutkimus ja talousvaikutusten arviointi, jossa huomioituna museon investointikustannukset, toimintakustannukset, tulo- ja menoarviot, suorat ja epäsuorat talousvaikutukset, kävijämääräennusteet, elinkeinopoliittiset vaikutukset sekä talousvaikutukset kuntatalouteen ja valtiontalouteen.
- Museon hallintomalli ja -rakenne, oikeudellinen suhde Solomon R. Guggenheim- säätiöön sekä museon kehittämisprosessi.
- Museorakennuksen sijaintipaikan arviointi, tarveselvitys ja rakennuksen tilaohjelma.

Selvitysraporttiin on sisällytetty em. näkökulmista tehdyn selvitystyön tulokset ja arviot. Raportti sisältää mm. Suomen ja Helsingin lyhyen kulttuurihistorian kuvauksen, vertaileva analyysin, uudelle museolle ehdotetun mission ja ohjelman, markkinatutkimuksen, hallintorakenteen sekä alustavan rakennusohjelman. Niitä seuraa sarja suosituksia ja johtopäätöksiä.

Guggenheim-selvitysryhmän raportissa ehdotetaan, että museo rakennettaisiin kaupungin omistamalle tontille Eteläsataman rantaan. Paikalla sijaitsee nykyään Kanavaterminaali. Museon kokonaispinta-ala olisi noin 12 000 neliometriä, josta näyttelytilaa olisi noin 4 000 neliometriä. Rakennuksen suunnittelu- ja rakentamiskustannuksiksi arvioidaan noin 140 miljoonaa euroa.

Keskittason arvio museon kävijämäärästä on 500 000 - 550 000 kävijää vuodessa; heistä noin 300 000 tulisi kotimaasta. Helsinki rahoittaisi hankkeen julkisin varoin mutta odottaa rahoitusta myös yksityisistä lähteistä sekä yrityksiltä.

Selvitys on liitteenä nro 1. Suomennos selvityksestä on liitteenä nro 2.

Maanomistus ja asemakaavatilanne

Selvityksessä esitetty museohanke sijoittuisi Helsingin kaupungin Katajanokan kaupunginosaan (8) Katajanokanlaiturin kadun

eteläpuolelle meren ääreen (nykyinen osoite Katajanokanlaituri 2). Suunnittelualan pinta-ala on noin 12 700 m². Suunnittelualue on osoitettu tarkemmin selvityksen sivuilla 144 - 146.

Suunnittelualue muodostuu osin liikennealueesta 8L9906 sekä osin Töölön kylän tilasta RN:o 5:2 (Töölön vesi). Alue on Helsingin kaupungin omistuksessa ja pääosin kiinteistötoimen hallinnassa. Osa alueesta on vuokrattu Helsingin sataman käyttöön sisäisin vuokrauksin. Alueella sijaitseva Kanavaterminaali-rakennus on Helsingin sataman omistuksessa. Rakennus on tarkoitus purkaa kuluvan kevään aikana. Alueella sijaitsee lisäksi nykyisellään maantasoisia pääosin yleistä tarvetta palvelevia autopaikkoja.

Osalla suunnittelualueesta on voimassa asemakaava nro 28 vuodelta 1894. Muilta osin alueella ei ole voimassa olevaa asemakaavaa, joten alueella on voimassa Helsingin yleiskaava 2002, joka on tullut voimaan 19.1.2007. Asemakaavoittamaton alue on yleiskaavassa osoitettu kehitettäväksi satama-, työpaikka- ja palvelutoimintojen alueeksi (LS).

Selvityksessä esitetty hanke edellyttää alueen asemakaavoittamista ja olemassa olevan asemakaavan muuttamista.

Hankkeen sijainti, alueen rakennettavuus ja tonttihinnoittelun lähtökohdat

Selvityksessä esitetty museohanke sijoittuisi kaupunkikuvallisesti merkittävälle paikalle Helsingin historiallisen keskustan ja meren välittömään läheisyyteen. Sijainti soveltuu erinomaisesti julkiselle rakennukselle, joka palvelee niin kuntalaisia kuin matkailijoitakin. Toteutuessaan hanke tukisi kaupungin tavoitetta kehittää Eteläsataman aluetta entistä tiiviimmäksi osaksi keskustan kaupunkirakennetta. Lisäksi hankkeella olisi todennäköisesti positiivinen vaikutus historiallisesti arvokkaiden torikortteleiden elävöittämiseen. Helsingin kaupungin elinkeinopoliittisen strategian mukaan kaupunki pyrkii ylläpitämään ja kehittämään keskustan elinvoimaisuutta.

Alue on rakennettavuudeltaan varsin haastava mutta ei poikkeuksellisen vaikea verrattuna esimerkiksi joihinkin Töölönlahden osa-alueisiin. Suunniteltu tontti sijaitsee entisellä merialueella, jolla on useassa vaiheessa tehty täyttöjä. Alueen maaperä on siten pääosin laadultaan vaihtelevaa täyttömaata, jonka alla on monilta osin savea. Rakennus tultaisiin perustamaan paaluilla. Rakentaminen edellyttää kaivinpaalu- tai porapaaluseinän rakentamista, jonka tulee olla vesitiivis tason + 2,6 alapuolella. Alueella on syytä epäillä maaperän ja sedimenttien pilaantuneisuutta. Kaupungin tavanomaisesti noudattaman käytännön mukaan kiinteistötoimi vastaa maaperän ja sedimenttien puhdistamisesta rakennushankkeelle aiheutuvista ylimääräisistä kustannuksista. Puhdistamistoimenpiteistä aiheutuvia

23.04.2012

Kj/1

kustannuksia ei siten voida huomioida po. hankkeen kustannuksina, koska maaperä tulisi joka tapauksessa puhdistaa, mikäli alue vastaisuudessa otetaan mihin tahansa rakennuskäyttöön.

Kiinteistötoimen arvion mukaan Katajanokan alueella julkisen rakennuksen maanvuokra voisi määräytyä pitäen rakennusoikeuden pääoma-arvona noin 500 euroa/k-m². Museorakennukselle muodostettavan tontin (noin 12 000 k-m²) maanvuokraksi muodostuisi siten noin 300 000 euroa/vuosi. Tältä osin vertailutietona todettakoon, että Töölönlahdelle sijoittuvan Musiikkitalon tontin maanvuokra määräytyy pitäen perusteena rakennusoikeuden pääoma-arvoa noin 345 euroa/k-m².

Museotilat

Kiinteistöviraston tilakeskus on vuokrannut Helsingin taidemuseolle Helsingin Tennispalatsista tiloja 2 619 m², Kluuvin virastotalosta tiloja 176 m² ja Meilahdesta taidemuseorakennuksen ja konservointirakennuksen, joissa tilaa on yhteensä 1 429 m². Sisäistä vuokraa taidemuseo maksaa tilakeskukselle vuodessa noin 794 000 euroa.

Mikäli taidemuseo luopuu Guggenheim-museohankkeen johdosta tilakeskukselta vuokratuista tiloista, niin nykyisille tiloille tulee löytää uutta kaupungin muihin toimintoihin liittyvää tarpeellista käyttöä tai tiloista tulee luopua. Helsingin Tennispalatsi ja Kluuvin virastotalo sijaitsevat keskeisillä paikoilla ydinkeskustassa, joten uusien toimintojen löytyminen on todennäköisesti ongelmaton. Meilahdessa sijaitsevat rakennukset edellyttävät puolestaan kehittämistoimenpiteitä sekä asemakaavallisesti, toiminnallisesti että rakenteellisesti, jotta tarkoituksenmukainen uusi käyttö olisi mahdollista.

Selvityksessä esitetään, että uuden museorakennuksen kokonaispinta-ala olisi noin 12 000 m². Tästä noin 4 000 m² olisi näyttelytilaa. Rakennuksen suunnittelu- ja rakentamiskustannuksiksi arvioidaan muodostuvan noin 140 miljoonaa euroa (alv. 0 %) eli jonkin verran alle 12 000 euroa/m². Vertailun vuosi voidaan todeta, että esimerkiksi vuonna 2011 valmistuneen Musiikkitalon rakentamiskustannuksiksi muodostui noin 4 600 euroa/m².

Mikäli selvityksessä esitetty hanke päätetään toteuttaa, museorakennus voidaan toteuttaa erikseen perustettavan kiinteistöyhtiön lukuun tai kaupungin suoraan omistukseen. Viimeksi mainitussa tilanteessa tilojen rakennuttamisesta ja ylläpidosta vastaa tilakeskus.

Lopuksi

23.04.2012

Kj/1

Katajanokan Kanavaterminaalin alue on nykyisellään vajaakäytössä. Keskeiselle ja kaupunkikuvallisesti merkittävälle paikalle sijoittuvan alueen maankäytön tehostaminen onkin perusteltua.

Mikäli museohanke päätetään toteuttaa, hankkeen suunnittelun ja toteutuksen tulisi tapahtua keskeisten hallintokuntien eli kaupungin taidemuseon, talous- ja suunnittelukeskuksen, kaupunkisuunnitteluviraston sekä kiinteistöviraston tiiviissä yhteistyössä. Lisäksi hankkeessa tulisi hyödyntää mahdollisimman laajasti myös ulkopuolisia asiantuntijoita.

Lausunnon antamiselle annetun kireän aikataulun vuoksi hanketta on lausunnossa voitu käsitellä vain suppeasti.

Käsittely

09.02.2012 Ehdotuksen mukaan

Stauffer Jaakko: Muutan esitystäni seuraavasti:

Lausuntoehdotukseen lisätään uusi 25. kappale.

Esittelijä

virastopäällikkö
Jaakko Stauffer

Lisätiedot

Sami Haapanen, kehittämislakimies, puhelin: 310 36437
sami.haapanen(a)hel.fi

Kaupunkisuunnittelulautakunta 07.02.2012 § 41

HEL 2012-000420 T 12 02 01

Päätös

Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Kaupunkisuunnittelulautakunta toteaa, että selvitys käsittelee Guggenheim-museon perustamismahdollisuuksia laajasti ja useasta eri näkökulmasta. Selvityksessä esitetään Guggenheim-museon rakentamista Katajanokan Kanavaterminaalin paikalle.

Kaupunkisuunnittelulautakunta käsittelee lausunnossaan selvityksen museorakennuksen sijaintia, laajuutta ja kaupunkikuvaa sekä asemakaavallisia ja liikenteellisiä kysymyksiä sekä näihin liittyviä mahdollisia jatkotoimia.

Julkisena rakennuksena Guggenheim-museo sopii hyvin keskeiselle ja arvokkaalle paikalle Helsingin keskustassa. Se korostaa paikan arvoa ja merkitystä nykyisen liikenneterminaalin ja pysäköintikentän sijaan.

Museorakennuksen laajuudeksi selvityksessä esitetään 12016 k-m² (tontin laajuus 12 700 m²). Kerrosala on sijoitettavissa hyvin alueelle ja alueen laajuus tarjoaa mahdollisuuden rakennuksen eri kaupunkikuvallisille massoitteluvaihtoehdoille. Selvityksessä on otettu huomioon alueen kaupunkikuvallisen ja historialliset ominaispiirteet ja mm. rantakävelyreitit museon ympärillä.

Paikka on keskeinen ja symbolisesti arvokas. Rakennus näkyy eri suuntiin ja hyvin pitkälle. Vastaavasti rakennuksesta avautuu poikkeuksellisen hienoja näköaloja.

Parhailtaan käynnissä olevassa Kirjavan Sataman ideakilpailun ohjelmassa todetaan, että kanavaterminaalin paikalle tulee esittää julkista rakennusta ja samalla ohjelmassa viitataan käynnissä olevaan Guggenheim-selvitykseen.

Tontin rakennettavuutta, liikennettä ja kunnallistekniikkaa selvittiin laajasti hotellihankkeen asemakaavoituksen yhteydessä (kaupunginvaltuusto päätti keväällä 2010 hylätä hotellin asemakaavan muutosehdotuksen).

Alue on palvellut matkustajaterminaalina, jossa on ollut useita lähtöjä ja saapumisia päivittäin. Näihin on liittynyt matkustajien saattoliikennettä, bussiliikennettä ja pysäköintiä. Museotoiminnassa liikennemäärien arvioidaan olevan vähäisempiä.

Kuitenkin museon saavutettavuus eri yleisöryhmien osalta edellyttää saattoliikenteen sujuvuutta ja myös henkilöautojen pysäköinnin järjestämistä museon läheisyydessä esim. pysäköintilaitoksessa. Myös matkailuliikenteen (linja-autot) tilantarve on suurempi. Lisäksi suunnittelussa tulee huomioida museon huoltoliikenteen (mahdollisesti rekka-autoliikennettä) toimivuus ja sen vaatimat tilat. Jalankulun ja pyöräilyn kannalta museon saavutettavuus on hyvä.

Rakennuksen rakennustaiteellisesti korkean laadun ja kaupunkikuvaan soveltuvuuden varmistamiseksi rakennuksesta tulee järjestää kansainvälinen yleinen arkkitehtuurikilpailu. Kaupunkisuunnitteluvirasto on valmis omalta osaltaan valmistelemaan arkkitehtuurikilpailulle ohjelman sekä siihen liittyvät kaupunkisuunnittelulliset lähtökohdat. Kaavan muuttamisen pohjaksi tarvitaan korkealuokkainen suunnitelma. Kaupunkisuunnitteluvirasto on valmis laatimaan alueelle asemakaavan muutoksen arkkitehtuurikilpailun tuloksen perusteella

23.04.2012

Kj/1

Merkitty, että lautakunnan jäsenille oli jaettu pöytäkirjan liitteenä oleva kirje.

Esittelijä

virastopäällikkö
Tuomas Rajajärvi

Lisätiedot

Ilpo Forssen, projektipäällikkö: 310 37199

ilpo.forssen(a)hel.fi

Satu Tyynilä, toimistopäällikkö, puhelin: 310 37187

satu.tyynila(a)hel.fi

Marko Härkönen, projektipäällikkö, puhelin: 310 37229

marko.harkonen(a)hel.fi

Pekka Nikulainen, liikenneinsinööri, puhelin: 310 37122

pekka.nikulainen(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

23.04.2012

Kj/2

§ 385

V Lainan myöntäminen Tapanilan Urheilutalosaatiölle

HEL 2011-010486 T 02 05 03 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättäneen myöntää Tapanilan Urheilutalosaatiölle 408 000 euron suuruisen lainan urheilu- ja ulkoilulaitosrahaston varoista Tapanilan Urheilukeskuksen liikunta- ja pysäköintitilojen rakentamiseen rahoittamiseen seuraavin ehdoin:

Laina-aika: Laina on maksettava takaisin 15 vuoden kuluessa kuitenkin siten, että ensimmäinen vuosi on lyhennyksistä vapaa.

Lainan korko: Lainasta maksettava korko on peruskoron suuruinen.

Lainan vakuus: Lainansaaja panttaa lainan vakuudeksi omistamaansa kiinteistöön kiinnitettyjä panttikirjoja tai muun talous- ja suunnittelukeskuksen hyväksymän vakuuden.

Lisäksi sovelletaan kaupunginhallituksen 10.12.2001 tekemän päätöksen mukaisia yleisiä laina- ja panttausehtoja.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Eija Venetkoski-Kukka, lainapäällikkö, puhelin: 310 36329
eija.venetkoski-kukka(a)hel.fi

Liitteet

1 Lainahakemus

Otteet

Ote
Hakija

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäneen esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättäneen myöntää Tapanilan Urheilutalosaatiölle 408 000 euron suuruisen lainan urheilu- ja ulkoilulaitosrahaston

varoista Tapanilan Urheilukeskuksen liikunta- ja pysäköintitilojen rakentamisen rahoittamiseen seuraavin ehdoin:

Laina-aika: Laina on maksettava takaisin 15 vuoden kuluessa kuitenkin siten, että ensimmäinen vuosi on lyhennyksistä vapaa.

Lainan korko: Lainasta maksettava korko on peruskoron suuruinen.

Lainan vakuus: Lainansaaja panttaa lainan vakuudeksi omistamaansa kiinteistöön kiinnitettyjä panttikirjoja tai muun talous- ja suunnittelukeskuksen hyväksymän vakuuden.

Lisäksi sovelletaan kaupunginhallituksen 10.12.2001 tekemän päätöksen mukaisia yleisiä laina- ja panttausehtoja.

Tiivistelmä

Tapanilan Urheilutalosaatiö anoo 600 000 euron suuruista lainaa Tapanilan Urheilukeskuksen peruskorjauksen ja lisärakennuksen rahoittamiseen.

Tapanilan Urheilukeskus koostuu kolmesta vierekkäisestä, eri aikaan rakennetusta kiinteistöstä. Urheilutalosaatiö omistaa myös Puistolan Tennis- ja Palloiluhallin. Urheilukeskuksen tiloissa toimii myös Tapanilan Terveystalo, Nuorisoasiainkeskus sekä Tapanilan kirjasto. Urheilukeskuksen tarkoituksena on peruskorjata kirjaston vuokraamat tilat, rakentaa uutta liikuntatilaa (n. 360 m²) kirjaston yläpuolelle sekä peruskorjata ja rakentaa lisää pysäköintipaikkoja. Uuden liikuntatilan rakentamisen yhteydessä olisi tarkoitus yhdistää ns. Erätalon liikuntatilat yhtenäisen laajennettavan tuulikaapin avulla toisiinsa. Uusi liikuntatila palvelisi lasten ja ns. pehmeiden lajien tiloina.

Tontille tuloväylä on tarkoitus uusien yleisen turvallisuuden parantamiseksi. Pysäköintipaikkojen rajallisuuden takia niitä rakennetaan lisää, ja piha-alue pinnoitetaan uudelleen. Lisäksi on tarkoitus rakentaa valmiudet piha-alueen käyttämiseen kesäaikaista liikuntatoimintaa varten.

Rakentaminen alkaa toukokuussa, ja hankkeen on tarkoitus valmistua kuluvan vuoden loppuun mennessä. Hankkeen kokonaiskustannusarvio on 1 340 000 euroa, joka koostuu seuraavasti:

Kirjasto-osan peruskorjaus	320 000 euroa
Liikunta- ja aputilojen rakentaminen	680 000 euroa
Piha-alueen rakentaminen	340 000 euroa

23.04.2012

Kj/2

Hankkeen rahoitus:

Oma pääoma	340 000 euroa
Opetusministeriöltä anottava avustus	200 000 euroa
Rahoituslaitoslaina	200 000 euroa
Helsingin kaupungin laina	600 000 euroa

Liikuntalautakunta toteaa, että urheilu- ja ulkoilulaitosrahaston sääntöjen mukaan sen varoja voidaan käyttää urheilu- ja ulkoilulaitoksia palvelevien laitosten rakennustöiden rahoittamiseen. Rahaston varoilla ei voi näin ollen toteuttaa kirjasto-osan peruskorjausta. Hankkeen hyväksyttävä kokonaissumma on 1 020 000, josta voidaan lainoittaa 40 %, joten myönnettävän lainan määrä on 408 000 euroa. Lisäksi lautakunta toteaa, että uusi liikuntatila aiheuttaa arviolta vähintään 50 000 euron korotustarpeen tuetun käytön määrärahoihin.

Esittelijä

Esittelijä pitää liikuntalautakunnan lausuntoon viitaten 408 000 euron suuruisen lainan myöntämistä Tapanilan Urheilutalosaatiolle urheilu- ja ulkoilulaitosrahaston varoista perusteltuna. Liikuntavirastosta saadun tiedon mukaan hakija pystyy rahoittamaan hankkeen anomukseen verrattuna puuttuvan osuuden rahalaitoslainalla. Liikuntaviraston ilmoituksen mukaan avustusmäärän lisäys merkitsee käyttäjien omavastuuosuuden lisäämistä, mikäli avustusmäärärahojen kokonaisuus pysyy ennallaan. Rahaston varoja on käytettävissä 10,6 miljoonaa euroa.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Eija Venetkoski-Kukka, lainapäällikkö, puhelin: 310 36329
eija.venetkoski-kukka(a)hel.fi

Liitteet

1 Lainahakemus

Otteet

Ote
Hakija

Tiedoksi

Postiosoite
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi
+358 9 655 783

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alvno
FI02012566

23.04.2012

Kj/2

Liikuntavirasto
Oikeuspalvelut
Varainhallinta

Päätöshistoria

Liikuntalautakunta 06.03.2012 § 41

HEL 2011-010486 T 02 05 03 00

Päätös

Lautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle, että Tapanilan Urheilutalosaatiölle myönnettäisiin urheilu- ja ulkoilulaitosrahastosta 408 000 euron laina liikunta- ja pysäköintitilojen rakentamista varten.

Liikuntalautakunta päätti 11.12.2001, 342 §, vuokrata Tapanilan Urheilutalosaatiölle 39. kaupunginosassa (Tapaninkylä, Tapanila) sijaitsevan, 17 458 neliömetrin suuruisen maa-alueen liikuntahallitoimintaa varten ajaksi 1.1.2002 - 31.12.2021.

Tapanilan Urheilukeskus koostuu kolmesta vierekkäisestä, eri aikaan rakennetusta kiinteistöstä. Urheilutalosaatiö omistaa myös Puistolan Tennis- ja Palloiluhallin. Urheilukeskuksen tiloissa toimii myös Tapanilan Terveystalo, Nuorisoasiainkeskus sekä Tapanilan kirjasto.

Vanhassa kiinteistössä on n. 1 000 m² erilaista liikuntatilaa: spinningsali, joogavintti ja kaksi liikuntasalia.

Päärakennuksessa liikuntatiloja on 2 160 m². Rakennuksesta löytyy mm. monitoimihalli, keila- ja nyrkkeilyhalli, iso kuntosali sekä squashhallit. Tiloissa sijaitsee myös kahvila.

Mosahallissa on kaksi salibandykenttää, jousiammuntahalli, kiipeilykeskus sekä kahvila. Liikuntatilaa hallista löytyy yhteensä 2 655 m².

Urheilukeskuksen tarkoituksena on peruskorjata kirjaston vuokraamat tilat, rakentaa uutta liikuntatilaa (n. 360 m²) kirjaston yläpuolelle sekä peruskorjata ja rakentaa lisää pysäköintipaikkoja.

Uuden liikuntatilan rakentamisen yhteydessä olisi tarkoitus yhdistää ns. Erätalon liikuntatilat yhtenäisen laajennettavan tuulikaapin avulla toisiinsa. Uusi liikuntatila palvelisi lasten ja ns. pehmeiden lajien tiloina.

Tontille tuloväylä on tarkoitus uusien yleisen turvallisuuden parantamiseksi. Pysäköintipaikkojen rajallisuuden takia niitä rakennetaan lisää, ja piha-alue pinnoitetaan uudelleen. Lisäksi tarkoitus

23.04.2012

Kj/2

olisi rakentaa valmiudet piha-alueen käyttämiseen kesäaikaista liikuntatoimintaa varten.

Rakentaminen alkaa toukokuussa, ja hankkeen on tarkoitus valmistua kuluvan vuoden loppuun mennessä.

Hankkeen kokonaiskustannusarvio on 1 340 000 euroa, joka koostuu seuraavasti:

Kirjasto-osan peruskorjaus	320 000 euroa
Liikunta- ja aputilojen rakentaminen	680 000 euroa
Piha-alueen rakentaminen	340 000 euroa

Hanke olisi tarkoitus rahoittaa seuraavasti:

Oma pääoma	340 000 euroa
Opetusministeriöltä anottava avustus	200 000 euroa
Rahoituslaitoslaina	200 000 euroa
Helsingin kaupungin laina	600 000 euroa

Helsingin kaupungin urheilu- ja ulkoilulaitosrahaston sääntöjen mukaan sen varoja voidaan käyttää urheilu- ja ulkoilulaitoksia palvelevien laitosten rakennustöiden rahoittamiseen. Rahaston varoilla ei voi näin ollen toteuttaa kirjasto-osan peruskorjausta. Hankkeen hyväksyttävä kokonaissumma on 1 020 000, josta voidaan lainoittaa 40 %, joten myönnettävän lainan määrä on 408 000 euroa. Muuten Tapanilan Urheilutalosaatiön rakennushanke on urheilu- ja ulkoilulaitosrahaston sääntöjen ehdon mukainen.

Lisäksi esittelijä toteaa, että uusi liikuntatila aiheuttaa arviolta vähintään 50 000 euron korotustarpeen tuetun käytön määrärahoihin.

Käsittely

06.03.2012 Ehdotuksen mukaan

Esteelliset: Petteri Huurre

14.02.2012 Pöydälle

Esittelijä

liikuntajohtaja
Anssi Rauramo

Lisätiedot

Mia Savolainen, hallintosihteeri, puhelin: 310 87812
Risto Hietanoro, laitospäällikkö, puhelin: 310 87827

23.04.2012

Kj/3

§ 386

V Kj/ Vt Pia Pakarisen aloite koskien ammatillisten oppilaitosten kokonaisvaltaista toimitilasuunnitelmaa

Pöydälle 23.04.2012

HEL 2011-004397 T 10 06 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Tero Niininen, erityissuunnittelija, puhelin: 310 25915
tero.niininen(a)hel.fi

Liitteet

1 Vt Pia Pakarisen aloite

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäne esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättäne katsoa vt Pia Pakarisen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Vt Pia Pakarinen esittää aloitteessaan, että Tilakeskus ja Opetusvirasto laativat yhdessä mahdollisimman pian ammatillisia oppilaitoksia koskevan kokonaisvaltaisen, pitkän aikavälin toimitilasuunnitelman ja priorisoivat tilatarpeet.

Strategiaohjelman 2009-2012 mukaan kiinteistöviraston tilakeskus ja palvelut tuottavat hallintokunnat valmistelevat yhteistyönä palveluverkkojen merkittävät muutokset. Tilatarpeen ilmaantuessa selvitetään ensisijaisesti mahdollisuudet tilojen tiivistämiseen. Välttämättömät lisätilat pyritään löytämään ensisijaisesti yhteistyössä kiinteistöviraston tilakeskuksen kanssa kaupungin omista olemassa olevista tiloista.

Kaupunginhallitus toteaa, että kiinteistöviraston tilakeskus ja opetusvirasto yhdessä kartoittavat säännöllisin väliajoin ammatillisten oppilaitosten tilatarpeet, rakennusten kunnan ja eri koulutusalojen toimintojen kohdentamisen ammatillisten oppilaitosten

23.04.2012

Kj/3

toimitilasuunnitelman kokonaisvaltaisen suunnitelman luomiseksi. Tarkoituksena on luopua väliaikaisratkaisuna olevista tilapäisjärjestelyistä ja korvata ne asianmukaisilla eri koulutusaloille soveltuvilla pysyväisratkaisuilla rakentamalla tasapainoinen ja elinvoimainen kolmen eri ammatillisen koulutusalan kokonaisuus. Esimerkkinä tästä pitkän aikavälin kokonaisvaltaisesta toimitilasuunnitelmasta on Helsingin tekniikan alan oppilaitoksen toimintojen keskittäminen Holkkitielle.

Kaupunginhallitus haluaa lisäksi tuoda esille sen, että kaupungin suoraan omistamien ammatillisten oppilaitosten tilojen peruskorjaukset asetetaan tärkeysjärjestykseen talonrakennusten investointiohjelmassa muiden kohteiden tapaan siten että etusijalla ovat turvallisuuden ja terveellisuuden kannalta välttämättömät korjaukset. Samoilla periaatteilla käsitellään investointiohjelman ulkopuolelta rahoitettavien kaupungin omistamien yhtiöiden rakennusten korjaukset.

Opetustoimelle taloussuunnitelmakaudelle 2012–2014 alkavaksi ohjelmoidusta perusparannushankkeista ovat merkittävimpiä Helsingin palvelualueiden oppilaitoksen Roihuvuoren koulutusyksikkö ja Helsingin tekniikan alan oppilaitoksen Käpylän koulutusyksikkö. Kaupungin omistamissa kiinteistöyhtiöiden kohteissa on vastaavalle ajanjaksolle suunniteltu palvelualueiden tarpeisiin Meritalon tilamuutokset sekä Savonkadun toimipisteen korjaus- ja muutostyöt.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Tero Niinen, erityissuunnittelija, puhelin: 310 25915
tero.niinen(a)hel.fi

Liitteet

1 Vt Pia Pakarisen aloite

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

23.04.2012

Kj/4

§ 387

V Kj / Vt Lilli Autin aloite koskien talousarvioaloitteiden käsittelyn aikaistamista

Pöydälle 23.04.2012

HEL 2011-004398 T 00 01 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Ari Hietamäki, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36567
ari.hietamaki(a)hel.fi

Liitteet

1 Vt Lilli Autin aloite

Otteet

Ote

Aloitteen tekijä

Otteen liitteet

Esitysteksti

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäne esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättäne katsoa valtuutettu Lilli Autin aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Vt Lilli Autti esittää, että selvitetään mahdollisuus aikaistaa valtuutettujen tekemien talousarvio-aloitteiden käsittelyprosessia. Esityksessä perustellaan, että olisi luonnollista että valtuutettujen talousarvioaloitteet käsiteltäisiin jo ennen seuraavan vuoden talousarvioehdotuksen raamin hyväksymistä.

Kaupunginhallitus toteaa, että talousarvion valmisteluprosessi etenee voimassa olevan suunnittelujärjestelmän mukaan siten, että seuraavan vuoden talousarvion valmistelu alkaa kaupunginvaltuuston lähetekeskustelusta, jossa kaupunginvaltuutetut ja ryhmät esittävät näkemyksiään seuraavan vuoden talousarviosta. Lauta- ja johtokunnat, virastot ja liikelaitokset käyttävät lähetekeskustelussa esitettäviä kantoja

kunkin viraston ja liikelaitoksen oman talousarvion laadintatyössä. Lähetekeskustelun jälkeen kaupunginhallitus päättää talousarvion laatimisohjeista, johon sisältyvän euromääräisen raamin lähtökohtana ovat aiempina vuosina olleet strategiakauden taloustavoitteet, kuluvan vuoden hyväksytyt talousarvion sekä seuraavan vuoden taloussuunnitelman mukaiset menot ja tulot sekä toiminnalliset tavoitteet. Tämän jälkeen talousarvioehdotuksen valmistelu jatkuu lauta- ja johtokunnissa, jotka linjaavat oman hallinnonalansa toiminnan painopisteet ja keskeisimmät muutokset kaupunginhallituksen hyväksymän raamin ja laatimisohjeiden perusteella.

Kaupunginvaltuuston työjärjestyksen mukaan valtuutetuilla on vuosittain mahdollisuus tehdä talousarvioaloitteita maaliskuun 15. päivään mennessä, jotka koskevat määrärahan ottamista seuraavan vuoden talousarvioon.

Lauta- ja johtokunnat käsittelevät aloitteista annetut lausunnot samanaikaisesti talousarvioehdotuksiensa kanssa. Lausunnoista tulee käydä ilmi, miten aloitteissa esitetyt toimenpiteet on huomioitu talousarvioehdotuksissa. Samalla lausunnoissa on mainittava, kuinka aloitteissa esitetyt toimenpiteet lisäävät/vähentävät määrärahojen tarvetta ja onko nämä määrärahat sisällytetty hallintokuntien talousarvioehdotuksiin. Toimenpiteiden vaikutukset suoritämääriin on huomioitava talousarvioehdotuksissa.

Kaupunginhallitus toteaa, että lauta- ja johtokunnilla on parhaat mahdollisuudet arvioida talousarvioaloitteiden sisältöä suhteessa hallintokunnan talousarvioon siinä vaiheessa kun talousarviovuoden määrärahojen sisällön suuntaviivat ja talousarvioehdotuksen valmistelutyö on riittävän pitkällä. Käytännössä virastojen talousarviovalmistelu käynnistyy vasta käydyn lähetekeskustelun ja kaupunginhallituksen antaman talousarvion raamin jälkeen. Talousarvioaloitteiden käsittelyssä hallintokunnan valmisteleva lausunto on keskeinen osatekijä.

Talousarvioaloitteiden käsittely ennen valtuuston käymää lähetekeskustelua ja talousarvion raamin lähetekeskustelua ei antaisi lauta- ja johtokunnille mahdollisuutta arvioida talousarvioaloitteiden sisältöä osana talousarvioehdotuksen valmistelua.

Talousarvion päättämisen yhteydessä valtuutetut voivat vielä tehdä talousarvion toteuttamiseen liittyviä toivomusponsoja.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Ari Hietamäki, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36567

23.04.2012

Kj/4

ari.hietamaki(a)hel.fi

Liitteet

1 Vt Lilli Autin aloite

Otteet

Ote
Aloitteen tekijä

Otteen liitteet
Esitysteksti

Tiedoksi

Kaupunginvaltuusto

23.04.2012

Kj/5

§ 388

V Kj / Vt Kati Peltolan aloite alueellisten keskustelujen aloittamisesta hyvinvointihankkeista

Pöydälle 23.04.2012

HEL 2011-004399 T 05 00 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Anja Vallittu, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36046
anja.vallittu(a)hel.fi

Liitteet

1 Vt Kati Peltolan aloite

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäne esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättäne katsoa valtuutettu Kati Peltolan aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Valtuutettu Kati Peltola esittää aloitteessaan, että kaupunki aloittaa jo tänä syksynä alueellisia keskusteluja, joissa asukkaat ja suunnittelijat tekevät yhdessä ehdotuksia nykyisten rakennusten ja niiden ympäristön muuttamisesta sekä vanhusten ja muiden ikäryhmien yhteisölliseen hoiva-asumiseen että muihin hyvinvointipalveluihin. Designpääkaupunkihankkeen arvoa nostaisi tuntuvasti, jos Helsingillä olisi näkyvä hyvinvointihanke, jossa ratkotaan nopeasti paljoo tukeva tarvitsevien ihmisten palveluasumisen ongelmia. Sekä Marian että Koskelan entiset sairaala-alueet sopisivat desinvuoden pääkohteiksi.

Kaupunginhallitus viittaa saatuihin lausuntoihin ja toteaa, että hallintokunnat tekivät hanke-esityksiä runsaasti ja näitä kaupungin WDC 2012-hankkeita on käynnissä tällä hetkellä yli 70.

Terveyskeskuksella on Aalto-yliopiston designvuoden 365Wellbeing -hankkeessa kaksi kehittämishanketta, joissa kehitetään terveydenhuollon sähköistä asiointia ja psykiatrian tiloja. Psykiatrian

hankkeen tavoitteena on visioida yhdessä muotoilijoiden ja Aalto-yliopiston asiantuntijoiden kanssa, millaiset tilat palvelisivat parhaiten potilaiden hoitoa ja samalla tukisivat henkilö-kunnan työprosesseja. Sosiaaliviraston hankkeita ovat esim. Lauttasaaren asiakaskeksinen palveluverkko – hanke ja Vanhusten palvelujen palveluverkko -hanke. Lauttasaassa kehitetään vanhusten palveluja innovatiivisella tavalla julkisen, yksityisen, kolmannen sektorin ja vapaaehtoisten toimijoiden yhteistyönä. Tytäryhteisöistä mm. Oulunkylän sairaskotisäätiöllä on Geriatrisen kuntoutuksen palveludesign 2012 -hanke, jossa työstetään kirjallinen kuvaus monialaisesta geriatrisesta kuntoutuksesta ja kuvataan ikääntyneen palveluketju.

Sairaala-alueiden tulevaa käyttöä on visioitu ja arvioitu kaupunginjohtajan asettamassa kehittämissyöryhmässä. Ryhmän raportissa esitetään, että Koskelan sairaala alueesta on mahdollista muodostaa toimintoiltaan monipuolinen, historiallisesti arvokas asuntopainotteinen kokonaisuus. Alueelle voidaan sijoittaa sekä vapaarahoitteisia asuntoja että palveluasuntoja. Marian sairaala-alueen osalta esitetään, että alueesta kehitetään terveys- ja hyvinvointikeskus.

Kaupunginhallitus toteaa, että se on hyväksynyt (14.10.2009) em. raportin esitykset otettavaksi huomioon palveluverkkoja kehitettäessä. Vuonna 2010 käynnistettiin Marian ja Koskelan sairaala-alueiden kehittämistyö. Kehittämisestä vastaa kiinteistöviraston tilakeskus yhteistyössä terveyskeskuksen, sosiaaliviraston ja kaupunkisuunnitteluviraston kanssa.

Marian ja Koskelan sairaala-alueiden uutta käyttöä selvitetään parhaillaan ja niitä koskeva asemakaavoitustyö on alkamassa.

Marian sairaala-alueen kaavoitusprosessin on tarkoitus käynnistyä vuoden 2012 lopussa. Rakennusten uutta käyttöä tutkitaan ja täydennysrakentamisen mahdollisuuksia selvitetään. Alue soveltuu hyvin sosiaali- ja terveyspalvelujen lisäksi asumiseen. Koskelan sairaala-alue on asemakaavoittamaton ja asemakaavan laatimistyö on tarkoitus käynnistää myös tämän vuoden aikana. Kiinteistöviraston tilakeskus on kevästä 2010 alkaen selvittänyt pääkäyttäjienä toimivien sosiaali- ja terveysvirastojen kanssa pitkän aikajänteen tilantarpeita. Sosiaalivirastossa suunnitellaan Koskelaan ympärivuorokautisen hoidon yksikköä, joka olisi alueen palvelujen keskus, eräänlainen palvelukampus, monipuolinen vanhustenkeskus. Alueelle tulee mahdollisesti lisärakentamista, jolloin kaupunkirakenne olisi kaikenikäisiä asukkaita palveleva.

Kaupunginhallitus pitää tärkeänä, että sairaala-alueiden kehittämistyön edetessä ja kaavoitusprosessin kuluessa niitä koskevista kysymyksistä käydään keskustelua asukkaiden ja muiden osallisten kanssa.

23.04.2012

Kj/5

Kaupunkisuunnitteluviraston tavoitteena on järjestää osallisille keskustelutilaisuudet syksyn 2012 kuluessa. Näihin ja vastaavanlaisiin muihin tilaisuuksiin eri alueilla voidaan ottaa mukaan aloitteessa esitettyjä työpajatyyppejä keskustelu- ja muita työskentelymuotoja. Näin voidaan lisätä alueiden asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia kaupungin demokratiahankkeen hengessä.

Kaupunginhallitus katsoo edellä olevan riittäväksi selvitykseksi asiassa.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Anja Vallittu, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36046
anja.vallittu(a)hel.fi

Liitteet

1 Vt Kati Peltolan aloite

Päätöshistoria

Kaupunkisuunnittelulautakunta 03.04.2012 § 136

HEL 2011-004399 T 05 00 00

Päätös

Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Sekä Marian että Koskelan sairaala-alueitten uutta käyttöä selvitetään parhaillaan ja niitä koskeva asemakaavoitustyö on alkamassa. Asemakaavaprosessin yhteydessä kartoitetaan kaupungin eri hallintokuntien tarpeita, selvitetään nykyisten rakennusten käyttövaihtoehtoja ja sairaala-alueitten lisärakentamismahdollisuuksista. Kaavoitusprosessin kuluessa käydään näistä kysymyksistä keskustelua myös asukkaiden ja muitten osallisten kanssa.

Marian sairaala-alueen kaavoitusprosessi on tarkoitus käynnistää vuoden 2012 lopussa. Rakennusten uutta käyttöä tutkitaan ja täydennysrakentamisen mahdollisuuksia mm. asuinkäyttöön selvitetään. Alue soveltuu sosiaali- ja terveyspalveluiden lisäksi asumiseen hyvin. Rakennuksissa jo toimivien kahden päiväkodin lisäksi lisätilojen saamista päiväkotikäyttöön tutkitaan.

23.04.2012

Koskelan sairaala-alue on asemakaavoittamaton. Kiinteistöviraston tilakeskus on kevästä 2010 alkaen selvittänyt pääkäyttäjänä toimivien sosiaali- ja terveystieteiden kanssa pitkän aikajänteen tilantarpeita Koskelassa. Sairaala-alueen asemakaavan laatimistyö ja vuoropuhelu osallisten kanssa on tarkoitus käynnistää tämän vuoden aikana.

Tavoitteena on järjestää osallisille keskustelutilaisuudet syksyn 2012 kuluessa.

Päätösjakelu:

- kaupunginhallitus

Esittelijä

asemakaavapäällikkö
Olavi Veltheim

Lisätiedot

Paula Kinnunen, arkkitehti, puhelin: 310 37141
paula.a.kinnunen(a)hel.fi
Pia Kilpinen, arkkitehti (Maria), puhelin: 310 37349
pia.kilpinen(a)hel.fi

Kiinteistölautakunta 01.12.2011 § 586

HEL 2011-004399 T 05 00 00

Päätös

Kiinteistölautakunta päätti antaa asiassa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Kiinteistöviraston tilakeskus on käynnistänyt yhdessä palveluhallintokuntien ja kaupunkisuunnitteluviraston kanssa selvitystyön Marian ja Koskelan sairaaloiden alueilla. Tavoitteena on löytää pitkällä tähtäimellä toimivimmat ja kokonaistaloudellisimmat ratkaisut koko kaupungin palvelutilaverkon kehittämiseksi osana yhdessä talous- ja suunnittelukeskuksen kanssa tehtävää koko palvelutilaverkon kehittämistyötä. Työssä asetetaan etusijalle tilojen hyödyntäminen kaupungin omiin palvelutarpeisiin. Selvitystyössä kartoitetut merkittävimmät pitkän tähtäimen palvelutarpeet Marian ja Koskelan sairaaloiden alueilla ovat Sosiaalivirastolla ja Terveystieteiden osastolla. Selvitystyön seurauksena alueilla todennäköisesti syntyy kaavoitus- tai kaavamuutostarpeita.

Esimerkiksi Koskelan alueella on kaksi peruskorjausta vaativaa suurta rakennusta tyhjillään. Niiden osalta tilakeskus on vuoden 2010 aikana ollut yhteistyössä Aalto-yliopiston insinööritieteiden oppituolin arkkitehtuurin laitoksen kanssa. Arkkitehtipöytäkirjat ideoivat rakennuksille tulevaa käyttöä erilaisina vanhustenasuinyksikköinä.

Tällä hetkellä tutkitaan joidenkin rakennusten soveltuvuutta sosiaalitoimen monipuolisen vanhustenasumisen ja - palvelukeskuksen tarpeisiin. Osana selvitystyötä alueella on tehty rakennusten ja tunneleiden laserskannauksia ja käynnistetty 3D-mallinnustyö sekä tehty kuntoarvioita. Lisäksi alueen ja rakennuskannan ympäristö- ja rakennushistoriallisia selvityksiä ollaan käynnistämässä. Alueen kaavoitusprosessi on tarkoitus käynnistää vuonna 2012.

Marian alueella mahdollisten palvelutarpeiden kartoitustyö on valmistumassa. Osa Marian sairaalarakennuksista toimii Malmin sairaalan väistötilana vuoteen 2014 asti. Myös Marian alueen ympäristössä on tapahtumassa muutoksia, kuten kevyenliikenteen väylän ”Banaan” rakentaminen ratakuiluun. Muutostarpeiden takia sekä osana selvitystyötä rakennuksissa on tehty kuntoarvioita ja laserskannauksia sekä käynnistetty rakennushistoriallisia inventointeja, jotka ovat valmistumassa. Marian sairaala-alueen kaavoitusprosessin on tarkoitus käynnistyä vuoden 2011 lopussa.

Kaavahankkeen alkuvaiheessa hankkeen etenemisestä laaditaan osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS), jossa kuvataan kaavatyön tavoitteet ja lähtökohdat, kaavan valmistelu- ja päätöksentekoprosessit, mahdollisuudet valmistelutyöhön osallistumiseen sekä, miten kaavan vaikutuksia arvioidaan. Lisäksi osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa määritellään, miten kaavatyön edistymisestä tiedotetaan.

Marian ja Koskelan sairaala-alueiden lähtötietojen kerääminen ja kartoitustyöt ovat vielä kesken ja alueiden todennäköiset kaavoitusprosessit ovat vasta käynnistymässä. Jos kaavoitusprosessit etenevät, niiden alkuvaiheessa laaditaan edellä kuvatut osallistumis- ja arviointisuunnitelmat. Asukkaiden kanssa on tarkoitus pitää mm. osallistumis- ja arviointisuunnitelman sekä terveysvaikutusten arviointiprosessien mukaisia tilaisuuksia. Näihin tilaisuuksiin voidaan ehdottajan mukaisia työpajatyyppejä työskentelymetodeja ottaa mukaan. Ehdotus yhteisistä työpajoista sopii hyvin osana nykyisten asukkaiden kuulemismenettelyä ja lisää toivotusti asukkaiden osallistumista asuinalueensa kehittämiseen. Aikataulullisesti tilaisuuksia järjestetään kaavoituksen etenemisen myötä.

Esittelijä

tilakeskuksen päällikkö
Arto Hiltunen

Lisätiedot

Kristiina Pyykönen, arkkitehti, puhelin: 310 43891
kristiina.pyykonen(a)hel.fi
Raveala Jarmo, hankesuunnittelupäällikkö, puhelin: 310 23466
jarmo.raveala(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

Rahoitusjohtaja 17.11.2011

HEL 2011-004399 T 05 00 00

Helsingin kaupunginjohtajan asettama sairaala-alueiden kehittämisryhmä on visionoinut sairaala-alueiden tulevaa käyttöä. Ryhmän loppuraportissa ”Pääkaupunkiseudun sairaala-aluevisio 2030”. Sairaala-alueiden kehittämisryhmän raportti 30.9.2009” arvioidaan sairaalakäytöstä vapautuvien alueiden käyttömahdollisuuksia. Kaupunginhallitus on hyväksynyt (14.10.2009) em. raportin otettavaksi huomioon palveluverkkoja kehitettäessä. Vuonna 2010 käynnistettiin Marian ja Koskelan sairaala-alueiden kehittämistyö. Kehittämisestä vastaa kiinteistöviraston tilakeskus yhteistyössä terveyskeskuksen, sosiaaliviraston ja kaupunkisuunnitteluviraston kanssa.

Talous- ja suunnittelukeskus toteaa, että asukkaiden kanssa on tarkoitus pitää osallistumis- ja arviointisuunnitelman sekä terveysvaikutusten arvioinnin prosessien mukaiset tilaisuudet. Näihin tilaisuuksiin voidaan ehdottajan mukaisia työpajatyyppejä työskentelymetodeja ottaa mukaan.

Edelleen talous- ja suunnittelukeskus toteaa, että WDC hankkeita on esitetty hallintokuntien kautta runsaasti. Mm. terveyskeskuksella on kaksi kehittämishanketta Aalto-yliopiston 365Wellbeing -hankkeessa, joka on yksi Helsingin designpääkaupunkihankkeista (WDC2012). Toisessa näistä terveyskeskuksen WDC2012 hankkeista kehitetään terveydenhuollon sähköistä asiointia ja toisessa psykiatrian tiloja. Psykiatrian hankkeen tavoitteena on visioida yhdessä muotoilijoiden ja Aalto-yliopiston asiantuntijoiden kanssa, millaiset tilat palvelisivat parhaiten potilaiden hoitoa ja samalla tukisivat henkilökunnan työprosesseja. Sosiaaliviraston hankkeista mainittakoon esim. Lauttasaaren asiakaskeineinen palveluverkko – hanke ja Vanhusten palvelujen palveluverkosto hanke. Lauttasaaren asiakaskeineinen palveluverkko – hanke on vanhusten palveluihin kehitettävä uuden innovatiivisen kokonaisuuden yhteensovittamis- ja kehittämishanke julkisen, yksityisen, kolmannen sektorin ja vapaaehtoisten toimijoiden yhteistyönä. Hankkeessa korostuvat arjen toimivuuteen perustuvat asiakaslähtöiset työprosessit, palvelujen organisointi asiakkaan palveluketjujen mukaisesti ja organisaation kehittäminen palveluverkoston näkökulmasta. Tytäryhteisöistä mm. Oulunkylän sairaskotisäätiöllä on Geriatrisen kuntoutuksen palveludesign 2012 –hanke, jossa työstetään kirjallinen kuvaus monialaisesta geriatrisesta kuntoutuksesta ja kuvataan ikääntyneen palveluketju (tuotos on raportti tai pieni tutkimus, lisäksi artikkeleita).

Lisätiedot

Rimpilä Katja, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36256
katja.rimpila(a)hel.fi

23.04.2012

Kj/5

Terveyslautakunta 15.11.2011 § 287

HEL 2011-004399 T 05 00 00

Päätös

Terveyslautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle aloitteesta seuraavan esittelijän ehdotuksen mukaisen lausunnon:

"Helsingin terveystieteiden keskuksella on kaksi kehittämishanketta Aalto-yliopiston 365Wellbeing -hankkeessa, joka on yksi Helsingin designpääkaupunkihankkeista (WDC2012). Toisessa näistä terveystieteiden keskuksen WDC2012 hankkeista kehitetään terveydenhuollon sähköistä asiointia ja toisessa psykiatrian tiloja. Psykiatrian hankkeen tavoitteena on visioida yhdessä muotoilijoiden ja Aalto-yliopiston asiantuntijoiden kanssa, millaiset tilat palvelisivat parhaiten potilaiden hoitoa ja samalla tukisivat henkilökunnan työprosesseja. Helsingin terveystieteiden keskus pitää näitä WDC2012 hankkeita keskeisinä terveystieteen palvelujen laadun parantamiseksi.

Helsingin kaupunginjohtajan asettama sairaala-alueiden kehittämissuunnitelma on visioinut sairaala-alueiden tulevaa käyttöä. Ryhmän loppuraportissa "Pääkaupunkiseudun sairaala-aluevisio 2030. Sairaala-alueiden kehittämissuunnitelman raportti 30.9.2009" arvioidaan sairaalatoimintaa vapautuvien alueiden käyttömahdollisuuksia. Raportissa esitetään, että Koskelan sairaala-alueesta on mahdollista muodostaa toimintoiltaan monipuolinen, historiallisesti arvokas asutuspainotteinen kokonaisuus. Alueelle voidaan sijoittaa sekä vapaarahoitteisia asuntoja että palveluasuntoja. Marian sairaala-alueen osalta raportissa esitetään, että alueesta kehitetään terveys- ja hyvinvointikeskus. Sairaalatoiminta päättyy alueella vuonna 2014. Alueelle sijoittuu eteläistä Helsinkiä ja uutta Jätkäsaaren asuinalueita palveleva Marian terveysasema.

Kaupunginhallitus on hyväksynyt (14.10.2009) em. raportin otettavaksi huomioon palveluverkkoja kehitettäessä. Vuonna 2010 käynnistettiin Marian ja Koskelan sairaala-alueiden kehittämissuunnitelma. Kehittämissuunnitelmaa vastaa kiinteistöviraston tilakeskus yhteistyössä terveystieteiden keskuksen, sosiaaliviraston ja kaupunkisuunnitteluviraston kanssa.

Terveystieteiden keskuksessa on käynnistynyt Marian keskusterveystieteiden keskuksen tarveselvityksen valmistelu yhteistyössä tilakeskuksen kanssa. Alueelle sijoittuu keskusterveystieteiden keskus monipuolisine palveluineen, kotihoito sekä muita terveysaseman toimintaa tukevia palveluja. Terveystieteiden keskuksen toimintamallien suunnitteluun otetaan mukaan myös terveysaseman asiakkaita. Terveystieteiden keskuksen näkökulmasta Marian sairaala-alueelle

23.04.2012

on hyvä saada toimintaa, jolla on synergiaetua uusien avoimien terveyspalvelujen kanssa ja joka houkuttelee asukkaita alueelle.

Terveyskeskus pitää tärkeänä, että asukkaiden näkökulma otetaan huomioon sairaala-alueiden suunnittelussa. "

Esittelijä

toimitusjohtaja
Matti Toivola

Lisätiedot

Pirjo Sipiläinen, arkkitehti, puhelin: 310 42256
pirjo.sipilainen(a)hel.fi

Sosiaalilautakunta 01.11.2011 § 386

HEL 2011-004399 T 05 00 00

Päätös

Sosiaalilautakunta päätti antaa asiasta kaupunginhallitukselle seuraavan sisältöisen lausunnon.

Aloitteessa mainituilla Marian ja Koskelan sairaaloiden alueilla on kaupungin tilakeskus aloittanut yhdessä nykyisten toimijoiden (sosiaaliviraston ja terveyskeskuksen) kanssa alustavan, kaavoitusta pohjustavan suunnittelun, joka pohjautuu asiakkaiden palvelujen saatavuuteen ja virastojen toiminnan tarpeisiin.

Koskelan aluesuunnittelu on alkuvaiheessa. Tällä hetkellä työn alla ovat rakennushistoriallinen selvitys ja rakennusten kuntoarviot. Samoin on tilanne Marian sairaalan aluesuunnittelun kohdalla.

Samanaikaisesti aluesuunnittelun kanssa arvioidaan vanhusten palvelujen vastuualueella tulevaa ympärivuorokautisen hoivan tarvetta etelä-keskisen Helsingin alueella lähivuosikymmeninä. Koskelaan suunnitellaan ympärivuorokautisen hoidon yksikköä, joka olisi alueen palvelujen keskus, eräänlainen palvelukampus, monipuolinen vanhustenkeskus. Alueelle tulee mahdollisesti lisärakentamista, jolloin kaupunkirakenne olisi kaikenikäisiä asukkaita palveleva. Marian aluesuunnittelu on vielä varhaisemmassa vaiheessa kuin Koskelan alueen suunnittelu.

Kaavahankkeen alkuvaiheessa hankkeen etenemisestä tehdään osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS). Siinä kuvataan kaavatyön tavoitteet ja lähtökohdat, miten kaavan valmistelu ja päätöksenteko etenee, miten valmisteluun voi osallistua ja miten kaavan vaikutuksia arvioidaan. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa määritellään, miten kaavatyön edistymisestä tiedotetaan. Marian ja Koskelan sairaala-

23.04.2012

Kj/5

alueiden kohdalla tällaista suunnitelmaa ei vielä näin varhaisessa vaiheessa kaavoitusprosessia ole tehty.

Asukkaiden kanssa on tarkoitus pitää myöhemmin tehtävän osallistumis- ja arviointisuunnitelman sekä terveysvaikutusten arvioinnin prosessien mukaiset tilaisuudet. Näihin tilaisuuksiin voidaan ehdottajan mukaisia työpajatyyppejä työskentelymetodeja ottaa mukaan. Ehdotus yhteisistä työpajoista sopii hyvin tällaisessa alustavassa suunnitteluvaiheessa nykyisten asukkaiden kuulemismenettelyksi ja lisäämään mukaantuloa. Aikataulullisesti tilaisuuksia voidaan järjestää vasta ensi vuoden puolella, koska alueita koskevat selvitystyöt ja rakennusten kuntoarviot ovat vielä kesken.

Sosiaaliviraston vanhusten palvelujen vastuualue on mielellään mukana hankkeen eri vaiheissa järjestettävissä asukastilaisuuksissa.

Esittelijä

sosiaalijohtaja
Paavo Voutilainen

Lisätiedot

Timo Vierelä, suunnittelija, puhelin: 310 42858
timo.vierela(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

23.04.2012

Kj/6

§ 389

V Kj / Vt Johanna Sumuvuoren aloite järjestöportaalin perustamisesta

Pöydälle 23.04.2012

HEL 2011-005299 T 07 02 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Paula Hirvonen, verkkoviestintäpäällikkö, puhelin: 310 25347
paula.hirvonen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Vt Johanna Sumuvuoren aloite
- 2 Sosiaaliviraston lausunto vt Johanna Sumuvuoren aloitteeseen
- 3 Ympäristökeskuksen lausunto Hallintokeskukselle valtuutettu Sumuvuoren aloitteesta järjestöportaalin perustamisesta

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäne esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättäne katsoa vt Johanna Sumuvuoren aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Valtuutettu Johanna Sumuvuori esittää aloitteessaan, että kaupunki perustaisi järjestöille oman palveluportaalin.

Aloitteeseen on pyydetty lausunnot 33 virastolta ja liikelaitokselta. Kaupunginhallitus viittaa saatuihin lausuntoihin ja toteaa, että hallintokuntien tarjoamat palvelut järjestöille ovat moninaisia ja kustakin toimialasta riippuvaisia. Järjestöyhteistyön periaatteet vaihtelevat näin hallintokunnittain, ja kaupungin yhtenäiset linjaukset puuttuvat.

Kaupungin järjestöille tarjoamia palveluja ja niihin liittyvät tiedot on jo nyt koottu yhteen paikkaan kaupungin asiointiportaaliin (asiointi.hel.fi). Verkkopalvelun kautta sekä kaupunkilaiset että yritykset ja yhdistykset voivat asioida kaupungin kanssa. Yritykset ja yhdistykset -osiosta järjestöt voivat hakea avustuksia, tapahtumatoimilupaa ja toimitiloja.

Vuoden 2012 alusta lähtien asiointiportaalin avustukset-osiosta ovat löytyneet kaikki kaupungin järjestöille tarjoamat avustushakemukset ja näihin liittyvät palvelukuvaukset, avustuksenhakuohjeet, palvelusta vastaava taho sekä linkki lisätietoihin palvelusta vastaavan viraston omille verkkosivuille. Järjestöt voivat jättää avustushakemukset sähköisesti ja seurata niiden käsittelyä omassa asiointikansiossaan. Asiointiportaalin kautta järjestöt voivat myös tehdä yhdellä sähköisellä tapahtumailmoituksella lähes kaikki tarvittavat ilmoitukset ja lupahakemukset Helsingissä järjestettävään tapahtumaan.

Tällä hetkellä asiointiportaalista löytyvät kiinteistöviraston tilakeskuksen toimitilojen sähköiset lomakkeet sekä lisätietoa vapaista toimitiloista. Tämän lisäksi kaupungin eri hallintokunnilla on käytössään erilaisia tilanvaraus- ja tilanhallintajärjestelmiä. Sosiaaliviraston ja kaupunginkirjaston lausunnoissa todetaan, että kaupungilla toimii eri virastojen edustajista koostuva tilanvaraustyöryhmä, jonka tavoitteena on selvittää virastojen erilaisia vuokrausperiaatteita sekä yhdenmukaistaa erilaiset järjestelmät ja tuoda ajantasainen tieto vapaana olevista tiloista verkkoon siten, että ne ovat tilattavissa asiointiportaalin yhden varausjärjestelmän kautta. Työryhmää vetää talous- ja suunnittelukeskus.

Järjestöjä koskevan tiedon saatavuutta voidaan parantaa kaupungin nyt käynnissä olevan pääsivuston hel.fi-portaalin uuden konseptin ja ulkoasun suunnittelun myötä. Uudistuksen tavoitteena on käyttäjälähtöinen verkkopalvelu, jossa muun muassa kaupungin eri kohderyhmät huomioidaan nykyistä paremmin. Uudistustyön osana on jo alettu suunnitella hel.fi-portaaliin avattavia kaupunginosasivuja, joille kootaan kaupungin verkkosivuilla olevaa tietoa kaupunginosittain. Vastaavasti järjestöt voidaan ottaa huomioon omana kohderyhmänään. Uudistuksessa myös sähköiset asiointipalvelut tullaan nostamaan enemmän esille. Uuden hel.fi-portaalin käyttöönotto on tarkoitus aloittaa vaiheittain vuoden 2012 loppupuolella.

Kaupunginhallitus toteaa, että hel.fi-portaalin uudistuksen yhteydessä järjestöt huomioidaan kaupungin verkkosivuilla omana kohderyhmänään, ja niitä koskeva tieto kootaan sivustolla yhteen paikkaan, johon liitetään myös linkit järjestöille kaupungin asiointiportaalin (asiointi.hel.fi) tarjottaviin verkkoasiointipalveluihin. Jo nyt järjestöille tarkoitetut verkkoasiointipalvelut ovat varsin hyvin löydettävissä kaupungin asiointiportaalista, jonka palvelutarjontaa järjestöjen osalta myös jatkuvasti laajennetaan. Tällä tavoin aloitteessa mainitut tavoitteet erillisen järjestöportaalin rakentamiselle voidaan käytännössä toteuttaa osana kaupungin hel.fi-sivuston kehittämistyötä, kun järjestöjen tarvitsema tieto ja palvelut voidaan hallintokuntarajoista riippumatta keskittää sekä hel.fi-sivustossa että asiointiportaalin omiksi helposti löydettäviksi kokonaisuuksikseen.

23.04.2012

Kj/6

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Paula Hirvonen, verkkoviestintäpäällikkö, puhelin: 310 25347
paula.hirvonen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Vt Johanna Sumuvuoren aloite
- 2 Sosiaaliviraston lausunto vt Johanna Sumuvuoren aloitteeseen
- 3 Ympäristökeskuksen lausunto Hallintokeskukselle valtuutettu Sumuvuoren aloitteesta järjestöportaalin perustamisesta

Päätöshistoria

Nuorisotoimenjohtaja 23.3.2012

HEL 2011-005299 T 07 02 00

Helsingin nuorisoasiainkeskus kannattaa järjestöille suunnatun tiedon kokoamista yhdeksi verkkopalveluksi sekä järjestöyhteistyön periaatteiden yhteistä linjaamista. Järjestöavustusten, toimitilojen ja muiden järjestöille suunnattujen palvelujen osalta on tarkoituksenmukaista kehittää sivusto, josta järjestöt ja muut toimijat saavat helposti palvelutarjottimen haltuunsa sekä ajankohtaisen tiedon mm. erilaisten lupakäytäntöjen osalta. Sivusto toisi myös eri hallintokuntien hyvät palvelukäytännöt muiden käyttöön.

Helsingin kaupunki on vuoden 2012 alusta siirtynyt sähköiseen avustusten hakuun ja käsittelyyn kaikkien lautakuntien avustusten osalta. Nuorisoasiainkeskus on ollut kehittämishankkeessa aktiivisesti mukana ja pilotoinut järjestelmää jo vuoden 2011 puolella. Asiointi.hel.fi – palveluun tullaan keskittämään Helsingin kaupungin sähköisiä palveluja ja sen tavoitteena on toimia sähköisen asiointin yhden luukun palveluna. Palvelusta löytyy kuntalaisten, yritysten ja yhteisöjen palveluja. Myös nuorisolautakunnan avustukset löytyvät täältä.

Avustukset on kuvattu palvelussa keskitetysti palvelukuvauksin, josta hakija saa tietoa avustuksen kohderyhmästä, käytön edellytyksistä, asian käsittelyn etenemisestä, käsittely- ja voimassaoloajasta sekä palvelusta vastaavasta kaupungin tahosta. Lisäksi palvelukuvaussivuilta löytyy linkki lisätietoihin.

Hakija saa palveluun oman asiointikansion, jossa hakemuksia voi lähettää, päivittää ja täydentää. Asiointikansioon tulee näkyviin asiaa käsittelevän henkilön nimi, jolloin vuorovaikutuksen käyminen asiaa

valmistelevan henkilön kanssa tulee mahdolliseksi helpommin. Myös hakemuksen käsittelytila tulee näkyviin hakijalle asiointikansioon.

Nuorisoasiainkeskuksen näkemyksen mukaan mahdollisuus sähköiseen avustusten hakuun lisää asiakkaiden mahdollisuuksia saada keskitetysti tietoa avustusten saatavuudesta ja avustamisen periaatteista sekä helpottaa vuorovaikutuksen käyntiä valmistelijoiden kanssa hakijan avustushakemuksiin liittyen.

Kaupungissa toimivilla järjestöillä ja muilla ryhmillä on huutava pula kokoontumis- ja toimintatiloista. Nuorisoasiainkeskus pitää yhtä lailla tärkeänä sitä, että tämän asian osalta kiirehdyttäisiin sähköisen tilanvarausjärjestelmän kehittämistä, jotta järjestöjen tarpeisiin vastattaisiin ja samalla kaupungin tilat saataisiin entistä tehokkaampaan käyttöön. Lopuksi nuorisoasiainkeskus toteaa, että sen toimitilojen käyttö on maksutonta helsinkiläiselle yhdistystoiminnalle.

Lisätiedot

Toivonen Markku, vs. osastopäällikkö, puhelin: 310 89053
markku.toivonen(a)hel.fi

Rahoitusjohtaja 23.3.2012

HEL 2011-005299 T 07 02 00

Kvsto 28.11.2011, asia 17

Järjestöjen tekemä työ ja järjestöt yhteistyökumppaneina ovat arvokkaita kaupunkilaisten hyvinvoinnin kannalta. Kaupungin strategiaohjelmassa myös korostetaan kaupunkilaisten omaa vastuuta, jonka yksi ilmentymä on vapaaehtoistyö.

Uusi sähköinen avustusjärjestelmä otettiin kaupungilla käyttöön vuoden 2012 alussa ja se tulee edistämään järjestöavustusten koordinoitua ja helpottamaan avustusten hakua. Kaikki kaupungin järjestöille tarkoitetut avustushakemukset ja näihin liittyvät palvelukuvaukset ja ohjeet ovat jo nähtävissä yhdessä paikassa. Järjestöt voivat jättää avustushakemuksensa sähköisesti asiointi.hel.fi -portaalin kautta ja seurata hakemuksensa käsittelyä asiointi-kansiossaan. Avustusten hakemisesta tullaan myös jatkossa tiedottamaan keskitetysti kaupungin verkkosivuilla. Avustuksia voi jättää mm. kulttuurikeskuksen, liikuntaviraston, nuorisoasiainkeskuksen sekä terveys-, sosiaali- ja opetustoimen alaiseen toimintaan liittyen. Yhteensä yksitoista virastoa myöntää avustuksia järjestöille, kukin omalla alallaan. Hakuaikoja ja myöntämisperiaatteita ei ole kaikilta osin mahdollista yhtenäistää avustettavissa toiminnoissa olevien erojen vuoksi. Hakuajat ja myöntämisperiaatteet on pyritty määrittämään mahdollisimman pitkälle huomioiden eri hakijoiden toiminta.

23.04.2012

Kj/6

Lisätiedot

Bosisio-Hillberg Katja, erityissuunnittelija, puhelin: 310 25707
katja.bosisio-hillberg(a)hel.fi

Liikennelaitos-liikelaitoksen johtokunta (HKL) 08.03.2012 § 50

HEL 2011-005299 T 07 02 00

Päätös

Liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunta päätti antaa järjestöportaalin perustamista koskevasta valtuustoaloitteesta Helsingin kaupunginvaltuustolle seuraavan lausunnon:

HKL on raitio- ja metroliiikenteen operaattori sekä omistaa ja ylläpitää Helsingin alueella joukkoliikenneinfran.

HKL:llä ei ole valtuustoaloitteessa mainittuja järjestöille suunnattuja palveluja, toimitilojen vuokrausta eikä HKL anna järjestöille avustuksia.

Aloitteessa ehdotetun järjestöportaalin perustaminen on kyllä kannatettava ajatus, mutta asia ei kuulu HKL:n toimialueeseen tai tehtäviin.

Esittelijä

hallintojohtaja
Yrjö Judström

Lisätiedot

Elina Maunuksela, viestintäpäällikkö, puhelin: 310 35104
elina.maunuksela(a)hel.fi

Toimitusjohtaja 29.2.2012

HEL 2011-005299 T 07 02 00

Hallintokeskus on pyytänyt terveyskeskukselta lausuntoa valtuutettu Johanna Sumuvuoren aloitteesta (Kvsto 28.9.2011 asia 17) järjestöportaalin perustamisesta. Hallintokeskus pyytää terveyskeskukselta lisäksi tietoja siitä, millaisia palveluja ja yhteistyömuotoja terveyskeskus tarjoaa järjestöille, millaisin periaattein sekä miten nämä palvelut ovat järjestöjen saavutettavissa. Lausunnossa pyydetään lisäksi ilmoittamaan, millaisia viestintämuotoja ja -tarpeita terveyskeskuksella on järjestöyhteistyöhön liittyen.

Terveyslautakunnan toiminta-avustukset järjestöille

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

Terveyskeskuksen merkittävin yhteistyömuoto järjestöjen kanssa on terveyslautakunnan järjestöille myöntämät toiminta-avustukset. Terveyslautakunta myöntää vuosittain avustusta järjestöille, joiden toiminta tukee terveyskeskuksen tavoitteita merkittävien kansanterveysongelmien ennaltaehkäisyssä.

Terveyslautakunta on erikseen vahvistanut (23.3.2004) ne periaatteet, joilla se nämä avustukset myöntää. Terveyskeskus ilmoittaa toiminta-avustusten hakuajat omilla internetsivuillaan sekä maksetuilla lehti-ilmoituksilla Helsingin Sanomissa, Metro-lehdessä ja Hufvudstadsbladetissa.

Terveyslautakunta päätti tämän vuoden toiminta-avustusten käsittelyn yhteydessä, että se tekee päätöksen ensi vuoden toiminta-avustusten hakuajasta ja virastokohtaisista myöntämiskriteereistä vasta syksyllä 2012 johtuen sosiaali- ja terveystoimen organisaatioiden yhdistymisestä, ja siitä että vuoden 2013 avustushakemukset suositellaan tehtäväksi ensisijaisesti kaupungin asiointiportaalin kautta sähköiseen avustustenhakujärjestelmään.

Terveystapahtumien ja koulutusten järjestäminen

Terveysasemat sekä neuvola ja terveyden edistämisen yksikkö järjestävät vuosittain asukkaille terveystapahtumia sekä potilaille ja heidän omaisilleen terveysaiheisia tietoiskuja ja luentoja yhteistyössä alueellisten ja valtakunnallisten järjestöjen kanssa. Näistä tilaisuuksista tiedotetaan asukkaille terveyskeskuksen Itsehoitosivujen (www.hel.fi/itsehoito) tapahtumakalenterin, maksettujen lehti-ilmoitusten, lehdistötiedotteiden ja toimipisteissä jaettavien esitteiden avulla.

Kaupunginsairaaloiden poliklinikat, kotihoito ja psykiatria järjestävät yhdessä järjestöjen kanssa ensitietoryhmiä ja koulutusta potilaille ja heidän omaisilleen. Esimerkkejä tällaisesta yhteistyöstä ovat muun muassa Alzheimer liiton kanssa järjestämät muisti-illat, Diabetesliiton kanssa järjestettävät diabetesluentosarjat, ensitietoryhmät Keliakialiiton ja Crohn ja Colitis -yhdistysten kanssa ja Suomen mielenterveysseuran kanssa toteutettava Depressiokoulu.

Sopimukseen perustuva järjestöyhteistyö

Kaupunginsairaalan kuntoutusyksikkö tekee yhteistyötä järjestöjen kanssa lääkinnälliseen kuntoutukseen sisältyvän kuntoutusohjauksen ja sopeutumisvalmennuksen järjestämisessä. Yhteistyö perustuu järjestöjen kanssa tehtäviin sopimuksiin.

Esimerkkinä tällaisesta yhteistyöstä on Sydänliiton kanssa tehtävä yhteistyö, jossa kaksi Sydänliiton sydänkuntoutusohjaajaa työskentelee

23.04.2012

Kj/6

terveyskeskuksessa tarjoten potilaille sydänkuntoutusohjausta ja monipuolista ryhmätoimintaa. Potilaita ja heidän omaisiaan informoidaan näistä tilaisuuksista ja ryhmistä vastaanoton yhteydessä.

Muu järjestöjen kanssa tehtävä yhteistyö

Terveyskeskuksen erilaisissa hankkeissa ja projekteissa tehdään yhteistyötä järjestöjen kanssa. Esimerkiksi Savuton Helsinki -ohjelmassa järjestöpuoli on vahvasti mukana.

Terveyskeskus käyttää myös hyväkseen järjestöjen tuottamaa monipuolista esitemateriaalia, jota jaetaan vastaanotoille ja jota on saatavilla terveysasemien ja kaupunginsairaaloiden ITE-pisteistä (itsehoitopisteet).

Terveyskeskus järjestää vuosittain henkilöstölleen omaa keskitettyä täydennyskoulutusta. Tämän koulutuksen järjestämisessä hyödynnetään myös järjestöjen tarjoamaa koulutusta.

Kannanotto järjestöportaaliin

Terveyskeskus tekee säännöllisesti yhteistyötä alueellisten, valtakunnallisten ja kansainvälisten järjestöjen kanssa. Tämän yhteistyön sujumisen kannalta on tärkeätä, että järjestöt saavat käyttöönsä tarvitsemansa tiedon yhteistyön tarpeesta, ja että keskinäinen tiedon välitys on turvattu.

Terveyskeskus ei kannata, että tätä tarkoitusta varten perustetaan erillinen portaali, vaan että järjestöjen tarpeet otetaan huomioon, kun parhaillaan suunnitellaan hel.fi-sivujen konseptiuudistusta. Sivuston ylläpidonkin kannalta tämä on kestävin ratkaisu.

Järjestöjen kanssa tehtävässä yhteistyössä voidaan myös hyödyntää Helmi intranetin ekstranet työtiloja.

Lisätiedot

Juutilainen-Saari Jaana, viestintäpäällikkö, puhelin: 310 42240
jaana.juutilainen-saari(a)hel.fi

Henkilöstöjohtaja 29.2.2012

HEL 2011-005299 T 07 02 00

Henkilöstökeskus toteaa, että aloite järjestöportaalin perustamisesta on erittäin kannatettava. Koostettu tieto, esimerkiksi portaalin muodossa, palvelisi kaupunkilaisia, kaupungin avustusjärjestelmän sekä järjestöjen tarpeita. Portaali lisäisi avustuskäytäntöjen läpinäkyvyyttä, joten tieto avustusten antamisen periaatteista ja avustussummista olisi kaikille avointa tietoa.

Järjestöjen toimintaedellytysten parantaminen on keskeistä demokratian, osallisuuden ja myös kaupungin palvelustrategisten linjausten näkökulmasta. Näitä seikkoja korostetaan myös kaupungin strategiaohjelmassa 2009 – 2012.

Kaupungilla ei kuitenkaan ole varsinaisesti järjestöyhteistyöhön liittyvää strategiaa, jossa linjattaisiin, miten järjestöjen toimintaedellytyksiä kaupunkitasoisesti parannetaan. Käytännössä järjestöyhteistyötä tekevät virastot toimivat omista lähtökohdistaan käsin. Olisikin tarpeen linjata strategisella tasolla järjestöyhteistyötä ja järjestöjen roolia kaupunkikonsernissa sekä avustustoiminnassa. Tällä hetkellä virastojen erilaiset käytännöt hankaloittavat järjestöjen toimintaa ja järjestöyhteistyön ohjaamista kaupunkitasolla. Tämä korostuu maahanmuuttajajärjestöillä, joiden toiminta usein ylittää virastojen avustusten rajaukset kohderyhmien ja – toimintojen osalta. Yhtenäistä strategiaa tarvittaisiin, ja portaali voisi olla yksi osa tätä työtä.

Lisätiedot

Marju Pohjaniemi, osastopäällikkö, puhelin: 310 37965
marju.pohjaniemi(a)hel.fi

Kaupunkisuunnittelulautakunta 28.02.2012 § 84

HEL 2011-005299 T 07 02 00

Päätös

Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti antaa valtuustoaloitteesta kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Lausunto

Kansalaisjärjestöt ovat kaupungin hallintokunnille monin tavoin tärkeitä yhteistyökumppaneita ja kaupungin etu on palvella järjestöjä hyvin ja tehokkaasti sekä avoimin ja selkein pelisäännöin. Hyvin toteutetut ja ylläpidetyt järjestöille kohdennetut verkkopalvelut voivat olla hyvä tapa edistää tätä yhteistyötä käytännön tasolla.

Kaupunkisuunnitteluvirasto tekee yksittäisissä kaavoitus- ja liikennesuunnitteluhankkeissa yhteistyötä eri alueiden asukasjärjestöjen kanssa. Asukasjärjestöt saavat kutsun käytännössä kaikkiin viraston järjestämiin eri kaavahankkeita koskeviin asukastilaisuuksiin. Järjestöjä myös informoidaan kaavoitushankkeiden käynnistymisestä. Kaupunkisuunnitteluviraston vuorovaikutussuunnittelija tekevät hyvin aktiivista yhteistyötä eri kaavahankkeissa järjestöjen kanssa ja järjestöt ovat myös viraston viestinnän yksi keskeisistä kohderyhmistä. Myös lähioprojekti tekee

23.04.2012

Kj/6

yhteistyötä eri järjestöjen kanssa. Suoraan yhdistysten käyttöön suunnattuja tiloja kaupunkisuunnitteluvirastolla ei ole.

On kannatettava ajatus ryhtyä valmistelemaan järjestöille suunnattujen palveluiden viemistä verkkoon ja selkeän kokonaisuuden muodostamista niiden ympärille. Toteutuksen ei välttämättä kuitenkaan tarvitse olla erillinen järjestöportaali. Tällainen palvelu on mahdollisesti integroitavissa luontevaksi osaksi uudistettavaa kaupungin hel.fi -konseptia, jolloin erillistä portaalia ei ehkä tarvita.

Joka tapauksessa uusien verkkopalvelujen toteuttamisen tulee olla suunnitelmallista, palvelujen vastattava aitoon kysyntään ja niiden tulee olla helppokäyttöisiä ja vaivattomasti löydettävissä. Mahdollisen järjestöportaalin osalta luontevinta olisi, että sen koordinointi olisi kaupungin hallintokeskuksen vastuulla. Myös järjestöjen oma edustus tulisi tavalla tai toisella saada mukaan palvelujen suunnitteluun, jotta palvelun ylläpitäjän ja sen käyttäjäkunnan näkemyksen saadaan parhaalla mahdollisella tavalla kohtaamaan. Lisäksi tulee varmistaa, että kaupungilla on riittävät resurssit sisällön ylläpitoon.

Esittelijä

virastopäällikkö
Tuomas Rajajärvi

Lisätiedot

Heikki Mäntymäki, viestintäpäällikkö, puhelin: 310 37368
heikki.mantymaki(a)hel.fi

Kaupunginmuseon johtokunta 28.02.2012 § 22

HEL 2011-005299 T 07 02 00

Päätös

Kaupunginmuseon johtokunta päätti antaa seuraavan lausunnon Johanna Sumuvuoren ym. aloitteesta järjestöportaalin perustamiseksi:

Kaupunginmuseolla ei ole tällä hetkellä erikseen järjestöille suunnattuja palveluita tai palvelukokonaisuuksia. Museon palvelut ja tuotteet ovat eri järjestöille saatavilla aivan kuten muillekin asiakkaille. Mm. museon tiloihin kohdistuvat vuokraus- ja juhlapalvelut on nykyisin ulkoistettu Palmialle ja niistä on saatavilla tietoa museon verkkosivuilta, kuten muistakin palveluista. Avustuksia museo ei jaa.

Kaupunginmuseo tekee ja kehittää toki yhteistyötä eri järjestöjen (mm. kaupunginosayhdistysten kanssa) ja muiden toimijoiden kanssa, mutta tällainen yhteistoiminta on resursseista, tarpeista ja tavoitteista riippuen hyvin vaihtelevaa ja pitkäaikaiseen toiminnan suunnitteluun liittyvää

23.04.2012

Kj/6

kehittämistä, aivan kuten muidenkin potentiaalisten yhteistyötahojen kanssa.

Kaupunginmuseon johtokunta pitää kiinnostavana kaavaillun portaalin tarjoamia mahdollisuuksia toiminnan kehittämiseen, mutta toteaa, että nykytilanteessa museolla ei ole järjestöportaaliin sopivia palvelukokonaisuuksia tarjolla. Tietoa kaupunginmuseon toiminnasta on luonnollisesti mahdollista jakaa myös ehdotetun portaalin kautta. Johtokunta esittää että kaupungin nykyisiä verkkosivuja kehitetään palvelemaan paremmin järjestöjä ja muuta kansalaistoimintaa.

Esittelijä

museonjohtaja
Tiina Merisalo

Lisätiedot

Tiina Merisalo, museonjohtaja, puhelin: +358 9 310 36485
tiina.merisalo(a)hel.fi

Suomenkielisen työväenopiston jk 28.02.2012 § 18

HEL 2011-005299 T 07 02 00

Päätös

Kaupunginhallitus on pyytänyt johtokunnalta lausuntoa valtuutettu Johanna Sumuvuoren ym. aloitteesta Järjestöportaalin perustamisesta (Hel 2011-005399) 29.2.2012 mennessä. Johtokunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Valtuutettu Sumuvuoren ym. ehdotus järjestöportaalin perustamisesta on tärkeä ja kannatettava. Järjestöt edustavat eri toimijoita yhteiskunnassa ja niiden toiminta on sekä yksilöille että yhteiskunnalle tärkeää. Julkisen sektorin ja järjestöjen yhteistyö on tärkeää ja siksi sen kehittymistä on hyvä tukea kaikin keinoin. Järjestöjen lisäksi portaalista saattaisivat hyötyä myös kaupungin virastot, jotka portaalin kautta saisivat tietoa toistensa järjestöihin liittyvistä toiminnoista.

Esittelijä

johtava rehtori
Taina Törmä

Lisätiedot

Taina Törmä, johtava rehtori, puhelin: 310 88501
taina.torma(a)hel.fi

Opetustoimen johtaja 28.2.2012

HEL 2011-005299 T 07 02 00

Opetusvirasto antaa hallintokeskukselle seuraavan lausunnon:

Helsingin opetusvirasto pitää kannatettavana järjestöille suunnatun tiedon kokoamista yhteen paikkaan sekä järjestöyhteistyön periaatteiden yhteistä linjaamista siltä osin kuin se on mahdollista, sillä kaupungin eri virastot tarjoavat järjestöille hyvin erilaisia palveluja. Opetusvirasto ei kuitenkaan kannata kaupungin nykyisistä verkkopalveluista irrallisen järjestöportaalin perustamista.

Kaupungin haasteena on tällä hetkellä se, että kaupungin yhteisen verkkosivujen eli hel.fi -portaalin viestintä on enimmäkseen virastolähtöistä. Palvelut on pääosin paketoitu virastoittain ja kohderyhmiltä edellytetään kaupungin virastojen hyvää tuntemusta, jotta tarvittavat palvelut löytyvät. Hel.fi -portaalin lisäksi kaupungilla on myös asiointiportaali (asiointi.hel.fi), johon on koottu vetumattunnistautumista vaativat palvelut. Kaupungin ja koko pääkaupunkiseudun palveluita löytyy laajasti myös Palvelukartasta. Sekä asiointiportaali että Palvelukartta on linkitetty hel.fi -portaaliin. Eri virastoilla on tämän lisäksi omia sähköisiä palveluja, kuten erilaisia tilavarauksjärjestelmiä ja järjestelmiä, joihin mm. järjestöt voivat syöttää tietoa tapahtumistaan.

Helsingin kaupunki on parhaillaan uudistamassa hel.fi -portaalia. Portaaliuudistuksessa korostuu kohderyhmälähtöinen suunnittelu. Järjestöt voitaisiin ottaa paremmin huomioon yhtenä kohderyhmänä uudessa hel.fi -portaalissa. Kaikki kaupungin järjestöille tarjoamat palvelut voitaisiin koota yhteen paikkaan hel.fi -portaaliin, jotta palveluiden käyttäjät löytäisivät ne helposti, ja jotta kaikilla järjestöillä olisi yhtäläinen mahdollisuus hyödyntää niitä. Hyvänä esimerkkinä tällaisesta kohderyhmäajattelusta on kaupungin elinkeinopalvelun hel.fi -portaaliin omaan osioonsa kokoama ja ylläpitämä sivusto tapahtumanjärjestäjille.

Opetusvirasto tarjoaa noin 140 koulun tiloja varattavaksi ilta- ja vapaa-ajankäyttöön koulujen työaikana. Erilaiset järjestöt voivat varata tiloja käyttöönsä opetuslautakunnan vahvistamien jakoperusteiden mukaan. Opetuslautakunta päättää vuosittain koulutilojen ilta- ja vapaa-ajankäytön maksuista. Rekisteröidyt järjestöt ja yhdistykset hakeutuvat koulutilojen varaajiksi sähköisesti tilavarauksjärjestelmä Webtimmin kautta. Eri järjestöjä ja yhdistyksiä palvelisi se, että kaikki kaupungin toimitilojen käyttövaraukset voitaisiin tehdä yhden ja saman järjestelmän kautta. Tämä järjestelmä voisi olla yhtenä palveluna linkitettyinä järjestöille suunnatulla sivustolla hel.fi -portaalissa. Palvelusta tiedottamisessa olisi tärkeää tuoda esille se, että järjestöjen ja yhdistysten lisäksi myös muut tahot voivat varata tiloja käyttöönsä.

Toinen opetusviraston järjestöille suuntaamaa palvelu on järjestöavustusten haku iltapäivätoiminnan järjestäjille. Tämä palvelu on tarjolla kaupungin asiointiportalissa, jossa kaikki avustusten hakutoiminnot voi etsiä yhden haun kautta. Sivulta löytyvät kaupungin kaikkien haettavien avustusten palvelukuvaukset ja linkit eri virastojen sivustoille, joilta löytyy lisää tietoa kustakin avustuksesta. Tämän palvelun voisi linkittää myös järjestöille suunnatulle sivustolle hel.fi -portaalissa.

Kolmas opetusviraston palvelu on ns. harrasteharava, jonne on koottu yhteen Vuosaaren alueen harrastuspalveluja. Nuorisoasiainkeskus ylläpitää harrastehaku-palvelua, jonne järjestöt voivat syöttää tietoa erilaisista tapahtumista.

Kuntalaisten kannalta olisi tarkoituksenmukaista, jos kaikki harrastepalvelut kaupungissa voitaisiin saada yhden ja saman sähköisen palvelun piiriin. Tämä palvelu voisi olla linkitettyä myös järjestöille suunnatulla sivustolla hel.fi –portaalissa.

Lisätiedot

Suoninen Liisa, viestintäpäällikkö, puhelin: 310 86365
liisa.suoninen(a)hel.fi

Kulttuurijohtaja 27.2.2012

HEL 2011-005299 T 07 02 00

Päätös

Helsingin kulttuurikeskus pitää kannatettavana järjestöille suunnatun tiedon kokoamista yhteen paikkaan sekä järjestöyhteistyön periaatteiden yhteistä linjaamista. Kulttuurikeskus ei sen sijaan kannata kaupungin nykyisistä verkkopalveluista irrallisen järjestöportaalin perustamista.

Kaupungin haasteena on tällä hetkellä se, että hel.fi-portaalin viestintä on enimmäkseen virastolähtöistä. Palvelut on pääosin paketoitu virastoittain ja kohderyhmiltä edellytetään kaupungin virastojen hyvää tuntemusta, jotta tarvittavat palvelut löytyvät. Hel.fi-portaalin lisäksi kaupungilla on myös asiointiportaaali (asiointi.hel.fi), johon on koottu vetuma-tunnistautumista vaativat palvelut. Näiden lisäksi käytössä on muun muassa nuorisoasiainkeskuksen harrastehaku, jonka kautta järjestöt voivat ilmoittaa järjestämistään kursseista ja tapahtumista. Kaupungin ja koko pääkaupunkiseudun palveluita löytyy laajasti myös Palvelukartasta.

Helsingin kaupunki on parhaillaan uudistamassa hel.fi-portaalia. Portaaliuudistuksessa korostunee kohderyhmälähtöinen suunnittelu.

23.04.2012

Näin ollen paras ratkaisu valtuustoaloitteessa kuvatun ongelman ratkaisemiseksi on huomioida järjestöt yhtenä kohderyhmänä uudessa hel.fi-portaalissa.

Tärkeintä olisikin koota kaikki kaupungin järjestöille tarjoamat palvelut yhteen paikkaan hel.fi-portaaliin, jotta palveluiden käyttäjät löytäisivät ne helposti ja jotta kaikilla järjestöillä olisi yhtäläinen mahdollisuus niitä hyödyntää.

Hyvänä esimerkkinä oikeansuuntaisesta kohderyhmäajattelusta on kaupungin elinkeinopalvelun kokoama ja ylläpitämä sivusto tapahtumanjärjestäjille osoitteessa:

http://www.hel.fi/hki/elinkeinopalvelu/fi/Tapahtumakaupunki/Ohjeita%20tapahtumanj_rjest_j_lle

Lisätiedot

Sopanen Terttu, viestintäpäällikkö, puhelin: +3589310
terttu.forsstrom(a)hel.fi

Kirjastotoimen johtaja 27.2.2012

HEL 2011-005299 T 07 02 00

Päätös

Kaupunginkirjasto tarjoaa palveluja hyvin erilaisille järjestöille. Yhteistyötä tehdään sekä kaupunginosakirjastoissa mm. asukasyhdistysten, urheiluseurojen ja muiden paikallisten toimijoiden kanssa että koko kaupunginkirjaston tasolla mm. erilaisten kulttuuri- ja maahanmuuttajajärjestöjen kanssa.

Kaupunginkirjasto tarjoaa järjestöille tiloja: sekä kokoontumistiloja että tiloja tapahtumien ja näyttelyiden järjestämiseen. Tiloista peritään pientä vuokraa, paitsi silloin kun kyse on yhteistyöhankkeista kirjaston kanssa. Tapahtumia järjestetään pääasiassa yhteistyöhankkeina.

Käpylän kirjastossa on kokeilussa myös tilojen tarjoaminen paikallisille yhteistyöjärjestöille kirjaston aukioloaikojen ulkopuolella.

Lasipalatsin kohtaamispaikalla on Urban Office –palvelu, jossa toimistotyyppisen tilan lisäksi on saatavilla myös kokouksiin tarvittavaa tekniikkaa ja asiantuntijapalvelua. Palvelua voivat käyttää niin pienyritykset, yhteisöt kuin yksittäiset kuntalaisetkin.

Kohtaamispaikan lisäksi järjestöt voivat hyötyä myös Myllypuron mediakirjaston studiosta ja muusta tekniikasta, jolla voi tuottaa sisältöä

23.04.2012

erilaisiin medioihin. Myös mediakirjastossa asiantuntijat auttavat laitteiden käytössä.

Kaikissa kaupunginkirjaston palvelupisteissä on saatavilla neuvontapalveluja, myös järjestöjen käyttöön.

Kaupunginkirjaston varattavat tilat löytyvät kirjaston internetsivuilta: <http://www.lib.hel.fi/fi-FI/tilat/> Siellä on myös tilojen hinnasto ja näyttelyvarauslomake. Tila- ja näyttelyvaraukset tehdään suoraan asianomaiseen kirjastoon.

Kaupunginkirjasto on mukana työryhmässä, joka selvittämään mahdollisuuksia yhtenäistää kaupungin erilaisia tilanvarausjärjestelmiä. Tavoitteena on, että vapaana olevat tilat ovat jatkuvasti näkyvillä netissä ja tilattavissa yhden varausjärjestelmän kautta.

Lisätiedot

Soininvaara Anna-Maria, kirjastotoimen apulaisjohtaja, puhelin: 310 85400
[anna-maria.soininvaara\(a\)hel.fi](mailto:anna-maria.soininvaara(a)hel.fi)

Satamajohtaja 21.2.2012

HEL 2011-005299 T 07 02 00

Helsingin Satama ei tarjoa erityisesti järjestöille suunnattua palvelua. Helsingin Satama avustaa vuosittain neljää meripelastus- ja merimiespalvelujärjestöä, joiden osalta toiminta on vakiintunutta. Helsingin Sataman edustajat käyvät myös vuosittain sataman lähistöllä toimivien asukasyhdistysten tilaisuuksissa kertomassa sataman ajankohtaisista asioista.

Helsingin Satamalla ei edellä mainitun lisäksi ole muuta palvelua, jota voitaisiin mahdollisen järjestöportaalin kautta tarjota.

Lisätiedot

Tuomola Eve, Toimistopäällikkö, puhelin: +358931033551
[eve.tuomola\(a\)hel.fi](mailto:eve.tuomola(a)hel.fi)

Toimitusjohtaja 17.2.2012

HEL 2011-005299 T 07 02 00

Lausunto

Henkilöstön kehittämisspalvelut -liikelaitos on kaupunkikonsernin sisäinen liikelaitos ja tarjoaa palveluitaan ainoastaan virastoille, liikelaitoksille ja tytäryhteisöille. Henkilöstön kehittämisspalvelut liikelaitoksella ei toistaiseksi ole yhteistyötä järjestöjen kanssa eikä hallintokunta myöskään tarjoa mitään palveluita järjestöille.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641
Faksi
+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637
Alvno
FI02012566

23.04.2012

Hallintokunnalla ei näin ollen ole mitään tarpeita järjestöportaalin suhteen.

Lisätiedot

Mirja Heiskari, Toimitusjohtaja, puhelin
mirja.heiskari(a)hel.fi

Eläintarhan johtokunta 16.02.2012 § 7

HEL 2011-005299 T 07 02 00

Päätös

Eläintarhan johtokunta päätti antaa seuraavan lausunnon Johanna Sumuvuoren ym. aloitteesta järjestöportaalin perustamisesta:

Korkeasaaren eläintarhalla ei ole tällä hetkellä erikseen järjestöille suunnattuja palveluja. Eläintarhan palvelutuotteet, pääsyliput, julkaisut, opastukset ja kokoustilavaraukset ovat järjestöille samoin tavoin ja hinnoin tarjolla kuin muillekin eläintarhan kävijöille.

Korkeasaaren eläintarhan yleissuunnitelman mukaan tulevassa näyttelyrakennuksessa olisi mm. erilaisia kokous- ja harrastetiloja. Palvelujen esittely, tila- ja opastusvaraukset tai -hakemukset voisivat olla portaalin kautta järjestöjen haettavissa.

Esittelijä

eläintarhan johtaja
Jukka Salo

Lisätiedot

Taru Vuori, eläintarhalehtori, puhelin: 310 37891
taru.vuori(a)hel.fi

Palmia-liikelaitoksen jk 16.02.2012 § 13

HEL 2011-005299 T 07 02 00

Päätös

Johtokunta päätti antaa asiassa seuraavan sisältöisen lausunnon:

Aloitteessa esitetään, että tieto järjestöille tarjottavista kaupungin palveluista ja yhteistyömuodoista kerätään yhteen paikkaan ja niistä muodostetaan järjestöille oma palveluportaali.

23.04.2012

Palmia myy myös järjestöille palvelujaan, kuten kokous- ja juhlapalveluja, tilojen vuokrausta, siivouspalveluja ja vartiointipalveluja sekä tarjoaa neuvontaa palvelujen valinnasta ja tehokkaasta hyödyntämisestä. Palmian Internet-sivuilla on tiedot tarjottavista palveluista ja yhteystiedot lisätietojen saantia ja tarjouspyyntöjä varten. Eri palveluillamme on sivuillaan omat strukturoidut tarjouspyyntö- tai yhteydenottolomakkeensa. Suurin osa palveluistamme edellyttää kuitenkin sähköpostitse, puhelimitse tai henkilökohtaisesti tapahtuvaa palvelun suunnittelua ennen sopimusta.

Jos aloitteessa esitetty järjestöportaali muodostetaan, Palmia on mielellään mukana esimerkiksi Palmian palveluihin vievien linkkien muodossa.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Antti Värtelä

Lisätiedot

Sinikka Hukari, laatukoordinaattori, puhelin: 310 27210
sinikka.hukari(a)palmia.fi

Hankintajohtaja 8.2.2012

HEL 2011-005299 T 07 02 00

Hallintokeskuksen lausuntopyyntö vt. Johanna Sumuvuoren ym. valtuustoaloitteesta (28.9.2011)

Helsingin kaupungin hallintokeskus pyytää Helsingin kaupungin hankintakeskukselta lausuntoa valtuutettu Johanna Sumuvuoren ym. valtuustoaloitteesta, joka koskee järjestöportaalin perustamista. Aloitteen mukaan kaupungin tulisi perustaa palveluportaali, joka sisältäisi kootusti kaikki kaupungin järjestöjä varten tarjoamat palvelut ja yhteistyömuodot asiakirjoineen. Aloitteessa todetaan, että nykyisin järjestöyhteistyön muodot ja käytänteet vaihtelevat hallintokunnittain. Sen vuoksi palveluiden saatavuudesta on hankala saada tietoa. Portaalin perustaminen lisäisi läpinäkyvyyttä ja helpottaisi tietojen löytymistä.

Hankintakeskuksen mielestä valtuustoaloite on kannatettava. Hankintakeskuksen näkökulmasta portaalin perustamiselle ei ole estettä. Jos portaalin perustaminen tehdään julkisena hankintana, tulee noudattaa hankintalakia.

Lisätiedot

Sarmela Marja, hankintalakimies, puhelin: 310 31651
marja.sarmela(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

Pelastuskomentaja 07.02.2012

HEL 2011-005299 T 07 02 00

Päätös

Va. pelastuskomentaja ilmoittaa, että pelastuslaitoksen ja järjestöjen välinen yhteistoiminta liittyy ennen kaikkea sopimukseen, joilla vapaaehtoiset palokunnat sopimuspalokunnan roolissa tuottavat pelastustoimen palveluita Helsingin kaupungissa. Yhteistyö on monimuotoista ja perustuu sopimukseen.

Sopimuspalokuntia rahoitetaan osana pelastuslaitoksen talousarviota ns. sopimuspalokuntakorvauksen muodossa, joka on vuonna 2012 noin 400 000 euroa. Sen lisäksi pelastuslaitos hankkii sopimuspalokunnille vastikkeetta pelastuskalustoa, kuten paineilmalaitteita, sammutusasuja ja viranomaisradioita. Lisäksi pelastuslaitos maksaa 75% kaupungin sopimuspalokunnilta veloittamista tonttivuokrasta.

Pelastuslaitos katsoo, että erityisten ehtojensa ja palveluntuotannollisen luonteensa vuoksi sopimuspalokuntayhteistyö on parhaiten toteutettavissa nykyisellä sopimusneuvottelukäytännöllä eikä portaalista siinä ole hyötyä.

Muutoin pelastuslaitos myöntää vuosittain avustuksia järjestöille, joiden toiminta liittyy pelastuslaitoksen toimialaan. Avustusten saajia on ollut vuosittain noin viisi ja avustusmäärä yhteensä noin 125 000 euroa. Tästä merkittävä osa on kohdistunut Helsingin pelastusliitolle. Avustusten myöntäminen tapahtuu hakemuksesta ja jatkossa kaupungin sähköistä avustushakemusjärjestelmää käyttäen. Hakijoiden vähäisestä määrästä ja vakiintuneesta joukosta johtuen portaalilla ei ole saatavissa olennaista lisähyötyä nykyiseen menettelyyn.

Edellä mainitun lisäksi pelastuslaitos vuokraa tiloja liikuntaan ja muuhun tarkoitukseen sekä järjestöille että yksityisille yrityksille ja henkilöille. Vuokraustoiminnassa yhteisestä portaalista voisi olla hyötyä edellyttäen, että se ei ole pelkästään järjestöjen käytössä.

Muutoin pelastuslaitos katsoo, että olisi kaupungin edun mukaista kerätä yhteen tietojärjestelmään tieto eri järjestöjen saamista tuista ja avustuksista, jotta monen luukun rahastaminen voidaan välttää

Päätöksen perustelut

Hallintokeskus on pyytänyt pelastuslaitokselta lausuntoa valtuutettu Johanna Sumuvuoren aloitteesta (Kvsto 28.9.2011 asia 17) ns. järjestöportaalin perustamisesta. Hallintokeskus pyytää tietoja siitä, millaisia erilaisia palveluja ja yhteistyömuotoja hallintokunta tarjoaa

järjestöille, millaisin periaattein sekä miten nämä palvelut ja yhteistyömuodot ovat järjestöjen saavutettavissa. Lausunnossa pyydetään lisäksi ilmoittamaan, millaisia viestintämuotoja tai niihin kohdistuvia tarpeita hallintokunnalla on järjestöyhteistyöhön liittyen.

Lisätiedot

Nordenswan Henri, hallintopäällikkö, puhelin: 310 30010
henri.nordenswan(a)hel.fi

§ 390

V Kj / Vt Osmo Soininvaaran aloite Santahaminan saamiseksi asuinkäyttöön

Pöydälle 23.04.2012

HEL 2011-005298 T 10 00 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Anja Vallittu, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36046
anja.vallittu(a)hel.fi

Liitteet

1 Vt Osmo Soininvaaran aloite

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäne esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättäne katsoa valtuutettu Osmo Soininvaaran aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Valtuutettu Osmo Soininvaara esittää aloitteessaan, että kaupunki linjaa pitkän ajan tavoitteekseen Santahaminan saamisen asuin- ja virkistysalueeksi ja aloittaa tämän pohjalta neuvottelut asiasta valtion kanssa.

Kaupunginhallitus viittaa saatuihin lausuntoihin ja toteaa lähtökohtana, että Santahamina on valtion omistuksessa ja puolustusministeriön hallinnassa. Saarta ei voida osoittaa asuinkäyttöön ja virkistykseen niin kauan, kun puolustusvoimat toimivat alueella.

Helmikuussa 2012 julkistetut puolustusvoimauudistukseen liittyvät muutokset eivät koske Santahaminaa, joka on edelleen tarkoitus säilyttää sotilasalueena. Uusina toimijoina alueelle tulevat sijoittumaan Sotatekniikan Laitos ja Puolustusvoimien Kansainvälinen Keskus. Helsingin edustan sotilasalueet on nähty pääkaupunkiseudun puolustuksen kannalta tärkeiksi jo aiemmissa kannanotoissa laadittaessa nykyistä yleiskaavaa.

Voimassa olevassa yleiskaavassa 2002 Santahamina on osoitettu sotilasalueeksi merkinnällä (A) ”Alue, joka muutetaan asunto- ja virkistysalueeksi, jos yleiskaavakartalla osoitettu muu toiminta siirtyy alueelta pois”. Liikenteen osalta nykyisessä yleiskaavassa on varauduttu Santahaminan raideyhteyteen.

Santahaminan osalta maankäytön muutoksen kynnyskustannukset olisivat suuret ja edellyttäisivät tehokasta rakentamista. Santahaminan uusien vaihtoehtoisia maankäyttöratkaisuja tulisi selvittää luonto-, liikenne-, kulttuuriympäristö-, ympäristön tila- ja muiden selvitysten pohjalta. Liikenteen osalta olisi selvitettävä koko alueen katuverkon mitoitus ja liikenteen tilatarpeet. Tässä yhteydessä myös saaren ainoa siltayhteys, Hevossalmen kääntösilta, olisi suunniteltava uutta liikennekapasiteettia ja meriliikenteen vaatimuksia vastaavaksi kulkuyhteydeksi. Lisäksi on arvioitava muiden, uusien yhteyksien tarve.

Santahamina on Museoviraston inventoinnin määrittelyn mukaan valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö. Inventointi kuvauksineen vaikuttaa Santahaminan mahdollisia asukasmääriä koskevaan arviointiin. Saarella on useita rakennus- ja kulttuurihistoriallisesti merkittäviä kokonaisuuksia. Ilman perusteellisia selvityksiä ei voida ennustaa mm. näiden reunaehtojen mahdollistamaa uutta asuntorakentamisen määrää.

Tässä vaiheessa Santahaminan asuinkäyttöön muuttamisen taloudellisia kustannuksia ei ole arvioitu tarkemmin. Rakentamisaikana suurimmat kuluerät muodostuvat räjähtämättömien ampumatarvikkeiden raivaustöistä, pilaantuneiden maiden puhdistamisesta, mahdollisista rantojen täyttötöistä, pohjavesialueen suojaamisesta ja muusta esirakentamisesta sekä yleisten alueiden rakentamisesta. Tämän lisäksi on otettava huomioon kustannukset, jotka syntyvät muun muassa Itäväylältä Santahaminaan johtavan katuverkon parantamisesta ja täydentämisestä.

Maaperän puhdistus ampumarata- ja vastaavien toimintojen jäljiltä tulisi myös olemaan vaativa, kallis ja aikaa vievä prosessi. Puhdistamisen vastuu kuuluu valtiolle.

Kaupunkisuunnitteluvirasto on käynnistänyt vuoden 2012 alussa uuden yleiskaavan laatimistyön. Santahaminan maankäytön tulevaisuutta on luontevaa arvioida osana Helsingin uuden yleiskaavan laadintaa. Yleiskaavatyön yhteydessä pohditaan myös esitettävien maankäytön muutosten toteuttamisaikataulua ja taloudellisia vaikutuksia. Laadittaessa uutta yleiskaavaa asia voidaan nostaa uudelleen esille puolustusvoimien kanssa.

Kaupunginhallitus korostaa, että Santahaminan saaminen asuin- ja virkistyskäyttöön riippuu puolustusvoimien tarpeista ja ratkaisuista.

Puolustusvoimien merkittävänä tehtävänä maanpuolustuksen lisäksi on virka-apu muille viranomaisille. Tiiviit ja toimivat yhteistyösuhteet ovat pääkaupungin kannalta välttämättömiä. Kaupungilla on jatkuva neuvotteluyhteys valtion ja puolustusvoimien kanssa esimerkiksi Vallisaaren ja Kuninkaansaaren tulevaan käyttöön liittyvissä asioissa.

Kaupunginhallitus katsoo edellä olevan riittäväksi selvitykseksi asiassa.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Anja Vallittu, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36046
anja.vallittu(a)hel.fi

Liitteet

1 Vt Osmo Soininvaaran aloite

Päätöshistoria

Talous- ja suunnittelukeskus Kehittämisosasto 17.4.2012

HEL 2011-005298 T 10 00 00

Voimassaolevassa yleiskaavassa 2002 Santahamina on osoitettu sotilasalueeksi merkinnällä (A) ”Alue, joka muutetaan asunto- ja virkistysalueeksi, jos yleiskaavakartalla osoitettu muu toiminta siirtyy alueelta pois.”

Santahamina on mahdollisuus rakentaa Helsinkiin tulevaisuudessa erikoinen ja houkutteleva merellinen asuinalue. Se sijaitsee alueena kuitenkin kaukana järjestetystä infrastruktuurista, joten sen maankäytönmuutoksen kynnyskustannukset ovat suuret ja edellyttävät tehokasta rakentamista. Maaperän puhdistus ampumarata- yms. toimintojen jäljiltä tulee myös olemaan vaativa, kallis ja aikaa vievä prosessi. Puhdistamisen vastuu kuuluu valtiolle.

Mikäli Kruunuvuorenrannan uuden asuinalueen joukkoliikenneyhteys toteutetaan suunnitellun sillan kautta, tulee Santahamina liittymään sujuvalla joukkoliikenneyhteydellä kaupungin keskustaan ja muuhun joukkoliikenneverkostoon. Tällöin Santahaminan maankäytön muutoksella asumiseen on merkitystä myös siltainvestoinnin hyödyntämisen kannalta.

Kaupunkisuunnitteluvirasto on käynnistänyt uuden yleiskaavan laatimistyön. Talous- ja suunnittelukeskuksen mielestä yleiskaava on luonteva tapa selvittää Santahaminan tuleva maankäyttö.

Yleiskaavatyön yhteydessä pohditaan myös esitettävien maankäytön muutosten toteuttamisaikataulua ja taloudellisia vaikutuksia.

Lisätiedot

Oasmaa Kyösti, aluerakentamispäällikkö, puhelin: 310 25957
kyosti.oasmaa(a)hel.fi

Kiinteistölautakunta 22.03.2012 § 167

HEL 2011-005298 T 10 00 00

Päätös

Lautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle kaupunginvaltuutettu Osmo Soininvaaran ja 48 muun valtuutetun otsikossa mainitusta valtuustoaloitteesta seuraavan lausunnon:

Yleiskaavassa 2002 Santahamina on sotilasaluetta. Lisäksi aluetta koskee määräys, jonka mukaan alue muutetaan asunto- ja virkistysalueeksi, jos yleiskaavakartalla osoitettu muu toiminta siirtyy alueelta pois. Santahamina on valtion omistuksessa ja puolustusministeriön hallinnassa.

Uuden yleiskaavan laadinta on käynnistymässä tämän vuoden aikana. Kun satamalta vapautuneet alueet on toteutettu, uusien laajojen ja yhtenäisten alueiden löytäminen asuntorakentamiseen Helsingin alueelta on haastavaa. Erityisesti asumisen kannalta erityisen vetovoimaisten rakentamisalueiden löytäminen saattaa olla vaikeaa. Jäljellä olevista merellisistä ranta-alueista suurin osa on osoitettu virkistykseen tai ne on jo rakennettu tai suunniteltu tiiviisti. Santahaminan merellisyys, historia ja sijainti antaisivat vahvan kehittämispohjan vetovoimaiselle ja kiinnostavalle merikaupungille. Liikenteen osalta jo nykyisessä yleiskaavassa on varauduttu Santahaminan raideyhteyteen.

Ympäristöministeriön asettama Valtioneuvoston asuntopoliittisen toimenpideohjelman 2012 - 2015 laatinut työryhmä on 31.1.2012 esittänyt, että valtion omistamat maa-alueet Helsingin seudulla inventoidaan ja valtiolle tarpeettomat alueet luovutetaan asuntotuotannon käyttöön kohtuulliseen hintaan. Santahamina on Helsingissä ylivoimaisesti suurin valtion omistama maa-alue. Helmikuussa julkistetut puolustusvoimien uudistusten mukaiset joukko-osastojen ja varuskuntien lakkautukset eivät koske Santahaminaa, joten puolustusvoimat eivät ole lähtemässä saarelta.

Santahaminan saaminen asuin- ja virkistyskäyttöön on kaupungin pitkäntähtäimen kehityksen kannalta erittäin tärkeää. Seudun asukasmäärän arvioidaan kehittyvän ainakin 200 000 asukkaalla

lähivuosisikymmeninä. Jos asuntorakentaminen leviää seudulla hajanaisesti, tulee yhdyskuntarakenteesta kallis sekä investointien että erityisesti käyttökustannusten osalta.

Santahaminan kohtalo on siis riippuvainen puolustusvoimien tarpeista ja ratkaisuista.

Käsittely

22.03.2012 Ehdotuksen mukaan

Vastaehdotus:

Sole Molander: Esitän seuraavan vastaehdotuksen:

Lausuntoehdotuksen viimeisen kappaleen viimeinen virke poistetaan.

Kannattajat: Kermen Soitu

1. Äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Lausuntoehdotuksen viimeisen kappaleen viimeinen virke poistetaan.

Jaa-äännet: 1

Tuula Paalimäki

Ei-äännet: 8

Seppo Järvinen, Taina Karrikka, Anja Malm, Sole Molander, Kermen Soitu, Nina Suomalainen, Tapani Tuominen, Tuomo Valve

Tyhjä-äännet: 0

Poissa-äännet: 0

08.03.2012 Pöydälle

Esittelijä

vs. osastopäällikkö
Esko Patrikainen

Lisätiedot

Tuomas Kivelä, tonttiasiamies, puhelin: 310 36455
tuomas.kivela(a)hel.fi

Yleisten töiden lautakunta 14.02.2012 § 76

HEL 2011-005298 T 10 00 00

Päätös

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

Yleisten töiden lautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Yleisten töiden lautakunta toteaa, että Santahaminan maankäytön tulevaisuutta on luontevaa arvioida osana Helsingin uuden yleiskaavan laadintaa.

Yleisten töiden lautakunta suhtautuu myönteisesti siihen, että Santahaminan mahdollisuudet palvella jatkossa entistä paremmin Helsinkiä tutkitaan useasta näkökulmasta ja kannustaa avoimen keskustelun käynnistämiseen. Lautakunta pitää perusteltuna selvittää luonto-, liikenne-, kulttuuriympäristö-, ympäristötila- ja muiden selvitysten pohjalta Santahaminan vaihtoehtoisia maankäytön ratkaisuja. Vaihtoehdon, jossa saarta tutkitaan asuinalueeksi, tulee asukasmäärältään perustua suunnittelua ohjaaviin selvityksiin.

Tämän lisäksi yleisten töiden lautakunta kannattaa kaupungin ja puolustusvoimien välisen yhteistyön kehittämistä niin, että Santahaminan ollessa nykyisessä käytössä kaupunkilaiset pääsisivät nauttimaan nykyistä enemmän luonnosta, kulttuuriympäristöstä, maisemasta ja merestä.

Tässä vaiheessa Santahaminan asuinkäyttöön muuttamisen taloudellisia kustannuksia ei ole arvioitu tarkemmin rakennusviraston toimialan kannalta. Rakentamisaikana suurimmat kuluerät muodostuvat räjähtämättömien ampumatarvikkeiden raivaustöistä, pilaantuneiden maiden puhdistamisesta, mahdollisista rantojen täyttötöistä, pohjavesialueen suojaamisesta ja muusta esirakentamisesta sekä yleisten alueiden rakentamisesta. Tämän lisäksi on otettava huomioon kustannukset, jotka syntyvät muun muassa Itäväylältä Santahaminaan johtavan katuverkon parantamisesta ja täydentämisestä.

Jos Santahamina päätetään kaavoittaa asumiskäyttöön, on selvitettävä koko alueen katuverkon mitoitus ja liikenteen tilatarpeet. Tässä yhteydessä myös saaren ainut siltayhteys, Hevossalmen kääntösilta, on suunniteltava uutta liikennekapasiteettia ja meriliikenteen vaatimuksia vastaavaksi kulkuyhteydeksi. Lisäksi on arvioitava muiden, uusien yhteyksien tarve.

Käsittely

14.02.2012 Ehdotuksen mukaan

Esittelijä muutti päätösehdotuksen kappaleen 4 kuulumaan seuraavasti: "Tämän lisäksi yleisten töiden lautakunta kannattaa kaupungin ja puolustusvoimien välisen yhteistyön kehittämistä niin, että Santahaminan ollessa nykyisessä käytössä kaupunkilaiset pääsisivät

23.04.2012

nauttimaan nykyistä enemmän luonnosta, kulttuuriympäristöstä, maisemasta ja merestä."

Lisäksi esittelijä siirsi esittelyosuuden kappaleen 14 päätösehdotuksen viimeiseksi kappaleeksi.

31.01.2012 Palautettiin

24.01.2012 Pöydälle

Esittelijä

kaupunginarkkitehti
Jukka Kauto

Lisätiedot

Jaakko Haapanen, arkkitehti, puhelin: 310 38607
jaakko.haapanen(a)hel.fi
Birgitta Rossing, aluesuunnittelija, puhelin: 310 38640
birgitta.rossing(a)hel.fi
Antti Siuruainen, metsäsuunnittelija, puhelin: 310 75252
antti.siuruainen(a)hel.fi
Taru Sihvonen, suunnitteluinsinööri, puhelin: 310 38939
taru.sihvonen(a)hel.fi

Kaupunkisuunnittelulautakunta 13.12.2011 § 414

HEL 2011-005298 T 10 00 00

Päätös

Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Tiivistelmä

Kaupunkisuunnitteluvirastossa on valmiudet selvittää saaren muuttamista asumiseen ja virkistykseen, mikäli päätöksiä puolustusvoimien luopumisesta alueen käytöstä tehdään. Kaupunkisuunnitteluviraston tietoon ei ole tullut, että puolustusvoimat suunnittelisi lähtemistä saarelta.

Lausunto

Yleiskaava 2002:ssa Santahamina on sotilasaluetta. Lisäksi aluetta koskee määräys, jonka mukaan alue muutetaan asunto- ja virkistysalueeksi, jos yleiskaavakartalla osoitettu muu toiminta siirtyy alueelta pois. Santahamina on puolustusministeriön omistuksessa.

Yhdyskuntarakenteen hajoamisen estämiseksi pääkaupunkiseudun ja erityisesti Helsingin, seudun ytimen, kaupunkirakenteen tiivistämisellä

on merkitystä. Tästä näkökulmasta kaikkien muulta toiminnalta vapautuvien alueiden merkitys on suuri.

Kaupunkisuunnitteluvirastossa käynnistyy uuden yleiskaavan laatiminen vuoden 2012 alussa. Kun satamalta vapautuneet alueet on kaavoitettu, uusien laajojen ja yhtenäisten alueiden löytäminen asuntorakentamiseen Helsingin alueelta on haastavaa. Erityisesti asumisen kannalta erityisen vetovoimaisten rakentamisalueiden löytäminen saattaa olla vaikeaa. Jäljellä olevista merellisistä ranta-alueista suurin osa on osoitettu virkistykseen tai ne on jo rakennettu tai suunniteltu tiiviisti. Jatkossa yhä suurempi osa kaavoituksesta on täydennyskaavoitusta, joka on hitaampaa ja jossa joudutaan sovittamaan yhteen intressiristiriitoja enenevässä määrin ja etsimään yhä moninaisempia suunnitteluratkaisuja.

Santahaminan merellisyys, historia ja sijainti antaisivat vahvan kehittämispohjan vetovoimaiselle ja kiinnostavalle merikaupungille. Liikenteen osalta jo nykyisessä yleiskaavassa on varauduttu Santahaminan raideyhteyteen.

Santahamina on toisaalta Museoviraston valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkoittaman inventoinnin mukaan valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö (RKY, 12.3.2009). Valtioneuvoston päätöksen 22.12.2009 mukaan mm. ”valtakunnallisesti merkittävät kohteet otetaan huomioon alueiden käytön suunnittelun lähtökohtina ja sovitetaan yhteen muiden valtakunnallisten tavoitteiden sekä maakunnallisten ja paikallisten tavoitteiden kanssa. Yhteen sovittaminen ja priorisointi tehdään kaavoituksessa tapauskohtaisesti. Kaavan tarkoituksesta ja tehtävistä sekä olosuhteista ja tarpeista riippuen valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet voivat painottua eri tavoin. Esimerkiksi yhdyskuntarakenteen eheyttämisen tavoitteet ovat erityisesti kaupunkiseuduilla tärkeä kaavoituksen painopiste.”

Inventointi kuvauksineen tulee ottaa huomioon arvioitaessa Santahaminan mahdollisia asukasmääriä. Santahaminassa on sen mukaan useita rakennus- ja kulttuurihistoriallisesti merkittäviä kokonaisuuksia. Tässä vaiheessa ilman perusteellisia selvityksiä ei voida ennustaa mm. näitten reunaehto- ja mahdollistamaa uutta asuntorakentamisen määrää.

Saarta ei voida osoittaa asuinkäyttöön ja virkistykseen niin kauan kuin puolustusvoimat toimivat alueella. Kaupunkisuunnitteluviraston tietoon ei ole tullut, että puolustusvoimat suunnittelisi lähtemistä saarelta. Yleiskaava 2002:n kaavaehdotuksesta pyydetyissä lausunnoissa Läntisen maanpuolustusalueen esikunta, Merivoimien esikunta ja Puolustusministeriö totesivat mm. että puolustusvoimat ei ole

luopumassa Santahaminasta, ja se tulee kaavaan merkitä selkeästi sotilasalueeksi. Helsingin edustan sotilasalueet on nähty lausunnoissa pääkaupunkiseudun puolustuksen kannalta tärkeiksi.

Kaupunkisuunnitteluvirastossa on kuitenkin valmiudet selvittää saaren muuttamista asumiseen ja virkistykseen, mikäli päätöksiä puolustusvoimien luopumisesta alueen käytöstä tehdään.

Esittelijä

yleiskaavapäällikkö
Rikhard Manninen

Lisätiedot

Marja Piimies, yleiskaava-arkkitehti, puhelin: 310 37329
marja.piimies(a)hel.fi
Matti Kivelä, toimistopäällikkö, puhelin: 310 37145
matti.kivela(a)hel.fi

§ 391

V Kj / Vt Thomas Wallgrenin aloite ydinvoimateollisuudesta irrottautumisesta

Pöydälle 23.04.2012

HEL 2011-007006 T 14 03 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Petra Vänskä-Sippel, controller, puhelin: 310 25551
petra.vanska-sippel(a)hel.fi

Liitteet

1 Vt Thomas Wallgrenin aloite

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäne esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättäne katsoa valtuutettu Thomas Wallgrenin aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Vt Thomas Wallgren esittää aloitteessaan, että Helsinki tekee selvityksen siitä, millä toimilla kaupunki voi irrottautua osuuksistaan ydinvoimateollisuudessa vuoden 2014 alkuun mennessä. Aloitteesta on saatu Helsingin Energian johtokunnan lausunto (20.3.2012).

Lausunnossa todetaan mm. seuraavaa:

Suomi on osana Euroopan Unionia sitoutunut vähentämään ilmastonmuutosta voimistavia kasvihuonekaasupäästöjä 20 prosentilla vuoteen 2020 mennessä vuoden 1990 tasoon verrattuna.

Energian tuotannosta aiheutuu noin 80 prosenttia Suomen kasvihuonekaasupäästöistä. Sähköä voidaan tuottaa ilman hiilidioksidipäästöjä mm. ydin-, vesi- ja tuulivoimalla. Myöskään bioenergian käyttö ei lisää ilmakehän hiilidioksidimäärää.

Valtioneuvoston käsiteltävänä oli vuonna 2010 kolme ydinvoimalaitoksen rakentamista koskevaa periaatepäätöshakemusta.

Valtioneuvosto teki 6.5.2010 kaksi myönteistä periaatepäätöstä. Ne koskivat TVO:n Olkiluoto 4 -hanketta ja Fennovoiman ydinvoimalaitosta.

Riippumatta Helsingin kaupungin tai Helsingin Energian päätöksistä Suomessa tuotetaan ydinvoimalla jatkossakin merkittävä määrä energiaa ja suunnittelu sen lisärakentamisesta etenee.

Helsingin Energia on tytär- ja osakkuusyhtiöidensä kautta osakkaana Teollisuuden Voima Oyj:ssä, ja Helsingin Energialla on näin ollen oikeus omistuksensa mukaiseen osuuteen yhtiön voimantuotantohankkeisiin.

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt 8.12.2010 (§ 271) Helsingin Energian kehitysohjelman kohti hiilineutraalia tulevaisuutta.

Helsingin kaupunginvaltuusto päätti 18.1.2012 (§ 10) kaupunginhallituksen ehdotuksen mukaisesti hyväksyä kehitysohjelman toimenpideohjelman päivityksen ja siihen liittyen kehitysohjelman toteutuksen jatkamisen. Päivitys koskee Helsingin Energian sähkön ja lämmön tuotantoa ja hankintaa Helsingissä sijaitsevilla voimalaitoksilla lähivuosina. Muita tarkistuksia kehitysohjelmaan ei ole tehty.

Helsingin Energian kehitysohjelman perusteina ovat kaupunginvaltuuston asettamat ilmastopoliittiset tavoitteet sekä Helsingin tavoitteet kaupunkitilan käytön suhteen. Laadittu toimenpideohjelma toteuttaa kaupunginvaltuuston asettamat ilmastopoliittiset tavoitteet ja luo tien kohti hiilineutraalia tulevaisuutta.

Kehitysohjelmassa todetaan ydinvoiman osalta mm. seuraavaa:

Ydinvoima on sähkön saannin varmuuden, sähkön kilpailukykyisten tuotantokustannusten sekä kasvihuonekaasupäästöjen rajoittamisen kannalta tarkasteltuna elinvoimainen ja lisäämiskelpoinen sähköntuotantomuoto. Se on yksi keino päästöttömän sähköntuotannon lisäämiseksi.

Lisäksi Helsingin Energia osallistuu osuuksiensa mukaisesti ydinvoiman uus- sekä tehonkorotusinvestointeihin.

Kaupunginvaltuusto päätti 26.10.2011 (§ 201) Olkiluoto 4 -hankkeen kilpailu- ja suunnitteluvaiheeseen osallistumisesta toteuttaen näin kehitysohjelman tavoitteita.

Helsingin Energian pidemmän aikavälin tavoitteena on hiilineutraali tuotanto vuoteen 2050 mennessä. Energian toimitusvarmuus pohjautuu useisiin tuotantomuotoihin, joihin kuuluvat, uusiutuvat bio-, vesi- ja

tuulienergia, hiilidioksidivapaa ydinvoima sekä fossiiliset polttoaineet maakaasu, kivihiili ja öljy.

Helsingin Energia ei näe perustelluksi irrottautua ydinvoimalla tuotetun energian tuotantoyhteistyöstä eikä näe siksi tarkoituksenmukaiseksi tehdä asiasta erillistä selvitystä.

Kaupunginhallitus viittaa Helsingin Energian johtokunnan lausuntoon ja katsoo, ettei aloitteessa esitetyn selvityksen laatiminen ole tarpeellista.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Petra Vänskä-Sippel, controller, puhelin: 310 25551
petra.vanska-sippel(a)hel.fi

Liitteet

1 Vt Thomas Wallgrenin aloite

Päätöshistoria

Helsingin Energian johtokunta 20.03.2012 § 20

HEL 2011-007006 T 14 03 00

Päätös

Johtokunta päätti antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Taustaa

Suomi on osana Euroopan Unionia sitoutunut vähentämään ilmastonmuutosta voimistavia kasvihuonekaasupäästöjä 20 prosentilla vuoteen 2020 mennessä vuoden 1990 tasoon verrattuna.

Energian tuotannosta aiheutuu noin 80 prosenttia Suomen kasvihuonekaasupäästöistä. Sähköä voidaan tuottaa ilman hiilidioksidipäästöjä mm. ydin-, vesi- ja tuulivoimalla. Myöskään bioenergian käyttö ei lisää ilmakehän hiilidioksidimäärää.

Valtioneuvoston käsiteltävänä oli vuonna 2010 kolme ydinvoimalaitoksen rakentamista koskevaa periaatepäätöshakemusta. Valtioneuvosto teki 6.5.2010 kaksi myönteistä periaatepäätöstä. Ne koskivat TVO:n Olkiluoto 4 -hanketta ja Fennovoiman ydinvoimalaitosta.

Riippumatta Helsingin Energian päätöksistä Suomessa tuotetaan ydinvoimalla jatkossakin merkittävä määrä energiaa ja suunnittelu sen lisärakentamisesta etenee.

Helsingin Energia on tytär- ja osakkuusyhtiöidensä kautta osakkaana Teollisuuden Voima Oyj:ssä, ja Helsingin Energialla on näin ollen oikeus omistuksensa mukaiseen osuuteen yhtiön voimantuotantohankkeisiin.

Helsingin Energia on laatinut Kehitysohjelman kohti hiilineutraalia tulevaisuutta, jonka kaupunginvaltuusto on hyväksynyt 8.12.2010 (§ 271). Helsingin Energia on päivittänyt kehitysohjelman jatkon noudattaen valtuuston hyväksymiä linjauksia. Päivitys koskee Helsingin Energian sähkön ja lämmön tuotantoa ja hankintaa Helsingissä sijaitsevilla voimalaitoksilla lähivuosina. Muita tarkistuksia kehitysohjelmaan ei ole tehty.

Helsingin kaupunginvaltuusto päätti 18.1.2012 (§ 10) kaupunginhallituksen ehdotuksen mukaisesti hyväksyä kehitysohjelman toimenpideohjelman päivityksen ja siihen liittyen kehitysohjelman toteutuksen jatkamisen.

Helsingin Energian kehitysohjelman perusteina ovat kaupunginvaltuuston asettamat ilmastopoliittiset tavoitteet sekä Helsingin tavoitteet kaupunkitilan käytön suhteen. Laadittu toimenpideohjelma toteuttaa kaupunginvaltuuston asettamat ilmastopoliittiset tavoitteet ja luo tien kohti hiilineutraalia tulevaisuutta.

Kehitysohjelmassa todetaan ydinvoiman osalta mm. seuraavaa:

Ydinvoima on sähkön saannin varmuuden, sähkön kilpailukykyisten tuotantokustannusten sekä kasvihuonekaasupäästöjen rajoittamisen kannalta tarkasteltuna elinvoimainen ja lisäämiskelpoinen sähköntuotantomuoto. Se on yksi keino päästöttömän sähköntuotannon lisäämiseksi.

sekä:

Helsingin Energia osallistuu osuuksiensa mukaisesti ydinvoiman uus- sekä tehonkorotusinvestointeihin.

Kaupunginvaltuusto päätti 26.10.2011 (§ 201) Olkiluoto 4 –hankkeen kilpailu ja suunnitteluvaiheeseen osallistumisesta, toteuttaen näin kehitysohjelman tavoitteita.

Helsingin Energian pidemmän aikavälin tavoitteena on hiilineutraali tuotanto vuoteen 2050 mennessä. Energian toimitusvarmuus pohjautuu useisiin tuotantomuotoihin, joihin kuuluvat, uusiutuvat bio-, vesi- ja

tuulienergia, hiilidioksidivapaa ydinvoima sekä fossiiliset polttoaineet maakaasu, kivihili ja öljy.

Yhteenveto

Edellä olevan perusteella Helsingin Energia ei näe perustelluksi irrottautua ydinvoimalla tuotetun energian tuotantoyhteistyöstä eikä näe siksi tarkoituksen mukaiseksi tehdä asiasta erillistä selvitystä.

Käsittely

20.03.2012 Ehdotuksen mukaan

Vastaehdotus:

Jouko Sillanpää:

Lisätään kohta 16 alkuun

Ydinvoima on vielä pitkään Suomessa yksi käytössä oleva sähköntuotannon muoto, Helsingin Energian tytä- ja osakkuusyhtiöiden luopuminen Teollisuuden Voima Oyj:n osakkuudesta olisi taloudellisilta vaikutuksiltaan arvaamatonta.

Kannattajat: Anna-Maria Kantola

1. Äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus:

Lisätään kohta 16 alkuun

Ydinvoima on vielä pitkään Suomessa yksi käytössä oleva sähköntuotannon muoto, Helsingin Energian tytä- ja osakkuusyhtiöiden luopuminen Teollisuuden Voima Oyj:n osakkuudesta olisi taloudellisilta vaikutuksiltaan arvaamatonta.

Jaa-äännet: 7

Piia Häkkinen, Jere Lahti, Janina Mackiewicz, Sakari Oka, Milla Talja, Irmeli Wallden-Paulig, Tino Warinowski

Ei-äännet: 2

Anna-Maria Kantola, Jouko Sillanpää

Tyhjä-äännet: 0

Poissa-äännet: 0

Esittelijä

toimitusjohtaja
Seppo Ruuhonen

Lisätiedot

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

23.04.2012

Kj/8

Pekka Manninen, Johtaja, puhelin: +358 9 617 3300
pekka.manninen(a)helen.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

23.04.2012

Kj/9

§ 392

V Kj / Vt Tuomo Valokaisen ym. aloite Kalasataman kivimurskaamon haittojen minimoimisesta

Pöydälle 23.04.2012

HEL 2011-007004 T 11 00 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Hannu Asikainen, projektinjohtaja, puhelin: 310 79787
hannu.asikainen(a)hel.fi

Liitteet

1 Vt Tuomo Valokaisen aloite

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäne esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättäne katsoa valtuutettu Tuomo Valokaisen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Vt Tuomo Valokainen kysyy aloitteessaan Kalasataman keskuksen alueelle suunniteltuun louheen murskaukseen liittyen mm. murskauksen ja louheen kuljetusten kestoa, käytetäänkö louhetta muihin kaupungin hankkeisiin ja miten meluhaittoja voidaan estää.

Kaupunginhallitus toteaa, että Kalasataman keskuksen maarakennusurakoitsija Destia Oy oli syksyllä 2011 hakenut Kalasataman keskuksen alueelle ympäristölupaa louhittavan kallion murskaukseen. Lupahakemuksen perusteella alueella oli tarkoitus murskata vain Kalasataman keskuksen alueelta louhittavaa kalliota, josta osa olisi käytetty Kalasataman keskuksen alueella, osa Kalasataman muun alueen rakentamiseen ja ylijäämä olisi viety louheena tai murskeena muualle hyödynnettäväksi.

Kalasataman keskuksen alueella louhintatyöt jatkuvat vuoteen 2014. Kalasatamassa rakennustyöt jatkuvat 2030-luvulle asti.

Louheen murskaus ja hyödyntäminen sen syntypaikalla on järkevää. Näin voidaan minimoida louheen käsittelystä ja kuljettamisesta syntyvä ympäristöhaitta, kun louhetta ja murskettä ei tarvitse kuljettaa montaa kertaa paikasta toiseen. Murskauksesta syntyvän pölyn leviämistä voidaan huomattavasti vähentää mm. kastelulla ja koteloimalla murskauslaitos. Melua voidaan pienentää sijaintipaikan valinnalla, koteloimalla murskain ja rakentamalla meluvallit murskauslaitoksen ympärille.

Destia Oy on 17.11.2011 perunut ympäristölupahakemuksensa kallion murskauksesta.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Hannu Asikainen, projektinjohtaja, puhelin: 310 79787
hannu.asikainen(a)hel.fi

Liitteet

1 Vt Tuomo Valokaisen aloite

§ 393

V Kj / Vt Pauli Leppä-ahon ym. aloite vaihtomallimme käyttöön ottamisesta kiinteistöjen kehittämisessä

Pöydälle 23.04.2012

HEL 2011-007802 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Anu Turunen, suunnitteluinsinööri, puhelin: 310 25712
anu.turunen(a)hel.fi

Liitteet

1 Vt Pauli Leppä-ahon aloite

Otteet

Ote

Aloitteen laatija

Otteen liitteet

Esitysteksti

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäne esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättäne katsoa vt Pauli Leppä-ahon aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Vt Pauli Leppä-aho esittää aloitteessaan, että kaupunki myy myyntirajoitteista vapautetut saneerausikäiset vuokra-asuntonsa vapailla markkinoilla ja näin kertyvillä varoilla kaupunki rakentaa asukkaille uudet asunnot.

Kaupungin omistamat vuokra-asunnot

Kaupunginhallitus viittaa syksyllä 2011 MA-ohjelman 2008-17 seurantaraportin yhteydessä hyväksytystä toivomusponnosta annettuihin lausuntoihin ja toteaa, että Helsingin kaupunki omistaa kaikkiaan noin 56 600 vuokra-asuntoa. Näistä Helsingin kaupungin alueellisten kiinteistöyhtiöiden hallinnassa on yhteensä 43 875 yleisen

asunnonjaon piirissä olevaa, valtion tukemaa vuokra-asuntoa. Näiden lisäksi myös Helsingin Palveluasunnot Oy:llä, Helsingin 400-vuotiskotisäätiöllä, Oy Helsingin Asuntohankinta Ab:llä sekä eri hallintokunnilla on hallinnassaan valtion tukemia vuokra-asuntoja. Nämä asunnot ovat muun muassa vanhusten ja muiden erityisryhmien käytössä sekä työsuhdeasuntoina.

Alueellisten kiinteistöyhtiöiden hallinnassa olevien kaupungin vuokra-asuntojen osuus koko Helsingin asuntokannasta on 13,5 % ja vuokra-asuntokannasta 30,1 %. Kaupungin vuokra-asunnot sijaitsevat Helsingin eri alueilla painottuen kuitenkin itäisen, koillisen ja läntisen suurpiirin alueille. Kaupungin vuokra-asuntokannassa on hyvin erikikäisiä asuntoja. Vuonna 1969 ja sitä ennen rakennettuja on 31,4 % kaupungin vuokra-asunnoista, 1970–1989 rakennettuja on 33,1 % ja 1990–2010 rakennettuja 35,5 % kaupungin vuokra-asuntokannasta.

Vuokra-asuntojen vapautuminen käyttö- ja luovutusrajoituksista

Käyttö- ja luovutusrajoitusten alaista vuokra-asuntokantaa vapautuu vuokravalvonnan ja asukasvalinnan osalta vuosittain. Osa kohteista on lainoitusvuodesta riippuen ns. jatkorajoitusten alaisia, jatkorajoitusten alaiset kohteet vapautuvat ensin vuokravalvonnasta, mutta ovat vielä asukasvalinnan osalta rajoitusten alaisia 10 vuotta vuokravalvonnan päättymisen jälkeen. Kohteen vapauduttua rajoituksista se muuttuu vapaarahoitteiseksi ja omistajalla on periaatteessa mahdollisuus myydä asunnot omistusasunnoiksi.

Vuoden 2011 loppuun mennessä on Helsingin kaupungin omistamista, valtion rahoituksella toteutetuista vuokra-asunnoista vapautunut käyttö- ja luovutusrajoituksista kaikkiaan 893 asuntoa. Luvussa ovat mukana vain sellaiset asunnot, joihin ei ole otettu uutta valtion lainaa. Kaupunki on peruskorjannut valtion tukemaa vuokra-asuntokantaa uusien valtion lainojen turvin, joten asunnot pysyvät usein edelleen käyttö- ja luovutusrajoitusten alaisina vaikka alkuperäisten lainojen rajoitusajat päättyvätkin.

Lähivuosina kaupungin omistamia asuntoja vapautuu rajoituksista seuraavasti: Vuonna 2012 yhteensä 593 asuntoa ja vuonna 2013 yhteensä 350 asuntoa. Vuosina 2014 ja -15 ei vapaudu yhtään kaupungin omistamaa asuntoa. Seuraavan vuosikymmenen aikana Helsingissä vapautuu rajoituksista noin 8000 vuokra-asuntoa, joista suurin osa on muiden tahojen kuin kaupungin omistuksessa olevia asuntoja. Muiden omistuksessa olevan asuntokannan tulevaisuuteen ei voida kaupungin toimin vaikuttaa, ja näissä kohteissa vuokratason nousu tai asuntojen myyminen ovat mahdollisia ja todennäköisiä tulevaisuudennäkymiä.

Käyttö- ja luovutusrajoituksista vapautuneet kaupungin asunnot ovat edelleen alueellisten kiinteistöyhtiöiden hallinnassa. Vapautuneiden kiinteistöjen vuokrat on pidetty omakustannuseriaatteen mukaisina ja asukasvalinnat niihin tapahtuvat kuten rajoitusten alaisiin asuntoihinkin tarveharkintaa noudattaen.

Sopimukset ja linjaukset

Vuoden 2011 loppuun saakka oli voimassa Valtion ja Helsingin seudun 14 kunnan välinen aiesopimus, jossa sovittiin, että kaikki sopimuskunnat pitäisivät rajoituksista vapautuvan vuokra-asuntokantansa edelleen vuokra-asuntokäytössä.

Maaliskuussa 2011 Helsingin kaupunginhallituksen konsernijaosto linjasi kaupungin aravakiinteistöyhtiöiden yhtiökokousohjeiden hyväksymisen yhteydessä, ettei se muuta rajoituksista vapautuvia asuntojaan omistuskäyttöön. Yhtiökokousohjeissa todetaan mm., että yhtiön hallituksen tulee huolehtia siitä, että aravarajoituksista vapautuvat asunnot säilytetään vuokra-asuntokäytössä ja yhteisen vuokrantasauksen piirissä. Mikäli yhtiö pitää tästä periaatteesta poikkeamista joissakin kohteissa erityisen perusteltuna, tulee yhtiön tapauskohtaisesti hakea konsernijohtoon erillinen suostumus.

Asuntojen säilyttäminen osana Helsingin Asunnot Oy:n asuntokantaa

Rajoituksista vapautuva kaupungin omistama vuokra-asuntokanta tulee pitää edelleen kaupungin omistuksessa ja vuokra-asuntokäytössä. Tarkoituksenmukaista on myös säilyttää vapautuvat asunnot Helsingin Asunnot Oy:n asuntokannassa. Perustelluista syistä tulisi kuitenkin yksittäistapauksissa olla mahdollisuus esimerkiksi kiinteistön käyttötarkoituksen muuttamiseen ja kiinteistön siirtämiseen toisen kaupungin yhtiön hallintaan, mutta vain kaupungin konsernijohtoon erillisellä suostumuksella. Myös kaupunginvaltuuston käsittelyyn vietävässä Helsingin maankäytön ja asumisen toteutusohjelma 2012 -ehdotuksessa esitetään tavoitteeksi, että käyttö- ja luovutusrajoituksista vapautuva asuntokanta säilytetään vuokra-asuntokäytössä ja Helsingin kaupungin omistuksessa. Nykyisellä tuotantovauhdilla ei pystytä korvaamaan vapautuvaa kantaa, mikäli kaikki rajoituksista vapautuvat asunnot poistuisivat kohtuuhintaisen vuokra-asumisen markkinoilta.

Rajoituksista vapautuvien asuntojen pitäminen edelleen vuokra-asuntokäytössä on sekä asuntopoliittisesti että työvoimapolitiittisesti perusteltua. Helsingissä on runsaasti kysyntää kohtuuhintaisista vuokra-asunnoista, ja kysynnän ennakoitaan yhä kasvavan kaupungin väkiluvun kasvaessa. Kaupungin vuokra-asunnon hakijoiden määrä on jo pitkään ylittänyt tarjonnan ja hakijamäärät ovat edelleen kasvussa. Tällä hetkellä kaupungin vuokra-asuntoihin on 21 691 voimassa olevaa

23.04.2012

hakemusta. Vuosittain välitettyjen asuntojen määrä on viime vuosina ollut noin 3 000 asuntoa.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Anu Turunen, suunnitteluinsinööri, puhelin: 310 25712
anu.turunen(a)hel.fi

Liitteet

1 Vt Pauli Leppä-ahon aloite

Otteet

Ote
Aloitteen laatija

Otteen liitteet
Esitysteksti

Tiedoksi

Kaupungin valtuusto

§ 394

**V Kj / Vt Sanna Hellströmin ym. aloite painetusta
kunnalliskalenterista luopumisesta**

Pöydälle 23.04.2012

HEL 2011-007797 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Leena Mällänen, tietopalveluyksikön päällikkö, puhelin: 310 36059
leena.mallanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Vt Sanna Hellströmin aloite

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäne esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättäne katsoa vt Sanna Hellströmin aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Aloitteessa esitetään, että vuosittain painettavasta kunnalliskalenterista luovutaan ja että vastaavat tiedot tuotetaan sähköisenä kalenterina, jota olisi mahdollista pitää ajantasaisena pitkin vuotta.

Kaupunginhallitus toteaa, että suuri määrä painetun kunnalliskalenterin sisältämistä tiedoista on tällä hetkellä saatavilla myös muista lähteistä, mm. kaupungin verkkosivuilta. Tiedon löytyvyyttä vaikeuttaa se, että tietojen esittäminen ja säilyttäminen vaihtelee virastoittain ja liikelaitoksittain. Tiedon käytettävyyttä heikentää se, että tietosisältöjen laajuus, esitystapa ja sijainti sivustolla ei ole yhdenmukaista. Myös tietojen päivitystiheys ja -tarkkuus vaihtelee.

Luottamushenkilö-, toimielin- ja organisaatiotiedon sähköisessä kokoamisessa ja julkaisemisessa on tarkoituksenmukaista hyödyntää Helsingin kaupungin rekistereitä ja tietojärjestelmiä. Kunnalliskalenterin sisältämän tiedon osalta merkittäviä tietojärjestelmiä ovat mm. asian- ja dokumentinhallintajärjestelmät, henkilöstöhallinnon järjestelmät ja

konsernihallinnon järjestelmät. Näitä järjestelmiä kehitetään parhaillaan ja on kehitettävä edelleen, jotta niistä voidaan poimia automaattisesti ajantasaista toimielin- ja luottamushenkilötietoa. Sähköiselle jakelulle asetetaan yleensä myös vaatimus jatkuvasta ajantasaisuudesta. Tällä hetkellä lähdejärjestelmät eivät mahdollista automaattista ajantasaisen tiedon ylläpitämistä, ja manuaalisesti jatkuvasti ajan tasalla pidettävän sähköisen tiedon ylläpito verkossa edellyttäisi resurssien lisäämistä niin hallintokeskuksessa kuin virastoissa ja liikelaitoksissa.

Hallintokeskus arvioi painetusta kunnalliskalenterista luopumista vuosittain. Kunnalliskalenterin sisältämän tiedon sähköiseen jakeluun on mahdollista siirtyä siinä vaiheessa, kun kalenterin sisältämä tieto on kattavasti saatavissa ja jaettavissa sähköisten tietojärjestelmien kautta. Lisäksi on voitava varmistua siitä, että nykyhetkeen liittyvän tiedon lisäksi myös ns. historiatieto luottamushenkilöistä, toimielimistä ja organisaatiosta säilyy.

Kaupunginhallitus katsoo edellä olevan riittäväksi selvitykseksi asiassa.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Leena Mällänen, tietopalveluyksikön päällikkö, puhelin: 310 36059
leena.mallanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Vt Sanna Hellströmin aloite

§ 395

V Kj / Vt Sanna Vesikansan aloite Lapinmäen päiväkodin jatko mahdollisuuksien selvittämisestä

Pöydälle 23.04.2012

HEL 2011-007807 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Anu Turunen, suunnitteluinsinööri, puhelin: 310 25712
anu.turunen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Vesikansa Sanna valtuustoaloite Kvsto 9.11.2011 asia 6
- 2 Kaupunkisuunnitteluviraston lausunto Sanna Vesikansan ym. valtuustoaloitteesta, joka koskee Etelä-Haagan päiväkotin Lapinmäen jatkomahdollisuuksien selvittämistä
- 3 Kiinteistöviraston tilakeskuksen lausunto.pdf

Otteet

Ote

Aloitteen tekijä

Otteen liitteet

Esitysteksti

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäne esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättäne katsoa vt Sanna Vesikansan aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Vt Sanna Vesikansa esittää aloitteessaan, että selvitetään lasten Lapinmäen mahdollisuus jatkaa päiväkotina sekä liittää päiväkotitontti valmisteltavaan suojelukaavaan ja tontinvaihtomahdollisuudet Sato Oy:n kanssa.

Kaupunginhallitus viittaa saatuihin lausuntoihin ja toteaa, että päiväkotin Lapinmäki sijaitsee Etelä-Haagan länsiosassa, ns. Haagan Kultareuna-alueella osoitteessa Kangaspellontie 8, tontilla 29068/5. Tontilla on voimassa 12.9.1969 vahvistettu asemakaava nro 6225, jonka mukaan

tontti on sosiaalista toimintaa palvelevien rakennusten korttelialuetta (YS). Tontin pinta-ala on 3 695 m² ja rakennusoikeus 1 300 kem².

Kultareuna-alue on Yleiskaava 2002:ssa osoitettu kerrostalovaltaiseksi asuntoalueeksi, joka on kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja maisemakulttuurin kannalta merkittävä alue. Aluetta kehitetään siten, että alueen arvot ja ominaisuudet säilyvät. Alueen eteläosalle on merkitty moottorikadun maanalainen osuus.

Alueen asemakaavan muutostyö on alkanut keväällä 2008. Kaavamuutoksen tavoitteena on suojella Kultareuna-alueen arvokkaat rakennukset ja ympäristöt asemakaavalla. Samalla selvitetään mahdollisuuksia täydennysrakentamiseen.

Lasten päiväkodin rakennus ja tontti ovat Sato Oy:n omistuksessa ja vuokrasopimus on edelleen voimassa. Päiväkodin laajuus on 1 482 m² ja päiväkodin tilapaikkamäärä on 134. Rakennus on valmistunut vuonna 1975. Muutamia vuosia sitten ajateltiin, että päivähoitopaikkojen tarve olisi vähenemässä Haagan alueella ja Kylätielle alkuvuodesta 2013 valmistuva uudisrakennus korvaisi päiväkotia Lapinmäen. Uuden Kylätielle tulevan päiväkodin tilapaikkamäärä on 84. Päivähoidon tarve on kuitenkin viime aikoina voimakkaasti lisääntynyt sekä Haaga-Pitäjämäki että Reijola-Munkkiniemi alueilla ja sosiaalivirasto haluaisi jatkaa päiväkotia Lapinmäen vuokrasopimusta.

Päiväkotia on huonokuntoinen ja vähintäänkin laajan peruskorjauksen tarpeessa. Mikäli päiväkotia jatkaisi vuokrahankkeena, Tilakeskus neuvottelisi omistajan kanssa hankkeen peruskorjauksen ehdoista. Vaihtoehtoisesti siirrettäisiin päiväkotirakennus tontteineen kaupungin omistukseen esim. tontin vaihtosopimuksella. Koska rakennus on jo 37 vuotta vanha, peruskorjauskustannukset tulevat vastaamaan vähintäänkin uudisrakentamisen hintatasoa. Näin ollen peruskorjaus ei luultavasti tule olemaan taloudellisesti perusteltua ja järkevä vaihtoehto olisi rakennuksen purku sekä uudisrakentaminen.

Alustavia neuvotteluja Helsingin kaupungin ja Sato Oy:n välillä on jo käyty tontinvaihdosta, jossa päiväkotitontti siirtyisi kaupungin omistukseen. Toistaiseksi ei ole ilmennyt estettä tontinvaihdolle.

Päiväkotia Lapinmäki sijaitsee keskeisesti läntisessä Helsingissä ja palvelee koko aluetta. Näistä syistä johtuen kaupunginhallitus katsoo, ettei ole perusteltua muuttaa tulevassa kaavamuutoksessa tontin 29068/5 käyttötarkoitusta. Kaupunginhallitus pitää myös tärkeänä, ettei päiväkotirakennukseen liitetä suojelumääräyksiä, jotka rajoittavat rakennuksen peruskorjausta tai uudisrakentamista tontilla.

Esittelijä

Postiosoite
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi
+358 9 655 783

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alvno
FI02012566

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Anu Turunen, suunnitteluinsinööri, puhelin: 310 25712
anu.turunen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Vesikansa Sanna valtuustoaloite Kvsto 9.11.2011 asia 6
- 2 Kaupunkisuunnitteluviraston lausunto Sanna Vesikansan ym. valtuustoaloitteesta, joka koskee Etelä-Haagan päiväkotia Lapinmäen jatkomahdollisuuksien selvittämistä
- 3 Kiinteistöviraston tilakeskuksen lausunto.pdf

Otteet

Ote
Aloitteen tekijä

Otteen liitteet
Esitysteksti

Tiedoksi

Kaupunginvaltuusto

§ 396

V Kj / Vt Kimmo Helistön aloite liikkuvan väestön asumisolosuhteiden parantamisesta

Pöydälle 23.04.2012

HEL 2011-008252 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Anja Vallittu, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36046
anja.vallittu(a)hel.fi

Liitteet

1 Vt Kimmo Helistön aloite

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäne esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättäne katsoa valtuutettu Kimmo Helistön aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Valtuutettu Kimmo Helistö esittää aloitteessaan, että kaupunki toimii Euroopan neuvoston rasismien ja suvaitsevaisuuden vastaisen komission (ECRI) yleisen suosituksen numero 13 mukaisesti ja pyrkii omaltaan osaltaan järjestämään liikkuvalla väestölle sopivia leiriytymisalueita.

Kaupunginhallitus viittaa saatuihin lausuntoihin ja toteaa, että Euroopan neuvoston ECRI:n peruskirjan 12 artiklan mukaan yleiset poliittiset suositukset on osoitettu jäsenvaltioiden hallituksille. Suosituksista ei aiheudu niiden vastaanottajille oikeuksia eikä velvollisuuksia. Vaikka suosituksilla ei olekaan velvoittavaa vaikutusta, ne on kuitenkin tarkoitettu ohjaamaan jäsenvaltioiden toimintaa. Toiminnan on kuitenkin tapahduttava sovellettavan lainsäädännön asettamissa rajoissa.

Kaupunginhallitus toteaa, että Helsingin kaupungin alue on kokonaan kaavoitettua aluetta ja leiriytyminen on sallittu ainoastaan kaavaan

merkityllä alueella. Tilapäiseen leiriytymiseen tarvitaan aina maanomistajan lupa. Yleinen leiriytymismahdollisuus Helsingin kaupungissa on järjestetty Rastilan leirintäalueelle, joka täyttää ulkoilulain edellytykset. Rastilan leirintäaluetta on pidettävä myös ECRI:n suositusten mukaisena leiriytymiseen sopivana paikkana. Helsingin kaupungin on katsottava noudattaneen myös neuvottelua koskevaa suositusta, kun kaupungin alueella oleskelevaa liikkuvaa väestöä on kehoitettu siirtymään asianmukaiselle ja turvalliselle leiriytymisalueelle.

Kaupunginjohtajan 14.4.2010 asettama työryhmä on Linjauksia kerjäläisongelman käsittelemiseksi Helsingissä -raportissaan selvittänyt, mitkä ovat edellytykset erillisen leirintäalueen perustamiselle Helsinkiin. Erillisen leirintäalueen perustaminen tiettyä kansanryhmää varten ei ole tasapuolisen kohtelun näkökulmasta tarkoituksenmukaista eikä myöskään kestävä ratkaisu ongelmaan. Kokemukset virallisten leirien perustamisesta muualla Euroopassa on osoittanut, että nämä päinvastoin synnyttävät uusia ongelmia, mm. laittomien leirien syntyminen virallisten leirien ympäristöön. Luvallisten leirien perustaminen on näin ollen syventänyt ja vaikeuttanut ongelman ratkaisemista sekä lisännyt samalla romanien syrjäytymistä ja edesauttanut slummien muodostumista. Sosiaalilautakunta on käsitellyt työryhmän linjaukset 17.5.2011 ja todennut mm, että erillisen leirintäalueen perustaminen ei ole ihmisoikeuksien kannalta myöskään kestävä ratkaisu.

Kaupunginhallitus toteaa, että kaupunkialueella leiriytyminen tulee edelleenkin sallia ainoastaan siihen varatuilla ja suunnitelluilla alueilla. Talviaikaan näille alueille voidaan majoittua vain alueen tarjoamiin rakennuksiin tai talvikäyttöön soveltuviin asuntoautoihin tai -vaunuihin. Välttämättömäksi osoittautuva hätämajoitus on syytä ja inhimillistä ohjata riittävän hyvin varustettuihin huonetiloihin.

Kaupunginhallitus katsoo, ettei liikkuvan väestön asumisolosuhteiden parantamista ei ole tarkoituksenmukaista ratkaista järjestämällä erillisiä leiriytymisalueita.

Kaupunginhallitus katsoo edellä olevan riittäväksi selvitykseksi asiassa.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Anja Vallittu, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36046
anja.vallittu(a)hel.fi

Liitteet

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

Päätöshistoria

Rahoitusjohtaja 23.3.2012

HEL 2011-008252 T 00 00 03

Talous- ja suunnittelukeskus viittaa Linjauksia kerjäläisongelman käsittelemiseksi Helsingissä työryhmän raporttiin, jossa todetaan mm. seuraavaa:

Helsingin kaupungin alue on kokonaan kaavoitettua aluetta ja leirytyminen on sallittu ainoastaan kaavaan merkityllä alueella. Tilapäiseen leirytykseen tarvitaan aina maanomistajan lupa. Lähtökohtana on, että Helsingissä ja Suomessa oleskelevalla tulee tullessaan olla riittävät varat elämiseen, myös majoitukseen. Työryhmä on selvittänyt mitkä ovat edellytykset erillisen leirintäalueen perustamiselle Helsinkiin. Yhteenvetona voidaan todeta, että erillisen leirintäalueen perustaminen tiettyä kansanryhmää varten ei ole tasapuolisen kohtelun näkökulmasta tarkoituksenmukaista eikä myöskään kestävä ratkaisu ongelmaan. Kokemukset virallisten leirien perustamisesta muualla Euroopassa on osoittanut, että nämä päinvastoin synnyttävät uusia ongelmia, mm. laittomien leirien syntymisen virallisten leirien ympäristöön. Luvallisten leirien perustaminen on näin ollen syventänyt ja vaikeuttanut ongelman ratkaisemista sekä lisännyt samalla romanien syrjäytymistä ja edesauttanut slummien muodostumista. Ympäristönäkökulmasta, mm. riittävän jätehuollon järjestäminen tällaisella leirintäalueella olisi edelleen ongelmallista. Lastensuojelullisesta näkökulmasta virallisen leirin perustaminen olisi edelleen ongelmallista, sillä se ei poista sitä tosiasiaa, että lapset ovat Suomen lastensuojelulain näkökulmasta edelleen heille soveltumattomassa kasvuympäristössä. Lasten perusoikeuksiin kuuluu myös oikeus koulunkäyntiin ja näin ollen meillä on velvollisuus kannustaa perheitä palaamaan kotimaahansa eikä päinvastoin luoda olosuhteita, jotka kannustavat jäämään.

Lisätiedot

Viljakainen Juha, hankepäällikkö, puhelin: 310 36276
juha.viljakainen(a)hel.fi

Sosiaalilautakunta 06.03.2012 § 66

HEL 2011-008252 T 00 00 03

Päätös

Sosiaalilautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle aloitteesta seuraavan sisältöisen lausunnon:

Sosiaalilautakunta toteaa aluksi, että pian Euroopan Unionin laajentumisen jälkeen vuonna 2007 liikkuvien romanien kysymys nousi esille Euroopan laajuusena ilmiönä ja myös Helsingissä. Suurin osa Suomessa tavatuista ulkomaalaisista romaneista on EU-kansalaisia. Sosiaalilautakunnan näkemyksen mukaan kyseessä on jo nyt pysyväksi muodostunut ilmiö, johon ratkaisut on ensisijaisesti tehtävä jäsenmaissa ja EU-tasolla jäsenvaltioiden yhteisenä tehtävänä.

Romanien heikko asema on myös Euroopan laajuinen vakava ihmisoikeusongelma ja yksi keskeisimmistä haasteista vähemmistöjen aseman ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Romanien osallisuutta ja yhdenvertaisuutta lisäävien toimien lisäksi tarvitaan näin ollen jäsenmaiden vahvaa poliittista tahtoa ongelmien ratkaisemiseksi. Samalla sosiaalilautakunta haluaa korostaa, että Suomella on valtiona velvollisuus suojella kaikkien maassa oleskelevien ihmisten ihmisoikeuksia heidän Suomessa oleskelunsa ajan.

Romanikysymykseen on Helsingissä etsitty ratkaisumalleja laajalla viranomaisyhteistyöllä jo loppuvuodesta 2007. Helsingin kaupunki on pyrkinyt ratkaisemaan vakavaa ihmisoikeusongelmaa yhteistyössä Suomen valtion eri viranomaisten, EU:n, Romanian valtion, muiden suomalaisten kaupunkien ja pohjoismaiden pääkaupunkien kanssa. Kaupunki on huolehtinut Suomen perustuslain takaamasta oikeudesta ihmisarvoisen elämän edellyttämään turvaan järjestämällä mm. hätämajoitusta, lastensuojelun tukitoimia, kiireellisiä terveydenhoitopalveluja ja toimeentulotukea erillisen yksilöharkinnan perusteella.

Todettakoon, että kaupunginjohtaja asetti (14.4.2010) eri kaupungin virastojen edustajista työryhmän, jonka tehtävänä oli tehdä esityksensä kaupungin yhteisistä linjauksista kerjäläisongelman käsittelemiseksi sekä liikkuvaan väestöön liittyvien lieveilmiöiden vähentämiseksi ja ennaltaehkäisyksi Helsingissä.

Sosiaalilautakunta on käsitellyt työryhmän linjaukset 17.5.2011 ja todennut mm, että erillisen leirintäalueen perustaminen ei ole ihmisoikeuksien kannalta myöskään kestävä ratkaisu. Kokemukset virallisten leirien perustamisesta ovat olleet muualla Euroopassa huonoja ja ovat aiheuttaneet mm. laittomien leirien syntymistä virallisten leirien lähetyvillä. Lastensuojelullisesta näkökulmasta leirien perustaminen on erittäin ongelmallista. Leirejä ei voi katsoa lapsille soveltuviksi kasvuympäristöiksi suomalaisessa hyvinvointivaltiossa. Näin ollen aloitteessa esitettyjen leiriytymisalueiden perustaminen tulisi sosiaalilautakunnan näkemyksen mukaan vaikeuttamaan ongelman

rakenteellista ratkaisemista ja edistäisi leimaavien slummien syntymistä.

21.02.2012 Pöydälle

Esittelijä

sosiaalijohtaja
Paavo Voutilainen

Lisätiedot

Jarmo Räihä, johtava asiantuntija, puhelin: 310 58385
jarmo.raiha(a)hel.fi

Kaupunginlakimies 16.2.2012

HEL 2011-008252 T 00 00 03

Vt Kimmo Helistö ja kahdeksan muuta kaupunginvaltuutettua ovat aloitteessaan todenneet, että Suomi on ratifioinut Euroopan neuvoston rasismin ja [suvaitsemattomuuden] vastaisen komission (ECRI) yleisen poliittisen suosituksen numero 13 romanivastaisuuden ja romanien syrjinnän torjumiseksi. Lisäksi he ovat esittäneet, että kaupunki toimisi kyseisen suosituksen mukaisesti ja pyrkisi omalta osaltaan järjestämään liikkuvalla väestölle sopivia leirytymisalueita.

Hallintokeskuksen oikeuspalvelut esittää aloitetta koskevana lausuntonaan seuraavaa.

Suosituksat Euroopan neuvoston järjestelmässä

ECRI:n peruskirjan 12 artiklan mukaan yleiset poliittiset suositukset on osoitettu jäsenvaltioiden hallituksille. Suosituksista ei aiheudu niiden vastaanottajille oikeuksia eikä velvollisuuksia.

Ratifiointilla tarkoitetaan Suomessa menettelyä, jolla kansainväliset sopimukset vahvistetaan maassamme voimassaoleviksi. Suositukseen ei Euroopan neuvoston järjestelmässä normaalisti liity ratifiointimenettelyä. Myöskään ECRI:n peruskirjaan ei ole sisällytetty määräystä ECRI:n antamien poliittisten suositusten ratifiointista. Oikeuspalveluiden käytettävissä olevien tietolähteiden perusteella ei voida vahvistaa, että Suomi olisi ratifioinut edellä tarkoitettun suosituksen.

Suomen lainsäädäntö

Vaikka suosituksilla ei olekaan velvoittavaa vaikutusta, ne on kuitenkin tarkoitettu ohjaamaan jäsenvaltioiden toimintaa. Toiminnan on kuitenkin tapahduttava sovellettavan lainsäädännön asettamissa rajoissa.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

Leirintäalueiden vähimmäisvaatimuksia on säännelty mm. ulkoilulaissa (1343/1994). Lain 3 luvun 19 §:n mukaan:

”Leirintäalue on sijoitettava ja rakennettava ja sitä on hoidettava niin, ettei sen käyttö:

- 1) aiheuta haittaa tai vaaraa terveydelle;
- 2) vahingoita luontoa;
- 3) aiheuta ympäristön pilaantumista tai roskaantumista;
- 4) vähennä merkittävästi ympäristön viihtyisyyttä;
- 5) vaaranna liikenneturvallisuutta; eikä
- 6) loukkaa muulla näihin rinnastettavalla tavalla yleistä etua.

Leirintäalue on sijoitettava siten, ettei se vaikeuta rakennuslaissa tarkoitettujen kaavojen toteuttamista.

Leirintäalueella on lisäksi noudatettava, mitä palo- ja henkilöturvallisuudesta sekä terveydellisten haittojen ehkäisemisestä erikseen säädetään ja määrätään.”

Edelleen lain 4 luvun 30 §:ssä säädetään:

”Joka hoitaa leirintäaluetta tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastaisesti, on tuomittava leirintäaluetta koskevien säännösten rikkomisesta sakkoon, jollei muualla laissa ole säädetty ankarampaa rangaistusta.

Samalla tavoin on tuomittava se, joka pitää tilapäistä leirintäaluetta vastoin viranomaisen kieltoa.”

Aloitteessa mainitut toimenpiteet

Aloitteeseen on sisällytetty joitakin ECRI:n poliittisen suosituksen nro 13 kohdista:

- varmistetaan, että liikkuvalla väestölle on riittävästi sopivia leiriytymisalueita pysyvää oleskelua tai kauttakulkua varten tarkoitukseen sopivalla ja asianmukaisesti varustetuilla paikoilla.
- kannustetaan kaikkia paikallisia toimijoita ja liikkuvaa väestöä neuvottelemaan yhdessä liikkuvalla väestölle tarkoitettujen leiriytymisalueiden sijainnista.

Yleinen leiriytymismahdollisuus Helsingin kaupungissa on järjestetty Rastilan leirintäalueelle, joka täyttää ulkoilulain edellytykset. Rastilan leirintäaluetta on pidettävä myös ECRI:n suosituksen mukaisena leiriytymiseen sopivana paikkana.

Helsingin kaupungin on katsottava noudattaneen myös neuvottelua koskevaa suositusta, kun kaupungin alueella oleskelevaa liikkuvaa väestöä on kehoitettu siirtymään asianmukaiselle ja turvalliselle leiriytymisalueelle. Siltä osin kuin Helsingin kaupungin alueella olevien leiriytymispaikkojen määrä ei riitä, neuvottelua koskevan suosituksen

noudattaminen tarkoittaa myös sitä, että liikkuvan väestön sekä muiden pääkaupunkiseudun kuntien kanssa tulisi neuvotella näiden alueella olevien asianmukaisten leirintäalueiden käyttämisestä.

Mahdollisen lisäleiriytymisalueen järjestäminen

Mikäli Helsingin kaupunki päättää järjestää lisäleiriytymisalueita, tulee niiden täyttää ulkoilulaissa säädetyt edellytykset. Laissa ei ole tarkkoja vähimmäisedellytyksiä, mutta esimerkiksi leirintäalueyhdistyksen tasoluokituksen alimman tasoluokan voitaneen katsoa täyttävän ulkoilulain mukaiset edellytykset.

Sellaisen väliaikaisen leiriytymisalueen järjestäminen, joka ei täytä ulkoilulaissa säädetyjä edellytyksiä, saattaa johtaa leiriytymisalueen ylläpitäjän rikosvastuuseen leirintäaluetta koskevien säännösten rikkomisesta. Vastoin laissa säädetyjä edellytyksiä olevan leiriytymisalueen ylläpitäjä saattaa olla myös vastuussa leiriytymisalueella aiheutuneiden mahdollisten esine- ja henkilövahinkojen korvaamisesta. Tämän vastuuriskin määrällinen arviointi on kuitenkin vaikeaa.

Joka tapauksessa on katsottava, että lisäleiriytymisalueen rakentaminen Helsinkiin edellyttäisi joko kaavamutosta tai vähintään poikkeamista voimassa olevasta kaavasta; tällaisten päätösten käsittely valitusmenettelyineen kestää yleensä varsin pitkään. Lisäleiriytymisalueen järjestämistä ei siksi voida pitää erityisen nopeana keinona ECRI:n suosituksen noudattamiseksi.

Lisätiedot

Ravanti Mikko, kaupunginasiainjohtaja, puhelin: 310 36559
mikko.ravanti(a)hel.fi

Kiinteistölautakunta 09.02.2012 § 76

HEL 2011-008252 T 00 00 03

Päätös

Lautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle kaupunginvaltuutettu Kimmo Helistön ja kahdeksan muun valtuutetun otsikossa mainitusta valtuustoaloitteesta seuraavan lausunnon:

Itä-Euroopan maiden liittyttyä Euroopan unioniin on erityisesti romaniväestön edustajia tullut muiden EU-maiden suurkaupunkeihin keräämään. Näin myös Helsinkiin. Romanian asema itäisissä EU-maissa on hyvin vaikea työttömyyden, huonon koulutuksen, heikkojen asumisolojen sekä syrjinnän takia. Näihin epäkohtiin ja puutteisiin on puututtava ensisijassa tämän väestön kotimaissa, ja asiaan tarvitaan

EU:n voimakkaita tuki- ja painostustoimia, jotta kerjäläisongelmien kaltaisia sivuvaikutuksia voitaisiin vähentää.

EU:n kansalaisilla on oikeus liikkua EU-alueella ja oleskella toisessa EU-maassa kolme kuukautta ilman, että rekisteröityy oleskelukuntansa asukkaaksi. Toisen maan kansalaisille turvataan EU-direktiivien mukaan tasavertainen kohtelu. Helsingissä ensisijassa sosiaalivirasto vastaa myös muiden EU-maiden kansalaisten tarvitsemasta ensisijaisesta avusta ja tuesta mm. järjestämällä lyhytaikaista hätmajoitusta erityisesti alaikäisille ja naisille.

Romanikerjäläisten ja muun vastaavan liikkuvan väestön ongelmia ei ole mahdollista eikä tarkoituksenmukaista pyrkiä ratkaisemaan järjestämällä näille alueita tilapäistä asumista varten. Tästä on varsin huonoja kokemuksia muista maista ja oikeastaan myös kotimaisten asunnottomien osalta. Näin on muualla syntynyt slummeja, jotka ovat vaarallisia niiden asukkaille sekä ympäristölle. Näillä alueilla toimeentuloa on jouduttu hankkimaan työmahdollisuuksien puutteen takia kerjäämisen ohella usein rikosten avulla, ja näissä maissa ammattimainen rikollisuus on hyödyntänyt tätä turvatonta väestöä. Tällainen ratkaisu olisi Suomen oloissa kestävä, eikä tällaista kehitystä tule muutoinkaan tukea. Tilapäiseenkin rakentamiseen tarvitaan maaomistajien ja rakennusviranomaisten luvat ja rakentamisessa tulee noudattaa lähes samoja normeja kuin pysyvässä asumisessa. Ei voitane kuvitella, että liikkuvalla köyhällä väestöllä olisi mahdollisuuksia tällaiseen melko kalliiseen rakentamiseen. Kysymykseen voinee tulla vain tilapäinen leirytyminen.

Kaupunkialueella leirytyminen tulee edelleenkin sallia ainoastaan siihen varatuilla alueilla, jotka on varustettu riittävillä ja turvallisilla saniteetti- ym. palveluilla ja valvonnalla. Talviaikaan näille alueille voidaan majoittua vain alueen tarjoamiin rakennuksiin tai talvikäyttöön soveltuviin asuntoautoihin tai -vaunuihin.

Välttämättömäksi osoittautuva hätmajoitus on syytä ja inhimillistä ohjata riittävän hyvin varustettuihin huonetiloihin eikä avotaivaan alle asukkaiden itsensä rakentamiin, kuljettamiin tai hankkimiin puutteellisiin suojiin.

Esittelijä

osastopäällikkö
Juhani Tuuttila

Lisätiedot

Tuomas Kivelä, tonttiasiamies, puhelin: 310 36455
tuomas.kivela(a)hel.fi

Kaupunkisuunnittelulautakunta 31.01.2012 § 31

HEL 2011-008252 T 00 00 03

Päätös

Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Liikkuvan väestön liikkuminen ja oleskelu on monitahoinen haaste. Leiriytymisalueiden kuten leirintäalueiden toiminnan kehittäminen ei ole kaupunkisuunnitteluviraston tehtävä. Mikäli leirintäalueiden aluevarausten tarve todetaan kasvavaksi eikä nykyisten alueiden kapasiteetti riitä voidaan niin haluttaessa etsiä maankäytön ja kaupunkirakenteen näkökulmasta edellytyksiä vanhojen alueiden laajentamiseksi tai sopivia sijainteja uusille leirintäalueille.

On kuitenkin huomattava, että tiivistyvässä kaupunkirakenteessa alueellisten laajennusten löytäminen paljon maapinta-alaa vaativalle toiminnalle on haasteellista. Kaavat valmistellaan aina tiiviissä vuorovaikutuksessa osallisten kanssa, jolloin paikallisilla toimijoilla ja muilla osallisilla on mahdollisuus neuvotella ja vaikuttaa suunnitteluun.

Esittelijä

yleiskaavapäällikkö
Rikhard Manninen

Lisätiedot

Anne Karlsson, yleiskaavasuunnittelija, puhelin: 310 37444
anne.karlsson(a)hel.fi

23.04.2012

Kj/14

§ 397

V Kj / Vt Silvia Modigin aloite Lasten Parlamentin nettisivujen linkin lisäämisestä kaupungin verkkosivuille

Pöydälle 23.04.2012

HEL 2011-009962 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Paula Hirvonen, verkkoviestintäpäällikkö, puhelin: 310 25347
paula.hirvonen(a)hel.fi

Liitteet

1 Vt Silvia Modigin aloite

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäne esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättäne katsoa vt Silvia Modigin aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Valtuutettu Silvia Modig esittää aloitteessaan, että linkki Suomen Lasten Parlamentin nettisivuille lisätään kaupungin verkkosivujen etusivulle.

Kaupunginhallitus toteaa, että linkki Suomen Lasten Parlamentin kotisivuille on lisätty näkyvämmälle paikalle kaupungin pääsivuston hel.fi -portaalin "Osallistuminen" -osion valikkoon "Vaikuttamisen linkkejä", johon on listattu myös muita vastaavia linkkejä kaupungin ja sen ulkopuolisten tahojen sivuille. Linkki on nyt löydettävissä yhden klikkauksen päästä etusivulta. Aiemmin linkki on löytynyt "Osallistuminen" -osion hyödyllisistä linkeistä.

Kaupunginhallituksen (948 §/ 7.9.2009) hyväksymien viestinnän ohjeiden mukaan kaupungin verkkosivut ovat keskeinen kaupungin ja sen hallintokuntien viestinnän väline. Kaupungin verkkosivujen tulee tarjota myös mahdollisuus asukkaille olla yhteydessä kaupunkiin ja antaa palautetta. Ohjeiden mukaan kaupungin verkkosivuilla voi olla

linkkejä kaupungin toimintoja tukeville ja edistävälle eri yhteisöjen sivuille. Kaupungin verkkosivuilla on lisäksi noudatettava yhdenvertaisen ja tasapuolisen kohtelun periaatetta, minkä johdosta kaupungin ulkopuolisia toimijoita on ryhmänä kohdeltava samalla tavoin.

Suomen Lasten Parlamentti on yksityinen säätiö, joka toimii pääosin Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoituksella. Jokaisella Suomen kunnalla on oikeus valita edustuskausittain kaksi peruskoululaista edustajaa valtakunnalliseen Lasten Parlamenttiin. Helsingin valitsemien edustajien lisäksi kaupungilla ei ole säännöllistä yhteistyötä Suomen Lasten Parlamentin kanssa. Opetusvirasto ja hallintokeskus olivat mukana järjestämässä Lasten Parlamentin täysistuntoa Lapsen oikeuksien sopimuksen 20-vuotisjuhlapäivänä 20.11.2009. Tapahtuma lähetettiin Helsinki-kanavalla (helsinkikanava.fi) suorana verkkovideolähetyksenä ja uutisoitiin opetusviraston sivuilla sekä kaupungin pääsivustolla, hel.fi-portaalin etusivulla.

Kaupunginhallitus toteaa, että kaupungin verkkosivut ovat laajat ja niiden sisältämä tietomäärä erittäin suuri. [Hel.fi](http://hel.fi)-portaalin etusivulle pyritään nostamaan asukkaiden saataville ajankohtaisimmat ja tärkeimmät tiedot kaupungin omasta toiminnasta, palveluista ja päätöksenteosta. Koska Suomen Lasten Parlamentti ei ole kaupungin hanke, sen linkkiä ei ole perusteltua lisätä kaupungin etusivulle.

Verkkosivujen kautta pyritään myös tukemaan kaupunkilaisten mahdollisuuksia vaikuttaa ja osallistua. Mikäli kaupungilla on tulevaisuudessa tiiviimpää yhteistyötä Suomen Lasten Parlamentin kanssa esimerkiksi erilaisten tapahtumien tai projektien muodossa, on näistä mahdollista jatkossakin uutisoida hel.fi-portaalin etusivulla sekä muilla kaupungin verkkosivuilla tarpeen mukaan.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Paula Hirvonen, verkkoviestintäpäällikkö, puhelin: 310 25347
[paula.hirvonen\(a\)hel.fi](mailto:paula.hirvonen(a)hel.fi)

Liitteet

1 Vt Silvia Modigin aloite

§ 398

V Ryj / Vt Outi Alanko-Kahiluodon aloite penkkien saamiseksi Siilitielle

Pöydälle 23.04.2012

HEL 2011-005296 T 10 06 01

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Liitteet

1 vT Outi Alanko-Kahiluodon valtuustoaloite

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäne esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättäne katsoa vt Outi Alanko-Kahiluodon aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Vt Outi Alanko-Kahiluoto esittää aloitteessaan, että Siilitielle asennettaisiin penkkejä.

Kaupunginhallitus viittaa saatuun lausuntoon ja toteaa, että rakennusvirasto selvittää sopivia paikkoja penkeille. Penkit asennetaan vuoden 2012 aikana.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Liitteet

1 vT Outi Alanko-Kahiluodon valtuustoaloite

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

Päätöshistoria

Yleisten töiden lautakunta 13.12.2011 § 677

HEL 2011-005296 T 10 06 01

Päätös

Yleisten töiden lautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Rakennusvirasto selvittää, mihin paikkoihin Siilitien varrelle on mahdollista asentaa penkkejä. Penkit asennetaan vuoden 2012 aikana. Penkkien tyypit, kappalemäärä ja paikat tarkentuvat suunnittelun edetessä.

Käsittely

13.12.2011 Ehdotuksen mukaan

Torvinen Osmo: Poistetaan päätösehdotuksen ensimmäinen virke. Päätösehdotuksen seuraavat virkkeet muutetaan kuulumaan seuraavasti: "Rakennusvirasto selvittää, mihin paikkoihin Siilitien varrelle on mahdollista asentaa penkkejä. Penkit asennetaan vuoden 2012 aikana. Penkkien tyypit, kappalemäärä ja paikat tarkentuvat suunnittelun edetessä."

Esittelijä

osastopäällikkö
Osmo Torvinen

Lisätiedot

Birgitta Rossing, aluesuunnittelija, puhelin: 310 38640
birgitta.rossing(a)hel.fi
Arrakoski-Mäkinen Katriina, projektipäällikkö, puhelin: 310 39451
katriina.arrakoski-makinen(a)hel.fi
Virtanen Esko, ylläpitoinsinööri, puhelin: 310 38579
esko.virtanen(a)hel.fi

§ 399

V Ryj / Vt Mari Holopaisen aloite Hakaniemen torin rakennustöiden haittojen vähentämisestä

Pöydälle 23.04.2012

HEL 2011-006170 T 10 05 02

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäneen esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättäneen katsoa vt Mari Holopaisen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Vt Mari Holopainen esittää aloitteessaan, että Hakaniemen torin rakennustöiden aikana mahdolliset haitat rakennustyömaasta on minimoitava.

Kaupunginhallitus viittaa saatuihin lausuntoihin ja toteaa, että Hakaniemen kauppahallin hankesuunnitelman laatiminen on vireillä. Torin maanalaisten tilojen tarveselvitys on myös käynnistymässä, ja myös metroaseman tilojen yhteyteen saatetaan tehdä uudistustöitä. Näin ollen torin alueella tulee lähivuosina olemaan rakennustyömaata.

Mahdollisten rakennustöiden haittoja toritoiminnalle ja torialueen ympäristölle pyritään välttämään hyvällä suunnittelulla ja rakennustyön aikaisilla järjestelyillä. Torialueen ilme pyritään säilyttämään korkealuokkaisena myös rakennustyön kuluessa. Myös esteettömään kulkuun metroasemalle kiinnitetään huomiota.

Khs katsoo edellä olevan riittäväksi selvitykseksi asiassa.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Päätöshistoria

Kiinteistölautakunta 04.04.2012 § 195

Pöydälle 04.04.2012

HEL 2011-006170 T 10 05 02

Päätös

Kiinteistölautakunta päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

tilakeskuksen päällikkö
Arto Hiltunen

Lisätiedot

Aulikki Korhonen, projektiarkkitehti, puhelin: 310 31823
aulikki.korhonen(a)hel.fi
Irmeli Grundström, hankepäällikkö, puhelin: 310 42319
irmeli.grundstrom(a)hel.fi

Yksikön johtaja 27.3.2012

HEL 2011-006170 T 10 05 02

Helsingin kaupunki liikennelaitos –liikelaitoksen Rakennusyksikkö esittää kaupunginhallituksen Mari Holopaisen ym. valtuustoaloitteeseen koskien Hakaniemen torin rakennustöiden haittojen vähentämiseksi seuraavaa;

HKL:llä on tiedossa, että Hakaniemen torin, kauppahallin ja sen ympäristössä on suunnitteilla hankkeita. HKL seuraa aktiivisesti tilanteen kehittymistä ja pyrkii omalla toiminnallaan edesauttamaan alueen kehittymistä ja mahdollisten tulevien rakennustöiden haittojen minimointia.

Hakaniemen metroaseman torin puoleinen lippuhalli on tulossa elinkaarensa päähän. Lippuhallin on rakennettu vuosina 1978–1981. Lähivuosina HKL:llä on tarvista mm. uusia kuluneita raitiovaunukiskoja ja peruskorjata lippuhallin yläpohjan vesi- ja tärinäeristys.

HKL katsoo, että mahdollisesti tulevan Hakaniemen torin ja sen ympäristön rakentamisen yhteydessä tulisi Hakaniemen metroasemaa uudistaa myös toiminnallisesti lisäämällä aseman yhteyteen liiketiloja,

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

jolloin Hakaniemen metroaseman viihtyisyys ja turvallisuus paranisivat ja samalla alueen palvelutarjonta lisääntyisi.

HKL:lle on myös tärkeää, että mahdollisesti tulevat rakennustyömaat eivät missään vaiheessa aiheuta esteetön kulkua metroasemalle. Haitat on minimoitava hyvällä suunnittelulla.

Lisätiedot

Juolevi Timo, rakennuttajapäällikkö, puhelin: 310 78481
timo.juolevi(a)hel.fi

Teknisen palvelun lautakunta 15.03.2012 § 49

HEL 2011-006170 T 10 05 02

Päätös

Teknisen palvelun lautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle Mari Holopaisen ym. valtuustoaloitteeseen koskien Hakaniemen torin rakennustöiden haittojen vähentämiseksi seuraavaa;

Hakaniemen tori ja halli ovat kaupungin toimivimpia ja vilkkaimpia kaupallisia torialueita ja kulkureittejä. Tästä syystä rakennustöiden suunnitteluun ja niiden haittojen minimoimiseen on syytä kiinnittää erityishuomiota. On erityisen tärkeää, että Hakaniemen hallin suunniteltu remontti ja pysäköintihallin kaupungin osuus hallin vieressä toteutetaan ajallisesti samaan aikaan, jolloin häiriöitä asiakkaille ja hallin toimijoille voidaan oleellisesti vähentää. Samalla on hyvä huomioida metrohalliin suunniteltu rakentaminen ja mahdollisen pisararadan tarvitsemat muutostyöt.

Pysäköintihallin suunnitellut tilat (varastot, sosiaalityöt, lastausalueet, yhdyskäytävät ja kaupalliset tilat) ovat suoraan kytköksissä kauppahallin remontiin ja sen tulevaan toimintaan. Yksityisen pysäköintihallin osuus toisessa päässä toria on hyvä toteuttaa vasta tämän vaiheen jälkeen, jolloin torin toimivuus ja mahdolliset väistötilat voidaan toteuttaa paremmin kuin tilanteessa, jossa koko torialue on pois käytöstä vähintään kahden kolmen vuoden ajan.

Muutostyönaikaisiin opasteisiin ja työmaan maisemointiin kannattaa kiinnittää erityishuomiota aloitteen mukaisesti, jotta alue toimisi ja lukuisat ohikulkijat pysyisivät ajan tasalla hankkeesta ja ymmärtäisivät paremmin hankkeen aiheuttamat häiriöt. Maisemointi muistuttaisi hyvin myös toritoiminnan jatkuvuudesta alueella.

Tori- ja kauppahallitoimintaa ei voida keskeyttää kokonaan muutostöiden ajaksi, koska kyse on pitkäaikaisesta muutostyöstä ja pienistä yrityksistä, joilta tulovirta loppuu kokonaan myyntipaikan

menetyksen vuoksi. Kaupungin tulisi pystyä tarjoamaan asialliset väistötilat kunnostuksen ajaksi, jotta hallin ja torin avautumisen jälkeen sinne riittäisi myyjiä ja asiakkaita. Perinteikkään halli- ja toritoiminnan tulisi jatkua katkeamatta. Tiedottamiseen ennen hankkeen käynnistämistä ja työmaan aikana on kiinnitettävä erityishuomiota alueen merkittävyyden vuoksi. Hyvän tiedottamisen avulla vähennetään selvästi muutostöistä aiheutuvia ongelmia ja valituksia.

Ajoituksen suhteen Tukkutori esittää, että hallin ja maanalaisen pysäköinti-/huoltohallin rakentaminen aloitetaan aikaisintaan vuoden 2015 alussa. Tämä siitä syystä, että Vanhan kauppahallin saneeraus on valmistunut siihen mennessä ja Hakaniemen halli on ehtinyt viettää 100-vuotissyntymäpäiväjuhliansa vuonna 2014.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Timo Taulavuori

Lisätiedot

Timo Taulavuori, toimitusjohtaja, puhelin: 310 32500
timo.taulavuori(a)hel.fi

§ 400

V Ryj / Vt Emma Karin aloite Kulosaaren melumuurin avaamisesta katutaiteelle

Pöydälle 23.04.2012

HEL 2011-007803 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Liitteet

1 Vt Emma Karin aloite

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäne esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättäne katsoa vt Emma Karin aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Vt Emma Kari esittää aloitteessaan, että Kulosaaren melumuuri avattaisiin katutaiteelle.

Kaupunginhallitus viittaa saatuihin lausuntoihin ja toteaa, että vt Johanna Sumuvuori on tehnyt aloitteen kartoituksen tekemisestä katutaideteoksille soveltuvista paikoista. Aloite on esityslistan asiana x. Vastauksessaan ko. aloitteeseen kaupunginhallitus totesi mm., että kartoitus on syytä tehdä. Kaupunginhallitus katsoo, että Kulosaaren melumuuri voidaan ottaa yhdeksi kartoituksen kohteista, ja Kulosaaren soveltuvuus katutaidepaikaksi mm. liikenneturvallisuuden näkökulmasta on syytä selvittää tehtävän kartoituksen yhteydessä.

Khs katsoo edellä olevan riittäväksi selvitykseksi asiassa.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Liitteet

1 Vt Emma Karin aloite

Päätöshistoria

Nuorisolautakunta 01.03.2012 § 16

HEL 2011-007803 T 00 00 03

Päätös

Esittelijä muutti esitystään siten, että lausunnon viimeisen kappaleen loppuun lisätään seuraava lause: " Nuorisoasiainkeskus katsoo, että melumuuriin voidaan toteuttaa pysyvä, kerralla maalattu katutaideteos."

Nuorisolautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Nuorisoasiainkeskus tukee aloitetta Kulosaaren melumuurin avaamisesta uudelleen, 10 vuoden tauon jälkeen, katutaiteelle. Nuorisoasiainkeskuksen käsityksen mukaan kaupunkitilan avaaminen asukkaiden taidekäyttöön vaikuttaa positiivisesti asumisviihtyvyyteen ja sitä kautta lisää asukkaiden hyvinvointia.

Kalasadaman graffitaita on ollut erittäin suosittu sekä maalareiden että katutaidetta harrastavan yleisön keskuudessa. Uusia graffiteja on ilmestynyt aitaan päivittäin peittäen vanhoja teoksia ja näin aita on uusiutunut kaiken aikaa. Kalasadaman aidan poistuessa käytöstä on tärkeää saada käyttöön muita vastaavanlaisia kaupunkikulttuurin näyttämöitä. Kulosaaren melumuuri on maalauspaikkana toimiva: suhteellisen helposti saavutettava ja käyttöön otettava. Sen lisäksi melumuuri on näkyvä paikka asumisviihtyvyyttä lisäävälle taideteokselle.

Nuorisoasiainkeskus on valmis vastaamaan Kulosaaren melumuurin maalausprojektista ja huolehtimaan omalta osaltaan sen huollosta ns. Kalasadaman mallilla: toimimalla välittäjänä nuorten ja maalauspaikan hallinnoijan välissä, tiedottamalla ja informoimalla nuoria ja järjestämällä vastuullista graffitaiiheista kurssitoimintaa. On kuitenkin korostettava, että melumuurin kokonaishuolto onnistuu ainoastaan yhteistyönä kaupungin asiaankuuluvien virastojen kanssa, erityisesti toivotaan yhteistyötä kaupungin taidemuseon, kulttuurikeskuksen ja rakennusviraston kanssa. Nuorisoasiainkeskus on myös valmis

dokumentoimaan maalausprojektia sekä seuraamaan maalauspaikan roskaamista ja järjestämään tarvittaessa maalareiden siivoustalkoita.

Katutaiteen erityislaatu tulee ottaa huomioon projektin kaikissa vaiheissa. Katutaide on tekijöidensä mukana jatkuvasti elävää ja uusiutuvaa ja sen laatukriteerit poikkeavat monista konventionaalisen maalaustaiteen kriteereistä. Jotta Kulosaaren melumuuri saisi sille kuuluvan paikan aidon katutaiteen foorumina, nuorisoasiainkeskus toivoo, että maalarit ja muut taiteilijat otetaan mukaan maalausprojektin suunnittelutyöhön jo alkuvaiheessa.

Nuorisoasiainkeskus toivoo, että Kulosaaren melumuurin selvityksen yhteydessä voitaisiin samalla selvittää muitakin mahdollisia valmiita maalauspaikkoja. Nuorisoasiainkeskus katsoo, että melumuuriin voidaan toteuttaa pysyvä, kerralla maalattu katutaideos.

Esittelijä

osastopäällikkö
Markku Toivonen

Lisätiedot

Markku Toivonen, osastopäällikkö, puhelin: 310 89053
markku.toivonen(a)hel.fi
Ulla Laurio-Mäkinen, toimistopäällikkö, puhelin: 310 70137
ulla.laurio-makinen(a)hel.fi

Kaupunkisuunnittelulautakunta 21.02.2012 § 70

HEL 2011-007803 T 00 00 03

Päätös

Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Kaupunkisuunnittelulautakunta on antanut 17.1.2012 myönteisen lausunnon valtuustoaloitteesta, joka koskee rakennusaikaisten ja pysyvien katutaidepaikkojen kartoittamista (valtuutettu Sumuvuori ja 33 muuta valtuutettua).

Kulosaaren melumuuri voidaan ottaa yhdeksi tämän kartoituksen kohteista. Kaupunkikuvallisesti sitä on pidetty ja pidettävä mahdollisena paikkana.

Kaupunkikuvan ohella tulee Kulosaaren osalta kuitenkin ottaa huomioon ainakin se, miten tämän kohdan liikenneturvallisuus moottoriväylämäisen Itäväylän keskialueella ratkaistaan, kun sinne on pääsy vain ylittämällä ajorata, jolla jalankulku on kielletty.

Esittelijä

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

23.04.2012

vs asemakaavapäällikkö
Annukka Lindroos

Lisätiedot

Kari Piimies, toimistopäällikkö, puhelin: 310 37327
kari.piimies(a)hel.fi
Maija Rekola, liikenneinsinööri, puhelin: 310 37132
maija.rekola(a)hel.fi

Taidemuseon johtokunta 16.02.2012 § 14

HEL 2011-007803 T 00 00 03

Päätös

Taidemuseon johtokunta päätti antaa alla esitetyn lausunnon:

Katutaide on osa rakennettua ympäristöä ja elää sen mukana. Taidemuseo pitää erittäin hyvänä ajatusta, että katutaiteelle tarjotaan luontevia ja luvallisia paikkoja kaupunkiympäristön elävöittämiseksi. Aloitteessa mainittu Kalasataman aita on hyvä esimerkki tästä.

Aloitteesta on jo lausunut yleisten töiden lautakunta, joka ehdottaa että Kulosaaren maalataan niin kutsuttu pysyvä graffitimaalaus, joka otettaisiin taidemuseon kokoelmiin. Tämä siitä syystä, että työn säilyminen ja kunnossapito varmistuisi. Lautakunta huomauttaa myös, että graffititaideteokset rapautuvat nopeasti sään ja liikenteen armoilla olevassa muurissa, minkä vuoksi maalauksen toistuvaan puhdistukseen ja kunnostukseen tulee varautua.

Yleisten töiden lautakunta katsoo lausunnossaan, että graffitaidan tekijöiden tulisi olla graffitikulttuurin parhaita taiteilijoita. Taidemuseon mielestä on hyvä ajatus, että heidän töitään saataisiin näkyville. Kuitenkin olisi tärkeää suoda mahdollisuuksia myös muille tekijöille ja useille tekijöille, nuorille.

Taidemuseo on eri mieltä siinä, että teoksen tulisi tulla osaksi taidemuseon kokoelmia. Aidan pitäminen asianmukaisessa kunnossa olisi kallista toistuvien puhdistusten vuoksi. Tämän vuoksi aitaa ei välttämättä kannattaisi yrittää pitää puhtaana pysyvänä taideteoksena.

Graffititaiteen luonteen mukaisesti Kulosaaren aitaan tulee varmuudella muutakin graffitimaalauksia ja myös töhrimisiä. Taidemuseo huolehtii yhdessä rakennusviraston kanssa kaupungin julkisista veistoksista ja niiden kunnostuksista. Julkisten veistosten osalta taidemuseo huolehtii itse taideteoksista rakennusviraston huolehtiessa jalustoista, kivetyksistä ja teoksen ympäristöstä. Taidemuseo katsoo, että koska tässä kuitenkin on kyse melusteesta ja siinä sijaitsevasta tilapäisestä

maalauksesta, sen kunnossapito ja hallinnointi kuuluu rakennusvirastolle.

Taidemuseo on samaa mieltä aloitteen kanssa siitä, että asia voisi olla usean eri viraston, kuten nuorisoasiainkeskuksen, kulttuurikeskuksen ja rakennusviraston yhteishanke. Taidemuseo voi olla tarvittaessa asiantuntijan roolissa hankkeessa. Taidemuseo toivoo, että viime aikoina asiasta esitetyt aloitteet tuovat tulosta luvallisten katutaidepaikkojen järjestämisessä.

Esittelijä

taidemuseon johtaja
Janne Gallen-Kallela-Sirén

Lisätiedot

Elina Leskelä, intendentti, puhelin: 310 87043
elina.leskela(a)hel.fi
Klas Fontell, suunnittelija/arkkitehti, puhelin: 310 87047

Yleisten töiden lautakunta 17.01.2012 § 26

HEL 2011-007803 T 00 00 03

Päätös

Yleisten töiden lautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Itäväylän viherkaistalla sijaitsevan Kulosaaren meluesteen käyttö esimerkiksi Suvilahden graffitiseinän kaltaisena jatkuvana maalauspaikkana, on vilkasliikenteisellä Itäväylällä vaarallista. Jalankulku Itäväylällä on kielletty liikennemerkillä.

Kulosaaren muuriin voidaan maalata niin kutsuttu pysyvä graffitimaalaus. Tällöin teoksen tekijä tai tekijät tulisi olla graffitikulttuurin parhaita taiteilijoita. Pysyviksikin tarkoitetut graffiti-taideteokset rapautuvat nopeasti sään ja liikenteen armoilla olevassa muurissa. Tämän vuoksi maalauksen usein toistuvaan puhdistukseen ja kunnostukseen tulee varautua.

Jotta Kulosaaren muurin maalaus onnistuisi, vaaditaan eri virastojen välistä yhteistyötä aina sopivan taitelijan ja teoksen hankkimisesta kunnossapitovastuiden sopimiseen asti. Eturivin graffititaiteilijoille tulee järjestää mahdollisuus maalata graffitinsa pintoihin, joissa niiden säilyminen on mahdollista. Yleisten töiden lautakunnan mielestä työn säilymistä ja kunnossapitamista edesauttaa, jos graffitimaalaus liitetään Helsingin kaupungin taidemuseon kokoelmiin. Rakennusvirastolla on valmius tehdä yhteistyötä muiden hallintokuntien, kuten taidemuseon ja nuorisoasiainkeskuksen kanssa.

Tämän lisäksi yleisten töiden lautakunta kannattaa uusien ja sopivien graffitimaalauspintojen sekä katutaiteelle sopivien paikkojen selvittämistä eri virastojen välisenä yhteistyönä. Selvityksen vetovastuu sopisi esimerkiksi nuorisoasiankeskukselle tai taidemuseolle. Työn onnistumisen kannalta on tärkeää, että se tehdään virastojen välisen yhteistyön lisäksi kuullen asukas- ja kaupunginosayhdistyksiä ja muita tahoja. Rakennusvirastolla on mahdollisuus osallistua aktiivisesti selvityksen laadintaan.

Esittelijä

osastopäällikkö
Osmo Torvinen

Lisätiedot

Birgitta Rossing, aluesuunnittelija, puhelin: 310 38640
birgitta.rossing(a)hel.fi
Kauko Haantie, projektinjohtaja, puhelin: 310 38971
kauko.haantie(a)hel.fi

§ 401

V Ryj / Vt Johanna Sumuvuoren aloite rakennusaikaisten ja pysyvien katutaidepaikkojen kartoittamisesta

Pöydälle 23.04.2012

HEL 2011-007804 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Liitteet

1 Vt Johanna Sumuvuoren aloite

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäne esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättäne katsoa vt Johanna Sumuvuoren aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Vt Johanna Sumuvuori esittää aloitteessaan, että kaupunki tekisi kartoituksen luvallisista katutaidepaikoista.

Kaupunginhallitus viittaa saatuihin lausuntoihin ja toteaa, että kartoitus katutaiteelle soveltuvista paikoista on syytä tehdä yhteistyössä asianomaisten hallintokuntien kesken.

Kaupunginhallituksen tarkoituksena on, mikäli kaupunginvaltuusto hyväksyy ehdotuksen, kehottaa nuorisiasiankeskusta yhteistyössä kaupunkisuunnitteluviraston, kiinteistöviraston, kulttuurikeskuksen, nuorisosiainkeskuksen ja taidemuseon kanssa tekemään kartoituksen katutaiteelle soveltuvista paikoista.

Khs katsoo edellä olevan riittäväksi selvitykseksi asiassa.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Liitteet

1 Vt Johanna Sumuvuoren aloite

Päätöshistoria

Nuorisolautakunta 01.03.2012 § 15

HEL 2011-007804 T 00 00 03

Päätös

Nuorisolautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon.

Nuorisoasiainkeskus puoltaa aloitetta rakennusaikaisten ja pysyvien katutaidepaikkojen kartoittamiseksi.

Katutaide on olennainen osa nykyaikaista kaupunkikulttuuria. Nuorisoasiainkeskuksen käsityksen mukaan kaupunkilaisten aktiivinen mukana olo kaupunkikulttuurissa lisää asukkaiden viihtyvyyttä ja hyvinvointia. Kun asukkaat voivat olla mukana muokkaamassa kaupunkitilaa, he kokevat sen omakseen ja suhtautuvat ympäristöönsä arvostaen.

Suvilahden ja Kalasataman laillisia graffitiseiniä käyttäneet maalarit ovat luoneet mielenkiintoisia teoksia ja maalaamisen lisäksi osallistuneet innokkaasti alueen siistimiseen ja noudattaneet esimerkillisesti alueen käytölle yhdessä laatimiaan pelisääntöjä. Kalasataman rakennustyömaan edetessä siellä sijaitsevat seinämät poistuvat käytöstä ja Helsinki tarvitsee niiden tilalle nopeasti uusia paikkoja, joissa taiteilijat voivat toimia.

Nuorisoasiainkeskuksella on valmiudet koordinoida prosessia, jossa eri virastot yhdessä kartoittavat uusia maalauspaikkoja, sekä pysyviä että väliaikaisia. Nuorisoasiainkeskus toivoo, että myös maalarit otetaan mukaan prosessiin jo kartoituksen suunnitteluvaiheessa, jotta tekijät hyväksyvät maalauspaikat ja katutaide säilyttää sen ominaislaatuun kuuluvan maalarilähtöisyyden ja spontaaniuden. Samalla mahdollistetaan se, että maalauspaikkojen fasilitteetit (mm. roska-astioiden ja valaistuksen tarve) määritellään yhdessä kaikkien toimijoiden kanssa. Maalarit tietävät, mitkä ovat hyvän ja houkuttelevan maalauspaikan kriteerit; seinien koon ja ihannesijainnin. Jotta maalarit

hakeutuvat ”villeiltä markkinoilta” laillisille maalauspaikoille, niiden tulee olla helposti saavutettavia ja käytettäviä vapaita tiloja.

Nuorisoasiainkeskus on valmis vastaamaan maalauspaikoista ns. Kalasataman mallin mukaan toimimalla välittäjänä nuorten ja maalauspaikkojen omistajien välillä, tiedottamalla ja informoimalla nuoria paikoista ja järjestämällä niissä vastuullista kurssitoimintaa. Nuorisoasiainkeskus voi myös dokumentoida maalauksia ja seurata paikkojen siisteyttä ja huollon tarvetta.

Kaupunkitila kuuluu kaikille kaupunkilaisille. Nuorisoasiainkeskus toivoo, että erilaisia uusia toimintapaikkoja mietitään avoimesti, jotta eri virastojen hallinnoimat alueet saadaan paremmin kaupunkilaisia palvelemaan taidekäyttöön.

Esittelijä

osastopäällikkö
Markku Toivonen

Lisätiedot

Markku Toivonen, osastopäällikkö, puhelin: 310 89053
markku.toivonen(a)hel.fi
Ulla Laurio-Mäkinen, toimistopäällikkö, puhelin: 310 70137
ulla.laurio-makinen(a)hel.fi

Taidemuseon johtokunta 07.02.2012 § 9

HEL 2011-007804 T 00 00 03

Päätös

Taidemuseon johtokunta päätti antaa asiasta alla olevan lausunnon:

Taidemuseo suhtautuu ehdotukseen katutaidepaikkojen kartoittamiseen myönteisesti. Mahdollisen kartoituksen periaatteiden ja lähtökohtien osalta voidaan yhtyä yleisten töiden ja kaupunkisuunnittelulautakunnan lausuntoihin. Lausunnoissa on asiantuntevasti selvitetty kuinka kartoitus tulisi tehdä. Rakennusvirastoilla, kiinteistövirastolla ja kaupunkisuunnitteluvirastoilla on myös vahva kaupungin alueellinen tuntemus, valmis aineisto, tietovaranto sekä asiantuntemus mahdollista kartoitusta varten.

Tilapäisten ja tapahtumaluonteisten taidehankkeiden suunnittelu ja järjestäminen eivät kuulu taidemuseon tehtäviin. Taidemuseolla ei ole yllämainittua tuntemusta kartoitusta varten eikä resursseja vetovastuuseen. Taidemuseossa ei ole sellaista katutaiteen asiantuntijuutta, jota löytyy esimerkiksi nuorisoasiainkeskuksesta.

Kaupunginhallitus on hyväksynyt 12.12.2011 § 1134 uudet prosenttirahahankkeita koskevat periaatteet ja käytännöt. Nämä

periaatteet koskevat jatkossa myös uusia projektialueita ja niissä sovellettavia käytäntöjä. Päätöksessä viitataan Prosenttirahatyöryhmän loppuraporttiin, jossa on määritelty tehtäväjaot ja vastuutahot ko. hankkeissa. Tässä raportissa todettu, että tapahtumista ja tilapäisistä hankkeista ko. alueilla vastaa kulttuurikeskus. Näin on myös Kalasataman kohdalla.

Edellä mainitun perusteella olisi luontevaa, että mahdollinen kartoitus tehdään esimerkiksi rakennusviraston toimesta, yhteistyössä muiden asiantuntijavirastojen kanssa. Taidemuseo näkee myös nuorisosiainkeskuksen luontevana toimijana katutaidetta koskevissa hankkeissa. Tulevissa Kalasataman tyyppisissä tapahtumissa ja tilapäisissä hankkeissa kulttuurikeskuksella tulisi olla vetovastuu yllä selostetun periaatteen mukaisesti.

Lausunto kaupunginhallitukselle 15.3.2012 mennessä.

Käsittely

07.02.2012 Ehdotuksen mukaan

Vastaehdotus:

Jukka Liukkonen: Korvataan (5) "..mahdollinen kartoitus tehdään esimerkiksi rakennusviraston toimesta" sanamuodolla "..mahdollinen kartoitus tehdään kulttuurikeskuksen toimesta"

Kannattajat: Kimmo Sarje

1. Äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Korvataan (5) "..mahdollinen kartoitus tehdään esimerkiksi rakennusviraston toimesta" sanamuodolla "..mahdollinen kartoitus tehdään kulttuurikeskuksen toimesta"

Jaa-äännet: 7

Veikko Halmetoja, Katja Niemi, Heini Röyskö, Jussi Salonranta, Irja Savolainen, Outi Vapaavuori, Erja Väyrynen

Ei-äännet: 2

Jukka Liukkonen, Kimmo Sarje

Tyhjä-äännet: 0

Poissa-äännet: 0

Esittelijä

hallintopäällikkö, vs. taidemuseon johtaja

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

Pia Uljas

Lisätiedot

Elina Leskelä, intendentti, puhelin: 310 87043
elina.leskela(a)hel.fi
Klas Fontell, suunnittelija, puhelin: 310 87047

Kiinteistölautakunta 26.01.2012 § 55

HEL 2011-007804 T 00 00 03

Päätös

Kiinteistölautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Kalasadaman graffitaidat

Kalasadaman tulevalla asuntoalueella on tontin vuokraajilta kerätyillä ympäristötaiderahoilla rakennettu noin 550 metriä pitkä vaneriaita ympäristötaidetta varten. Aita on kiinnitetty maan varastointialuetta ympäröivään verkkoaitaan. Alun perin aita suunniteltiin monipuoliseksi taideaidaksi, mutta käytännössä se on ollut pelkästään graffitimaalareiden käytössä.

Kalasadaman alueella oli myös nuorisoasiankeskuksen noin 75 metriä pitkä graffitaita kesästä 2010 syksyyn 2011. Aita jouduttiin poistamaan rakentamiseen liittyvien tarpeiden johdosta. Alueelle tuli kuorma-autojen odotus- ja pysäköintialue.

Kunnossapito

Graffitaitojen maalaamisen seurauksena alueelle tulee huomattavan paljon tyhjiä maalipurkkeja sekä muuta roskaa, joiden poistamisesta vastaa aidan omistaja. Kalasadamassa on huomattu, että vaikka alueella on paljon jäteastioita, eivät jätteet läheskään aina päädy niihin, vaan leviävät ympäristöön. Lisäksi jättesäiliöitä kaadetaan ja purkkeja levitetään ympäristöön.

Kalasadaman taideaidan ja siihen liittyvät jäteastiat ja alueen siivous on hoidettu talous- ja suunnittelukeskuksen keräämillä Kalasadaman ympäristötaiderahoilla. Nuorisoasiainkeskus vastasi oman aitansa ylläpidosta.

Graffitaidat eivät ole poistaneet luvatonta maalaamista alueelta.

Uusien alueiden kartoittaminen

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

Lautakunnan mielestä katutaidepaikkojen kartoitus on hyvä tehdä. Koska on kyse lähinnä yleisistä alueista, kartoitus tulisi suorittaa rakennusviraston toimesta, mutta kiinteistövirasto voi tarvittaessa osallistua po. työhön.

Roskien kerääminen ja jätteiden poiskuljetus jää aidan omistajan eli käytännössä kaupungin kustannettavaksi, joka pitää ottaa huomioon alueita kartoitettaessa ja suunniteltaessa. Graffitiaidan ympäristö vaatii päivittäisen siivoamisen, mikäli aita sijaitsee vähänkin keskeisemmällä alueella kuin nykyinen Kalasataman aita. Jättesäiliöiden suunnittelussa on huomioitava, ettei niitä pääse kaatamaan tai muuten luvatta tyhjentämään.

Käsittely

26.01.2012 Ehdotuksen mukaan

Tuuttila Juhani: Muutan esitystäni seuraavasti:

Lausuntoehdotuksen kuudennen kappaleen ensimmäinen virke muutetaan kuulumaan seuraavasti: Lautakunnan mielestä katutaidepaikkojen kartoitus on hyvä tehdä.

Esittelijä

osastopäällikkö
Juhani Tuuttila

Lisätiedot

Esa Andsten, jaospäällikkö, puhelin: 310 36447
esa.andsten(a)hel.fi

Yleisten töiden lautakunta 17.01.2012 § 27

HEL 2011-007804 T 00 00 03

Päätös

Yleisten töiden lautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Yleisten töiden lautakunta toteaa, että Suvilahden graffiti-aita on hyvä ja toimiva graffiti-taiteilijoiden maalauspaikaksi. Tämän lisäksi tarvitaan uusia ja pysyviä sekä väliaikaisia aitoja ja muita pintoja, jotka sopivat graffiteille ja muulle niin kutsutulle katutaiteelle.

Katutaiteelle sopivista paikoista tarvitaan vuorovaikutteisesti toteuttava kartoitus, joka tulee tehdä sekä taiteilijoiden että eri virastojen välisenä yhteistyönä. Kartoituksen aikana pitää asukkailla, asukas- ja kaupunginosayhdistyksillä, yrittäjillä ja kiinteistönomistajilla olla

mahdollisuus osallistua työhön. Graffitiseinien hallinnointi, käytön periaatteet ja kunnossapito tulee myös ratkaista osana kartoitusta.

Kartoitustyön vetovastuu sopii parhaiten nuorisoasiainkeskukselle tai Helsingin kaupungin taidemuseolle. Rakennusvirastolla on valmius osallistua tähän työhön.

Esittelijä

osastopäällikkö
Osmo Torvinen

Lisätiedot

Pia Rantanen, suunnitteluvastaava, puhelin: 310 38812
pia.rantanen(a)hel.fi
Kauko Haantie, projektinjohtaja, puhelin: 310 38971
kauko.haantie(a)hel.fi

Kaupunkisuunnittelulautakunta 17.01.2012 § 4

HEL 2011-007804 T 00 00 03

Päätös

Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Lausunto

Ehdotukseen katutaidepaikkojen kartoittamisesta voidaan suhtautua myönteisesti. Laillisten katutaidepaikkojen perustaminen kaupunkiin sisältää kuitenkin monia ristiriitaisia intressejä, joten teeman monipuolinen selvittäminen on tarpeen ennen uusien laillisten paikkojen avaamista.

Väli aikaisten katutaidepaikkojen määrittäminen ei ole kaupunkisuunnitteluviraston tehtävä. Pysyvät paikat sen sijaan ovat kaupunkikuvallinen asia, mistä syystä mahdollisten uusien katutaidepaikkojen osoittaminen on tehtävä osana kaupunkikuvallista suunnittelua, luontevimmin rakennustapaohjeisiin liittyvänä työnä asemakaavoituksen yhteydessä.

Katutaidepaikkojen kartoituksessa tulee selvittää katutaiteen kaupunki-imagollista merkitystä suhteessa paikan sosiaaliseen kestävyyteen. Katutaiteen läsnäoloa kaupungissa voidaan pitää luovien ihmisten ja innovatiivisen kaupunkiympäristön indikaationa. Toisaalta jotkut mieltävät katutaiteen, erityisesti graffitit, sosiaalisten ongelmien ilmentymänä. Kartoitettaessa pysyväisluonteisten katutaidepaikkojen perustamista tulee tämä näkökulma ottaa riittävällä painoarvolla huomioon.

Kartoituksen yhteydessä tulee arvioida katutaidepaikkojen vaikutusta lähiympäristöönsä ja sitä saavutetaanko keskitetyllä ratkaisulla (Suvilahden tapaan) eniten lisäarvoa kaupungille vai voisivatko katutaidepaikat hyödyttää kaupunkia kokonaisuudessaan paremmin useampana pienempänä kokonaisuutena, jotka olisi sijoitettu ympäri kaupunkia harkitun logiikan mukaan.

Käsittely

17.01.2012 Ehdotuksen mukaan

Esittelijä muutti ehdotustaan poistamalla lausunnon ensimmäisestä virkkeestä sanan "periaatteessa".

Esittelijä

yleiskaavapäällikkö
Rikhard Manninen

Lisätiedot

Alpo Tani, yleiskaavasuunnittelija, puhelin: 310 37316
alpo.tani(a)hel.fi

§ 402

V Ryj/ Vt Maija Anttilan aloite koulujen ja päiväkotien ruoan kulutuksen tehostamisesta ja ylijäämän hyödyntämisestä

Pöydälle 23.04.2012

HEL 2011-007805 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Erja Saarinen, apulaiskaupunginsihteeri, puhelin: 310 36102
erja.saarinen(a)hel.fi

Liitteet

1 Vt Maija Anttilan aloite

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäne esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättäne katsoa valtuutettu Maija Anttilan aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Valtuutettu Maija Anttila esittää aloitteessaan, että kaupunki tutkii, miten koulujen tai päiväkotien ruoan kulutusta voidaan tehostaa niin, ettei siitä synny pois heitettävää jätettä. Samalla on tutkittava mahdollisuudet tarjota koulujen tai päiväkotien lähellä asuville eläkeläisille mahdollisuus joko noutaa omaan käyttöönsä ylijäänyttä ruokaa tai ruokailla näissä paikoissa. Järjestelyjen kustannukset ja siitä kiinnostuneiden halukkuus pitäisi selvittää jollakin alueella.

Kaupunginhallitus viittaa Palmia-liikelaitoksen johtokunnan, opetuslautakunnan ja sosiaalilautakunnan asiassa antamiin lausuntoihin ja toteaa, että Palmia tuottaa pääosan Helsingin kaupungin päiväkotien ja koulujen ruokapalveluista. Toimintatapana on sopimuksen mukainen tilaaja - tuottajamalli. Tilaajan ja tuottajan väliset sopimukset ja palvelukuvaukset sekä ikäryhmäkohtaiset annoskoot ohjaavat palvelujen tuottamista ja tarjoilua. Palmia seuraa päivittäin

tarjoilla olleen ruoan menekkiä hävikin minimoimiseksi. Kulutuksen mukaan arvioidaan seuraavan päivän ruoan menekki.

Ruokailijan itsensä tuottaman hävikin eli lautashävikin vähentämiseksi kouluissa pidetään vuosittain erilaisia kampanjoita yhteistyössä kouluravintolan kanssa. Kampanjoiden tavoitteena on biojätteen vähentäminen ja poistaminen. Keinoina ovat muun muassa erilaiset tietoisut, tehostettu hävikin seuranta, oppilaiden ohjaus ja biojätteen punnitseminen. Kampanjoiden seurauksena ruokailijan itsensä aiheuttama biojätteen määrä on vähentynyt merkittävästi.

Elintarvikelainsäädännön hygienia- ja turvallisuussäädösten mukaan tarjolla ollutta ruokaa ei saa antaa eteenpäin tai tarjota myöhemmin. Kuumentamatonta ruokaa voidaan säilyttää ja tarjota myöhemmin, joten se ei muodosta hävikkiä.

Koulujen ja oppilaitosten ruokasalitilat ovat usein riittämättömät niiden omillekin ruokailijoille. Ikäihmisten ruokailu tai ruoan nouto olisi käytännössä mahdollista vasta koulujen ja oppilaitosten oman ruokailun jälkeen. Päiväkodeissa ei ole ruokasaleja, eikä eläkeläisten ruokailu näissä tiloissa ole siten mahdollista. Ruoan ostaminen tai nouto päiväkodin keittiöstä ei puolestaan ole mahdollista turvallisuus- ja hygieniasyiden vuoksi.

Tarjolla ollutta ruokaa ei voi tarjota ilman lainsäädännöllisiä muutoksia. Koulujen ja oppilaitosten tilojen käyttämistä muuhun kuin niiden omien ruokapalvelujen järjestämiseen voidaan selvittää tilaajan ja palveluntuottajan välisiä sopimuksia seuraavan kerran tarkasteltaessa.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Erja Saarinen, apulaiskaupunginsihteeri, puhelin: 310 36102
erja.saarinen(a)hel.fi

Liitteet

1 Vt Maija Anttilan aloite

Päätöshistoria

Sosiaalilautakunta 20.03.2012 § 90

HEL 2011-007805 T 00 00 03

Päätös

Sosiaalilautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle aloitteesta seuraavan sisältöisen lausunnon:

Helsingin päivähoiton ruokapalvelujen tuottamisesta on vastannut 1.8.2010 alkaen Palmia-liikelaitos. Päiväkotien ruokapalvelujen järjestämisestä ohjaa sosiaaliviraston ja Palmian välinen sopimus liitteineen. Sopimuksen ja päivähoiton ruokapalvelukuvauksen lähtökohtana olivat päivähoiton aiemmat ruokapalvelukäytännöt. Sopimukseen ja ruokapalvelukuvaukseen on kuvattu varsin tarkasti mm. ruokapalvelun sisältöön ja laatuun, tilaamiseen, tuotannon ja toiminnan muutoksiin sekä yhteistyöhön ja palvelun arviointiin liittyvät asiat.

Sosiaalivirasto ja päivähoiton vastuualue valvovat sopimuksen toteutumista. Päiväkodinjohtaja vastaa oman yksikkönsä osalta ruokapalvelusopimuksen noudattamisesta sekä yhteistyöstä päiväkodin ja palveluntuottajan edustajien välillä.

Päiväkotien keittiöt ovat edelleen tärkeä osa päiväkotien toimintaa. Yhteistyö ja viestintä ovat päivittäistä, vaikka työnjohdollisesti henkilöstö kuuluu kahteen eri organisaatioon.

Palveluntuottaja tuottaa päivähoiton ruokapalvelut kulloinkin voimassa olevan lasten ruokasuosituksen ja sopimuksen, palvelukuvauksen ja muiden liitteiden mukaisesti. Palveluntuottaja noudattaa tilaajan hyväksymää ruokalistaa.

Sopimuksessa on erillinen liite, johon on kuvattu aterioiden keskimääräiset annoskoot. Annoskoko, tilattujen aterioiden määrä ja ruokaa koskeva menekin seuranta ohjaavat ruoan tuottamisen määrää. Ruoan menekkiä seurataan päivittäin. Palmia tuottaa päiväkodin ateriat päiväkodin henkilökunnan antamien tilausmäärien mukaisesti soveltaen ruoan menekinseurannasta saamaansa tietoa.

Keittiön toimintaa ohjaavat palveluntuottajan ruokaohjeet, hankintaohjelma ja omavalvontasuunnitelma. Omavalvontavelvoite on ollut voimassa jo vuodesta 1995. Omavalvontavelvoite perustuu elintarvikelakiin. Lainsäädäntö velvoittaa, että toiminnanharjoittajan on laadittava omavalvonnan toteuttamisesta kirjallinen omavalvontasuunnitelma, noudatettava sitä ja pidettävä sen toteuttamisesta kirjaa. Hävikin seuranta on yksi omavalvonnan osa.

Tilaukset käytännöistä ja -ajoista on sovittu sosiaaliviraston ja Palmian välisen päivähoiton ruokapalvelusopimuksen palvelukuvauksessa. Tilaus tehdään palveluntuottajan tilauslomakkeella ja se palautetaan keittiölle mahdollisimman lähellä ruoan valmistusajankohtaa, jotta ruokaa ei valmisteta yli tarpeen.

Sosiaaliviraston ja Palmian edustajat ovat käsitelleet säännöllisissä tapaamisissa ruokapalvelun tuottamiseen liittyvää palautetta.

Sosiaalivirasto ja opetusvirasto ovat keränneet kevään 2011 aikana palautetta ja kehittämissuhteita Palmian tuottamista palveluista. Palautteen kerääminen toteutettiin yhteistyössä palveluntuottajan edustajien kanssa. Palautteen mukaan ongelmia oli ruoan riittävyydessä. Ruokalistaa kehitetään yhteistyössä palvelun tuottajan kanssa. Sosiaalivirasto tulee jatkossa seuraamaan ruokalistojen toimivuutta ja yhteinen kehittämissuhte jatkuu myös lasten ja vanhempien mielipiteitä kuullen.

Esittelijä

sosiaalijohtaja
Paavo Voutilainen

Lisätiedot

Erja Suokas, ruokapalvelupäällikkö, puhelin: 310 43246
erja.suokas(a)hel.fi

Opetuslautakunta 28.02.2012 § 18

HEL 2011-007805 T 00 00 03

Päätös

Opetuslautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Opetusvirasto tilaa koulu-, opiskelija- ja päiväkotiaateriat palveluntuottajilta. Palmia tuottaa pääosan yli 90 prosenttia opetusviraston ruokapalveluista. Palveluntuottaja vastaa ruoan valmistuksesta ja tarjoilusta opetusviraston alaisille kouluille, oppilaitoksille ja päiväkodeille.

Tilaaajan ja tuottajan väliset sopimukset ja palvelukuvaukset sekä ikäryhmäkohtaiset annoskoot ohjaavat palvelujen tuottamista ja tarjoilua. Ruoan menekin seuranta, annoskoot ja vakioruokaohjeet varmistavat, että ruokaa valmistetaan päivittäin oikea määrä. Tilaajan ja palveluntuottajan väliset sopimukset edellyttävät, että koulujen ja oppilaitosten on ilmoitettava ruokailijamäärämuutokset keittiöön. Päiväkodit tilaavat ateriat päivittäin läsnä olevien lasten ja aikuisten määrän mukaisesti. Palveluntuottajalla on oltava lisäksi elintarvikelain edellyttämä kirjallinen omavalvontasuunnitelma, jonka yhtenä osana on hävikin seuranta. Ruokatilaukset, ruokailijamäärämuutokset, menekin seuranta, ruoan valmistus, kuumentaminen ja linjaston täyttäminen ovat keskeisiä keinoja hallita valmistus- ja linjastohävikin syntymistä.

Ruokailijan itsensä tuottaman hävikin eli lautashävikin vähentämiseksi kouluissa pidetään vuosittain erilaisia kampanjoita yhteistyössä kouluravintolan kanssa. Kampanjoiden tavoitteena on biojätteen vähentäminen ja poistaminen. Keinoina ovat muun muassa erilaiset tietoisuuskampanjat, tehostettu hävikin seuranta, oppilaiden ohjaus ja biojätteen punnitseminen. Kampanjoiden seurauksena ruokailijan itsensä aiheuttama biojätteen määrä on vähentynyt merkittävästi.

Ruokalistasuunnittelulla ja ruokalajien mieluisuudella varmistetaan, että oppilaat ja päiväkotilapset syövät päivittäin riittävästi. Ruokakasvatus on opetusta ja kasvatusta, joiden avulla ruokailijoita ohjataan ja kannustetaan kokoamaan ateriansa oikein ja syömään lautaselle ottamansa ruoka. Ympäristökasvatuksen ja opetuksen tavoitteena on oppia ruokailemaan ekologisesti kestäväällä tavalla.

Päiväkodeissa ei ole ruokasaleja, tilat ovat rajalliset ja keittiöt sijaitsevat niin, ettei ruoan ostaminen tai nouto päiväkodin keittiöstä ole mahdollista toiminnasta turvallisuus- ja hygieniasyistä johtuen.

Opetuslautakunta suhtautuu myönteisesti koulujen ja oppilaitosten keittiöiden ja ruokailutilojen käytön laajentamiseen helsinkiläisten asukkaiden hyväksi ja heidän palvelujensa järjestämiseksi.

Opetusvirasto ei kuitenkaan tuota itse ruokapalveluitaan. Opetusvirasto on luovuttanut sopimuksellisesti koulujen ja oppilaitosten keittiöt ja ravintolasalit palveluntuottajan käyttöön. Mikäli koulujen ja oppilaitosten tiloja käytetään muuhun kuin niiden omien ruokapalvelujen järjestämiseen, opetuslautakunnan näkemyksen mukaan palveluntuottaja vastaa palvelujen järjestämisestä, tilaus- ja maksujärjestelmästä, tiedottamisesta, markkinoinnista, ruoan riittävästä, palvelujen kannattavuudesta ja asiakkaiden turvallisuudesta sekä esteettömästä kulkemisesta kouluravintolaan. Koska koulujen ja oppilaitosten ruokasalitilat ovat usein riittämättömät niiden omillekin ruokailijoille, ikäihmisten ruokailu tai ruoan nouto on käytännössä mahdollista koulujen ja oppilaitosten ruokailun jälkeen. Koulun ulkopuolisille asiakasryhmille järjestettävästä ruokailumahdollisuudesta tai ylijäävän ruoan noutamisesta tulee lisäksi sopia ennen palvelun käynnistämistä koulun tai oppilaitoksen kanssa. Tilojen käytöstä aiheutuvista kustannusten jakoperusteista sovitaan opetusviraston kanssa.

Jos ikäihmisillä on mahdollisuus noutaa ylijäävää ruokaa tai ruokailla kouluravintolassa, palveluntuottajan tehtävänä on varmistaa luvattu palvelun saatavuus ja vastata ruokailun varautumisesta mahdollisesti aiheutuvasta valmistus- ja tarjoiluhävikistä. Ruokapalvelujen tarjoamiskokeilusta ikäihmisille ei saa aiheutua myöskään välillisiä tai

välittömiä kustannuksia tai muuta toiminnallista haittaa koulun tai oppilaitoksen toiminnalle.

Esittelijä

opetustoimen johtaja
Rauno Jarnila

Lisätiedot

Anne Pellinen, hallintosihteeri, puhelin: 310 86438
anne.pellinen(a)hel.fi
Airi Rintamäki, ruokapalvelupäällikkö, puhelin: 310 86307
airi.rintamaki(a)hel.fi

Palma-liikelaitoksen jk 16.02.2012 § 14

HEL 2011-007805 T 00 00 03

Päätös

Johtokunta päätti antaa asiassa seuraavan sisältöisen lausunnon:

Palma tuottaa ruoka- ja siivouspalveluja Helsingin kaupungin päiväkodeissa ja kouluissa. Toimintatapana on sopimuksen mukainen tilaaja - tuottajamalli. Tilaajan ja tuottajan vastuut on määritelty tarkasti sopimuksissa.

Koulu- ja päiväkotiruokailun toiminnan luonteesta johtuen tarjolla ollutta ruokaa jää ainakin jossakin määrin yli. Elintarvikelainsäädännön hygieni- ja turvallisuussäädösten mukaan tarjolla ollutta ruokaa ei saa antaa eteenpäin tai tarjota myöhemmin. Näin ollen tarjolla ollutta ruokaa ei voi tarjota uudelleen ilman lainsäädännöllisiä muutoksia.

Elintarvikevalvontaa säätelevät elintarvikelaki (23/2006), EU:n asetus elintarvikehygieniasta EY/852/2004 ja MMM:n asetus eräiden elintarvikehuoneistojen elintarvikehygieniasta (28/2009).

Hävikin minimoimiseksi tarjoilla olleen ruoan menekkiä seurataan päivittäin ja kulutuksen mukaan arvioidaan seuraavan päivän ruoan menekki. Lisäksi ruoan valmistuksen ja kuumennuksen jaksottamisella varmistetaan, että ruokaa tehdään menekin mukaan.

Kuumentamatonta ruokaa voidaan säilyttää ja tarjota myöhemmin joten se ei muodosta hävikkiä.

Kehitämme ruoan tuottamisen toimintamallia niin, että voimme jatkossa vieläkin paremmin hallita hävikkiä.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Antti Värtelä

Lisätiedot

Paul-Erik Sultsi, puhelin: 310 32996

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

23.04.2012

---

paul-erik.sultsi(a)palmia.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

§ 403

V Ryj / Vt Arja Karhuvaaran aloite erityispysäköintiluvasta työtehtävien pysäköinnin sujuvoittamiseksi

Pöydälle 23.04.2012

HEL 2011-008248 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Liitteet

1 Vt Arja Karhuvaaran aloite

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäne esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättäne katsoa vt Arja Karhuvaaran aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Vt Arja Karhuvaara esittää aloitteessaan, että työtehtäviin liittyvien autojen pysäköintiä varten kehitettäisiin erityispysäköintilupa.

Kaupunginhallitus viittaa saatuihin lausuntoihin ja toteaa, että erityispysäköintiluvan kehittäminen vain joidenkin ammattiryhmien käyttöön ei ole mahdollista, eikä kaupunki voi omin päätöksin poiketa lain säätämistä pysäköintikielloista tai -rajoituksista.

Erityispysäköintilupa ei myöskään helpottaisi pysäköintiongelmaa, koska suurin ongelma on pysäköintipaikkojen riittävyys.

Kotisairaalan ja kotipalvelun henkilökunnan pysäköintiasiaa on selvitetty työryhmässä 2010, mutta työryhmä ei löytänyt suoranaista ratkaisumallia pysäköintiongelmiin. Työryhmä kuitenkin suositteli mm. yhteistoimintaa kiinteistöjen kanssa sekä rakentamispalvelun (Stara) kuljetusten käytön kokeilemista.

Työtehtäviin liittyvää purkamista ja lastaamista voidaan tieliikennelain mukaan suorittaa jalkakäytävältä, mikäli lähistöllä ei ole pysäköintipaikkaa käytettävänä tähän tarkoitukseen.

Khs katsoo edellä olevan riittäväksi selvitykseksi asiassa.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Liitteet

1 Vt Arja Karhuvaaran aloite

Päätöshistoria

Kaupunkisuunnittelulautakunta 17.01.2012 § 16

HEL 2011-008248 T 00 00 03

Päätös

Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti antaa valtuustoaloitteesta kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Erityispysäköintiluvan kehittäminen työtehtävien pysäköinnin sujuvoittamiseksi ei ole tarkoituksenmukaista, koska pysäköinnin ongelmana on lähinnä pysäköintipaikkojen riittämättömyys. On selkeintä, että kaikki maksavat pysäköinnistä tavanomaiseen tapaan. Mobiilit maksutavat helpottavat pysäköinnistä maksamista.

Pysäköinti on viime vuosien aikana vaikeutunut kantakaupungin katujen varsilla. Vaikeimmilla alueilla on kysymys ennen kaikkea pysäköintipaikkojen kokonaismäärän riittämättömyydestä. Maksullisten pysäköintipaikkojen käyttöaste suppean tutkimuksen perusteella elokuussa 2009 ydinkeskustan vilkkaimmilla kadunvarsipaikoilla päiväaikaan kello 9-19 oli 85 %. Vapaan paikan löytäminen muuallakin kantakaupungissa on vaikeaa.

Uusilla asuinalueilla yleiset pysäköintipaikat ja kadunvarsipaikat on varattu ensisijaisesti asiointi- ja vieraspysäköintiä varten. Pysäköintipaikka löytyneekin hieman helpommin kuin vanhoilla alueilla kantakaupungissa. Esikaupunkialueiden tonttikaduilla on pysäköinti pääsääntöisesti rajoittamatonta.

Määräaikaisen projektikohtaisen pysäköintiluvan kehittäminen työtehtävien pysäköinnin sujuvoittamiseksi ei ole tarkoituksenmukaista, koska pysäköinnin ongelmana on kantakaupungissa lähinnä pysäköintipaikkojen riittämättömyys. Eri ammattiryhmien jakaminen tärkeisiin ja vähemmän tärkeisiin ammattiryhmiin on myös vaikeaa. Paikkojen varaaminen luvan haltijoille katualueelta ei ole tarkoituksenmukaista, koska merkityt paikat saattaisivat olla joka tapauksessa hyvinkin kaukana kohteesta. Toisaalta paikkojen merkitseminen ei takaisi sitä, että paikka olisi vapaana.

Rakennusviraston katu- ja puisto-osaston alueidenkäyttöyksikkö vastaa yleisten alueiden vuokrauksesta rakennustyöhön. Alue vuokrataan työmaatoimintoihin liittyen eikä vuokrattavalla alueella ole pysäköinti yleensä sallittua. Työtehtävien hoitoon liittyvä pysäköinti on hoidettava kuten muukin asiointipysäköinti.

Työtehtäviin liittyvää pysäköintiä voidaan helpottaa hankkimalla Comet-maksulaite tai rekisteröityä pysäköinnin maksamiseen matkapuhelimella, jolloin ainakin maksuautomaatin etsimiseltä välttyttäisiin. Tonteilla ja kiinteistöjen alueilla saattaisi ainakin päivisin olla tilaa. Pysäköinnistä tulee tällöin sopia asianomaisten tahojen kanssa.

Kotisairaalan ja kotipalvelun henkilökunnan pysäköinnin helpottamista on erikseen selvittänyt kaupunginjohtajan nimeämä työryhmä apulaiskaupunginjohtaja Pekka Saurin johdolla. Työryhmän työ valmistui 31.1.2011. Työryhmä esitti, että terveystieteiden kaakkoisen kotihoitoyksikön Laajasalon lähipalvelualueella 2 kokeillaan kuuden kuukauden ajan yhteiskyytien kokeilumallia, jossa vähintään kaksi leasing autoa korvataan kuljettajalla ja Staran leasing autolla. Pysäköintipaikkaa ei tällöin tarvita välttämättä ollenkaan.

Pysäköintimahdollisuuksien helpottamiseen ei työryhmä löytänyt suoranaista ratkaisumallia, koska pysäköinnin ongelmana on lähinnä pysäköintipaikkojen riittämättömyys vaikeimmilla alueilla. Kaupunki ei voi myöskään sallia pysäköintiä jalkakäytävällä tieliikenneläin vastaisesti eikä pysäköintipaikkojen merkitseminen katualueelta ole tarkoituksenmukaista, koska paikkojen tarve vaihtelee jatkuvasti. Pysäköintiä voidaan helpottaa hankkimalla työntekijöiden käyttöön pysäköintimaksulaitteita ja sopimalla pysäköintijärjestelyistä yksityisten tahojen ja kaupungin kiinteistöjen kanssa.

Esittelijä

liikennesuunnittelupäällikkö
Olli-Pekka Poutanen

Lisätiedot

23.04.2012

Jari Tikkanen, liikenneinsinööri, puhelin: 310 37089
jari.tikkanen(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

§ 404

V Ryj/ Vt Sari Näreen aloite näkövammaisten liikkumisen helpottamisesta

Pöydälle 23.04.2012

HEL 2011-009200 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Liitteet

1 Vt Sari Näreen aloite

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäneen esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättäneen katsoa vt Sari Näreen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Kaupunginhallitus viittaa saatuihin lausuntoihin ja toteaa, että mahdollisuuksia esteettömään liikkumiseen on parannettu lukuisilla tavoilla Helsinki kaikille -esteettömyystyön puitteissa.

Esteettömyys otetaan huomioon kaivutöissä ja tilapäisissä liikennejärjestelyissä. Esteettömyyteen liittyvää koulutusta on myös annettu sekä kaupungin että yksityisille urakoitsijoille. Aloitteessa mainittu Tennispalatsin edessä oleva tankoeste korvataan esteettömällä ratkaisulla.

A-standien yms. kulkemista haittaavien esteiden sijoittelua selvittänyt työryhmä jätti raporttinsa helmikuussa ja esitti mm. standien käyttöä koskevien linjausten laatimista, rakennustapaohjeen antamista standien sijoittelusta, tiedotuksen ja yhteistyön lisäämistä ohjeiden noudattamisen valvonnassa. Kaupunginjohtaja on 14.3.2012 merkinnyt raportin tiedoksi ja kehottanut ao. virastoja ryhtymään esitettyihin

toimenpiteisiin asiassa. Uudet linjaukset ja ohjeet valmistellaan 2012 aikana.

Nykyinen raitiovaunujen Helmi-järjestelmä korvataan uudella taksa- ja lippujärjestelmän uusimishankkeen yhteydessä. Metrovaunujen opastusjärjestelmän uusiminen alkaa 2012. Taustamelun vähentäminen liikekeskuksissa on kiinteistönomistajien vastuulla.

Taustamelun vähentäminen liikekeskuksissa on kiinteistönomistajien vastuulla.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Liitteet

1 Vt Sari Näreen aloite

Päätöshistoria

Toimitusjohtaja 22.3.2012

HEL 2011-009200 T 00 00 03

Sari Näreen valtuustoaloite koskien näkövammaisten liikkumien helpottamista.

1. HKL pyrkii toimissaan tuottamaan esteetöntä liikkumista myös liikenteen poikkeustilanteissa kuten rakennustöiden yhteydessä. Edellytämme omilta työntekijöiltämme sekä urakoitsijoiltamme siisteyttä ja kulkuväylien pitämistä esteettöminä. Työmailla on rakennustöiden aikana valvoja, jonka tehtävänä on valvoa myös työmaiden siisteyttä ja turvallisuutta.
2. HKL pyrkii pitämään metroasemat ja muut tilansa vapaana ylimääräisestä taustamelusta. Metroasemilla, metrojunissa ja raitiovaunuissa ei esimerkiksi sallita taustamusiikkia.
3. Raitiovaunuissa kokeiltu pysäkkikuulutusjärjestelmä kuuluu vuonna 1999 käyttöön otettuun Helmi-järjestelmään, jonka

yhteydessä tutkittiin pysäkkikuulutusten toimivuutta. Silloinen järjestelmä ei täyttänyt sille asetettuja laatuvaatimuksia etenkin äänen laadun osalta.

Nykyinen Helmi-järjestelmä korvataan 2014 jälkeen uudella HSL:n Lippu- ja Informaatiojärjestelmällä (LIJ 2014). HSL tutkii tämän yhteydessä mahdollisuutta toteuttaa pysäkkikuulutukset uudestaan aiempaa paremmalla järjestelmällä. HSL tutkii samassa yhteydessä myös muita tapoja toteuttaa pysäkkitiedon välittäminen näkövammaisille esim. matkapuhelimella.

HKL mahdollistaa pysäkkikuulutusjärjestelmän mahdollisen käytön omissa raitiovaunuissaan pitämällä huolen, että vaunujen äänentoistojärjestelmä on pysäkkikuulutusten vaatimalla teknisellä tasolla.

4. HKL toteuttaa omalta osaltaan Helsinki kaikille – hankkeen toimia. HKL yhdessä HSL:n kanssa on kiirehtinyt pysäkkien peruskorjausta ja kunnostusta, joiden yhteydessä pysäkkejä muutetaan esteettömyysohjeen mukaiseksi. HKL aloittaa vuonna 2012 metroasemien opastusjärjestelmän uusimisen, jonka suunnittelussa otetaan erityisesti huomioon esteettömyys ja näkövammaisten liikkuminen.

Raitiovaunukaluston esteettömyys paranee kun uusi täysin matalalattiainen NRV 2010 kalusto otetaan käyttöön 2013-2018. 10 vielä korjaamattomista nykyisistä korkealattiaista raitiovaunuista varustetaan matalalattiaisella jatko-osalla. HKL:n tavoite on, että vuonna 2015 yhdeksän kymmenestä ajetuista raitiovaunujen lähdoista on matalalattiaisia.

Lisätiedot

Lähdetie Artturi, projektipäällikkö, puhelin: 310 35245
artturi.lahdetie(a)hel.fi

Ympäristölautakunta 21.02.2012 § 55

HEL 2011-009200 T 00 00 03

Päätös

Ympäristölautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Kaupunginvaltuutettu Sari Näre ja 34 muuta valtuutettua ovat tehneet 30.11.2011 aloitteen koskien etenkin näkövammaisten, mutta myös liikuntarajoitteisten ja lastenvaunujen kanssa kulkevien liikkumisen helpottamista. Aloitteessa todetaan, että Helsinki kaikille – hankkeen tavoite saada kaupungin julkiset tilat esteettömiksi vuoteen 2011 mennessä ei ole toteutunut.

Aloitteessa esitetään, että Helsingin jalkakäytäviä siistitään liikkumista häiritsevistä ylimääräisistä esteistä (mm. tolpat, ständit, työmaasotku jne.), kaupallista taustamelua vähennetään (mm. kauppakeskuksissa), lähtö- ja pysäkkikuulutuksia lisätään julkisissa liikennevälineissä alkaen kolmosen ratikan pysäkkikuulutusten palauttamisesta sekä kiirehditään Helsinki kaikille –hankkeen tavoitteiden toteutumista.

Asiasta on pyydetty ympäristölautakunnan lausunto 29.2.2012 mennessä.

Helsinki kaikille (aikaisemmin Esteetön Helsinki) -projekti käynnistyi vuonna 2002. Toimintaohjeena ja periaatteena oli kaupunginhallituksen 15.10.2001 päätöksen mukainen liikkumisesteettömyysstrategia-ohjelma. Helsingin kaupunki on panostanut eri hallintokuntien yhteistyönä esteettömyyteen tähtääviä käytännön toimenpiteitä Helsingin kaupungin esteettömyysuunnitelman mukaisesti. Suunnitelman tarkoituksena oli käytännön työn ohjaaminen niin, että se edistäisi mahdollisimman tehokkaasti esteettömyyttä koko kaupungin laajuudessa ja auttaisi hallintokuntia niiden omassa esteettömyystyössä.

Ympäristölautakunta suhtautuu aloitteeseen myönteisesti todeten kuitenkin, että siinä mainitut asiat eivät kuulu ympäristökeskuksen toimialaan, paitsi Helsinki kaikille –hankkeen mukaisesti kaikille hallintokunnille annettu yleinen velvoite ottaa kaikessa toiminnassaan huomioon esteettömyys.

Esittelijä

ympäristöjohtaja
Pekka Kansanen

Lisätiedot

Leea Kultanen, johtava terveystarkastaja, puhelin: +358 9 310 31522
lea.kultanen(a)hel.fi

Yleisten töiden lautakunta 14.02.2012 § 70

HEL 2011-009200 T 00 00 03

Päätös

Yleisten töiden lautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Esteettömyys kaivutöissä ja tilapäisissä liikennejärjestelyissä

Rakennusvirastossa on panostettu paljon kaivu- ja rakennustöiden yhteydessä syntyvien työmaaympäristöjen esteettömyyteen. Erityisesti jalankulkuväylillä ja pyöräteillä olevien työmaiden suojausta ja tilapäisten liikennejärjestelyjen parempaa ohjaavuutta on kehitetty ohjeistuksen, koulutuksen ja valvonnan avulla. Lähtökohtana kehittämistyölle on toiminut vuonna 2006 Helsinki kaikille -projektille valmistunut insinöörityö Esteettömyys tilapäisissä liikennejärjestelyissä ja sen pohjalta laadittu SuRaKu -ohjekortti 8 Tilapäiset liikennejärjestelyt.

Syksyllä 2006 esteettömyys oli ensimmäistä kertaa mukana osana työmaiden lupa-asioita, suojausta ja liikennejärjestelyjä käsittelevää kaivukoulutusta. Koulutus oli pääkaupunkiseudun yhteinen, ja siihen osallistui noin 100 urakoitsijaa, jotka tekevät kaivu- ja liikennejärjestelyitä Helsingissä, Espoossa, Vantaalla ja Kauniaisissa. Kokeiluvuoden jälkeen esteettömyydestä tuli pysyvä aihe vuosittain järjestettävää kaivukoulutusta.

Vuonna 2007 Helsinki kaikille -projekti järjesti yhdessä rakennusviraston alueidenkäyttöyksikön kanssa kaksi erityisesti esteettömyyteen liittyvää työmaakoulutusta. Koulutuksiin osallistui tarkastajia ja valvoja rakennusvirastosta, Helsingin Energialta ja Helsingin Vedestä sekä yksityisiä urakoitsijoita. Helsingin vammaisneuvoston esteettömyystyöryhmä oli mukana koulutuspäivissä luennoimassa ja työmaatestikierroksilla. Osallistujat saivat kokeilla liikkumista pyörätuolin ja näkövammaisuutta simuloivien lasien kanssa. Koulutuspäivissä oli yhteensä noin 50 osallistujaa ja molemmat koulutuspäivät saivat osallistujilta hyvää palautetta.

Vuonna 2008 pidettiin kaksi vastaavaa työmaakoulutuspäivää rakennusviraston pysäköinnintarkastajille, joiden työnkuvaa laajennettiin koskemaan jalankulku- ja pyöräteillä olevien työmaiden valvontaa. Koulutukseen osallistui yhteensä noin 55 henkilöä. Pysäköinnintarkastajien työnkuvan laajentaminen oli kokeilu, jota päätettiin jatkaa työmaiden valvonnasta saatujen hyvien kokemusten vuoksi. Vuoden 2008 aikana pysäköinnintarkastajilta tuli noin 200 ilmoitusta työmaista ja lisääntynyt valvontatyö koettiin hyödylliseksi erityisesti keskusta-alueella.

Vuonna 2010 alueidenkäyttöyksikkö järjesti työmaiden tehovalvontaviikon, jonka aikana kiinnitettiin huomiota työmaiden

suojauksiin ja liikennejärjestelyjen toimivuuteen jalankulku- ja pyöriteillä erityisesti Helsingin keskustassa. Helsinki kaikille -projekti osallistui teemaviikkoon kiertämällä tarkastajista ja pysäköinnintarkastajista koostuvan ryhmän mukana yhtenä tehoviikon päivistä. Samanlainen tehovalvontaviikko järjestettiin myös vuonna 2011.

Kaupallisen taustamelun vähentäminen

Kauppakeskuksissa ja muissa yksityisissä tiloissa taustamelun vähentäminen on kiinteistön omistajan vastuulla.

Lähtö- ja pysäkkikuulutusten lisääminen julkisissa liikennevälineissä

Helsinki kaikille -projekti on laatinut Helsingin kaupungin esteettömyyslinjaukset, jotka tulevat kaupunginhallituksen päätettäväksi kevään 2012 aikana. Helsingin kaupungin esteettömyyslinjausten tarkoituksena on toimia yhtenäisinä koko kaupunkia ja kaikkia hallintokuntia koskevinä yleisinä linjauksina esteettömyystyössä. Esteettömyyslinjaukset muodostavat kokonaiskehityksen eri hallintokuntien omille esteettömyyteen liittyville toteutusohjelmille. Yhtenä painopistealueena on kaavoitus ja liikennesuunnittelu, johon kuuluu myös julkisen liikenteen verkoston toimivuus. Julkisen liikenteen verkoston toimivuuteen sisältyy myös se, että liikennevälineisiin saadaan selkeät pysäkkikuulutukset ja -näytöt palvelemaan myös näkö- ja kuulovammaisia käyttäjiä. Tämä periaate on kirjattu esteettömyyslinjauksiin ja se kuuluu Helsingin seudun liikenteen toimialaan.

Tennispalatsin raitiovaunupysäkin edessä suojatien kohdalla oleva tankoeste

Tennispalatsin raitiovaunupysäkin edessä suojatien kohdalla oleva tankoeste johtuu Kampin linja-autoterminaalien järjestelyistä. Este tullaan korvaamaan turvallisella ja esteettömällä ratkaisulla mahdollisimman pian.

Helsingin kaupungin esteettömyyslinjaukset ja yleisten alueiden lupaehdot

Helsingin kaupungin esteettömyyslinjauksien tarkoituksena on toimia yhtenäisinä koko kaupunkia ja kaikkia hallintokuntia koskevinä yleisinä linjauksina esteettömyystyössä. Esteettömyyslinjaukset muodostavat kokonaiskehityksen eri hallintokuntien omille esteettömyyteen liittyville toteutusohjelmille ja hallintokuntien kesken käytävälle vuorovaikutukselle. Helsingin kaupungin esteettömyyslinjaukset tuodaan kaupunginhallitukseen kevään 2012 aikana.

Lumivallien poistaminen katujen ja jalkakäytävien aurauksen yhteydessä vaatii työohjeiden tarkentamista, yhteistyön lisäämistä ja tarvittaessa resurssien lisäämistä.

Yleisten alueiden lupaehdot tarkistetaan esteettömyyden osalta (tapahtumat, terassit ym. tilapäiset rakenteet).

Mainostelineiden sijoittamisen, määrän ja ominaisuuksien kriteerit tarkistetaan sisältäen myös A-standeja koskevan linjauksen.

Helsinki kaikille -projektin tavoitteiden toteutuminen ja seuranta

Helsingin kaupungin esteettömyystyötä jatketaan 31.12.2011 päättyneen Helsinki kaikille -projektin jälkeenkin. Kaupunginhallitus päätti 16.1.2012, että Helsinkiin perustetaan määräaikainen esteettömyysasioiden neuvottelukunta. Neuvottelukunnan keskeisenä tehtävänä on koordinoida ja edistää koko kaupungin esteettömyystyötä ja seurata esteettömyyden toimeenpanoa käytännön hankkeissa eri hallintokunnissa. Neuvottelukunta koostuu eri hallintokuntia sekä vammais- ja vanhusneuvostoa sekä yleisten töiden lautakuntaa edustavista jäsenistä. Neuvottelukunnan puheenjohtajana toimii apulaiskaupunginjohtaja Pekka Sauri. Neuvottelukunta raportoi toiminnastaan vuosittain kaupunginhallitukselle.

Käsittely

14.02.2012 Ehdotuksen mukaan

Esittelijä lisäsi päätösehdotuksen kappaleen 10 jälkeen seuraavaan uuden kappaleen:

"Lumivallien poistaminen katujen ja jalkakäytävien aurauksen yhteydessä vaatii työohjeiden tarkentamista, yhteistyön lisäämistä ja tarvittaessa resurssien lisäämistä."

Lisäksi esittelijä poisti päätösehdotuksen kappaleen 9 toisen virkkeen: "Este on tilapäinen ja poistuu vuoteen 2015 mennessä."

Esittelijä

kaupungininsinööri
Raimo K Saarinen

Lisätiedot

Pirjo Tujula, projektinjohtaja, puhelin: 310 38410
pirjo.tujula(a)hel.fi

§ 405

V Ryj / Vt Tuomo Valokaisen aloite metron iltaliikenteen lisäämisestä

Pöydälle 23.04.2012

HEL 2011-009188 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Vt Tuomo Valokaisen aloite
- 2 HSL:n lausunto 25.1.2012

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäne esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättäne katsoa vt Tuomo Valokaisen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Vt Tuomo Valokainen esittää aloitteessaan metron iltaliikenteen lisäämistä.

Kaupunginhallitus viittaa saatuihin lausuntoihin ja toteaa, että metron liikennöintiäajan jatkaminen nykyisestä ei ole taloudellisesti perusteltua. Liikennöintiäajan jatkaminen olisi kallista erityisesti liityntäbussiliikenteen järjestämisestä ja metroasemien aukipitamisestä aiheutuvien kustannusten vuoksi. Lisäksi aukipitäminen lisäisi vartiointi- ja siivouskuluja.

Suurten tapahtumien yhteydessä sen sijaan on tarkoituksenmukaista laajentaa liikennettä liikennöintiäaikaa jatkamalla.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Vt Tuomo Valokaisen aloite
- 2 HSL:n lausunto 25.1.2012

Päätöshistoria

Liikennelaitos-liikelaitoksen johtokunta (HKL) 20.01.2012 § 12

HEL 2011-009188 T 00 00 03

Päätös

Liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunta päätti antaa metron iltaliikenteen lisäämistä koskevasta aloitteesta kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Metroliiikenteen liikennöintiajan määrittäminen kuuluu HSL:n toimivaltaan. Liikennöintiajan pidentäminen vaikuttaa kuitenkin oleellisesti metron muuhunkin toimintaan.

Metro liikennöi nykyisin siten, että viimeinen metro lähtee Ruoholahdesta itään klo 23.26. Tämän jälkeen itään liikennöidään yöbusseilla, jotka liikennöivät arkiöinä noin 1.30:een ja viikonloppuöinä klo 4:ään. Matkustajamäärät ovat klo 23.30 jälkeen niin pienet, että metron kapasiteetti olisi ylimitoitettu paitsi arkisin myös viikonloppuisin.

Metron liikennöintiajan jatkaminen olisi kallista varsinaisten liikennöintikustannusten lisäksi tulevien liityntäbussiliikenteen järjestämisestä ja metroasemien auki pitämisestä aiheutuvien kustannusten johdosta.

Toteutetuissa jatkettun metroliiikenteen kokeilussa vartijoiden ja siivoojien normaaleja työvuoroja on pidennetty ja aluevalvontakeskukseen on otettu yksi henkilö lisää. Jos liikennöintiä jatkettaisiin kahdella ja puolella tunnilla joka päivä, olisivat asemien lisäkustannukset noin 90.000 euroa/kk ja liikennöintikustannusten lisäys noin 160.000 euroa/kk. Liikennöinnin jatkaminen lyhentäisi vaunujen siivous- ja huoltoaikaa yöllä. Erityisesti viikonloppuisin siivoustarve on keskimääräistä selvästi suurempi.

Jatkettu liikennöinti vähentäisi oleellisesti ratatöihin käytettävissä olevaa aikaa. Nykyisin sitä on noin 5 tuntia yössä, pidennys puolittaisi ajan. Lähivuosina nykyistä rataverkkoa käytettäneen paljon

Länsimetron rakentamiseen liittyvissä kuljetuksissa. Näiden toteutus vaarantuu, jos liikennettä jatketaan.

Suurten tapahtumien yhteydessä metron liikennettä on tarkoituksenmukaista myös jatkossa laajentaa normaalia liikennöintiä jatkamalla. Metron suuri kapasiteetti tarjoaa näissä poikkeustilanteissa joukkoliikennepalvelun, jota on vaikea hoitaa tasokkaasti bussiliikenteellä. Lisäkustannusta voidaan suurten tapahtumien ollessa kyseessä pitää kohtuullisena.

Esittelijä

metroliikennejohtaja
Tapio Hölttä

Lisätiedot

Tapio Hölttä, metroliikennejohtaja, puhelin: 310 35683
tapio.holtt(a)hel.fi

§ 406

V Ryj / Vt Laura Kolben aloite kantakaupungin joulu- ja talvivalaistuksesta

Pöydälle 23.04.2012

HEL 2011-009964 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Vt Laura Kolben aloite
- 2 Helsingin Energian johtokunnan lausunto
- 3 Helsinki City Markkinointi ry:n lausunto
- 4 Helsingin seudun kauppakamarin lausunto

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäne esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättäne katsoa vt Laura Kolben aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Vt Laura Kolbe esittää aloitteessaan, että kaupunki olisi aktiivinen joulu- ja talvivalaistuksen lisäämisessä erityisesti kantakaupungissa.

Kaupunginhallitus viittaa saatuihin lausuntoihin ja toteaa, että kaupunki vastaa julkisesta ulkovalaistuksesta, johon kuuluu katujen, puistojen ja aukioiden valaistus. Lisäksi kaupunki valaisee kaupunkikuvallisesti merkittäviä rakenteita kuten siltoja ja vesitorneja ja julkisia veistoksia. Kaupunki ei ole osallistunut jouluvalaistuksen tekemiseen, mutta Helsingin Energian kautta on toteutettu Aleksanterinkadun ja Esplanadin joulu- ja talvivalaistukset. Myös aloitteessa mainituille muille kohteille Mannerheimintien alkupäätä lukuun ottamatta on rakennettu jakelu- ja valaistusverkoista erotettu jatkuva sähkönsyöttö palvelemaan esim. katuvalaistustarpeita.

Helsingissä on käynnistetty tai käynnistymässä useita keskustan valaistuksen kehittämiseen tähtäviä hankkeita. Vuonna 2012 käynnistetään valaistuksen tarveselvitys, jossa mm. määritellään katujen valaistusluokat ja muut valaistuksen ominaisuudet. Ydinkeskustan alueelle laaditaan valaistuksen yleissuunnitelma. Useiden merkittävien keskustakohteiden valaistus uusitaan lähivuosina. Uusittavia valaistuskohhteita ovat mm. Senaatintori ympäristöineen, Rautatientori ja Rautatieaseman ympäristö sekä ns. Unioninakseli. Suunnitteluun pyritään yhdistämään katu- ja torialueiden valaistuksen lisäksi myös ympäröivien rakennusten julkisivuvalaistus. Kauppatorille toteutetaan jouluvalaistuksen vaatima jatkuva sähkönsyöttö lähivuosina laajennettavan torisähköverkon kautta.

Kaupungilla ei kuitenkaan ole taloudellisia mahdollisuuksia merkittävästi lisätä rahallista panostustaan erilliseen, aloitteessa tarkoitettuun mittavaan jouluvalaistushankkeeseen. Kaupunki kannustaa yksityisiä toimijoita jouluvalaistusten toteuttamisessa ja mahdollisuuksien mukaan osoittaa valoille sijoituspaikkoja katu- ja puistoalueilta.

Khs katsoo edellä olevan riittäväksi selvitykseksi asiassa.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Vt Laura Kolben aloite
- 2 Helsingin Energian johtokunnan lausunto
- 3 Helsinki City Markkinointi ry:n lausunto
- 4 Helsingin seudun kauppakamarin lausunto

Päätöshistoria

Rahoitusjohtaja 28.3.2012

HEL 2011-009964 T 00 00 03

Talous- ja suunnittelukeskus esittää aloitteesta lausuntonaan seuraavaa:

Helsingin kaupungin strategiaohjelman 2009–2012 mukaisesti kaupungin keskustaa halutaan elävöittää. Tavoitteena on luoda ja taata ympärivuotinen tapahtuma- ja ohjelmatarjonta sekä kehittää palvelukulttuuria vahvistaen näin keskustan kilpailukykyä ja

vetovoimaa. Kehittämisessä tulee huomioida myös ympäristö ja yleinen kaupunkitila: siisteys, valot, viheralueet.

Helsinki kilpailee joulu- ja talvimatkailijoista muiden suurkaupunkien kanssa. Joulutorit, -valot ja -koristeet ovat perinteisesti matkailullinen valtti hyvin monissa Euroopan kaupungeissa. Suomi on joulupukin kotimaa ja Helsinki joulupukin pääkaupunki. Pääsääntöisesti Helsingissä joulu- ja talviajan valaistus on erittäin hillittyä. Tämä saattaa olla varsinkin matkailijoille yllätys ja suoranainen pettymys. Tunnelman rakentamiseen ja elämyksien vahvistamiseen tulisi ehdottomasti sijoittaa enemmän. Talvikauden valttikortin kehittämiseen ja taloudellisten resurssien takaamiseksi tarvitaan vahva tahto ja monitahoinen sitoutuminen: kaupunki, kiinteistönomistajat, kauppakeskukset ja kauppiat.

Erilaisia valoon liittyviä hankkeita toteutettiin jo joulukaudella 2011: kaupungintalon sisäpihan ja Sofiankadun valaistus ja koevalaistus Torikortteleissa Senaatintorin kohdalla vahvistaen perinteistä Aleksanterinkadun jouluvalaistusta. Näitä aloitettuja hankkeita on tarkoitus jatkaa ja uusia ideoita on syntynyt. Valo on tehokas elementti, jolla voi kohottaa kaupungin upean sydänalueen tunnelmallisuutta ja viehättävyyttä vuoden pimeimpänä aikana.

Tammikuussa järjestettävästä Lux Helsinki –valotapahtumasta saatujen palautteiden perusteella valolla voidaan luoda iloa ja elämyksiä asukkaille ja matkailijoille. Talven pitkä pimeys voidaan kääntää iloksi: Valo on kuin musiikki, joka haihtuu. Hetkellisyys tekee siitä niin ihmeellisen. Sitä ei voi koskettaa muuten kuin sydämellään (lainaus avoimesta palautteesta - kävijätutkimus 2012).

Valaistuksen erikoisratkaistut ja valotaiteen tekniikka on kustannuksiltaan melko kallista. Itse sähkönkulutus uusien tekniikoiden (mm. led-tekniikka) hyödyntäen muodostaa suhteessa hyvin pienen kustannuksen itse valaistuksessa.

Esimerkiksi Lux Helsingin teoksien tekniset kustannukset ovat vuositasolla satoja tuhansia euroja riippuen millaisia teoksia tuotetaan. Valotapahtuman tekeminen on luonteeltaan kuitenkin eri asia kuin vuosittain toistuvat jouluvalaistukset tai julkisen tilan valaistusratkaisut. Jouluvalaistuksessa teknisen perusinvestoinnin ja visuaalisen suunnittelun lisäksi syntyy pitkällä tähtäimellä ripustus-, purku-, huolto- ja varastointikustannuksia.

Kantakaupungin pysyvien, vuosittain käytettävien valaistusratkaisuiden investointimahdollisuuksista tulisi keskustella eri toimijatahojen kanssa. Laadukas ja tasapainoinen kaupunkikuva vaatii yhtenäistä suunnitelmaa myös erikoisratkaisuiden osalta, jotta kaupunkimiljööseen asetetut visuaaliset ja arkkitehtoniset tavoitteet säilyvät.

Keskustan kaupallisten toimijoiden ja kaupungin oma sitoutuminen sekä molempien taloudellinen panostus on asian edistämiseksi välttämätöntä

Mikäli kaupungin strategiaohjelmaan sisältyvää keskusta-alueen elävöittämistä ja kehittämistä halutaan toteuttaa, se edellyttää keskustan kaupallisten toimijoiden ja kaupungin tiiviimpää yhteistyötä ja huomattavia taloudellisia lisäresursseja.

Lisätiedot

Machere Saila, tapahtumapäällikkö, puhelin: 310 25903
saila.machere(a)hel.fi

Kaupungininsinööri 26.3.2012

HEL 2011-009964 T 00 00 03

Laura Kolbe ja 21 muuta valtuutettua toteaa aloitteessaan, että Helsingin kaupungilla on suuri vastuu toimia uutta luovan jouluvalaistuksen edelläkävijänä julkisissa tiloissaan ja esittää, että Helsingin kaupunki olisi aloitteellinen vuonna 2012 kantakaupungin joulu- ja talvivalaistuksen suunnittelussa. Lisäksi aloitteessa todetaan, että design pääkaupunkivuosi olisi sopiva ajankohta kantakaupungin valaistusohjelman innovatiiviseen suunnittelemiseen.

Helsingissä kaupunki vastaa julkisesta ulkovalaistuksesta, mihin kuuluu katujen, puistojen sekä aukoiden valaistus. Tämän lisäksi kaupunki valaisee kaupunkikuvallisesti merkittäviä omistamiaan rakenteita kuten siltoja ja vesitorneja sekä julkisia veistoksia.

Joulu- ja kausivalaistusten toteuttamisesta ovat sen sijaan vastanneet yksityiset toimijat, eikä niihin ole käytetty kaupungin varoja. Yleisimmin jouluvalaistuksen toteuttaja on tavaratalo, kauppakeskus tai alueen kauppiaiden muodostama kauppiasyhdistys tai -yhtiö. Tyypillisiä tällä tavoin toteutettuja jouluvalaistuksia ovat katupuihin ja kiinteistöjen seiniin asennetut valot mm. Mannerheimintiellä ja Narinkkatorilla. Toteuttajina ovat alueen suuret toimijat, Stockmann, Sokos, Forum ja Kampinkeskus. Aleksanterinkadun ja sen lähiympäristön jouluvaloista on vastannut kauppiaiden muodostama markkinointiyhtiö. Esplanadin puiston puihin asennetuista talvivaloista taas on vastannut Helsingin Energia energiayhtiön ominaisuudessa, eikä niitäkään ole rahoitettu kaupungin budjettivaroin. Lisäksi Helsingin Energia on avustanut Aleksanterinkadun jouluvalaistuksen toteutuksessa.

Edellä mainittujen lisäksi pimeän ajan kaupunkikuvaan vaikuttaa merkittävästi kiinteistöjen julkisivuvalaistus. Näiden toteutuksesta ja kustannuksista vastaavat kiinteistöt ja niiden toteutusta valvoo lupamenettelyn avulla rakennusvalvontavirasto.

Valaistusasioiden vastuu ja hoito on Helsingissä jakautunut usealle eri hallintokunnalle. Katu- ja puistovalaistuksesta vastaa rakennusvirasto, kiinteistöjen julkisivu- ja pihavalaitusta ohjeistaa ja valvoo rakennusvalvontavirasto, uusien projektialueiden valaistusperiaatteiden laatimisesta vastaa kaupunkisuunnitteluvirasto ja valotapahtumista vastaa talous- ja suunnittelukeskus. Tämän lisäksi esim. liikuntavirasto, liikennelaitos ja Helsingin Satama vastaavat omien alueidensa valaistuksista. Joulu- ja talvivalaistuksen toteuttamista ei ole osoitettu minkään viraston vastuulle, eikä siihen ole kaupungin varoja käytetty.

Helsinki liittyi vuonna 2009 kansainvälisen valonkaupunkien verkoston LUCI:n jäseneksi (Lighting Urban Community International). LUCI-verkosto tarjoaa mahdollisuuksia valaistuksen kehittämiseksi mm. eri yhteistyöryhmien kautta. Tällä hetkellä järjestön puitteissa työskentelee neljä työryhmää, joiden teemoina ovat: 1) Valaistus ja kulttuuri, 2) Valaistuksen sosiaaliset vaikutukset, 3) Kestävä kehitys ja uusi teknologia, 4) Valaistus ja matkailu. LUCI-toiminnan myötä on myös kaupungin sisäistä yhteistyötä valaistusasioissa lisätty. Toimintaa koordinoi kaupungin sisällä hallintokeskus.

Helsingissä on käynnistetty tai käynnistymässä useita keskustan valaistuksen kehittämiseen tähtäviä hankkeita. Vuonna 2012 käynnistetään koko kaupunginlaajuinen valaistuksen tarveselvitys, missä mm. määritellään katujen valaistusluokat ja muut valaistuksen ominaisuudet. Tämän lisäksi ydinkeskustan alueelle laaditaan valaistuksen yleissuunnitelma, missä määritellään yksityiskohtaisemmin keskustan valaistusperiaatteet sekä mm. valaistaviksi esitettävät rakennusten julkisivut. Näiden lisäksi useiden merkittävien keskustakohteiden valaistus uusitaan lähivuosina ja suunnittelu aloitetaan kuluvan vuoden aikana. Uusittavia valaistuskohhteita ovat mm. Senaatintori ympäristöineen, Rautatientori ja rautatieaseman ympäristö sekä ns. Unioninakseli. Suunnitteluun pyritään yhdistämään katu- ja torialueiden valaistuksen lisäksi myös ympäröivien rakennusten julkisivuvalaistus, jolla varmistetaan kaupunkitilan kokonaisvaltainen kehittäminen.

Aloitteessa esitetään, että kaupunki olisi aloitteellinen kantakaupungin joulu- ja talvivalaistuksen suunnittelussa. Rakennusvirasto pitää ajatusta joulu- ja talvivalaistuksen suunnittelu-yhteistyöstä eri osapuolten kesken kannatettavana. Nykyisen rahoitustilanteen vallitessa kaupungilla ei kuitenkaan ole edellytyksiä jouluvalaistuksen laajamittaiseen toteutukseen. Kaupunki kannustaa yksityisiä toimijoita jouluvalaistusten toteuttamisessa ja mahdollisuuksien mukaan osoittaa valoille sijoituspaikkoja katu- ja puistoalueilta. Jos kaupunki ottaa jouluvalaistusten suunnittelussa ja toteutuksessa aiempaa suuremman roolin, on rakennusviraston mielestä matkailu- ja elinkeinopalvelujen merkittävä panos yhteistyössä välttämätöntä.

23.04.2012

Lisätiedot

Sandström Juhani, valaistuspäällikkö, puhelin: 310 38521
juhani.sandstrom(a)hel.fi

Raimo K Saarinen
kaupungininsinööri

Osmo Torvinen
osastopäällikkö

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

§ 407

V Kaj / Vt Elina Moision aloite asumisen kustannusten alentamisesta autopaikkamääräyksiä väljentämällä

Pöydälle 23.04.2012

HEL 2011-005295 T 10 00 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintosihteeri, puhelin: 310 74325
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

1 Vt Elina Moision aloite

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäne esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättäne katsoa Elina Moision aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Valtuutettu Elina Moisio esittää aloitteessaan, että kaupunki selvittäisi vaihtoehtoisia malleja nykyisille autopaikkamääräyksille muun muassa väljentämällä niitä asumiskustannusten vähentämiseksi.

Kaupunginhallitus viittaa saatuihin lausuntoihin ja toteaa, että kaupunkisuunnittelulautakunta on 7.2.2012 hyväksynyt uudet asuintonttien autopaikkamäärien laskentaohjeet. Uusissa ohjeissa esitetään vähimmäismäärät autopaikoille, jotka asuintonteille tulee rakentaa. Autopaikkojen maksimimääriä ei säännellä. Tavoitteena on, että asuintonteille rakennettaisiin tarpeeseen nähden riittävästi pysäköintipaikkoja. Vanhoihin ohjeisiin verrattuna vaaditut autopaikkamäärät ovat uusissa ohjeissa pienentyneet 0 - 20 prosenttia tapauksesta riippuen. Uusina asuntojen pysäköintipaikkamääriin vaikuttavina tekijöinä ohjeeseen on otettu mukaan joukkoliikenteen palvelutaso sekä yhteiskäyttöautojen käyttömahdollisuus.

Kaupunkisuunnitteluvirastossa aloitetaan keväällä 2012 liikennejärjestelmätason selvitys Helsingin pysäköintipolitiikasta. Selvityksen tulokset vaikuttavat kaupungin pysäköinnin järjestelyihin sekä asukkaiden ja muiden toimijoiden pysäköintipaikkojen määriin. Tulevaisuudessa on tarkoitus kohdistaa autopaikkojen kustannuksia nykyistä suuremmin niiden käyttäjille maankäytön ja asumisen toteutusohjelmassa määritellyn tavoitteen mukaisesti.

Kaupunginhallitus katsoo edellä olevan riittäväksi selvitykseksi asiassa.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintosihteeri, puhelin: 310 74325
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

1 Vt Elina Moision aloite

Päätöshistoria

Asuntotuotantotoimikunta 21.03.2012 § 49

HEL 2011-005295 T 10 00 00

Päätös

Asuntotuotantotoimikunta päätti antaa kaupunginhallitukselle esittelijän muutetun ehdotuksen mukaisen seuraavan lausunnon:

Lausunto

Asumisen kustannukset alas autopaikkamääräyksiä väljentämällä

Valtuustoaloitteessa ehdotetaan, että Helsingin kaupungin rakentamiseen liittyviä autopaikkamääräyksiä väljennetään, jotta asumisen kustannukset Helsingissä saadaan painettua alas.

Aloite puuttuu tärkeään asiaan. Autopaikoituksen kustannukset ovat nousseet merkittävästi viimeisten vuosikymmenien aikana.

Kustannusten nousu ei johdu niinkään vaadittavien autopaikkojen määrien kasvusta, mikä on ollut suhteellisen vähäistä, vaan autopaikan tyyppin vaihtumisesta maantasopaikoituksesta lähinnä pihakannen alaisiin autopaikkoihin. Yhdessä kuitenkin nämä kaksi tekijää, autopaikan korkea rakentamiskustannus ja joustamaton

autopaikkamäärä aiheuttavat huomattavia, aiemmasta poikkeavia kustannuksia asuntotuotannolle.

Asumisen kustannuksien alentamiseen autopaikkamääräyksiä välttämällä voidaan päästä parhaiten hintasäädelyssä asuntotuotannossa. Markkinahintaisessa omistusasuntotuotannossa markkinat määrittelevät asumisen hinnan, ja mahdolliset autopaikkainormin jouston tuomat säästöt eivät välttämättä vaikuta asumiskustannuksia alentavasti.

Tonttimaan tehokkaampi käyttö edellyttää muita autopaikoitusmuotoja kuin maanpäällistä autopaikoitusta

Tonttimaan tehokkaampi käyttö on erittäin hyvä tavoite. Maanpäällisellä pysäköinnillä ei voida juurikaan päästä parempaan tonttitehokkuuteen kuin mitä on päästy Arabianrannassa (n. 0,8). Tehokkuuden ja asuntokerrosalan kasvun myötä autopaikat joudutaan ratkaisemaan keskitetysti tai korttelikohtaisella kannen alaisella pysäköinnillä. Pelkällä maantasopysäköinnillä autopaikoitusta ei enää voida ratkaista.

Autopaikoituksen vallitseva tyyppi on pääosin tonttitehokkuuden takia vaihtunut suhteellisen edullisesta ja joustavasta maanpäällisestä kenttäpysäköinnistä huomattavasti kalliimpaan korttelikohtaiseen maanalaiseen kansipysäköintiin. Tällöin mahdollinen ylimitoitettu autopaikkojen määrävaade tai yleisemmin autopaikkojen kustannusten kohdentaminen ovat tulleet ajankohtaisiksi keskustelunaiheiksi.

Autopaikkojen laskentaohjeista tulee asemakaavassa määräyksiä

Autopaikoituksen laskentaohjeet laaditaan kaupunkisuunnitteluviraston liikennesuunnitteluosastolla. Tähän liittyvät uudet ohjeet on juuri hyväksytty kaupunkisuunnittelulautakunnassa. Autopaikkojen laskentaohjeista tulee rakennuttajaa velvoittavia määräyksiä, kun ne kirjataan asemakaavoihin kaavojen laatimisen yhteydessä.

Rakennusvalvonta tulkitsee kaavoja rakennuslupien saamisen yhteydessä. Lähtökohtaisesti asemakaavamääräyksistä ei poiketa. Autopaikkojen laskennallinen määräys on viime aikoina tulkittu pyöristämällä vaadittu autopaikkamäärä aina ylöspäin olevaan kokonaislukuun normaaleista pyöristyssäännöistä poiketen.

Asemakaavaan kirjatusta autopaikkamääräyksistä ei periaatteessa jousteta. Tämä takaa yhdenmukaisen kohtelun kaikille rakennushankkeisiin ryhtyville. Samalla tämä periaate tekee asemakaavoista toteuttajan kannalta jäykkiä, varsinkin uudentyyppisiä asuntoja kehiteltäessä ja suunnatessa asuntotarjontaa kohdennetuille asukassegmenteille.

Kaupunkisuunnittelulautakunnassa on 7.2.2012 hyväksytty uudet asuintonttien autopaikkalaskentaohjeet ja niiden mukaisista autopaikkamääristä voidaan soveltamisohjeiden mukaan poiketa vain erityisten perustelujen avulla. Laskentaohje on tarkoitettu käytettäväksi kaavoituksessa asukkaiden autopaikkatarvetta ja asuintonttien autopaikkojen rakentamisvelvoitetta määritettäessä.

Maanpäälliset autopaikat ovat halpoja toteuttaa

Autopaikkatyypit ovat oleellisia kustannusten, myöhemmän jouston ja asuntotyyppien kehittämisen kannalta.

Maanpäälliset autopaikat katujen varsilla, kadunomaisilla LPA-alueilla tai pysäköintialueilla ovat rakentamis- ja ylläpitokustannuksiltaan alhaisia. Maanpäällisten autopaikkojen keskimääräinen rakentamiskustannus on ollut viime vuosina noin 8 000 euroa autopaikkaa kohden.

Keskitetty autopaikkatyypit, autohallit ja -luolat

Kun kaavoitetaan kallista keskusta-alueen maata, on haluttu maksimoida rakennettava asuntomäärä määräämällä autopaikat pihakansien alle tai erillisiin pysäköintilaitoksiin tai -luoliin. Keskitetty pysäköinti on joustavampi, mutta se voi vaatia myös erillisten pysäköintiyhtiöiden perustamista ja alueen eri tonttien rakentamisen oikea-aikaista tahdistamista. Autopaikka pysäköintiluolassa maksaa noin 50 000 -60 000 euroa / autopaikka. Keskitettyssä maanpäällisessä pysäköintihallissa autopaikan kustannus on tätä selkeästi edullisempi, myös ylläpitokustannuksiltaan. Keskitettyssä ratkaisussa voidaan hyödyntää parhaiten myös vuorottaispysäköintiä, eivätkä pysäköintiratkaisut vaikuta asuntosuunnitteluun rakenteiden ja kulkuyhteyksien osalta.

Ennustettavat pysäköintipaikkamäärät ovat erityisen merkityksellisiä silloin kun alueelle perustetaan pysäköintiyhtiö. Keskitetyn autopaikoituksen rakennuttajan tulee pystyä luottamaan, että myös myöhemmin rakentuvat tontit osallistuvat kustannuksiin ja rahoituksen korkoihin täysmääräisesti. Pysäköintiyhtiön rakennustöiden käynnistyessä pitäisi olla tiedossa kenelle paikkoja toteutetaan, mitkä ovat kustannukset ja millä ne rahoitetaan rakennusaikana.

Korttelikohtaiset kannenalaiset autopaikat ovat kustannuksiltaan kalliita

Kannen alle sijoittuvien autopaikkojen rakennuskustannus on ollut noin 35 000 euron ja 50 000 euron välissä. Asumismukavuudeltaan autopaikka, joka sijaitsee sisäporrasyhteyden päässä asunnosta on asukkaalle omaa luokkaansa. Tämän tapainen kustannusten

kohdentaminen sopii hyvin lähinnä vapaarahoitteiseen omistustuotantoon.

Kansirakennelmien ylläpitokustannukset ovat suhteellisen korkeat. Kansirakenteiden vedeneristys yläpuolisine rakenteineen ja kasvillisuuksineen tulee kokonaisuudessaan uusittaviksi 25- 30 vuoden välein.

Autojen sijoittamisella korttelikohtaisesti autokansien alle, on monia kerrannaisvaikutuksia välittömien, korkeiden rakennuskustannusten lisäksi. Autokansien kantavat rakenteet ja porras- sekä hissiyhteydet asuinkerroksiin rajoittavat asutosuunnittelua ahtailla tonteilla. Autohalleja joudutaan tekemään ns. uima-allasratkaisuina pohjaveden- ja tulvavedenpintojen takia, ei vain kalliimmilla satama-alueiden tonteilla vaan myös esim. Herttoniemessä, Vuosaarella ja Mellunmäessä.

Ahtaissa kortteleissa, erityisesti autohallien sijoituessa osittain asuinrakennuksen rungon alle, autopaikkoja ei voida rakentaa kovin tehokkaasti. Yhden autopaikan vaatima tila on tyypillisesti tällaisissa tapauksissa 30-34 m², kun maanpäällisillä LPA-kentillä autopaikkaa kohden varataan 25 m², eli autopaikka vie 20-36 % enemmän pinta-alaa kannen alla kuin maanpäällä.

Korttelikohtaiset autohallit ovat joustamattomia mahdollisesti muuttuvalle autopaikkamäärän tarpeelle. Autopaikkoja on lähes mahdoton ottaa muuhun käyttöön, jos kaikille autopaikoille ei ole nyt tai tulevaisuudessa kysyntää. Palo-osastointi, ilmastointijärjestelyt ja muut tekniset rajoitteet tekevät mahdottomaksi esimerkiksi autopaikkojen muuttamisen autohalleissa osittain varastokäyttöön. Myöskään autopaikkojen lisärakentaminen tarvittaessa korttelikohtaisien autokansien alle on mahdotonta sekä tilanpuutteen että rakenteiden ja teknisten järjestelmien takia.

Autopaikkamääräys väljennys toimii säädelyssä tuotannossa

Kaikkiin rakentamisen määräysten väljentämisen yhteydessä tulee pohtia mahdollisia etuja ja haittoja. Autopaikkamääräyksiensä väljennyksestä saatavat kustannussäästöt voivat siirtyä asukkaiden sijaan myös rakennuttajille tai urakoitsijoille. Jotta väljennyksillä saavutettaisiin todellista hyötyä asukkaille, on väljennysten kohdistuttava tiettyihin hintasäänneltyihin asuntotuotantomuotoihin. Näitä ovat kaupungin oma tuotanto eli kaupungin vuokra-asunnot, Helsingin asumisoikeusasunnot ja kaupungin hintakontrolloimat hitas-asunnot sekä asukkaiden itsensä rakennuttamat pienimuotoiset, ryhmärakennuttamishankkeet.

Säätlemättömässä asuntotuotannossa autopaikkojen vähentämisen helpotuksista tulevat säästöt eivät todennäköisesti näy korkean markkinahinnan alueilla edullisimpina asumiskustannuksina vaan parempana katteena asuntojen tuottajille.

Asumisoikeusasuntojen kustannukset ovat nousseet viime vuosina selkeästi. Asumisoikeusasuntojen tarkoitus on olla kohtuuhintainen asumismuoto vuokra- ja omistusasumisen välissä. Asumisoikeusasuntoja voitaisiin harkita toteutettavaksi samalla autopaikoitusmitoituksella kuin kaupungin vuokra-asuntoja, eli 20% vähemmän kuin omistuskohdeissa. Näin asumisoikeuskohteiden asumiskulut voitaisiin saada lähemmäksi vuokra-asuntojen asumiskuluja. Myös Helsingin asumisoikeusasuntoihin tehdään tulevaisuudessa mm. Alppikylään asemakaavan edellyttämiä kalliita kannenalaisia pysäköintiratkaisuja. Asumisoikeusasunnoissa on autojen lukumäärä ollut lähellä omistustuotantoa. Tosin nykyisissä yhtiöissä autopaikat ovat olleet edullisia maanpäällisiä pysäköintipaikkoja, jolloin niiden haluttavuus matalan hinnan takia on ollut korkea.

Vähempi autoiset alueet

Helsingin kaupungin alueelta puuttuvat laajemmat vähempi autoiset kokeiluhankkeet. Keski-Euroopassa vähäautoisia alueita on kehitelty ja rakennettu vuosikymmeniä. Nämä vähempi autoiset alueet tukeutuvat poikkeuksetta tiheästi liikennöityyn raideliikenteeseen ja keskitettyihin pysäköintiratkaisuihin.

Vähäautoisuus edellyttää kaupungilta vähintään yhtä toimivaa raideliikennemuotoa alueelle. Eko-Viikin kaltaiset asuinalueet, jotka ovat vain bussiliikenteen varassa, eivät ole todellinen vaihtoehto autotonta elämäntapaan suosiville perheille. Liikenneyhteyksien tulee toimia vähäautoiselta alueelta myös poikittaissuuntaisesti, ei vain kohti Helsingin keskustaa.

Parhaiten ja helpoiten vähäautoisuutta voitaisiin tukea keskustaan rakennettavilla alueilla, jonne on sekä metro- että raideliikennettä bussiyhteyksien lisäksi. Näillä alueilla myös autopaikkojen rakentamiskustannukset ja myöhemmin niiden ylläpitokustannukset johtuen kalliista korttelikohtaisesta pihakansipaikoitustyypistä ovat erityisen korkeat. Jätkäsaaren, Kalasataman ja myöhemmin rakennettavan Koivusaaren asuinalueilla olisi erityisen hyvät mahdollisuudet suosia vähäautoisuutta.

Jätkäsaaren alueella asemakaavaan on määritelty autopaikkanormi 1 ap / 125 k-m², mikä on korkeampi kuin Ruoholahden alueen autopaikkanormi 1 ap / 150 k-m². Myös kerrosalan suhde rakennettavaan asuinpinta-alaan on heikentynyt runsaassa

kymmenessä vuodessa eli Jätkäsaareen rakennetaan enemmän autopaikkoja asuineliöitä kohden kuin mitä puhdas autopaikanormivertailu antaa ymmärtää näiden kahden vierekkäisen alueen suhteen.

Täydennysrakentamisessa alueellinen autopaikkajouaston tarve on merkittävä

Täydennysrakentamiskaavoituksessa tulisi pyrkiä varmistamaan myös rakentamisen toteuttamiskelpoisuus kustannusmielessä. Koska täydennysrakentamiskohteet ovat lisäksi pääsääntöisesti pieniä sekä logistisesti hankalia toteutettavia, tulee hankkeista herkästi taloudellisesti toteuttamiskelvottomia.

Täydennysrakentamisen toteuttamiskelpoisuuden edistämiseksi olisi syytä harkita joustoja kaupungin omien normien osalta esimerkiksi autopaikoituksen osalta. Tällainen poikkeava toimintatapapäätös on tehty aiemmin myös kantakaupungin ullakkorakentamisen suhteen. Joustava suhtautuminen autopaikkoihin edesauttaisi pienien tonttien tarkoituksenmukaista käyttöä sekä helpottaisi samalla hankkeiden toteuttamista laadukkaasti, paikallisen hintatason määrittämässä rajoissa.

Autopaikoitus tulisi täydennysrakentamiskohteissa pyrkiä ratkaisemaan maantasopysäköintinä aina kun se esim. tontinkäytön osalta on mahdollista. Autopaikkamäärissä tulisi pystyä hyödyntämään alueen mahdolliset olemassa olevat, vajaakäyttöiset autopaikat. Olisi myös selvitettävä mahdollisuudet muuttaa kadunvarsipysäköinti tai leveiden katujen reunaosat asukkaille osoitetuiksi LPA-alueiksi.

Hyvien joukkoliikenneyhteyksien varrella metroasemien ja runkojokerin läheisyyteen pitäisi voida tehdä täysin autottomia sekä selkeästi vähempi autoisia kohteita, erityisesti silloin kun pysäköinnin ainoana vaihtoehtona ovat kalliit kannenalaiset pysäköintipaikat.

Erityisryhmien ja senioriasuntojen autopaikkatarpeet vaihtelevat

Erityisryhmien autopaikkatarpeet ovat toisistaan poikkeavia. Mm. vuodepotilaat ja autistit eivät pääsääntöisesti tarvitse autopaikkoja lainkaan. Näitä kuitenkin edellytetään toisinaan asemakaavojen määräyksissä, kun asemakaavoitusvaiheessa ei ole tietoa tontin lopullisesta käyttäjäryhmästä.

Senioriasuntojen autopaikkatarpeet vaihtelevat myös merkittävästi mm. hallintamuodon mukaan. Kaupungin vuokratalojen senioriasunnoissa kansaneläkkeellä elävien asukkaiden autonomistus on usein huomattavasti vähäisempää kuin senioriomistusasukkaiden autonomistus. Myös senioriasumisoikeuskohteissa autopaikkojen kysyntä on ollut vähäistä. Viimeisimmän ATT:n rakennuttaman

senioriasumisoikeustalon asukkaiden keski-ikä oli 77 vuotta. Tämä kohde sijaitsee Kontulassa, palvelutalon vieressä. On todennäköistä, että tämällytyypissä asunnoissa asutaan niin pitkään kuin se on asukkaalle mahdollista, eikä autopaikkojen tarve asukkaiden ikääntymisen myötä oletettavasti lisäänty. Asumisoikeuskohteen asukkaiden keski-ikä on korkeampi kuin vapaarahoitteisten, aktiivisille senioreille suunnattujen seniorikohteiden. Tämä johtuu muun muassa asumisoikeuteen liittyvästä numerovaraussysteemistä. Senioriasumisoikeusasuntojen ja seniorivuokra-asuntojen autopaikkatarve on näistä syistä pääsääntöisesti vähäisempi kuin hitas- ja säätelemättömän senioriasuntotuotannon.

Helsingissä on tehty hyviä autopaikoitusratkaisuja

Helsingissä on tehty erilaisia, onnistuneita autopaikkaratkaisuja vuosikymmenten saatossa. Korttelikohtaisista kannen alaisia autopaikkaratkaisuja tulisi vaatia vain erityistapauksissa. Parempia, joustavampia ja edullisempia ratkaisuja ovat esimerkiksi kadunomaiset LPA-alueet Arabianrannan ja keskitetyt pysäköintihallit Ruoholahden sekä asumisen sekä liiketilojen yhteiskäyttöautoluolat vuorottaispysäköinnillä Länsi-Pasilan mallien mukaan. Eko-Viikissä on kokeiltu joustavaa autopaikkamitoitusta, jonka sovelluksia voitaisiin kokeilla myös tulevilla asuinalueilla.

Yleisesti autopaikkaohjeistusta ei tulisi sitoa asuntojen määrään esimerkiksi määrittelemällä että joka asunnolla tulee olla yksi autopaikka. Tämä johtaa oletettua korkeampaan autopaikkamäärään silloin kun asuntojen keskipinta-ala jää alle oletetun. Näitä ongelmia tulee, kun kehitetään uuden tyyppisiä pienasuntoja ja sivuasuntoja perinteisiin talotyyppeihin.

Myös muunlaisia innovatiivisia pysäköintiratkaisuja tulisi tutkia ja kehittää. Autohissit, yhteiskäyttöautot ja sähköautot ovat kehittyneet ja kehittyvät jatkuvasti yhä kilpailukykyisimmiksi. Monipuolista autopaikoitusratkaisujen kirjoa on tarpeen lisätä uusien asuntotyyppien kehittämisen ohella. Autopaikkajousto on löytää selkeä ja avoin tapa toimia, jotta jousto voidaan pitää aidosti vaihtoehtona asemakaavamääräyksiin nähden.

Käsittely

21.03.2012 Ehdotuksen mukaan

Sisko Marjamaa: Ehdotuksen kohtaan "Autopaikkojen laskentaohjeista tulee asemakaavassa määräyksiä" lisätään viimeiseksi kappaleeksi seuraava teksti:

Kaupunkisuunnittelulautakunnassa on 7.2.2012 hyväksytty uudet asuintonttien autopaikkalaskentaohjeet ja niiden mukaisista autopaikkamääristä voidaan soveltamisohjeiden mukaan poiketa vain erityisten perustelujen avulla. Laskentaohje on tarkoitettu käytettäväksi kaavoituksessa asukkaiden autopaikkatarvetta ja asuintonttien autopaikkojen rakentamisvelvoitetta määritettäessä.

Kauko Koskinen: Esittelijän ehdottama lausunto antaa virheellisen kuvan autottomuuden kehityksestä ja asukkaiden autopaikkatarpeista. Katson, että autottomuus ei ole lisääntynyt siten kuin lausunnossa annetaan ymmärtää ja että asukkaat pitävät autopaikkaa eräänä keskeisimmistä asunnon ja kiinteistön ominaisuuksista. Lisäksi katson, että autopaikkojen vähentäminen tietyillä alueilla tulee johtamaan keinotteluun asukaspysäköintijärjestelmän hyväksikäytössä. Näistä syistä lausuntoni on seuraava:

Asumisen kustannukset alas autopaikkamääräyksiä väljentämällä

Valtuustoaloitteessa ehdotetaan, että Helsingin kaupungin rakentamiseen liittyviä autopaikkamääräyksiä väljennetään, jotta asumisen kustannukset Helsingissä saadaan painettua alas.

Aloite puuttuu tärkeään asiaan. Autopaikoituksen kustannukset ovat nousseet merkittävästi viimeisten vuosikymmenien aikana.

Kustannusten nousu ei johdu niinkään vaadittavien autopaikkojen määrien kasvusta, mikä on ollut suhteellisen vähäistä, vaan autopaikan tyyppin vaihtumisesta maantasopaikoituksesta lähinnä pihakannen alaisiin autopaikkoihin. Yhdessä kuitenkin nämä kaksi tekijää, autopaikan korkea rakentamiskustannus ja joustamaton autopaikkamäärä aiheuttavat huomattavia, aiemmasta poikkeavia kustannuksia asuntotuotannolle.

Asumisen kustannuksien alentamiseen autopaikkamääräyksiä väljentämällä voidaan päästä parhaiten hintasäädelyssä asuntotuotannossa. Markkinahintaisessa omistusasuntotuotannossa markkinat määrittelevät asumisen hinnan, ja mahdolliset autopaikkanormin jouston vaikutukset riippuvat markkinatilanteesta.

Tonttimaan tehokkaampi käyttö edellyttää muita autopaikoitusmuotoja kuin maanpäällistä autopaikoitusta

Tonttimaan tehokkaampi käyttö on erittäin hyvä tavoite. Tehokkuuden ja asuntokerrosalan kasvun myötä autopaikat joudutaan ratkaisemaan keskitetysti tai korttelikohtaisella kannen alaisella pysäköinnillä. Pelkällä maantasopysäköinnillä autopaikoitusta ei enää voida ratkaista.

Autopaikoituksen vallitseva tyyppi on pääosin tonttitehokkuuden takia vaihtunut suhteellisen edullisesta ja joustavasta maanpäällisestä kenttäpysäköinnistä huomattavasti kalliimpaan korttelikohtaiseen maanalaiseen kansipysäköintiin. Tällöin mahdollinen ylimitoitettu autopaikkojen määrävaade tai yleisemmin autopaikkojen kustannusten kohdentaminen ovat tulleet ajankohtaisiksi keskustelunaiheiksi.

Autopaikkojen laskentaohjeista tulee asemakaavassa määräyksiä

Autopaikoituksen laskentaohjeet laaditaan kaupunkisuunnitteluviraston liikennesuunnitteluosastolla. Tähän liittyvät uudet ohjeet on juuri hyväksytty kaupunkisuunnittelulautakunnassa. Autopaikkojen laskentaohjeista tulee rakennuttajaa velvoittavia määräyksiä, kun ne kirjataan asemakaavoihin kaavojen laatimisen yhteydessä.

Rakennusvalvonta tulkitsee kaavoja rakennuslupien saamisen yhteydessä. Lähtökohtaisesti asemakaavamääräyksistä ei poiketa. Autopaikkojen laskennallinen määräys on viime aikoina tulkittu pyöristämällä vaadittu autopaikkamäärä aina ylöspäin olevaan kokonaislukuun normaaleista pyöristyssäännöistä poiketen.

Asemakaavaan kirjatusta autopaikkamääräyksistä ei periaatteessa jousteta. Tämä takaa yhdenmukaisen kohtelun kaikille rakennushankkeisiin ryhtyville.

Maanpäälliset autopaikat ovat halpoja toteuttaa

Autopaikkatyypit ovat oleellisia kustannusten, myöhemmän jouston ja asuntotyyppien kehittämisen kannalta.

Maanpäälliset autopaikat katujen varsilla, kadunomaisilla LPA-alueilla tai pysäköintialueilla ovat rakentamis- ja ylläpitokustannuksiltaan alhaisia. Maanpäällisten autopaikkojen keskimääräinen rakentamiskustannus on ollut viime vuosina noin 8 000 euroa autopaikkaa kohden.

Keskitettyt autopaikkatyypit, autohallit ja –luolat

Kun kaavoitetaan kallista keskusta-alueen maata, on haluttu maksimoida rakennettava asuntomäärä määräämällä autopaikat pihakansien alle tai erillisiin pysäköintilaitoksiin tai luoliin. Keskitetty pysäköinti on joustavampi, mutta se voi vaatia myös erillisten pysäköintiyhtiöiden perustamista ja alueen eri tonttien rakentamisen oikea-aikaista tahdistamista. Autopaikka pysäköintiluolassa maksaa noin 50 000 -60 000 euroa / autopaikka. Keskitetyssä maanpäällisessä pysäköintihallissa autopaikan kustannus on tätä selkeästi edullisempi, myös ylläpitokustannuksiltaan. Keskitetyssä ratkaisussa voidaan hyödyntää parhaiten myös vuorottaispysäköintiä, eivätkä

pysäköintiratkaisut vaikuta asuntosuunnitteluun rakenteiden ja kulkuyhteyksien osalta.

Ennustettavat pysäköintipaikkamäärät ovat erityisen merkityksellisiä silloin kun alueelle perustetaan pysäköintiyhtiö. Keskitetyn autopaikoituksen rakennuttajan tulee pystyä luottamaan, että myös myöhemmin rakentuvat tontit osallistuvat kustannuksiin ja rahoituksen korkoihin täysmääräisesti. Pysäköintiyhtiön rakennustöiden käynnistyessä pitäisi olla tiedossa kenelle paikkoja toteutetaan, mitkä ovat kustannukset ja millä ne rahoitetaan rakennusaikana.

Korttelikohtaiset kannenalaiset autopaikat ovat ylläpitokustannuksiltaan kalliita

Kannen alle sijoittuvien autopaikkojen rakennuskustannus on ollut noin 35 000 euron ja 50 000 euron välissä. Asumismukavuudeltaan autopaikka, joka sijaitsee sisäporrasyhteyden päässä asunnosta on asukkaalle omaa luokkaansa. Tämän tapainen kustannusten kohdentaminen sopii hyvin lähinnä vapaarahoitteiseen omistustuotantoon.

Kansirakennelmien ylläpitokustannukset ovat suhteellisen korkeat. Kansirakenteiden vedeneristys yläpuolisine rakenteineen ja kasvillisuuksineen tulee kokonaisuudessaan uusittaviksi 25- 30 vuoden välein.

Autojen sijoittamisella korttelikohtaisesti autokansien alle, on monia kerrannaisvaikutuksia välittömien, korkeiden rakennuskustannusten lisäksi. Autokansien kantavat rakenteet ja porras- sekä hissiyhteydet asuinkerroksiin rajoittavat asuntosuunnittelua ahtailla tonteilla. Autohalleja joudutaan tekemään ns. uima-allasratkaisuina pohjavedenja tulvavedenpintojen takia, ei vain kalliimmilla satama-alueiden tonteilla vaan myös esim. Herttoniemessä, Vuosaarella ja Mellunmäessä.

Ahtaissa kortteleissa, erityisesti autohallien sijoituessa osittain asuinrakennuksen rungon alle, autopaikkoja ei voida rakentaa kovin tehokkaasti. Yhden autopaikan vaatima tila on tyypillisesti tällaisissa tapauksissa 30-34 m², kun maanpäällisillä LPA-kentillä autopaikkaa kohden varataan 25 m², eli autopaikka vie 20-36 % enemmän pinta-alaa kannen alla kuin maanpäällä.

Korttelikohtaiset autohallit ovat joustamattomia mahdollisesti muuttuvalle autopaikkamäärän tarpeelle. Autopaikkoja on lähes mahdoton ottaa muuhun käyttöön, jos kaikille autopaikoille ei ole nyt tai tulevaisuudessa kysyntää. Palo-osastointi, ilmastointijärjestelyt ja muut tekniset rajoitteet tekevät mahdottomaksi esimerkiksi autopaikkojen

muuttamisen autohalleissa osittain varastokäyttöön. Myöskään autopaikkojen lisärakentaminen tarvittaessa korttelikohtaisien autokansien alle on mahdotonta sekä tilanpuutteen että rakenteiden ja teknisten järjestelmien takia.

Autopaikkamääräys väljennys toimii säädellyssä tuotannossa

Kaikkiin rakentamisen määräysten väljentämisen yhteydessä tulee pohtia mahdollisia etuja ja haittoja. Autopaikkamääräyksien väljennyksestä saatavat kustannussäästöt voivat siirtyä asukkaiden sijaan myös rakennuttajille tai urakoitsijoille. Jotta väljennyksillä saavutettaisiin todellista hyötyä asukkaille, on väljennysten kohdistuttava tiettyihin hintasäänneltyihin asuntotuotantomuotoihin. Näitä ovat kaupungin oma tuotanto eli kaupungin vuokra-asunnot, Helsingin asumisoikeusasunnot ja kaupungin hintakontrolloimat hitasasunnot sekä asukkaiden itsensä rakennuttamat pienimuotoiset, ryhmärakennuttamishankkeet.

Säätlemättömässä asuntotuotannossa autopaikkojen vähentämisen helpotuksista tulevat säästöt eivät todennäköisesti näy korkean markkinahinnan alueilla edullisimpina asumiskustannuksina vaan parempana katteena asuntojen tuottajille.

Asumisoikeusasuntojen kustannukset ovat nousseet viime vuosina selkeästi. Asumisoikeusasuntojen tarkoitus on olla kohtuuhintainen asumismuoto vuokra- ja omistusasumisen välissä. Asumisoikeusasuntoja voitaisiin harkita toteutettavaksi samalla autopaikotusmitoituksella kuin kaupungin vuokra-asuntoja, eli 20% vähemmän kuin omistuskohdeissa. Näin asumisoikeuskohteiden asumiskulut voitaisiin saada lähemmäksi vuokra-asuntojen asumiskuluja. Myös Helsingin asumisoikeusasuntoihin tehdään tulevissa kohteissa mm. Alppikylään asemakaavan edellyttämiä kalliita kannenalaisia pysäköintiratkaisuja. Asumisoikeusasunnoissa on autojen lukumäärä ollut lähellä omistustuotantoa. Tosin nykyisissä yhtiöissä autopaikat ovat olleet edullisia maanpäällisiä pysäköintipaikkoja, jolloin niiden haluttavuus matalan hinnan takia on ollut korkea.

Vähempi autoiset alueet

Helsingin kaupungin alueelta puuttuvat laajemmat vähempi autoiset kokeiluhankkeet. Keski-Euroopassa vähäautoisia alueita on kehitelty ja rakennettu vuosikymmeniä. Nämä vähempi autoiset alueet tukeutuvat poikkeuksetta tiheästi liikennöityyn raideliikenteeseen ja keskitettyihin pysäköintiratkaisuihin.

Vähäautoisuus edellyttää kaupungilta vähintään yhtä toimivaa

raideliikennemuotoa alueelle. Eko-Viikin kaltaiset asuinalueet, jotka ovat vain bussiliikenteen varassa, eivät ole todellinen vaihtoehto autotonta elämäntapaan suosiville perheille. Liikenneyhteyksien tulee toimia vähäautoiselta alueelta myös poikittaissuuntaisesti, ei vain kohti Helsingin keskustaa.

Parhaiten ja helpoiten vähäautoisuutta voitaisiin tukea keskustaan rakennettavilla alueilla, jonne on sekä metro- että raideliikennettä bussiyhteyksien lisäksi. Näillä alueilla myös autopaikkojen rakentamiskustannukset ja myöhemmin niiden ylläpitokustannukset johtuen kalliista korttelikohtaisesta pihakansipaikoitustyypistä ovat erityisen korkeat.

Kantakaupungissa asukaspysäköintijärjestelmä mahdollistaa jokaisen alueella asuvan, jolla on ajokortti ja joka omistaa tai hallitsee henkilö-, paketti- tai erikoisautoa tai moottoripyörää, hankkimaan asukaspysäköintitunnuksen. Tämä mahdollistaa keinottelun alueilla, johon rakennettaisiin normeja vähemmän autopaikkoja.

Jätkäsaaren alueella asemakaavaan on määritelty autopaikkainnormi 1 ap / 125 k-m², mikä on korkeampi kuin Ruoholahden alueen autopaikkainnormi 1 ap / 150 k-m².

Myös kerrosalan suhde rakennettavaan asuinpintaalaan on heikentynyt runsaassa kymmenessä vuodessa eli Jätkäsaaren rakennetaan enemmän autopaikkoja asuinneliöitä kohden kuin mitä puhdas autopaikkainnormivertailu antaa ymmärtää näiden kahden vierekkäisen alueen suhteen.

Todettakoon kuitenkin, että kaupunkisuunnittelulautakunnassa on 7.2.2012 hyväksytty uudet ja yhteneväiset autopaikkamäärien laskentaohjeet Ruoholahteen ja Jätkäsaaren.

Täydennysrakentamisessa alueellinen autopaikkajouaston tarve on merkittävä

Täydennysrakentamiskaavoituksessa tulisi pyrkiä varmistamaan myös rakentamisen toteuttamiskelpoisuus kustannusmielessä. Koska täydennysrakentamiskohteet ovat lisäksi pääsääntöisesti pieniä sekä logistisesti hankalia toteutettavia, tulee hankkeista herkästi taloudellisesti toteuttamiskelvottomia.

Täydennysrakentamisen toteuttamiskelpoisuuden edistämiseksi olisi syytä harkita joustoja kaupungin omien normien osalta esimerkiksi autopaikoituksen osalta. Tällainen poikkeava toimintatapapäätös on tehty aiemmin myös kantakaupungin ullakkorakentamisen suhteen. Joustava suhtautuminen autopaikkoihin edesauttaisi pienien tonttien tarkoituksenmukaista käyttöä sekä helpottaisi samalla hankkeiden

toteuttamista laadukkaasti, paikallisen hintatason määrittämissä rajoissa.

Autopaikoitus tulisi täydennysrakentamiskohteissa pyrkiä ratkaisemaan maantasopysäköintinä aina kun se esim. tontinkäytön osalta on mahdollista. Autopaikkamäärissä tulisi pystyä hyödyntämään alueen mahdolliset olemassa olevat, vajaakäyttöiset autopaikat.

Erityisryhmien ja senioriasuntojen autopaikkatarpeet vaihtelevat

Erityisryhmien autopaikkatarpeet ovat toisistaan poikkeavia. Mm. vuodepotilaat ja autistit eivät pääsääntöisesti tarvitse autopaikkoja lainkaan. Näitä kuitenkin edellytetään toisinaan asemakaavojen määräyksissä, kun asemakaavoitusvaiheessa ei ole tietoa tontin lopullisesta käyttäjäryhmästä.

Senioriasuntojen autopaikkatarpeet vaihtelevat myös merkittävästi mm. hallintamuodon mukaan. Kaupungin vuokratulojen senioriasunnoissa kansaneläkkeellä elävien asukkaiden autonomistus on usein huomattavasti vähäisempää kuin senioriomistusasukkaiden autonomistus. Myös senioriasumisoikeuskohteissa autopaikkojen kysyntä on ollut vähäistä. Viimeisimmän ATT:n rakennuttaman senioriasumisoikeustalon asukkaiden keski-ikä oli 77 vuotta. Tämä kohde sijaitsi Kontulassa, palvelutalon vieressä. On todennäköistä, että tämäntyyppisissä asunnoissa asutaan niin pitkään kuin se on asukkaalle mahdollista, eikä autopaikkojen tarve asukkaiden ikääntymisen myötä oletettavasti lisääny. Asumisoikeuskohteen asukkaiden keski-ikä on korkeampi kuin vapaarahoitteisten, aktiivisille senioreille suunnattujen seniorikohteiden. Tämä johtuu muun muassa asumisoikeuteen liittyvästä numerovaraussysteemistä. Senioriasumisoikeusasuntojen ja seniorivuokra-asuntojen autopaikkatarve on näistä syistä pääsääntöisesti vähäisempi kuin hitasja säätelemättömän senioriasuntotuotannon.

Helsingissä on tehty hyviä autopaikoitusratkaisuja

Helsingissä on tehty erilaisia, onnistuneita autopaikkaratkaisuja vuosikymmenten saatossa. Korttelikohtaisista kannen alaisia autopaikkaratkaisuja tulisi vaatia vain erityistapauksissa. Parempia, joustavampia ja edullisempia ratkaisuja ovat esimerkiksi kadunomaiset LPA-alueet Arabianrannan ja keskitetyt pysäköintihallit Ruoholahden sekä asumisen sekä liiketilojen yhteiskäyttöautoluolat vuorottaispysäköinnillä Länsi-Pasilan mallien mukaan. Eko-Viikissä on kokeiltu joustavaa autopaikkamitoitusta, jonka sovelluksia voitaisiin kokeilla myös tulevilla asuinalueilla.

Yleisesti autopaikkaohjeistusta ei tulisi sitoa asuntojen määrään

esimerkiksi määrittelemällä että joka asunnolla tulee olla yksi autopaikka. Tämä johtaa oletettua korkeampaan autopaikkamäärään silloin kun asuntojen keskipinta-ala jää alle oletetun. Näitä ongelmia tulee, kun kehitetään uuden tyyppisiä pientasuntoja ja sivuasuntoja perinteisiin talotyyppisiin.

Myös muunlaisia innovatiivisia pysäköintiratkaisuja tulisi tutkia ja kehittää. Autohissit, yhteiskäyttöautot ja sähköautot ovat kehittyneet ja kehittyvät jatkuvasti yhä kilpailukykyisimmiksi. Monipuolista autopaikotusratkaisujen kirjoa on tarpeen lisätä uusien asuntotyyppien kehittämisen ohella.

Lopuksi asuntotuotantotoimikunta viittaa Heka-asuntojen nykyisen viestintäpäällikön Mirka Saarholman yhdessä NCC:n kanssa vuonna 2010 tekemään selvitykseen urbaanisesta asumisesta ja sen mahdollisista muutoksista. Kohderyhmä oli yli 500 vastaajaa. Kyselyssä ilmeni, että yleisistä asunnon ja kiinteistön ominaisuuksista vastaajat arvostavat ennen kaikkea omaa parkkipaikkaa.

07.03.2012 Pöydälle

Esittelijä

toimitusjohtaja
Sisko Marjamaa

Lisätiedot

Henna Helander, hankesuunnittelupäällikkö, puhelin: 310 32399
henna.helander(a)att.hel.fi

Kaupunkisuunnittelulautakunta 21.02.2012 § 72

HEL 2011-005295 T 10 00 00

Päätös

Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti antaa valtuustoaloitteesta kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon.

Lausunto

Kaupunkisuunnittelulautakunta on kokouksessaan 7.2.2012 hyväksynyt uudet asuintonttien autopaikkamäärien laskentaohjeet. Edelliset ohjeet ovat vuodelta 2007. Uusissa ohjeissa esitetään autopaikkojen vähimmäismäärät, jotka asuintonteille tulee rakentaa. Autopaikkojen maksimimääriä ei säännellä. Tavoitteena on, että asuintonteille rakennettaisiin riittävästi pysäköintipaikkoja, ei kuitenkaan liian paljoa. Vanhoihin ohjeisiin verrattuna ovat vaaditut autopaikkamäärät 7.2.2012 hyväksytyissä ohjeissa pienentyneet 0 - 20 prosenttia tapauksesta riippuen. Uusina asuntojen pysäköintipaikkamääriin vaikuttavina

tekijöinä ohjeeseen on otettu mukaan joukkoliikenteen palvelutaso sekä yhteiskäyttöautojen käyttömahdollisuus. Lautakunnan hyväksymät ponnet käsitellään keväällä 2012 alkavassa pysäköintipoliittisessa selvityksessä.

HLJ 2011 liikennejärjestelmäsuunnitelman yhteydessä tehtiin autokannan kehitysennuste. Autokannan kehittymiseen vaikuttavat muutokset maankäytössä ja tulotasossa. Kehitysennusteen mukaan henkilöautotiheys kasvaa Helsingissä noin 35 % vuodesta 2011 vuoteen 2035. Asumisväljyyden ennustetaan kehittyvän hieman vähemmän kuin autotiheyden. Ennusteiden mukaan asuntojen autopaikkojen kysyntä Helsingissä ei ole vähenemässä. Uusia asuntojen autopaikkojen laskentaohjeita laadittaessa oletettiin kuitenkin, että asumisväljyys ja autotiheys kehittyvät jotakuinkin yhtä nopeasti.

Jätkäsaaren ja Kalasataman uusille asuinalueille on suunniteltu autottomia ja vähäautoisia asuinrakennuksia. Autottomista hankkeista kaksi sijoittuu Kalasatamaan ja yksi Jätkäsaareen. Jätkäsaareen on suunniteltu kahta vähäautoista asuinrakennushanketta. Hankkeita valmistuu lähivuosina. Ne ovat poikkeamisenmenettelyllä käynnistettyjä kokeiluhankkeita, joista kerätään kokemuksia varsinkin asukastyytyväisyydestä sekä autopaikkojen hallinnointimenettelyistä. Riittävien kokemusten jälkeen on mahdollista, että kokeiluja laajennetaan muihin hankkeisiin.

Autopaikkamääräysten tuottamien paikkamäärien lisäksi oleellista on, kohdistuvatko pysäköintipaikkojen investointi- ja käyttökustannukset autopaikkojen käyttäjille vai kaikille asukkaille. Kaupunginjohtajan asettama autopaikkatyöryhmä käsitteli tätä ongelmaa vuosina 2008–2009. Työryhmä ei löytänyt yleispätevää mallia, jolla asemakaavan mukaisten autopaikkojen toteuttamiskustannukset olisi helposti ja ongelmitta erotettavissa vain autopaikkojen käyttäjien maksettavaksi. Työryhmän ehdotukset olivat:

- kaupunki ja innovatiivinen asuntorakennuttaja kehittävät yhteistyössä autopaikkojen sitomista erillisiin autopaikkaosakkeisiin tai asunto-osakkeisiin siten, että kuhunkin osakkeeseen on kohdistettuna autopaikan toteuttamiskustannuksia vastaava velkaosuus,
- kaupunki ja asuntorakennuttajat kehittävät yhteistyössä autottoman ja vähäautoisen asuintalomallin,
- toteutetaan em. mallin mukaisena pilottihankkeena autoton tai vähäautoinen arava-, vuokra-, hitas-, asumisoikeus- tai

osaomistustalo ja tehdään siitä seurantatutkimus,

- kehitetään yhteistyössä yhteiskäyttöautopalvelua tarjoavien yritysten ja asuntorakennuttajien kanssa asuntotonttimalli, joka perustuu osittain autojen yhteiskäyttöön. Kaupunki varaa riittävästi katualueilta autopaikkoja yhteiskäyttöautoille.

Tulevaisuudessa on tärkeää luoda malli, jolla autopaikkojen investointi- ja käyttökustannukset saadaan kohdistettua niiden käyttäjille. Autottomia ja vähäautoisia asuintaloja on kaupungilla jo kokeilussa. Laajennuksista päätetään, kun kokeiluista saadaan tuloksia. Yhteiskäyttöautoille on myös osoitettu pysäköintipaikkoja ja palvelun kysynnän kehittymistä seurataan.

Asukkaiden autopaikkoja tulee rakentaa tarvetta vastaavasti. Asukkaiden tasavertaisuusnäkökulmasta on tavoiteltavaa, että pysäköinnin kustannukset kohdistetaan pysäköintipaikan käyttäjille. Tätä kautta myös pysäköintipaikkojen tarve voi tulevaisuudessa vähentyä.

Kaupunkisuunnitteluvirastossa aloitetaan keväällä 2012 liikennejärjestelmätason selvitys Helsingin pysäköintipolitiikasta. Selvitykseen sisällytetään kaupunkisuunnittelulautakunnan kokouksessaan 7.2.2012 asuintonttien autopaikkamäärien laskentaohjeiden hyväksymisen yhteydessä päättämät ponnet. Näitä ovat pysäköintiohjeiden aluekohtainen joustavuus, siirtyminen rakennusalaan koskevasta pysäköintivaatimuksesta huoneistoalaa koskevaan vaatimukseen, mahdollisuus lisätä pysäköintipaikkoja joustavasti kysynnän mukaan sekä pysäköintipaikkojen jako vuosittain eniten tarjoaville ja niiden lisärakentaminen tarjousten ylittäessä tuotantokustannukset. Selvityksen tulokset ja valittu politiikka vaikuttavat kaupungin pysäköinnin järjestelyihin ja myös sekä asukkaiden että muiden toimijoiden pysäköintipaikkojen määriin.

Esittelijä

liikennesuunnittelupäällikkö
Ville Lehmoskoski

Lisätiedot

Juha Hietanen, liikenneinsinööri, puhelin: 310 37120
juha.hietanen(a)hel.fi

§ 408

V Kaj / Vt Sari Näreen aloite uimaranta-alueen kaavoittamisesta erityisryhmille

Pöydälle 23.04.2012

HEL 2011-005300 T 10 03 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintosihteeri, puhelin: 310 74325
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

1 Vt Sari Näreen aloite

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäne esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättäne katsoa valtuutettu Sari Näreen aloitteen loppuun käsittelyksi.

Esittelijä

Valtuutettu Sari Näre esittää aloitteessaan, että kaupunkiin kaavoitettaisiin uimaranta-alue alastonuintia ja koirien uintia varten metroradan läheisyyteen.

Kaupunginhallitus viittaa saatuun lausuntoon ja toteaa, että kohtuullisella kävelyetäisyydellä nykyisiltä ja suunniteltavilta metroasemilta on kymmenen yleistä uimarantaa, nykyiset ja suunnitellut yhteenlaskettuna. Näistä valtaosa on asemakaavoitettu uimarannoiksi.

Koivusaaren uimarantaa lukuun ottamatta ei metrovarren suunnitelmiin ole otettu uusia uimaranta-alueita, koska uimarantojen kaavoittaminen aloitteessa esitetyille erityisryhmille edellyttää liikuntaviraston tai -lautakunnan esitystä uimaranta-alueen osoittamisesta tietyille käyttäjäryhmille. Koirille tarkoitetut uimapaikat voitaneen lukea koirapuistoihin, jotka rakennusvirasto tai liikuntavirasto voi sijoittaa virkistysalueille kaupunkisuunnitteluviraston kanssa neuvoteltuaan tai

yhdessä laaditun puistosuunnitelman pohjalta. Näin voidaan osaltaan huomioida joustavasti virkistysalueiden ja -palveluiden muuttuvat käyttötarpeet kaavoitustyössä.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintosihteeri, puhelin: 310 74325
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

1 Vt Sari Näreen aloite

Päätöshistoria

Kaupunkisuunnittelulautakunta 28.02.2012 § 88

HEL 2011-005300 T 10 03 03

Päätös

Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Uimarantojen osoittaminen eri käyttäjäryhmille kuuluu liikuntalautakunnan ja -viraston päätettäviin asioihin. Näin osaltaan säilytetään joustavuutta virkistysalueiden ja -palveluiden muuttuviin käyttötarpeisiin.

Kohtuullisella kävelyetäisyydellä nykyisiltä ja suunniteltavilta metroasemilta – linnuntietä runsas kilometri – on kymmenen yleistä uimarantaa, nykyiset ja suunnitellut yhteenlaskien. Näistä valtaosa on asemakaavoitettu uimarannoiksi (kaavamerkintä VV). Tällä aluevarauksella ja kaavamerkinnällä osoitetaan myös liikuntaviraston hoitovastuu alueesta ja myös se, mihin tarkoitukseen alueelle tehtävät rakenteet tulevat. Koivusaaren uimarantaa lukuun ottamatta ei metrovarren suunnitelmiin ole otettu uusia uimaranta-alueita.

Koirille tarkoitettut uimapaikat voitaneen lukea koirapuistoihin, jotka rakennusvirasto tai liikuntavirasto voi sijoittaa virkistysalueille kaupunkisuunnitteluviraston kanssa neuvoteltuaan tai yhdessä laaditun puistosuunnitelman pohjalta. Nyt koirien uimapaikkoja on neljä eri puolilla kaupunkia.

Käsittely

28.02.2012 Ehdotuksen mukaan

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

23.04.2012

Esittelijä poisti esityksensä toisen kappaleen ensimmäisestä virkkeestä sanat "vaan tämä".

Esittelijä

asemakaavapäällikkö
Olavi Veltheim

Lisätiedot

Kari Piimies, toimistopäällikkö, puhelin: 310 37327
kari.piimies(a)hel.fi

§ 409

V Kaj / Vt Tea Vikstedtin aloite luettelon laatimiseksi tontinvuokraamisen lajeista ja hinnoista

Pöydälle 23.04.2012

HEL 2011-005297 T 10 00 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintosihteeri, puhelin: 310 74325
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

1 Vt Tea Vikstedtin aloite

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäne esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättäne katsoa valtuutettu Tea Vikstedtin aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Valtuutettu Tea Vikstedt esittää aloitteessaan, että kiinteistövirasto laatisi taulukon tai luettelon erilaisista tontinvuokraamisen lajeista ja hinnoista.

Kaupunginhallitus viittaa saatuun lausuntoon ja toteaa, että aloitteessa esitetyn luettelon luomista ja julkaisemista voidaan pitää kannatettavana. Tehtävä on kuitenkin erittäin haasteellinen, sillä kaupungilla on voimassa yli 8 000 maanvuokrasopimusta, joissa olevat tiedot eivät ole yhdenmukaisia eivätkä siten numeerisesti vertailukelpoisia. Luettelon tekeminen vaatisi, että tarvittavat tiedot olisivat helposti saatavissa, käsiteltävissä ja esitettävissä esimerkiksi tilastollisina lukuina. Näin ei kuitenkaan ole, sillä käytössä oleva maanvuokrajärjestelmä on luotu ensisijaisesti sopimussisältöjen hallintajärjestelmäksi, jota käytetään maanvuokrien laskutuksessa.

Maanvuokrien vertailun tekee haasteelliseksi se, että niiden määräytymiseen vaikuttavat lukuisat tekijät, kuten vuokrausajankohta,

tontin sijainti, käyttötarkoitus ja muut kaavamääräykset sekä maaperän laatu. Suoraviivaista vertailua vaikeuttaa myös yhteismitallisuuden puute, koska tontit ovat lähtökohtaisesti varsin yksilöllisiä. Lisäksi maan arvon kehitys on Helsingissä tunnetusti yleistä hintakehitystä nopeampaa, mikä on johtanut siihen, että vuokrien perusteena olevat laskennalliset hinnat jäävät jälkeen uusien sopimusten vastaavista hinnoista. Erityisesti aikatekijästä johtuen voi olla kyseenalaista, onko eri aikoina vuokrattujen tonttien vertailu ylipäätään mielekästä.

Kaupunginhallitus toteaa lopuksi, että vireillä olevan kiinteistöviraston maanvuokrajärjestelmän ja tonttiosaston internetsivujen uudistamisen yhteydessä tullaan selvittämään mahdollisuudet aloitteessa esitetyn luettelon luomiselle sekä julkaisemiselle. Samalla on tarkoitus kehittää muun muassa järjestelmän raportointiominaisuuksia, jotka helpottanevat osaltaan aloitteessa esitetyn luettelon tuottamista ja ylläpitämistä. Uudet internetsivut on tarkoitus saada käyttöön vuoden 2012 aikana.

Kaupunginhallitus katsoo edellä olevan riittäväksi selvitykseksi asiassa.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintosihteeri, puhelin: 310 74325
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

1 Vt Tea Vikstedtin aloite

Päätöshistoria

Kiinteistölautakunta 08.03.2012 § 144

HEL 2011-005297 T 10 00 00

Päätös

Kiinteistölautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Asuntotonttien vuokrauksissa noudatetaan johdonmukaisesti kaupunginvaltuuston 1.10.1980 (asia 18) päättämiä yleisiä periaatteita. Päätöksen mukaan asuntotontin vuosivuokra on neljä prosenttia tontin laskennallisesta hinnasta. Tontin vuokra on sidottu elinkustannusindeksiin. Vuokra-aika oli päätöksen mukaan enintään 60 vuotta. Kaupunginvaltuusto päätti 29.11.1995, että erikseen

määrättävien asuntotonttien ja liiketonttien maanvuokrasopimuksia voidaan solmia enintään 100 vuodeksi siten, että osapuolilla on oikeus ehdottaa vuokraa tarkistettavaksi 30 vuoden välein.

Kaupunginvaltuusto vahvistaa kulloinkin uudisrakentamiseen luovutettavan tai uudelleen vuokrattavan tontin vuokrausperusteet. Niistä ilmenee kyseisen tontin rakennusoikeuden määrään ja arvioituun yksikköhintaan perustuva tontin laskennallinen hinta. Normaalin käytännön mukaisesti jokaiseen asuntotontin vuokrausperustetta koskevaan esitykseen sisältyy myös tieto maanvuokran arvioidusta vaikutuksesta asumisen kustannuksiin (e/as-m²/kk) kyseisellä tontilla. Vuokrausperustepäätöksen yhteydessä esitetään yleensä vertailutiedot muutamasta viimeksi tehdystä vuokrauspäätöksestä.

Aloitteessa mainitulle luettelolle olisi käyttöä ja se voisi varmaankin tuoda kaivattua lisätietoa päätöksentekijöille. Luettelon tekeminen vaatisi, että tarvittavat tiedot olisivat helposti saatavissa, käsiteltävissä ja esitettävissä esimerkiksi tilastollisina lukuina. Näin ei kuitenkaan ole, sillä käytössä oleva maanvuokrajärjestelmä on luotu ensisijaisesti sopimussisältöjen hallintajärjestelmäksi, jota käytetään maanvuokrien laskutuksessa. Kiinteistöviraston hallinnoima ja ylläpitämä maanvuokrajärjestelmä on luotu 1980-luvulla tietokannaksi, josta tietojen poimiminen on hyvin työlästä.

Toisaalta maanvuokrien vertailukaan ei ole ongelmatonta, sillä maanvuokran määräytymiseen vaikuttaa lukuisat tekijät kuten vuokrausajankohta, tontin sijainti, käyttötarkoitus ja muut kaavamääräykset, maaperän laatu jne. Suoraviivaista vertailua vaikeuttaa yhteismitallisuuden puute, kun tontit lähtökohtaisesti ovat varsin yksilöllisiä. Lisäksi maan arvon kehitys on Helsingissä tunnetusti yleistä hintakehitystä nopeampaa, mikä on johtanut siihen, että vuokrien perusteena olevat laskennalliset hinnat jäävät jälkeen uusien sopimusten vastaavista hinnoista. Erityisesti aikatekijästä johtuen voi olla kyseenalaista, että onko eri aikoina vuokrattujen tonttien vertailu ylipäätään mielekäästä.

Asuntotonttien pitkäaikaisia maanvuokrasopimuksia on noin 5 000. Vanhimmat vuokrasopimukset ovat 1950-luvulta ja uusimmat kuluvalta vuodelta. Aloitteessa esitetyn luettelon luomista sekä julkaisemista voidaan pitää kannatettavana, mutta tehtävä on erittäin haasteellinen, sillä Helsingin kaupungilla on voimassa yli 8 000 maanvuokrasopimusta, joissa olevat tiedot eivät ole yhdenmukaisia eivätkä siten numeerisesti vertailukelpoisia.

Maanvuokrajärjestelmän sekä tonttiosaston Internet-sivujen uudistamisen yhteydessä tullaan selvittämään mahdollisuudet aloitteessa mainitun luettelon luomiselle sekä julkaisemiselle.

Maanvuokrajärjestelmän uudistaminen on vireillä. Uudistamisen yhteydessä on tarkoitus kehittää muun muassa järjestelmän raportointiominaisuuksia, jotka helpottanevat osaltaan myös aloitteessa esitetyn luettelon tuottamista ja ylläpitämistä. Internet-sivujen kehittäminen on vireillä ja uudet Internet-sivut on tarkoitus saada käyttöön vuoden 2012 aikana.

23.02.2012 Ehdotuksen mukaan

Esittelijä

osastopäällikkö
Juhani Tuuttila

Lisätiedot

Martti Tallila, johtava kiinteistölakimies, puhelin: 310 36449
martti.tallila(a)hel.fi
Maria Mannisto, tonttiasiamies, puhelin: 310 36454
maria.mannisto(a)hel.fi

§ 410

V Kaj / Vt Pauli Leppä-ahon aloite tonttien markkina-arvon määrittämisestä

Pöydälle 23.04.2012

HEL 2011-006172 T 10 00 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintosihteeri, puhelin: 310 74325
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

1 Vt Pauli Leppä-ahon aloite

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäne esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättäne katsoa valtuutettu Pauli Leppä-ahon aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Valtuutettu Pauli Leppä-aho esittää aloitteessaan, että kaupunki luovuttaisi jatkossa kaikki tontit tarjouskilpailulla tai huutokaupalla tonttien markkina-arvon selvittämiseksi.

Kaupunginhallitus viittaa saatuun lausuntoon ja toteaa, että kaupungin tontinluovutusmenettely ja tonttihinnoitteluperiaatteet ovat nykyisellään varsin toimivia. Suuri osa vapaarahoitteiseen sääntelemättömään tuotantoon luovutettavista tonteista myydään jo nyt hintakilpailulla, jolloin tontista saadaan kulloinenkin paras mahdollinen hinta. Aloitteessa esitetty kilpailuttamismenettely ei sovellu ainakaan valtion tukemaan eikä muuhun kohtuuhintaiseen säänneltyyn tuotantoon tarkoitettujen tonttien luovuttamiseen. Käytännössä menettely merkitsisi sitä, ettei tontinvarauksissa täten ainakaan lähtökohtaisesti otettaisi huomioon laadullisia tekijöitä eikä kaupungin asuntopoliittisia tavoitteita. Lisäksi se voisi johtaa merkittäviin alueellisiin ja alueen sisäisiin eroihin tontinvuokrissa sekä heikentää kaupungin

tontinluovutuksen ennakoitavuutta. Näin ollen aloitteessa esitettyyn menettelyyn ei ole tarkoituksenmukaista ryhtyä.

Kaupunginhallitus toteaa vielä, että mikäli kaupunginvaltuuston vuosittain kiinteistötoimelle asettamat maanmyyntitavoitteet säilyvät tulevaisuudessa viime vuosien tasolla, tarjouskilpailujen määrät tulevat todennäköisesti joka tapauksessa lisääntymään. Tällä tavoin saatavia hintatietoja voidaan pyrkiä hyödyntämään myös niiden tonttien hinnoittelussa, joiden luovutus ei perustu hintakilpailutukseen. Lisäksi tonttien markkina-arvon määrittelyssä voidaan nykyisen menettelyn mukaisesti hyödyntää olemassa olevia kauppahintatilastoja sekä kaupungin omia ja kaupungin ulkopuolisten tahojen laatimia asiantuntija-arvioita.

Kaupunginhallitus katsoo edellä olevan riittäväksi selvitykseksi asiassa.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintosihteeri, puhelin: 310 74325
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

1 Vt Pauli Leppä-ahon aloite

Päätöshistoria

Kiinteistölautakunta 26.01.2012 § 54

HEL 2011-006172 T 10 00 00

Päätös

Lautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle kaupunginvaltuutettu Pauli Leppäahon ja seitsemän muun kaupunginvaltuutetun aloitteesta seuraavan lausunnon:

Kaupungin asuntotontinluovutuksen ja tonttihinnoittelun keskeiset periaatteet

Helsingin kaupungin tontinluovutusta ohjaa kaupunginvaltuuston helmikuussa 2008 hyväksymä Maankäytön ja asumisen toteutusohjelma 2008 - 2017 (MA-ohjelma) sekä sitä tarkentavat seurantapäätökset. MA-ohjelma määrittelee kaupungin asuntotonttien tontinluovutuksen keskeiset tavoitteet, joita kaupungin asuntotonttien luovutuksella tulee toteuttaa. Näitä tavoitteita ovat erityisesti asuntotuotannon rahoitus- ja hallintamuotojakauma sekä

asuntotuotannolle asetetut määrälliset tavoitteet. Voimassa olevien tavoitteiden mukaisesti kaupungin maalle toteutettavasta asuntotuotannosta karkeasti 60 % tulee olla ns. kohtuuhintaista säädelyä asuntotuotantoa (esim. valtion tukema vuokra-asuntotuotanto ja Hitas-omistus-asuntotuotanto) ja vain 40 % asuntotuotannosta on markkinaehtoista sääntelemätöntä omistus- ja vuokra-asuntotuotantoa. Kaupungin asuntotuotannon määrällisenä tavoitteena on 5 000 asunnon vuotuinen tuotanto, josta noin 3 600 asuntoa tulisi toteuttaa kaupungin maalle. Mainituilla tavoitteilla on huomattava vaikutus myös kaupungin tonttihinnoitteluperiaatteisiin.

Kaupunki luovuttaa pääosan asuntotonteista vuokraamalla. Kaupunginvaltuusto päätti 1.10.1980 (asia 18), että asuntotonttien vuosivuokra on 4 % tontin laskennallisesta hinnasta, joka määräytyy tontin pääasiallisen käyttötarkoituksen mukaisesti. Kaupungin perimä maanvuokra on korkotuottoa sille pääomalle, joka on sitoutunut kaupungin maaomaisuuteen. Vuokrat sidotaan elinkustannusindeksiin.

Tontin laskennallinen hinta määritetään vuokrattavan tontin kerrosalan ja rakennusoikeuden yksikköhinnan perusteella. Pääoma-arvoon vaikuttavat kohteen rahoitus- ja hallintamuodosta riippuen muun muassa hintatilastoista saatava selvitys rakennusoikeuden arvosta kyseisellä alueella vuokrauksen ajankohtana, kaupungin alueella maanvuokrauksissa noudattama yleinen käytäntö sekä Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen (jäljempänä "ARA") valtion tukemaa tuotantoa varten pääkaupunkiseudun kuntiin vahvistamat tonttien rakennusoikeuden enimmäishinnat. Lisäksi maanvuokraa määritettäessä pyritään aina arvioimaan maanvuokran vaikutus asumiskustannuksiin. Kohtuuhintaiselle asuntotuotannolle asetetut tavoitteet vaikuttavat siihen, ettei kaupunki voi määrittää maanvuokraa läheskään kaikilla tonteilla tasolle, joka vastaisi tonttien oletettua myyntihintaa. Tämä korostuu erityisesti kantakaupungin ja merenläheisyyteen sijoittuvilla alueilla, joilla tonttien hintataso on korkein.

Käytännössä siis ARA:n vahvistama tonttien hintataso on keskeinen ohje asuntotonttien vuokrausperusteita määriteltäessä. Kaupungin vuokratonttien hinnoitteluperiaatteisiin kuuluu, että Hitas-tuotantoon luovutettavien tonttien vuokra on 20 % valtion tukemaa tuotantoa korkeampi ja sääntelemättömään tuotantoon vuokrattavien asuntotonttien maanvuokra noin 40 % valtioneukemaa tuotantoa korkeampi. Tosin tältä osin tulee huomata, että kaupunki ei yleisesti luovuta sääntelemättömään tuotantoon tarkoitettuja tontteja vuokraamalla.

Maanvuokrien määrittelyn periaatteisiin kuuluu edelleen alueellinen yhteneväisyys. Tämä tarkoittaa sitä, että samaan kaupunginosaan ja

samalle kaava-alueelle sijoittuvien tonttien hinnoittelu ei ainakaan merkittävästi poikkea toisistaan ilman erityisiä perusteita. Kaupunginosien välillä maanvuokrissa saattaa kuitenkin olla huomattaviakin eroja kunkin kaupunginosan maanarvosta riippuen. Esimerkiksi korkeimpien vuokrausperusteiden alueiden (Länsisatama, Munkkiniemi ja Kalasatama) vuokrausperusteet ovat nykyisellään keskimäärin karkeasti noin 85 % korkeammat kuin alueella, joilla on kaupungin alhaisimmat vuokrausperusteet (Suurmetsä). Kaupungin vuokrahinnoittelussa huomioidaan siten kaupunginosien väliset maanhintaerot varsin hyvin.

Kaupunki luovuttaa sääntelemättömään markkinaehtoiseen asuntotuotantoon tarkoitetut tontit pääsääntöisesti kilpailuttamalla. Kilpailumuotoina ovat laatu- sekä hintakilpailu. Laatukilpailuissa tontin ostaja, tai vuokraaja, valitaan tontille rakennettavan rakennuksen luonnossuunnitelmien laadun perustella, ja kaupunki määrittää tontin myyntihinnan/vuokran etukäteen. Hintakilpailuissa puolestaan tontti myydään korkeimman hinnan tarjonneelle taholle. Hintakilpailujen tavoitteena on siten tonteista saatavien myyntitulojen maksimointi ja toisinaan myös tonttien alueellisen hintatason selvittäminen. Laatukilpailujen keskeisenä tavoitteena on puolestaan korkeatasoisen asuntorakentamisen edistäminen ja alueiden viihtyvyyden parantaminen, jotka ovat kaupungin keskeisiä asuntopoliittisia tavoitteita.

Kaupungin asunto- ja maapoliittisena tavoitteena ei ole ollut, hintakilpailuja lukuun ottamatta, tonteista saatavan maanvuokran tai myyntihinnan maksimointi, vaan kaupungin asuntopoliittisten tavoitteiden toteutumisen ja asuntorakentamisen edistäminen maltillisella ja ennustettavalla kohtuullista käypää arvoa vastaavalla tonttihinnoittelulla. Kaupungin maapoliittisena tavoitteena ei myöskään ole ollut perusteettomasti nostaa tonttihintoja. Ilman hintakilpailua luovutettavien myytävien tonttien hinnoittelu on perustunut pääasiassa kauppahintatilastoista saataviin selvityksiin alueen oletetusta rakennusoikeuden arvosta tai ulkopuolisilla asiantuntijoilla teetettyihin arvioihin. Lisäksi hinnoittelussa huomioidaan tontin sijainti mikrotasolla (kaupunkirakenteessa), tontin rakennustekniset ja muut ominaisuudet (esim. kaavaratkaisut), tontille rakennettavien asuntojen oletettu myyntihinta tai vuokra sekä tontille suunnitellun hankkeen mahdolliset erityispiirteet.

Huomion arvoista on, että aloitteessa mainitut tontinvuokrien alueelliset erot johtunevat pitkälti tonttien vuokrausajankohdista. Vanhojen vuokrasopimusten maanvuokrat perustuvat vuokrausajankohdan rakennusoikeuden arvoihin, jotka ovat kiinteistöjen yleisen hintakehityksen myötä jääneet vuosien saatossa merkittävästi jälkeen uusien maanvuokrasopimusten tasosta.

Elinkeinotoimintaan luovutettavien tonttien luovutus- ja hinnoitteluperiaatteet

Kaupunki luovuttaa toimitilatontit elinkeinopoliittisin perustein. Toimisto- ja liiketontit luovutetaan pääsääntöisesti vuokraamalla osto-optioin. Tonttien käypä arvo varmistetaan asiantuntijalausunnoilla tai muulla vastaavalla menettelyllä. Joitakin toimitilatontteja on luovutettu myös tarjouskilpailuilla. Tällöin ratkaisevana tekijänä on ollut pääsääntöisesti tontista tarjottava hinta, mutta ratkaisuperusteena on käytetty myös hinnan ja laadun yhdistelmää, kuten esimerkiksi Kalasataman keskuksen osalta meneteltiin. Teollisuus- ja varastotontit luovutetaan vuokraamalla.

Elinkeinotoimintaan tarkoitettujen tonttien vähäisestä määrästä johtuen tässä lausunnossa keskitytään jäljempänä vain asuntonttien luovutuksiin. Elinkeinotoimintaan tarkoitettujen tonttien osalta voitaneen kuitenkin todeta, ettei näihin tontteihin useinkaan kohdistu asuntontteja vastaavaa kysyntää eikä aloitteessa esitetty kilpailuttamismenettely tämän vuoksi todennäköisesti soveltuisi laajemmalti näiden tonttien luovuttamiseen varsinkin, jos kaupunki haluaa harjoittaa aktiivista elinkeinopolitiikkaa.

Nykyisen käytännön keskeisiä etuja

Kaupungin tontinluovutusmenettely ja tontinluovutusperiaatteet ovat olleen vähäisin muutoksin voimassa vuosia. Menettelyt ja periaatteet ovat osoittautuneet varsin toimiviksi, ja ne ovat laajasti rakennusalan toimijoiden tiedossa. Tämä luo ennustettavuutta kaupungin tontinluovutukseen, joka puolestaan edistää rakennushankkeiden toteutumista ja lisää kiinnostusta kaupungin tontteja kohtaan. Tonttien hinnoitteluperiaatteiden osalta vuokralaisten (ja asukkaiden) yhdenvertaisen kohtelun kannalta olennainen tekijä on, että kaikkien tonttien hintoja määritettäessä noudatetaan samoja hinnoitteluperiaatteita. Näin on kiinteistötoimen näkemyksen mukaan meneteltykin.

Kaupunki varaa vuosittain tontteja asuntorakentamiseen noin 200 000 – 300 000 k-m² eli kymmeniä tai satoja tontteja. Tonttien suuresta määrästä johtuen suuri osa tonteista varataan ilmoittautumis- menettelyn jälkeen hakemusten perusteella suoravarauksin. Vain parhaiksi arvioidut tontit ja kaupunkikuvallisesti merkittävillä paikoilla sijoittuvat tontit luovutetaan kilpailuttamalla joko hinta- tai laatukilpailuin. Tonttien suoravaraukset pyritään kohdistamaan niille rakennuttajille, rakentajille, rakennuttajakonsulteille, ryhmärakennuttajille ja muille rakennusalan toimijoille, joiden esittämät hankkeet toteuttavat rahoitus- ja hallintamuodoltaan tai muulta sisällöltään (esim. asuntorakentamisen kehittämishankkeet) parhaiten kaupungin asettamia asuntopoliittisia tavoitteita. Nykyinen

tontinluovutusmenettely tukee siis monipuolista ja kaupungin tavoitteita vastaavan asuntotuotannon toteutumista.

Tonttien maanvuokralla on säännellyssä omakustannusperusteisessa asuntotuotannossa suora vaikutus asukkaiden asumiskustannusten muodostumiseen, koska maanvuokra vaikuttaa asukkailta perittävään yhtiövastikkeeseen tai vuokraan. Kohtuuhintaisen asuntotarjonnan turvaamiseksi onkin olennaista, että maavuokrien taso on säännellyssä asuntotuotannossa maltillista myös kantakaupungin ja sen läheisyyteen sijoittuvilla arvokkailla alueilla. Kohtuuhintainen vuokra- ja omistus-asuntotarjonta on kaupungin kilpailukyvyn kannalta keskeinen tekijä. Kohtuuhintaisella, laadukkaalla ja monipuolisella asuntotarjonnalla kaupunki pyrkii muun ohella ehkäisemään alueellista segregatiota, edistämään työvoiman liikkuvuutta sekä tasapainottamaan kaupungin väestörakennetta.

Tonttien markkinahinnat vaihtelevat voimakkaasti taloudellisten suhdanteiden mukaan. Kiinteistötoimen kokemuksen mukaan tämä korostuu erityisesti sijainniltaan parhaimpien tonttien osalta, joilla tonttien markkinahinta voi hyvinkin vaihdella +/- 50 % lyhyenkin ajanjakson sisällä. Lisäksi parhaimmilla alueilla tonttien mikrotason sijainnilla on usein suuri merkitys tontin oletetun arvon kannalta. Esimerkiksi samaan kortteliin sijoittuvien tonttien hintaero voi olla lähes 1 000 euroa/k-m² riippuen siitä, onko tontilla merinäköalaa vai ei.

Vaikka kaupungin maanvuokrien määrittelyssä huomioidaan erot tonttien ominaisuuksissa (sijainti, rakennettavuus jne.) ja osaltaan myös kiinteistöjen yleinen arvonkehitys, maanvuokrien määrittelyssä nämä erot ovat kiinteistömarkkinoihin nähden suuruusluokaltaan maltillisempia ja tapahtuvat usein markkinareaktioita hitaammin. Tämä lisää osaltaan kaupungin tontinluovutuksen ennustettavuutta, joka on rakennushankkeiden toteuttajien kannalta tärkeää ottaen huomioon hankkeiden hyvin pitkä läpivientiaika.

Aloitteen mukainen menettely ja sen haasteet

Aloitteessa esitetään, että kaupunki luovuttaisi jatkossa kaikki tontit tarjouskilpailulla tai huutokaupalla tonttien markkina-arvon selvittämiseksi.

Aloitteessa esitetty menettely merkitsisi huomattavaa muutosta nykyisiin tontinluovutus- ja -hinnoitteluperiaatteisiin. Käytännössä menettely merkitsisi sitä, että tontinvarauksissa ei ainakaan lähtökohtaisesti otettaisi huomioon laadullisia tekijöitä eikä kaupungin asuntopoliittisia tavoitteita. Menettely todennäköisesti vaikeuttaisi tällä tavalla kaupungin asuntopoliittisten ohjelmien toteuttamista.

Kilpailuttamismenettely ei sovellu valtion tukemaan vuokra-asuntotuotantoon eikä valtion korkotuella toteutettavaan asumisoikeustuotantoon, koska näiden tonttien osalta korkeimman sallitun luovutushinnan (rakennusoikeuden arvon) määrittää ARA. Kilpailumenettely ei myöskään tukisi kohtuuhintaisen omistusasuntotuotannon, eli Hitas-tuotannon, toteuttamista. Kilpailutusmenettelyn kautta mahdollisesti erittäin korkeaksi muodostuvat Hitas-tonttien maanvuokrat voisivat nostaa Hitas-asuntojen asumiskustannukset sääntelemättömän asuntotuotannon tasolle, jota ei voida pitää tarkoituksenmukaisena.

Kiinteistötoimella ei ole tällä hetkellä resursseja kymmenien tai jopa satojen tonttien luovuttamiseksi tarjouskilpailulla tai huutokaupalla. Hintaperusteisen tarjouskilpailun järjestäminen edellyttää muun muassa tonttien hinnoitteluun vaikuttavien tekijöiden, kuten maaperäolosuhteiden ja muiden rakennuskustannusten muodostumiseen vaikuttavien seikkojen, tarkkaa selvittämistä ennen kilpailujen järjestämistä, jotta riitatilanteilta vältytään. On myös pidettävä todennäköisenä, ettei rakennusalan toimijoilla, kuten rakennusliikkeillä ja rakennuttajilla, ole kiinnostusta eikä resursseja osallistua vuosittain suureen määrään kilpailuja. Kilpailutus voisi myös johtaa siihen, että tontit keskittyisivät vain suurille rakennusalan toimijoille, joilla on parhaat taloudelliset resurssit korkeiden tarjousten tekemiseen. Edelleen kilpailutusmenettely voisi myös johtaa merkittäviin tonttihintojen vaihteluihin kulloisenkin kysyntätilanteen mukaan. Käytännössä sijainniltaan ja laadullisilta ominaisuuksiltaan täysin vastaaville tonteille voisi muodostua merkittävästi toisistaan poikkeavat hinnat ilman selkeitä objektiivisia perusteita. Tämä ei edistäisi asukkaiden yhdenvertaisen kohtelun toteutumista.

Lopuksi

Kaupungin maaomaisuutta tulee hallinnoida kaikille kaupunkilaisille kohtuullista hyötyä tuottavalla tavalla. Tämä tarkoittaa muun ohella sitä, että kaupungin maaomaisuuteen sitoutuneelle pääomalle tulee saada kohtuullinen tuotto. Aloitteessa kuvattu kilpailutusmenettely saattaisi lyhyellä aikavälillä nostaa kaupungin maanvuokra- ja maanmyyntituloja jonkin verran, mutta menettelyn pitkän aikavälin vaikutukset ovat epäselvät ja niitä on hyvin vaikea ennustaa.

Kaupungin laaja maaomaisuus on kaupungin asuntopolitiikan toteuttamisen keskeinen väline. Asuntopoliittiset tavoitteet rajoittavat merkittävästi mahdollisuuksia luovuttaa asuntotontteja pelkästään tai edes pääosin hintakilpailuilla. Kaupungin tulevien vuosien asuntotuotanto painottuu erinomaisille kantakaupungin ja merenläheisyyteen sijoittuville alueille, esimerkiksi Jätkäsaareen ja Kalasatamaan. Näiden alueiden tontinluovutuksessa ja rakentamisessa

noudatetaan kaupunginvaltuuston vahvistamia asuntopoliittisia tavoitteita. Kaupungin kohtuuhintaiselle asuntotuotannolle asettamat tavoitteet edellyttävät, että myös näiltä alueilta luovutetaan tontteja mm. valtion tukemaan vuokra-asuntotuotantoon ja Hitas-omistusasuntotuotantoon. Näiden tonttien hinnoittelun on oltava kohtuullista. Maltillinen tonttihinnoittelu edistää alueiden rakentumista.

Kaupungin tontinluovutusmenettely ja tonttihinnoitteluperiaatteet ovat nykyisellään varsin toimivia. Suuri osa vapaarahoitteiseen sääntelemättömään tuotantoon luovutettavista tonteista myydään jo nyt hintakilpailulla, jolloin tontista saadaan kulloinenkin paras mahdollinen hinta. Aloitteessa esitetty kilpailuttamismenettely ei sovellu ainakaan valtion tukemien eikä muuhun kohtuuhintaiseen säänneltyyn tuotantoon tarkoitettujen tonttien luovuttamiseen. Lisäksi menettely voisi johtaa merkittäviin alueellisiin ja alueen sisäisiin eroihin tontinvuokrissa sekä todennäköisesti heikentäisi kaupungin tontinluovutuksen ennakoitavuutta ja vaikeuttaisi kaupungin asuntopoliittisten tavoitteiden toteutumista yleisesti. Kiinteistötoimella ei ole nykyisellään resursseja merkittävästi lisätä tonttien tarjouskilpailuja.

Edellä esitettyyn perustuen kiinteistölautakunta toteaa, ettei aloitteessa esitettyyn menettelyyn ole syytä ryhtyä. Mikäli kaupunginvaltuuston vuosittain kiinteistötoimelle asettamat maanmyyntitavoitteet säilyvät tulevaisuudessa viimevuosien tasolla, tarjouskilpailujen määrät tulevat todennäköisesti joka tapauksessa lisääntymään. Tällä tavoin saatavia hintatietoja voidaan pyrkiä hyödyntämään myös niiden tonttien hinnoittelussa, joiden luovutus ei perustu hintakilpailutukseen. Lisäksi tonttien markkina-arvon määrittelyssä voidaan hyödyntää olemassa olevia kauppahintatilastoja sekä kaupungin omia ja kaupungin ulkopuolisten tahojen laatimia asiantuntija-arvioita, kuten nykyisellään jo menetelläänkin.

Esittelijä

osastopäällikkö
Juhani Tuuttila

Lisätiedot

Sami Haapanen, kehittämislakimies, puhelin: 310 36437
sami.haapanen(a)hel.fi

§ 411

V Kaj / Vt Outi Alanko-Kahiluodon aloite Herttoniemen Karhutien osittaisesta muuttamisesta pihakaduksi

Pöydälle 23.04.2012

HEL 2011-007007 T 08 01 04

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintosihteeri, puhelin: 310 74325
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Vt Outi Alanko-Kahiluodon aloite
- 2 Kaupunkisuunnitteluviraston liikennesuunnitteluosaston pihakatuohje 2011

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäne esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättäne katsoa valtuutettu Outi Alanko-Kahiluodon aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Valtuutettu Outi Alanko-Kahiluoto esittää aloitteessaan, että kaupunki tutkisi mahdollisuutta muuttaa Herttoniemen Karhutie osittain pihakaduksi.

Kaupunginhallitus viittaa saatuun lausuntoon ja toteaa, että Karhutie välittää liikennettä alueen muille tonttikaduille, mikä heikentää sen soveltuvuutta pihakaduksi. Lisäksi Karhutiellä on paljon asukaspysäköintiä, jolloin sen pihakaduksi muuttaminen hankaloittaisi kadun asukkaiden arkea. Tällä perusteella Karhutie ei ole luonteeltaan kaupunkisuunnitteluviraston liikennesuunnitteluosaston pihakatuohjeen mukainen, pihakaduksi soveltuva katu eikä se eroa alueen muista tonttikaduista siten, että se voitaisiin muuttaa pihakaduksi ilman suuria rakenteellisia muutoksia.

Liikenneturvallisuuden parantamiseksi Karhutielle on Susitien ja Kettutien välille rakennettu hidasteita 60 - 100 metrin välein. Karhutien ja Ahmatien risteuksen pohjoispuolella sijaitsevan Herttoniemen ala-asteen koulun kohdalla on suojatiet merkitty kohtiin, joissa Karhutien ylitystarve koululaisille on ilmeinen. Ajonopeuksia on koulun kohdalla pyritty hillitsemään kahdella hidasteella.

Kaupunginhallitus katsoo edellä olevan riittäväksi selvitykseksi asiassa.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintosihteeri, puhelin: 310 74325
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Vt Outi Alanko-Kahiluodon aloite
- 2 Kaupunkisuunnitteluviraston liikennesuunnitteluosaston pihakatuohje 2011

Päätöshistoria

Kaupunkisuunnittelulautakunta 14.02.2012 § 60

HEL 2011-007007 T 08 01 04

Päätös

Kaupunkisuunnittelulautakuntaa päätti antaa valtuustoaloitteesta kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Lausunto

Aina vuoteen 2006 asti liikenneministeriön liikenteen ohjauslaitteita koskevassa päätöksessä edellytettiin, että pihakadun on täytettävä sille erikseen asetetut rakenteelliset erityisvaatimukset. Koska lainsäädäntö ei enää edellytä pihakadulta rakenteellisia erityisvaatimuksia, on liikennesuunnitteluosastolla laadittu liitteenä oleva ohje uusien pihakatuojen suunnitteluun Helsingissä.

Karhutie on noin 900 metriä pitkä, suorahko läpiajettava katu, joka eteläpäässä liittyy Hiihtomäentiehen ja pohjoisosassa Kettutiehen. Se välittää liikennettä myös alueen muille tonttikaduille. Kadun liikennemäärä vaihtelee 400 - 700 ajoneuvoa vuorokaudessa. Susitien ja Ahmatien liittymien välisellä osuudella - jonne pihakatu esitettiin tutkittavaksi - on liikennemäärä noin 600 ajoneuvoa vuorokaudessa.

Nopeusrajoitus on 30 km/h. Katua ei ole asemakaavassa merkitty pihakaduksi.

Katualueen leveys on pääosin kahdeksan metriä. Tämä muodostuu kuusi metriä leveästä ajo-radasta ja kadun itäreunassa sijaitsevasta kaksi metriä leveästä jalkakäytävästä. Kadun länsi-reunassa ajorata rajoittuu tonttiin. Ajorataa ei ole mahdollista kaventaa niin, että myös ajoradan länsipuolelle voitaisiin rakentaa jalkakäytävä. Karhutiellä on paljon kadunvarsipysäköintiä, sillä vanhalla alueella ei tonteilla ole nykyistä tarvetta vastaavaa määrää pysäköintipaikkoja. Ajonopeuksien hillitsemiseksi pysäköinti on suunniteltu vuorottelemaan kadun molemmilla puolilla.

Kadulla ei ole vuosina 2004-2010 tapahtunut poliisin tietoon tulleita liikenneonnettomuuksia. Liikenneturvallisuuden parantamiseksi Karhutielle on Susitien ja Kettutien välille rakennettu hidasteita 60- 100 metrin välein. Karhutien ja Ahmatien risteyksen pohjoispuolella sijaitsevan Herttoniemen ala-asteen koulun kohdalla on suojatiet merkitty kohtiin, joissa Karhutien ylitystarve koululaisille on ilmeinen. Ajonopeuksia koulun kohdalla on pyritty hillitsemään kahdella hidasteella.

Karhutie ei ole luonteeltaan pihakatumainen eikä se eroa muista tonttikaduista siten, että se voitaisiin muuttaa pihakaduksi ilman suuria rakenteellisia muutoksia. Karhutie välittää liikennettä myös alueen muille tonttikaduille, mikä heikentää sen soveltuvuutta pihakaduksi. Lisäksi Karhutiellä on paljon asukas-pysäköintiä, jolloin pihakaduksi muuttaminen hankaloittaisi kadun asukkaiden arkea. Pihakadulla pysäköinti on sallittua vain merkillä osoitetuilla paikoilla ja silloinkin paikat varataan vieras- ja asiointipysäköintiin.

Esittelijä

liikennesuunnittelupäällikkö
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Maija Rekola, liikenneinsinööri, puhelin: 310 37132
maija.rekola(a)hel.fi

§ 412

V Kaj / Vt Kati Peltolan aloite kevyen- ja joukkoliikenteen lisäämisestä

Pöydälle 23.04.2012

HEL 2011-007005 T 08 02 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintosihteeri, puhelin: 310 74325
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

1 Vt Kati Peltolan aloite

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäne esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättäne katsoa valtuutettu Kati Peltolan aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Valtuutettu Kati Peltola esittää aloitteessaan, että kaupungin suunnittelussa ja elinkeinopolitiikassa tulisi aloittaa yhteistyöhanke työpaikkakeskittymien toimijoiden kanssa kevyen liikenteen ja joukkoliikenteen osuuden lisäämiseksi.

Kaupunginhallitus viittaa saatuun lausuntoon ja toteaa, että yksityisautoilun haittoja pyritään vähentämään ja joukkoliikenteen kulkutapaosuutta lisäämään usealla eri tavalla. Tärkeimpiä keinoja ovat Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelma, lukuisat joukkoliikenteen edistämistoimet, Helsingin pyöräilyprojekti, Helsingin seudun ruuhkamaksuselvitystyö, Helsingin kaupungin ilmansuojelun toimintaohjelma 2008 - 2016, alueiden ja yhdyskuntarakenteen tiivistämis- ja täydennysrakentamishankkeet sekä Helsingin Seudun Liikenne -kuntayhtymän (HSL) toimesta toteutettava liikkumisenohjaus.

Kaupunginhallitus katsoo, että aloitteessa esitetyn uuden yhteistyöhankkeen aloittaminen kaupungin ja työpaikkakeskittymien

toimijoiden kesken kestävien liikennemuotojen osuuden lisäämiseksi ei ole perusteltua, sillä keinot kevyen- ja joukkoliikenteen edistämiseksi ovat jo nykyisellään varsin kattavasti käytössä. Sen sijaan tarkoituksenmukaista on kehittää kaupungin ja yhteistyöorganisaatioiden nykyisiä toimia sekä keskittää resursseja niihin. Erityisesti HSL:n liikkumisen ohjauksen keinoin on mahdollista kasvattaa kevyen- ja joukkoliikenteen kulkutapaosuutta.

Kaupunginhallitus katsoo edellä olevan riittäväksi selvitykseksi asiassa.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintosihteeri, puhelin: 310 74325
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

1 Vt Kati Peltolan aloite

Päätöshistoria

Kaupunkisuunnittelulautakunta 21.02.2012 § 71

HEL 2011-007005 T 08 02 00

Päätös

Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti antaa valtuustoaloitteesta kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon.

Lausunto

Valtuustoaloitteessa ehdotetaan, että Helsingin kaupungin suunnittelussa ja elinkeinopolitiikassa aloitetaan yhteistyöhanke työpaikkakeskittymien toimijoiden kanssa tavoitteena kevyen liikenteen ja joukkoliikenteen osuuden selvä lisääminen Helsingin alueella.

Yksityisautoilua ja sen haittoja pyritään vähentämään ja joukkoliikenteen kulkutapaosuutta lisäämään usealla eri tavalla. Tärkeimpiä ovat Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelma (HLJ 2011/2015), lukuisat joukkoliikenteen edistämistoimet, Helsingin pyöräilyprojekti, Helsingin seudun ruuhkamaksuselvitystyö, Helsingin kaupungin ilmansuojelun toimintaohjelma 2008 - 2016, alueiden ja yhdyskuntarakenteen tiivistämis- ja täydennysrakentamishankkeet sekä HSL:n toimesta toteutettava liikkumisenohjaus.

Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelma on strateginen, seudullista liikennepolitiikkaa linjaava, pitkän tähtäimen suunnitelma. Suunnitelma sisältää toimenpiteitä, jotka parantavat joukkoliikenteen toimivuutta kokonaisuutena ja joilla on myönteinen vaikutus joukkoliikenteen kulkutapaosuuteen. Niistä huolimatta henkilöautoliikenteen osuus matkoista uhkaa kuitenkin kasvaa pääkaupunkiseudulla maankäytön hajaantuessa ilman liikenteen hinnoittelutoimenpiteitä.

Helsingin kaupunginhallitus on 2.11.2009 lausuntona liikenne- ja viestintäministeriölle esittänyt, että Helsinki suhtautuu myönteisesti ruuhkamaksujen käyttöönottoon ja esittää, että liikenne- ja viestintäministeriö aloittaa ruuhkamaksujärjestelmän mahdollistavan lainsäädännön valmistelun. Mikäli ruuhkamaksut otettaisiin käyttöön, muuttuisi ruuhka-aikojen ja ruuhkaisten paikkojen liikenne aiempaa sujuvammaksi. Ruuhkamaksut myös ohjaisivat liikkujien käyttäytymistä kannustamalla heitä liikkumaan joukkoliikenteellä, pyörällä tai kävellen.

Länsimetron valmistuminen Ruoholahdesta Matinkylään vuonna 2015 ja Kehäradan valmistuminen Vantaankosken radan ja pääradan välille vuonna 2014 parantavat seudullisia raideliikenneyhteyksiä.

Helsingin kaupunginvaltuusto asetti 25.9.2005 tavoitteet, joiden mukaan joukkoliikenteen kulkutapaosuuden tulee kasvaa poikittaisessa liikenteessä vanhalla laskentalinjalla 13:sta 17 %:iin ja säteittäisessä liikenteessä 70:stä 73 %:iin vuoteen 2012 mennessä. Poikittaisliikenteen uudella laajennetulla laskentalinjalla tavoitteena on 21 % joukkoliikenteen kulkumuoto-osuus. Vuosaaren ja Myyrmäen välillä liikennöivän Jokeri 2 -bussilinjan liikennöinti alkaa vuonna 2014. Jokeri 0 -linja Herttoniemen ja Munkkiniemen välillä aloittaa vuonna 2015. Nykyisen bussi-jokerin (550) liikennettä kehitetään syksyllä 2013 ja linjan muuttaminen raide-jokeriksi käynnistyy ennen vuotta 2020.

Pyöräilyn lisäämistavoitteiden toteuttamiseksi käynnistettiin valtuustostrategian 2009 - 2012 mukainen pyöräilyprojekti. Sen tavoitteena on parantaa pyöräilyoloja, jouduttaa oikeanlaisten suunnitteluratkaisujen omaksumista ja toimia pyöräiliikenteen painoarvon lisäämiseksi kaikessa päätöksenteossa. Merkittävä muutos on, että pyöräilyä ja jalankulkua kehitetään itsenäisinä liikennemuotoina. Pyöräilyn olosuhteiden parantamisen painopiste on kantakaupungissa, missä kävely ja pyöräily on vilkkainta, mutta missä toisaalta on kaikkein eniten puutteita.

Työpaikkojen liikkumissuunnitelmia ovat Helsingin kaupungin organisaatiossa tehneet jo ainakin muutamat terveyskeskuksen yksiköt, Helsingin Energia, Ympäristökeskus ja kaupunkisuunnitteluvirasto. Vuoteen 2016 mennessä

liikkumissuunnitelmat pyritään saamaan kaikille kaupungin virastoille ja laitoksille. Helsingin kaupungin palveluksessa on lähes 40 000 työntekijää. Liikkumissuunnitelmia laadittaessa kartoitetaan työpaikkojen työntekijöiden liikkumistavat sekä työ- että virkamatkoilla. Liikkumissuunnitelmien avulla luodaan edellytykset kestäväan liikkumiseen ja annetaan tietoa käytettävissä olevista liikkumisen vaihtoehtoista ja eduista.

Monissa Euroopan kaupungeissa tarjotaan liikkumisenohjauspalveluja yrityksille. Esimerkiksi Göteborgissa yrityksen henkilöstön työmatkan liikkumistavat kartoitetaan ja he saavat neuvoja työmatkaliikkumista varten. Yritykset säästävät, kun niiden ei tarvitse ylläpitää kalliita pysäköintipaikkoja. Selvitysten perusteella on havaittu, että työpaikkojen liikkumisen ohjauksen avulla autoliikenne vähentyi 10 - 30 % työpaikkaa kohden.

Suomessa valtakunnallisella tasolla liikenne- ja viestintäministeriö vastaa liikkumisen ohjauksen strategisesta ohjauksesta ja liikennevirasto käytännön toimenpiteistä. Motiva Oy toimii liikkumisen ohjauksen valtakunnallisena koordinaattorina liikenneviraston tilauksesta.

Pääkaupunkiseudulla liikkumisen ohjauksesta vastaa Helsingin Seudun Liikenne -kuntayhtymä. HSL on seudullinen toimija, jonka kohdealueena on koko Helsingin seudun työssäkäyntialue. Tehtävänä liikkumisen ohjauksen on mielekästä sijoittua seudulliseen organisaatioon, joka myös määrittelee liikennejärjestelmän kehittämisen tavoitteet ja keinot sekä vastaa joukkoliikenteen suunnittelusta, hankinnasta, markkinoinnista ja viestinnästä. HSL tarjoaa seudulla toimiville työnantajille keinoja ympäristöystävälliseen liikkumiseen mm. tekemällä liikkumissuunnitelmia, joilla kartoitetaan henkilöstön työmatkaliikkumista sekä siihen liittyviä kehittämistoiveita ja edistetään kestäväa liikkumista. HSL:n liikkumisen ohjauksen toimenpiteisiin kuuluvat myös yhteiskäyttöautoilun ja kimppekyytien edistäminen sekä joukkoliikenteen sähköisten aikataulunäyttöjen markkinointi yrityksille. HSL on liikkumisenohjaustyössään aktiivisesti yhteydessä yrityksiin ja muihin työnantajiin ja prosessissa hyödynnetään työnantajien omat ideat kestäväan liikkumisen edistämiseksi.

Sanomatalossa toimiva Ilmastoinfo on mm. Helsingin, Espoon, Vantaan, HSL:n ja HSY:n yhteinen organisaatio, joka eri kanavia hyödyntäen jakaa tietoa esimerkiksi energiatehokkuudesta ja liikkumisesta. Ilmastoinfo kokoaa omistajatahojensa tietoa ja jakaa sitä keskitetysti potentiaalisille kohderyhmille.

Valtuustoaloitteessa esitetyn uuden yhteistyöhankkeen aloittaminen kaupungin ja työpaikkakeskittymien toimijoiden kanssa kestävien liikennemuotojen osuuden lisäämiseksi ei ole perusteltua. Tarkoituksenmukaista on kaupungin ja yhteistyöorganisaatioiden nykyisten toimenpiteiden kehittäminen ja resurssien keskittäminen niihin. Erityisesti liikkumisen ohjaus on tuote, joka pitkälti vastaa valtuustoaloitteessa esitettyyn tarpeeseen.

Esittelijä

liikennesuunnittelupäällikkö
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Markku Granholm, liikenneinsinööri, puhelin: 310 37121
markku.granholm(a)hel.fi
Mikko Lehtonen, liikenneinsinööri, puhelin: 310 37117
mikko.j.lehtonen(a)hel.fi

§ 413

V Kaj / Vt Tuomas Rantasen aloite etnisten ja eksoottisten tuotteiden kauppahallin sijoittamisesta Itäkeskukseen

Pöydälle 23.04.2012

HEL 2011-008255 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintosihteeri, puhelin: 310 74325
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Vt Tuomas Rantasen aloite
- 2 Helsingin Tukkutorin lausunto 23.1.2012

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäne esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättäne katsoa valtuutettu Tuomas Rantasen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Valtuutettu Tuomas Rantanen esittää aloitteessaan, että kaupungin tulisi selvittää, millä edellytyksin Itäkeskuksen kauppakeskuksen läheisyyteen kannattaisi sijoittaa etnisiin ja eksoottisiin tuotteisiin erikoistunut kauppahalli.

Kaupunginhallitus viittaa saatuihin lausuntoihin ja katsoo, että etnisiin ja eksoottisiin tuotteisiin perustuvan kauppahallin sijoittaminen Itäkeskukseen on ajatuksena kannatettava. Kauppahalli vahvistaisi kasvavaa kiinnostusta uusia ruokakulttuureja kohtaan ja samalla se voisi tarjota tilat uusille yrityksille. Luontevinta olisi, että kauppahalli toteutuessaan sijoittuisi jo olemassa oleviin tiloihin, keskeiselle paikalle ja hyvien kulkuyhteyksien varrelle.

Kaupunginhallitus toteaa, ettei Itäkeskuksen ytimessä kuitenkaan ole vapaita rakentamattomia tontteja eikä kiinteistövirastolla ole siellä hallinnassaan kauppahalliksi sopivaa kiinteistöä tai tilaa. Itäkeskuksen

kauppakeskuksesta tai uusista rakennettavista liiketiloista saattaa lähivuosina vapautua sellaista tilaa, joka olisi sopiva kauppahallitoiminnalle. Nämä tilat ovat kuitenkin kaikki yksityisen omistuksessa, ja kauppahallin tulo näihin tiloihin on riippuvainen omistajan myönteisestä suhtautumisesta.

Lisäksi kaupunginhallitus toteaa, että Hakaniemen torialueen jatkosuunnittelussa tulisi selvittää etnisiin ja eksoottisiin tuotteisiin perustuvan kauppahallin toteutusmahdollisuuksia.

Kaupunginhallitus katsoo edellä olevan riittäväksi selvitykseksi asiassa.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintosihteeri, puhelin: 310 74325
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Vt Tuomas Rantasen aloite
- 2 Helsingin Tukkutorin lausunto 23.1.2012

Päätöshistoria

Kaupunkisuunnittelulautakunta 28.02.2012 § 86

HEL 2011-008255 T 00 00 03

Päätös

Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Etnisten ja eksoottisten ruoka-aineiden kauppahalli on hyvä ja kannatettava idea. Se tarvitsee paitsi sopivan tilan, oheistoimintoina ravintoloita ja ulkotorimyyntiä sekä ennen kaikkea keskeisen paikan. Kauppahallin yksi tärkeimpiä tehtäviä on tuoda näitä palveluja myös muille kuin maahanmuuttajaväestölle. Se tulisi olla hyvin saavutettavissa koko pääkaupunkiseudun alueelta. Sen ohi tulisi kulkea suuri ihmisvirta, kuten on tilanne Tukholmassa Hötorgetin kauppahallilla.

Itäkeskuksessa liikkuu suuri määrä ihmisiä päivittäin. Suurin ruuhka on keskuksen ytimessä metroaseman välittömässä läheisyydessä. Helsingin keskustaan verrattuna, Itäkeskuksen käyttäjät liikkuvat hyvin rajoitetulla alueella metroaseman ja suurten kauppakeskittymien kortteleissa. Heti parin korttelin etäisyydellä metroasemalta

jalankulkijoiden määrä on pieni. Etnisten ruoka-aineiden kauppahallin sijoittamisella näille sivukaduille sisältää riskin, etteivät muut kuin maahanmuuttajat löydä sinne.

Itäkeskuksen ytimessä ei ole vapaita rakentamattomia tontteja. Uuden hallirakennuksen rakentamiseen tarvitaan asiasta kiinnostunut sijoittaja. Luontevinta olisikin, että kauppahalli sijoittuisi jo olemassa oleviin tiloihin. Kaupungin omistuksessa ei liene Itäkeskuksen ytimessä sellaista tyhjää tilaa, joka soveltuisi kauppahallille.

Aivan metroaseman vieressä kortteleille 45176 ja 45177 sekä Hansasillan ja Itäväylän alueille on vireillä asemakaavan muutos (nro 12024), jonka mukaan Itäkeskuksen ytimeen on tulossa 30 200 kerrosneliometriä uutta liiketilaa. Tästä kerrosalasta pääosa on varattu YIT:lle, jonka tarkoituksena on rakentaa hotelli ja elokuvakeskus sekä liiketiloja. Pienempi osa liiketiloista tulee Keskon vuokraamalle tontille. Uuden asemakaavan liiketiloja ei ole määrätty mihinkään erikoistarkoitukseen.

Itäkeskuksen kauppakeskuksesta tai uusista rakennettavista liiketiloista saattaa lähivuosina vapautua sellaista tilaa, joka olisi sopiva kauppahallitoiminnalle. Nämä tilat ovat kuitenkin kaikki yksityisen omistuksessa, ja kauppahallin tulo näihin tiloihin on riippuvainen omistajan myönteisestä suhtautumisesta.

Käsittely

28.02.2012 Ehdotuksen mukaan

Esittelijä lisäsi lausunnon toiseen lauseeseen viidenneksi viimeiseksi sanan "sekä" ja muutti ensimmäisen kappaleen viimeisen lauseen kuulumaan : "Sen ohi tulisi kulkea suuri ihmisvirta, kuten on tilanne Tukholmassa Hötorgetin kauppahallilla."

Esittelijä

asemakaavapäällikkö
Olavi Veltheim

Lisätiedot

Barbara Tallqvist, arkkitehti, puhelin: 310 37283
barbara.tallqvist(a)hel.fi

Kiinteistölautakunta 23.02.2012 § 108

HEL 2011-008255 T 00 00 03

Päätös

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

Lautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Etnisiin ja eksoottisiin tuotteisiin perustuvan kauppahallin perustaminen Itäkeskukseen on ajatuksena kannatettava. Kauppahalli vahvistaisi kasvavaa kiinnostusta uusia ruokakulttuureja kohtaan ja samalla se voisi tarjota tilat uusille, laatuun ja palveluun perustuville yrityksille. Kauppahalli tulisi sijaita keskeisellä paikalla eli sellaisessa paikassa, missä asiakasvirrat jo muutenkin kulkevat. Kauppahalli tulisi olla pinta-alaltaan kyllin suuri, jotta se pystyisi tarjoamaan laajan valikoiman erilaisia ruokatuotteita ja ruokaan liittyviä palveluja.

Kiinteistövirastolla ei ole Itäkeskuksessa hallinnassaan tällaiseen tarkoitukseen sopivaa kiinteistöä tai tilaa. Mikäli etnisiin ja eksoottisiin tuotteisiin perustuva kauppahalli päätettäisiin perustaa kaupungin hankkeena, voisi tilakeskus rakennuttaa, vuokrata tai ostaa olemassa olevan tilan ja vuokrata tilan Helsingin tukkutorin käyttöön muiden kauppahallien tapaan edelleen yrittäjille vuokrattavaksi.

Etnisiin ja eksoottisiin tuotteisiin perustuva kauppahalli voisi syntyä myös yksityisenä investointihankkeena, mikäli sillä olisi taloudelliset ja tilalliset menestymistekijät kohdallaan.

Esittelijä

tilakeskuksen päällikkö
Arto Hiltunen

Lisätiedot

Irmeli Grundström, hankepäällikkö, puhelin: 310 42319
irmeli.grundstrom(a)hel.fi

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta 14.02.2012 § 21

HEL 2011-008255 T 00 00 03

Päätös

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta päätti antaa asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta pitää valtuutettu Rantasen ym. hanketta uuden etnisiin ja eksoottisiin tuotteisiin perustuvan kauppahallin perustamista Itäkeskukseen kannattavana mikäli toiminnalle olisi myös kaupallisia edellytyksiä. Tällainen toiminta sopisi kulttuurikeskus Stoaan läheisyyteen, sillä alueella on jo entuudestaan joitain etnisten ruokatuotteiden liikkeitä. Olisi parannus, että nämä ja muut samantyylliset liikkeet saataisiin yhden katon alle. Etninen kauppahalli tukisi maahanmuuttajien yrittäjyyttä ja se tukisi myös kulttuurien kohtaamista.

23.04.2012

Kulttuuri- ja kirjastolautakunnan lausunnon katsotaan kattavan myös Caisan osuuden.

Esittelijä

vs. kulttuurijohtaja
Veikko Kunnas

Lisätiedot

Paiju Tyrväinen, vs. osastopäällikkö, puhelin: 310 29874
paiju.tyrvainen(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

§ 414

V Kaj / Vt Outi Alanko-Kahiluodon aloite selvityksestä Itäväylän kattamisesta asuntorakentamista varten

Pöydälle 23.04.2012

HEL 2011-009196 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintosihteeri, puhelin: 310 74325
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

1 Vt Outi Alanko-Kahiluodon aloite

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäne esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättäne katsoa valtuutettu Outi Alanko-Kahiluodon aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Valtuutettu Outi Alanko-Kahiluoto esittää aloitteessaan, että Kivinokan alueen osayleiskaavoituksen yhteydessä selvitettäisiin mahdollisuudet Itäväylän kattamiseen sekä sen kustannukset siten, että katetulle alueelle sijoitettaisiin täydennysrakentamista ja Kivinokan alue säilytettäisiin virkistysalueena.

Kaupunginhallitus viittaa saatuihin lausuntoihin ja toteaa, että 23.12.2004 voimaantulleessa Yleiskaava 2002:ssa Itäväylä ja metrolinja on sijoitettu Kulosaassa tunneliin ja niiden alueet on määritelty kerrostalovaltaiseksi alueeksi. Alueen asemakaavoittaminen asunto- ja toimitilarakentamiseen on siis jo nykyisellään yleiskaavan mukaista.

Vireillä olevan Kivinokan osayleiskaavoituksen alkuvaiheessa valmistellaan alueen maankäytölle eri vaihtoehtoja, joista kaupunkisuunnittelulautakunta valitsee periaatevaihtoehdon Kivinokan osayleiskaavaluonnoksen pohjaksi syksyllä 2012. Tässä vaiheessa on

tarkoitus selvittää laajasti erilaiset rakennevaihtoehdot sulkematta mitään vaihtoehtoa etukäteen pois ja kytkemättä eri osa-alueiden ratkaisuja toisiinsa. Kivinokan eri vaihtoehdoista yhden on tarkoitus olla virkistysvaihtoehto riippumatta ympäröivän kaupunkirakenteen ratkaisuista.

Helsingin uuden yleiskaavan laatimisen yhteydessä selvitetään laajasti moottoritiemäisten ympäristöjen maankäytön tehostamista tutkimalla moottoriväylien muuttamista kaupunkibulevardeiksi, ja vilkkaampien väylien ollessa kyseessä tarkastelemalla erilaisia tunnelointi- ja kansiratkaisuja.

Kaupunginhallitus katsoo, että selvityksiä Itäväylän ja metron kattamisesta tai siirtämisestä tunneliin Kulosaassa on näin ollen perusteltua jatkaa käynnissä olevan yleiskaavatyön yhteydessä.

Kaupunginhallitus katsoo edellä olevan riittäväksi selvitykseksi asiassa.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintosihteeri, puhelin: 310 74325
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

1 Vt Outi Alanko-Kahiluodon aloite

Päätöshistoria

Kaupunkisuunnittelulautakunta 28.02.2012 § 87

HEL 2011-009196 T 00 00 03

Päätös

Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Yleiskaava 2002:ssa Itäväylä ja metrolinja on Kulosaassa sijoitettu tunneliin ja niiden alueet määritelty kerrostalovaltaiseksi alueeksi. Yleiskaava 2002 on tullut tältä osin voimaan 23.12.2004. Alueen asemakaavoittaminen asunto- ja toimitilarakentamiseen on siis jo yleiskaavan mukaista eikä muodosta tässä suhteessa vaihtoehtoa muille rakentamisalueille.

Mahdollinen asemaakaavan muutos on tarkoitus ajoittaa siten, että sen toteuttamiseen tarvittavat merkittävät investoinnit eivät ajoittuisi

samaan aikaan nyt käynnissä olevien suurten rakentamisalueiden kanssa. Tunnelointi ei kalliina ratkaisuna ole myöskään itsestään selvyys vaan vaatii mm. taloudellisten ja teknisten selvitysten tekoa osana jäljempänä selostettavaa yleiskaavatyötä.

Kivinokan alue on puolestaan Yleiskaava 2002:ssa lähes kokonaan osoitettu selvitysalueeksi, jonka maankäyttö ratkaistaan yleiskaavalla tai osayleiskaavalla.

Kaupunkisuunnitteluvirasto on aloittanut Kivinokan osayleiskaavan suunnittelun. Aluksi valmistellaan eri vaihtoehtoja alueen maankäytöstä, joista kaupunkisuunnittelulautakunta valitsee periaatevaihtoehdon Kivinokan osayleiskaavaluonnoksen pohjaksi syksyllä 2012.

Kivinokan osayleiskaavoituksen alkuvaiheessa on syytä laajalti selvittää erilaiset rakennevaihtoehdot sulkematta mitään vaihtoehtoa etukäteen pois ja kytkemättä eri osa-alueiden ratkaisuja toisiinsa. Kivinokan eri vaihtoehdoista yhden tulee olla virkistysvaihtoehto riippumatta ympäröivän kaupunkirakenteen ratkaisusta.

Kaupunkisuunnitteluvirastossa on käynnistynyt Helsingin uuden yleiskaavan laatiminen. Tässä yhteydessä selvitetään laajasti moottoritiemäisten ympäristöjen maankäytön tehostamista tutkimalla moottoriväylien muuttamista kaupunkibulevardeiksi ja vilkkaampien väylien ollessa kyseessä tarkastelemalla erilaisia tunnelointi- ja kansiratkaisuja. Tästäkin syystä selvityksiä Itäväylän ja metron kattamisesta tai siirtämisestä tunneliin Kulosaarella tulisi jatkaa omana hankkeenaan meneillään olevan yleiskaavatyön yhteydessä.

Esittelijä

asemakaavapäällikkö
Olavi Veltheim

Lisätiedot

Tuomas Hakala, projektipäällikkö, puhelin: 310 37205
tuomas.hakala(a)hel.fi
Marja Piimies, yleiskaava-arkkitehti, puhelin: 310 37329
marja.piimies(a)hel.fi

Kiinteistölautakunta 09.02.2012 § 78

HEL 2011-009196 T 00 00 03

Päätös

Lautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle kaupunginvaltuutettu Outi Alanko-Kahiluodon ja 32 muun valtuutetun otsikossa mainitusta valtuustoaloitteesta seuraavan lausunnon:

Aloitteessa esitetään Itäväylän kattamisen selvittämistä Kivinokan osayleiskaavoituksen yhteydessä. Katettua aluetta käytettäisiin aloitteen mukaan asunto-, toimisto- yms. rakentamiseen siten, että Kivinokan alue vastaavasti säilytettäisiin virkistysalueena.

Kivinokan osayleiskaavoituksen alkuvaiheessa on syytä selvittää laajasti ja ennakkoluulottomasti kaikki mahdolliset vaihtoehdot sulkematta etukäteen mitään pois ja kytkemättä eri osa-alueiden ratkaisuja toisiinsa.

Osayleiskaavoituksen vaihtoehdoissa voisi mahdollisesti olla mukana myös Itäväylän ja metron kattaminen, vaikka alue ei kytkeydy kovin luontevasti Kivinokan alueeseen. Mahdollinen Itäväylän kattaminen on kuitenkin syytä käsitellä Kivinokan käytön suunnittelusta erillisenä itsenäisenä asiana.

Ehkä Itäväylän ja metroradan kattamista tai paremminkin sijoittamista tunneliin olisi tarkoituksenmukaista tutkia erikseen omana projektinaan. Kulosaaren osalta ehdotuksia ja selvityksiä on jo aiemmin tehty yksityisellä taholla. Tehdyssä selvityksessä ratkaisu osoittautui varsin kalliiksi ja olisi edellyttänyt melko raskasta asuntorakentamista kustannusten kattamiseksi. Tällainen ratkaisu ei ehkä ole lähiaikoina ajankohtainen, kun edullisempiakin rakennuspaikkoja on käytettävissä satamilta vapautuneilla alueilla, Östersundomissa ja mahdollisesti Malmin lentokentän alueella.

Käsittely

09.02.2012 Ehdotuksen mukaan

Tuuttila Juhani: Muutan esitystäni seuraavasti:

Lausuntoehdotuksen kolmannen kappaleen viimeinen virke muutetaan kuulumaan seuraavasti: Mahdollinen Itäväylän kattaminen on kuitenkin syytä käsitellä Kivinokan käytön suunnittelusta erillisenä itsenäisenä asiana.

Vastaehdotus:

Sole Molander: Esitän seuraavan vastaehdotuksen:

Lausuntoehdotuksen neljännen kappaleen viimeisestä virkkeestä poistetaan sanat "ja mahdollisesti Malmin lentokentän alueella".

Kannattajat: Kirsi Pihlaja

1. Äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Lausuntoehdotuksen neljännen kappaleen viimeisestä

virkkeestä poistetaan sanat "ja mahdollisesti Malmin lentokentän alueella".

Jaa-äännet: 6

Jyrki Lohi, Tuula Paalimäki, Olli Saarinen, Nina Suomalainen, Tuomo Valve, Tuomas Viskari

Ei-äännet: 3

Sole Molander, Kirsi Pihlaja, Markku Vuorinen

Tyhjä-äännet: 0

Poissa-äännet: 0

Esittelijä

osastopäällikkö
Juhani Tuuttila

Lisätiedot

Tuomas Kivelä, tonttiasiamies, puhelin: 310 36455
tuomas.kivela(a)hel.fi

§ 415
V Kaj / Vt Maija Anttilan aloite kantakaupungin
täydennysrakentamisen edistämisestä

Pöydälle 23.04.2012

HEL 2011-009199 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintosihteeri, puhelin: 310 74325
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

1 Vt Maija Anttilan aloite

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäne esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättäne katsoa valtuutettu Maija Anttilan aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Valtuutettu Maija Anttila esittää aloitteessaan, että kaupungin tulisi kannustaa kantakaupungin taloyhtiöitä selvittämään erilaisia täydennysrakentamismahdollisuuksia tontillaan tai mahdollisesti harkitsemaan tonttien lisärakentamista.

Kaupunginhallitus viittaa saatuihin lausuntoihin ja toteaa, että talous- ja suunnittelukeskuksen kehittämisosastolla toimii vuonna 2011 perustettu poikkihallinnollinen täydennysrakentamisprojekti. Sen tärkeimpiä tavoitteita on esikaupunkialueiden elinvoimaisuuden kehittäminen täydennysrakentamisen avulla.

Täydennysrakentamisprojektiin tuloksena on muun muassa koottu ohjeaineistoa helsinkiläisiä asukkaita, taloyhtiöitä ja alan toimijoita varten internetsivustolle sekä edistetty aktiivista vuorovaikutusta messuilla, erilaisissa tapahtumissa ja alueellisissa asukastilaisuuksissa.

Kaupunkisuunnitteluvirastossa täydennysrakentamista on edistetty erityisesti Esikaupunkien Renessanssi -projektissa. Projekti on strategista maankäytön suunnittelua, jossa keskeisessä roolissa on edellytysten luominen täydennysrakentamiselle. Lisäksi useisiin kaupunginosiin on laadittu alueellisia täydennysrakentamisen yleissuunnitelmia, joiden pohjalta on jatkettu suunnittelua osa-alueittain asemakaavalla. Tonttien lisärakentamisen käyntiin saamiseksi kaupunkisuunnitteluvirasto on tarjonnut myös kokeiluluontoisesti suunnitteluapua siten, ettei laadittu suunnitelma sido taloyhtiötä lisärakentamiseen.

Kaupungin käytössä olevat merkittävimmät kannustimet lisärakentamiseen ovat vuokratonteilla maksettava täydennysrakentamiskorvaus ja omistustonteilla maankäyttösopimusmenettelyn alarajan nostaminen siten, että menettely käynnistyy vasta kun merkittävä hyöty ylittää 1 000 000 euroa.

Lisärakentamisen houkuttelevuutta pyritään jatkossa lisäämään myös asemakaavoituksen keinoin. Tällä hetkellä kaupunkisuunnitteluvirastossa valmistellaan esitystä siitä, että kerrostalotonttien lisärakentamista sallittaisiin hakijan kannalta kevyemmällä poikkeamismenettelyllä kaavamutoksen sijaan. Ehdotus tulee kaupunkisuunnittelulautakunnan käsittelyyn kevään 2012 aikana.

Kaikkien edellä mainittujen toimien tavoitteena on taloyhtiöiden innostaminen ja houkuttelemine kehittämään omia kiinteistöjään muun muassa lisärakentamisen keinoin. Yhteistyötä täydennysrakentamishankkeiden edistämiseksi on tarkoitus jatkaa edelleen kaupunkisuunnitteluviraston ja talous- ja suunnittelukeskuksen kehittämisosaston sekä muiden hallintokuntien kesken.

Kaupunginhallitus katsoo edellä olevan riittäväksi selvitykseksi asiassa.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintosihteeri, puhelin: 310 74325
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

1 Vt Maija Anttilan aloite

Päätöshistoria

Kaupunkisuunnittelulautakunta 06.03.2012 § 97

HEL 2011-009199 T 00 00 03

Päätös

Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Helsingin kaupunki järjesti vuonna 1997 avoimen ideakilpailun asuntorakentamismahdollisuuksien kartoittamiseksi Helsingissä. Kilpailun voitti arkkitehti Juha Ilosen ehdotus ”Kallion katot”, jossa tutkittiin ullakkorakentamisen laajentamista 1960-luvun rakennuksiin ja lisäksi 1960-luvulla ja sen jälkeen rakennettujen tasa- tai loivasti vinokattoisten asuinrakennusten kattojen käyttämistä asuinkerroksen rakentamiseen.

Ilosen ehdotus kohdistui Kallion kaupunginosaan Kallion kirkon ympäristöön, josta Ilonen kartoitti muutamasta korttelista 8 000 tonttimaaneliömetrin rakentamismahdollisuuden. Laajennettuna ajatus koko kaupunkiin kyseessä voi olla merkittävä lisärakentamismahdollisuus, josta hyötyisivät ennen kaikkea peruskorjauskustannusten kanssa painivat taloyhtiöt.

Täydennysrakentamista on kaupunkisuunnitteluvirastossa edistetty erityisesti Esikaupunkien Renessanssi -projektissa. Projekti on strategista maankäytön suunnittelua, jossa keskeisessä roolissa on edellytysten luominen täydennysrakentamiselle. Täydennysrakentamisella ja kaupunkitilaa kehittämällä parannetaan esikaupunkialueiden asumistasoa ja viihtyisyyttä. Projekti keskittyy esikaupunkialueille, mutta siitä saatuja kokemuksia voidaan hyödyntää koko kaupungissa.

Viraston sitoviin toiminnallisiin tavoitteisiin on jo vuosia kuulunut täydennysrakentaminen – vuonna 2012 asemakaavoitetusta asuntokerrosalasta vähintään 25 % on täydennysrakentamista. Kantakaupungin alueella lähes kaikki lisärakentaminen voidaan laskea täydennysrakentamiseksi, sillä tiivistäminen tukeutuu aina olemassa olevaan kaupunkirakenteeseen ja kunnallistekniikkaan. Hankkeiden laajuus vaihtelee suuresti. Esimerkiksi ullakkoasuntoja on valmistunut vuosittain joitakin kymmeniä. Olemassa olevien rakennusten katoille ja ullakoille rakentaminen voi siten olla volyyymiltään vain pieni osa täydennysrakentamista. Kattorakentaminen voi kuitenkin tarjota uudenlaisia, laadullisesti hyviä ja standardeista poikkeavia asuntoja kantakaupungin alueelle.

Helsingissä on vuodesta 1987 ollut voimassa alueellinen poikkeaminen ullakoiden rakentamiseksi asuinkäyttöön, joten

ullakkohankkeet eivät vaadi asemakaavan muuttamista. Hankkeita on ohjattu vuodesta 2009 lähtien rakennusvalvontaviraston asettamassa ullakkotiimissä, jossa on myös kaupunkisuunnitteluviraston edustaja. Taloyhtiöitä ja suunnittelijoita varten on tuotettu lisäksi rakentamistapaohje ja menettelyohje. Ullakkorakentamisesta on järjestetty myös näyttely kaupunkisuunnitteluviraston Laiturilla, jossa esiteltiin ullakkohankkeita, ohjeita ja valmistuneita kohteita.

Ullakkohankkeiden yhteydessä taloyhtiöitä on veloitettu parantamaan talon asukkaiden asuinolosuhteita tapauskohtaisesti esimerkiksi pihajärjestelyjä parantamalla ja yhteistiloja lisäämällä. Hankkeissa ei ole vaadittu muuten lisärakentamisen yhteydessä veloitettuja autopaikkoja eikä ullakkoasuntojen esteettömyyttä.

Eduskunta sääti 21.12.2010 lain kevennettyjen rakentamis- ja kaavamääräysten kokeilusta kolmeksi vuodeksi. Kaupunkisuunnitteluvirastossa valmistellaan tällä hetkellä esitystä siitä, että kerrostalotonttien lisärakentamista voitaisiin sallia poikkeamismenettelyllä. Ehdotus tästä tulee kaupunkisuunnittelulautakunnan käsittelyyn lähiaikoina.

Ylimääräisen kerroksen rakentamista asuinrakennuksen katolle on tutkittu muutamissa hankkeissa. Laajasaloon on tehty kolme asemakaavan muutosta, joista yksi on johtanut toteutukseen arkkitehti Ulpu Tiurin suunnitelmien pohjalta. Helsingin uusille merenranta-alueille on kaavoitettu runsaasti rivitalotyyppisiä asuntoja rakennusten ylimpiin kerroksiin. Näistä saatuja kokemuksia voidaan hyödyntää myös vanhan rakennuskannan korottamisessa.

Kalliossa on yhdessä kohteessa 1960-luvun asuinrakennuksen katolla sijaitseva varastotila muutettu asuinkäyttöön ullakkopoikkeamisella. Kesken jääneitä hankkeita on ollut muutamia. Nämä hankkeet ovat perustuneet ullakkopoikkeamiseen eli käytännössä julkisivulinjasta sisään vedetyn katolla sijaitsevan varastokerroksen hyödyntämiseen. Ongelmana on ollut tilojen mataluus. Ullakkopoikkeamisen ehtojen mukaisesti rakentamisen tulee tapahtua pääosin olemassa olevan vesikaton sisäpuolella. Välttämättömän katon korotuksen vuoksi hankkeet eivät useimmiten voi perustua alueelliseen ullakkopoikkeamiseen.

Rakennuksen varsinainen korottaminen yhdellä kerroksella vaatii asemakaavan muutoksen, joka on usein raskas prosessi verrattuna siitä saataviin hyötyihin. Rakennushanke on lisäksi uudisrakentamista, jota koskevat nykyiset esteettömyys, energia, autopaikka ym. säädökset. Esimerkiksi autopaikkojen osoittaminen tiiviissä kaupunkiympäristössä on osoittautunut monessa hankkeessa taloyhtiölle kynnyskysymykseksi. Kaupunkisuunnitteluviraston mukaan

esikaupunkialueilla käytetty alueellinen täydennysrakentamissuunnitelma ei ole hyödyllinen ohjausväline Kalliossa, sillä jokainen rakennus on hyvin yksilöllinen ja Kallion osaluueet poikkeavat merkittävästi toisistaan.

Jokaisessa hankkeessa tulee yksittäisen rakennuksen suojeluarvojen lisäksi kiinnittää erityistä huomiota muutosten vaikutuksiin kaupunkikuvaan ja rakennettuun kulttuuriympäristöön mukaan lukien valtakunnallisesti arvokkaat ympäristöt. Lisäksi on otettava kantaa pysäköinnin järjestämiseen, asumisolosuhteiden kehittämiseen sekä rakennusten runkojen kantokykyyn.

Kaupungilla on erillinen hissiprojekti, jonka ohjausryhmässä on myös kaupunkisuunnitteluviraston edustaja. Taloyhtiöt ovat hyvin tietoisia hissien rakentamisen tuista ja mahdollisuuksista. Hissiprojektin ja hissiasiamiehen palveluja voitaisiin esitellä myös jonkin sopivan näyttelyn ohessa.

1960-luvun ja myöhempien asuinrakennusten kattojen käyttäminen asuinrakentamiseen on kannatettavaa erityisesti uudenlaisten asuntotyyppien mahdollistamiseksi. Kallion kaupunkikuva on rikas ja vaihteleva. Suurimpaan osaan Kallion 1960-luvun asuinrakennuksia sopii kattokerroksen rakentaminen. Kattokerroksen käyttöönotto voidaan nähdä kyseisten rakennusten modernististen esikuvien tavoitteiden muistumina. Myös katoille rakennettavat asukkaiden yhteistilat ja kattopuutarhat olisivat positiivinen lisä paitsi asukkaille myös Kallion kaupunkikuvan moninaisuudelle.

Kaupunkisuunnitteluviraston monet edellä mainitut toimenpiteet tukevat Kallion kattojen rakentamista ja koko kantakaupunkialueen lisärakentamisedellytyksiä. Hankkeiden käynnistyminen on kuitenkin tonttien haltijoiden harkinnassa, jotka punnitsevat päätöksissään hankkeen hyötyjä ja haittoja. Mahdollisissa hankkeissa voitaisiin soveltaa lakia kevennettyjen rakentamis- ja kaavamääräysten kokeilusta. Konkreettisten hankkeiden yhteydessä voitaisiin myös tutkia ullakkorakentamista vastaavien ehtojen ja menettelytapojen soveltuvuutta. Kaupunkisuunnitteluvirasto jatkaa yhteistyötä talous- ja suunnittelukeskuksen kehittämisosaston sekä muiden hallintokuntien kanssa lisä- ja täydennysrakentamisen edistämiseksi sekä harkitsee lisäksi rakennusten korotushankkeiden ottamista näyttelyohjelmaansa osana laajempaa kokonaisuutta, jossa esiteltäisiin täydennysrakentamista Helsingissä ja muissa kaupungeissa Suomessa ja ulkomailla.

Päätösjakelu:
- kaupunginhallitus

Esittelijä

23.04.2012

asemakaavapäällikkö
Olavi Veltheim

Lisätiedot

Satu Tyynilä, toimistopäällikkö, puhelin: 310 37187
satu.tyynila(a)hel.fi
Niklas Lähteenmäki, arkkitehti, puhelin: 310 37260
niklas.lahteenmaki(a)hel.fi

Rahoitusjohtaja 15.2.2012

HEL 2011-009199 T 00 00 03

Talous- ja suunnittelukeskuksen kehittämisosastolla toimii 2011 perustettu täydennysrakentamisprojekti, joka on poikkihallinnollinen kehittämisprojekti. Tärkeimpiä päämääriä on esikaupunkialueiden elinvoimaisuuden kehittäminen täydennysrakentamisen avulla. Täydennysrakentamisen edistämiseksi projekti kehittää nykyisiä toimintatapoja ja etsii uusia keinoja ja mahdollisuuksia. Toimenpiteet ovat yleisiä ja käytännönläheisiä siten, että ne edistävät koko kaupungin täydentymistä.

Taloyhtiöiden kannustimena tonttiensa lisärakentamiseen ja rakennusten korottamiseen on useimmiten peruskorjauksien kustannukset, mutta esteenä on yleensä tiedonpuute ja mielikuvat uhkatekijöistä. Tämän ongelman ylittämiseksi ja keskustelun avaukseksi taloyhtiöiden suuntaan on täydennysrakentamisprojekti koonnut ohjeaineistoa. Internet-sivustoon www.taydennysrakentaminen.hel.fi on koottu tietoa mm. oman tontin lisärakentamisprosessista ja päätöksenteosta niin kaupungin organisaatiossa kuin taloyhtiöissä. Aineisto on suunnattu helsinkiläisille asukkaille, taloyhtiöille ja alan toimijoille, joilta sivujen kautta saadaan myös palautetta toiminnan suuntaamiseksi.

Lisäksi projekti on mukana VTT:n ja Aalto-yliopiston ”ApRemodel - Uudistava korjausrakentaminen asunto-osakeyhtiöissä ja vuokrataloyhtiöissä”- tutkimushankkeessa, jossa kartoitetaan täydennysrakentamisen hyötyjä taloyhtiöille ja laaditaan tietopakettia mm. taloudellisista, juridisista ja projektien hallintaan liittyvistä kysymyksistä. Lakiasioihin liittyvää osuutta valmistellaan yhdessä Kiinteistöliiton juristien kanssa. Tämä tietopaketti täydentää puuttuvilta osin ohjeaineistoa: lisäys tehdään tämän vuoden aikana. Samalla sivuille avataan kooste Helsinkiin toteutuneista tonttien lisärakentamishankkeista ja rakennusten korotus- ja ullakkohankkeista. Täydennysrakentamisen edistämiseksi tehdään aktiivista vuorovaikutusta myös messuilla, erilaisissa tapahtumissa ja alueellisissa asukastilaisuuksissa. Oma näyttelyä ei aiheesta ole vielä pidetty, mutta aineiston täydentyessä se voi olla ajankohtaista.

Kaupungin merkittävimmät ns. porkkanat eli kannustimet lisärakentamiseen ovat vuokratonteilla maksettava täydennysrakentamiskorvaus ja omistustonteilla maankäytösopimusmenettelyn alarajan nostaminen siten, että menettely käynnistyy vasta kun merkittävä hyöty ylittää 1 000 000 euroa. Kiinteistövirasto vastaa näiden kannustimien kehittämisestä yhteistyössä projektin kanssa. Kooste kannustimista ja niihin liittyvistä menettelytavoista sisältyy ohjeaineistoon.

Ullakkorakentaminen ei edellytä asemakaavan muuttamista: Helsingissä on vuodesta 1987 ollut voimassa alueellinen poikkeuslupa asuinkeuhkalojen ullakkojen käyttämiseen asuinrakentamiseen 1.-27. kaupunginosissa. Vuodesta 2009 poikkeuslupa on koskenut kaikkia kaupunginosia. Ullakolle rakentamisen yhteydessä tulee esim. kunnostaa yhtiön pihaa tai yhteistiloja. Myös hissien rakentaminen lasketaan kompensatioksi saadulle lisäkerrosalalle. Rakennusvalvontaviraston johtoryhmä asetti vuoden 2009 alusta lähtien toimimaan nk. ullakkotiimin, joka hoitaa keskitetysti ullakkorakentamista koskevia lupahakemuksia ja työnaikaista valvontaa. Lisäksi ullakkorakentamisesta on tuotettu paljon ohjeaineistoa kuten menettelytapaohje ja ullakkorakentamisen rakentamistapaohje. Ullakkotiimin edustaja on mukana myös täydennys-rakentamisprojektin ohjausryhmässä.

Rakennusten korottaminen ja esimerkiksi Kallion kattojen lisärakentaminen edellyttävät lähes aina kaavamuutosta. Tällä hetkellä kaupunkisuunnitteluvirastossa valmistellaan esitystä, kuinka lakia kevennettyjen rakentamis- ja kaavamääräysten kokeilusta voitaisiin hyödyntää lisärakentamishankkeissa. Konkreettisesti tämä tarkoittaa ehdotuksia, millainen lisärakentaminen olisi sallittua ilman kaavamuutosta. Asia tulee kaupunkisuunnittelulautakunnan käsittelyyn kevään 2012 aikana. Vantaa kokeilee parhaillaan saman lain puitteissa kokonaisen kerrostalon rakentamista poikkeusluvalla Myyrmäkeen.

Useisiin kaupunginosaan on laadittu kaupunkisuunnitteluviraston toimesta alueellisia täydennysrakentamisen yleissuunnitelmia, joiden pohjalta on sitten jatkettu suunnittelua osa-alueittain asemakaavalla. Tämän tyyppinen yleissuunnitelma on hyvä tapa keskustella asukkaiden kanssa kerralla koko alueen kehittämisestä ja täydennysrakentamisen vaikutuksista. Yleissuunnitelmiin on sisällytetty sekä uusia täydennysrakentamisen paikkoja että nykyisten tonttien ja rakennusten muutoksia. Jälkimmäisten osalta päätös jatkosuunnittelusta ja toteuttamisesta jää tonttien haltijoille.

Tonttien lisärakentamisen käyntiin saamiseksi on kaupunkisuunnitteluvirasto tarjonnut kokeiluluontoisesti suunnitteluapua mm. Mellunkylän taloyhtiöille siten, ettei suunnitelma

sido yhtiöitä lisärakentamaan. Aineistosta on suuri apu taloyhtiöiden sisäisissä keskusteluissa. Taloyhtiöt teettävät suunnitelman rinnalla arvioita peruskorjaushankkeiden kustannuksista ja aikatauluista eri vaihtoehtojen pohjalta: yhtiön asukkaat viime kädessä valitsevat joko lisärakentamisen ja korjaamisen tai vain korjaamisen.

Kokeilun jatkaminen normaalimenettelyksi kaikilla alueilla edellyttäisi merkittävää resurssilisäystä eikä näin ole tarkoitus tehdä. Kokeilun tavoitteena on hyvän esimerkin kautta saada taloyhtiöt ymmärtämään suunnitteluvaiheen tärkeys ja panostamaan siihen omatoimisesti tai eri yhtiöiden yhteistyönä. Suunnitelmat ja tästä työstä saadut opit julkaistaan Internet-sivustolla taloyhtiöiden käytyä sisäiset keskustelunsa.

Hissien rakentamista Helsingissä edistää hissiprojekti, jonka käytännön toiminnasta vastaava hissiasiamies työskentelee talous- ja suunnittelukeskuksen kehittämisosastolla. Hissiprojektin tehtävänä on edistää hissien rakentamista helsinkiläisiin asuinkerrostaloihin, joissa on vähintään kolme kerrosta sekä edistää valtion hissiavustuksen käyttöä. Valtion Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen (ARA) hissiavustus uuden hissien rakentamiseen on 50 % ja Helsingin kaupungin avustus 10 %. Yhteensä hissiavustusta uuden hissien rakentamiseen saa Helsingissä 60 %. Hissiprojektin tärkeimpiä toimintatapoja ovat tiedottaminen ja neuvonta. Neuvonta koskee erityisesti lainsäädäntöä, rahoitusta ja teknisiä kysymyksiä. Yhteistyömuotoja hissiprojektin ja täydennysrakentamisprojektin välillä kartoitetaan vuoden 2012 aikana.

Kaikkien näiden toimien tavoitteena on taloyhtiöiden innostaminen ja houkuttelemine kehittämiään omia kiinteistöjään mm. lisärakentamisen keinoin. Hyvät esimerkit ja aktiivinen työ saavat toivottavasti lumipallon liikkeelle siten, että eri alueet – myös kantakaupunki – täydentyvät uusilla asunnoilla.

Lisätiedot

Siivola Mari, projektinjohtaja, puhelin: 310 25713
mari.siivola(a)hel.fi

§ 416

V Kaj / Vt Kauko Koskisen aloite jalankulkijoiden turvallisuuden parantamisesta

Pöydälle 23.04.2012

HEL 2012-000998 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintosihteeri, puhelin: 310 74325
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

1 Vt Kauko Koskisen aloite

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäne esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättäne katsoa Kauko Koskisen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Valtuutettu Kauko Koskinen esittää aloitteessaan, että huomiovaloja tulisi lisätä suojateiden yhteyteen vaarallisissa tienylityspaikoissa jalankulkijoiden turvallisuuden parantamiseksi.

Kaupunginhallitus viittaa saatuun lausuntoon ja toteaa, että huomiovalot ovat sinällään edullinen keino lisätä jalankulkijoiden näkyvyyttä pimeillä suojateilla. Kaupungilla on tällä hetkellä käytössä yhden laitevalmistajan huomiovaloja ja se hankkinee koekäyttöön vielä kaksi kappaletta valoja toiselta laitevalmistajalta. Näistä tehdyn vertailun ja saatujen kokemusten perusteella päätetään huomiovalojen laajamittaisemmasta käytöstä Helsingissä. Tässä yhteydessä tulee hankintakustannusten lisäksi ottaa huomioon myös laitteiden huoltokustannukset, jotta voidaan taata laitteiden toimivuus kattavasti.

Kaupunginhallitus katsoo edellä olevan riittäväksi selvitykseksi asiassa.

Esittelijä

23.04.2012

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintosihteeri, puhelin: 310 74325
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

1 Vt Kauko Koskisen aloite

Päätöshistoria

Kaupunkisuunnittelulautakunta 20.03.2012 § 115

HEL 2012-000998 T 00 00 03

Päätös

Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon.

Lausunto

Kaupunki testasi talvella 2010 - 2011 kolmen eri laitevalmistajan suojateiden huomiovaloja. Testikohteissa huomiovalot eivät juuri vaikuttaneet autoilijoiden väistämiskäyttäytymiseen ja myös niiden toimivuuden todettiin riippuvan liikaa ulkoisista tekijöistä. Talveksi 2011 - 2012 huomiovalot siirrettiin uusiin kohteisiin, joissa ulkoiset häiriötekijät ovat vähäisempiä. Näissä kohteissa pyritään ensisijaisesti vaikuttamaan satunnaisen jalankulkijan näkyvyyteen.

Kaupungilla on tällä hetkellä käytössä yhden laitevalmistajan huomiovaloja. Kaupunki hankkinee vielä koekäyttöön kaksi kappaletta toisen laitevalmistajan valmistamia huomiovaloja. Näistä saadun vertailun ja kokemusten perusteella päätetään huomiovalojen laajamittaisemmasta käytöstä Helsingissä.

Huomiovalot sinällään ovat halpa keino lisätä jalankulkijoiden näkyvyyttä pimeillä suojateilla. Laajamittaisemmassa käyttönotossa täytyy hankintakustannusten lisäksi ottaa huomioon myös laitteiden huoltokustannukset, jotta voidaan taata laitteiden toimivuus kattavasti.

Päätösjakelu:

– kaupunginhallitus

Esittelijä

liikennesuunnittelupäällikkö
Ville Lehmuskoski

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

Lisätiedot

Sakari Montonen, liikenneinsinööri, puhelin: 310 37134
sakari.montonen(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

23.04.2012

Kj/34

§ 417

V Kaj / Vt Outi Alanko-Kahiluodon aloite Viikintien turvallisuuden parantamisesta

Pöydälle 23.04.2012

HEL 2012-000996 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintosihteeri, puhelin: 310 74325
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

1 Vt Outi Alanko-Kahiluodon aloite

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäne esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättäne katsoa Outi Alanko-Kahiluodon aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Valtuutettu Outi Alanko-Kahiluoto esittää aloitteessaan, että viimeistään valmisteltaessa vuoden 2013 taloussuunnitelmakauden budjettia tulisi varautua Viikintien turvallisuuden parantamiseen muun muassa nopeusnäyttötauluin, liikennevaloin sekä rakentamalla liikenneympyröitä ja alentamalla ajonopeuksia.

Kaupunginhallitus viittaa saatuun lausuntoon ja toteaa, että Viikintiellä otetaan käyttöön nopeusnäyttötaulu, jonka hankinta ajoittunee aikaisintaan loppuvuodelle 2012. Aloitteessa esitetty Viikintien nopeusrajoituksen laskeminen ei sen sijaan ole perusteltua, koska Viikintien liikennejärjestelyt ja fyysinen katuympäristö eivät nykyisellään tue 40 km/h:n nopeusrajoitusta, mikä luultavasti näkyisi nopeusrajoitusta suurempina ajonopeuksina.

Rakennusvirastosta saadun tiedon mukaan Viikintien ja Viilarintien kiertoliittymän rakentaminen on tarkoitus aloittaa kesäkuussa 2012 ja työ viimeistellään keväällä 2013. Viikintien ja Siilitien kiertoliittymän

rakentaminen on ajoitettu viimeisimmässä rakennusviraston HKR-Rakennuttajan ja katu- ja puisto-osaston talousarvioehdotuksessa vuosille 2016-17. Sopulirinteen kohdan suojatien vilkkuvalo pyritään toteuttamaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun kohteen liikenteenohjaussuunnitelma on hyväksytty kaupunkisuunnitteluviraston liikennesuunnitteluosastolla.

Kaupunginhallitus katsoo edellä olevan riittäväksi selvitykseksi asiassa.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintosihteeri, puhelin: 310 74325
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

1 Vt Outi Alanko-Kahiluodon aloite

Päätöshistoria

Kaupunkisuunnittelulautakunta 20.03.2012 § 117

HEL 2012-000996 T 00 00 03

Päätös

Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti antaa valtuustoaloitteesta kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon.

Lausunto

Vuoden 2012 talousarviossa on varattu 2,16 miljoonaa euroa nykyisen katuverkon liikennejärjestelyihin, kuten liikenneturvallisuutta parantavien kiertoliittymien ja rakenteellisten hidasteiden rakentamiseen. Kiertoliittymän hinta on keskimäärin yli 500 000 euroa. Rakenteellisten hidasteiden kustannus vaihtelee töyssyn 2 000 eurosta korotetun liittymän 100 000 euroon.

Helsingissä on rakentamatta lähes 40 jo suunniteltua kiertoliittymää ja noin 150 rakenteellista hidastetta. Kiertoliittymistä puolet sijaitsee projektialueilla tai liittyy joukkoliikennehankkeisiin, jolloin ne toteutuvat hankkeen edellyttämässä aikataulussa. Muualla kiertoliittymiä toteutetaan liikennejärjestelyihin varatuista määrärahoista, joista pääosa kuluu pieniin rakenteellisiin parannuksiin liikenneympäristössä. Nykyisellä investointitasolla voidaan koko kaupunkiin rakentaa vuosittain 1-2 kiertoliittymää. Kiertoliittymien ja rakenteellisten

hidasteiden nopeampi toteuttaminen edellyttäisi määrärahojen tasokorotusta.

Viilarintien ja Viikintien liikennejärjestelyistä on tullut viime vuosina paljon palautetta. Viilarintien liikennesuunnitelma (Kslk 24.11.2005) sisältää Viikintien ja Viilarintien liittymän muuttamisen kiertoliittymäksi, Viilarintien itäreunalla kulkevan pyörätien leventämisen sekä Viilarintien ja Kauppamyllyntien liittymän muuttamisen kiertoliittymäksi. Rakennusvirasto laatii parhaillaan katusuunnitelmaa Viikintien ja Viilarintien kiertoliittymästä. Tämän hetkisen käsityksen mukaan rakentaminen alkaa kesällä 2012. Sen alustava kustannusarvio on noin 500 000 euroa.

Siilitien pyörätiejärjestelyistä päättäessään 25.3.2004 kaupunkisuunnittelulautakunta päätti myös Viikintien ja Siilitien kiertoliittymän rakentamisesta. Kiertoliittymästä on valmis katusuunnitelma. Kiertoliittymän kustannusarvio on noin 800 000 euroa ja se odottaa edelleen toteuttamista.

Viikintie on pääkatu, jolla nopeusrajoitus on joko 50 km/h tai 60 km/h. Sopulirinteen asuinalueen kohdalla olevalla suojatiellä, jossa kohtalokas onnettomuus tammikuussa 2012 tapahtui, nopeusrajoitus on laskettu 50 km/h:iin (Kslk 19.11.2009), mikä on yleisin nopeusrajoitus Helsingin pääkaduilla. Liikennejärjestelyiden tulee olla sen luonteisia, että autoilijan on luontevaa ajaa nopeusrajoituksen mukaista nopeutta. Viikintiellä liikennejärjestelyt eivät tue alempaa nopeusrajoitusta, mikä osittain johtuu toteuttamattomista kiertoliittymistä.

Onnettomuuspaikan suojatielle rakennettiin keskikoroke vuonna 2002, mitä ennen paikalla oli suojatie ilman keskikoroketta. Suojatiellä ei ole tapahtunut muita poliisin tietoon tulleita liikenneonnettomuuksia viimeisen viiden vuoden aikana. Kohtaan on mahdollista rakentaa suojatievalot. Tämä vaatii mm. koirien agility-alueelle johtavan liittymän siirtämistä. Alustava kustannusarvio hankkeelle on noin 70 000 euroa, mistä jalankulkuvalojen osuus on noin puolet. Suunnittelua ei ole aloitettu eikä investointiohjelmassa ole varauduttu hankkeeseen.

Kaupunki testasi talvella 2010-2011 kolmen eri valmistajan suojateiden huomiovaloja. Testikohteissa huomiovalot eivät juuri vaikuttaneet väistämiskäyttäytymiseen ja niiden toimivuuden todettiin riippuvan liikaa ulkoisista tekijöistä. Talveksi 2011-2012 huomiovalot siirrettiin uusiin kohteisiin, joissa ulkoiset häiriötekijät ovat vähäisempiä. Huomiovaloista saatavien kokemusten perusteella päätetään niiden laajamittaisemmasta käytöstä myöhemmin.

Helsinkiin hankittiin ensimmäiset nopeusnäyttötaulut talvella 2008-2009. Tällä hetkellä tauluja on 55 kappaletta. Näyttötaulujen käytöstä

on saatu hyviä kokemuksia ja positiivista palautetta. Kaupunkisuunnittelulautakunnan päätöksen mukaisesti (Kslk 5.11.2009 Periaatteet ajonopeuksien hallitsemiseksi Helsingissä) uusia nopeusnäyttötauluja hankitaan vuosittain noin 20 kappaletta. Viikintie on yksi jatkossa toteutettavista kohteista. Tällöin kyseeseen tulee joko Viikintien peltojen kohdalla oleva suora tai Viikintie välillä Viilaritie ja Siilitie. Koska valtaosa vuonna 2011 päätettyjen näyttöjen (joihin Viikintie ei kuulunut) hankinnasta siirtyi tälle vuodelle, ajoittuu Viikintien näyttötäulun hankinta aikaisintaan loppuvuodelle 2012.

Huomiovalot ja nopeusnäytöt ovat halpa keino parantaa liikenneturvallisuutta. Laajamittaisemmassa käyttönotossa täytyy määrärahoissa hankinta- ja rakennuskustannusten lisäksi ottaa huomioon laitteiden huolto- ja ylläpitokustannukset, jotta voidaan taata laitteiden luotettava toimivuus.

Helsingin kaupunki tekee aktiivisesti työtä kunnallisen kameravalvonnan mahdollistamiseksi lainsäädännössä. Tavoitteena on sisällyttää kunnallista kameravalvontaa koskeva merkittävä edistysaskel huhtikuussa julkaistavaan valtioneuvoston liikennepoliittiseen selontekoon. Aihetta koskien on kevään aikana neuvoteltu mm. Liikenne- ja viestintäministeriön ja poliisin kanssa. Kaupunki on toistaiseksi hankkinut poliisin käyttöön neljä kiinteää automaattista liikennevalvontakameraa. Liikennesuunnitteluosasto tekee esitykset uusista valvontapaikoista neuvoteltuaan ensin poliisin kanssa. Aluksi on tarkoituksenmukaista painottaa kameravalvontaa keskustaan, jossa onnettomuustiheys on kaikkein suurin ja muiden liikenneturvallisuustoimenpiteiden toteuttaminen vaikeaa.

Päätösjakelu:

- kaupunginhallitus

Esittelijä

liikennesuunnittelupäällikkö
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Jussi Jääskä, liikenneinsinööri, puhelin: 310 37129
jussi.jaaska(a)hel.fi

§ 418

V Kaj / Vt Pia Pakarisen aloite ranta-alueiden kaavoituksen kokonaissuunnitelman laatimisesta

Pöydälle 23.04.2012

HEL 2012-000997 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintosihteeri, puhelin: 310 74325
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

1 Vt Pia Pakarisen aloite

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäne esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättäne katsoa valtuutettu Pia Pakarisen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Valtuutettu Pia Pakarinen esittää aloitteessaan, että kaupunki laatisi viipymättä ranta-alueiden kaavoitusta koskevan kokonaissuunnitelman.

Kaupunginhallitus viittaa saatuun lausuntoon ja toteaa, että parhaillaan valmisteilla oleva Itäisen saariston asemakaavaluonnos tulee nähtäville kevätkaudella 2012. Sen tavoitteena on kehittää saariston monipuolisempaa, ympärivuotista käyttöä sekä lisätä virkistyksen ja matkailun mahdollisuuksia. Samalla parannetaan saarien avoimuutta ja tavoitettavuutta.

Suurimmalla osalla Helsingin rantaviivaa on jo asemakaava. Tekeillä on Itäisen saariston asemakaavan lisäksi muun muassa Suomenlinnan, Rysäkarin, Kallahdenniemen, Koivusaaren, Jätkäsaaren, Kalasataman ja Kruunuvuorenrannan asemakaavat sekä Hernesaaren, Vartiosaaren, Kivinokan ja Meri-Rastilan osayleiskaavat. Uusilla rakennettavilla merenranta-alueilla on kiinnitetty erityistä huomiota merellisten toimintojen kehittämismahdollisuuksiin. Meren

tarjoamia mahdollisuuksia on huomioitu myös Helsingipuiston yleissuunnitelmassa sekä Itä-Helsingin kulttuuripuiston kehittämistavoitteissa. Vallisaaren ja Kuninkaansaaren tuleva käyttö on toistaiseksi ratkaisematta. Pihlajasaarta kehitetään puolestaan yleissuunnitelman turvin ilman asemakaavaa.

Kaupunkisuunnitteluvirasto on mukana veneilystrategian ohjausryhmässä sekä matkailun edistämistyöryhmässä. Tarkoituksena on, että veneilystrategian jatkona laaditaan konsulttityö, jossa pohditaan veneilytoimintojen sijoittumista ja osin myös yrittäjien toimintamahdollisuuksia Helsingin saaristossa ja merialueilla.

Kaupunginhallitus katsoo edellä olevan riittäväksi selvitykseksi asiassa.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintosihteeri, puhelin: 310 74325
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

1 Vt Pia Pakarisen aloite

Päätöshistoria

Kaupunkisuunnittelulautakunta 20.03.2012 § 111

HEL 2012-000997 T 00 00 03

Päätös

Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Saariston ja rantojen päämäärätietoinen kehittäminen elinkeinotoiminnalle edellyttäisi kokonaissuunnitelman tai suunnitelman alueellisista osakokonaisuuksista, joihin saaristo ja ranta-alueet liittyvät. Itäisen saariston osalta asemakaavaluonnos on jo valmisteilla, lisäksi voidaan harkita onko tarpeen laatia suunnitelmaa muun saariston ja ranta-alueiden osalta.

Suurimmalla osalla Helsingin rantaviivaa on jo asemakaava. Tekeillä on lisäksi mm. Suomenlinnan, Itäisen saariston, Rysäkarin, Kallahdenniemen, Koivusaaren, Jätkäsaaren, Kalasataman ja Kruunuvuorenrannan asemakaavat sekä Hernesaaren, Vartiosaaren, Kivinokan ja Meri-Rastilan osayleiskaavat. Uusilla rakennettavilla

merenranta-alueilla on kiinnitetty erityistä huomiota merellisten toimintojen kehittämismahdollisuuksiin. Lisäksi meren tarjoamia mahdollisuuksia on huomioitu Helsingipuiston yleissuunnitelmassa sekä Itä-Helsingin kulttuuripuiston kehittämistavoitteissa. Vallisaaren ja Kuninkaansaaren tuleva käyttö on toistaiseksi ratkaisematta. Pihlajasaarta kehitetään puolestaan yleissuunnitelman turvin ilman asemakaavaa.

Itäisen saariston alustava asemakaavaluonnos tulee nähtäville kevätkaudella 2012. Itäisen saariston asemakaavan tavoitteena on kehittää saariston monipuolisempaa, ympärivuotista käyttöä sekä lisätä virkistykseen ja matkailun mahdollisuuksia. Saarien avoimuutta ja tavoitettavuutta parannetaan.

Kaavoitus yksin ei riitä takaamaan elinkeinotoiminnan mahdollisuuksia saaristossa. Esimerkiksi Vasikkasaarella olisi laajat mahdollisuudet yrittämiselle ja matkailun kehittämiseksi. Vasikkasaaren kaava on ollut voimassa jo yli 10 vuotta, mutta veden ja viemärin rakentaminen saarella ei ole toteutunut. Tämä on yksi este elinkeinotoiminnan sijoittumiselle saareen. Jotta saaren peruspuitteet saataisiin kuntoon ja luotaisiin perusedellytykset yrittämiselle saarella, olisi vesihuollon rakentaminen ensisijaisen tärkeää.

Kaupunkisuunnittelulautakunta hyväksyi Helsingipuiston kehittämisperiaatteet tulevien asemakaavojen sekä alueen muun jatkosuunnittelun ja toteutuksen lähtökohdaksi 7.2.2012. Samoin Itä-Helsingin kulttuuripuiston kehittämistavoitteet jatkosuunnittelun pohjaksi hyväksyttiin 11.10.2011.

Helsingipuistoa kehitetään monipuolisena virkistysaluekokonaisuutena, jonka keskeisiä teemoja ovat merellisyys, historia, luonto, kaupunkikeskeisyys ja toiminnallisuus. Helsingipuiston palveluja on tarkoitus kehittää sekä kaupunkilaisten että kotimaisten ja kansainvälisten matkailijoiden käyttöön. Yleissuunnitelman periaatteena hyväksyttiin mm. tavoite, että Helsingipuiston alueella sijaitsevat kaupungin omistamat rakennukset ovat yleisölle avoimessa käytössä ja tukevat Helsingipuiston virkistyspalveluja. Helsingipuiston yhteydessä on korostettu tarvetta kehittää vesiliikenteen toimintaedellytyksiä, erityisesti Kruunuvuorenselällä.

Itä-Helsingin kulttuuripuiston osalta kaupunkisuunnittelulautakunta hyväksyi tavoitteina saavutettavuuden ja sisäisten yhteyksien parantamisen, toiminnallisen sisällön kehittämisen ja kulttuuriperinnön esilletuomisen. Niitä tukevana toimenpiteinä hyväksyttiin periaatteet mm. etsiä keinoja kaupungin omistamien arvokiinteistöjen nykyistä julkisemmalle käytölle ja lisätä merellistä palvelutarjontaa. Tavoitteena on kehittää vesiliikenteen toimintaedellytyksiä, kuten väyliä ja

rantautumisalueita siten, että mahdollistetaan Itä-Helsingin rantoja ja saaristoa kiertävä vesibussireitti. Samoin tavoitteena on lisätä Itä-Helsingin kulttuuripuiston merellistä palvelutarjontaa huomioimalla ne tulevassa suunnittelussa.

Myös muilla ranta-alueita sisältävillä virkistysaluekonaisuuksilla on potentiaalia merellisyyteen tukeutuvan matkailun ja elinkeinotoiminnan kehittämiseksi. Rantojen kehittämisen strategisena tavoitteena on ollut niiden julkinen käyttö rantapromenadeina ja viheralueina.

Kaupunkisuunnitteluvirasto on mukana veneilystrategian ohjausryhmässä sekä matkailun edistämistyöryhmässä. Tarkoituksena on, että veneilystrategian jatkona laaditaan konsulttityö, jossa pohditaan veneilytoimintojen sijoittumista ja osin myös yrittäjien toimintamahdollisuuksia Helsingin saaristossa ja merialueilla.

Esittelijä

yleiskaavapäällikkö
Rikhard Manninen

Lisätiedot

Anne Karlsson, yleiskaavasuunnittelija, puhelin: 310 37444
anne.karlsson(a)hel.fi

§ 419

V Kaj / Vt Nina Suomalaisen aloite Pakilantien turvallisuuden parantamisesta

Pöydälle 23.04.2012

HEL 2012-000999 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintosihteeri, puhelin: 310 74325
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

1 Vt Nina Suomalaisen aloite

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäne esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättäne katsoa valtuutettu Nina Suomalaisen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Valtuutettu Nina Suomalainen esittää aloitteessaan, että kaupunki ryhtyisi pikaisiin toimenpiteisiin Pakilantien turvallisuuden parantamiseksi.

Kaupunginhallitus viittaa saatuun lausuntoon ja toteaa, että Alkutien ja Kyläkunnantien liittymissä sekä Kehä I:n etelän puoleisissa ramppliittymissä suoritetaan huhtikuussa 2012 risteyslaskennat liittymien eri suuntien liikennevirtojen selvittämiseksi. Tämän jälkeen arvioidaan erilaisten liikenneturvallisuutta parantavien toimenpiteiden liikenteellisiä vaikutuksia. Vaihtoehtoisina toimenpiteinä vertaillaan ainakin liikennevaloja ja kaistojen vähentämistä liittymissä sekä mahdollisesti joidenkin nykyisten suojateiden poistamista. Lisäksi vuoden 2012 aikana on tarkoitus laatia Länsi-Pakilan liikenteen ohjaussuunnitelma, jonka yhteydessä suunnitellaan myös muita Pakilantien liikenneturvallisuutta parantavia toimenpiteitä.

Kaupunginhallitus katsoo edellä olevan riittäväksi selvitykseksi asiassa.

23.04.2012

Kj/36

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintosihteeri, puhelin: 310 74325
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

1 Vt Nina Suomalaisen aloite

Päätöshistoria

Kaupunkisuunnittelulautakunta 20.03.2012 § 116

HEL 2012-000999 T 00 00 03

Päätös

Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon.

Lausunto

Pakilantie on alueellinen kokoojkatu, jonka tehtävänä on palvella Maunulan, Pakilan ja Paloheinän sisäistä liikennettä ja alueen yhteyksiä päätieverkkoon. Pakilantien keskimääräinen liikennemäärä Kehä I:n eteläpuolella on noin 11 000 ajoneuvoa vuorokaudessa, Kehä I:n pohjoispuolella Pakilantien keskimääräinen vuorokausiliikennemäärä vaihtelee kadun eri osilla 6 000 ja 16 000 ajoneuvon välillä.

Pakilantiehen liittyvistä kaduista vilkasliikenteisin on Pirjontie, jonka keskimääräinen liikennemäärä on noin 7 000 ajoneuvoa vuorokaudessa. Pakilantiehen liittyvien paikallisten kokoojkatujen eli Rajametsäntien, Suursuonlaidan, Osuuskunnantien ja Paloheinäntien liikennemäärät ovat 1 300 – 6 100 ajoneuvoa vuorokaudessa. Pakilantiehen liittyvien tonttikatujen keskimääräiset liikennemäärät ovat 100 – 1 600 ajoneuvoa vuorokaudessa. Kehä I on Pakilan kohdalla Suomen vilkasliikenteisin tienosa, jonka keskimääräinen liikennemäärä on noin 107 000 ajoneuvoa vuorokaudessa.

Pakilantien liikenne ruuhkautuu jonkin verran vilkkaimpina aikoina aamuisin ja iltapäivisin, mutta ruuhkautuminen on lyhytaikaista. Muina aikoina Pakilantien liikenne on sujuvaa. Alkutien ja Kyläkunnantien liittymiin muodostuu kuitenkin ajoittain autojonoja, jotka johtuvat liittymien läheisyydessä sijaitsevien suurehkojen päivittäistavarakauppojen asiakasliikenteestä.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

Pakilantien liittymätiheys on suhteellisen suuri. Liittymäväli vaihtelee Pirjontien ja Paloheinäntien välillä yleisesti 100 metristä 150 metriin. Etäisyydet Kehä I:n ramppiliittymistä Kyläkunnantien ja Halkosuontien liittymiin ovat alle 100 metriä. Pakilantien vilkasliikenteisimmissä liittymissä eli Rajametsäntien, Pirjontien, Osuuskunnantien ja Kehä I:n ramppiliittymissä on liikennevalot. Lisäksi Pakilantien ja Halkosuontien liittymän pohjoishaaralla on jalankulkuvalot turvaamassa Pakilantien ylittämistä. Liikennevalot pidetään Helsingissä toiminnassa usein 24 tuntia vuorokaudessa. Liikennevalot parantavat liikenneturvallisuutta erityisesti vilkkaan liikenteen aikana, mutta hiljaisemmän liikenteen aikana ne saattavat houkutella punaisia päin ajamiseen ja kävelemiseen. Pakilantien lyhyet liittymävälit tekevät liikennevalojen yhteenkytkemisestä haasteellista.

Pakilantiellä on pääosin yksi kaista molempiin suuntiin, mutta Tuusulanväylän ja Pirjontien liittymien sekä Kyläkunnantien ja Kehä I:n liittymien välillä on kaksi kaistaa molempiin suuntiin, minkä lisäksi Lepolantien ja Kyläkunnantien liittymien välillä on kaksi kaistaa pohjoisen suuntaan. Osuuskunnantien liittymässä on kääntymiskaistat vasemmalle. Lisäksi kääntymiskaista vasemmalle on Lepolantien liittymässä etelän suunnasta ja Kyläkunnantien liittymässä pohjoisen suunnasta. Pakilantien molemmilla puolilla on erotellut jalankulku- ja pyörätiet Pakilantie 1:n kohdalta Paloheinäntien liittymään asti, mistä pohjoisen suuntaan eroteltu jalankulku- ja pyörätie on ainoastaan Pakilantien länsireunalla.

Jalankulkijoiden ja polkupyöräilijöiden kannalta vaarallisimpia kadunylityspaikkoja ovat ne valo-ohjaamattomat suojatiet, joilla on kaksi kaistaa rinnakkain samaan suuntaan. Pakilantiellä näitä liikenneturvallisuuden kannalta huonoja suojateitä on Paanutien, Lepolantien ja Kyläkunnantien liittymissä sekä Maunulan ostoskeskuksen kohdalla. Pakilantien lisäksi Helsingissä on useita muitakin kokoojakatuja, joilla on samankaltaisia liikenneturvallisuuden kannalta huonoja suojateitä.

Pakilantiellä tapahtui vuosina 2008 – 2010 yhteensä 63 liikenneonnettomuutta, joista 21 johti henkilövahinkoihin. Onnettomuuksissa loukkaantui yhteensä viisi jalankulkijaa ja 7 polkupyöräilijää. Kuolemaan johtaneita liikenneonnettomuuksia Pakilantiellä ei ollut.

Vuonna 2010 laadittiin Pakilantien I-vaiheen liikennesuunnitelma välille Tuusulanväylä–Pirjontie. Suunnitelman mukaan Pakilantie rakennetaan varautuen kadun keskelle tulevan Raide-Jokerin tilantarpeeseen, jolloin ajoradalle jää yksi kaista suuntaansa. Pirjontien nykyään valo-ohjattu liittymä muutetaan kiertoliittymäksi. Metsäpurontie ja siihen liittyvä Rajametsäntien liittymä rakennetaan asemakaavassa esitetyn uuden

katulinjauksen mukaisesti. Raide-Jokerin rakentaminen alkaa tämän hetken käsityksen mukaan 2010-luvun loppupuolella.

Alkutien ja Kyläkunnantien liittymissä sekä Kehä I:n etelän puoleisissa ramppiliittymissä suoritetaan huhtikuussa 2012 risteyslaskennat liittymien eri suuntien liikennevirtojen selvittämiseksi. Tämän jälkeen arvioidaan erilaisten liikenneturvallisuutta parantavien toimenpiteiden liikenteellisiä vaikutuksia. Vaihtoehtoisina toimenpiteinä vertaillaan ainakin liikennevaloja ja kaistojen vähentämistä liittymissä sekä mahdollisesti joidenkin nykyisten suojateiden poistamista.

Vuoden 2012 aikana on tarkoitus laatia Länsi-Pakilan liikenteen ohjaussuunnitelma. Tässä yhteydessä suunnitellaan myös muita Pakilantien liikenneturvallisuutta parantavia toimenpiteitä.

Päätösjakelu:

- kaupunginhallitus

Esittelijä

liikennesuunnittelupäällikkö
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Kari Tenkanen, liikenneinsinööri, puhelin: 310 37132
kari.tenkanen(a)hel.fi

23.04.2012

Kj/37

§ 420

V Stj / Vt Tea Vikstedtin aloite sähköisestä ajanvarausjärjestelmästä

Pöydälle 23.04.2012

HEL 2011-007003 T 06 00 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Tea Vikstedtin aloite

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäne esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättäne katsoa valtuutettu Tea Vikstedtin aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Valtuutettu Tea Vikstedt esittää aloitteessaan, että terveyskeskuksessa otetaan käyttöön sähköinen ajanvarausjärjestelmä viittomakielisten, kuulovammaisten ja puhevammaisten terveystalvelujen käyttöä helpottamiseksi.

Kaupunginhallitus viittaa saatuihin lausuntoihin ja toteaa, että kaupungin linjauksen mukaan eri hallintokuntien sähköisen asioinnin tulee tapahtua asiointi.hel.fi sivustojen asiointiportaalin kautta. Terveystalveluksen sähköinen asiointi on kytketty suoraan potilastietojärjestelmiin. Ajanvaraustoiminnallisuudet ovat yksi osa Pegasos-potilastietojärjestelmän ja suun terveydenhuollon Effica-potilastietojärjestelmän ja suun terveydenhuollon sähköisiä asiointipalveluja. Asiointiportaalin kautta tehty ajanvaraus varaa ajan suoraan potilastietojärjestelmästä eikä erillisen ajanvarausjärjestelmän käyttäminen ole tarpeen eikä tarkoituksenmukaista.

Sähköisen asioinnin palvelujen käyttö on maksutonta, mutta palveluun pääsemisen edellytyksenä on, että asiakkaalla on käytössä

henkilökohtaiset verkkopankkitunnukset (VETUMA). Sähköisen asioinnin esittelyvideo on katsottavissa osoitteessa <http://www.hel.fi/hki/Terke/fi/Terveyspalvelut> kohdassa Sähköinen asiointi.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteerin, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Tea Vikstedtin aloite

Päätöshistoria

Sosiaalilautakunta 06.03.2012 § 70

HEL 2011-007003 T 06 00 00

Päätös

Sosiaalilautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle aloitteesta seuraavan sisältöisen lausunnon:

Aloitteessa ehdotetaan, että Helsingin terveyskeskuksessa otetaan käyttöön sähköinen ajanvarausjärjestelmä viittomakielisten, kuulovammaisten ja puhevammaisten henkilöiden terveyspalvelujen käytön helpottamiseksi.

Sosiaalilautakunta toteaa, että terveyskeskus tarjoaa jo tällä hetkellä kaupunkilaisille monia sähköisiä terveyspalveluja, jotka sopivat hyvin viittomakielisille, kuulovammaisille ja puhevammaisille.

Kaupunki on tehnyt linjauksen, että eri hallintokuntien sähköisen asioinnin tulee tapahtua asiointi.hel.fi -sivustojen asiointiportaalin kautta. Terveyskeskuksen sähköinen asiointi on kytketty suoraan potilastietojärjestelmiin. Ajanvaraustoiminnallisuudet ovat yksi osa Pegasos-potilastietojärjestelmän ja suun terveydenhuollon Effica-potilastietojärjestelmän sähköisiä asiointipalveluja. Täten asiointiportaalin kautta tehty ajanvaraus varaa ajan suoraan potilastietojärjestelmästä, eikä erillisen ajanvarausjärjestelmän käyttäminen ole tarkoituksenmukaista.

Sähköisen asioinnin palvelujen käyttö on maksutonta, mutta palveluun pääsemisen edellytyksenä on, että asiakkaalla on käytössä

henkilökohtaiset verkkopankkitunnukset (VETUMA). Lisäksi sähköisen asioinnin aloittaminen edellyttää, että terveyskeskus ja asiakas sopivat käyttöön otettavista sähköisen asioinnin palveluista, myös ajanvarauspalveluista, kirjallisesti.

Sähköisen asioinnin esittelyvideo on katsottavissa osoitteessa <http://www.hel.fi/hki/Terke/fi/Terveyspalvelut> kohdassa Sähköinen asiointi.

Terveyskeskuksen mukaan terveysasemilla on pilotoitu sähköisiä palveluja vuodesta 2009 alkaen. Lokakuussa 2011 terveydenhuollon sähköinen asiointi on otettu käyttöön kaikissa Helsingin ammattikorkeakouluissa. Mahdollisia käyttäjiä siellä on tällä hetkellä n. 22 000 opiskelijaa. Opiskelijat voivat mm. varata, siirtää tai perua aikoja opiskeluterveydenhuollon terveydenhoitajalle. Kevään 2012 aikana sähköisen asioinnin, myös sen ajanvarausominaisuuksien, käyttöä on tarkoitus laajentaa kaikkiin Helsingin äitiys- ja lastenneuvoloiden yksikköihin ja myöhemmin suunnitellusti myös muihin terveyskeskuksen toimipisteisiin. Suun terveydenhuollossa sähköinen asiointi sisältää jo tällä hetkellä ajanvarauspalveluja. Kuntalainen voi muuttaa ajanvaraustietojaan, katsoa tai poistaa jonotietojaan tai muuttaa sähköisiä yhteystietojaan. Lisäksi asiakas saa halutessaan tekstiviestimuistutuksen ajanvarauksistaan.

Aloitteessa mainitussa Itä-Savon sairaanhoitopiirin Hyvis-portaalissa on tällä hetkellä mahdollisuus suojattuun viestinvälitykseen ammattilaisen ja asiakkaan välillä sekä myöhemmässä vaiheessa ajanvarauksen tekemä mahdollisuus internetin kautta (laboratorio) sekä sähköisen esitietolomakkeen tekeminen ja omien laboratoriotietojen näkemiseen.

Sähköisten asiointipalvelujen, kuten ajanvarauspalvelujen käyttö ja käytön laajentaminen erilaisiin sosiaali- ja terveyspalveluihin parantaa ja monipuolistaa asiakkaiden mahdollisuutta hoitaa terveyttään ja lisää palvelujen saatavuutta. Sähköisten palvelujen käyttämisellä on myönteisiä vaikutuksia, ja tästä syystä niiden tarjonnan hallittu laajentaminen on perusteltua.

Sähköisen asioinnin pitää olla myös esteetöntä siten, että fyysisesti vammaiset tai näkövammaiset henkilöt kykenevät käyttämään sähköistä asiointia apuvälineiden avulla. Tällä hetkellä esteettömyys ei toteudu toivotulla tavalla.

Käsittely

06.03.2012 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Merkittiin, että esittelijä muutti päätösehdotustaan siten, että päätösehdotuksen seitsemännen kappaleen ensimmäinen virke, joka

kuului "Terveyskeskuksen mukaan terveysasemilla on pilotoitu sähköisiä palveluja laajasti vuodesta 2009 alkaen", muutettiin kuulumaan seuraavasti: "Terveyskeskuksen mukaan terveysasemilla on pilotoitu sähköisiä palveluja vuodesta 2009 alkaen."

Esittelijä

sosiaalijohtaja
Paavo Voutilainen

Lisätiedot

Kalle Pesonen, vs. tietohallintopäällikkö, puhelin: 310 43007
kalle.pesonen(a)hel.fi

Terveyslautakunta 06.03.2012 § 54

HEL 2011-007003 T 06 00 00

Päätös

Terveyslautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle aloitteesta seuraavan, esittelijän ehdotuksen mukaisen lausunnon:

"Aloitteessa ehdotetaan, että Helsingin terveyskeskuksessa otetaan käyttöön sähköinen ajanvarausjärjestelmä viittomakielisten, kuulovammaisten ja puhevammaisten terveystietojen käytön helpottamiseksi.

On huomattava, että perusterveydenhuollon julkisissa terveystietojärjestelmissä sairaanhoito perustuu potilaskohtaisesti tehtävään hoidon tarpeen arviointiin. Vasta tämän hoidon tarpeen arvioinnin perusteella henkilölle voidaan varata aika tarpeen mukaiseen sairaanhoitoon, kuten esim. lääkärin tai hoitajan vastaanotolle tai laboratorioon. Siten vastaanottoajan varaaminen sähköistä järjestelmää käyttäen on mahdollista vasta, kun henkilölle on tehty em. hoidon tarpeen arviointi tai hänellä on lähete tiettyyn jatkohoitoon tai tutkimuksiin.

Terveyslautakunta toteaa, että terveyskeskus tarjoaa jo tällä hetkellä monia sähköisiä terveystietoja kaupunkilaisille ja ne sopivat hyvin viittomakielisille, kuulovammaisille ja puhevammaisille.

Kaupunki on tehnyt linjauksen, että eri hallintokuntien sähköisen asioinnin tulee tapahtua asiointi.hel.fi sivustojen asiointiportaalin kautta. Terveyskeskuksen sähköinen asiointi on kytketty suoraan potilastietojärjestelmiin. Ajanvaraustoiminnallisuudet ovat yksi osa Pegasos-potilastietojärjestelmän ja suun terveydenhuollon Effica-potilastietojärjestelmän sähköisiä asiointipalveluja. Täten asiointiportaalin kautta tehty ajanvaraus varaa ajan suoraan

potilastietojärjestelmästä eikä erillisen ajanvarausjärjestelmän käyttäminen ole tarpeen eikä tarkoituksenmukaista.

Sähköisen asioinnin palvelujen käyttö on maksutonta, mutta palveluun pääsemisen edellytyksenä on, että asiakkaalla on käytössä henkilökohtaiset verkkopankkitunnukset (VETUMA).

Sähköisen asioinnin esittelyvideo on katsottavissa osoitteessa <http://www.hel.fi/hki/Terke/fi/Terveyspalvelut> kohdassa Sähköinen asiointi

Terveysasemilla on pilotoitu sähköisiä palveluja laajasti vuodesta 2009 alkaen. Lokakuussa 2011 terveydenhuollon sähköinen asiointi on otettu käyttöön kaikissa Helsingin ammattikorkeakouluissa. Mahdollisia käyttäjiä siellä on tällä hetkellä noin 22 000 opiskelijaa. Opiskelijat voivat mm. varata, siirtää tai perua aikoja opiskeluterveydenhuollon terveydenhoitajalle. Ajanvarauksesta voi myös halutessaan saada tekstiviestimuistutuksen. Sähköisen asioinnin käyttöä, myös sen ajanvaraustoiminnallisuuksien, on tarkoitus laajentaa kaikkiin Helsingin äitiys- ja lastenneuvoloiden yksikköihin ja myöhemmin suunnitellusti myös muihin terveyskeskuksen toimipisteisiin.

Suun terveydenhuollossa sähköinen asiointi sisältää jo tällä hetkellä ajanvarauspalveluja. Kuntalainen voi muuttaa ajanvaraustietojaan, katsoa tai poistaa jonotietojaan tai muuttaa sähköisiä yhteystietojaan. Lisäksi asiakas saa tekstiviestimuistutuksen ajanvarauksistaan ellei hän kiellä tekstiviestin lähettämistä. Ajanvarauspalvelujen ominaisuuksia on tarkoitus laajentaa vuonna 2012.

Kuten lausunnon alussa on todettu, asiakkaan ottaessa yhteyttä esim. terveysasemalle, tulee potilaalle tehdä hoidon tarpeen arviointi, jolla selvitetään yhteydenoton syy, sairauden oireet ja niiden vaikeusaste sekä kiireellisyys yhteydenottajan kertomien esitietojen tai lähetteen perusteella. Hoidon tarpeen arviointi edellyttää, että terveydenhuollon ammattihenkilöllä on asianmukainen koulutus, työkokemus ja yhteys hoitoa antavaan toimintayksikköön sekä käytettävissään potilasasiakirjat. Tästä syystä esim. terveysasemien lääkärien vastaanotolle pääsy edellyttää hyvää ja terveydenhuollon ammattihenkilöstön tekemää hoidontarpeen arviointia. Sähköistä ajanvarausta voidaan hyödyntää vain toiminnoissa, joissa hoidon tarpeen arviointi on tehty asianmukaisesti tai esim. neuvolatoiminnoissa, joissa raskauteen liittyvät ajanvaraukset voi asiakas tehdä myös itse sähköisesti.

Aloitteessa mainittu Itä-Suomen sairaanhoitopiiri on vasta valmisteluvaiheessa. Itä-Suomen sairaanhoitopiirin tulevat muodostamaan Etelä-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymä, Itä-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymä, Pohjois-Karjalan sairaanhoito- ja

sosiaalipalvelujen kuntayhtymä sekä Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymä. Tilalle perustetaan uusi, nämä alueet kattava kuntayhtymä tai liikelaitoskuntayhtymä, ISER. Itä-Suomen sairaanhoitopiiri aloittanee toimintansa vuoden 2014 alusta. Aloitteessa mainitussa Itä-Savon sairaanhoitopiirin Hyvis- portaalissa on tällä hetkellä mahdollisuus suojattuun viestinvälitykseen ammattilaisen ja asiakkaan välillä sekä myöhemmässä vaiheessa ajanvarauksen tekomahdollisuus internetin kautta (laboratorio) sekä sähköisen esitietolomakkeen tekeminen ja omien laboratoriotietojen näkemiseen."

Terveysvaikutusten arviointi

Sähköisten asiointipalvelujen, kuten ajanvarauspalvelujen käyttö ja käytön laajentaminen moniin erilaisiin terveystietoihin parantaa ja monipuolistaa asiakkaiden mahdollisuuksia hoitaa terveyttään ja lisää palveluiden saavutettavuutta. Sähköisten palvelujen käyttäminen helpottaa kuulo- ja puhevammaisten asiointia. Terveyskeskus lisää sähköisten palvelujen tarjontaa niiden myönteisten terveysvaikutusten vuoksi."

Esittelijä

toimitusjohtaja
Matti Toivola

Lisätiedot

Helena Calonius, kehittämisjohtaja vs., puhelin: 310 42213

Rahoitusjohtaja 28.2.2012

HEL 2011-007003 T 06 00 00

Talous- ja suunnittelukeskus toteaa, että Helsinki on Suomen parhaiden kaupunkien joukossa tietotekniikan hyödyntämisessä mm. sähköisessä asiointissa ja verkkopalveluissa. Tästä on osoituksena useat kansainväliset ja kansalliset palkinnot mm. 3. sija e-Government Evaluation of 100 Cities Worldwide (YK) 2008, Euro Award Finalist (palvelukartta) 2009, IBM Smarter Cities Challenge Award 2011 ja Apps4Finland 2011, 1. sija julkisen datan avaaminen sarjassa (PKS-palvelukartan RESTrajapinta), minkä lisäksi Helsingin terveystietokeskuksen sähköinen terveystietokortti valittiin vuoden laatuinnovaatioksi Laatuokeskuksen sarjassa Julkinen sektori ja yleishyödylliset yksiköt.

Lisäksi talous- ja suunnittelukeskus toteaa, että kaupunginhallitus päätti 30.1.2012 hyväksyä Helsingin kaupungin tietotekniikkaohjelman vuosille 2012–2014. Ohjelmassa todetaan, että kaupunki kehittää sähköisten palvelujensa saatavuutta ja palvelujen tietoteknistä tukea käyttäjälähtöisesti yli organisaatorajojen. Sähköisissä palveluissa

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

hyödynnetään ensisijaisesti kaupungin omaa jakelukanavaa (asiointi.hel.fi), jota täydennetään soveltuvin osin seudullisilla ja kansallisilla ratkaisuilla.

Samalla talous- ja suunnittelukeskus toteaa, että terveyskeskuksen sähköinen asiointi on kytketty suoraan potilastietojärjestelmiin. Ajanvaraus toiminnallisuudet ovat yksi osa Pegasos-potilastietojärjestelmän ja suun terveydenhuollon Efficapotilastietojärjestelmän sähköisiä asiointipalveluja. Täten asiointiportaalin kautta tehty ajanvaraus varaa ajan suoraan potilastietojärjestelmästä.

Edellä esitettyyn viitaten talous- ja suunnittelukeskus toteaa, ettei erillisen ajanvarausjärjestelmän kehittäminen olisi tarkoituksenmukaista.

Lisätiedot

Rimpilä Katja, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36256
katja.rimpila(a)hel.fi

§ 421

V Stj / Vt Pia Pakarisen ym. aloite vanhusten palveluasumisen puitesopimuskilpailutuksen kriteereistä

Pöydälle 23.04.2012

HEL 2011-007799 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Olli Hari, kaupunginsihteerin, puhelin: 310 36048
olli.hari(a)hel.fi

Liitteet

1 Vt Pia Pakarisen aloite

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäne esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättäne katsoa valtuutettu Pia Pakarisen ym. aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Valtuutettu Pia Pakarinen ym. esittävät, ettei vanhusten palveluasumisen puitesopimuskilpailutuksessa 2012 käytettäisi kriteereinä referenssikohteiden lukumäärää eikä palvelutoiminnan laajuutta. Kilpailutuksessa tulisi olla mahdollisuus tehdä tarjous useammasta, vanhusten kunnon mukaan määräytyvästä hintaluokasta.

Kaupunginhallitus viittaa sosiaalilautakunnan lausuntoon, jossa on selostettu vanhusten palveluasumisen kilpailutuksessa noudatettavia kriteereitä.

Kaupunginhallitus katsoo edellä olevan riittäväksi selvitykseksi asiassa

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Olli Hari, kaupunginsihteerin, puhelin: 310 36048

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

olli.hari(a)hel.fi

Liitteet

1 Vt Pia Pakarisen aloite

Päätöshistoria

Sosiaalilautakunta 07.02.2012 § 27

HEL 2011-007799 T 00 00 03

Päätös

Sosiaalilautakunta päätti antaa valtuutettu Pia Pakarisen aloitteesta kaupunginhallitukselle seuraavan sisältöisen lausunnon.

Vanhusten palveluasumisen puitesopimuskausi päättyy 31.12.2012 ja uusi kilpailutus on keväällä 2012. Helsinki ostaa ainoastaan ympärivuorokautista palveluasumista, jonne ohjautetaan yhteisen hoitoonohjausprosessiin (SAS) kautta. Kevyempää, ei-yräpärivuorokautista palveluasumista ei osteta lainkaan.

Asiakasryhmät, joille ympärivuorokautista palveluasumista ostetaan ovat:

- muistisairaat vanhukset
- fyysisesti toimintarajoitteiset ruotsinkieliset vanhukset
- psykogeriatriset vanhukset ja
- päihdeongelmaiset vanhukset.

Palvelulle asetettavat vähimmäiskriteerit ovat kaikissa ryhmissä pääosin yhtenevät ja yhtenäisten kriteerien lisäksi tullaan asettamaan asiakasryhmäkohtaisia kriteereitä. Palvelulle asetettavat kriteerit pohjautuvat asiakkaiden palvelutarpeisiin ja hoitoisuuteen ja niistä seuraaviin tutkittuihin ja testattuihin hyviin hoitokäytäntöihin. Kaikille em. ryhmille lukuun ottamatta fyysisesti toimintarajoitteisia ruotsinkielisiä vanhuksia, on ympärivuorokautista palveluasumista myös omana tuotantona.

Aloitteessa mainittu referenssikohteiden lukumäärä ei ole tarkoituksenmukainen vanhusten palveluasumisen kriteerinä. Helsingissä on kohtuullisen runsaasti yksityisiä hoivakoteja ja monipuolinen palveluntuottajatausta. Valtakunnallisesti toimivien isojen tuottajien lisäksi on erikokoisia yhdistys- ja säätiötaustaisia tuottajia sekä pieniä ja keskisuuria yrittäjiä. Kilpailutuksen kriteereissä pyritään varmistamaan se, että monipuolisuus tuottajataustassa säilyisi edelleen. Vanhuspalveluissa ei arvioida olevan oleellista onko

tuottajalla yksi tai useampi kohde. Henkilöstön osaaminen ja kokemus on sen sijaan tärkeää ja sitä koskevia laatukriteereitä tullaan asettamaan, esimerkiksi yksikön lähiesimiehen kokemus esimiestyöstä ja vanhustalpalveluista.

Vanhusten palveluasumisessa edellytetään samoin kuin vammaisten palveluasumisen kilpailutuksessa, että tuottaja tarjoaa sekä asumisen että palvelut. Vanhusten palveluasumisen kriteereissä ei tulla edellyttämään, että kohde on valmis sopimuskauden alkaessa, sillä palvelukoteja on Helsingissä lukumääräisesti jo nyt riittävästi. Uusia tiloja tarvitaan ennen kaikkea tilojen laatuvaatimusten kasvaessa (esim. yhden hengen huoneet, omat saniteetitilat, asuntokoko ym.). Vanhustalpalvelujen kilpailutuksessa edellytetään että tuottajan tilat valmistuvat sopimuskauden aikana.

Esittelijä

sosiaalijohtaja
Paavo Voutilainen

Lisätiedot

Tuulikki Siltari, ostopalvelupäällikkö, puhelin: 310 69984
tuulikki.siltari(a)hel.fi

§ 422

V Stj / Vt Essi Kuikan aloite kuparisista kosketuspinoista

Pöydälle 23.04.2012

HEL 2011-007800 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Essi Kuikan aloite

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäne esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättäne katsoa valtuutettu Essi Kuikan aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Valtuutettu Essi Kuikka esittää aloitteessaan, että Helsingin kaupungin sairaaloissa, terveyskeskuksissa, päiväkodeissa, vanhusten palvelukeskuksissa ja muissa sopivissa kohteissa siirrytään vähitellen kuparisiin kosketuspintoihin.

Kaupunginhallitus viittaa saatuihin lausuntoihin ja katsoo, että on aihetta harkita ja kokeilla kuparia ja muita mahdollisia antibakteerisia kosketuspintojen materiaalivaihtoehtoja peruskorjausten ja uudisrakentamisen yhteydessä niissä hoitolaitoksissa, joissa pinnoilta välittyvien bakteeri-infektioiden riski on selvästi kohonnut.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

Liitteet

1 Valtuutettu Essi Kuikan aloite

Päätöshistoria

Rahoitusjohtaja 28.2.2012

HEL 2011-007800 T 00 00 03

Talous- ja suunnittelukeskus pitää aiheellisena harkita kuparia ja muita mahdollisia antibakteerisia materiaaleja vaihtoehtoisina kosketuspintojen materiaalina peruskorjausten ja uudisrakentamisen yhteydessä niissä hoitolaitoksissa, joissa pintojen kautta välittyvien bakteeri-infektioiden riski on selvästi kohonnut.

Harkinta on tehtävä hankekohtaisesti ja vaihtoehtokustannukset eri materiaalien välillä on tuotava esiin. Kustannukset tulee myös suhteuttaa rakentamishankkeen kokonaiskustannuksiin. Hankesuunnitelmassa on myös pyrittävä huomioimaan infektioiden ehkäisyyn kustannusvaikuttavuus käyttötaloudessa. Mikäli asiasta kertyy lisää tutkimustietoa, asiaa on syytä tarkastella uudestaan.

Lisätiedot

Rimpilä Katja, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36256
katja.rimpila(a)hel.fi

Yleisten töiden lautakunta 21.02.2012 § 92

HEL 2011-007800 T 00 00 03

Päätös

Yleisten töiden lautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Yleisten töiden lautakunta esittää, että jossain Helsingin sairaalassa kokeillaan mikäli mahdollista, myös bakteereihin vaikuttavalla pinnoitteella käsiteltyjä metallivetimiä ja myös kuparisia tai messinkisiä, mikäli niitä on kohtuudella saatavissa ulkomailta. Saatavuutta selvitetään. Lisäksi koekäyttöön tulee ottaa mikäli mahdollista, myös kuparisia lattiakaivoja ja tarjoiluvaunuja.

Tasaisen, levymäisen ja käsittelemättömän kupari- ja messinkipinnan väritys muuttuu epäsäännölliseksi vanhetessaan. Tämä värimuutos mahdollisesti koetaan epähygieeniseksi, sillä hygieeniseksi mielletään nykyään lähinnä kiiltävä teräs, kaakeli ja kiiltävä maalipinta. Kokeilulla

voidaan todeta käytettävien siistimistapojen ja -kemikaalien vaikutus ulkonäköön.

Esittelijä

tulosryhmän johtaja
Olavi Tikka

Lisätiedot

Olavi Tikka, tulosryhmän johtaja, puhelin: 310 38805
olavi.tikka(a)hel.fi

Sosiaalilautakunta 07.02.2012 § 28

HEL 2011-007800 T 00 00 03

Päätös

Sosiaalilautakunta päätti antaa asiasta kaupunginhallitukselle seuraavan sisältöisen lausunnon:

Kupari on hygieeninen materiaali, koska se luonnostaan ehkäisee bakteerien ja virusten kasvua. Kupari voi ehkäistä tauteja aiheuttavien eliöiden kasvua juomavedessä sekä yleisesti kosketeltavissa pinnoissa esimerkiksi sairaaloissa, päiväkodeissa ja hoitolaitoksissa. Pinnoitettuna (lakka tms.) antibakteeriset ominaisuudet kuitenkin heikkenevät huomattavasti, koska vaikutus perustuu suoraan kosketukseen metallin ja mikrobien välillä.

Päiväkodeissa ja muissa sosiaaliviraston palvelutiloissa tartunnat leviävät kosketus- pisara- ja ilmatartuntana ja merkittävin tartuntatapa on suora kosketus, joten hyvä käsihygienia on tehokkain keino ehkäistä taudin leviäminen. Päiväkodeissa lapset laittavat leluja suuhunsa, koskettelevat pöytiä, tuoleja ja toisiaan. Myös lattia on päiväkodissa koskettelupinta, joten hyvä siivouksen taso ja käsihygienia on yksinkertaisin, halvin ja tehokkain yksittäinen toimenpide päiväkotien infektioiden ehkäisyssä.

Kuparipainikkeita ei ole löytynyt kotimaisissa painiketyypeissä mutta Abloy tekee tilaustyönä niitä tarvittaessa. Tavanomaisen painikeparin ja erityistuotteen hintaero on noin 30 %.

Sosiaalilautakunnan näkemyksen mukaan kuparia voisi kokeilla joissakin uudisrakennuksissa ja samalla kerätä tietoa sen vaikutuksista. Tämän perusteella arvioitaisiin siitä aiheutuvia hyötyjä ja kustannuksia ja päätettäisiin kuparin käytöstä laajemmin. Mikään pinnoite ei kuitenkaan korvaa kunnollista siivoamista ja käsihygieniaa.

Esittelijä

sosiaalijohtaja
Paavo Voutilainen

Lisätiedot

Pirkko Suppanen, tilapalvelupäällikkö, puhelin: 310 43895
pirkko.suppanen(a)hel.fi

Terveyslautakunta 24.01.2012 § 18

HEL 2011-007800 T 00 00 03

Päätös

Terveyslautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle seuraavan esittelijän ehdotuksen mukaisen lausunnon:

"Sairaalainfektiot ovat tartuntatauteja, jotka ilmaantuvat sairaalassa tai liittyvät sairaalassa tehtyyn toimenpiteeseen. Muun hoitoon liittyvän infektion voi saada myös sairaalan ulkopuolella.

Yleisimpiä sairaalainfektioita ovat leikkausalueen infektiot, virtsatieinfektiot, keuhkokuume ja vaikeat yleisinfektiot. Kasvavana hoitolaitosten ongelmana ovat useille antibiooteille vastuskykyiset MRSA-, ESBL- ja VRE -bakteereiden aiheuttamat infektiot.

Kuparin ja sen seosten antibakteerisesta vaikutuksesta on olemassa tutkimuksia. Myös sovelluksia terveydenhuoltoon ja muihin vastaaviin toimintaympäristöihin on tutkittu. Tavoitteena on ollut kuparin ominaisuuden hyödyntäminen suojaamaan potilaita ja myös henkilöstöä erilaisilta tartunnoilta ja sairauksilta. Yhdysvaltalainen tutkimus, jossa kuparin ja infektioiden vähenemisen välinen yhteys osoitettiin, toteutettiin kolmen sairaalan teho-osastoympäristössä eikä näin ollen ole yleistettävissä kaikkiin laitospäristöihin. Johtavissa suomenkielisissä lääketieteellisissä aikakauslehdissä asiaa ei ole käsitelty.

Kuparin ja sen seosten käytön hyödyt liittyvät erityisesti erilaisiin kosketuspintoihin. Näitä ovat esimerkiksi sairaalavuoteen laidat, potilaiden yöpöydät, kaiteet, hissit, kädensijat, katkaisijat, saniteettitilat ym. eli pinnat ja kohdat, joita potilaat ja henkilöstö usein koskettavat. Kosketuspinnat ovat alttiina kontaminoitumiselle ja siten bakteerit ja virukset leviävät seuraavan kosketuksen kautta. Kuparin hyöty on kuparissa itsessään oleva ominaisuus, joka tuhoaa pinnalle joutuvia mikrobeja. Ei-kuparinen kosketuspinta edellyttää siivousta ja mekaanista työtä ja toistoa useammin, jotta pinta pysyy puhtaana.

Kuparin käyttö ei kuitenkaan poista pinnan tavanomaista siivouksen tai puhdistamisen tarvetta. Jotta kuparin antibakteerinen vaikutus voi toimia, kuparipinnan tulee olla riittävän puhdas, joten säästöjä siivouksesta ei juurikaan syntyisi. Kuparipinnan avulla voidaan kuitenkin tehostaa ja parantaa erityisesti kosketuspintojen puhtautta

tavanomaisen siivouksen ohella. Kustannussäästöjä voisi olla saavutettavissa, kun kuparipinnan avulla vahvistetaan kosketuspintojen puhtautta ja ehkäistään infektioiden ja tartuntoja leviämistä. Tavallisia painikkeita runsaammin kuparia sisältävät antiikkipronssiset painikkeet ovat 5-10 euroa vastaavia perustuotteita kalliimpia. On olemassa myös antibakteerista hopeaa sisältäviä painikkeita. Nämä ovat 30 % perustuotteita kalliimpia. Tieto kustannusvaikuttavuudesta infektioiden ehkäisyssä puuttuu.

Suurimman osan sairaalainfektioista aiheuttavat bakteerit, jotka ovat peräisin potilaan oman ihon tai limakalvon kasvustosta. Pienessä osassa infektioita mikrobi tulee elimistön ulkopuolelta toisista potilaista, henkilökunnasta tai sairaalaympäristöstä. Näin ollen esimerkiksi erilaisten pinnoitteiden valinnalla on vain rajallinen merkitys infektioiden ehkäisyssä. Esimerkiksi päiväkotiympäristössä pintojen materiaalin valinnalla ei ole suurta merkitystä infektioiden ehkäisyssä.

Ylivoimaisesti tärkein keino torjua hoitoon liittyviä infektioita on hyvä käsihygienia ja aseptiset toimintatavat. Myös erilaisten eritteiden välitön poistaminen ja desinfektio on tärkeä keino infektioiden leviämisen ehkäisyssä. Mikrobit lisääntyvät elävässä kudoksessa, eivät ympäristön pinnoilla. Joissakin tapauksissa tartunnan välittäjänä voi toimia myös kosketuspinta, mutta kaiken kaikkiaan ympäristön merkitys ei ole läheskään niin oleellinen kuin käsihygienia ja ihmisten toimintatavat.

Terveydenhuollon toimintaympäristössä myös puhtaanapidolla ja siivouksella estetään infektioiden leviämistä. Siivouksessa henkilöstön ammattitaito, oikeat puhdistusaineet ja siivousmenetelmät, aseptinen työjärjestys, käsihygienia ja puhtaat siivousvälineet takaavat laadukkaan siivouksen. Siivouksen vaikutuksia infektioiden ehkäisyyn on tutkittu toistaiseksi vähän. Tämän suuntainen hanke on toteutettu vuosina 2010 ja 2011 terveyskeskuksen joidenkin sairaaloiden vuodeosastoilla. Hankkeessa mitattiin erilaisilla laboratoriomenetelmillä siivouksen lopputulosta eli erilaisten pintojen kokonaismikrobimäärää siivouksen jälkeen. Tuloksissa todettiin, että siivouksella on merkitystä ja siivouksella voidaan vaikuttaa mikrobikasvuston esiintymiseen potilaiden hoitoympäristössä.

Infektioiden lisääntymisen seurauksena terveyskeskuksen kaupunginsairaalassa siivousta on tehostettu lisäämällä ns. infektiosivousta erityisesti päivystävissä sairaaloissa ja vahvistamalla koko laitoshuollon henkilöstön ammattitaitoa.

Helsingin terveyskeskuksen hygieniatoimikunta, jossa on myös sosiaaliviraston edustus, seuraa ongelmamikrobitilannetta, hoitoon liittyviä infektioita ja sairaalaepidemiaa. Hygieniatoimikunta

suunnittelee, kehittää ja johtaa hygieniatyötä. Hygieniatoimikunta voi antaa suosituksia myös pinnoitteiden valinnasta sikäli kuin uutta tietoa kertyy.

Kuten edellä olevasta käy ilmi, sairaalainfektioiden torjunta on laaja-alaista toimintaa, jossa yksittäinen toimenpide, kuten pinnoitteen valinta, ei ole keskeistä. Terveyslautakunta pitää kuitenkin aiheellisena harkita kuparia yhtenä vaihtoehtoisena kosketuspintojen materiaalina peruskorjausten ja uudisrakentamisen yhteydessä niissä hoitolaitoksissa, joissa pintojen kautta välittyvien bakteeri-infektioiden riski on selvästi kohonnut. Mikäli asiasta kertyy lisää tutkimustietoa, asiaa on syytä tarkastella uudestaan.

Terveysvaikutusten arviointi

Sairaalainfektioiden torjunta on keskeinen osa potilasturvallisuutta. Sairaalainfektioiden kansanterveydellinen merkitys on erittäin suuri. Osa niistä on ehkäistävissä ja torjuntatyöhön on inhimillisesti ja taloudellisesti kannattavaa panostaa.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Matti Toivola

Lisätiedot

Jukka Pellinen, hallintoylilääkäri, puhelin: 310 42305
jukka.pellinen(a)hel.fi

§ 423

**V Stj/ Vt Tuomo Valokaisen aloite vanhemmille ihmisille
suunnattujen keskustelutilaisuuksien järjestämisestä**

Pöydälle 23.04.2012

HEL 2011-007801 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Tuomo Valokaisen aloite

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäne esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättäne katsoa valtuutettu Tuomo Valokaisen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Valtuutettu Tuomo Valokainen esittää aloitteessaan, että Helsingin kaupunki ryhtyy järjestämään terveysasemilla keskustelutilaisuuksia terveydellisistä asioista vanhemmille ihmisille.

Kaupunginhallitus viittaa saatuihin lausuntoihin ja toteaa, että kaupungin sosiaali- ja terveystalvet vastaavat osaltaan tuen ja avun tarpeisiin. Terveystalvet terveydenhoitajat ja lääkärit auttavat yksilöllisesti sairauksien ehkäisyyn, hoitoon ja kuntoutukseen liittyvissä asioissa sekä huolehtivat pitkäaikaisten sairauksien hoidosta. Tarvittaessa terveysasemilta ohjataan muiden apua tarjoavien palvelujen piiriin. Aloitteessa mainittuja terveysasemilla järjestettäviä keskustelutilaisuuksia on jo eri muodoissaan ja niitä jatketaan henkilöstö- ja talousresurssien puitteissa.

Sosiaaliviraston laaja vanhusten palvelujen kirjo tarjoaa sosiaalipalvelujen tarpeen arviointia, apua sosiaali- ja lähityön keinoin, virkistystä päivätoiminnassa sekä vanhusten palvelukeskuksissa.

Sosiaalivirasto järjestää runsaasti kaikille avoimia ryhmiä sekä luento- ja keskustelutilaisuuksia, joissa myös terveyteen liittyvät asiat ovat esillä.

Kaupunginhallitus katsoo, että terveys- ja sosiaalilautakuntien lausunnoissa selvitettyt palvelut vastaavat varsin monipuolisesti aloitteessa kuvattuihin tuen ja avun tarpeisiin.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Tuomo Valokaisen aloite

Päätöshistoria

Sosiaalilautakunta 07.02.2012 § 26

HEL 2011-007801 T 00 00 03

Päätös

Sosiaalilautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle terveydellisistä asioista järjestettäviä keskustelutilaisuuksia koskevasta aloitteesta seuraavan sisältöisen lausunnon:

Sosiaalilautakunta yhtyy aloitteessa esiin tuotuihin näkökohtiin siitä, että useat vanhuksat kaipaavat neuvoja ja vertaistukea erilaisiin oireisiin, yksinäisyyteen ja pelkoihin sekä toivovat mahdollisuutta keskustella asioistaan ja tulla kuulluksi.

Terveys- ja sosiaalipalvelut vastaavat tuen ja avun tarpeisiin jo varsin monipuolisesti.

Sosiaaliviraston keskitetyt neuvontapalvelut, erityisesti Seniori-info, antaa neuvontaa sekä yksilöllisesti että ryhmämuotoisesti erilaisissa kerho- ym. kokoontumisissa.

Sosiaaliviraston vanhusten palvelut tarjoavat palvelutarpeen arviointia, hyvinvointia tukevia kotikäyntejä, sosiaali- ja lähityön palvelua sekä palvelukeskustoimintaa.

Ryhmätoiminta on palvelukeskusten avaintoimintaa ja palvelukeskuksissa on toimintaan sopivat tilat. Etenkin

vertaistukiryhmiä on viime vuosina lisätty ja henkilökunta on kouluttautunut ryhmien ohjaamiseen. Vertaistukiryhmissä ikäihmiset saavat omaan hyvinvointiinsa tukea myös toisilta samassa tilanteessa olevilta. Palvelukeskuksissa toimivia vertaistukea antavia ryhmiä ovat mm. Ystäväpiiri-, Senioripysäkki-, Pilke-, suru- ja leskiryhmät.

Myös palvelukeskusten harrasteryhmät ja yhteistilaisuudet toimivat psykososiaalista hyvinvointia vahvistavasti ja yleistä hyvinvointia lisäävästi. Asiakkaita haetaan yhteistyössä terveysasemien, kotihoidon, seurakuntien ja alueella toimivien yhteisöjen kanssa.

Sosiaaliviraston ja terveystakeskuksen yhteisessä Lauttasaaren asiakaskeksinen palveluverkko -hankkeessa kehitetään ikäihmisten palveluohjauksen muotoja, jotta he löytäisivät paremmin asuinalueellaan tarjolla olevat erilaiset palvelut, ryhmät ja tilaisuudet. Lauttasaaren hankkeessa on suunnitteilla mm. hyvinvointipysäkki. Se on ilman ajanvarausta toimiva maksuton palvelu, jonka avulla pyritään tukemaan myös ikäihmisiä hyvinvointinsa edistämiseksi. Esimerkkinä on terveystakeskuksen Itäkeskuksessa käynnistämä terveystakeskuksi.

Myös kaupungin muut hallintokunnat, erikoissairaanhoidon, yksityiset terveydenhuollon palvelutarjoajat sekä eri kolmannen sektorin tahot järjestävät luento- ja keskustelutilaisuuksia terveyteen liittyvistä kysymyksistä. Näiden teemat koskevat usein myös ikäihmisiä ja heitä onkin osanottajakunnassa runsaasti.

Sosiaalilautakunta toteaa, että aloitteessa mainittuja keskustelutilaisuuksia on jo eri muodoissa ja niitä jatketaan henkilöstö- ja talousresurssien puitteissa.

Terveysvaikutusten arviointi

Ikäihmisen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kannalta on tärkeää, että hän saa asianmukaista palvelua ja hoitoa sekä tukea arjessa selviytymiseen. Lisäksi ikäihmisten terveydentilan yleisellä tasolla on merkittäviä kansantaloudellisia vaikutuksia. Riittävällä hoidolla, ohjauksella ja tuella voidaan vaikuttaa ikäihmisten tilanteeseen myönteisesti ja näin edistää heidän hyvinvointiaan.

Esittelijä

sosiaalijohtaja
Paavo Voutilainen

Lisätiedot

Outi Paulig, kehittämiskonsultti, puhelin: 310 43580
outi.paulig(a)hel.fi

Terveyslautakunta 24.01.2012 § 19

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

HEL 2011-007801 T 00 00 03

Päätös

Terveyslautakunta päätti antaa terveydellisistä asioista järjestettäviä keskustelutilaisuuksia koskevasta aloitteesta seuraavan esittelijän ehdotuksen mukaisen lausunnon:

"Terveyslautakunta yhtyy aloitteessa esiin tuotuihin näkökohtiin siitä, että useat vanhuksat kaipaavat neuvoja ja vertaistukea erilaisiin oireisiin, yksinäisyyteen ja pelkoihin sekä toivovat mahdollisuutta keskustella asioistaan ja tulla kuulluksi.

Helsingiläisille ikäihmisille ovat tarjolla kaupungin sosiaali- ja terveystalvet, jotka osaltaan vastaavat tuen ja avun tarpeisiin. Terveysasemien omat terveydenhoitajat ja omat lääkärit auttavat yksilöllisesti sairauksien ehkäisyyn, hoitoon ja kuntoutukseen liittyvissä asioissa sekä huolehtivat pitkäaikaisten sairauksien hoidosta. Tarvittaessa he ohjaavat muiden auttavien tahojen piiriin.

Sosiaaliviraston laaja vanhusten palvelujen kirjo tarjoaa sosiaalipalvelujen tarpeen arviointia, apua sosiaali- ja lähityön keinoin, virkistystä päivätoiminnassa sekä vanhusten palvelukeskuksissa. Sosiaalivirasto järjestää runsaasti kaikille avoimia ryhmiä sekä luento- ja keskustelutilaisuuksia. Myös terveyteen liittyvät asiat ovat näissä esillä.

Omaisten ja muiden läheisten sekä kolmannen sektorin toimijoiden kuten järjestöjen, seurakuntien ja erilaisten vapaaehtoistoiminnan muotojen osuus ikäihmisten yhteisöllisyyden lisääjänä ja ylläpitäjänä on merkittävä. Mahdollisuus toimia yhdessä itseä kiinnostavien asioiden ja ihmisten parissa voi edistää omaa hyvinvointia. Erilaisia vertaistuen muotoja kehitetään tällä hetkellä voimakkaasti ja ikäihmisten terveyttä ja hyvinvointia tuetaan järjestöjen ja niiden kouluttamien vapaaehtoisten ohjaajien ja kokemusasiantuntijoiden voimin. Terveyslautakunta pitää tätä toimintaa tärkeänä ja tarpeellisena.

Eri kolmannen sektorin tahot järjestävät luento- ja keskustelutilaisuuksia terveyteen liittyvistä kysymyksistä ja näissä toimivat luennoitsijoina terveydenhuollon ammattilaiset. Myös terveyskeskuksen terveysasemat-osasto ja kaupunginsairaala järjestävät säännöllisesti yhdessä eri kansanterveysjärjestöjen kanssa kaikille avoimia informaatiotilaisuuksia sekä ryhmiä esimerkiksi painonhallintaan, tupakoinnin lopettamiseen sekä päihteiden käytön vähentämiseen liittyen. Näiden teemat koskevat usein myös ikäihmisiä ja heitä onkin osanottajakunnassa runsaasti. Näiden lisäksi myös kaupungin muut hallintokunnat ja erikoissairaanhoido sekä yksityiset

terveydenhuollon palvelutarjoajat järjestävät terveysaiheisia tilaisuuksia.

Terveyslautakunta pitää tärkeänä, että terveyskeskuksen asiantuntijat jalkautuvat ikäihmisten pariin pitämään esityksiä ja vastaamaan kysymyksiä terveyttä edistäviä elintapoja ja sairauksien hoitoa ja niistä kuntoutumista käsitteleviin tilaisuuksiin. Näin tapahtuukin ja toimintaa on syytä jatkaa.

Aloitteessa mainittujen terveysasemilla järjestettävien keskustelutilaisuuksien osalta terveyslautakunta toteaa, että toimintaa on jo eri muodoissa ja sitä jatketaan henkilöstö- ja talousresurssien puitteissa.

Lisäksi terveyslautakunta toteaa, että terveyskeskuksessa on meneillään kehittämishanke, joka koskee pitkäaikaissairaiden henkilöiden ryhmävastaanottojen ja ryhmätoiminnan perustamista kaupunginsairaalan erikoislääkäripoliklinikoille (geriatria, neurologia, sisätaudit ja fysiatria). Tässä tehdään yhteistyötä perusterveydenhuollon, oppilaitosten ja kolmannen sektorin kanssa. Ryhmätoiminta edellyttää lääkärin läheteen ja on tarkoitettu erikoissairaanhoidon tarvitseville potilaille. Toimintamuotoja ovat muun muassa eri sairauksien ensitietoryhmät esimerkiksi muistisairaiden potilaiden omaisille.

Terveyskeskus on myös käynnistänyt Terveyspysäkin (Itäkeskus, Hansasilta), joka on avoin kaikille helsinkiläisille tarkoitettu maksuton terveysterveystilaisuus. Se toimii ilman ajanvarausta ja siellä voi keskustella henkilökohtaisesti terveydenhoitajan kanssa. Toiminnan avulla pyritään tukemaan myös ikäihmisiä oman terveyden edistämiseksi ja itsehoidossa sekä ohjaamaan tarvittaessa jatkotutkimuksiin ja muun avun piiriin. Lisäksi sosiaaliviraston ja terveyskeskuksen yhteisessä Lauttasaari-hankkeessa (LARU) kehitetään erilaisia ikäihmisten palveluohjauksen muotoja, jotta he löytäisivät paremmin asuinalueellaan tarjolla olevat erilaiset palvelut, ryhmät ja tilaisuudet.

Terveyslautakunta toteaa lopuksi, että aloitteessa mainittu terveysasemien ja päivystyspisteiden ruuhkautuminen on seikka, johon terveyskeskuksen tulee etsiä ratkaisuja. Yleensä päivystykseen hakeutujat ovat sellaisen akuutin avun tarpeessa, jossa tarvitaan yksilöllistä terveydenhuollon ammattilaisen apua. Tästä syystä keskusteluryhmiä järjestämällä tuskin saataisiin aikaan ratkaisevaa helpotusta tilanteeseen.

Terveysvaikutusten arviointi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

Ikäihmisen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kannalta on tärkeää, että hän saa asianmukaista palvelua ja hoitoa sekä tukea arjessa selviytymiseen. Lisäksi ikäihmisten terveydentilan yleisellä tasolla on merkittäviä kansantaloudellisia vaikutuksia. Riittävällä hoidolla, ohjauksella ja tuella voidaan vaikuttaa ikäihmisten tilanteeseen myönteisesti ja näin edistää heidän terveyttään kustannustehokkaasti."

Käsittely

24.01.2012 Ehdotuksen mukaan

Merkittiin, että esittelijä muutti ehdotustaan lisäten lausunnon kuudennen kappaleen toisen virkkeen loppuun ennen liittyen-sanaa sanat " sekä päihteiden käytön vähentämiseen".

Esittelijä

toimitusjohtaja
Matti Toivola

Lisätiedot

Hanna-Leena Nuutinen, erityissuunnittelija, puhelin: 310 42662
hanna-leena.nuutinen(a)hel.fi

§ 424

V Stj / Vt Kati Peltolan ym. aloite palvelusetelikokeilun vaikutusten selvittämisestä

Pöydälle 23.04.2012

HEL 2011-008251 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Olli Hari, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36048
olli.hari(a)hel.fi

Liitteet

1 Vt Kati Peltolan aloite

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäne esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättäne katsoa valtuutettu Kati Peltolan ym. aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Valtuutettu Kati Peltola ym. esittävät, että selvitetäisiin mitä taloudellisia vaikutuksia asiakkaiden talouteen on palvelujen tuottamistavalla ja miten suurilla tuloilla palvelusetelin käyttö on mahdollista. Lisäksi aloitteessa kysytään miten kaupunki varautuu siihen, että palvelun tuottaja ei pysty jatkamaan toimintaa.

Kaupunginhallitus viittaa sosiaalilautakunnan lausuntoon ja toteaa, Helsinki takaa asiakkaan tarpeiden mukaiset, kunnan järjestämistä vastuun piiriin kuuluvat peruspalvelut kaikille kuntalaisille. Palvelusetelin tarkoituksena on lisätä asiakkaan valinnanvapautta antamalla hänelle mahdollisuus itse valita palveluntuottaja niistä tuottajista, jotka kaupunki on hyväksynyt.

Palvelusetelivaihtoehdossa asiakas saa nettotulojensa mukaisen palvelusetelin ja rahoittaa omavastuuosuuden palvelujen kustannuksista itselleen sopivalla tavalla.

Lähtökohtaisesti yksityiset palveluntuottajat toimivat yrittäjinä yrittäjäriskillä. Asiakkaalla on aina mahdollisuus joko vaihtaa palveluntuottajaa tai palata käyttämään kunnallisia palveluja. Tilanne, jossa yksittäisen palvelusetelituottajan palvelu jostakin syystä loppuisi kokonaan, on mahdollinen. Ottaen huomioon tällä hetkellä palveluntuottajiksi hyväksytyt yritykset, on kuitenkin epätodennäköistä, että asia koskettaisi yhtä aikaa laajaa joukkoa asiakkaita.

Kaupunginhallitus toteaa, että palvelusetelin toimivuutta ja vaikutuksia seurataan tiiviisti. Aloitteessa mainittuihin seikkoihin on kiinnitetty ja tullaan myös jatkossa kiinnittämään huomiota.

Kaupunginhallitus katsoo edellä olevan riittäväksi selvitykseksi asiassa.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Olli Hari, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36048
olli.hari(a)hel.fi

Liitteet

1 Vt Kati Peltolan aloite

Päätöshistoria

Sosiaalilautakunta 03.04.2012 § 101

Pöydälle 20.3.2012

HEL 2011-008251 T 00 00 03

Päätös

Sosiaalilautakunta päätti antaa aloitteesta kaupunginhallitukselle seuraavan sisältöisen lausunnon:

Helsinki takaa asiakkaan tarpeiden mukaiset kunnan järjestämisvastuun piiriin kuuluvat peruspalvelut kaikille kuntalaisille. Palvelusetelin tarkoituksena sosiaalivirastossa on lisätä asiakkaan valinnanvapautta antamalla hänelle mahdollisuus itse valita palveluntuottaja niistä tuottajista, jotka sosiaalivirasto on hyväksynyt.

Palveluseteli on aina vapaaehtoinen vaihtoehto asiakkaalle ja asiakas voi aina myös kieltäytyä jatkamasta palvelusetelin käyttöä ja palata kaupungin järjestämän palvelun piiriin. Palveluseteli on yksi vaihtoehto järjestää asiakkaan tarvitsema palvelu. Esimerkiksi vanhusten palveluasumisessa lähes kaikissa ostopalvelusopimuksen piiriin

kuuluissa hoivakodeissa on myös palveluseteliasiakkaita. Vuonna 2011 yhteensä 259 vanhusten palveluasumisen asiakasta valitsi palvelusetelin ja sijoittui tämän kautta 42 eri hoivakotiin. Näistä 19 sijaitsi Helsingin ulkopuolella.

Palvelusetelillä tuotetuissa palveluissa asiakkaan hakeutuminen palveluihin tapahtuu samalla tavalla kuin muitakin kyseessä olevan palvelun järjestämistapoja käytettäessä. Palvelun saannin edellytysten arvioinnin suorittaa kunta, joka tekee myös päätöksen palvelun järjestämisestä. Vanhusten palveluasumisen osalta tämä tapahtuu siten, että palvelua hakevan kuntalaisen hoidon tarve arvioidaan. Kun asiakkaan hoitotasoratkaisu on tehty, hänet asetetaan jonoon odottamaan vapautuvaa paikkaa. Kiireellisyydestä riippuen jonotusaika on 1-3 kuukautta. Mikäli asiakas valitsee palvelusetelin, hän voi välittömästi hoitotasopäätöksen jälkeen ryhtyä etsimään itselleen sopivaa palveluntuottajaa. Jonotusaika riippuu tällöin valitun palveluntuottajan paikkatilanteesta. Palveluseteliin oikeutettu helsinkiläinen voi valita palvelusetelituottajan myös pääkaupunkiseudun ulkopuolelta. Palvelusetelin piiriin hyväksytyjä hoivakoteja on 121, joista 45 sijaitsee Helsingin kaupungin alueella. Käytännössä palvelusetelin valinnut asiakas saattaa pääkaupunkiseudun ulkopuolelta saada hoitopaikan nopeammin kuin Helsingistä.

Palvelusetelilaisissa (L 569/2009 3 §:n 4 momentti) ”omavastuuosuudella tarkoitetaan sitä osuutta yksityisen palvelujen tuottajan palvelun hinnasta, jota kunnan myöntämän palvelusetelin arvo ei kata ja joka jää asiakkaan maksettavaksi.” Lähtökohtaisesti asiakas vastaa omavastuuosuudesta eli ns. ylimenevästä rahoitusosuudesta. Asiakkaan maksettavaksi tulevat osuudet voivat nousta tai laskea riippuen palvelusetelin arvosta ja palvelun hinnasta sekä näiden erotuksesta. Asiakas voi itse vaikuttaa tämän osuuden suuruuteen palveluntuottajavalinnoilla. Palvelusetelilaki ei aseta asiakkaan omavastuuosuudelle kattoa.

Kunnan tehtävänä on vahvistaa asiakasmaksulain ja -asetuksen rajoissa maksut, joita sen järjestämistä palveluista peritään. Asiakasmaksulaisissa maksullisiksi määrätyissä palveluissa on maksukatto. Niissä palveluissa, joissa ei ole määrätty asiakasmaksua, ei asiakkaan omavastuuosuudella ole kattoa.

Sosiaalilautakunta on kiinnittänyt erityistä huomiota palveluseteliasiakkaille maksettavaksi jäävään omavastuuosuuteen. Palvelusetelipiloteista päättäessään lautakunta totesi, että palvelusetelistä ei saa syntyä vain keskimääräistä maksukykyisemmille mahdollinen tukimuoto, vaan palveluseteli pitää määritellä niin, että myös alemmissa tuloluokissa olevat henkilöt voivat käyttää

palveluseteliä. Lisäksi lautakunta linjasi erityisesti segregaatien ehkäisyn näkökulmasta, että palvelusetelikokeilujen tulee täyttää mm. seuraavat ehdot: 1) Palvelusetelikokeilu ei saa lisätä segregoitumiskehitystä eli palvelujen tuloperusteista eriytymistä ja 2) Palvelusetelikokeiluissa omavastuuosuudella on katto, joka on enimmillään kunnallisen asiakasmaksun suuruinen tai lähellä sitä.

Helsingin vanhuspalveluissa on edetty kohti valtakunnallisia suosituksia palvelurakenteen kehittämisessä. Laitospaikkoja vanhainkodeissa on vähennetty ja korvattu ympärivuorokautisella palveluasumisella. Palveluasumista järjestetään omana toimintana, ostamalla paikkoja yksityisiltä palveluntuottajilta ja tarjoamalla asiakkaille palveluseteli asumipaikan hankintaa varten. Vanhusten palveluasumisen palvelusetelivaihtoehtoa on tarkoitus kehittää entistä oikeudenmukaisemmaksi ja houkuttelevammaksi. Sosiaalilautakunta korotti palvelusetelin arvoa 25.1.2011 § 4. Sosiaaliviraston tavoitteena on edelleen määrärahojen puitteissa nostaa pienituloisten vanhusten saaman palvelusetelin arvoa.

Vanhusten palveluasumisessa kunnan järjestämän palveluasumisen asiakasmaksu on tulosidonnainen siten, että asiakkaalle jää 20 % tai vähintään 250 euroa kuukaudessa (254 euroa 1.4.2012 alkaen) nettotuloistaan omaan käyttöönsä. Tällä summalla asiakas maksaa muun muassa henkilökohtaiset lääkekulunsa ja hygieniatarvikkeet. Kunnan määrittelemässä asiakasmaksussa ei huomioida asiakkaan varallisuutta.

Palvelusetelivaihtoehdossa asiakas saa nettotulojensa mukaisen palvelusetelin ja rahoittaa omavastuuosuuden palvelujen kustannuksista itselleen sopivalla tavalla. Käytännössä palvelusetelivaihtoehdossa asiakas rahoittaa omavastuuosuuden esimerkiksi varallisuudellaan tai hänen läheisensä osallistuvat kustannuksiin.

Vanhusten palveluasumisen palvelusetelivaihtoehdon omavastuuosuutta ja omana toimintana tai palvelun ostona järjestetyn asumispalvelun asiakasmaksua eri tuloluokissa on kuvattu tämän asian liitteessä numero 2. Edullisimman palvelusetelituottajan perimä omavastuuosuus on hyvin lähellä kunnan perimää asiakasmaksua 1 500 – 2 700 euron kuukausituloilla, mutta huomattavasti asiakasmaksua suurempi tätä suuremmilla tuloilla.

Palveluasumisen hinta vaihtelee paljon ja palvelusetelin lisäksi maksettava omavastuuosuus sovitaan usein asiakaskohtaisesti, joten sen selvittäminen, miten suuret tulot palvelun käyttäjällä pitää olla, jotta hän pystyy hankkimaan palvelunsa setelillä, ei ole mahdollista.

Lasten päiväkotihoidon kunnallisen palvelun asiakasmaksuja ja yksityisten päiväkotien yksityisen hoidon tuen lisäksi perimiä maksuja eri tulotasoilla on kuvattu liitteessä numero 3. Edullisimman yksityisen päiväkodin perimä maksu on alle 30 euroa suurempi kuin kunnallinen asiakasmaksu silloin, kun kolmihenkisen perheen kuukausitulot ovat 1 800 - 2 900 euroa. 3 900 euron kuukausituloilla kunnallinen asiakasmaksu olisi sama kuin kyseisen yksityisen tuottajan perimä maksu. Myös yksityisen päiväkotihoidon hinta vaihtelee paljon, mutta suurella osalla tuottajista ylin asiakasmaksu on lähellä kunnallisesta palvelusta perittävää asiakasmaksua.

Lähtökohtaisesti yksityiset palveluntuottajat toimivat yrittäjinä yrittäjäriskillä. Yritykset ovat itse vastuussa omasta asiakashankinnastaan ja toimintansa jatkuvuudesta. Asiakkaalla on aina mahdollisuus joko vaihtaa palveluntuottajaa tai palata käyttämään kunnallisia palveluja. Tilanne, jossa yksittäisen palvelusetelituottajan palvelu jostakin syystä loppuisi kokonaan, on mahdollinen. Ottaen huomioon tällä hetkellä palveluntuottajiksi hyväksytyt yritykset, on kuitenkin epätodennäköistä, että asia koskettaisi yhtä aikaa laajaa joukkoa asiakkaita. Lähtökohtaisesti palvelusetelitoiminnassa on jo tällä hetkellä mahdollista ja jopa suotavaa vaihtaa palveluntuottajaa. Näin voi tapahtua esimerkiksi tilanteessa, jossa asiakas tai hänen läheisensä ei ole saamaansa palveluun tyytyväinen. Esimerkiksi vanhusten palveluasumisessa on luotu selkeät toimintakäytännöt tilanteisiin, joissa asiakas haluaa vaihtaa palveluntuottajaa.

Tämän lausunnon lisäksi palvelusetelin vaikutuksia palvelujen tasoon, kustannuksiin ja palvelun tarvisijoiden tasavertaisuuteen käsitellään palvelusetelien käyttöön liittyvässä kaupunkitasoisessa selvityksessä palvelusetelin käytön laajentamisesta sekä lautakunnan asiasta kaupunginhallitukselle aikaisemmin antamissa lausunnoissa.

Esittelijä

sosiaalijohtaja
Paavo Voutilainen

Lisätiedot

Mauno Rönkkö, vs. hallinto- ja kehittämisjohtaja, puhelin: 310 46768
mauno.ronkko(a)hel.fi
Marjo Lindgren, johtava asiantuntija, puhelin: 310 43526
marjo.lindgren(a)hel.fi

Sosiaalilautakunta 20.03.2012 § 92

Pöydälle 20.03.2012

HEL 2011-008251 T 00 00 03

Päätös

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

23.04.2012

Sosiaalilautakunta päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

sosiaalijohtaja
Paavo Voutilainen

Lisätiedot

Nina Pirinen, sihteeri, puhelin: 310 58382
nina.pirinen(a)hel.fi
Marjo Lindgren, johtava asiantuntija, puhelin: 310 43526
marjo.lindgren(a)hel.fi

§ 425

V Stj / Vt Yrjö Hakasen ym. aloite aktiivipassin käyttöönoton selvittämisestä

Pöydälle 23.04.2012

HEL 2011-008254 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Olli Hari, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36048
olli.hari(a)hel.fi

Liitteet

1 Vt Yrjö Hakasen aloite

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäne esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

Kaupunginhallitus päättäne katsoa valtuutettu Yrjö Hakasen ym. aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Valtuutettu Yrjö Hakanen ym. esittävät, että selvitetään mahdollisuus ottaa käyttöön aktiivipassi, johon olisivat oikeutettuja syrjäytymisvaarassa olevat helsinkiläiset, jotka ovat saaneet toimeentulotukea yhtäjaksoisesti kuusi kuukautta tai pitempään. Valtuutetut ehdottavat, että aktiivipassin käyttöönotto selvitetään joukkoliikenteen, uimahallien ja kuntosalien, mahdollisesti myös kulttuuri ja terveystalvelujen osalta.

Myös valtuutettu Outi Alanko-Kahiluoto on tehnyt aloitteen työttömien aktiivipassista. Aloite on tällä esityslistalla asiana nro .....

Kaupunginhallitus viittaa aloitteesta saatuihin lausuntoihin ja katsoo, että aktiivipassin käyttö on syytä selvittää.

Kaupunginhallituksen tarkoituksena on tämän päätöksen täytäntöönpanon yhteydessä kehottaa sosiaalivirastoa yhdessä muiden hallintokuntien kanssa selvittämään toimeentulotukiasiakkaille

myönnettävän aktiivipassin käyttömahdollisuudet. Erityisesti tulee selvittää nykyjärjestelmän hyödyt verrattuna aktiivipassiin sekä passin taloudelliset vaikutukset.

Kaupunginhallitus katsoo edellä olevan riittäväksi selvitykseksi asiassa.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Olli Hari, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36048
olli.hari(a)hel.fi

Liitteet

1 Vt Yrjö Hakasen aloite

Päätöshistoria

Liikuntalautakunta 06.03.2012 § 43

HEL 2011-008254 T 00 00 03

Päätös

Lautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle seuraavanlaisen lausunnon:

Liikunnan harrastaminen vaikuttaa ehkäisevästi suureen osaan suomalaisista kansantaudeista ja liikuntaan panostaminen vähentää terveydenhuollon ja sosiaalitoimen kuluja. Liikunnan merkitys sosiaalisen hyvinvoinnin edistämisessä on huomattava. Liikunta on sosiaalisista harrastuksista suosituin, sillä se tarjoaa mahdollisuuden yhdessäoloon, uusiin kokemuksiin, itsensä kehittämiseen, mielekkääseen ajankäyttöön ja yhteisölliseen vaikuttamiseen.

Liikuntatoimen tehtävänä on edistää kuntalaisten fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia. Tämän toteuttamiseksi liikuntatoimi ylläpitää erilaisia ulko- ja sisäliikuntapaikkoja sekä järjestää monipuolista ohjattua liikuntaa.

Liikuntapaikoista mm. ulkoilualueet ja –reitit, luistelu- ja palloilukentät, hiihtoladut ja valvotut uimarannat ovat maksuttomasti kaikkien käytettävissä. Viime vuosina on rakennettu myös uudenlaisia lähiliikuntapaikkoja, jotka palvelevat eri-ikäisten liikunnan harrastamista.

Maksullisissa sisäliikuntapaikoissa (uimahallit, kuntosalit ja monitoimihallit) lapset, opiskelijat, varusmiehet, työttömät ja eläkeläiset

pääsevät liikkumaan alennettuun hintaan. Näiden ryhmien pääsymaksut ovat puolet aikuisten vastaavista maksuista. Esimerkiksi liikuntaviraston uimahallien kertamaksu edellä mainituilta ryhmiltä on 2,40 eurosta 2,60 euroon sekä kuntosalien ja monitoimihallien vastaava 1,50 euroa.

Liikuntavirasto järjestää ohjattuja ryhmiä, joista lähiöliikuntaryhmät on suunnattu erityisesti jo liikunnasta syrjäytymisvaarassa oleville, syrjäytyneille tai matalan tulotason omaaville henkilöille. Näihin monipuolisiin liikuntaryhmiin voi osallistua lunastamalla 20 euron hintaisen lähiöliikuntapassin, mikä on voimassa neljän kuukauden ajan. Lisäksi liikuntaan aktivoimiseksi tarjotaan mm. maksutonta liikuntaneuvontaa ja järjestetään kesäisin maksuttomia puistojumppia.

Liikunnan harrastamisella on positiivisia vaikutuksia kaikissa väestöryhmissä. Tämän tukemiseksi perusliikuntapalveluiden hinnat on pidetty kohtuullisella tasolla kaikissa maksuryhmissä. Uusien maksuttomien ryhmien tai alennettujen ryhmien käyttöönotto luo omalta osaltaan kaupungin nykyisessä taloudellisessa tilanteessa lisäpaineita muiden maksujen nostamiseen.

Ennen esitetyn työttömien tai toimeentulotukea saavien aktiivipassin käyttöönottoa tulisi yksityiskohtaisesti selvittää liikuntapalveluiden osalta kuinka siihen liittyvä sosiaalitoimen kompensatiot käytetyistä palveluista tai liikuntatoimen tuottojen lasku huomioidaan tulevissa talousarviossa. Talousnäkökulmasta on myös huomioitava, että Helsingissä on liikuntatoimen lisäksi lukuisia muita kaupunkikonserniin kuuluvia liikuntapalveluiden tuottajia (muut hallintokunnat, säätiöt ja yhtiöt). Lisäksi on syytä selvittää kuinka tällaisten uusien etuuksien käyttöön liittyvät asiat käytännössä järjestetään.

Esittelijä

liikuntajohtaja
Anssi Rauramo

Lisätiedot

Mia Savolainen, hallintosihteeri, puhelin: 310 87812
Petteri Huurre, osastopäällikkö, puhelin: 310 87791
Tarja Loikkanen-Jormakka, osastopäällikkö, puhelin: 310 87500
tarja.loikkanen(a)hel.fi

Terveyslautakunta 06.03.2012 § 51

HEL 2011-008254 T 00 00 03

Päätös

Terveyslautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle aloitteesta seuraavan esittelijän ehdotuksen mukaisen lausunnon:

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

"Aktiivipassimalli on lähtöisin Keski-Euroopasta. Aktiivipassi on sosiaalinen tukimuoto, jolla tarkoitetaan tiettyjen tuloajojen alapuolelle jääville henkilöille myönnettävää alennuskorttia. Käyttölaajuudesta riippuen kortti oikeuttaa edulliseen joukkoliikenteen käyttöön ja erilaisiin alennuksiin virkistys-, urheilu-, kulttuuri- ja sivistyspalveluissa.

Tampere on selvittänyt aktiivipassin käyttöönottoa. Tampereella aktiivipassi on ehdotettu myönnettäväksi suurimmassa syrjäytymisvaarassa eläville, pitkään toimeentulotukea saaneille tamperelaisille. Aktiivipassin edut kohdennettaisiin joukkoliikenteen, kaupungin uimahallien ja kuntosalien käyttöön. Tätä lausuntoa kirjoitettaessa ei Tampereella ole vielä tehty päätöstä aktiivipassin käyttöön ottamisesta.

Terveyslautakunta yhtyy aktiivipassin tausta-ajatukseen, ettei matalan tulotason tulisi olla esteenä ihmisten monipuoliselle osallistumiselle ja aktiiviselle elämälle.

Todettakoon, että toimeentulotuen perusosassa huomioidaan liikkumiseen ja harrastuksiin sisältyvät paikallisliikenteen käytöstä ja harrastus- ja virkistystoiminnasta aiheutuvat menot. Lisäksi täydentävänä toimeentulotukena voidaan myöntää henkilön tai perheen erityisistä tarpeista tai olosuhteista johtuvat toimeentulon turvaamiseksi tai itsenäisen suoriutumisen edistämiseksi tarpeellisiksi arvioidut menot.

On huomattava, että aktiivipassista aiheutuvat kustannukset eivät ole toimeentulotukilain tarkoittamia menoja, vaan passista aiheutuvien kustannusten rahoitus tulee hoitaa muulla tavoin.

Aloitteessa on ehdotettu otettavaksi aktiivipassiin mukaan Helsingissä mahdollisesti myös terveyspalvelut. Terveystuon maksut perustuvat lakiin ja asetukseen, joita terveyskeskus noudattaa potilasmaksujen perimisessä kaupunginhallituksen päättämien linjausten pohjalta. Maksuvapautusten myöntäminen tietyille erityisryhmälle aiheuttaisi runsaasti hallinnollista työtä asiakastyöhön käytetyn ajan sijaan, mikä resurssi olisi pois varsinaisesta ydintoiminnasta.

Aktiivipassimallin käyttöönottoa terveyspalveluissa ei tule nähdä asiakasmaksuihin, vaan pikemminkin terveyskeskuksen palveluvalikoimaan ja resurssien kohdentamiseen liittyvänä kysymyksenä.

Terveyskeskuksen tarjoamat terveyden edistämisen palvelut ovat jo nyt maksuttomia. Näitä terveyspalveluita ovat mm. äitiys- ja lasten neuvolan palvelut, tupakkaklinikan ja terveysasemien terveydenhoitajien vastaanotot ja ryhmätoiminta.

Helsingin työvoiman palvelukeskus Duuri tarjoaa vaikeasti työllistyville helsinkiläisille myös aktivointi- ja kuntoutuspalveluja. Duurissa työskentelee yhteensä kuusi terveydenhuollon työntekijää; viisi terveydenhoitajaa ja yksi osastonhoitaja. Lisäksi parhaillaan valmistellaan työttömien terveystarkastusten käynnistämistä terveysasemien avosairaanhoidon osana.

Terveyslautakunta tarkastelee aktiivipassia ensisijaisesti terveyskeskuksen perus-tehtävän näkökulmasta. Aktiivipassin voidaan ajatella edistävän pitkään toimeentulotukea saaneiden henkilöiden mahdollisuutta liikkua asuinalueensa ulkopuolella ja osallistua liikunta- ja muihin harrastuksiin.

Aktiivipassin käyttöönoton suunnittelussa on ensin ratkaistava mahdollinen kohderyhmä ja aktiivipassiin sisällytettävät tukimuodot, passin kattavuus sekä ajallinen kesto. Terveyslautakunta kannattaa aktiivipassista saatavien hyötyjen ja kustannusten selvittämistä.

Terveysvaikutusten arviointi

Kansainväliset ja kansalliset tutkimukset osoittavat, että väestöryhmien välillä on terveyteen ja hyvinvointiin liittyviä eroja. Tutkimusten mukaan taloudellinen huono-osaisuus on yhteydessä terveyden eriarvoisuuteen. Yhteiskunta voi tarjota erilaisia tukitoimia yksilön aktivoimiseksi ja osallistumisen mahdollistamiseksi. Esimerkiksi liikunnalla tiedetään olevan positiivisia terveysvaikutuksia. Yksilön omalla aktiivisuudella ja vastuunotolla on myös merkityksensä.

Vuonna 2011 voimaan tullut terveydenhuoltolaki edellyttää kunnan seuraavan kunnan asukkaiden terveyden ja hyvinvoinnin kehitystä. Sen tueksi kunta laatii kerran valtuustokaudessa hyvinvointikertomuksen.”

14.02.2012 Pöydälle

Esittelijä

toimitusjohtaja
Matti Toivola

Lisätiedot

Marketta Kupiainen, hallintoylihoitaja, puhelin: 310 42348
marketta.kupiainen(a)hel.fi

Rahoitusjohtaja 28.2.2012

HEL 2011-008254 T 00 00 03

Talous- ja suunnittelukeskus toteaa, että kansainväliset ja kansalliset tutkimukset osoittavat, että väestöryhmien välillä on terveyteen ja hyvinvointiin liittyviä eroja. Yhteiskunta voi tarjota erilaisia tukitoimia

yksilön aktivoimiseksi ja osallistumisen mahdollistamiseksi. Yksilön omalla aktiivisuudella ja vastuunotolla on myös merkityksensä. Vuonna 2011 voimaan tullut terveydenhuoltolaki edellyttää kunnan seuraavan kunnan asukkaiden terveyden ja hyvinvoinnin kehitystä. Sen tueksi kunta laatii kerran valtuustokaudessa hyvinvointikertomuksen osana strategiaohjelmaa.

Talous- ja suunnittelukeskus yhtyy ajatukseen, että matalan tulotason ei tulisi olla esteenä ihmisten monipuoliselle osallistumiselle ja aktiiviselle elämälle. Helsingissä onkin lukuisia maksuallennuksia käytössä mm. työttömille, kotihoidontukea saaville, opiskelijoille ja eläkeläisille mm. suomen ja ruotsinkielisillä työväenopistoilla ja liikuntavirastolla. Liikuntatoimi painottaa esimerkiksi ikäihmisten liikunnan tarpeellisuutta ja sen hyötyjä terveyden ylläpitäjänä. Kaupungin tarjoamat liikuntapalvelut ovat tällä hetkellä joko maksuttomia tai voimakkaasti subventoituja. Kirjaston aineiston lainaaminen on maksutonta ja kulttuuripalvelut ovat jo nykyisellään hinnoiltaan edullisia tai ilmaisia. Terveyskeskuksen tarjoamat terveyden edistämisen palvelut ovat myös maksuttomia. Näitä terveystarpeita ovat mm. äitiys- ja lastenneuvolan, tupakkaklinikan ja terveystieteiden terveydenhoitajien vastaanotot ja ryhmätoiminta. Helsingin työvoiman palvelukeskus Duurissa työskentelee yhteensä kuusi terveydenhuollon työntekijää; viisi terveydenhoitajaa ja yksi osastonhoitaja. Lisäksi parhaillaan valmistellaan työttömien terveystarkastusten käynnistämistä terveystieteiden avosairaanhoidon osana.

Lisäksi talous- ja suunnittelukeskus toteaa, että toimeentulotuen perusosassa huomioidaan jo nyt liikkumiseen ja harrastuksiin sisältyvät paikallisliikenteen käytöstä ja harrastus- ja virkistystoiminnasta aiheutuvat menot. Lisäksi täydentävänä toimeentulotukena voidaan myöntää henkilön tai perheen erityisistä tarpeista tai olosuhteista johtuvat toimeentulon turvaamiseksi tai itsenäisen suoriutumisen edistämiseksi tarpeelliseksi arvioidut menot.

Samalla talous- ja suunnittelukeskus toteaa, että kaupunginhallituksen 28.3.2011 hyväksymissä Talousarvion laatimisoheissa vuodelle 2012 todetaan, että hallintokuntien tulee selvittää mahdollisuudet maksu- ja vuokratulojen lisäämiseen ja tehdä tarvittavat esitykset osana talousarvioesitystään. Edellä mainittuihin seikkoihin viitaten talous- ja suunnittelukeskus toteaa, että nykyjärjestelyillä saavutetaan samat hyödyt kuin mahdollisella passijärjestelmällä.

Lisätiedot

Rimpilä Katja, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36256
katja.rimpila(a)hel.fi

Sosiaalilautakunta 21.02.2012 § 50

HEL 2011-008254 T 00 00 03

Päätös

Sosiaalilautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle valtuustoaloitteesta seuraavan sisältöisen lausunnon:

Aktiivipassi on kattotermi sosiaaliselle tukimuodolle, jonka sisältö ja laajuus vaihtelevat. Aktiivipassia käytetään erityisesti Keski-Euroopassa, jossa siitä on käytössä monia eri versioita. Tavallisesti aktiivipassilla tarkoitetaan tiettyjen tulo-rajojen alapuolelle jääville henkilöille myönnettävää alennuskorttia, joka oikeuttaa esimerkiksi edulliseen joukkoliikenteen käyttöön ja erilaisiin alennuksiin virkistys-, urheilu-, kulttuuri- ja sivistyspalveluissa. Aktiivipassin ajatuksena on, ettei matala tulotaso ole este monipuoliselle osallistumiselle ja aktiiviselle elämälle.

Suomessa Tampereen kaupunki on selvittänyt mahdollisuutta ottaa aktiivipassi käyttöön. Tampereen suunnitelmassa aktiivipassi kohdistettaisiin suurimmassa syrjäytymisvaarassa eläville pitkään toimeentulotukea saaneille kuntalaisille. Aktiivipassi myönnettäisiin kuusi kuukautta kerrallaan, riippumatta siitä, jatkuuko henkilön toimeentulotuen saanti aktiivipassin saannin jälkeen. Aktiivipassin tukimuodot koskisivat joukkoliikennettä, kaupungin uimahalleja ja kuntosaleja. Käytännössä aktiivipassi toteutettaisiin joukkoliikenteen matkakortin yhteydessä. Aktiivipassi itsessään olisi käyttäjälle ilmainen ja se oikeuttaisi alennettuun hintaluokkaan matkakortilla maksettaessa. Alennusprosentti olisi jokaisen palvelun kohdalla vähintään 50 % palvelun normaalihinnasta. Toistaiseksi aktiivipassia ei kuitenkaan ole päätetty ottaa Tampereella käyttöön, vaan asian selvittely jatkuu edelleen.

Aktiivipassin käyttöönoton suunnittelussa on ensin ratkaistava mahdollinen kohderyhmä ja aktiivipassiin sisällytettävät tukimuodot ja kattavuus sekä ajallinen kesto. Sosiaalilautakunta pitää kannatettavana, että toimeentulotukiasiakkaiden aktiivipassin käyttöön ottaminen selvitetään.

Esittelijä

sosiaalijohtaja
Paavo Voutilainen

Lisätiedot

Niina Pajala, kehittämiskonsultti, puhelin: 310 44553
niina.pajala(a)hel.fi

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta 14.02.2012 § 25

HEL 2011-008254 T 00 00 03

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

Päätös

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta päätti antaa asiasta seuraavan lausunnon:

Aktiivipassi kulttuuri- ja taidepalveluihin

Viimeaikaisissa tutkimuksissa ja selvityksissä on tullut ilmi, että osallistuminen kulttuuri- ja taidepalveluihin vahvistaa ihmisen vireystilaa, rakentaa ja tukee yhteisöllisyyttä, edistää monipuolisesti hyvinvointia ja terveyttä – erityisesti mielenterveyttä. Lisäksi se luo ja tuottaa merkityksiä, joiden varassa elämäntunto ja -tahto vahvistuvat (ks. esimerkiksi: Taiteesta ja kulttuurista hyvinvointia – ehdotus tointaohjelmaksi 2010-2014. Opetusministeriön julkaisuja 2010:1.Helsinki).

Mikäli aktiivipassi aiotaan tulevaisuudessa ottaa käyttöön, niin tulisi erityisesti ottaa huomioon edellä mainitut seikat. Kulttuurikeskuksen tuottamat kulttuuripalvelut ovat jo nykyisellään hinnoiltaan edullisia tai ilmaisia. Kulttuurikeskuksen toiminnassa painotetaan kulttuurin saatavuutta sekä saavutettavuutta, ja sen erityisiä kohderyhmiä ovat lapset, nuoret ja vanhukset. Aktiivipassin mahdollista käyttöönottoa harkittaessa tulee huolellisesti arvioida passijärjestelmän hallinnointikustannukset. Ehdotettu passijärjestely ei tällöin välttämättä olisi tarkoituksenmukaisin vaihtoehto.

Aktiivipassi kirjaston palveluihin

Kirjasto pyrkii kaikilla palveluillaan edistämään tasa-arvoista tiedonsaantia sekä kulttuurin ja oppimismahdollisuuksien pitämistä kaikkien ulottuvilla.

Kaupunginkirjasto tarjoaa jo nyt 37 vapaasti käytettävissä olevaa palvelupistettä sekä kahden kirjastoauton palvelut kaikkien kuntalaisten käyttöön. Aineiston lainaaminen on maksutonta. Kuitenkin uusien aineistojen saaminen edellyttää usein varaamista, josta peritään 50 sentin varausmaksu. Mikäli aktiivipassi toteutettaisiin, niin siihen voisi suunnitella myös jonkin määrän ilmaisia varauksia, joiden avulla passin haltijoita saataisiin houkutelluksi kirjastopalvelujen pariin.

Esittelijä

vs. kulttuurijohtaja
Veikko Kunnas

Lisätiedot

Mauri Lehtovirta, kulttuurituottaja, puhelin: 310 80044
mauri.lehtovirta(a)hel.fi

Soininvaara Anna-Maria, kirjastotoimen apulaisjohtaja, puhelin: 310 85400
anna-maria.soininvaara(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

§ 426

V Stj / Vt Outi Alanko-Kahiluodon aloite työttömien aktiivipassista

Pöydälle 23.04.2012

HEL 2011-008253 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Olli Hari, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36048
olli.hari(a)hel.fi

Liitteet

1 Vt Outi Alanko-Kahiluodon aloite

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäne esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättäne katsoa valtuutettu Outi Alanko-Kahiluodon aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Valtuutettu Outi Alanko-Kahiluoto esittää, että Helsingin kaupunki selvittää millaisia kuluja ja toisaalta hyötyjä aktiivipassin käyttöön ottamisesta olisi, jotta aktiivipassi voitaisiin ottaa käyttöön seuraavasta talousarviosta päätettäessä.

Kaupunginhallitus viittaa valtuutettu Yrjö Hakasen ym. aloitteeseen annettuun vastaukseen. Aloite on tällä esityslistalla asiana nro .....

Kaupunginhallitus katsoo edellä olevan riittäväksi selvitykseksi asiassa.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Olli Hari, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36048
olli.hari(a)hel.fi

Liitteet

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

Päätöshistoria

Liikuntalautakunta 06.03.2012 § 44

HEL 2011-008253 T 00 00 03

Päätös

Lautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle seuraavanlaisen lausunnon:

Liikunnan harrastaminen vaikuttaa ehkäisevästi suureen osaan suomalaisista kansantaudeista ja liikuntaan panostaminen vähentää terveydenhuollon ja sosiaalitoimen kuluja. Liikunnan merkitys sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseksi on huomattava. Liikunta on sosiaalisista harrastuksista suosituin, sillä se tarjoaa mahdollisuuden yhdessäoloon, uusiin kokemuksiin, itsensä kehittämiseen, mielekkääseen ajankäyttöön ja yhteisölliseen vaikuttamiseen.

Liikuntatoimen tehtävänä on edistää kuntalaisten fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia. Tämän toteuttamiseksi liikuntatoimi ylläpitää erilaisia ulko- ja sisäliikuntapaikkoja sekä järjestää monipuolista ohjattua liikuntaa.

Liikuntapaikoista mm. ulkoilualueet ja –reitit, luistelu- ja palloilukentät, hiihtoladut ja valvotut uimarannat ovat maksuttomasti kaikkien käytettävissä. Viime vuosina on rakennettu myös uudenlaisia lähiliikuntapaikkoja.

Maksullisissa sisäliikuntapaikoissa (uimahallit, kuntosalit ja monitoimihallit) lapset, opiskelijat, varusmiehet, työttömät ja eläkeläiset pääsevät liikkumaan alennettuun hintaan. Näiden ryhmien pääsymaksut ovat puolet aikuisten vastaavista maksuista. Esimerkiksi liikuntaviraston uimahallien kertamaksu edellä mainituilta ryhmiltä on 2,40 eurosta 2,60 euroon sekä kuntosalien ja monitoimihallien vastaava 1,50 euroa.

Liikuntavirasto järjestää ohjattuja ryhmiä, joista lähiöliikuntaryhmät on suunnattu erityisesti jo liikunnasta syrjäytymisvaarassa oleville, syrjäytyneille tai matalan tulotason omaaville henkilöille. Näihin monipuolisiin liikuntaryhmiin voi osallistua lunastamalla 20 euron hintaisen lähiöliikuntapassin, mikä on voimassa neljän kuukauden ajan. Liikuntaan aktivoimiseksi tarjotaan maksutonta liikuntaneuvontaa ja järjestetään kesäisin maksuttomia puistojumppia.

Liikunnan harrastamisella on positiivisia vaikutuksia kaikissa väestöryhmissä. Tämän tukemiseksi perusliikuntapalveluiden hinnat on pidetty kohtuullisella tasolla kaikissa maksuryhmissä. Uusien maksuttomien ryhmien tai alennettujen ryhmien käyttöönotto luo omalta osaltaan kaupungin nykyisessä taloudellisessa tilanteessa lisäpaineita muiden maksujen nostamiseen.

Ennen esitetyn työttömien aktiivipassin käyttöönottoa tulisi yksityiskohtaisesti selvittää liikuntapalveluiden osalta kuinka siihen liittyvä sosiaalitoimen kompensatiot käytetyistä palveluista tai liikuntatoimen tuottojen lasku huomioidaan tulevissa talousarviossa. Talousnäkökulmasta on myös huomioitava, että Helsingissä on liikuntatoimen lisäksi lukuisia muita kaupunkikonserniin kuuluvia liikuntapalveluiden tuottajia (muut hallintokunnat, säätiöt ja yhtiöt). Lisäksi on syytä selvittää kuinka tällaisten uusien etuuksien käyttöön liittyvät asiat käytännössä järjestetään.

Esittelijä

liikuntajohtaja
Anssi Rauramo

Lisätiedot

Mia Savolainen, hallintosihteeri, puhelin: 310 87812
Tarja Loikkanen-Jormakka, osastopäällikkö, puhelin: 310 87500
Petteri Huurre, osastopäällikkö, puhelin: 310 87791

Terveyslautakunta 06.03.2012 § 50

HEL 2011-008253 T 00 00 03

Päätös

Terveyslautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle aloitteesta seuraavan esittelijän ehdotuksen mukaisen lausunnon:

"Aktiivipassimalli on lähtöisin Keski-Euroopasta. Aktiivipassi on sosiaalinen tukimuoto, jolla tarkoitetaan tiettyjen tuloarajojen alapuolelle jääville henkilöille myönnettävää alennuskorttia. Käyttölaajuudesta riippuen se oikeuttaa edulliseen joukkoliikenteen käyttöön ja erilaisiin alennuksiin virkistys-, urheilu-, kulttuuri- ja sivistyspalveluissa.

Tampere on selvittänyt aktiivipassin käyttöönottoa. Tampereella aktiivipassi on ehdotettu myönnettäväksi suurimmassa syrjäytymisvaarassa eläville, pitkään toimeentulotukea saaneille tamperelaisille. Aktiivipassin edut kohdennettaisiin joukkoliikenteen, kaupungin uimahallien ja kuntosalien käyttöön. Tätä lausuntoa kirjoitettaessa ei Tampereella ole vielä tehty päätöstä aktiivipassin käyttöön ottamisesta.

Terveyslautakunta yhtyy aktiivipassin tausta-ajatukseen, ettei matalan tulotason tulisi olla esteenä ihmisten monipuoliselle osallistumiselle ja aktiiviselle elämälle.

Toimeentulotuen perusosassa huomioidaan jo nyt liikkumiseen ja harrastuksiin sisältyvät paikallisliikenteen käytöstä ja harrastus- ja virkistystoiminnasta aiheutuvat menot. Lisäksi täydentävänä toimeentulotukena voidaan myöntää henkilön tai perheen erityisistä tarpeista tai olosuhteista johtuvat toimeentulon turvaamiseksi tai itsenäisen suoriutumisen edistämiseksi tarpeelliseksi arvioidut menot.

On huomattava, että aktiivipassista aiheutuvat kustannukset eivät ole toimeentulotukilain tarkoittamia menoja, vaan passista aiheutuvien kustannusten rahoitus tulee hoitaa muulla tavoin.

Terveyskeskuksen tarjoamat terveyden edistämisen palvelut ovat jo nyt maksuttomia. Näitä terveyspalveluja ovat mm. äitiys- ja lastenneuvolan, tupakkaklinikan ja terveysasemien terveydenhoitajien vastaanotot ja ryhmätoiminta. Helsingin työvoiman palvelukeskus Duurissa työskentelee yhteensä kuusi terveydenhuollon työntekijää; viisi terveydenhoitajaa ja yksi osastonhoitaja. Lisäksi parhaillaan valmistellaan työttömien terveystarkastusten käynnistämistä terveysasemien avosairaanhoidon osana.

Terveyslautakunta tarkastelee aktiivipassia ensisijaisesti terveyskeskuksen perustehtävän näkökulmasta. Aktiivipassin voidaan ajatella edistävän pitkään toimeentulotukea saaneiden henkilöiden mahdollisuutta liikkua asuinalueensa ulkopuolella ja osallistua liikunta- ja muihin harrastuksiin.

Aktiivipassin käyttöönoton suunnittelussa on ensin ratkaistava mahdollinen kohderyhmä ja aktiivipassiin sisällytettävät tukimuodot, passin kattavuus sekä sen ajallinen kesto. Terveyslautakunta kannattaa aktiivipassista saatavien hyötyjen ja kustannusten selvittämistä.

Terveysvaikutusten arviointi

Kansainväliset ja kansalliset tutkimukset osoittavat, että väestöryhmien välillä on terveyteen ja hyvinvointiin liittyviä eroja. Tutkimusten mukaan taloudellinen huono-osaisuus on yhteydessä terveyden eriarvoisuuteen. Yhteiskunta voi tarjota erilaisia tukitoimia yksilön aktivoimiseksi ja osallistumisen mahdollistamiseksi. Esimerkiksi liikunnalla tiedetään olevan positiivisia terveysvaikutuksia. Yksilön omalla aktiivisuudella ja vastuunotolla on myös merkityksensä.

Vuonna 2011 voimaan tullut terveydenhuoltolaki edellyttää kunnan seuraavan kunnan asukkaiden terveyden ja hyvinvoinnin kehitystä. Sen tueksi kunta laatii kerran valtuustokaudessa hyvinvointikertomuksen.”

14.02.2012 Pöydälle

Esittelijä

toimitusjohtaja
Matti Toivola

Lisätiedot

Marketta Kupiainen, hallintoylihoitaja, puhelin: 310 42348
marketta.kupiainen(a)hel.fi

Rahoitusjohtaja 28.2.2012

HEL 2011-008253 T 00 00 03

Talous- ja suunnittelukeskus toteaa, että kansainväliset ja kansalliset tutkimukset osoittavat, että väestöryhmien välillä on terveyteen ja hyvinvointiin liittyviä eroja. Yhteiskunta voi tarjota erilaisia tukitoimia yksilön aktivoimiseksi ja osallistumisen mahdollistamiseksi. Yksilön omalla aktiivisuudella ja vastuunotolla on myös merkityksensä. Vuonna 2011 voimaan tullut terveydenhuoltolaki edellyttää kunnan seuraavan kunnan asukkaiden terveyden ja hyvinvoinnin kehitystä. Sen tueksi kunta laatii kerran valtuustokaudessa hyvinvointikertomuksen osana strategiaohjelmaa.

Talous- ja suunnittelukeskus yhtyy ajatukseen, että matalan tulotason ei tulisi olla esteenä ihmisten monipuoliselle osallistumiselle ja aktiiviselle elämälle. Helsingissä onkin lukuisia maksuallennuksia käytössä mm. työttömille, kotihoidontukea saaville, opiskelijoille ja eläkeläisille mm. suomen ja ruotsinkielisillä työväenopistoilla ja liikuntavirastolla. Liikuntatoimi painottaa esimerkiksi ikäihmisten liikunnan tarpeellisuutta ja sen hyötyjä terveyden ylläpitäjänä. Kaupungin tarjoamat liikuntapalvelut ovat tällä hetkellä joko maksuttomia tai voimakkaasti subventoituja. Kirjaston aineiston lainaaminen on maksutonta ja kulttuuripalvelut ovat jo nykyisellään hinnoiltaan edullisia tai ilmaisia. Terveyskeskuksen tarjoamat terveyden edistämisen palvelut ovat myös maksuttomia. Näitä terveyspalveluja ovat mm. äitiys- ja lastenneuvolan, tupakkaklinikan ja terveystasemien terveydenhoitajien vastaanotot ja ryhmätoiminta. Helsingin työvoiman palvelukeskus Duurissa työskentelee yhteensä kuusi terveydenhuollon työntekijää; viisi terveydenhoitajaa ja yksi osastonhoitaja. Lisäksi parhaillaan valmistellaan työttömien terveystarkastusten käynnistämistä terveystasemien avosairaanhoidon osana.

Lisäksi talous- ja suunnittelukeskus toteaa, että toimeentulotuen perusosassa huomioidaan jo nyt liikkumiseen ja harrastuksiin sisältyvät paikallisliikenteen käytöstä ja harrastus- ja virkistystoiminnasta aiheutuvat menot. Lisäksi täydentävänä toimeentulotukena voidaan myöntää henkilön tai perheen erityisistä tarpeista tai olosuhteista johtuvat toimeentulon turvaamiseksi tai itsenäisen suoriutumisen edistämiseksi tarpeellisiksi arvioidut menot.

Samalla talous- ja suunnittelukeskus toteaa, että kaupunginhallituksen 28.3.2011 hyväksymissä Talousarvion laatimisohejeissa vuodelle 2012 todetaan, että hallintokuntien tulee selvittää mahdollisuudet maksu- ja vuokratulojen lisäämiseen ja tehdä tarvittavat esitykset osana talousarvioesitystään. Edellä mainittuihin seikkoihin viitaten talous- ja suunnittelukeskus toteaa, että nykyjärjestelyillä saavutetaan samat hyödyt kuin mahdollisella passijärjestelmällä.

Lisätiedot

Rimpilä Katja, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36256
katja.rimpila(a)hel.fi

Sosiaalilautakunta 21.02.2012 § 49

HEL 2011-008253 T 00 00 03

Päätös

Sosiaalilautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle valtuustoaloitteesta seuraavan sisältöisen lausunnon:

Aktiivipassi on kattotermi sosiaaliselle tukimuodolle, jonka sisältö ja laajuus vaihtelevat. Aktiivipassia käytetään erityisesti Keski-Euroopassa, jossa siitä on käytössä monia eri versioita. Tavallisesti aktiivipassilla tarkoitetaan tiettyjen tulojen alapuolelle jääville henkilöille myönnettävää alennuskorttia, joka oikeuttaa esimerkiksi edulliseen joukkoliikenteen käyttöön ja erilaisiin alennuksiin virkistys-, urheilu-, kulttuuri- ja sivistyspalveluissa. Aktiivipassin ajatuksena on, ettei matala tulotaso ole este monipuoliselle osallistumiselle ja aktiiviselle elämälle.

Suomessa Tampereen kaupunki on selvittänyt mahdollisuutta ottaa aktiivipassi käyttöön. Tampereen suunnitelmassa aktiivipassi kohdistettaisiin suurimmassa syrjäytymisvaarassa eläville pitkään toimeentulotukea saaneille kuntalaisille. Aktiivipassi myönnettäisiin kuusi kuukautta kerrallaan, riippumatta siitä, jatkuuko henkilön toimeentulotuen saanti aktiivipassin saannin jälkeen. Aktiivipassin tukimuodot koskisivat joukkoliikennettä, kaupungin uimahalleja ja kuntosaleja. Käytännössä aktiivipassi toteutettaisiin joukkoliikenteen matkakortin yhteydessä. Aktiivipassi itsessään olisi käyttäjälle ilmainen

ja se oikeuttaisi alennettuun hintaluokkaan matkakortilla maksettaessa. Alennusprosentti olisi jokaisen palvelun kohdalla vähintään 50 % palvelun normaali hinnasta. Toistaiseksi aktiivipassia ei kuitenkaan ole päätetty ottaa Tampereella käyttöön, vaan asian selvittely jatkuu edelleen.

Aktiivipassin käyttöönoton suunnittelussa on ensin ratkaistava mahdollinen kohderyhmä ja aktiivipassiin sisällytettävät tukimuodot ja kattavuus sekä ajallinen kesto. Sosiaalilautakunta pitää kannatettavana, että aloitteessa esitetyt aktiivipassista saatavat hyödyt ja aiheutuvat kustannukset tulisi selvittää.

Esittelijä

sosiaalijohtaja
Paavo Voutilainen

Lisätiedot

Niina Pajala, kehittämiskonsultti, puhelin: 310 44553
niina.pajala(a)hel.fi

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta 14.02.2012 § 26

HEL 2011-008253 T 00 00 03

Päätös

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta päätti antaa asiasta seuraavan lausunnon:

Aktiivipassi kulttuuri- ja taidepalveluihin

Viimeaikaisissa tutkimuksissa ja selvityksissä on tullut ilmi, että osallistuminen kulttuuri- ja taidepalveluihin vahvistaa ihmisen vireystilaa, rakentaa ja tukee yhteisöllisyyttä, edistää monipuolisesti hyvinvointia ja terveyttä – erityisesti mielenterveyttä. Lisäksi se luo ja tuottaa merkityksiä, joiden varassa elämäntunto ja -tahto vahvistuvat (ks. esimerkiksi: Taiteesta ja kulttuurista hyvinvointia – ehdotus tointaohjelmaksi 2010-2014. Opetusministeriön julkaisuja 2010:1.Helsinki).

Mikäli aktiivipassi aiotaan tulevaisuudessa ottaa käyttöön, niin tulisi erityisesti ottaa huomioon edellä mainitut seikat. Kulttuurikeskuksen tuottamat kulttuuripalvelut ovat jo nykyisellään hinnoiltaan edullisia tai ilmaisia. Kulttuurikeskuksen toiminnassa painotetaan kulttuurin saatavuutta sekä saavutettavuutta, ja sen erityisiä kohderyhmiä ovat lapset, nuoret ja vanhukset. Aktiivipassin mahdollista käyttöönottoa harkittaessa tulee huolellisesti arvioida passijärjestelmän hallinnointikustannukset. Ehdotettu passijärjestely ei tällöin välttämättä olisi tarkoituksenmukaisin vaihtoehto.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

Aktiivipassi kirjaston palveluihin

Kirjasto pyrkii kaikilla palveluillaan edistämään tasa-arvoista tiedonsaantia sekä kulttuurin ja oppimismahdollisuuksien pitämistä kaikkien ulottuvilla.

Kaupunginkirjasto tarjoaa jo nyt 37 vapaasti käytettävissä olevaa palvelupistettä sekä kahden kirjastoauton palvelut kaikkien kuntalaisten käyttöön. Aineiston lainaaminen on maksutonta. Kuitenkin uusien aineistojen saaminen edellyttää usein varaamista, josta peritään 50 sentin varausmaksu. Mikäli aktiivipassi toteutettaisiin, niin siihen voisi suunnitella myös jonkin määrän ilmaisia varauksia, joiden avulla passin haltijoita saataisiin houkutelluksi kirjastopalvelujen pariin.

Esittelijä

vs. kulttuurijohtaja
Veikko Kunnas

Lisätiedot

Mauri Lehtovirta, kulttuurituottaja, puhelin: 310 80044
mauri.lehtovirta(a)hel.fi

Soininvaara Anna-Maria, kirjastotoimen apulaisjohtaja, puhelin: 310 85400
anna-maria.soininvaara(a)hel.fi

§ 427

V Stj /Vt Outi Alanko-Kahiluodon ym. valtuustoaloite asunnottomien tilapäismajoituksen lisäämisestä

Pöydälle 23.04.2012

HEL 2011-009195 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Olli Hari, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36048
olli.hari(a)hel.fi

Liitteet

1 Vt Outi Alanko-Kahiluodon aloite

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäne esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättäne katsoa valtuutettu Outi Alanko-Kahiluodon ym. aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Valtuutettu Outi Alanko-Kahiluoto ym. esittävät, että Helsingin kaupunki etsii ja toteuttaa yhteistyössä yleishyödyllisten järjestöjen kanssa mahdollisimman pikaisesti uusia väliaikaisen asumisen ratkaisuja.

Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskukselle vuonna 2011 annetun selvityksen mukaan asunnottomia oli Helsingissä 3 400, joista pitkäaikaisasunnottomia oli 1 240. Vuoden 2011 aikana pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämishojelman mukaisia uusia asumispaikkoja otettiin käyttöön 356.

Sosiaalivirasto on tehostanut syksyn aikana nykyisten päihdehuollon asumispalvelupaikkojen käyttöä. Lisäksi sosiaalivirasto on varautunut järjestämään kaikissa olosuhteissa tarvittavia tilapäismajoituspaikkoja.

Tämän vuoden aikana valmistuu 179 asuntoa pitkäaikaisasunnottomille ja tammikuussa 2013 valmistuu 116 asuntoa lisää. Hyvin etenevä pitkäaikaisasunnottomuuden poistamishanke tulee vähentämään tilapäisasumisen tarvetta. Sosiaalivirasto seuraa päivittäin tilapäisasumisen tilannetta.

Khs katsoo edellä olevan riittäväksi selvitykseksi asiassa.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Olli Hari, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36048
olli.hari(a)hel.fi

Liitteet

1 Vt Outi Alanko-Kahiluodon aloite

Päätöshistoria

Sosiaalilautakunta 21.02.2012 § 52

HEL 2011-009195 T 00 00 03

Päätös

Sosiaalilautakunta päätti antaa valtuutettu Alanko-Kahiluodon ym. valtuustoaloitteesta kaupunginhallitukselle seuraavan sisältöisen lausunnon:

Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskukselle vuonna 2011 annetun selvityksen mukaan asunnottomia oli Helsingissä 3 400, joista pitkäaikaisasunnottomia oli 1 240. Vuoden 2011 aikana pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämishojelman mukaisia uusia asumispaikkoja otettiin käyttöön 356.

Hietaniemenkadun palvelukeskuksessa on tilapäiseen yöpymiseen tarkoitettuja asumispäivystyspaikkoja kaikkiaan 60.

Sosiaalilautakunta on tietoinen Helsingin vaikeasta asuntolanteesta. Sosiaalivirasto on tehostanut syksyn aikana nykyisten päihdehuollon asumispalvelupaikkojen käyttöä. Kaikille on näin ollen pystytty tarjoamaan tarpeellinen majoitus Hietaniemenkadun palvelukeskuksessa. Lisäksi sosiaalivirasto on varautunut järjestämään kaikissa olosuhteissa tarvittavia tilapäismajoituspaikkoja. Sosiaalilautakunta toteaa vielä, että tammikuun aikana sosiaalivirasto

on järjestänyt uusia asumispaikkoja kaikkiaan 124 pitkäaikaisasunnottomalle.

Tämän vuoden aikana valmistuu 179 asuntoa pitkäaikaisasunnottomille ja tammikuussa 2013 valmistuu 116 asuntoa lisää. Näin ollen hyvin etenevä pitkäaikaisasunnottomuuden poistamishanke tulee vähentämään tilapäisasumisen tarvetta. Sosiaalivirasto seuraa päivittäin tilapäisasumisen tilannetta.

Eduskunnan apulaisoikeusasiamies pyysi 28.11.2011 Helsingin Sanomien uutisointiin liittyen selvitystä sosiaaliviraston toimenpiteistä asunnottomien tilapäismajoituksen järjestämiseksi. Päätöksessään 26.1.2012 apulaisoikeusasiamies toteaa Helsingin kaupungin sosiaaliviraston ryhtyneen tarpeellisiin toimiin asunnottomien tilapäismajoituksen turvaamiseksi eikä asia anna aiheutta enempään toimenpiteisiin.

Käsittely

21.02.2012 Ehdotuksen mukaan

Korjattu kirjoitusvirheenä esityslistan Esittelijä -osion ensimmäisessä virkkeessä esiintynyt päivämäärä "31.5.2012" päivämääräksi: "16.3.2012".

Esittelijä

sosiaalijohtaja
Paavo Voutilainen

Lisätiedot

Mari Aallto, sosiaalisen kuntoutuksen päällikkö, puhelin 310 44650: 310 43767
mari.aalto(a)hel.fi

§ 428

**V Stj/ Vt Outi Alanko-Kahiluodon ym. aloite asunnottomien
Yökahvila Kalkkersin aukiolon lisäämisestä**

Pöydälle 23.04.2012

HEL 2011-009194 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Olli Hari, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36048
olli.hari(a)hel.fi

Liitteet

1 Vt Outi Alanko-Kahiluodon aloite

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäne esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättäne katsoa valtuutettu Outi Alanko-Kahiluodon ym. aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Valtuutettu Outi Alanko-Kahiluoto ym. esittävät, että Helsingin kaupunki tulee avuksi, jotta Vailla vakinaista asuntoa ry:n ylläpitämä Yökahvila Kalkkers voidaan pitää avoinna joka viikko kaikkina öinä.

Kaupunginhallitus viittaa sosiaalilautakunnan lausuntoon ja toteaa, että sosiaalivirasto on tehostanut syksyn aikana nykyisten päihdehuollon asumispalvelupaikkojen käyttöä. Kaikille on pystytty tarjoamaan tarpeellinen majoitus Hietaniemenkadun palvelukeskuksessa. Tilapäisasumisen tilannetta seurataan jatkuvasti ja tarvittaessa on järjestetty myös väliaikaisia paikkoja.

Yökahvila Kalkkers on ollut avoinna joka yö talvella 2012 tammikuun alusta maaliskuun loppuun.

Khs katsoo edellä olevan riittäväksi selvitykseksi asiassa.

Esittelijä

kaupunginjohtaja

Jussi Pajunen

Lisätiedot

Olli Hari, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36048
olli.hari(a)hel.fi

Liitteet

1 Vt Outi Alanko-Kahiluodon aloite

Päätöshistoria

Sosiaalilautakunta 21.02.2012 § 51

HEL 2011-009194 T 00 00 03

Päätös

Sosiaalilautakunta päätti antaa valtuutettu Alanko-Kahiluodon ym. valtuustoaloitteesta kaupungin- hallitukselle seuraavan sisältöisen lausunnon:

Sosiaalilautakunta pitää Vailla Vakinaista Asuntoa ry:n (VVA ry) Kalkkersin toimintaa arvokkaana. Yökahvila Kalkkers tarjoaa asunnottomille mahdollisuuden oleskella ja levätä kahvilassa yöaikaan. Muita palveluja ovat neuvonta ja ohjaus sekä akuutti kriisiapu yöaikaan. Viime syksynä Kalkkers oli auki joka toinen viikko. Tammikuussa 2012 Kalkkers on ollut avoinna viikon jokaisena yönä klo 22–06 välisenä aikana ja suunnitelmissa on jatkaa nykyisillä aukioloajoilla ainakin 5.3.2012 saakka. Vuonna 2011 VVA ry sai sosiaalilautakunnalta järjestöavustusta toimintamenoihinsa yhteensä 25 000 euroa ja Raha-automaattiyhdistys tuki järjestön toimintaa 514 000 eurolla.

Sosiaalilautakunta on tietoinen Helsingin vaikeasta asuntotilanteesta. Hietaniemenkadun palvelukeskuksessa on tilapäiseen yöpymiseen tarkoitettuja asumispäivystyspaikkoja on kaikkiaan 60. Sosiaalivirasto on tehostanut syksyn aikana nykyisten päihdehuollon asumispalvelupaikkojen käyttöä. Kaikille on näin ollen pystytty tarjoamaan tarpeellinen majoitus Hietaniemenkadun palvelukeskuksessa. Lisäksi sosiaalivirasto on varautunut järjestämään kaikissa olosuhteissa tarvittavia tilapäismajoituspaikkoja. Sosiaalilautakunta toteaa vielä, että tammikuun aikana sosiaalivirasto on järjestänyt uusia asumispaikkoja kaikkiaan 124 pitkäaikaisasunnottomalle.

Tämän vuoden aikana valmistuu 179 asuntoa pitkäaikaisasunnottomille ja tammikuussa 2013 valmistuu 116 asuntoa lisää. Näin ollen hyvin etenevä pitkäaikaisasunnottomuuden poistamishanke tulee

vähentämään tilapäisasumisen tarvetta. Sosiaalivirasto seuraa päivittäin tilapäisasumisen tilannetta.

Eduskunnan apulaisoikeusasiamies pyysi 28.11.2011 Helsingin Sanomien uutisointiin liittyen selvitystä sosiaaliviraston toimenpiteistä asunnottomien tilapäismajoituksen järjestämiseksi. Päätöksessään 26.1.2012 apulaisoikeusasiamies toteaa Helsingin kaupungin sosiaaliviraston ryhtyneen tarpeellisiin toimiin asunnottomien tilapäismajoituksen turvaamiseksi eikä asia anna aiheutta enempään toimenpiteisiin.

Käsittely

21.02.2012 Ehdotuksen mukaan

Korjattu kirjoitusvirheenä esityslistan Esittelijä -osion ensimmäisessä virkkeessä esiintynyt päivämäärä "31.5.2012" päivämääräksi: "16.3.2012"

Esittelijä

sosiaalijohtaja
Paavo Voutilainen

Lisätiedot

Kari Salovaara, kehittämiskonsultti, puhelin: 310 42351
kari.salovaara(a)hel.fi
Mari Aalto, sosiaalisen kuntoutuksen päällikkö, puhelin: 310 44650
mari.aalto(a)hel.fi

§ 429

V Stj / Vt Sari Näreen aloite hoitotahtorekisteristä

Pöydälle 23.04.2012

HEL 2011-009201 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Sari Näreen aloite

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäne esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättäne katsoa valtuutettu Sari Näreen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Valtuutettu Sari Näre esittää, että Helsingin kaupunki tekisi aloitteen sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valviralle hoitotahtorekisterin järjestämiseksi.

Kaupunginhallitus viittaa saatuihin lausuntoihin ja toteaa, että sosiaali- ja terveysministeriössä vireillä oleva Kansallinen Terveysarkisto (KanTa) on terveydenhuollon valtakunnallinen tietojärjestelmäpalveluhanke. Sen yksi osahanke on Sähköinen potilastiedon arkisto (eArkisto), joka tulee tarjoamaan terveydenhuollon organisaatioille hoitotietojen saatavuuden yli organisaatorajojen potilaan suostumuksella. Samalla se toimii sähköisten potilastietojen arkistona. Osana arkistointipalvelua on tarkoitus ylläpitää valtakunnallista potilaan tiedonhallintapalvelua, johon tallennetaan potilaan hoidon kannalta merkityksellisiä tietoja kuten hoitotahto. Koska asia saatujen tietojen mukaan ratkaistaan eArkisto-hankkeessa, kaupunginhallitus ei katso tarpeelliseksi erillisen esityksen tekemistä Valviralle.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Sari Näreen aloite

Päätöshistoria

Sosiaalilautakunta 06.03.2012 § 68

HEL 2011-009201 T 00 00 03

Päätös

Sosiaalilautakunta päätti antaa hoitotahtorekisteriä koskevasta valtuustoaloitteesta kaupunginhallitukselle seuraavan sisältöisen lausunnon.

Potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (potilaslaki) 6 §:ssä säädetään potilaan itsemääräämisoikeudesta. Lainkohdan mukaan potilasta on hoidettava yhteisymmärryksessä hänen kanssaan. Jos potilas kieltäytyy tietyistä hoidosta tai hoitotoimenpiteestä, häntä on mahdollisuuksien mukaan hoidettava yhteisymmärryksessä hänen kanssaan muulla lääketieteellisesti hyväksyttävällä tavalla.

Jos täysi-ikäinen potilas ei mielenterveydenhäiriön, kehitysvammaisuuden tai muun syyn vuoksi pysty päättämään hoidostaan, potilaan laillista edustajaa taikka lähiomaista tai muuta läheistä on ennen tärkeän hoitopäätöksen tekemistä kuultava sen selvittämiseksi, millainen hoito parhaiten vastaisi potilaan tahtoa. Jos tästä ei saada selvitystä, potilasta on hoidettava tavalla, jota voidaan pitää hänen henkilökohtaisen etunsa mukaisena.

Tapauksissa, joita 2 momentissa tarkoitetaan, tulee hoitoon saada potilaan laillisen edustajan taikka lähiomaisen tai muun läheisen suostumus. Laillisen edustajan, lähiomaisen ja muun läheisen tulee suostumusta antaessaan ottaa huomioon potilaan aiemmin ilmaisema tahto tai, jos hoitotahtoa ei ole ilmaistu, hänen henkilökohtainen etunsa.

Kiireellistä hoitoa koskeva potilaslain 8 § on erityisen merkityksellinen hoitotahdon kannalta. Sen mukaan potilaalle on annettava hänen henkeään tai terveyttään uhkaavan vaaran torjumiseksi tarpeellinen hoito, vaikka potilaan tahdosta ei tajuttomuuden tai muun syyn vuoksi

voi saada selvitystä. Jos potilas on aikaisemmin vakaasti ja pätevästi ilmaissut hoitoa koskevan tahtonsa, potilaalle ei kuitenkaan saa antaa sellaista hoitoa, joka on vastoin hänen tahtoaan.

Potilaslain 6 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettussa tilanteessa potilaan läheiset ovat keskeisessä asemassa potilaan tahdon selvittämisessä. Lain sanamuodon mukaan he antavat suostumuksen potilaan hoitoon. Suostumusta antaessaan heidän tulee ottaa huomioon potilaan aiemmin, esimerkiksi kirjallisessa hoitotahdossaan, ilmaisema tahto.

Kiireellisen hoidon tapauksissa hoitotahdolle annetaan suoraan merkitystä. Jos potilas on aiemmin vakaasti ja pätevästi ilmaissut hoitoa koskevan tahtonsa, sitä on noudatettava.

Laissa ei oteta kantaa tilanteisiin, joissa läheisen käsitys potilaan tahdosta ja potilaan aiemmin tekemä hoitotahto ovat keskenään ristiriidassa. Potilas on voinut esimerkiksi useita vuosia aiemmin antaa hoitotahtonsa hoitavalle taholle ja nyt olla kykenemätön ilmaisemaan tahtoaan kirjallisesti. Jos läheiselle on potilaan viimeisistä selkeistä puheista jäänyt toinen käsitys potilaan tahdosta kuin mitä tämä on aiemmin ilmaissut hoitotahdossaan, hän voi antaa suostumuksen hoitoon aiemman hoitotahdon vastaisesti, mutta potilaan viimeisimmän tahdon mukaisesti.

Sosiaalilautakunnan käsityksen mukaan laissa on pyritty mahdollistamaan potilaan hoitotahdon tekemisen jälkeen muuttuneen, hoitotahtoon ehkä kirjaamattoman, tuoreimman tahdon huomioon ottaminen hoidosta päätettäessä. Toisaalta, jos potilaan tahdon ei voida katsoa muuttuneen hoitotahdossa ilmaistusta, läheisten tehtävänä on noudattaa hoitotahtoa suostumusta antaessaan. Potilaan läheiset toimivat siten hänen tahtoaan koskevan tiedon välittäjinä.

Sosiaalilautakunta toteaa hoitotahdon olevan merkittävä väline potilaan itsemääräämisoikeuden toteuttamiseksi tilanteissa, joissa hän ei itse kykene ilmaisemaan tahtoaan. Jotta hoitotahtoa voitaisiin kiireellisessä tapauksessa tai potilaslain 6 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettussa tilanteessa noudattaa, on sen oltava hoitavan tahon tiedossa hoidosta päätettäessä.

Sosiaalilautakunta pitääkin valtuustoaloitetta hoitotahtorekisterin järjestämiseksi tärkeänä keskustelunavauksena potilaan itsemääräämisoikeuden toteutumisesta. Sosiaalilautakunta katsoo kuitenkin, että itsemääräämisoikeuden toteutumista on mahdollista edistää myös muilla keinoin.

Sosiaalilautakunta katsoo, että hoitotahtojen erillinen rekisteröinti hankaloittaisi potilaan muuttuneen tahdon huomioimista. Tahtonsa muuttuessa potilaan tulisi aina rekisteröidä se uudelleen, jotta voisi

varmistua sen noudattamisesta. Tähän henkilö ei välttämättä pysty esimerkiksi muistisairauden tai heikentyneen terveydentilan johdosta.

Lisäksi on epäselvää, mikä merkitys annettaisiin rekisteröimättömälle hoitotahdolle. Voitaisiinko sitä pitää yhtä velvoittavana kuin rekisteröityä tahtoa? Eikö olisi mahdollista, että potilas on nimenomaan jättänyt tahdon rekisteröimättä, koska on sittemmin muuttanut mielensä? Mikä merkitys annettaisiin potilaan läheisilleen suullisesti ilmoittamalle tahdolle, jos aiemmin rekisteröidyssä hoitotahdossa asiasta on päinvastainen lausuma?

Koska rekisteröinti ei kuitenkaan voisi ilman lainsäädännön tukea olla tahdonilmaisun pätevyyden edellytys, vaan myös rekisteröimättömät hoitotahdot voitaisiin hoitotyössä ottaa edelleen huomioon, ei rekisterin perustaminen sosiaalilautakunnan näkemyksen mukaan toisi huomattavasti lisäarvoa nykytilaan verrattuna. Nykyisessäkin järjestelmässä potilas voi antaa laatimansa hoitotahdon hoitavalle taholle ja omaisille tai kantaa sitä mukanaan. Tällaisessa järjestelmässä tahdon muuttaminen on myös helpompaa.

Sosiaalilautakunnan käsityksen mukaan potilaan tahdon huomioimista hoitotyössä voidaan parantaa joustavasti ja tehokkaasti myös ilman varsinaista hoitotahtorekisteriä. Tehokkaana keinona itsemääräämisoikeuden toteuttamiseksi sosiaalilautakunta pitää esimerkiksi tiedon lisäämistä hoitotahdosta ja sen merkityksestä potilaan hoidossa.

Sosiaali- ja terveysministeriössä on käynnissä terveydenhuollon valtakunnallinen tietojärjestelmäpalveluhanke. Hankkeeseen sisältyy hanke sähköisen potilastiedon arkistosta (eArkisto), joka toimii myös sähköisten potilastietojen arkistona. Arkistointipalveluun liittyy valtakunnallinen potilaan tiedonhallintapalvelu, johon myös potilaan hoitotahto voidaan tallentaa.

Sosiaalilautakunnan käsityksen mukaan hoitotahtorekisterin perustamisen esittäminen sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontavirasto Valviralle ei ole tarpeellista, koska asia tullaan ratkaisemaan käynnissä olevassa eArkisto -hankkeessa. Lautakunta pitää kuitenkin tärkeänä, että järjestelmästä tehdään sellainen, että hoitotahdon voi ilmaista, vaikka henkilöllä ei ole hoitosuhdetta.

Käsittely

06.03.2012 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Merkittiin, että esittelijä lisäsi päätösehdotuksensa viimeisen kappaleen loppuun seuraavan virkkeen: "Lautakunta pitää kuitenkin tärkeänä, että

järjestelmästä tehdään sellainen, että hoitotahdon voi ilmaista, vaikka henkilöllä ei ole hoitosuhdetta."

Esittelijä

sosiaalijohtaja
Paavo Voutilainen

Lisätiedot

Meri Pensamo, lainopillinen avustaja, puhelin: 310 24630
meri.pensamo(a)hel.fi

Terveyslautakunta 24.01.2012 § 16

HEL 2011-009201 T 00 00 03

Päätös

Terveyslautakunta päätti antaa hoitotahtorekisteriä koskevasta aloitteesta seuraavan esittelijän ehdotuksen mukaisen lausunnon:

Hoitotahdolla tarkoitetaan henkilön tahdon ilmaisua hänen omasta tulevasta hoidostaan erityisesti äkillisiä ja odottamattomia tilanteita varten. Kirjallisessa muodossa eli hoitotestamenttina sen on tarkoitus varmistaa, että hoitoon liittyvä tahto huomioidaan myös silloin kun henkilö ei voi sitä itse ilmaista. Hoitotahdon sisältö on yksilöllinen ja henkilö saattaa muuttaa sitä elämänsä eri vaiheissa. Terveyslautakunta pitää tärkeänä, että potilaan hoitotahto on häntä hoitavan henkilökunnan saatavilla.

Sosiaali- ja terveysministeriössä meneillään oleva Kansallinen Terveysarkisto (KanTa) on terveydenhuollon valtakunnallinen tietojärjestelmäpalvelu-hanke. Se yksi osahanke on Sähköinen potilastiedon arkisto (eArkisto), joka tulee tarjoamaan terveydenhuollon organisaatioille hoitotietojen saatavuuden yli organisaatorajojen potilaan suostumuksella. Samalla se toimii sähköisten potilastietojen arkistona. Osana arkistointipalvelua tullaan ylläpitämään valtakunnallista potilaan tiedonhallintapalvelua, johon tallennetaan potilaan hoidon kannalta merkityksellisiä tietoja, kuten hoitotahto.

Terveyslautakunta ei katso tarpeelliseksi, että hoitotahtorekisterin perustamista esitettäisiin Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle (Valviralle), koska saatujen tietojen mukaan asia tullaan ratkaisemaan meneillään olevassa eArkisto-hankkeessa. Terveyslautakunta kehottaa terveyskeskusta seuraamaan eArkiston valmistelua tiiviisti. Terveyslautakunta pitää tärkeänä, että käyttöönottovaiheessa väestöä ja terveydenhuollon henkilöstöä informoidaan asiasta riittävästi.

Terveysvaikutusten arviointi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

Potilaslain mukaan potilaalle on annettava hänen henkeään ja terveyttään uhkaavan vaaran torjumiseksi tarpeellinen hoito, vaikka potilaan tahdosta ei tajuttomuuden tai muun syyn vuoksi voi saada selvitystä. Jos kuitenkin potilas on aikaisemmin vakaasti ja pätevästi ilmaissut hoitoa koskevan tahtonsa, potilaalle ei saa antaa sellaista hoitoa, joka on vastoin hänen tahtoaan. Oikeiden hoitoratkaisujen tekemistä auttaa se, että potilaan hoitotahto on häntä hoitavan henkilökunnan tiedossa. Tätä voidaan edesauttaa kirjaamalla hoitotahto eArkistoon.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Matti Toivola

Lisätiedot

Hanna-Leena Nuutinen, erityissuunnittelija, puhelin: 310 42662
hanna-leena.nuutinen(a)hel.fi

§ 430
V Stj / Vt Sirpa Puhakan aloite varahenkilöstöstä ja palkkapolitiikasta

Pöydälle 23.04.2012

HEL 2012-001000 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Sirpa Puhakan aloite

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäneen esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättäneen katsoa valtuutettu Sirpa Puhakan aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Valtuutettu Sirpa Puhakka esittää suunnitelman laatimista riittävän varahenkilöstön saatavuuden turvaamisesta ja tavoitteellisesta palkkapolitiikasta.

Kaupunginhallitus viittaa saatuihin lausuntoihin ja toteaa, että sosiaalivirastossa ja terveyskeskuksessa on käytössä varahenkilöjärjestelmät. Varahenkilöt ovat vakinaisessa palvelussuhteessa hoitamassa äkillisiä lyhytaikaisia poissaoloja. Varahenkilöjärjestelmän lisäksi vuokratyövoimaa hankitaan myös Seure Henkilöstöpalvelut Oy:ltä.

Kaupunginhallitus pitää tärkeänä, että palvelutoiminnan jatkuvuus voidaan turvata äkillisistä poissaoloista huolimatta ja että tätä varten aikanaan myös uudistetussa sosiaali- ja terveystoimessa tehdään suunnitelma varahenkilöstön käytöstä ja tarpeellisesta vuosittaisesta määrästä.

Kaupungin palkkapolitiikan viitekehykset saadaan valtakunnallisista kunta-alan virka- ja työehtosopimuksista. Säännöllinen kuukausipalkka perustuu tehtävien vaativuuden perusteella määräytyvään tehtäväkohtaiseen palkkaan, työkokemuksiin ja henkilökohtaiseen harkinnanvaraiseen osaan, jota on mahdollista saada hyvästä työsuorituksesta. Lisäksi käytössä on varsin kattava palkitsemisjärjestelmä ja siihen liittyvä kaupunkitason ohjeistus virastoilta ja liikelaitoksilta edellytetyine konkreettisine suunnitelmineen.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Sirpa Puhakan aloite

Päätöshistoria

Henkilöstöjohtaja 27.3.2012

HEL 2012-001000 T 00 00 03

Henkilöstökeskus viittaa sosiaalilautakunnan ja terveyslautakunnan lausuntoihin siitä, että Helsingin kaupungilla sosiaalivirastossa ja terveyskeskuksessa on käytössä varahenkilöjärjestelmät. Lausunnoissa todetaan lisäksi, että varahenkilöt ovat vakinaisessa palvelussuhteessa kaupunkiin ja henkilöstö on tarkoitettu paikkaamaan äkillisiä lyhytaikaisia poissaoloja. Varahenkilöjärjestelmän lisäksi vuokratyövoimaa hankitaan myös Seure Henkilöstöpalvelut Oy:ltä.

Henkilöstökeskus pitääkin tärkeänä aloitteessa mainittua ensimmäistä ehdotusta siitä, että näillä virastoilla on suunnitelma varahenkilöstön käytöstä ja tarpeellisesta vuosittaisesta määrästä. Tämä on tärkeää, jotta palvelutoiminnan jatkuvuus voidaan turvata äkillisistä poissaoloista huolimatta. Lisäksi henkilöstökeskus toteaa, että sosiaali- ja terveystoimen organisaatiouudistuksen yhteydessä on myös tärkeää ottaa huomioon varahenkilöstön tarve ja mitoitus.

Henkilöstökeskus toteaa, että kaupungilla noudatetaan valtakunnallisia kunta-alan virka- ja työehtosopimuksia, joista saadaan viitekehykset kaupungin palkkapolitiikalle. Henkilöstökeskus toteaa lisäksi, että Helsingin kaupungilla on varsin kattava palkitsemisjärjestelmä ja siihen liittyvä kaupunkitason ohjeistus. Virastojen ja liikelaitosten toiminnan

luonteen erilaisuudesta johtuen on edellytetty, että virastoilla ja liikelaitoksilla itsellään on palkitsemisohjelmien muodossa suunnitelma siitä, miten palkitsemista toteutetaan konkreettisella tasolla virastoissa ja liikelaitoksissa.

Säännöllinen kuukausipalkka perustuu tehtävien vaativuuden perusteella määräytyvään tehtäväkohtaiseen palkkaan, työkokemuslisiin ja henkilökohtaiseen harkinnanvaraiseen osaan, jota on mahdollista saada hyvästä työsuorituksesta. Palkitsemisjärjestelmään sisältyvistä palkkaelementeistä on kaikista olemassa kaupungitason ohjeistusta.

Kaupungilla on myös valmisteilla kertapalkitsemiseen liittyvä uusi ohje, joka keskittyy tavoitteisiin sidottuun ja yksilöllisiä vaihtoehtoja tarjoavaan palkitsemiseen. Tällä palkitsemiskeinoilla on tarkoitus kannustaa osaavia työntekijöitä, ottaa paremmin huomioon yksilöitä ja sitouttaa heitä työnantajaansa. Ryhmäpalkitsemisen keinona on käytetty tulospalkkiojärjestelmää, jonka piirissä on tällä hetkellä yli puolet kaupungin henkilöstöstä.

Palkitsemisen kokonaisuus sisältää myös aineettomia elementtejä, jotka ovat erittäin merkityksellisiä henkilöstön sitouttamisen näkökulmasta. Aineeton palkitseminen muodostuu erilaisista työelämän laatuun liittyvistä tekijöistä sekä henkilöstöetuuksista, kuten henkilöstöruokailusta ja työterveyshuollosta. Keskeisiä työelämän laatutekijöitä ovat muun muassa monipuoliset kehitymis- ja kouluttautumismahdollisuudet, urakehityspolut ja työhyvinvoinnista huolehtiminen. Palkitsemista kehitetään jatkuvasti kokonaisuutena, jotta se vastaisi yhtäläillä työnantajan kuin henkilöstön tarpeisiin.

Lisätiedot

Rautopuro Annukka, työmarkkina-asiantuntija, puhelin: 310 64995
annukka.rautopuro(a)hel.fi

Rahoitusjohtaja 15.3.2012

HEL 2012-001000 T 00 00 03

Talous- ja suunnittelukeskus toteaa, että sekä sosiaalivirastossa että terveyskeskuksessa on varahenkilöstöä vakinaisessa palvelussuhteessa.

Lisäksi talous- ja suunnittelukeskus toteaa, että palkkapolitiikassa noudatetaan virka ja työehtosopimuksia ja kaupunginlinjauksia. Tehtäväkohtaiset palkat perustuvat tehtävän vaativuuden arviointiin ja henkilökohtainen lisä vuosittaiseen työsuorituksen arviointiin.

Edelleen talous- ja suunnittelukeskus toteaa, että sosiaali- ja terveystoimen uudistuksen myötä jouduttaneen arvioimaan myös henkilöstön saatavuutta ja työhyvinvointia uudistuneessa organisaatiossa.

Lisätiedot

Rimpilä Katja, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36256
katja.rimpila(a)hel.fi

Sosiaalilautakunta 06.03.2012 § 71

HEL 2012-001000 T 00 00 03

Päätös

Sosiaalilautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle aloitteesta seuraavan sisältöisen lausunnon:

Sosiaalivirastossa on käytössä varahenkilöjärjestelmä vanhuspalvelujen vastuualueella ja lasten päivähoidon vastuualueella sekä aikuisten palvelujen vastuualueella. Varahenkilöt ovat pysyvässä palvelussuhteessa sosiaalivirastoon. Varahenkilöt toimivat sijaisina lähinnä työntekijöiden äkillisissä, lyhytaikaisissa poissaolotilanteissa. Varahenkilöstöjärjestelmä on katsottu tarkoituksenmukaiseksi lähinnä suurissa henkilöstöryhmissä, joissa sijaistarve on jatkuvaa. Pidempiaikaisiin poissaoloihin palkataan yleensä ulkopuolisia sijaisia, joiden rekrytoinnin hoitaa pääosin hallinto- ja kehittämiskeskuksen henkilöstöhankintayksikkö.

Vanhusten palvelujen vastuualueella on tällä hetkellä noin sata varahenkilöä, joista suurin osa toimii hoitajan tehtävissä. Lasten päivähoidon vastuualueella on yhteensä noin sata varahenkilöä, joista 50 toimii lastenhoitajana, 40 ryhmäperhepäivähoitajina ja leikkipuistotoiminnassa on 11 ohjaajan varahenkilöä. Päiväkotiapulaisen varahenkilöitä on yksi. Aikuisten palvelujen vastuualueella on neljä varahenkilöä hoitajan tehtävissä. Vastuualueilla varahenkilöt on sijoitettu jonkin osaston tai alueen yksikköön, josta he siirtyvät työpisteestä toiseen tarpeen mukaan. Päivähoidossa varahenkilö työskentelee 3-4:ssä lähellä toisiaan olevassa päiväkodissa ja vanhusten palveluissa yhden laitoksen eri osastoilla. Jonkin verran vastuualueille hankitaan keikkatyövoimaa myös suoraan ao. laitoksesta käsin kiireellisissä tapauksissa.

Varahenkilöjärjestelmän lisäksi sekä lasten päivähoidon että vanhusten palvelujen vastuualueella hankitaan vuokratyövoimaa Seure Henkilöstöpalvelut Oy:ltä. Seure Henkilöstöpalvelut Oy:ltä sijainen palkataan ennalta tiedossa oleviin alle kahden kuukauden sijaisuuksiin. Varahenkilöstö on tarkoitettu ensisijaisesti äkillisiin, lyhytaikaisiin

poissaoloihin, joihin Seurelta ei ole saatavissa sijaisia. Pidemmät sijaisuudet täytetään hakumenettelyllä palkkaamalla yleensä ulkopuolinen sijainen. Vuosilomat pyritään järjestämään siten, että niissä mahdollisimman vähän tarvittaisiin sijaistyövoimaa. Niissä hoitotehtävissä, joissa vuosiloma-aikoina vaaditaan mitoituksen mukaisen henkilöstön läsnäolo, palkataan kesälomakaudeksi vuosilomasijaisia.

Viime vuosina sekä vakinaisen henkilöstön että etenkin sijaisten hankinnassa tiettyihin sosiaaliviraston tehtäviin on ollut vaikea saada henkilökuntaa. Näin etenkin lasten päivähoidossa lastenhoitajan ja lastentarhanopettajan tehtäviin, vanhusten palveluissa sairaanhoitajan ja hoitajan tehtäviin sekä koko virastossa sosiaalityöntekijän tehtäviin. Myöskään varahenkilöstöön ei aina saada palkatuksi henkilökuntaa. Sosiaalivirastossa ei kuitenkaan sosiaalityöntekijän ja lastentarhanopettajan tehtäviin ole käytössä varahenkilöitä.

Sosiaalilautakunta pitää aloitteessa esitettyjä tarpeellisen varahenkilöstömäärän palkkaamista ja tavoitteellista palkkapolitiikkaa tärkeinä henkilöstön saatavuutta ja pysyvyyttä sekä työhyvinvointia edistävinä asioina. Sosiaali- ja terveystoimen uudistuksen myötä on tarpeen tarkastella vuonna 2013 henkilöstön saatavuuteen ja työhyvinvointiin liittyviä seikkoja uudessa organisaatiossa.

Esittelijä

sosiaalijohtaja
Paavo Voutilainen

Lisätiedot

Hilkka Vesterinen, työmarkkinalakimies, puhelin: 310 43442
hilkka.vesterinen(a)hel.fi

Terveyslautakunta 06.03.2012 § 55

HEL 2012-001000 T 00 00 03

Päätös

Terveyslautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle aloitteesta seuraavan, esittelijän ehdotuksen mukaisen lausunnon:

”Terveyskeskuksessa on ollut varahenkilöstöä vakinaisessa palvelussuhteessa vuodesta 2004 alkaen. Varahenkilöstön määrä on laskettu vuosittain henkilökunnan sairauspoissaolopäivien lukumäärään perustuen siten, että varahenkilöstöllä voitaisiin hoitaa 90 % täyteen palkkaan oikeuttavista (enintään kahden kuukauden pituisista) sairauspoissaoloista.

Varahenkilöstön määrä vuonna 2012 on yhteensä 299 (lääkärit ja hammaslääkärit 21, sairaanhoitajat ja terveydenhoitajat 92, lähi- perus- ja mielisairaanhoitajat 135, kodinhoitajat, kotiaivustajat, laitoshuoltajat ym. 51). Varahenkilöstö on osoitettu terveyskeskuksen eri osastoille ja edelleen yksiköille sairauspoissaolojen määrän suhteessa. Varahenkilöstö on tarkoitettu ensisijaisesti äkillisiin lyhytaikaisiin poissaoloihin, pitkäaikaisiin poissaoloihin palkataan sijaiset erikseen. Varahenkilöt siirtyvät työpisteestä toiseen tarpeen mukaan.

Ennalta tiedossa oleviin enintään 12 päivän poissaoloihin terveyskeskus hankkii sijaiset pääasiassa Seure Henkilöstöpalvelut Oy:ltä niin kuin kaupungin talousarvion noudattamisohjeissa edellytetään.

Terveyskeskuksen henkilöstöhankintayksikkö hankkii sijaisia pitkäaikaisiin poissaoloihin, kuten perhevapaiden ja opintovapaiden sijaisuuksiin. Ympäri vuoden suunniteltujen vuosilomaketjujen hoitoon on kaupunginsairaalaan ja psykiatrian sairaalatoimintaan palkattu pysyvään palvelussuhteeseen yhteensä 67 sairaanhoitajaa, perus-, lähi- tai mielisairaanhoitajaa.

Erityisesti sairaanhoitajien ja kotihoidon lähihoitajien sijaisia on ollut vaikea saada viime vuosina lyhyisiin äkillisiin poissaoloihin. Myöskään pitkiin poissaoloihin ja varahenkilöstöön ei aina saada riittävästi henkilökuntaa. Terveyskeskus seuraa eri henkilöstöryhmien saatavuutta säännöllisesti tuotettavista työvoimatilannetiloista, joista ilmenee vakanssien täyttöaste ja hoitamattomien sijaisuuksien määrä.

Terveyslautakunta toteaa, että palkkapolitiikassa noudatetaan kunta-alan virka ja työehtosopimuksia ja kaupungin linjauksia. Tehtäväkohtaiset palkat perustuvat tehtävän vaativuuden arviointiin ja henkilökohtainen lisä vuosittaiseen työsuorituksen arviointiin.

Terveyslautakunta pitää aloitteessa esitettyä tarpeellisen varahenkilöstömäärän palkkaamista tärkeänä henkilöstön saatavuutta ja pysyvyyttä edistävänä. Sijaisten saatavuuden kannalta on tärkeää tarjota mahdollisuuksia tehdä sijaisuuksia myös muutoin kuin pysyvässä palvelusuhteessa.

Terveyslautakunta kannattaa myös nykyistä tavoitteellisemman palkkapolitiikan luomista Helsingin kaupungille siten, että mm. valtakunnallisesti kilpailukykyisen palkkauksen avulla turvataan työvoiman pysyminen ja saatavuus. Tällaisen tavoitteellisen palkkapolitiikan tärkeyttä lisää entisestään valmisteilla oleva sosiaali- ja terveystoimen organisaatiouudistus, joka osaltaan saattaa vähentää henkilöstön pysyvyyttä kaupungin palveluksessa. "

Terveysvaikutusten arviointi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

Varahenkilöstön muodostamien pysyvien sijaisten ja kilpailukykyisen palkkapolitiikan aikaansaaman henkilöstön pysyvyyden ansiosta hoidon jatkuvuus ja palvelujen laatu paranevat, mikä lisää väestölle syntyviä myönteisiä terveysvaikutuksia. "

Esittelijä

toimitusjohtaja
Matti Toivola

Lisätiedot

Kaarina Valjus, henkilöstöpäällikkö, puhelin: 310 42304
kaarina.valjus(a)hel.fi

§ 431

V Sj / Vt Sari Näreen ym. aloite yläaste- ja lukioikäisten kouluunmenoajan kohtuullistamisesta

Pöydälle 23.04.2012

HEL 2011-006171 T 12 01 01

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Hannu Hyttinen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36683
hannu.hyttinen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Sari Näreen valtuustoaloite Kvsto 12.10.2011 asia 17
- 2 Opetuslautakunnan päätös 65 §

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäne esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättäne katsoa valtuutettu Sari Näreen aloitteen loppuunkäsittelyksi.

Esittelijä

Aloitteessa esitetään, että koulupäivät alkaisivat yläasteella tai lukiossa aikaisintaan yhdeksältä.

Kaupunginhallitus toteaa saatuihin lausuntoihin viitaten mm., että nuoren nukkumistottumuksiin vaikuttavat sekä biologiset että sosiaaliset tekijät. Myöhään valvomisessa ei ole tapahtunut muutoksia pitkällä aikavälillä: vajaa kolmasosa 8.-9. luokan oppilaista ja 40 % lukiolaisista menee nukkumaan klo 23 jälkeen.

Vuoden 2010 kouluterveyskyselyn tulosten mukaan valtaosa helsinkiläisnuorista kokee terveydentilansa hyväksi. Yläluokkalaisten ja lukiolaisten arviot omasta terveydentilasta ovat 2000-luvun aikana parantuneet hieman, vaikka erilaisten oireiden yleisyydessä ei ole tapahtunut vähenemistä samalla ajanjaksolla. Yleisimpiä oireita ovat väsymys ja niska-hartiaseudun kivut. Keskimäärin joka seitsemännellä helsinkiläisnuorella on väsymystä lähes päivittäin. Rungas informaatio-

ja kommunikaatioteknologian käyttö heikentää nuorten nukkumistottumuksia ja lisää väsymystä ja on sitä kautta kielteisesti yhteydessä nuorten koettuun terveydentilaan ja oireisiin.

Jos koulu alkaa aamulla myöhemmin, niin se vastaavasti päättyy iltapäivällä myöhemmin. Lasten ja nuorten koulutehtävien tekoon, vapaa-ajan harrastuksiin, rentoutumiseen ja nukkumaan rauhoittumiseen jää tällöin entistä vähemmän aikaa. Koulujen ja oppilaitosten päivittäinen työaika riippuu useasta tekijästä. Koulupäivien pituuteen, niin alkamiseen kuin päättymiseen, vaikuttavat mm. käytettävissä olevat tilat sekä oppilaiden ja opiskelijoiden ainevalinnat. Varsinkin eritysluokat ovat usein varattuja kello kahdeksasta aamulla kello neljään iltapäivällä.

Kaupunginhallitus toteaa saatuihin lausuntoihin viitaten, että työjärjestykset laaditaan kouluissa ja oppilaitoksissa eikä ole tarkoituksenmukaista ohjeistaa keskitetysti päivien alkamisaikoja.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Hannu Hyttinen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36683
hannu.hyttinen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Sari Näreen valtuustotaloite Kvsto 12.10.2011 asia 17
- 2 Opetuslautakunnan päätös 65 §

Päätöshistoria

Terveyslautakunta 06.03.2012 § 52

HEL 2011-006171 T 12 01 01

Päätös

Terveyslautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle seuraavan, esittelijän ehdotuksen mukaisen lausunnon:

"Aikuisilla on alle seitsemän tai yli kahdeksan tunnin yönellä todettu yhteys heikentyneeseen terveydentilaan. Lukuisissa tutkimuksissa on havaittu lyhyen yön yhteys lihavuuteen. Yhteys on havaittu myös metaboliseen oireyhtymään, joka on diabeteksen sekä sydän- ja verisuonitautien riskitekijä.

Aivoissa sijaitseva elimistön sisäinen kello on yhteydessä sekä vuorokausirytmiiin että energia-aineenvaihduntaan. Vuorokauden ja

vuodenajan mukainen valonmäärän vaihtelu tahdittaa sisäisen kellon toimintaa. Vaikutuksen välittyvät ns. kellogeenien kautta. Nykyaikainen elämäntapa, jossa unirytmii on muuttunut epäfysiologiseksi, häiritsee sisäisen kellon toimintaa.

Murrosiässä unen säätely muuttuu. Unifysiologiset ja hormonaaliset tekijät aikaan saavat murrosiälle tyypillisen helppouden valvoa ja nukahtaa aiempaa myöhemmin. Unen tarve ei kuitenkaan vähene, vaan säilyy noin 8-9 tunnissa. Nukahtamisen siirtyminen aamuyön puolelle yhdistyneenä varhaiseen heräämiseen saa aikaan univajeen, joka voi ilmetä aamusekavuutena, päiväväsyyksenä ja opiskeluvaikeuksina. Biologisten syiden lisäksi nuorilla esiintyy usein myös vapaaehtoista myöhään valvomista (esim. harrastukset, tietokone, televisio).

Vuoden 2010 kouluterveyskyselyn tulosten mukaan valtaosa helsinkiläisnuorista kokee terveydentilansa hyväksi. Yläluokkalaisten ja lukiolaisten arviot omasta terveydentilasta ovat 2000-luvun aikana parantuneet hieman, vaikka erilaisten oireiden yleisyydessä ei ole tapahtunut vähenemistä samalla ajanjaksolla. Yleisimpiä oireita ovat väsymys ja niska-hartiaseudun kivut. Keskimäärin joka seitsemännellä helsinkiläisnuorella on väsymystä lähes päivittäin.

Ylipainon esiintyvyys peruskoulun viimeisillä luokilla oli 12 % ja lukiolaisilla 11 %. Myöhään valvomisessa ei ole tapahtunut muutoksia pitkällä aikavälillä: vajaa kolmasosa 8.-9. luokan oppilaista ja 40 % lukiolaisista menee nukkumaan klo 23 jälkeen

Opetusministeriön ja Nuori Suomi ry:n fyysisen aktiivisuuden suosituksessa kouluikäisille 7–18-vuotiaille ruutu-aika viihdemedian ääressä saa olla korkeintaan kaksi tuntia päivässä. Kouluterveyskyselyn tulosten mukaan korkeintaan kaksi tuntia ruudun ääressä vietti koulupäivinä reilu kolmasosa helsinkiläisistä peruskoulun yläluokkalaisista ja lukiolaisista sekä noin neljäsosa ammattiin opiskelevista. Joka kymmenes helsinkiläisnuori käytti koulupäivinä vähintään kuusi tuntia katselemalla televisiota, käyttämällä tietokonetta tai pelaamalla kännykkä- tai konsolipelejä. Runsas informaatio- ja kommunikaatioteknologian käyttö heikentää nuorten nukkumistottumuksia ja lisää väsymystä ja on sitä kautta kielteisesti yhteydessä nuorten koettuun terveydentilaan ja oireisiin.

Edellä mainitun perusteella terveyslautakunta ei näe estettä sille, että yläasteiden ja lukioiden lukujärjestyksiä laadittaessa otetaan mahdollisuuksien mukaan huomioon nuorten unen fysiologinen rakenne siten, että koulupäivän alkamisajankohtaa siirrettäisiin kello yhdeksään. Kuitenkin on huomattava, että riittävän yönunen määrän turvaamisessa muut keinot, kuten viihdemedian ääressä vietetyn ajan

rajoittaminen, ovat vähintään yhtä tehokkaita keinoja. Lisäksi koulupäivän alkamisajan myöhentäminen vastaavasti pidentää päivää loppupäästä ja vähentää esim. harrastuksiin käytettävää aikaa.

Terveysvaikutusten arviointi

Säännöllinen arkirytmii, joka koostuu riittävästä levosta, hyvästä ravitsemuksesta ja liikunnasta, vähentää oireilua sekä lisää hyvinvointia ja oppimista."

Esittelijä

toimitusjohtaja
Matti Toivola

Lisätiedot

Jukka Pellinen, hallintoylilääkäri, puhelin: 310 42305
jukka.pellinen(a)hel.fi

§ 432

V Sj / Vt Kati Peltolan aloite suunnitelman tekemisestä nuorisotakuun toteuttamiseksi

Pöydälle 23.04.2012

HEL 2011-006169 T 12 04 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Leena Mickwitz, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36054
leena.mickwitz(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Vt Kati Peltolan valtuustoaloite Kvsto 12.10.2011 asia 18
- 2 Henkilöstökeskuksen lausunto vt Kati Peltolan aloitteesta.pdf
- 3 Työllistämistoimikunnan lausunto
- 4 Opetuslautakunnan lausunto aloitteesta

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäne esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättäne katsoa vt Kati Peltolan aloitteen loppuunkäsittelyksi.

Esittelijä

Aloitteessa esitetään, että kaupunki tekisi suunnitelman lähipalvelutilojen työntekijöistä, jotka huolehtisivat kaupungin eri tilojen luovuttamisesta ja kunnossapidosta yhdessä käyttäjien kanssa. Näin edistettäisiin tilojen yhteiskäyttöä ja nuorten työllistymistä, osana nuorten yhteiskuntatakuuta.

Aloitteen johdosta annetuissa lausunnoissa pidetään nuorten yhteiskuntatakuuta erittäin tärkeänä, samoin niissä kannatetaan tilojen yhteiskäyttöä. Ehdotusta nuorten palkkaamiseksi tiloja valvomaan pidetään myös selvittämisen arvoisena. Tilojen valvonta on kuitenkin järjestetty eri tavoin, esimerkiksi opetusvirasto hankkii tilojen valvonnan Palmialta. Nuorisotoimessa ei taas ole tarvetta palkata erillistä valvontahenkilökuntaa.

Kaupunki tarjoaa yhdessä työ- ja elinkeinotoimiston kanssa nuorille erilaisia mahdollisuuksia työllistyä joko kaupungin palveluksessa, kolmannella sektorilla tai yrityksiin. Nuorille tarjotaan esimerkiksi työharjoittelua, työelämävalmennusta, oppisopimuskoulutusta ja palkkatuetta työtä. Tärkeää on, että toimenpiteet olisivat nuorille räätälöityjä, heidän tilanteeseensa sopivia ja heidän työllistymistään pitkällä tähtäimellä edistäviä. Nuorten yhteiskuntatakuun toteutumisen kannalta on myös keskeistä, että sen osana oleva koulutustakuu toteutuisi. Tämän hetkisen arvion mukaan Helsinki tarvitsee noin tuhat ammatillisen koulutuksen lisäpaikkaa, jotta jokaiselle helsinkiläiselle nuorelle voitaisiin tarjota toisen asteen koulutuspaikka. Sen rinnalla kaupungin on käytettävä monipuolisesti eri keinoja, jotta kaikille nuorille voidaan tarjota polkuja työelämään. Tämä asia on jo noussut vahvasti esille, kun virastot ovat lähteneet osaltaan valmistelemaan kaupunginvaltuuston uutta strategiakautta. Samoin tilojen yhteiskäytön selvittäminen tulee olemaan virastojen strategiavalmistelussa vahvasti esillä. Henkilöstökeskuksella on selvittelyssä keskeinen rooli siltä osin kuin selvittely koskee iltakäytön palvelukonsepteja tukevia työvoimapoliittisia toimenpiteitä.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Leena Mickwitz, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36054
leena.mickwitz(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Vt Kati Peltolan valtuustoaloite Kvsto 12.10.2011 asia 18
- 2 Henkilöstökeskuksen lausunto vt Kati Peltolan aloitteesta.pdf
- 3 Työllistämistoimikunnan lausunto
- 4 Opetuslautakunnan lausunto aloitteesta

Päätöshistoria

Nuorisolautakunta 29.03.2012 § 29

HEL 2011-006169 T 12 04 00

Päätös

Esittelijä muutti esitystään siten, että lausunnon loppuun lisätään seuraava kappale: "Nuorisolautakunta pitää kuitenkin tärkeänä kaupungin hallinnoimien tilojen yhteiskäytön kehittämistä yhdessä muiden hallintokuntien, helsinkiläisten järjestöjen ja paikallisten

asukkaiden kanssa niin, että niiden käytettävyys lisääntyy nykyisestä. Lisäksi nuorisolautakunta suosittelee kaikkien kaupungin hallinnoimien ulkopuoliseen käyttöön sopivien tilojen listaamista yhden verkkosivun alle, jotta tilojen saatavuus ja varaaminen selkenevät entisestään niiden mahdollisille käyttäjille."

Nuorisolautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle Kati Peltolan ym. valtuustoaloitteesta seuraavan lausunnon:

Helsingissä on yli 50 nuorisotilaa, jotka ovat säännöllisesti järjestöjen ja erilaisten asukasryhmien käytössä. Nuorisolautakunta muutti tilojen vuokratarkoitus kokouksessaan 26.5.2011 siten, että nuorisoyhdistysten ja nuorisopiirijärjestöjen sekä nuorten ryhmien lisäksi myös muut helsinkiläiset järjestöt voivat käyttää tiloja maksutta. Nuorisotilojen ulkopuolinen käyttö on runsasta ja esimerkiksi vuonna 2011 tilastoitiin lähes 600 000 käyntikertaa, jotka ovat syntyneet järjestöjen ja muiden ryhmien käytöstä. Kasvua vuoteen 2010 on n. 8 %.

Nuorisotilat ovat avoinna arki-iltaisain ja osittain myös viikonloppuisin. Ulkopuolista käyttöä on erityisesti tiistai-iltaisain ja viikonloppuisin sekä aamupäivisin, mutta jonkin verran myös samanaikaisesti nuorisosiainkeskuksen itse järjestämän toiminnan kanssa niissä nuorisotaloissa, joissa on erilliseen kokous- tai ryhmätoimintaan sopivia tiloja. Ryhmät käyttävät tiloja pääsääntöisesti omatoimisesti ja järjestelmä on toimiva. Poikkeuksena on Nuorten toimintakeskus Happi, jossa ulkopuolisten ryhmien varauksista ja palveluista huolehtimaan on palkattu vahtimestareita.

Nuorisosiainkeskus toteaa, että nuorisotilojen ulkopuolisen käytön osalta nykyinen järjestelmä on toimiva ja edullinen. Tilojen valvontaa varten ei nuorisosiainkeskuksessa Nuorten toimintakeskus Happea lukuun ottamatta ole tarkoituksenmukaista palkata erillistä henkilökuntaa. Tilojen valvontatarve ajoittuu ainoastaan yhteen arki-iltaan ja osin viikonloppuihin, joten päätoimiselle vahtimestarille ei ole tarvetta. Nuorisotilat ovat esimerkiksi koulukiinteistöihin verrattuna pieniä ja helposti hallittavia, joten järjestöjen ja ryhmien tilakäyttö järjestyy omatoimisesti.

Nuorisolautakunta pitää kuitenkin tärkeänä kaupungin hallinnoimien tilojen yhteiskäytön kehittämistä yhdessä muiden hallintokuntien, helsinkiläisten järjestöjen ja paikallisten asukkaiden kanssa niin, että niiden käytettävyys lisääntyy nykyisestä. Lisäksi nuorisolautakunta suosittelee kaikkien kaupungin hallinnoimien ulkopuoliseen käyttöön sopivien tilojen listaamista yhden verkkosivun alle, jotta tilojen saatavuus ja varaaminen selkenevät entisestään niiden mahdollisille käyttäjille.

Nuorisolautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle Kati Peltolan ym. valtuustoaloitteesta seuraavan lausunnon:

Helsingissä on yli 50 nuorisotilaa, jotka ovat säännöllisesti järjestöjen ja erilaisten asukasryhmien käytössä. Nuorisolautakunta muutti tilojen vuokratarkoituskohtaisessa kokouksessaan 26.5.2011 siten, että nuorisoyhdistysten ja nuorisopiirijärjestöjen sekä nuorten ryhmien lisäksi myös muut helsinkiläiset järjestöt voivat käyttää tiloja maksutta. Nuorisotilojen ulkopuolinen käyttö on runsasta ja esimerkiksi vuonna 2011 tilastoitiin lähes 600 000 käyntikertaa, jotka ovat syntyneet järjestöjen ja muiden ryhmien käytöstä. Kasvua vuoteen 2010 on n. 8 %.

Nuorisotilat ovat avoinna arki-iltaisain ja osittain myös viikonloppuisin. Ulkopuolista käyttöä on erityisesti tiistai-iltaisain ja viikonloppuisin sekä aamupäivisin, mutta jonkin verran myös samanaikaisesti nuorisosiainkeskuksen itse järjestämän toiminnan kanssa niissä nuorisotaloissa, joissa on erilliseen kokous- tai ryhmätoimintaan sopivia tiloja. Ryhmät käyttävät tiloja pääsääntöisesti omatoimisesti ja järjestelmä on toimiva. Poikkeuksena on Nuorten toimintakeskus Happi, jossa ulkopuolisten ryhmien varauksista ja palveluista huolehtimaan on palkattu vahtimestareita.

Nuorisosiainkeskus toteaa, että nuorisotilojen ulkopuolisen käytön osalta nykyinen järjestelmä on toimiva ja edullinen. Tilojen valvontaa varten ei nuorisosiainkeskuksessa Nuorten toimintakeskus Happea lukuun ottamatta ole tarkoituksenmukaista palkata erillistä henkilökuntaa. Tilojen valvontatarve ajoittuu ainoastaan yhteen arki-iltaan ja osin viikonloppuihin, joten päätoimiselle vahtimestarille ei ole tarvetta. Nuorisotilat ovat esimerkiksi koulukiinteistöihin verrattuna pieniä ja helposti hallittavia, joten järjestöjen ja ryhmien tilakäyttö järjestyy omatoimisesti.

Esittelijä

osastopäällikkö
Kari Naalisvaara

Lisätiedot

Merja Hovi, vastaava suunnittelija, puhelin: 310 89054
merja.hovi(a)hel.fi

23.04.2012

Kj/50

§ 433

V Sj / Vt Outi Alanko-Kahiluodon ym. valtuustoaloite työttömien liikuntamahdollisuuksien parantamisesta

Pöydälle 23.04.2012

HEL 2011-007008 T 12 03 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Hannu Hyttinen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36683
hannu.hyttinen(a)hel.fi

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäneen esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättäneen katsoa kaupunginvaltuutettu Outi Alanko-Kahiluodon aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Aloitteessa esitetään, että terveyserojen kaventamiseksi ja työttömien työkyvyn ja hyvinvoinnin ylläpitämiseksi kaupunki selvittää mahdollisuuden ottaa käyttöön työttömien liikuntapalveluihin oikeuttavan maksusitoumuksen tai liikuntakortin.

Valtuutettu Outi Alanko- Kahiluoto ja valtuutettu Yrjö Hakanen ovat tehneet aloitteen myös pitkäaikaista toimeentulotukea saavien ja työttömien aktiivipassista, joissa on esitetty myös mm. uimahallien ja kuntosalien maksutonta käyttöä . Aloitteet on tällä esityslistalla nrot 37 ja 38.

Kaupunginhallitus toteaa, että sen tarkoituksena on pitkäaikaista toimeentulotukea saavien ja työttömien aktiivipassia koskevien aloitteiden täytäntöönpanon yhteydessä kehottaa sosiaalivirastoa yhdessä muiden hallintokuntien kanssa selvittämään myös työttömien liikuntapassin ja liikuntapalveluihin oikeuttavan maksusitoumuksen käyttömahdollisuudet, siten että selvitetään nykyjärjestelmän hyödyt verrattuna aktiivipassiin sekä passin taloudelliset vaikutukset.

Kaupunginhallitus katso edellä olevan riittäväksi selvitykseksi asiassa.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Hannu Hyttinen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36683
hannu.hyttinen(a)hel.fi

Päätöshistoria

Liikuntalautakunta 06.03.2012 § 42

HEL 2011-007008 T 12 03 00

Päätös

Lautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle seuraavanlaisen lausunnon:

Liikunnan harrastaminen vaikuttaa ehkäisevästi suureen osaan suomalaisista kansantaudeista ja liikuntaan panostaminen vähentää terveydenhuollon ja sosiaalitoimen kuluja. Liikunnan merkitys sosiaalisen hyvinvoinnin edistämisessä on huomattava. Liikunta on sosiaalisista harrastuksista suosituin, sillä se tarjoaa mahdollisuuden yhdessäoloon, uusiin kokemuksiin, itsensä kehittämiseen, mielekkääseen ajankäyttöön ja yhteisölliseen vaikuttamiseen.

Liikuntatoimen tehtävänä on edistää kuntalaisten fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia. Tämän toteuttamiseksi liikuntatoimi ylläpitää erilaisia ulko- ja sisäliikuntapaikkoja sekä järjestää monipuolista ohjattua liikuntaa.

Liikuntapaikoista mm. ulkoilualueet ja –reitit, luistelu- ja palloilukentät, hiihtoladut ja valvotut uimarannat ovat maksuttomasti kaikkien käytettävissä. Viime vuosina on rakennettu myös uudenlaisia lähiliikuntapaikkoja.

Maksullisissa sisäliikuntapaikoissa (uimahallit, kuntosalit ja monitoimihallit) lapset, opiskelijat, varusmiehet, työttömät ja eläkeläiset pääsevät liikkumaan alennettuun hintaan. Näiden ryhmien pääsymaksut ovat puolet aikuisten vastaavista maksuista. Esimerkiksi liikuntaviraston uimahallien kertamaksu edellä mainituilta ryhmiltä on 2,40 eurosta 2,60 euroon sekä kuntosalien ja monitoimihallien vastaava 1,50 euroa.

Liikuntavirasto järjestää ohjattuja ryhmiä, joista lähiöliikuntaryhmät on suunnattu erityisesti jo liikunnasta syrjäytymisvaarassa oleville, syrjäytyneille tai matalan tulotason omaaville henkilöille. Näihin monipuolisiin liikuntaryhmiin voi osallistua lunastamalla 20 euron

hintaisen lähiöliikuntapassin, mikä on voimassa neljän kuukauden ajan. Liikuntaan aktivoimiseksi tarjotaan maksutonta liikuntaneuvontaa ja järjestetään kesäisin maksuttomia puistojumppia.

Liikunnan harrastamisella on positiivisia vaikutuksia kaikissa väestöryhmissä. Tämän tukemiseksi perusliikuntapalveluiden hinnat on pidetty kohtuullisella tasolla kaikissa maksuryhmissä. Uusien maksuttomien ryhmien tai alennettujen ryhmien käyttöönotto luo omalta osaltaan kaupungin nykyisessä taloudellisessa tilanteessa lisäpaineita muiden maksujen nostamiseen.

Ennen esitetyn työttömien maksusitoumuksen tai liikuntakortin käyttöönottoa tulisi yksityiskohtaisesti selvittää kuinka siihen liittyvä sosiaalitoimen kompensatiot käytetyistä palveluista tai liikuntatoimen tuottojen lasku huomioidaan tulevissa talousarviossa.

Talousnäkökulmasta on myös huomioitava, että Helsingissä on liikuntatoimen lisäksi lukuisia muita kaupunkikonserniin kuuluvia liikuntapalveluiden tuottajia (muut hallintokunnat, säätiöt ja yhtiöt). Lisäksi on syytä selvittää kuinka tällaisten uusien etuuksien käyttöön liittyvät asiat käytännössä järjestetään.

Esittelijä

liikuntajohtaja
Anssi Rauramo

Lisätiedot

Mia Savolainen, hallintosihteeri, puhelin: 310 87812
Petteri Huurre, osastopäällikkö, puhelin: 310 87791
Tarja Loikkanen-Jormakka, osastopäällikkö, puhelin: 310 87500
tarja.loikkanen(a)hel.fi

§ 434

V Sj / Vt Maija Anttilan ym. aloite Jätkäsaaren liikuntapaikoista

Pöydälle 23.04.2012

HEL 2011-007806 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Hannu Hyttinen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36683
hannu.hyttinen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Anttila Maija valtuustoaloite Kvsto 9.11.2011 asia 11
- 2 Liikuntalautakunnan esityslistateksti 27.3.2012

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäne esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättäne katsoa valtuutettu Maija Anttilan aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Aloitteessa esitetään, että kaupunki ryhtyy toimiin Ruoholahden ja tulevien Jätkäsaaren asukkaiden tarvitsemien kaupungin ylläpitämien liikuntamahdollisuuksien ja uimahallien turvaamiseksi.

Kaupunginhallitus toteaa , että Helsingin kaupunki valmistelee Jätkäsaarella sijaitsevan entisen kappaletavaravaraston, ns. Bunkkerin, tulevaa käyttöä. Liikuntalautakunta on osaltaan esittänyt liikuntakeskuksen ja mm. uimahallin sijoittamista rakennukseen. Lisäksi tällä hetkellä on vireillä Bunkkerin naapuriin tulevan Jätkäsaaren liikuntapuiston asemakaavoitus sekä liikuntapuiston yleissuunnitelman laatiminen.

Bunkkeri- rakennuksen käyttötarkoitus on tarveselvitysvaiheessa. Tilakeskus selvittää yhdessä mahdollisten käyttäjähallintokuntien kanssa rakennuksen tulevaa käyttöä. Seuraava vaihe tulee olemaan hankesuunnitelman laatiminen. Myöskin liikuntapuiston toteuttaminen tulee myös aikanaan vaatimaan hankesuunnitelman.

23.04.2012

Kj/51

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Hannu Hyttinen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36683
hannu.hyttinen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Anttila Maija valtuustoaloite Kvsto 9.11.2011 asia 11
- 2 Liikuntalautakunnan esityslistateksti 27.3.2012

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

§ 435

V Sj / Vt Silvia Modigin ym. aloite Musiikkitalon konserttien heijastamisesta Töölönlahden ulkotilaan

Pöydälle 23.04.2012

HEL 2011-008250 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Hannu Hyttinen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36683
hannu.hyttinen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Modig Silvia valtuustoaloite Kvsto 16.11.2011 asia 18
- 2 orkjk_pk-6_3-2012.pdf
- 3 Helsingin Musiikkitalon lausunto 16.3.2012

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäne esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättäne katsoa valtuutettu Silvia Modigin aloitteen loppuunkäsittelyksi.

Esittelijä

Aloitteessa esitetään, että kaupunki ryhtyisi toimenpiteisiin mahdollistaakseen konserttien kokemisen myös Musiikkitalon ulkopuolella sijaitsevassa puistossa esim. heijastamalla kuvaa ja ääntä talon ulkopuolelle sijoitettuun screeniin.

Kaupunginhallitus toteaa saatuihin lausuntoihin viitaten, että Musiikkitalon pääkäyttäjillä mukaan lukien Helsingin kaupunginorkesteri ei ole kesäaikana sellaista konserttitoimintaa, jonka varaan voitaisiin ko. ohjelmatarjontaa rakentaa. Helsingin Musiikkitalo Oy ei ole myöskään varautunut investoinneissaan kyseisen palvelun rakentamiseen.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

23.04.2012

Lisätiedot

Hannu Hyttinen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36683
hannu.hyttinen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Modig Silvia valtuustoaloite Kvsto 16.11.2011 asia 18
- 2 orkjk_pk-6_3-2012.pdf
- 3 Helsingin Musiikkitalon lausunto 16.3.2012

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

§ 436

V Sj / Vt Kauko Koskisen ym. aloite Pukinmäen Taidetalon toiminta-avustuksen korottamisesta

Pöydälle 23.04.2012

HEL 2011-008249 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Hannu Hyttinen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36683
hannu.hyttinen(a)hel.fi

Liitteet

1 Koskinen Kauko valtuustoaloite Kvsto 16.11.2011 asia 20

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäne esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättäne katsoa valtuutettu Kauko Koskisen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Aloitteessa esitetään, että Pukinmäen toiminta-avustus korotetaan muiden vastaavien taidekoulujen tasolle toiminta-avustusestämäärärahan noustessa vuonna 2012.

Vuodelle 2011 Pukinmäen taidetalon toiminta-avustusta myönnettiin 78 000 euroa. Tämän lisäksi kulttuurikeskus maksoi kulttuuripolitiikan osastopäällikön päätöksellä opetusvirastolle 3 000 euroa Pukinmäen taidetalon vuokria 30.12.2011.

Vuoden 2012 kulttuuri- ja taidelaitosten toiminta-avustuksista päätettiin kulttuuri- ja kirjastolautakunnan kokouksessa 13.12.2011. Valtuutettujen aloitteessaan esiin nostaman, kaupunginvaltuuston kulttuuri- ja kirjastolautakunnan avustuksiin myönnetyn lisämäärärahan turvin myös Pukinmäen taidetalon toiminta-avustusta nostettiin vuodelle 2012. Pukinmäen taidetalon toiminta-avustus vuodelle 2012 on 85 000 euroa.

23.04.2012

Kj/53

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Hannu Hyttinen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36683
hannu.hyttinen(a)hel.fi

Liitteet

1 Koskinen Kauko valtuustoaloite Kvsto 16.11.2011 asia 20

Päätöshistoria

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta 13.03.2012 § 45

HEL 2011-008249 T 00 00 03

Päätös

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta päätti antaa asiasta seuraavan lausunnon:

Pukinmäen alueen kulttuuripalvelujen sekä Pukinmäen taidetalon asioita koskevia toivomusponsoita, valtuustoaloitteita sekä lausuntopyyntöjä on käsitelty kulttuuri- ja kirjastolautakunnan kokouksissa vuosien 2006–2010 aikana ainakin seitsemän kertaa. Viimeksi kulttuuri- ja kirjastolautakunnasta käsiteltiin Pukinmäen taidetalon oikaisuvaatimusta toiminta-avustukseen 19.1.2010 § 9.

Taidetalon avustus nousi kulttuuri- ja kirjastolautakunnan päätöksellä 5.12.2006 § 185 vastaamaan oppilaitoksen laajentunutta toimintaa. Vuodelle 2007 avustuspääsumäärä kaksinkertaistui 55 000 euroon. Nousu oli poikkeuksellisen suuri. Vuosina 2008 ja 2009 toiminta-avustukset pysyivät samansuuruisina. Lisäksi kulttuuri- ja kirjastolautakunta myönsi kokouksessaan 8.12.2009 § 184 taidetalolle 20 467 euroa vuoden 2009 opetusviraston tilojen iltakäytön vuokrien kustannuksiin. Vuodelle 2010 Pukinmäen taidetalolle myönnettiin 55 000 euron toiminta-avustus ja lisäksi vuokra-avustusta 23 000 euroa eli yhteensä 78 000 euroa. Kokouksessaan 14.12.2010 § 181 kulttuuri- ja kirjastolautakunta myönsi Pukinmäen taidetalolle vielä 18 684 euroa vuoden 2010 opetusviraston tilojen iltakäytön vuokrien kustannuksiin.

Vuosina 2010 ja 2011 Pukinmäen taidetalon toiminta on pikemminkin supistunut tiloihin liittyvistä haasteista johtuen. Tämä ei ole vaikuttanut toiminta-avustuksen määrään, jota myönnettiin vuodelle 2011 edelleen 78 000 euroa. Opetusvirasto ilmoitti Pukinmäen taidetalon käyttäneen tilojaan vuonna 2011 enää 143 tuntia (vuonna 2010 3 813 tuntia), minkä perusteella vuoden 2011 opetusviraston tilojen iltakäytön

vuokrien kustannuksiin myönnettiin ainoastaan 972 euroa (kulttuuri- ja kirjastolautakunta 13.12.2011 § 165). Tämän lisäksi kulttuurikeskus maksoi kulttuuripolitiikan osastopäällikön päätöksellä opetusvirastolle 3 000 euroa Pukinmäen taidetalon maksamatta jääneitä vuokria 30.12.2011.

Vuoden 2012 kulttuuri- ja taidelaitosten toiminta-avustuksista päätettiin kulttuuri- ja kirjastolautakunnan kokouksessa 13.12.2011 § 166. Valtuutettujen aloitteessaan esiin nostaman, kaupunginhallituksen kulttuuri- ja kirjastolautakunnan avustuksille myöntämän lisärahan turvin Pukinmäen taidetalon toiminta-avustusta nostettiin jälleen. Pukinmäen taidetalon toiminta-avustus vuodelle 2012 on 85 000 euroa.

Vuonna 2012 kulttuuri- ja kirjastolautakunta ei enää myönnä opetustilojen iltakäyttöön erillistä avustusta. Sen sijaan kaupungin kulttuuristrategiassa on linjattu, että koulujen opetustiloja tulee olla jatkossa entistä laajemmin taiteen perusopetuksen käytössä, erityisesti keskusta-alueen ulkopuolella, ja että korvauksissa tulee noudattaa alinta vuokratasoa.

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta tukee taide- ja kulttuurilaitosten toiminta-avustusten muodossa ensisijaisesti taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän järjestämistä. Jatkossa Pukinmäen taidetalon olisikin hyvä avustushakemuksessaan perusteellisesti selvittää, minkä verran sen eri oppiaineiden opetuksesta on laajan ja minkä verran yleisen oppimäärän opetusta ja eritellä myös oppilasmäärät aineittain ja tämän jaon mukaan.

Esittelijä

vs. kulttuurijohtaja
Veikko Kunnas

Lisätiedot

Satu Silvanto, kulttuurisuunnittelija, puhelin: 310 32988
satu.silvanto(a)hel.fi

§ 437

V Sj / Vt Terhi Koulumiehen ym. aloite tukiasemien radiotaajuisen säteilyn raja-arvojen käyttöön otosta kouluissa

Pöydälle 23.04.2012

HEL 2011-009189 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Hannu Hyttinen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36683
hannu.hyttinen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Koulumies Terhi valtuustoaloite Kvsto 30.11.2011 asia 18
- 2 Opetuslautakunnan päätös 66 §

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäne esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättäne katsoa valtuutettu Terhi Koulumiehen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Aloitteessa esitetään, että Helsingin kaupunki noudattaisi päiväkodeissa ja kouluissa Euroopan parlamentin suosittamia raja-arvoja tukiasemien radiotaajuiselle säteilylle mm. siten, että lasten kännykät olisivat kouluissa suljettuina.

Kaupunginhallitus toteaa opetuslautakunnan antamaan lausuntoon viitaten, että kaupungilla ei ole toimivaltaa, jonka avulla voitaisiin rajoittaa kaupallisten matkapuhelinoperaattorien toimintaa koulujen ja päiväkotien kiinteistöissä tai niiden lähialueilla. Kaupungilla ei ole toimivaltaa myöskään toimeenpanna matkapuhelinten käyttörajoituksia säteilyolettaman perusteella mm. helsinkiläisissä kouluissa ja päiväkodeissa.

Pääosa koulujen ja päiväkotien hallinnollisesta puhelinliikenteestä tapahtuu matkapuhelimien avulla. Kouluilla ei ole ollut käytössä kiinteitä puhelinliittymiä moneen vuoteen.

Helsingin kaupungin päiväkodeissa ei ole käytössä wlan-verkkoja. Kouluissa ja oppilaitoksissa puolestaan on käytössä Cisco Systemsin valmistamia wlan-tukiasemia.

Tarkan säteilyarvotaulukon laskeminen koulukohtaisesti ilman kiinteistökohtaista tarkkaan suoritettua mittaamista on hyvin haastavaa, koska muuttuvat tekijät kuten tukiasemamalli, radiotaajuuden hallinta, antennikuvio, etäisyys, päätelaite, tilan heijastukset ja taustakohina vaikuttavat tuloksiin.

Kaupunginhallitus toteaa, että tällä hetkellä ei ole olemassa varmistettua näyttöä siitä, että WiFi laitteiden käytöstä aiheutuisi terveyshaittoja. Tähän päätelmään ovat päätyneet esimerkiksi kansallisissa selvityksissään ainakin Australia, Kanada, Espanja. Myös maailman terveysjärjestö WHO on päätenyt samaan tulokseen.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Hannu Hyttinen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36683
hannu.hyttinen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Koulumies Terhi valtuustoaloite Kvsto 30.11.2011 asia 18
- 2 Opetuslautakunnan päätös 66 §

§ 438

V Sj / Vt Juho Romakkaniemen ym. valtuustoaloite Sibeliuskonserttien järjestämisestä Sibelius-monumentilla

Pöydälle 23.04.2012

HEL 2011-009191 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Hannu Hyttinen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36683
hannu.hyttinen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 A. Juho Romakkaniemen ym. valtuustoaloite Sibeliuskonserttien järjestämisestä Sibelius-monumentilla
- 2 Helsinki-viikon säätiön lausunto Sibeliuskonserteista

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäne esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa.

Kaupunginvaltuusto päättäne katsoa valtuutettu Juho Romakkaniemen aloitteen loppuun käsittelyksi.

Esittelijä

Aloitteessa esitetään, että kaupunki selvittäisi vaihtoehtoisia mahdollisuuksia järjestää yhteistyötahojen kanssa kesäsunnuntaisin toteutettavia Sibeliuskonsertteja Sibelius-monumentilla mahdollisuuksien mukaan jo ensi kesänä.

Kaupunginhallitus toteaa saatuihin lausuntoihin viitaten, että ehdotetut Sibeliuskonsertit Sibelius-monumentilla elävöittäisivät Helsingin kesäistä kulttuurielämää ja kaupunkimiljöötä musiikin keinoin. Helsingin kulttuurikeskus ei kuitenkaan voi ottaa konserteista tuotannollista vastuuta, mutta konsertteja järjestävällä taholla on mahdollisuus hakea avustusta konserttisarjalle, jolloin kaupungin rooli on harkita avustuksen myöntämistä tapauskohtaisesti. Kaupunginorkesterin soittajisto on kesäaikaan käytettävissä vuosilomien vuoksi ainoastaan freelance-pohjalta. Helsingin Juhlaviikot toteaa lausunnossaan, että sen festivaalijankohdaksi on vakiintunut elokuun loppu- syyskuun

23.04.2012

alku. Kesäkonserttien järjestäminen on kannatettava idea, jos sopiva yhteistyötaho ja rahoitus löytyy.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Hannu Hyttinen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36683
hannu.hyttinen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 A. Juho Romakkaniemen ym. valtuustoaloite Sibeliuksen konserttien järjestämisestä Sibeliuksen monumentilla
- 2 Helsinki-viikon säätiön lausunto Sibeliuksen konserteista

Päätöshistoria

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta 13.03.2012 § 44

HEL 2011-009191 T 00 00 03

Päätös

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta päätti antaa asiasta seuraavan lausunnon:

Ehdotetut Sibeliuksen konsertit Sibeliuksen monumentilla elävöittäisivät Helsingin kesäistä kulttuurielämää. Kulttuurikeskus ei kuitenkaan ole sopiva taho hoitamaan tätä klassiseen musiikkiin kuuluvaa aluetta. Kioskimyynti ei myöskään kuulu kulttuurikeskuksen toimintaan.

Konsertit keskeisellä turistikohteella ovat sinänsä kannatettavaa toimintaa, kun oikea järjestäjä ja rahoitus löytyvät. Helsingin kulttuurikeskus ei voi ottaa konserteista tuotannollista vastuuta, mutta järjestävällä taholla, esim. Sibeliuksen-Seuralla, on mahdollisuus hakea avustusta konserttisarjalle, jolloin kaupungin rooli on harkita avustuksen myöntämistä tapauskohtaisesti.

Esittelijä

vs. kulttuurijohtaja
Veikko Kunnas

Lisätiedot

Sara Kuusi, suunnittelija, puhelin: 310 79564
sara.kuusi(a)hel.fi

Kaupunginorkesterin johtokunta 06.03.2012 § 10

HEL 2011-009191 T 00 00 03

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
http://www.hel.fi/kaupunginhallitus

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

Päätös

Kaupunginorkesterin johtokunta päätti esittää lausuntonaan seuraavaa:

Orkesteri suhtautuu myönteisesti kaikkiin kaupunkimiljöötä musiikin keinoin elävöittäviin toimenpiteisiin ja pitää Sibelius-puiston kesäkonsertteja kiinnostavana ehdotuksena. Orkesterin lakisääteisten vuosilomien vuoksi HKO:n muusikot konsertoivat kesäaikaan ainoastaan free-lance -pohjalta.

Orkesteri pitää kaupungin kulttuurikeskusta ja tapahtumayksikköä luontevina tämäntyyppisten tapahtumien tuottajina, joille kaupunginorkesteri mielellään tarjoaa asiantuntija-apua.

Esittelijä

Hallintopäällikkö
Hannu Linna

Lisätiedot

Marianna Kankare-Loikkanen, Viestintäpäällikkö, puhelin: 358931022703
marianna.kankare-loikkanen(a)hel.fi

§ 439

V Sj / Vt Sirkku Ingervon ym. aloite maksuttomasta kausi-influenssarokotuksesta kaupungin henkilöstölle

Pöydälle 23.04.2012

HEL 2011-009197 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Leena Mickwitz, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36054
leena.mickwitz(a)hel.fi

Liitteet

1 Vt Sirkku Ingervon valtuustoaloite 30.11.2011 asia 22

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäne esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättäne katsoa vt Sirkku Ingervon aloitteen loppuunkäsittelyksi.

Esittelijä

Aloitteessa esitetään kausi-influenssarokotusten tarjoamista maksutta kaupungin henkilöstölle. Aloitteessa katsotaan, että näin menetellen kaupungille säästäisi merkittävästi sijaiskustannuksissa.

Henkilöstökeskuksen lausunnossa kerrotaan, että kaupunki tarjoaa maksuttoman kausi-influenssarokotuksen kaikille potilas- ja hoivatyötä tekeville terveydenhoidon ja sosiaalihuollon työntekijöille. Lisäksi tiettyjen sairauksien perusteella riskiryhmiin kuuluvilla henkilöillä on oikeus saada maksuton kausi-influenssarokotus omilla terveysasemillaan. Henkilöstökeskus arvioi, että koko henkilöstön rokottamisella ei todennäköisesti saavutettaisi aloitteessa mainittuja säästöjä. Tämä johtuu siitä, että kausi-influenssarokotus ei suojaa tavalliselta, flunssaa ja nuhakuumetta aiheuttavalta virukselta, joka kuitenkin aiheuttaa suurimman osan poissaoloista.

Esittelijä

kaupunginjohtaja

23.04.2012

Jussi Pajunen

Lisätiedot

Leena Mickwitz, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36054
leena.mickwitz(a)hel.fi

Liitteet

1 Vt Sirkku Ingervon valtuustoaloite 30.11.2011 asia 22

Päätöshistoria

HEL 2011-009197 T 00 00 03

Henkilöstökeskukselta on pyydetty kirjallista lausuntoa koskien mahdollisuutta tarjota vuosittain koko Helsingin kaupungin henkilöstölle maksuton kausi-influenssarokotus. Aloitteen mukaan kausi-influenssaan liittyvät säästöt olisivat mittavat, jos kaikilla kaupungin työntekijöillä olisi mahdollisuus saada rokote.

Nykytila

Tällä hetkellä kaupunki tarjoaa maksuttoman kausi-influenssarokotuksen kaikille potilas- ja hoivatyötä tekeville terveyden- ja sosiaalihuollon työntekijöille. Lisäksi niillä henkilöillä, jotka kuuluvat sairastamansa pitkäaikaissairauden (esim. diabetes, astma, sydän- ja verisuonisairaus) perusteella riskiryhmään, on oikeus saada maksuton kausi-influenssarokotus vuosittain omalla terveysasemalla.

On arvioitu, että kausi-influenssaan sairastuu epidemian aikana noin 5 - 10 % väestöstä. Kausi-influenssarokote suojaa vain kyseiseltä influenssalta, ei tavallista flunssaa tai nuhakuumetta aiheuttavalta virukselta, jonka tiedetään aiheuttavan suurimman osan poissaoloista. Tästä syystä koko henkilöstön rokottamisella ei todennäköisesti saavutettaisi aloitteessa esitettyä kausi-influenssaan liittyvää säästöä.

Lopuksi

Koska kaupunki työnantajana tarjoaa maksuttoman influenssarokotuksen suurelle osalle henkilöstöä sekä kaupungin terveyskeskus sairauden vuoksi riskiryhmiin kuuluville, henkilöstökeskus katsoo, ettei aloite aiheuta enempiä toimenpiteitä.

Lisätiedot

Kare Anna, työmarkkinalakimies, puhelin: 310 37957
anna.kare(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

§ 440

**V Sj / Vt Mirka Vainikan ym. valtuustoaloite lasten ja nuorten
terveystottumuksien selvittämisestä**

Pöydälle 23.04.2012

HEL 2011-009198 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Hannu Hyttinen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36683
hannu.hyttinen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Vainikka Mirka valtuustoaloite 30.11.2011 asia 24
- 2 Opetuslautakunnan päätös 51 §

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäne esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättäne katsoa valtuutettu Maija Anttilan aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Aloitteessa esitetään, että kouluterveyskyselyn laajentamisen suunnittelu aloitetaan yhteistyössä Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen kanssa ja että kyselyn laajentamista kokeillaan Helsingissä varhaisemmilla vuosiluokilla mahdollisimman pian.

Kaupunginhallitus toteaa, että kouluterveyskysely on tehty Helsingissä vuodesta 1996 alkaen joka toinen vuosi peruskoulujen 8. ja 9. luokkien oppilaille ja lukioiden 1. ja 2. vuoden opiskelijoille. Toisen asteen ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijoille kysely on tehty vuosina 2008 ja 2010. Kouluterveyskyselyä ei Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen ilmoituksen mukaan tehdä vuonna 2012, vaan se tehdään seuraavan kerran koko maassa vuonna 2013. Samalla kyselyä uudistetaan.

Kouluterveyskyselyn vahvuus on ollut sen säännöllisyys ja se, että kyselyä ja tulosten raportointia on jatkuvasti kehitetty. Kyselyn avulla on

saatu trenditiedot kuntien eri hallintokunnille nuorten elin- ja kouluoloista, terveydestä, terveystottumuksista sekä oppilas- ja opiskelijahuollosta.

Helsingin terveystieteiden keskuksen koulu- ja opiskeluterveydenhuolto hyödyntää myös kouluterveyskyselyn tuloksia toimintansa suuntaamisessa. Kyselyllä kerätään tietoa nuorten elinoloista, kouluoloista, terveydestä, terveystottumuksista sekä oppilas- ja opiskelijahuollosta. Alakouluikäisille ja heidän vanhemmilleen on tavanomaisen palvelutarjonnan lisäksi kehitetty suunnattua terveysneuvontaa koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa. Suunnatun terveysneuvonnan toimintoja ovat mm. neuvokas perhe -menetelmä, liikunta- ja painonhallintaryhmät ja savuton ala-aste.

Opetusvirasto on lisäksi käyttänyt ala-asteiden kouluissa ja yhtenäisissä peruskouluissa laajasti myös opetushallituksen nettisivuilla (www10.edu.fi/hyvinvointiprofiili) ylläpidettävää Hyvinvointiprofiilia, jossa on kyselylomake 4.–9.-luokkalaisille. Hyvinvointiprofiilin tietoja voi käyttää koulun kehittämisessä ja oppilashuoltotyössä, mutta myös esimerkiksi terveystiedon oppisisältöjen paikallisena ja ajankohtaisena lähtökohtana. Hyvinvointiprofiili on koulun itsearviointiväline.

Opetusvirasto on käyttänyt viime vuosina tätä kyselyä 4.-6.-luokkalaisten hyvinvoinnin mittarina mm. Tupassa. Hyvinvointiprofiilissa on kysymyksiä myös tätä vanhemmille oppilaille, mutta näitten oppilaitten hyvinvoinnin selvittämiseen on Helsingissä käytetty Kouluterveyskyselyä. Hyvinvointikyselyn käyttö on maksutuonta, ja se voidaan tehdä koska tahansa. Kysely kaipaa lähiaikoina uudistamista.

Kaupunginhallitus toteaa saatujen lausuntoihin perustuen, että mittareiden valinta- ja kehittelytyö siirretään seuraavan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman valmistelun yhteyteen. Lasten ja nuorten hyvinvointi ja sen mittaaminen on tärkeää kaikille Helsingin kaupungin hallintokunnille ja on tärkeää, että kouluterveyskyselyä käytetään jatkossakin lasten hyvinvoinnin mittarina.

Lisäksi kaupunginhallitus toteaa, että on tärkeää, että mittarit ovat toimivia ja ajantasaisia. Lisäksi olisi hyvä, mikäli mittarit olisivat avoimesti käytettäviä, maksuttomia tai edullisia ja tulokset saataisiin käyttöön viivytyksettä. Kaupunginhallitus pitää tärkeänä, että kouluterveyskyselyä käytetään jatkossakin lasten hyvinvoinnin mittarina. Samalla täydentävänä menetelmänä voidaan kehittää em. hyvinvointiprofiilia.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Hannu Hyttinen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36683
hannu.hyttinen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Vainikka Mirka valtuustoaloite 30.11.2011 asia 24
- 2 Opetuslautakunnan päätös 51 §

Päätöshistoria

Opetuslautakunta 20.03.2012 § 35

HEL 2011-009198 T 00 00 03

Päätös

Opetuslautakunta päätti palauttaa asian uudelleen valmisteltavaksi.

Käsittely

20.03.2012 Palautettiin

Keskustelu.

Puheenjohtaja Aaltio ehdotti jäsen Virkkusen kannattamana, että asia palautetaan uudelleen valmisteltavaksi.

Suoritetussa äänestyksessä puheenjohtaja Aaltion palautusehdotuksen puolesta äänesti 7 jäsentä (Björnberg-Enckell, Gorschkow-Salonranta, Kouvo, Leoni, Nordman, Virkkunen, Aaltio) ja asian käsittelyn jatkamisen puolesta 4 jäsentä (Mäkisalo, Laiho, Rydman, Kinkku).

Hyväksyttiin puheenjohtaja Aaltion ehdotus äänin 7-4.

Esittelijä

opetustoimen johtaja
Rauno Jarnila

Lisätiedot

Vesa Nevalainen, oppilashuollon päällikkö, puhelin: 310 86214
vesa.nevalainen(a)hel.fi

Terveyslautakunta 06.03.2012 § 53

HEL 2011-009198 T 00 00 03

Päätös

Terveyslautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle aloitteesta seuraavan, esittelijän ehdotuksen mukaisen lausunnon:

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

"Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) toteuttaa 8. ja 9. luokkien sekä lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijoille kouluterveyskyselyn. Kyselyllä kerätään tietoa nuorten elinoloista, kouluoloista, terveydestä, terveystottumuksista sekä oppilas- ja opiskelijahuollosta. Helsingin kaupunki on ollut mukana valtakunnallisessa kouluterveyskyselyssä vuodesta 1996 alkaen ja tiedot on kerätty kahden vuoden välein, viimeksi vuonna 2010. Seuraava kouluterveyskysely toteutetaan poikkeuksellisesti vasta ensi vuonna, 2013. Helsingin terveyskeskuksen koulu- ja opiskeluterveydenhuolto hyödyntää kouluterveyskyselyn tuloksia toimintansa suuntaamisessa.

Koulu- ja opiskeluterveydenhuoltoyksikön saaman tiedon mukaan THL:n Lapset, nuoret ja perheet -osastolla on käyty keskustelua tarpeesta laajentaa kouluterveyskysely alaluokille. Toistaiseksi THL:llä ei ole laajentamisesta tarkempaa suunnitelmaa tai aikataulua eikä laajentamiseen tarvittavia resursseja. THL:n arvion mukaan alaluokille suunnatun kouluterveyskyselyn pilotointi voisi käynnistyä aikaisintaan vuonna 2014.

Vaikka alakouluikäisille ei ole kouluterveyskyselyjärjestelmää, saa Helsingin koulu- ja opiskeluterveydenhuolto tietoa alakoululaisten terveydestä ja hyvinvoinnista tekemällä lapsille vuosittaiset terveystarkastukset, ottamalla vanhemmat aktiivisesti mukaan lasten terveyden ja hyvinvoinnin seurantaan ja toimimalla yhteistyössä oppilashuoltoryhmissä.

Saadun tiedon perustella alakouluikäisille ja heidän vanhemmilleen on tavanomaisen palvelutarjonnan lisäksi kehitetty suunnattua terveysneuvontaa koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa. Suunnatun terveysneuvonnan toimintoja ovat mm. neuvokas perhe -menetelmä, liikunta- ja painonhallintaryhmät ja savuton ala-aste.

Neuvokas perhe -menetelmä kohdistuu lapsiperheiden liikunta- ja ravitsemusohjauksen. Siinä autetaan ylläpitämään ja edistämään lapsiperheiden hyviä liikunta- ja ruokatottumuksia sekä ehkäisemään ylipainoa. Menetelmä on otettu käyttöön Helsingin kouluterveydenhuollossa 2012.

Kouluterveydenhuollon yksikössä aloitettiin vuonna 2007 liikunta- ja painonhallinnan ryhmätoiminta ylipainoisten lasten painonhallinnan tukemiseksi. Tavoitteena on tukea perheitä omaksumaankin liikunnallinen elämäntapa, hyvä arkirytmii ja paremmat valinnat ravitsemuksessa. Tärkeäksi tekijäksi painonhallinnassa on todettu jatkuvuus perheen oman kouluterveydenhoitajan ja lääkärin kanssa. Tänä vuonna liikunta- ja painonhallintaryhmiä ryhmiä järjestetään yhteensä neljä.

Savuton Helsinki -ohjelman osana on luotu toimintamalli, Savuton ala-aste, tupakoimattomuuden tukemiseen vuosiluokilla 1-6. Toimintamallin mukaan tupakoimattomuuden tukeminen huomioidaan monipuolisesti koulun arjessa. Tavoitteena on, että kouluuyhteisö ja -ympäristö ovat savuttomia ja siten tukevat terveyttä.

Terveyskeskus suhtautuu lähtökohtaisesti kouluterveyskyselyyn laajentamiseen ala-asteelle ja sen mahdolliseen pilotointiin myönteisesti. On kuitenkin huomattava, että THL laskuttaa palveluistaan ja niin myös kouluterveyskyselystä ja sen laajentamisesta. Ennen päätöksiä laajennetun kyselyn käyttöönotosta täytyy olla tieto sekä kyselyn laajentamisesta aiheutuvista lisäkustannuksista että lisäkustannuksilla saatavista hyödyistä.

Terveyslautakunta toteaa, että kouluterveyskysely on tärkeä lasten ja nuorten terveyttä, hyvinvointia ja koulunkäyntiä mittaava kysely, joka säännöllisesti toistettuna se antaa arvokasta tietoa lasten, nuorten ja heidän perheidensä terveyden ja hyvinvoinnin edistämistyöhön päätöksenteon taustaksi ja tueksi kunnissa. Terveyslautakunta kannattaa periaatteessa kyselyn laajentamista nuorempiin ikäluokkiin, mutta lopulliset kannanotot laajentamiseen ovat mahdollisia vasta, kun aiheutuvat kustannukset ovat tiedossa. Terveyskeskus seuraa kouluterveyskyselystä tehtäviä valtakunnan tason päätöksiä.

Terveysvaikutusten arviointi

Lasten kasvun, kehityksen ja hyvinvoinnin muutoksia on seurattava monipuolisesti. Lasten ja heidän perheidensä ongelmien varhainen tunnistaminen ja niihin puuttuminen ovat keskeisiä toimia kunnan peruspalveluissa. Kouluterveyskysely on yksi käytössä oleva mittaristo, jonka avulla saadaan tarpeellista tietoa lasten ja heidän perheidensä elintapojen, terveystottumuksien, elin- ja kouluympäristön tilasta.

Kouluterveyskyselyn tuloksia voidaan hyödyntää monella tasolla. Tulokset auttavat suuntaamaan oppilas- ja opiskelijahuoltotyötä. Kouluterveystuloksia on hyvä käsitellä myös nuorten kanssa, esimerkiksi terveystiedon tunneilla ja terveystarkastuksissa. Lisäksi tuloksia voidaan käydä läpi vanhempainilloissa ja tarpeen mukaan myös kouluuyhteisön ulkopuolisten tahojen, kuten nuorisotoimen, poliisin tai muun vastaavan kanssa.”

Käsittely

06.03.2012 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Merkittiin, että esittelijä korjasi kokouksessa lausuntoehdotuksestaan seuraavan tekniseluontoisen virheen: Lausunnon viimeisen kappaleen toiseksi viimeinen virke ennen terveysvaikutusten arviointia tulee

kuulua: "Terveyslautakunta kannattaa periaatteessa kyselyn laajentamista nuorempiin ikäluokkiin, mutta lopulliset kannanotot laajentamiseen ovat mahdollisia vasta, kun aiheutuvat kustannukset ovat tiedossa."

Esittelijä

toimitusjohtaja
Matti Toivola

Lisätiedot

Marketta Kupiainen, hallintoylihoitaja, puhelin: 310 42348
marketta.kupiainen(a)hel.fi

§ 441

V Sj / Vt Terhi Mäen ym. aloite tukitoimintoja toteuttavien tuuraajapoolien käyttöönoton selvittämisestä

Pöydälle 23.04.2012

HEL 2011-009193 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Leena Mickwitz, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36054
leena.mickwitz(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Vt Terhi Mäen valtuustoaloite 30.11.2011 asia 23
- 2 Henkilöstökeskuksen lausunto

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäne esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättäne katsoa vt Terhi Mäen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Aloitteessa esitetään, että sosiaalivirastoon ja terveyskeskukseen perustetaan ns. tuuraajapoolit, joihin palkataan henkilökuntaa vakituisiin työsuhteisiin, sijaistamaan äkillisissä sairaustapauksissa ja myös pidempiaikaisissa poissaoloissa. Järjestely vähentäisi henkilöstön kuormitusta ja auttaisi työn suunnittelussa.

Henkilöstökeskuksen lausunnossa on selvitetty sosiaalivirastossa ja terveyskeskuksessa käytössä olevia järjestelyjä. Molemmissa virastoissa on käytössä varahenkilöjärjestelmä. Sosiaalivirastossa on varahenkilöstön vakansseja yli kaksisataa, terveyskeskuksessa noin kolmesataa. Tämän lisäksi molemmat virastot palkkaavat sijaisia Seure Oy:ltä ja jonkin verran myös muita kanavia käyttäen. Virastot pitävät nykyjärjestelmää riittävänä ottaen vielä huomioon, että varahenkilöjärjestelmää pyritään kehittämään ja varahenkilöiden määrää voidaan lisätä tarvittaessa.

23.04.2012

Kj/58

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Leena Mickwitz, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36054
leena.mickwitz(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Vt Terhi Mäen valtuustoaloite 30.11.2011 asia 23
- 2 Henkilöstökeskuksen lausunto

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

§ 442

V Toukolan tonttien 23100/61 ja 74 asemakaavan muuttaminen (nro 12051)

HEL 2011-001279 T 10 03 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättäneen hyväksyä 23. kaupunginosan (Toukola, Arabianranta) korttelin nro 23100 tonttien nro 61 ja 74 asemakaavan muutoksen kaupunkisuunnitteluviraston asemakaavaosaston 28.4.2011 päivätyn piirustuksen nro 12051 mukaisena.

Käsittely

Esteelliset: Tarja Kantola, Laura Rissanen

Hylkäysehdotus:

Outi Ojala: Hylätään esitys eli tontin 23100/74 lamellitalon korotus 12-kerroksiseksi.

Hylkäysehdotusta ei kannatettu, joten se raukesi. Outi Ojala jätti asiaan hylkäysehdotuksensa mukaisen eriävän mielipiteen.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Hannu Penttilä

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36024
tanja.sippola-alho(a)hel.fi
Vartiainen Paula, kaavoitussihteeri, puhelin: 310 36045
paula.vartiainen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Asemakaavan muutosehdotuksen nro 12051 kartta, päivätty 28.4.2011
- 2 Asemakaavan muutosehdotuksen nro 12051 selostus, päivätty 28.4.2011 (päivitetty kokouksen 13.9.2011 mukaiseksi)
- 3 Havainnekuva
- 4 Aluejulkisivu Toukorannan rantapuistoon
- 5 Näkymä puistosta
- 6 Vuorovaikutusraportti Kvstoon
- 7 Päätöshistoria ennen 13.9.2011

Otteet

Ote

Uudenmaan elinkeino-, liikenne-

Otteen liitteet

Kunnallisvalitus, yleiskaavan,

ja ympäristökeskus

asemakaavan,
rakennusjärjestyksen
hyväksyminen
Esitysteksti
Liite 1
Liite 2
Liite 6
Liite 7

Helen Sähköverkko Oy
Helsingin seudun
ympäristöpalvelut -kuntayhtymä

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäneen esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättäneen hyväksyä 23. kaupunginosan (Toukola, Arabianranta) korttelin nro 23100 tonttien nro 61 ja 74 asemakaavan muutoksen kaupunkisuunnitteluviraston asemakaavaosaston 28.4.2011 päivätyn piirustuksen nro 12051 mukaisena.

Tiivistelmä

Tontit sijaitsevat Arabianrannassa Berliininkadun ja Lontoonkadun varrella.

Asemakaavan muutoksen tavoitteena on edistää korkealaatuisen asuntoarkkitehtuurin toteutumista Arabianrantaan ja saada tonteille järjestetyn arkkitehtuurikilpailun voittanut ehdotus toteutumaan. Asemakaavan muutos mahdollistaa tontin 23100/61 toisen pistetalon toteuttamisen 5-kerroksisena ja tontin 23100/74 lamellitalon korkean osan toteuttamisen 12-kerroksisena. Asemakaavan muutoksessa tonttien yhteenlaskettu rakennusoikeus kasvaa 1 750 k-m²:llä ja on muutoksen jälkeen yhteensä 7 900 k-m².

Esittelijä

Lähtökohdat

Kaavatilanne

Helsingin yleiskaava 2002:ssa (kaupunginvaltuusto 26.11.2003, tullut kaava-alueella voimaan 23.12.2004) alue on kerrostalovaltaista aluetta (asuminen, toimitila). Nyt laadittu asemakaavan muutos on yleiskaavan mukainen.

Alueella voimassa oleva asemakaava (nro 11881) on hyväksytty vuonna 2009. Kaavan mukaan alue on asuinkerrostalojen korttelialuetta, jonka yhteenlaskettu rakennusoikeus on 6 150 k-m².

Maanomistus

Tontit omistaa Helsingin seurakuntayhtymä.

Alueen yleiskuvaus

Alue on osa rakenteilla olevaa asuinaluetta. Sen välittömässä tuntumassa sijaitsevat rakennusviraston konevarikko, Arabian peruskoulu ja laaja Toukolan rantapuisto. Lähistöllä sijaitsee Arabian kauppakeskus, jossa on päivittäistavaramyymälöiden lisäksi erikoisliikkeitä.

Muut suunnitelmat

Helsingin seurakuntayhtymä järjesti vuonna 2008 tonteista arkkitehtuurikutsukilpailun, jonka voitti Arkkitehtitoimisto JKMM Oy ehdotuksellaan "SÄRMÄ". Voittanut ehdotus oli veistosmaisista rakennuskappaleista muodostuva komea kokonaisuus, jossa rakennusten muotoilulla oli saavutettu sekä tilallisesti mielenkiintoinen ympäristö että onnistuttu avaamaan kaikista asunnoista hyvät näkymät ympäröivään maisemaan. Arviointiryhmä esitti ehdotuksen "SÄRMÄ" valitsemista jatkosuunnittelun ja toteutuksen pohjaksi edellyttäen kuitenkin, että ehdotus saatetaan teknisesti ja taloudellisesti toteutuskelpoiseksi.

Asemakaavan muutoksen sisältö

Yleisperustelu ja -kuvaus

Asemakaavan muutokseen on ryhdytty, koska asuinrakennusten jatkosuunnittelussa ei saavutettu paloteknisesti ja taloudellisesti toteuttamiskelpoista ratkaisua riittävän tornimaisen rakennuksen rakentamiseksi.

Tontilla 74 sijaitsevan rakennuksen torniosan korottaminen lisää komean arkkitehtonisen kokonaisuuden kaupunkikuvallista voimaa. Ratkaisu on Toukorannan kaava-alueen periaatteita tukeva.

Kaava-alueen kokonaiskerrosalan kasvattaminen mahdollistaa hankkeen toteuttamisen korkealaatuisesta arkkitehtuurista tinkimättä.

Asuinrakennusten korttelialueet (AK)

Asemakaavan muutos mahdollistaa tontilla 74 sijaitsevan rakennuksen torniosan toteuttamisen 12-kerroksisena ja tontilla 61 sijaitsevan luoteenpuoleisen rakennuksen toteuttamisen 5-kerroksisena. Toukolan

rantapuiston puoleinen pistetalo säilyy voimassa olevan asemakaavan mukaisesti 4-kerroksisena, mutta sen rakennusoikeutta kasvatetaan ja sen rakennusalueen rajaa siirretään lounaaseen.

Tonttien rakennusoikeus kasvaa 1 750 k-m²:llä ja on muutoksen jälkeen yhteensä 7 900 k-m².

Asemakaavan mukaan rakennuksen kahdessa alimmassa kerroksessa saa olla liiketiloja ja julkisia palvelutiloja sekä kunnallistekniikkaa palvelevia tiloja. Ullakkokerrokseen tai ylimpään kerrokseen on jokaiselle tontille rakennettava sauna ja monikäyttötila asukkaiden käyttöön. Ne saadaan rakentaa asemakaavakarttaan merkityn rakennusoikeuden lisäksi. Harraste- kokoontumis- ja muita vastaavia yhteistiloja on rakennettava 1,5 % tontin kerrosalasta.

Kaavamuutoksen aiheuttamat muutokset tonteille osoitettavien pysäköintipaikkojen lukumäärään ovat vähäiset ja uudet autopaikat on toteuttavissa läheisillä LPA-tonteilla.

Kaava-alue liitetään rakennettuihin teknisen huollon verkkoihin.

Asemakaavan muutoksen vaikutukset

Toukorannan suurkanneleiden ja rantapuiston rajalla on korkeiden pistetalojen rivistö, jossa tornimaiset rakennukset tasavälein merkitsevät puiston ja rakennetun alueen rajan. Niillä on tärkeä tehtävä kaukomaisemassa kaupunkikuvallisina korostuksina ja maisemallisina elementteinä. Asemakaavan mahdollistama 12-kerroksinen torniosa korostaa näitä tavoitteita. Muita torneja hieman korkeampana rakennus luo selkeän päätteen Toukorannan korkeiden talojen rivistölle.

Tontilla 61 sijaitsevan luoteenpuoleisen rakennuksen korottaminen 5-kerroksiseksi korostaa sen suhdetta muihin suurkanneleiden rakennuksiin ja se istuu entistä paremmin niiden muodostamaan kokonaisuuteen.

Toukorannan tornimaisten rakennusten korkeus on määräytynyt 8-kerroksiseksi, jotta niihin ei tarvitsisi rakentaa kahta erillistä palo-osastoitua porrasyhteyttä. Rakennuksen torniosan korottaminen kahdeksasta kahteentoista tekee tämän porrasyhteyden toteuttamisen taloudellisesti mahdolliseksi.

Suunnittelun vaiheet ja vuorovaikutus

Tonttien omistaja on 14.12.2010 hakenut asemakaavan muuttamista siten, että tontin 61 rakennuksia korotettaisiin yhdellä kerroksella ja tontin 74 rakennuksen torniosaa 12-kerroksiseksi. Muutokset lisäisivät rakennusten taloudellisuutta ja toteutuskelpoisuutta sekä parantaisivat niiden arkkitehtonista ilmettä.

Vireilletulosta on ilmoitettu osallisille kaupunkisuunnitteluviraston asemakaavaosaston kirjeellä, jonka mukana lähetettiin osallistumis- ja arviointisuunnitelma (päivätty 15.2.2011). Vireilletulosta ilmoitettiin myös vuoden 2011 kaavoituskatsauksessa.

Osallistuminen ja vuorovaikutus on järjestetty osallistumis- ja arviointisuunnitelman mukaisesti.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma sekä asemakaavan muutosluonnos ovat olleet nähtävänä kaupunkisuunnitteluvirastossa ja kaupungin ilmoitustaululla 28.2.–18.3.2011 ja viraston internetsivuilla. Asemakaavan muutosluonnoksesta ei esitetty mielipiteitä.

Viranomaisyhteistyö

Kaavamuutoksen valmistelun yhteydessä on tehty viranomaistyötä rakennusvalvontaviraston, rakennusviraston, HSY Veden ja ympäristökeskuksen kanssa.

Ehdotuksen nähtävillä olo, muistutukset ja lausunnot

Ehdotus on ollut julkisesti nähtävänä 20.5.–20.6.2011, mistä on ilmoitettu maankäyttö- ja rakennusasetuksessa säädetyllä tavalla. Ehdotusta vastaan on tehty kaksi muistutusta.

Ehdotuksesta ovat antaneet lausuntonsa kiinteistölautakunta, pelastuslautakunta, yleisten töiden lautakunta, ympäristölautakunta, Helsingin Energia -liikelaitos ja Helen Sähköverkko Oy sekä Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä.

Muistutukset

Muistutuksissa vastustetaan asemakaavan muutoksen mahdollistamaa kerrosten lisäystä. Erityisesti vastustetaan tontilla 74 sijaitsevan kerrostalon korottamista 8-kerroksisesta 12-kerroksiseksi ja ollaan huolissaan korottamisen vaikutuksista maisemaan, naapuritalojen näkymiin ja autopaikkojen määrään sekä käytettävissä olevien viheralueiden kokoon. Lisäksi muistutuksissa pohditaan kaavamuutoksen aiheuttamia seurauksia muiden samankaltaisten tonttien rakennusoikeuteen.

Muistutusten vastineessa on todettu, että kaavamuutoksen mukainen ratkaisu on Toukorannan kaava-alueen periaatteita noudattava. Kerrosluvun kasvattamisen vaikutukset naapuritalojen näkymiin ovat vähäiset. Rakennusoikeuden lisäyksellä ei ole vaikutuksia naapuritalojen käytössä olevien autopaikkojen määrään eikä käytössä olevien viheralueiden kokoon. Rakentamattomille tonteille ei ole vireillä asemakaavan muutoksia.

Lausunnot

Ympäristölautakunnalla, pelastuslautakunnalla sekä Helsingin Energia-liikelaitoksella ja Helen Sähköverkko Oy:llä ei ole huomautettavaa asemakaavan muutosehdotuksesta. Yleisten töiden lautakunta puoltaa muutosehdotuksen hyväksymistä.

Kiinteistölautakunta toteaa, että rakennusoikeuden huomattavan lisääntymisen johdosta asiasta tulee käydä maapoliittiset sopimusneuvottelut kaupungin kanssa ja sopia uusien autopaikkojen sijoittumisesta Arabian Palvelu Oy:n kanssa. Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä huomauttaa vesijohtoverkon riittämättömästä painetasosta ja sen vaikutuksista tornirakennuksen teknisiin ratkaisuihin.

Asemakaavan muutosehdotusta ei ole tarvetta muuttaa lausuntojen ja muistutusten johdosta. Kaavaselostukseen on Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä lausunnon johdosta lisätty maininta, että rakennus tulee varustaa kiinteistökohtaisella paineenkorotuksella.

Muistutukset, lausunnot ja vastineet niihin on selostettu yksityiskohtaisemmin vuorovaikutusraportissa.

Kaupunginhallitus toteaa lopuksi, että se hyväksyi 26.3.2012 Helsingin seurakuntayhtymän kanssa ehdollisesti 19.3.2012 allekirjoitetun maankäyttösopimuksen.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Hannu Penttilä

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36024
tanja.sippola-alho(a)hel.fi
Vartiainen Paula, kaavoitussihteeri, puhelin: 310 36045
paula.vartiainen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Asemakaavan muutosehdotuksen nro 12051 kartta, päivätty 28.4.2011
- 2 Asemakaavan muutosehdotuksen nro 12051 selostus, päivätty 28.4.2011 (päivitetty kokouksen 13.9.2011 mukaiseksi)
- 3 Havainnekuva
- 4 Aluejulkisivu Toukorannan rantapuistoon
- 5 Näkymä puistosta
- 6 Vuorovaikutusraportti Kvstoon
- 7 Päätöshistoria ennen 13.9.2011

Oheismateriaali

- 1 Maankäyttösopimus
- 2 Ilmakuva

Otteet

Ote

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Otteen liitteet

Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen
Esitysteksti
Liite 1
Liite 2
Liite 6
Liite 7

Helen Sähköverkko Oy
Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä

Tiedoksi

Kaupunkisuunnittelulautakunta
Kiinteistölautakunta
Rakennuslautakunta
Pelastuslautakunta
Yleisten töiden lautakunta
Ympäristölautakunta
Helsingin Energia -liikelaitos

Päätöshistoria

Kaupunkisuunnittelulautakunta 13.09.2011 § 297

HEL 2011-001279 T 10 03 03

Ksv 0944_6, Berliininkatu, Lontoonkatu, karttaruutu H4

Päätös

Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti lähettää 28.4.2011 päivätyn 23. kaupunginosan (Toukola) korttelin 23100 tonttien 61 ja 74 asemakaavan muutosehdotuksen nro 12051 kaupunginhallitukselle puoltaen sen hyväksymistä ja esittää etteivät tehdyt muistutukset ja annetut lausunnot anna aiheita muihin toimenpiteisiin.

Lautakunta päätti täydentää asemakaavan muutosehdotuksen selostusta seuraavasti:

- asemakaavaselostukseen on lisätty maininta 12-kerroksinen rakennuksen kiinteistökohtaisesta paineenkorotuksesta.

23.04.2012

Samalla lautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle, ettei kaavan muutosehdotusta aseteta uudelleen nähtäville.

Lisäksi lautakunta päätti antaa vuorovaikutusraportista ilmenevät vastaukset kaupungin perusteltuna kannanottona tehtyihin muistutuksiin.

Päätösjakelu:

- kaupunginhallitus
- hallintokeskus (Kaj:n rooteli/Vartiainen)

Käsittely

13.09.2011 Ehdotuksen mukaan

Esteelliset: Soininvaara Osmo

Soininvaara poistui kokoushuoneesta asian käsittelyn ajaksi.

Esittelijä

asemakaavapäällikkö
Olavi Veltheim

Lisätiedot

Ulla Kuitunen, arkkitehti, puhelin: 310 37443
ulla.kuitunen(a)hel.fi
Iivonen Johanna, liikenneinsinööri, liikennesuunnittelu, puhelin: 310 37137
johanna.iivonen(a)hel.fi

§ 443

V Haagan kortteleiden 29005 - 29008, tonttien 29009/1 - 4, kortteleiden 29012 - 29014 ym. alueiden (Isonnevan alue) asemakaavan muuttaminen (nro 11938)

Pöydälle 23.04.2012

HEL 2011-007019 T 10 03 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Esteelliset: Arto Bryggare, Johanna Sumuvuori, Minerva Krohn, Sami Sarvilinna

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Hannu Penttilä

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36024
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Asemakaavan muutosehdotuksen nro 11938 kartta, päivätty 10.12.2009, muutettu 7.4.2011 ja 28.2.2012
- 2 Asemakaavan muutosehdotuksen nro 11938 selostus, päivätty 10.12.2009, muutettu 7.4.2011 ja 28.2.2012, päivitetty Kslk:n päätöksen 28.2.2012 mukaiseksi
- 3 Havainnekuva
- 4 Vuorovaikutusraportti 28.2.2012 ja keskustelutilaisuuksien 17.1.2007 ja 23.4.2008 muistiot
- 5 Päätöshistoria ennen 28.2.2012

Otteet

Ote

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Otteen liitteet

Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen
Esitysteksti
Liite 1
Liite 2
Liite 4
Liite 5

Helen Sähköverkko Oy

Helsingin seudun
ympäristöpalvelut -kuntayhtymä
Mielipiteen esittäjä

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto päättäneen esittää kaupunginhallitukselle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättäneen hyväksyä 29. kaupunginosan (Haaga, Etelä-Haaga) kortteleiden nro 29005–29008, korttelin nro 29009 tonttien nro 1–4, kortteleiden nro 29012–29014, korttelin nro 29026 tontin nro 7, korttelin nro 29075 tonttien nro 1 ja 4–9, kortteleiden nro 29076, 29077, 29079, 29091 ja 29093–29096, korttelin nro 29100 tonttien nro 1 ja 2 sekä virkistys-, urheilu-, katu- ja liikennealueiden sekä yleisen pysäköintialueen asemakaavan muutoksen kaupunkisuunnitteluviraston asemakaavaosaston 10.12.2009 päivätyn ja 7.4.2011 ja 28.2.2012 muutetun piirustuksen nro 11938 mukaisena.

Tiivistelmä

Alue sijaitsee Etelä-Haagassa Vihdintien itäpuolella ja se käsittää Haaganpuiston ympäristöineen. Aluetta rajoittavat mm. Isonnevantie osittain, Kylätie, Steniuksentie, Ristolantie, Talontie, Vihdintie ja Riistavuorenpuisto.

Isonnevan alueelle osoitetaan haagalaiseen miljööseen soveltuvaa täydentävää asuntorakentamista Eliel Saarisen tien, Isonnevantien ja Vihdintien varsille nykyisin rakentamattomille alueille sekä osittain nykyisen Haagan urheilukentän kohdalle. Urheilukentälle osoitetaan matalia pieniä asuinrakennuksia ("Pikku-Haaga") muistumana Haagan huvilayhdyskunnan aikaisesta rakennuskannasta. Uutta asuntokerrosalaa kaavaehdotuksessa on yhteensä 49 055 m², mikä merkitsee noin 1100 uutta asukasta. Tavoitteena on saada alueelle lapsiperheille soveltuvia suuria asuntoja, joista Haagassa on pulaa.

Kolmen koulun ympäröimänä sijaitsevaan Haaganpuistoon suunnitellaan liikuntapuisto täydentämällä nykyistä puistoa.

Kevyen liikenteen yhteyksiä parannetaan useiden uusien jalankulku- ja polkupyöräteiden ja jalkakäytävien avulla sekä osoittamalla Eliel Saarisen tien yli uusi kevyen liikenteen silta, Eliel Saarisen silta.

Myös muita palveluja parannetaan mm. Riistavuoren palvelukeskuksen, opiskelija-asuntolan ja koulujen laajennusten avulla.

Haaganpuiston ympäröimissä kortteleissa ajanmukaistetaan vanhentuneet kaavamääräykset. Arvokkaimmat rakennukset ja korttelialueet suojellaan. Alueella on runsaasti 1950–1960-lukujen

rakennuskantaa, kolme koulua sekä neljä Haagan kauppalan aikaista rakennusta, jotka on tehdyissä inventoinneissa luokiteltu arvokkaiksi.

Suunnitelmaluonnoksen toteuttamisen kustannukset kaupungille ovat kokonaisuudessaan noin 13,0 milj. euroa (alv 0 %). Kaavan toteuttaminen on kaupungille erittäin edullista, sillä suurin osa kustannuksista (Riistavuoren palvelukeskuksen laajennus 5,0 milj. euroa ja urheilualueet 3,6 milj. euroa) muodostuu kaikille kaupunkilaisille tarkoitetuista palveluista.

Esittelijä

Aloite

Kaavoitustyö on käynnistetty kaupungin aloitteesta.

Asemakaavan muutosta ovat hakeneet Helsingin seudun opiskelija-asuntosäätiö (HOAS) / Kiinteistö Oy Hoaspuisto 28.11.2005 (tontti 29094/3, Kylänevantie 16 / Isonnevantie 23) ja kaavoituksen kuluessa Asgerd Summelinin säätiö 20.10.2009 (tontti 29096/7, Kylätie 16 / Kylänevankuja 1) ja Elisa Oyj 16.3.2011 (tontti 29077/4, Vihdintie 19b).

Kaupunkisuunnittelulautakunnan aikaisemmat päätökset

Kaupunkisuunnittelulautakunta hyväksyi 16.4.1998 Etelä-Haagan kaavoitusperiaatteet, Haagan viheralueet – kaupunkirakenteen tiivistämisen reunaehdot sekä Haagan rakennukset ja arvotus -selvityksen ohjeellisina noudatettaviksi alueen asemakaavan muutosehdotuksia laadittaessa. Päätösten mukaan alueen arvokas rakennettu ympäristö ja luonnonympäristö suojellaan ja muille alueille osoitetaan ympäristöön sopivaa täydennysrakentamista.

Lautakunta hyväksyi 19.2.2009 Isonnevan alueen asemakaavaluonnoksen jatkotyön pohjaksi.

Lähtökohdat

Yleiskaava, asemakaavat, rakennuskiellot

Helsingin yleiskaava 2002:ssa (kaupunginvaltuusto 26.11.2003, tullut kaava-alueella voimaan 23.12.2004) alue on kerrostalovaltaista aluetta (asuminen/toimitila). Olemassa oleva rakennettu alue on lisäksi merkitty kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja maisemakulttuurin kannalta merkittäväksi alueeksi, jota kehitetään siten, että alueen arvot ja ominaisuudet säilyvät. Eliel Saarisen tien kohdalle on merkitty joukkoliikenteen kehämäinen runkolinja (Jokeri, bussi tai raitiotie).

Alueella on voimassa 18 asemakaavaa vuosilta 1952–2006. Seniorien asuinkerrostalo ja lasten päiväkotitontille 29012/2 (Isonnevantie 27) on rakennettu 11.3.1998 vahvistetun asemakaavan mukaisesti. Muut alueen asemakaavoista ovat vanhentuneita eivätkä vastaa tulevia tarpeita.

Alueen tontit ovat olleet rakennuskiellossa vuodesta 1996 lähtien asemakaavan muutosten laatimisen vuoksi lukuun ottamatta tonttia 29012/2 ja Strömstadinpuistoa, joille asemakaava on vahvistettu vuonna 1998.

Maanomistus

Suurin osa alueesta on kaupungin omistuksessa.

Asuinkerrostalotontit ovat yksityisessä omistuksessa lukuun ottamatta tontteja 29012/2 (Isonnevantie 27), 29076/6–8 ja 12 (Isonnevantie 10–14), 29094/3 (Kylänevantie 16) sekä 29095/6 (Isonnevantie 29), jotka ovat kaupungin omistamia ja vuokrattu asunto-osake- tai kiinteistöyhtiöille.

Alueen yleiskuvaus

Etelä-Haaga oli huvilayhdyskunta 1800–1900-lukujen taitteessa, taajaväkinen yhdyskunta 1906–1922 ja kauppala 1923–1945. Kun Haaga liitettiin Helsingin kaupunkiin vuonna 1946, oli alueella yhteensä yli 600 huvilaa ja ulkorakennusta. Nyt samalla alueella on noin 500 rakennusta. Nykyiset Haaganpuisto ja Riistavuorenpuisto ovat kuitenkin aina olleet rakentamattomia alueita, Haagan kauppalan ”takamaita”, rakentamiseen huonosti sopivan maaperän, suomaan ja jyrkkien kallioiden vuoksi.

Kaupunkiin liittämisen jälkeen 1950–1970-luvuilla purettiin Etelä-Haagan ensimmäisen asemakaavan mukaisesti lähes koko huvilayhdyskunnan aikainen rakennuskanta. Huvilat ja talousrakennukset korvattiin uusilla kerrostaloilla. Purkujätteet kuljetettiin joutomaille mahdollisimman lähelle, mm. Isollenevalle, jonne niistä nousi korkeimmillaan jopa 8 m korkea täyttömäki. Myöhemmin paineet maankaatopaikan siistimiseksi saivat aikaan Haaganpuiston kunnostamisen 1980-luvulla rakennusviraston puisto-osaston toimesta. Alkuperäistä Isoanevaa on jäljellä vielä pieni osa Eliel Saarisen tien länsipuolella.

Haaganpuisto on siis suon ja täyttömaan päälle rakennettu puisto. Puiston länsisivulla on koirapuisto ja itäosassa leikkipuisto, jossa on 1-kerroksinen leikkikenttärakennus.

Etelä-Haagassa oli vuoden 2007 lopussa 12 089 asukasta, joista 1 833 asui Isonnevan kaava-alueella. Koko Etelä-Haagan väestömäärä on ollut viimeisten 15 vuoden ajan hitaassa laskussa. Tällä hetkellä Etelä-Haagassa asuu eniten nuoria aikuisia ja keski-ikäisiä. Vähiten alueella asuu lapsia. Väestön keski-ikä on nousussa. Tulevaisuudessa nuorten aikuisten ja vanhusten osuuden ennustetaan kasvavan.

Rakennettu ympäristö

Etelä-Haagan asuntokannasta 95 % on kerrostaloja. Pien- ja rivitalojen rakentamisen osuus rakentamisesta on ollut hyvin alhainen.

Haagalaiset asuvat tiheästi. Haagan peruspiirissä keskiarvo on 31,9 m²/asukas ja 1,34 huonetta/henkilö koko Helsingin keskiarvon ollessa 33,7 m²/asukas ja 1,79 huonetta/henkilö. Yhden hengen talouksia on Haagan peruspiirissä paljon; siellä on keskimäärin 1,3–1,7 henkilöä/talous.

Isonnevan suunnittelualueen olemassa olevasta asuntokannasta 60 % on pieniä, alle 50 m²:n asuntoja ja vain alle prosentti suuria, yli 80 m²:n asuntoja. Asuntojen keskikoko on Isonnevan alueella 44 m², kun Haagan peruspiirissä se on 52 m².

Haaganpuiston reunoilla on kolme koulua: ruotsinkielinen ala-aste ja lukio Lärkan puiston pohjoisreunalla, Haagan peruskoulu puiston itäreunalla ja Helsingin Suomalainen Yhteiskoulu (SYK) eteläreunalla. Etelä-Haagan kirjasto toimii 2-kerroksisessa entisessä neuvolan rakennuksessa Haagan peruskoulun vieressä. Shellin huoltoasema, Haagan entinen poliisiasema, jossa nykyään on rakennusviraston tiloja, ja Elisan puhelinkeskus ovat puiston länsireunalla.

Suunnittelualueen luoteisosassa ovat Riistavuoren vanhustenkeskuksen rakennukset. Palvelukeskuksen eteläpuolinen alue kuuluu Riistavuorenpuistoon.

Riistavuoren vanhusten palvelukeskuksen rakennukset tontilla 29026/7 (Isonnevantie 28) on suunnitellut vuonna 1963 Helsingin kaupungin entinen kaupunginarkkitehti Sakari Siitonen. Rakennuskompleksi koostuu kolmesta 4-kerroksisesta lamellitalosta, joissa on valkoiset nauhaikkunajulkisivut ja jotka on kytketty toisiinsa lasiseinäisten 1-kerroksisten väliosien avulla. Keskeisessä 1-kerroksisessa rakennusosassa on sisäänkäyntihalli, ravintola ja muita palvelutiloja. Palvelukeskuksesta on viime vuosina tullut erittäin suosittu. Siellä on jatkuvasti virkistystoimintaa ikäihmisille, ja ravintola palvelee kaikkia.

Alueen pohjoisosassa Isonnevantien itäpuolella on Haagan urheilukenttä. Kentän itä- ja pohjoispuolella on 3–4-kerroksisia asuinkerrostaloja ja eteläosassa pieni 1-kerroksinen Haagan VPK:n

talo sekä kentän huoltorakennus. Isonnevantien varressa Kylänevankujan ja Kylänevantien välissä on 5-kerroksinen seniorien asuinkerrostalo, jonka 1-kerroksisessa siipirakennuksessa toimii lasten päiväkotiki Haaga.

Korttelissa 29094 Isonnevantien ja Kylänevantien kulmassa sijaitsevalla HOAS:n tontilla on kaksi vuonna 1968 rakennettua pesubetonielementtijulkisivuista asuntolarakennusta.

Suunnittelualueen etelä- ja lounaisreunoilla Vihdintien, Talontien, Ristolantien, Kylätien ja Isonnevantien varrella sijaitsevat 3–4-kerroksiset asuinkerrostalot on rakennettu suurimmaksi osaksi 1950–1970-luvuilla. Rakennukset tonteilla 29076/1 (Vihdintie 13) ja 29079/3 (Isonnevantie 5) ovat peräisin Haagan kauppalan ajalta ja rakennettu ennen vuotta 1940. Tontin 29079/11 (Ristolantie 6) rakennus on rakennettu 1980-luvulla ja tonteilla 29079/9 (Ristolantie 10) ja 29012/2 (Isonnevantie 27) sijaitsevat asuinkerrostalo ja lasten päiväkotiki 1990-luvulla.

Alueen kaupalliset palvelut, kaksi ruokakauppaa, kaksi pizzeriaa, huoltoasema ja valokuvaliike sijaitsevat Vihdintien ja Isonnevantien varrella.

Alueen länsipuolitse kulkeva Vihdintie on yksi Helsingin sisääntuloväylistä ja sen liikennemäärä on 26 000–30 000 ajoneuvoa vuorokaudessa.

Kaava-alueen paikallisten kokoojakatujen liikennemäärät vuonna 2007 olivat Eliel Saarisen tiellä 5 100, Haagan urheilutiellä 6 500 ja Isonnevantiellä 1 100 ajoneuvoa vuorokaudessa. Kaava-alueen sisäisten tonttikatujen liikennemäärät olivat 100–500 ajoneuvoa vuorokaudessa.

Luonnonympäristö

Isonneva on ollut laaja suoalue, noin 22 ha, joka on ulottunut Haagan urheilutien eteläpuolelta nykyisen SYK:n kohdalle ja Riistavuoren juurelta Strömstadinpuistoon asti. Suota on 1960-luvulla käytetty maankaatopaikkana. Suon reuna-alueille on rakennettu Isonnevantie ja sen varrella olevat rakennukset, mm. Haagan peruskoulu ja kirjasto. Vielä nykyisinkin asutus kiertää harjanteilla suon ympärillä.

Alueen keskellä oleva Haaganpuisto on laaja (noin 8 ha) pääosin suolle tehdyille täyttömaalle rakennettu virkistysalue. Topografialtaan vaihteleva puisto on puoliavointa, ja pääosan sen kasvillisuudesta muodostavat istutetut männyt ja koivut sekä nurmipinnat. Puiston korkein kohta on täytetty noin 8,6 m ympäristön maanpinnan yläpuolelle. Näin muodostuneen mäen pohjoispuolelle, Lärkanin

koulutontin eteläpuolelle on jäänyt suonotkelma, varjoinen korpisuotyypinen kosteikkoalue, josta on kaivettu turvetta. Strömstadinpuisto suunnittelualan itäosassa on samaa alavaa turvesuota, jossa turpeennostokohdat ovat vielä näkyvissä.

Riistavuorenpuisto on luonteeltaan reunoiltaan sulkeutunutta havumetsää, jossa on useita laajahkoja kalliopaljastumia.

Suojelukohteet

Alueen rakennuskanta on inventoitu Haagan rakennukset ja arvotus - raportissa. Inventoinnin perusteella on raportissa esitetty suositukset suojelukohteiksi. Rakennusten arvot on jaettu paitsi kolmeen ryhmään (arkkitehtoniset, historialliset ja ympäristölliset arvot) myös kolmeen luokkaan (1, 2 ja 3).

Isonnevan alueella kuuluvat raportin luokkaan 1 koulut ruotsinkielinen ala-aste ja lukio Lärkan (entinen Nya Svenska Läroverket) tontilla 29007/2 (Isonnevantie 22) ja Helsingin Suomalaisen Yhteiskoulun (SYK) kolme rakennusta tontilla 29076/12 (Isonnevantie 8) sekä Haagan kauppalan aikainen asuinkerrostalo tontilla 29079/3 (Isonnevantie 5). Luokkaan 2 on merkitty kauppalan aikaiset asuinkerrostalot tontilla 29077/1 (Vihdintie 13). Luokkaan 3 on merkitty Haagan peruskoulu tontilla 29006/3 (Isonnevantie 16c), Etelä-Haagan kirjasto tontilla 29006/4 (Isonnevantie 16b), Haagan entinen poliisiasema tontilla 29077/3 (Vihdintie 19), Riistavuoren vanhusten palvelukeskuksen rakennukset tontilla 29026/7 (Isonnevantie 28) sekä useita 1950–1960-luvuilla rakennettuja asuinkerrostaloja ja muita rakennuksia.

Kaupunkisuunnittelulautakunta hyväksyi 24.2.2005 raportissa Opintiellä – Helsingiläisiä koulurakennuksia esitetyt tavoitteet noudatettaviksi tulevissa asemakaavahankkeissa. Julkaisun mukaan Helsingin Suomalaisen Yhteiskoulun rakennukset kuuluvat Helsingin arvokkaimpien koulurakennusten joukkoon (luokka 1+), Lärkanin rakennus edustaa korkealuokkaista arkkitehtuuria (luokka 1) ja Haagan peruskoulu ajalleen tyypillistä laadukasta arkkitehtuuria (luokka 2).

Yhdyskuntatekninen huolto

Kaava-alueella on yhdyskuntateknisen huollon verkostot. Verkostot ovat osin vanhentuneita ja niitä on uusittu. Suurimmat viemärit ovat alueen alimmassa kohdassa pehmeiköllä. Alue kuuluu Mätäpuron ja Korppaanojan valuma-alueisiin.

Maaperän rakennettavuus ja puhtaus

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

Alue sijaitsee kallioalueiden ympäröimässä painanteessa, johon on kasaantunut hienorakeisia maakerroksia. Koska alue on ollut vetinen kuppi eikä ole kuivunut maanpintaa pitkin tai maakerrosten kautta, on siihen muodostunut vahva eloperäinen maakerros eli suo. Luonnontilaisten eloperäisten ja hienorakeisten maakerrosten vahvuus on suurimmillaan Isonnevantien ja Kylänevantien liittymän alueella.

Suon reunat on palstoitettu ja osin rakennettu ennen alueen liittämistä Helsingin kaupunkiin vuonna 1946. Nykyään korttelit ulottuvat myös pehmeikköalueelle. Koulut sijaitsevat pehmeikön reunoilla olevilla selännteillä. Pehmeikön keskellä on täytemaa-alue, jossa täytemaan paksuus on enimmillään noin 10 m. Täytemaa on ympäröivien alueiden rakentamisesta kertynyttä rakentamiseen kelpaamatonta ylijäämämaata ja purkujätettä.

Pehmeikön halki on rakennettu Eliel Saarisen tie, Isonnevantie ja johtolinjoja. Alueen itäosassa on Kylänevantien viemäritunneli, jonka kautta on rakennettu alueen jätevesi- ja hulevesiviemärit.

Vuonna 2002 tehtiin pohjatutkimuksia täytemaa-alueella maaperän kerrosrakenteen, pohjavedenpinnan tason ja pilaantuneisuuden selvittämistä varten ja käynnistettiin maaperän siirtymien seuranta.

Tutkimuksissa ei ole löydetty sellaisia haitta-ainepitoisuuksia, jotka estäisivät maankäytön muutokset.

Alueen länsiosassa sijaitsevan huoltoaseman alueen pilaantuneisuutta ei ole tutkittu.

Asemakaavan muutoksen yhteydessä tehtävät maaperän pilaantuneisuuden tutkimukset ovat käynnissä.

Ympäristöhäiriöt

Liikenne aiheuttaa paikoin meluhaittaa kaava-alueelle. Laskennassa on otettu huomioon kaava-alueen ja sen lähiympäristön oleelliset tie-, katu- ja rautatieliikenteen melulähteet.

Melumallinnuksen perusteella merkittävimmät melulähteet kaava-alueen kannalta ovat alueen länsipuolella sijaitseva Vihdintie sen varrella oleva liikenneympyrä mukaan lukien. Liikennemäärä Vihdintiellä on tällä alueella nykyisin noin 25 000–28 500 ajoneuvoa/vrk. Myös Eliel Saarisen tien, Haagan urheilutien ja Isonnevantien pohjoisosan liikenne aiheuttaa paikallisesti ympäristöönsä yli 55 dB päiväajan melutason. Liikennemäärä näillä kaduilla on noin 5 000–6 500 ajoneuvoa/vrk. Valtaosalla kaava-aluetta alitetaan nykytilanteessa melutason ohjearvot ulkona.

Asuntojen rakentaminen Eliel Saarisen tien ja Vihdintien lähialueille edellyttää riittävää melusuojausta.

Vihdintien liikenne aiheuttaa ilmanlaadun heikkenemistä, mutta tie sijaitsee riittävän kaukana korttelialueista. Eliel Saarisen tien ja tonttikatujen liikenne on vähäistä eikä se aiheuta sellaista ilmanlaadun heikkenemistä, joka rajoittaisi maankäyttöä.

Tavoitteet

Kaavan tavoitteena on osoittaa alueelle ja ympäristöön Etelä-Haagan kaavoitusperiaatteiden mukaista täydentävää asuntorakentamista Eliel Saarisen tien, Isonnevantien ja Vihdintien varsille nykyisin rakentamattomille alueille sekä osittain nykyisen Haagan urheilukentän kohdalle. Tavoitteena on saada alueelle lapsiperheille soveltuvia suuria asuntoja, joista Haagassa on pulaa. Rakentamisessa noudatetaan perinteistä haagalaista rakennustapaa, johon kuuluvat pienehköt rapatut tai tillirakennukset vinoine kattoineen ja kivijalkamyymälöineen.

Kaavatyön taustaksi alueelle on laadittu samanaikaisesti maiseman ja virkistyksen yleissuunnitelma, jonka mukaan Haaganpuistoon on suunnitteilla uusi liikuntapuisto nykyistä puistoa täydentäen. Haagan leikkipuisto jää nykyiselle paikalleen osaksi kortteleiden keskellä sijaitsevaa turvallista ja viihtyisää puistokokonaisuutta. Tavoitteena on, että puiston reunoilla sijaitsevista kolmesta koulusta pääsee katuja ylittämättä liikuntapuistoon.

Kevyen liikenteen yhteyksiä parannetaan useiden uusien jalankulku- ja polkupyöräteiden ja jalkakäytävien avulla sekä osoittamalla Eliel Saarisen tien yli uusi kevyen liikenteen silta.

Myös muita palveluja parannetaan mm. Riistavuoren palvelukeskuksen, opiskelija-asuntojen ja koulujen laajennusten avulla.

Kaavan tavoitteena on myös suojella arvokkaimmat rakennukset ja korttelialueet. Haaganpuiston ympäröimissä kortteleissa ajanmukaistetaan kaavamääräykset nykytilanteen ja tiedossa olevien tulevien tarpeiden mukaisesti.

Tavoitteena on vahvistaa alueen katujen luonnetta viihtyisinä kaupunkikatuina, joilla kaikki liikkumismuodot voivat toimia sopusoinnussa ilman läpiajoliikenteen haittoja, esimerkiksi muuttamalla osia kaduista pihakaduksi tai kevyen liikenteen kaduiksi. Eliel Saarisen tiestä luodaan kaupunkimainen puistokatu. Kevyen liikenteen yhteyksiä parannetaan useiden uusien jalankulku- ja polkupyöräteiden ja jalkakäytävien avulla sekä osoittamalla Eliel Saarisen tien yli uusi kevyen liikenteen silta.

Vihdintien liikenneympyrän itäpuolinen alue ja Haaganpuiston länsireuna-alue Eliel Saarisen tien varressa (mm. nykyinen koirapuisto ja isovarpuväme) on rajattu pois suunnittelualueesta Jokeri-radan suunnittelun keskeneräisyyden vuoksi.

Asemakaavan muutosehdotus

Asuinrakennusten korttelialue (A)

Nykyisen urheilukentän kohdalle voidaan rakentaa asuinkortteli sen jälkeen kun uusi liikuntapuisto on valmistunut alueen keskiosaan. Nykyisen urheilukenttäalueen eteläiselle osalle muodostettavaan uuteen kortteliin 29004 rakennetaan ns. ”Pikku-Haaga” eli Haagan huvilayhdyskunnan ja kauppalan aikaisten rakennusten kokoisia ja tyyppisiä kaupunkihuviloita ja pienkerrostaloja, joissa jokaisella asunnolla on oma ulko-ovi ja autopaikka autotallissa. ”Pikku-Haagan” keskelle rakennetaan soikea viheraukio yhteisöllisyyttä tukemaan. Liikuntavirasto luopuu vanhasta urheilukentästä vain sillä perusteella, että samalla saadaan suurempi ja monipuolisempi liikuntapuistokokonaisuus, joka sijaitsee samassa suurkorttelissa koulujen kanssa.

Uutta asuntokerrosalaa on 7 500 m² 2–3-kerroksisissa rakennuksissa. A-korttelialueelle on merkitty asuntojen lukumäärä jokaiselle rakennusalueelle, jotta saataisiin myös alueelta puuttuvia suuria perheasuntoja.

Asuinkerrostalojen korttelialueet (AK ja AK/s)

Uusia asuinkerrostaloja on osoitettu Yhteiskoulutien varteen huoltoasematontin (LH) takaosaan korttelissa 29005 (2 000 k-m²) ja kortteliin 29077 (800 k-m²) sekä kortteliin 29076 (705 k-m²) Isonnevantien varrelle ja kortteliin 29095 (900 k-m²) Kylänevankujan varrelle.

Uusien asuinkerrostalojen pysäköintipaikat on pääsääntöisesti rakennettava rakennusten tai pihakannen alle. Kaavamääräyksen mukaan rakennuksiin ja pihojen alle saa rakentaa kaksi kellarikerrosta tai pihanalaisia kerroksia, jonne saa sijoittaa autopaikkoja, teknisen huollon tiloja ja varastotiloja, ei kuitenkaan säilytettävän puuston alueelle.

Nykyisen huoltoasemakorttelin 29005 takana, Yhteiskoulutien varrella oleva alue on vähäisen käytön vuoksi muutettu asuinkerrostalojen korttelialueeksi. Rakennusalat on sijoitettu siten, että oleskelupihat sijoittuvat hiljaisemmalle puiston puolelle.

Alueen olemassa olevat asuinkerrostalotonttien merkinnät ovat suurimmaksi osaksi nykytilanteen mukaiset. Alue on suurimmaksi osaksi perinteistä haagalaista miljöötä. AK/s-merkinnällä on osoitettu sellaiset korttelialueet, joilla on Haagan rakennukset ja arvotus - raportissa ja kaupunginmuseon ja kaupunkisuunnitteluviraston Isonnevan kaavoitustyön yhteydessä tekemien selvitysten perusteella todettu olevan rakennustaiteellista, historiallista ja/tai ympäristöllistä arvoa. Näitä alueita on Vihdintien, Isonnevantien, Ristolantien, Talontien ja Haagan urheilutien varrella.

Asuin-, liike- ja toimistorakennusten korttelialue (AL)

Kaupunkisuunnittelulautakunnan 28.2.2012 puoltamassa ehdotuksessa Haagan entisen poliisiaseman tontti 29077/3 on merkitty asuin-, liike- ja toimistorakennusten korttelialueeksi (AL) ja kadun puoleisen rakennusosan suurimmaksi sallituksi kerrosluvuksi V. Poliisiaseman rakennus on merkitty suojeltavaksi merkinnällä sr-2.

Asuin-, liike- ja julkisten palvelutilojen korttelialueet (AKYS ja AKYS/s)

Alueen suurimpien katujen Eliel Saarisen tien, Isonnevantien, Haagan urheilutien ja Vihdintien varrella sijaitsevat korttelialueet on osoitettu asuin-, liike- ja palvelutilojen korttelialueiksi (AKYS), joilla saa olla asuntojen lisäksi liike- ja palvelutiloja kadun varrella sijaitsevien asuinkerrostalojen kaduntasokerroksissa. Juuri tällaisia rakennuksia on nykyisinkin Vihdintien, Isonnevantien ja Haagan urheilutien varrella. Näistä olemassa olevista korttelialueista arvokkaimmat on merkitty AKYS/s-merkinnällä eli asuin-, liike- ja palvelutilojen korttelialueiksi, joilla ympäristö säilytetään.

Sosiaaliviraston Riistavuoren vanhusten palvelukeskus kuntouttaa suuren osan vanhuksista siten, että he voivat palata koteihinsa. Ainoastaan muistisairaat jäävät keskuksen asuntoihin. Heille tarvitaan ryhmäkoteja ja tavallisen asunnon tyyppisiä asuinhuoneistoja, joista on esteetön kulkuyhteys sisäkautta palvelutiloihin. Kaavaehdotuksessa on osoitettu uudet alueet Riistavuoren palvelukeskuksen etelä- ja kaakkoispuolilla asuin-, liike- ja julkisten palvelutilojen korttelialueiksi (AKYS). Rakennuksista on lasiseinäisten käytävien muodostamat yhteydet nykyisiin palvelutiloihin. Uudet siipirakennukset rakennetaan siten, että ne erotetaan selvästi suojeltavasta rakennuksesta lasiseinäisten kevyiden käytävien avulla, jollaisten avulla myös palvelukeskuksen nykyiset läntiset asuntosivut on erotettu toisistaan.

Uutta kerrosalaa on Isonnevankujan ja Eliel Saarisen tien kulmassa sekä Isonnevantien varrella olevissa kortteleissa 29014, 29026, 29040 ja 29041 yhteensä 25 175 k-m².

Korttelit 29040 ja 29041 sijaitsevat Haaganpuiston pohjoisreunassa, jyrkässä pohjoisrinteessä, jossa korkeuseroa on yli 7 m, joten tässä kohdassa on perusteltua sallia pysäköintitasojen rakentaminen pihojen alle. Kortteleiden eteläreuna on rinteeseen nykyisen muodon mukaisesti kaareva. Kaaren jakavat pienempiin osiin kuutionmuotoiset kaupunkihuvilat, jotka yhdistetään toisiinsa lasiseinäisten väliosien avulla. Näin saadaan luonnonvaloa ja ilmavuutta pohjoisrinteessä sijaitseville pihoilta.

Vanhusten asuintalon tontti 29096/7 (Kylätie 16/Kylänevankuja 1) on osoitettu asuin-, liike- ja julkisten palvelutilojen korttelialueeksi. Asgerd Summelinin säätiön hakemuksen mukaisesti tontin rakennusoikeutta on lisätty 900 k-m²:llä, mikä mahdollistaa lisärakennuksen rakentamisen tontille. Tontin rakennusoikeus on 2 900 k-m².

Asuntolarakennusten korttelialue (AS)

Helsingin seudun opiskelija-asuntosäätiö HOAS on hakenut asemakaavan muutosta tontillensa 29094/3 (Kylänevantie 16) ullakolle ja pohjakerrokseen suunniteltua lisätilojen rakentamista varten.

HOAS:lle on vuonna 2007 myönnetty poikkeaminen näiden lisätilojen rakentamiseksi. Kaupunkisuunnitteluvirasto on puoltanut poikkeamisen myöntämistä, sillä suunnitelman on katsottu parantavan rakennusten ulkonäköä kaupunkikuvallisesti ja arkkitehtonisesti. Maanpäällisen kellarin käyttäminen asunnoiksi ja autotalleiksi on erittäin suotavaa, samoin asuntojen rakentaminen ullakolle.

HOAS:n suunnitelman mukaisesti tontti on merkitty asuntolarakennusten korttelialueeksi (AS) ja rakennusoikeudeksi 6 270 k-m².

Yleisten rakennusten korttelialue (Y)

Haagan VPK:n talon tontti 29095/6 (Isonnevantie 29) on merkitty nykytilanteen mukaisesti. Tontti on kaavateknisistä syistä mukana kaavamutoksessa.

Opetustoimintaa palvelevien rakennusten korttelialueet, joilla ympäristö säilytetään (YO/s)

Alueen koulut ruotsinkielinen ala-aste ja lukio Lärkan (entinen Nya Svenska Läroverket) tontilla 29007/2, Helsingin Suomalainen Yhteiskoulu (SYK) tontilla 29076/12 sekä Haagan peruskoulu tontilla 29006/3 on todettu suojeltaviksi rakennuksiksi ja alueiksi, Lärkan ja SYK merkinnällä sr-1 ja Haagan peruskoulu merkinnällä sr-2.

Professori Heikki Sirénin vuonna 1970 suunnittelemat SYK:n rakennukset ovat huomattavia betoniarkkitehtuurin edustajia. Arkkitehti

Woldemar Baeckmanin vuonna 1961 suunnittelema Lärkan edustaa modernia arkkitehtuuria. Haagan peruskoulun ja kirjaston on suunnitellut arkkitehti Ferd. Salokangas vuonna 1961.

Koulutoiminnan jatkumiselle välttämättömät laajennusvarat on osoitettu erillisinä lisärakennuksina, Lärkanille 1 405 k-m² lisäsiipinä ja auditoriosiiiven korotuksena, SYK:lle käyttämättä oleva rakennusoikeus 4 400 k-m² sekä Haagan peruskoululle usean eri lisäosan muodossa yhteensä 2 000 k-m². Lisärakentaminen on tutkittu yhteistyössä kaupunginmuseon kanssa.

Sosiaalitointa ja terveydenhuoltoa palvelevien asuin- ja palvelurakennusten korttelialue, jolla ympäristö säilytetään (YS/s)

Riistavuoren vanhusten palvelukeskuksen rakennukset on todettu sekä Haagan rakennukset ja arvotus -raportissa että kaavatyön yhteydessä tehdyissä selvityksissä arvokkaaksi rakennuskokonaisuudeksi, etenkin säilyneisyytensä vuoksi. Palvelukeskusta voidaan kaupunginmuseon mukaan laajentaa, mutta vain erillisten erilaisten rakennusosien avulla siten, että alkuperäiset rakennukset ovat edelleen selvästi havaittavissa ja hahmotettavissa.

Palvelukeskukseen on kaavassa esitetty laajennusmahdollisuutena uusi pohjoinen siiveke, 1 800 k-m². Laajennusosa on esitetty pyöreänä, muistumana paikalla olleesta bussin päätepysäkkiympyrästä. Muut laajennukset käsittävät vanhusten asuntoja ja ne on merkitty AKYS-korttelialueiksi.

Kulttuuritoimintaa palvelevien rakennusten korttelialue, jolla ympäristö säilytetään (YY/s)

Etelä-Haagan kirjaston talo on suunniteltu samanaikaisesti viereisen Haagan peruskoulurakennuksen kanssa arkkitehti Ferd. Salokankaan toimesta vuonna 1961. Rakennus on merkitty suojeltavaksi merkinnällä sr-2. Muut merkinnät ovat voimassa olevan asemakaavan mukaiset.

Puistot (VP), lähivirkistysalue (VL), leikkipuisto (VK)

Strömstadinpuisto ja Steniuksenkenttä on merkitty puistoiksi (VP).

Nykyinen Strömstadinpuisto yhdistyy kaavaehdotuksen mukaan nykyiseen Kylänevan puistoon, kun niiden välissä oleva Kylätien osuus poistetaan. Kylänevan puisto on puutarhuri Bengt Schalinin suunnittelema ja sitä pidetään puutarhataiteellisesti arvokkaana, minkä vuoksi se on merkitty säilytettäväksi alueen osaksi (s). Nykyinen huonokuntoinen Strömstadinpuisto on tarkoitus saattaa myös hoidettuun kuntoon tulevana isomman puiston osana.

Steniuksenkenttä on tarkoitus hoitaa pikkukenttänä, joka palvelee haagalaisia.

Riistavuorenpuisto on kallioista metsää ja merkitty lähivirkistysalueeksi (VL).

Leikkipuisto on merkitty nykyiseen Isonnevan leikkipuiston paikkaan. Leikkipuiston Isonnevantien puoleiseen reunaan on merkitty 1-kerroksisen rakennuksen rakennusala, joka mahdollistaa sekä nykyisen muotoisen leikkikenttärakennuksen että puiston kulmaan sijoitettavan uuden rakennuksen.

Urheilu- ja virkistyspalvelujen alue (VU)

Uusi liikuntapuisto sijoittuu Haaganpuiston keskelle. Kaavakarttaan on merkitty nykyinen Haagan peruskoulun viereinen urheilukenttä. SYK:n käyttämät kaksi kenttää liitetään liikuntapuiston alueeseen joustavan käytön aikaansaamiseksi. Alueelle laaditun maiseman yleissuunnitelman mukaisesti on suuri urheilukenttä huoltorakennuksineen osoitettu Haaganpuiston lounaisosaan, jonne rakennetaan 30 autopaikkaa ja huoltorakennus asemakaavassa osoitettuun paikkaan. Liikenne autopaikoille ja huoltorakennukseen kulkee uutta Yhteiskouluntietä pitkin Vihdintien rinnakkaistieltä, eikä siten häiritse Haagan asukkaita. Tämä uusi liikuntapuisto palvelee kaikkia kaupunkilaisia.

Uuteen liikuntapuistoon sijoitetaan yksi jalkapallokenttä (70 x 100 m), katsomo, huoltorakennus pukuhuoneineen, yleisurheilun suorituspaikkoja (korkeus- ja pituushyppypaikat, juoksurata ja kuulantyöntöpaikka) sekä vapaata puistoaluetta. Liikuntapuistoon yhdistetään kaksi pienempää kenttää eteläpuolelta. Välittömästi liikuntapuiston itäpuolella on leikkipuisto liukumäkineen ja vesialtaineen sekä etelä-, itä- ja pohjoispuolella koulut.

Huoltoaseman korttelialue (LH)

Vihdintien varressa tontilla 29005/3 oleva Shellin huoltoasemarakenus on arkkitehti, professori Aarno Ruusuvuoren vuonna 1954 suunnittelema. Tämä Haagan rakennukset ja arvotus -raportissa 3. luokan suojelukohteeksi osoitettu rakennus on merkitty suojeltavaksi sr-2-merkinnällä. Vaikka rakennusta on muutettu, ovat sen komeat kattopalkit edelleen nähtävissä sekä rakennuksen ulkopinnassa että sen sisätilassa.

Rakennusoikeudeksi on merkitty nykyisen rakennuksen mukaisesti 2200 k-m².

Liikenne

Kylätie on katkaistu Kylänevankujan ja Kylänevantien väliltä ja tämä osuus liitetty Strömstadinpuistoon. Kylänevantie on merkitty hidaskaduksi. Kevyen liikenteen raitteja lisätään ja olemassa oleville kaduille lisätään jalkakäytäviä. Katuja suunnitellaan ennen kaikkea liikenneturvallisuutta lisäämällä.

Uuden kerrosalan tuottamat pysäköintipaikat on rakennettava tonteilla. Autopaikkoja on varattava asuinkerrostaloissa ja rivitaloissa on 1 autopaikka 100 k-m² kohti ja olemassa olevilla asuinkerrostalotonteilla 1 autopaikka 105 k-m² kohti. Lisäksi tulee varata asukkaiden vieraspysäköintiin 1 autopaikka 1 000 k-m² kohti.

Kaupunkisuunnittelulautakunnan 17.4.2008 hyväksymässä Haagan liikenneturvallisuussuunnitelmassa esitetään rakennettavaksi mm. Isonnevantien länsireunalle yhdistetty jalankulku- ja pyörätie sekä ajonopeuksia hillitseviä hidasteita ja korotettuja suojateitä sekä katujen ja katuliittymien kavennuksia ja korotuksia. Liikennehankkeiden investointiohjelmassa Isonnevantien pyörätien rakentaminen on ajoitettu vuodelle 2013.

Elie Saarisen tien yli on osoitettu uusi jalankulku-pyörätiesilta Elie Saarisen silta. Silta yhdistää kadun eri puolella olevat jalankulku-pyörätiet. Silta tulee olemaan katukuvassa erittäin näkyvä, minkä vuoksi sille on annettu erityismääräyksiä. Sillan tulee olla kevytrakenteinen ja kaunis, eivätkä sillan rakenteet saa ulottua katualueelle.

Korkeustasosuunnittelu ja kuivatus

Aluetta rajaavat selänneet estävät alueen luontaisen kuivumisen. Alue kuivatetaan Kylänevantien viemäritunnelin kautta. Alueen sisällä olevat nykyiset rakentamattomat alueet tasaavat hulevesien virtaamia. Koko alueen kattava hulevesien hallinnan suunnittelu on käynnissä.

Yhdyskuntatekninen huolto

Suunnitelman toteuttaminen edellyttää johtosiirtoja. Alueelle joudutaan rakentamaan uusia vesihuollon johtoja, kaukolämpöjohtoa, hulevesiviemäriä ja 3 sähkömuuntamoita.

Maaperän rakennettavuus ja puhtaus

Haaganpuiston länsireunaan huoltoaseman taakse muodostettava uusi asuinkerrostalotontti 29005/5 sijaitsee pohjarakentamisen kannalta edullisella selänneellä ja maanvarainen perustaminen on mahdollista.

Kortteleiden 29040 ja 29041 alueella on käynnissä pohjarakentamisen ja maaperän pilaantumisen tutkimus ja suunnittelu, mutta työn tulokset eivät ole vielä valmiita. Yleispiirteisen pohjarakennussuunnittelun

perusteella kortteleiden pohjarakenteet voidaan toteuttaa yleisesti käytettävillä tukiseinä- ja perustusrakenteilla. Vuonna 2002 tehdyissä maaperän pilaantuneisuuden tutkimuksissa ei ole havaittu sellaista pilaantuneisuutta, joka estäisi kaavamuutoksen tekemisen tai jonka perusteella olisi syytä epäillä pilaantuneisuutta.

Riistavuoren palvelukeskuksen tuntumaan sijoittuvat tontit 29026/9 ja 10 sekä 29014/3 sijaitsevat selänteen ja pehmeikön rajalla, jossa rakennukset perustetaan maanvaraisesti tai osin paaluperustukselle.

Kortteli 29004 Haagan urheilukentän kohdalla sijaitsee entisen suon reunassa. Alueella pehmeikön paksuus on 0–7 m, se on pintaosaltaan eloperäistä ja syvenee etelään päin. Alueen rakentaminen edellyttää suurelta osin paaluperustusta ja tiiviin rakennustavan vuoksi myös piha-alueilla käytetään yleisesti pohjanvahvistuksia.

Korttelissa 29095 Haagan urheilukentän eteläreunassa on noin 8 m:n paksuinen pehmeikkö, jonka pintaosa on eloperäistä ja edellyttää paaluperustamista. Pohjasuhteet ovat vastaavat kuin nykyisellä Kylännevankujan toisella puolella sijaitsevalla rakennetulla tontilla 29012/3.

Tontti 29076/14 (Isonnevantie 14b) sijaitsee pehmeikön reunalla ja syvenee koulutontin suuntaan. Kadun puoleisella reunalla maanvarainen perustaminen on mahdollista.

Tontti 29077/5 Yhteiskouluntien eteläpäässä sijaitsee pehmeiköllä, jonka päällä on täytemaata. Rakentaminen edellyttää paaluperustamista. Kevyen liikenteen sillan luoteispää on normaalisti rakennettavalla alueella ja kaakkoispää erittäin vaikeasti rakennettavalla alueella, jossa kantava maakerros on yli 13 m:n syvyydessä ja maanpinnan kaltevuus on yli 30 %.

Rakennettavan liikuntapuiston alue on erittäin vaikeasti rakennettavaa aluetta. Maaperä on täytemaata, jonka alla on hienorakeisia maakerroksia. Huoltorakennus on perustettava paaluperustukselle. Liikuntapuiston, Yhteiskouluntien ja aukion maarakenteiden pintamateriaalit ja pinnanmuodot rakennetaan siten, että ne sietävät epätasaista painumaa.

Asemakaavan mukainen rakentaminen tuottaa ylijäämämaita. Koska Haaganpuisto rakennetaan korkeatasoiseksi liikuntapuistoksi, ei ylijäämämaiden sijoittaminen puiston alueelle ole mahdollista. Nykyisen koirapuiston alueelle voisi maita saada sijoitetuksi jonkin verran, samoin Eliel Saarisen tien toiselle puolelle Riistavuoren reunaan, mutta ne eivät ole kaava-alueella.

Ympäristöhäiriöt

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

Vihdintien liikennemäärän on oletettu kasvavan vuoteen 2030 mennessä noin 1 000–4 000 ajoneuvoa/vrk. Myös Eliel Saarisen tielle on tulevaisuudessa oletettu vielä nykyistä enemmän raskasta linja-autoliikennettä. Liikennemäärien kasvun vaikutus melutilanteeseen on kuitenkin vähäistä.

Melumallinnuksen perusteella uusien suunniteltujen rakennusten massoittelulla pystytään muodostamaan melulta hyvin suojattuja alueita siten, että asuinrakennusten oleskelupihoilla alitetaan melutason ohjearvot ulkona. Uusien asuinrakennusten julkisivuille kohdistuva päiväajan suurin keskiäänitaso on mallilaskentojen perusteella suurimmillaan Eliel Saarisen tien varrella noin 64–65 dB. Vihdintien varressa sijaitsevien olemassa olevien rakennusten julkisivuille kohdistuu suurimmillaan noin 67–69 dB keskiäänitaso. Kaavassa on annettu ääneneristävyysmääräyksiä, joiden perusteella saavutetaan melutason ohjearvot sisällä.

Bussi-Jokerin korvaaminen raide-Jokerilla ei heikennä melutilannetta. Suunnittelualueen kohdalla raiteet ovat suorat ja häiritsevää kirkkumista ei ole odotettavissa.

Nimistö

Nimistötoimikunta päätti 12.11.2008 alueelle esitettävistä nimistä. Steniuksenkenttä on nimetty Märten Gabriel Steniuksen mukaan, joka oli lahjoittanut maan Haagan kauppialle urheilukenttää varten 1900-luvun alkupuolella. Kaavoittajan harkinnan perusteella asemakaavakarttaan on lisätty nimi Eliel Saarisen polku.

Asemakaavan toteuttamisen vaikutukset

Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen, kaupunkikuvaan ja kulttuuriperintöön

Kaavan toteuttaminen vaikuttaa yhdyskuntarakenteeseen tasapainottavasti, koska se lisää asuntoja Etelä-Haagaan, jossa asukasluku on vähenemässä ja asukkaiden keski-ikä nousemassa ja samalla olemassa olevat palvelut uhattuina.

Kaavan toteuttaminen tuo Etelä-Haagaan lisää asuntoja ja monipuolistaa tällä hetkellä varsin yksipuolista asuntokantaa. Monipuolisempi asuntotarjonta on oleellista väestön yksipuolistumisen estämiseksi. Alueen väestön keski-ikä on nousussa ja asukasluku vähenemässä. Yhden henkilön talouksia on paljon. Erityisesti lapsiperheiden houkuttelemisen alueelle vaatii perinteisestä kerrostalorakentamisesta poikkeavia asuntoratkaisuja ja isompia asuntoja. Monipuolinen asuntotarjonta ja lisärakentaminen tukevat Helsingin maankäytön ja asumisen toteutusohjelmassa asetettuja

tavoitteita. Väestöpohjan monipuolistaminen ja lisääminen on myös edellytys lähipalvelujen ylläpitämiselle ja niiden lisäämiselle.

Isonnevan suunnittelualue sijaitsee erinomaisten joukkoliikenneyhteyksien varrella ja valmiissa yhdyskuntarakenteessa. Tämänkaltainen alue soveltuu erinomaisesti täydennysrakentamiselle ja toteuttaa kestävä kehityksen mukaista kaupunkirakennetta. Vaikka kaavan toteuttaminen muuttaa Isonnevan kaupunkikuvaa, ei se tee tätä vähentäen alueen arvoa. Täydennysrakentaminen mahdollistaa uuden liikuntapuiston toteuttamisen ja samalla alueen puistoja ja kevyen liikenteen väyliä parannetaan. Vaikka kaavoitettujen puistojen pinta-ala vähenee, puistojen toiminnallinen tarjonta paranee, kun alueelle rakennetaan liikuntapuisto, jonne kouluista päästään yhtään katua ylittämättä. Näin lasten turvallisuus lisääntyy, kun vielä lisäksi Haaganpuiston reunoille rakennetaan isoja asuntoja, joista päästään kouluihin katuja ylittämättä. Puiston rajaaminen asunnoilla parantaa myös puiston sosiaalista kontrollia ja täten lisää puiston turvallisuutta. Isonnevantiestä ja Eliel Saarisen tiestä tulee rakentamisen myötä selkeämmin kaupunkimaisempia katuja. Eliel Saarisen tien ylittävä kevyen liikenteen silta mahdollistaa turvallisemman ja viihtyisemmän yhteyden Riistavuoren puistoon.

Isonnevan alue sijoittuu bussi-Jokerin ja tulevan raide-Jokerin varrelle, lähelle Huopalahden asemaa. Eliel Saarisen tiellä, lähellä liikenneympyrää on Jokerin pysäkki. Alueen liikenneyhteydet paranevat entisestään. Helsingin metropolialueen kestävä yhdyskuntarakenne edellyttää rakentamisen ohjaamista lähemmäs nykyistä asutusta ja raideliikenteen asemia.

Yhdyskuntarakenne eheytyy, kun tälle keskeisesti sijaitsevalle alueelle, jolla nykyisin on suurimmaksi osaksi rakentamatonta puistoa, rakennetaan asuntoja ja palvelurakennuksia.

Alueen arvokkaat rakennukset ja korttelialueet suojellaan. Uudisrakentamista osoitetaan vain sellaisille rakentamattomille alueen osille, joilla ei ole todettu olevan arvoa luonto- tai virkistysominaisuuksien kannalta.

Vaikutukset ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön

Virkistysmahdollisuudet säilyvät ja tehostuvat puistojen rakentamisen myötä. Uusi Haaganpuistosta Riistavuorenpuistoon johtava Eliel Saarisen silta, uudet kentät ja raitit puistoissa parantavat yhteyksiä länteen Talin liikuntapuistoon, itään Keskuspuistoon ja pohjoiseen läntiselle vihersormelle. Uudet jalkakäytävät parantavat jalankulkuyhteyksiä ja luovat turvallisuutta.

Viheralueiden koko pienenee kaupunkirakenteen tiivistyessä, mutta samalla ne peruskorjataan ja/tai rakennetaan puistoiksi. Haagan perinteinen urheilukenttä siirtyy muiden kenttien yhteyteen liikuntapuistoon, jossa tarjoutuu useampia liikuntamahdollisuuksia kuin nykyisellä urheilukentällä. Nykyisen kentän pohjoisosaan olemassa olevan asutuksen keskelle rakennetaan Steniuksenkenttä nappulakentäksi.

Vaikutukset maisemaan ja luontoon

Haaganpuiston pohjoisreunan alava metsikkö sekä osa Eliel Saarisen tien varrella olevista metsistä muuttuvat rakennetuksi kortteliksi, samoin kuin suurin osa nykyisen urheilukentän alueesta. Haaganpuiston länsiosaan tasoitetaan uusi suuri urheilukenttä. Puistotaiteellisesti arvokkaan Kylänevan puiston kasvillisuus säilyy osana Strömstadinpuistoa.

Vaikutukset yhdyskuntatalouteen

Suunnitelmaluonnoksen toteuttamisen kustannukset kaupungille ovat kokonaisuudessaan noin 13,0 milj. euroa (alv 0 %). Kustannukset jakaantuvat seuraavasti: kadut ja raitit 0,9 milj. euroa, puistot 1,6 milj. euroa, urheilualueet 3,6 milj. euroa, vesihuolto ja kuivatus 0,4 milj. euroa, kaukolämpö 0,2 milj. euroa, sähkönjakelu 0,4 milj. euroa, Riistavuoren palvelukeskuksen laajennus 5,0 milj. euroa, esirakentaminen 0,6 milj. euroa, yleistasaustyöt 0,1 milj. euroa ja pilaantuneen maaperän kunnostaminen (arvio) 0,2 milj. euroa.

Uuden leikkipuistorakennuksen kustannus sisältyy puistokustannuksiin (0,4 milj. euroa), samoin ulkoilutien silta Eliel Saarisen tien yli (0,6 milj. euroa). Vesihuollon ja kuivatuksen kustannuksista kaavamutoksen aiheuttamien johtosiirtojen osuus on 223 000 euroa. Kaukolämmön kustannuksiin ei sisälly korttelin 29005 liittäminen. Liikuntapuiston huoltorakennuksen kustannukseksi on arvioitu 0,9 milj. euroa. Tietoliikenteen siirtoja ei tarvitse suorittaa kaupungin kustannuksella. Pilaantuneen maaperän kunnostamisen kustannusarvio 0,2 milj. euroa on alustava.

Vaikutukset liikenteeseen

Alueen uusien asukkaiden matkatuotos on ympäröivään katuverkkoon noin 700 ajoneuvoa vuorokaudessa, mikä tarkoittaa Isonnevantielle 100–500 ajoneuvon lisäystä ja Haagan urheilutielle 100–300 ajoneuvon lisäystä. Asumisen matkatuotos aamuruuhka-aikana klo 7–8 on 15 % eli lisäys Haagan urheilutiellä on 45 ajoneuvoa. Nykyisin Haagan urheilutien liikennemäärä aamuruuhka tuntina on 890 ajoneuvoa.

Liikenneturvallisuus lisääntyy, kun Haagan urheilutien ja Kylänevantien varsille rakennetaan jalkakäytävät.

Suunnittelun vaiheet

Vireilletulo, osallistumis- ja arviointisuunnitelma ja vuorovaikutus

Kaavan vireilletulosta on ilmoitettu osallisille kaupunkisuunnitteluviraston asemakaavaosaston kirjeellä, jonka mukana lähetettiin osallistumis- ja arviointisuunnitelma (päivätty 3.1.2007).

Suunnittelutyön kuluessa muuttuneen suunnittelualueen rajauksen vuoksi osallisille lähetettiin uusi osallistumis- ja arviointisuunnitelma (päivätty 2.4.2008).

Vireilletulosta ilmoitettiin myös vuosien 2006–2009 kaavoituskatsauksissa.

Osallistuminen ja vuorovaikutus on järjestetty osallistumis- ja arviointisuunnitelmien mukaisesti. Sitä sekä kaavan lähtökohtia ja tavoitteita esiteltiin kahdessa yleisötilaisuudessa 17.1.2007 ja 23.4.2008. Lisäksi kaavan lähtökohta-aineisto on ollut nähtävillä Etelä-Haagan kirjastossa 15.1.–9.2.2007 ja 14.4.–2.5.2008.

Asemakaavan muutosluonnos on ollut nähtävänä kaupunkisuunnitteluvirastossa ja Etelä-Haagan kirjastossa 29.9.–17.10.2008 sekä viraston internetsivuilla. Osallisille lähetettiin asemakaavan muutosluonnoksen havainnekuva (kirje päivätty 18.9.2008).

Kommentoiva työryhmä ja arviointikävelyt

Kaavan yleisötilaisuuksien lisäksi vuorovaikutusta toteuttamaan on perustettu alueen taloyhtiöiden, järjestöjen, koulujen ja eri käyttäjäryhmien edustajista koostuva suunnittelua kommentoiva työryhmä. Työryhmän kokouksissa on arvioitu eri toimintojen sijoittamismahdollisuuksia ja alustavia suunnitelmaluonnoksia. Työryhmä on kokoontunut viisi kertaa ja kunkin kokouksen keskusteluista on raportoitu alueen asukkaille Haagalainen-lehdessä.

Alueen koululaisten näkemyksiä on kartoitettu Haagan peruskoulun oppilaskunnan ja Helsingin Suomalaisen Yhteiskoulun oppilaskunnan hallitusten kanssa tehdyissä arviointikävelyissä, tarrakartoin ja tulevaisuusverstain. Työskentelyyn on osallistunut noin 60 oppilasta.

Viranomaisyhteistyö

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

Kaavahankkeessa asianosaisten hallintokuntien ja viranomaisten eli kiinteistöviraston tonttiosaston ja tilakeskuksen, rakennusviraston katu- ja puisto-osaston, liikuntaviraston, sosiaaliviraston, talous- ja suunnittelukeskuksen ja ympäristökeskuksen edustajat ovat olleet jäsenenä kaavahankkeen suunnittelutyöryhmässä. Suunnittelutyöryhmä on kokoontunut eri kokoonpanoissa 13 kertaa vuosina 2007–2009.

Tämän lisäksi ovat ympäristökeskus, kaupunginmuseo, sosiaalivirasto, kiinteistöviraston tilakeskus, Helen Sähköverkko Oy, Tiehallinnon Uudenmaan tiepiiri, Direktionen för Haga Lågstadieskola sekä Haagan peruskoulun henkilökunta lähettäneet kirjalliset kannanotonsa kaavaluonnosvaiheessa.

Ympäristökeskus korosti Riistavuorenpuiston suon merkitystä ja kaupunginmuseo alueen rakennetun ympäristön arvoa. Kaupunginmuseon mielestä alueen rakennettuun ympäristöön liittyvien arvojen ja ominaisuutteen säilyminen tulee turvata riittäväillä kohdekohtaisilla ja alueellisilla suojelumääräyksillä, joiden työstämistä tulee vielä jatkaa.

Sosiaalivirasto totesi, että alueella tarvitaan lisää päivähoiton tiloja, päiväkodin pihan laajennusta sekä lisää vanhusten palvelutiloja ja asuntoja Riistavuoren palvelukeskuksen yhteyteen.

Kiinteistöviraston tilakeskuksen mielestä leikkipuistorakennuksen rakennusalan tulisi olla väljä ja ohjeellinen.

Helen Sähköverkko Oy kiinnitti huomiota voimajohdoille vaadittavaan tilaan. Tiehallinnon Uudenmaan tiepiirillä ei ollut huomautettavaa osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta.

Direktionen för Haga Lågstadieskolan mielestä liikenneturvallisuutta tulisi lisätä koulun ympäristössä esimerkiksi lisäämällä jalkakäytävä Eliel Saarisen tien kaakkoispuolelle, liikennevalot Isonnevantien ja Eliel Saarisen tien risteykseen ja korottamalla ja leventämällä suojatietä Eliel Saarisen tien ja Isonnevantien risteyksessä. Naapuritonttia Lärkanin lounaispuolella ei pidä rakentaa.

Haagan peruskoulun henkilökunnan mielestä kaavaluonnos estää suojelupäätöksellä koulun tilojen laajentamisen eikä koulun henkilökunnalle ja muille käyttäjille ole varattu pysäköintialuetta. Lisäksi toinen Isonnevantien alueen urheilukentistä otettaisiin rakennuskäyttöön.

Vastine

Kannanotot on kaavoitustyössä otettu huomioon. Riistavuorenpuiston suon alue on rajattu pois tästä kaavamuutoksesta. Suon suojeluarvo

otetaan huomioon tulevissa kaavamuutoksissa. Alueen rakennussuojelu on toteutettu sekä rakennuskohtaisilla että alueellisilla suojelumääräyksillä. Koulujen laajentaminen on mahdollista suojelusta huolimatta useassa kohdassa. Haagan peruskoululle on osoitettu uudet pysäköintipaikat. Haaganpuistoon suunniteltuun liikuntapuistoon osoitetaan lisää kenttiä, yleisurheilun suorituspaikkoja, katsomo ja huoltorakennus.

Sosiaaliviraston esittämät laajennukset on otettu huomioon. Kaavaluonnos mahdollistaa päiväkodin pihan laajennuksen. Viranomaisyhteistyötä on jatkettu luonnoksen hyväksymisen jälkeen sosiaaliviraston vanhusten palvelujen suunnittelun ja Riistavuoren vanhusten palvelukeskuksen kanssa, minkä perusteella lisärakentaminen Riistavuoren alueella on tarkennettu asemakaavan muutosehdotuksessa.

Asemakaavaratkaisun eri vaihtoehdot

Isonnevan kaavanmuutostyö alkoi tammikuussa 2007, jolloin asianosaisille lähetettiin ensimmäinen alustava kaavio mahdollisista muutoksista alueelle. Kaaviosta keskusteltiin asukastilaisuudessa 17.1.2007. Tästä ensimmäisestä osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta saatiin 40 kirjettä. Kirjeissä vastustettiin mm. olemassa olevan leikkipuiston siirtämistä Isonnevantien varresta Haaganpuiston keskelle ja koirapuiston siirtämistä Riistavuorenpuistoon.

Ensimmäisessä vaiheessa saadun palautteen ja selvitysten perusteella muutettiin aluerajausta, leikkipuisto jätettiin nykyiselle paikalle ja koirapuiston alue rajattiin pois kaava-alueesta. Uusi muutettu osallistumis- ja arviointisuunnitelma lähetettiin asianosaisille huhtikuussa 2008 ja järjestettiin alueella toinen keskustelutilaisuus. Tästä toisesta vaiheesta saatiin 35 kirjettä. Kirjeissä vastustettiin mm. Strömstadinpuiston reunaan rakentamista.

Tutkimushanke

Isonnevan kaavahanke on toiminut yhtenä tutkimuskohteena vuoden 2007 alussa aloitetussa ympäristöministeriön rahoittamassa tutkimusprojektissa Maankäytön ristiriitojen käsittely – uudet työtavat ja menetelmät. Tutkimushanke kuuluu Helsingin kaupungin tutkimusohjelmaan ja sen toteuttivat Yhdyskuntasuunnittelun tutkimus- ja koulutuskeskuksen (YTK) tutkijat.

Hankkeen alkuperäisenä tarkoituksena oli kehittää maankäytön konfliktien analysoinnin ja käsittelyn menetelmiä. Hankkeen kuluessa analyysin painopisteeksi nousivat kysymykset maankäytön konfliktien

suhteesta kaavaprosessin hallintaan poikkihallinnollisena prosessina. Hankkeen loppuraportti valmistui joulukuussa 2008.

Esitetyt mielipiteet

Kaavamuutoksen valmisteluun liittyen kaupunkisuunnitteluviraston asemakaavaosastolle saapui kaavoituksen eri vaiheissa yhteensä 108 mielipidekirjettä. Mielipiteistä 69 koski osallistumis- ja arviointisuunnitelmia. Syksyllä 2008 nähtävillä olleesta asemakaavan muutosluonnoksesta saapui 39 mielipidettä.

Alueella toimivista yrityksistä ja yhteisöistä Elisa Oyj, oy Shell ab, Haagan VPK ry sekä Suomalaisen Yhteiskoulun Osakeyhtiön hallitus lähettivät kommenttinsa omista tai vuokraamista tonteista.

Asukasmielipiteissä suurin vastustuksen aihe oli rakentaminen yleensä. Osassa mielipiteitä vastustettiin rakentamista metsien kustannuksella, osassa liikenteen lisääntymisen vuoksi. Liian vilkas liikenne koettiin jo nykyisin ongelmaksi, joka pahenisi lisärakentamisen vuoksi.

Erityisesti vastustettiin uusien asuntojen rakentamista Haagan urheilukentän kohdalle sekä Isonnevankujan ja Isonnevantien kulmauksessa olevalle alueelle, koska uudet talot pilaisivat ikkunanäkymät. Nykyistä urheilukenttää pidettiin hyvänä ja riittävänä. Vain yksi kirjoittaja kannatti uutta liikuntapuistoa.

Täydennysrakentamista pidettiin vahingollisena ja sen katsottiin tuhoavan Haagan omaleimaisuutta.

Toisaalta asunnot lapsiperheille saivat kannatusta. Muutamat esittivät, että Eliel Saarisen tiellä pitäisi sallia kaikki liikenne, mutta osa oli vankasti joukkoliikennekadun kannalla.

Kaavatyön alussa esitettyä leikkipuiston kadunpuoleiseen reunaan rakentamista vastustettiin myös useissa kirjeissä, samoin kuin Strömstadinpuiston reunaan rakentamista.

Käydyn vuorovaikutuksen seurauksena suunnitelmaa on monelta osin tarkistettu, mm. leikkipuiston reunaan rakentamisesta ja rakentamisen ulottamisesta Riistavuorenpuistoon ja Strömstadinpuistoon on luovuttu. Nykyisen urheilukentän pohjoisosaan esitetty rakentaminen on poistettu.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmista ja asemakaavaluonnoksesta lähetettyjä kannanottoja ja mielipiteitä on käsitelty laajemmin kaupunkisuunnittelulautakunnassa 19.2.2009, jolloin lautakunta hyväksyi Isonnevan alueen asemakaavaluonnoksen jatkotyön pohjaksi.

Syksyllä 2009 saapuneissa 3 mielipiteessä vastustettiin lisärakentamista Isonnevantie 14 viereen sekä uutta liikuntapuistoa. Kirjeiden vuoksi on Isonnevantie 14 läheisyyteen osoitetun uuden rakennuksen kerrosalaa pienennetty ja rakennusala siirretty etäämmälle olemassa olevista asuintaloista. Liikuntapuiston tarpeellisuutta on perusteltu puiston reunassa olevien kolmen koulun tarpeilla.

Mielipiteet ja vastineet niihin on selostettu yksityiskohtaisemmin vuorovaikutusraportissa.

Ehdotuksen nähtävilläolo, muistutukset ja lausunnot

Asemakaavan muutosehdotus (piirustus nro 11938/10.12.2009) on ollut julkisesti nähtävillä 19.2.–22.3.2010. Tästä on ilmoitettu kirjeellä Helsingin ulkopuolella asuville maanomistajille ja haltijoille. Ehdotuksesta on tehty 7 muistutusta.

Ehdotuksesta ovat antaneet lausuntonsa kiinteistölautakunta, ympäristölautakunta, liikuntalautakunta, opetuslautakunta, sosiaalilautakunta, kaupunginmuseon johtokunta, pelastuslautakunta, yleisten töiden lautakunta, Helsingin Energia -liikelaitos ja Helen Sähköverkko Oy, HSY:n vesihuolto sekä Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus).

Muistutukset

Muistutukset keskittyvät samoihin asioihin kuin asemakaavaluonnos- ja osallistumis- ja arviointisuunnitelmavaiheissa. Kaikissa muistutuksissa katsotaan edelleen alueelle osoitetun liikaa rakentamista, täydennysrakentamisen ja uuden liikuntapuiston hävittävän luontoa ja alueen viihtyisyyttä, lisäävän liikaa liikennettä ja sen aiheuttamia häiriöitä sekä tuovan alueelle liikaa uusia asukkaita. Viisi muistuttajaa pitää Haaganpuistoa niin tärkeänä, ettei sitä saa osittainkaan muuttaa liikuntapuistoksi. Kahden muistuttajan mielestä kaavahankkeesta ei ole tiedotettu riittävästi. Yksi muistuttajista huomauttaa siitä, ettei kaavahankkeesta ole informaatiota ruotsin kielellä. Lisäksi yksi muistuttaja vastustaa tonttinsa reunavyöhykkeen muuttamista Haagan urheilutien jalkakäytäväksi. Muistuttaja ei myöskään hyväksy yli 2-kerroksisia rakennuksia tonttinsa läheisyyteen.

Vastine

Kaavaehdotuksen keskeisiä tavoitteita on täydennysrakentaminen, joka on ollut esillä kaavahankkeen alusta lähtien, vuoden 2007 alusta lähtien. Puistoa jää kaava-alueelle edelleenkin yli 9 ha. Haaganpuiston vapaa-alan pinta-ala, kentät pois lukien, tulee edelleenkin olemaan lähes 4 ha. Alueen luonteeseen sopeutuvaa täydennysrakentamista on

kaavaehdotuksessa sijoitettu keskeisesti sijaitsevalle rakentamattomalle alueelle, jolla ei ole todettu olevan erityisiä luontoarvoja. Tämä on koko kaupunginosan kannalta perusteltua.

Kaavahankkeesta on tiedotettu maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti useaan kertaan vuosina 2007–2009, myös ruotsin kielellä vuosien 2006–2009 kaavoituskatsauksissa.

Haagan urheilutien varteen on tarpeen rakentaa myös eteläpuolinen jalkakäytävä, koska mutkaisella kadulla on vilkas liikenne ja jalkakäytävä puuttuu kadun eteläreunalta. Ne tontinomistajat, joiden tonttien osia joudutaan tämän vuoksi muuttamaan katualueeksi, tulevat saamaan luovuttamastaan maa-alueesta lakien ja asetusten mukaiset korvaukset kaupungilta. Korttelin 29004 itäosaan, lähelle muistuttajan tonttia, on osoitettu vain 2-kerroksisia rakennuksia.

Lausunnot

Liikuntalautakunnalla, kaupunginmuseon johtokunnalla ja pelastuslautakunnalla ei ole huomautettavaa muutosehdotuksesta.

Uudenmaan ELY-keskus ja ympäristölautakunta esittävät tiukempia ääneneristysmääräyksiä Eliel Saarisen tien ja Isonnevankujan varrelle. Opetuslautakunta pitää välituntipihoja ja koululaisten liikuntamahdollisuuksia liian pieninä. Sosiaalilautakunnan mielestä kaavaehdotuksen mahdollistama päiväkotipiha-alueen laajennuksen pinta-ala tulisi mainita ehdotuksessa. Helsingin Energia ja Helen Sähköverkko Oy esittävät alueelle lisättäväksi kaksi muuntamon rakennusala. HSY:n vesihuolto esittää lisättäväksi neljä maanalaisen johdon merkintää.

Yleisten töiden lautakunta katsoo, että kaavamerkinnoissä annetut ohjeet Eliel Saarisen sillan rakenteista ovat liian yksityiskohtaisia. Pelastusreitit korttelin 29041 pihakannelle kulkee Eliel Saarisen polun kautta, minkä vuoksi kiinteistöt ovat velvollisia rakentamaan ja ylläpitämään Eliel Saarisen polkua. Hulevesien hallinnan suunnitelma tulee saada valmiiksi ennen kaavan hyväksymistä.

Kiinteistölautakunta puoltaa muutosehdotuksen hyväksymistä siltä osin, kun se lisää kerrosalaa alueelle. Suuri osa rakennusaloista on kuitenkin varsin pieniä ja osa 3-kerroksisia, mikä johtaa kalliiseen rakentamiseen. Tällainen rakentaminen ei sovi Haagan nykyiseen kaupunkikuvaan, vaan alueella olisi pitänyt käyttää korkeampia talotyyppejä etenkin kun alueella on erittäin huono maaperä.

Kiinteistölautakunnan mukaan määräys, jonka mukaan Haaganpuistoon rakennettavan liikuntapuiston tulee olla valmis ennen

kuin korttelin 29004 rakennuslupia myönnetään, ei sovi luontevasti asemakaavaan.

Autopaikat joudutaan kaavamääräysten mukaan sijoittamaan rakennusten maantaso- tai kellarikerrokseen autotalleihin, maan- tai pihanalaisiin pysäköintitiloihin tai istutusten avulla jäsennöiden tonteille osoitetuille pysäköintipaikoille ja/tai pienille kahden autopaikan pysäköintipaikoille. Autopaikkoja ei kaavassa ole kuitenkaan osoitettu tonteille ollenkaan.

Vastine

Välituntipihoja on kaavaehdotuksen mukaan mahdollista osaksi laajentaa. Ääneneristysvaatimusta Eliel Saarisen tien ja Isonneuvankujan varrella on korotettu 2 dB. Päiväkoti Haagan piha-alueen laajennuksen pinta-ala on lisätty kaavaselostukseen. Asemakaavaan on lisätty määräys, jonka mukaan kortteleihin 29040 ja 29041 tulee yhteen rakennukseen sijoittaa sähkölaitoksen ohjeiden mukainen kiinteistömuuntamotila. Maanalaisten johtojen merkintöjä ei pidetä tarpeellisina, vaan johdot tulee siirtää katujen alle tai kyseisille tonteille.

Eliel Saarisen silta sijaitsee niin keskeisellä ja näkyvällä paikalla saavuttaessa Haagaan Eliel Saarisen tietä pitkin, että sillan tulee olla mestarityö. Pilarit ja muut rakenteet eivät saa häiritä liikennettä, etenkin kun kyseessä on Jokeri-reitti. Koska sillan tulee olla rakenteeltaan keveä, on sillan asemakaavamääräyksestä poistettu sana tiilisilta.

Rakennussuunnitteluvaiheessa selviää, mistä pelastusreitti korttelin 29041 kaakkoisosaan kulkee. Jos pelastusreitti kulkee osittain Eliel Saarisen polkua pitkin, se tulee ottaa huomioon korttelia vuokrattaessa. Joka tapauksessa Eliel Saarisen polku on tärkeä yleisen jalankulun ja polkupyöräilyn yhteys, jota ei voi osoittaa yksityisen taloyhtiön hoidettavaksi.

Kaava-alueen hulevesien hallinnan suunnitelma on laadittu.

Korttelin 29004 paikalla on nykyisin Haagan urheilukenttä. Asuntorakentaminen tälle paikalle ei ole mahdollista, ellei samalla saada alueelle urheilukentän korvaavaa liikuntapuistoa. Tämän vuoksi on perusteltua kirjata edelleen asemakaavaan määräys, jonka mukaan liikuntapuiston tulee olla valmis, kun korttelin 29004 rakennuslupia myönnetään. Kokemus on osoittanut määräyksen tarpeellisuuden. Haagan keskiosan asemakaavassa ei tätä määräystä ollut. Nyt siellä on urheilukentän kohdalle asunnot lähes rakennettu, mutta liikuntapuisto puuttuu edelleen.

Tontin 29076/14 autopaikat (p) on lisätty asemakaavakarttaan. Näiden lisäksi saadaan muuallekin rakentaa pieniä, enintään kahden autopaikan pysäköintipaikkoja, istutusten avulla jäsennöiden.

Vuorovaikutusraportissa esitetään tiivistelmät muistutuksista ja lausunnoista sekä vastineet niihin laajemmin.

Muut muutokset

Nimistötoimikunnan 8.12.2010 tekemän päätöksen perusteella eräitä kadun nimiä on vielä muutettu jäljempänä selostetulla tavalla.

Elisan hakemuksen mukaisesti tontti 29077/4 (Vihdintie 19b) on merkitty asuinkerrostalojen korttelialueeksi (AK). Rakennusala tontille on merkitty siten, että sekä uudisrakennuksen rakentaminen että nykyisen puhelinkeskuksen muuttaminen asunnoiksi on mahdollista. Kerrosalaksi on merkitty 1 500 m² Elisan laatiman viitesuunnitelman pohjalta.

Samalla on tontin ja sen kaakkoispuolisen tontin 5 vino koillisraja suoritettu samaan linjaan viereisen korttelin 29005 koillisrajan kanssa. Elisan tontin pinta-ala on muutoksen vuoksi lisääntynyt 83 m² ja tontin 5 pinta-ala 44 m².

Alueelle on laadittu uusien asuinkortteleiden viitesuunnitelma. Asemakaavassa on varauduttu viitesuunnitelmassa esitettyyn maanalaiseen pysäköintihalliin Steniuksen kentän alle. Pysäköintihalli on osoitettu korttelin 29004 pysäköintiä varten. Lisäksi toteutettavuuden edistämiseksi on tarpeen merkitä kortteleiden 29040 ja 29041 eteläisille pistetalojen rakennusaloille asuntojen enimmäismääräksi 8 asuntoa kullekin.

Viitesuunnitelman mukaisesti on myös kortteleiden 29004, 29005, 29026 ja tontin 29077/5 kerrosaloja tarkennettu. Näiden kortteleiden kerrosala on lisääntynyt ja tontilla 29077/5 vähentynyt.

Muutosehdotukseen tehdyt korjaukset ovat vaikuttaneet asuinkortteleiden (AK, AK/s, AKYS, AKYS/s) pinta-aloihin ja kerrosaloihin, kuten myös Y-korttelialueen. Yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten alue (ET) on poistettu kokonaan.

Asemakaavan muutosehdotukseen tehdyt muutokset 7.4.2011

Lausuntojen johdosta tehdyt muutokset

- Eliel Saarisen tien ja Isonnevan kujan varrelle rakennettavien rakennusten ulkoseinien ja ikkunoiden ja muiden rakenteiden ääneneristävyudeksi liikennemelua vastaan on ääneneristysvaatimukseksi muutettu 32 dB aikaisemman 30 dB

sijaan.

- Kaavamääräykseen, jonka mukaan Eliel Saarisen tien varressa olevat parvekkeet eivät saa avautua Eliel Saarisen tien puolelle tai ne on lasitettava, on lisätty Isonnevankuja.
- Asemakaavaan on lisätty määräys, jonka mukaan molempiin kortteleihin 29040 ja 29041 tulee yhteen rakennukseen sijoittaa sähkölaitoksen ohjeiden mukainen kiinteistömuuntamotila.
- Eliel Saarisen sillan asemakaavamääräyksestä on poistettu sana tiilisilta.
- Kortteleiden 29040 ja 29041 eteläisille pistetalojen rakennusaloille on merkitty 8 asuntoa aikaisemman 4 asunnon sijaan.
- Kaavaan on lisätty määräys, jonka mukaan autotalli-, huolto- ja palvelutilakerros maantasossa voidaan rakentaa kerrosluvun estämättä.
- Kaavaselostukseen on lisätty seuraavat tiedot: päiväkotipiha-alue laajenee asemakaavan muutoksen mukaan noin 3 400 m², jolloin päiväkodin yhteenlaskettu piha-alueiden pinta-ala on noin 3 700 m².

Muut muutokset

- Haaganpuistonreunan nimi on muutettu nimeksi Yhteiskouluntie ja sen eteläpäässä olevan aukiolle on annettu nimi Yhteiskoulunaukio. Haaganvierron nimi on muutettu nimeksi Bensa-asemankuja.
- Elisan puhelinkeskustontin 29077/4 (Vihdintie 19b) käyttötarkoitukseksi on muutettu asuinkerrostalojen korttelialue (AK).
- Steniuksenkentälle on lisätty ohjeellinen merkintä ma-LP (29004) eli puiston osa, jolle saadaan maanpinnan alapuolelle rakentaa korttelin 29004 pysäköintilaitos.
- Tontin 29005/5 rakennusoikeudeksi on merkitty 2 900 k-m² aikaisemman 2 000 k-m² sijaan ja tontin 29077/5 rakennusoikeudeksi 800 k-m² aikaisemman 900 k-m² sijaan.

Lisäksi on muutosehdotukseen tehty teknislouonteisia tarkistuksia.

Tehdyistä muutoksista osa on olennaisia, joten ehdotus tulee asettaa uudelleen nähtäville.

Muutetun ehdotuksen nähtävilläolo, muistutukset ja lausunnot

Asemakaavan muutosehdotus (piirustus nro 11938/10.12.2009, 7.4.2011) on ollut uudelleen julkisesti nähtävillä 13.5.–13.6.2011. Tästä on ilmoitettu kirjeellä Helsingin ulkopuolella asuville maanomistajille ja haltijoille. Ehdotuksesta on tehty 6 muistutusta, lisäksi on saapunut 1 kirje nähtävilläolon jälkeen.

Ehdotuksesta ovat antaneet lausuntonsa kiinteistölautakunta ja pelastuslautakunta.

Muistutukset

Kaikissa muistutuksissa todetaan, että vapaa nurmialue, jota nykyisin käytetään mm. auringonottoon ja frisbeehen, palvelee asukkaiden virkistystä paremmin kuin liikuntapuisto. Muistuttajien mielestä puisto häviää kaavan toteuduttua. Liikuntapuistoa ei pidetä tarpeellisena, vaan nykyistä Haagan urheilukenttää Isonnevantien itäpuolella pitäisi parantaa. Liikuntapuisto ei palvele iäkkäämpien asukkaiden tarpeita. Yhden muistuttajan mielestä koulujen ja rakennusyritysten etu menee kaavassa nykyisten asukkaiden edun edelle ja erään toisen muistuttajan sekä kirjeen kirjoittajan mielestä kaavamuutos lisää liikennettä kohtuuttomasti.

Erään muistuttajan mielestä Eliel Saarisen tien ylittävää kevyen liikenteen siltaa (Eliel Saarisen siltaa) ei tarvita, sillä kadun ylittäminen on nykyisellään turvallista.

Kahden muistuttajan mielestä kaavahankkeesta ei ole tiedotettu riittävästi. Lisäksi esitetään yksityiskohtaisia kysymyksiä ja tarkennuspyyntöjä kaavamuutoksesta.

Vastineet

Haaganpuisto ei häviä, vaikka kaava-alueella oleva osuus Haaganpuistoa supistuu 1,3 ha eli 17 %. Haaganpuistoon jää edelleen lähes 4 ha vapaa-alaa kentät pois lukien. Alueelle on perusteltua osoittaa ympäristöön sopeutuvaa täydennysrakentamista, koska alueen asukasluku on laskussa ja palvelut heikkenemässä. On myös nykyisten asukkaiden etu, että alueelle tulee lisää asukkaita, jolloin koulujen ja muiden palvelujen säilymiselle on paremmat edellytykset.

Tuleva Haagan liikuntapuisto palvelee kaiken ikäisiä kaupunkilaisia lukuisten erilaisten liikunta-alueiden ja -laitteiden avulla. Nykyisen Haagan urheilukentän yhteyteen ei voida rakentaa lisää liikuntapaikkoja tilanpuutteen takia.

Eliel Saarisen siltaa pitkin on tulevaisuudessa mahdollista kävellä tai ajaa polkupyörällä suoraan Haaganpuistoon Eliel Saarisen tietä ylittämättä, mikä on huomattavasti helpompaa ja turvallisempaa kuin laskeutuminen noin 7 metriä alemmaksi katua ylittämään.

Liikenne lisääntyy koko kaava-alueella noin 840 ajoneuvoa vuorokaudessa, mikä tarkoittaa Isonnevantielle noin 100–500 ajoneuvon lisäystä ja Haagan urheilutielle noin 100–300 ajoneuvon lisäystä. Alueen uusien asukkaiden tuottama liikenteen lisäys on esimerkiksi Haagan urheilutiellä noin 5 % nykyisestä liikennemäärästä. Uuden liikuntapuiston jalkapallokentälle pääsee autolla ainoastaan Vihdintieltä uusia poikkikatuja Bensa-asemankujaa ja Yhteiskouluntietä pitkin, joten tämä liikenne ei tule häiritsemään Haagan urheilutien ja Isonnevantien asukkaita.

Lausunnot

Pelastuslautakunnalla ei ole huomautettavaa ehdotuksesta.

Kiinteistölautakunta esittää, että ennen asemakaavan muutoksen hyväksymistä olisi selvitettävä esitettyjen pysäköintiratkaisujen ja talotyyppien rakennuskustannukset sekä kaavoittaa uudet asuntokorttelit siten, että niille olisi mahdollista kustannusten osalta rakennuttaa sekä valtion tukemaa että kohtuuhintaista omistusasuntotuotantoa Hitas-ehdoin.

Kaupungin omistaman tontin 29077/3 (entinen Haagan poliisiasema) kaavamääräys AKYS/s tulisi muuttaa siten, että se sallisi liike- ja palvelutiloja myös rakennuksen siipiosissa eikä ainoastaan kadun varrella. Rakennuksen käytön kehittämistä vaikeuttava suojelumerkintä s olisi syytä poistaa sekä tontilta että rakennukselta. Rakennuksen kerrosala tulisi merkitä nykytilanteen mukaisesti noin 1 900 m².

Lausunnot on otettu huomioon siten, että asuntotuotantotoimiston kanssa on neuvoteltu kustannuksista. Tontin 29077/3 käyttötarkoitukseksi on merkitty asuin-, liike- ja toimistorakennusten korttelialue (AL). Vihdintien puoleisen rakennusosan suurimmaksi sallituksi kerrosluvuksi on merkitty voimassa olevan asemakaavan mukaisesti IV, mikä mahdollistaa rakennuksen ullakon tai kellarin käyttämisen pääkäyttötarkoituksen mukaisina tiloina. Tämä helpottaa rakennuksen käytön kehittämistä. Suojelumerkintä on poistettu tontin osalta.

Lisäksi on otettu huomioon Riistavuoren vanhusten palvelukeskuksen viereisille AKYS-tonteille laaditut alustavat palvelutalosuunnitelmat. Suunnittelutyössä on ilmennyt tarve leventää rakennusrunkoja riittävien palvelutilojen aikaansaamiseksi. Sen vuoksi rakennusaloja tonteilla 29026/9 ja 10 on laajennettu korttelin sisäosiin päin.

Vuorovaikutusraportissa esitetään tiivistelmät muistutuksista, kirjeestä ja lausunnoista sekä niiden vastineet laajemmin.

Muut muutokset

Rakennusvalvontaviraston kanssa on neuvoteltu kaavamerkinnöistä. Rakennusvalvontavirasto on todennut, että rakennusvalvonnan ja naapurien edun kannalta olisi hyvä, että liikuntapuiston (VU) huoltorakennukselle (h) ja leikkipuiston (VK) rakennukselle (lp) kerrosala esitettäisiin kaavassa lukuina.

Kyseisille rakennusaloille on molemmille kaavakarttaan lisätty rakennusoikeus 350 k-m².

Asemakaavan muutosehdotukseen tehdyt muutokset 28.2.2012

Lausuntojen johdosta tehty muutos

- Tontin 29077/3 käyttötarkoitukseksi on merkitty asuin-, liike- ja toimistorakennusten korttelialue (AL) ja kadun puoleisen rakennusosan suurimmaksi sallituksi kerrosluvuksi IV.

Muut muutokset

- Rakennusaloja tonteilla 29096/9 ja 10 on laajennettu korttelin sisäosiin päin.
- Liikuntapuiston (VU) huoltorakennukselle (h) ja leikkipuiston (VK) rakennukselle (lp) on molemmille lisätty rakennusoikeus 350 k-m².

Tilastotietoja

Alueen kokonaisrakennusoikeus on 174 202 k-m² ja pinta-ala noin 34 ha. Asuinkerrosalasta (A) 120 520 m² on uutta asuinkerrosalaa 49 055 m². Opetustoimintaa palvelevien rakennusten korttelialueiden (YO/s) kerrosala on 31 777 m² (lisäystä 3 471 m²) ja sosiaalitoimintaa ja terveydenhuoltoa palvelevien palvelurakennusten korttelialueiden (YS, YS/s) kerrosala 16 245 m². Uutta kulttuuritoimintaa palvelevaa kerrosalaa (YY/s) on 1 500 m² ja uutta huoltoasematilaa 350 m² (olemassa olevien tilojen kirjaaminen kaavaan).

Alueen pinta-alasta on asuinalueita (A) noin 14 ha, yleisten rakennusten (Y) aluetta noin 6 ha ja virkistysalueita noin 9 ha. Tilastotiedot on asemakaavan muutoksen selostuksessa.

Tehdyt muutokset eivät ole olennaisia, joten ehdotusta ei tarvitse asettaa uudelleen nähtäville.

Kaupunginhallitus toteaa lisäksi, että se hyväksyi 14.2.2011 St1 Energy Oy:n (entinen oy Shell Ab) kanssa 22.12.2010 ehdollisesti allekirjoitetun maankäyttösopimuksen ja 8.8.2011 ehdollisesti 1.7.2011 allekirjoitetun muutetun maankäyttösopimuksen.

Vielä kaupunginhallitus toteaa, että asemakaavan muutos mahdollistaa merkittävän määrän täydennysrakentamista Haagaan. Se on tarpeen sekä alueen palvelujen säilyttämisen kannalta että monipuolisen asuntotarjonnan luomiseksi alueen nykyisille ja tuleville asukkaille. Kaupunginhallitus kiirehtiikin alueen maaperän kunnostamisen ja Haaganpuiston liikunta-alueen toteuttamista, jotta asuntokorttelit, erityisesti kortteli 29004, jota ei voida rakentaa ennen Haaganpuiston valmistumista, saataisiin toteutumaan jo lähivuosina.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Hannu Penttilä

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36024
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Asemakaavan muutosehdotuksen nro 11938 kartta, päivätty 10.12.2009, muutettu 7.4.2011 ja 28.2.2012
- 2 Asemakaavan muutosehdotuksen nro 11938 selostus, päivätty 10.12.2009, muutettu 7.4.2011 ja 28.2.2012, päivitetty Kslk:n päätöksen 28.2.2012 mukaiseksi
- 3 Havainnekuva
- 4 Vuorovaikutusraportti 28.2.2012 ja keskustelutilaisuuksien 17.1.2007 ja 23.4.2008 muistiot
- 5 Päätöshistoria ennen 28.2.2012

Oheismateriaali

- 1 Ilmakuva
- 2 St1 Energy Oy sopimus
- 3 St1 Energy Oy tarkistettu sopimus

Otteet

Ote

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Otteen liitteet

Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen
Esitysteksti
Liite 1
Liite 2
Liite 4

Liite 5

Helen Sähköverkko Oy
Helsingin seudun
ympäristöpalvelut -kuntayhtymä
Mielipiteen esittäjä

Tiedoksi

Kaupunkisuunnittelulautakunta
Kiinteistölautakunta
Rakennuslautakunta
Helsingin Energia -liikelaitos
Kaupunginmuseon johtokunta
Liikuntalautakunta
Opetuslautakunta
Pelastuslautakunta
Sosiaalilautakunta
Yleisten töiden lautakunta
Ympäristölautakunta

Päätöshistoria

Kaupunkisuunnittelulautakunta 28.02.2012 § 82

HEL 2011-007019 T 10 03 03

Ksv 0648_1, karttaruudut F5/T-3, G5/P1-3, Isonnevantien, Kylätie, Eliel Saarisen tie

Päätös

Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti lähettää 10.12.2009 päivätyn sekä 7.4.2011 ja 28.2.2012 muutetun 29. kaupunginosan (Haaga, Etelä-Haaga) kortteleita 29005–29008, korttelin 29009 tontteja 1–4, kortteleita 29012–29014, korttelin 29026 tonttia 7, korttelin 29075 tontteja 1, 4–9, kortteleita 29076–29077, 29079, 29091, 29093–29096, korttelin 29100 tontteja 1–2 sekä virkistys-, urheilu-, katu- ja liikennealueita sekä yleistä pysäköintialuetta koskevan asemakaavan muutosehdotuksen nro 11938 kaupunginhallitukselle puoltaen sen hyväksymistä, ja esittää etteivät tehdyt muistutukset, kirje ja annetut lausunnot anna aiheita muihin toimenpiteisiin.

Lautakunta päätti muuttaa asemakaavan muutosehdotusta seuraavasti:

Lausuntojen johdosta tehdyt muutokset

- Haagan entisen poliisiaseman tontin 29077/3 käyttötarkoitukseksi on merkitty asuin-, liike- ja

toimistorakennusten korttelialue AL ja kadun puoleisen rakennusosan suurimmaksi sallituksi kerrosluvuksi IV.

Muut muutokset

- rakennusaloja korttelin 29026 tonteilla 9 ja 10 on laajennettu korttelin sisäosiin päin.
- liikuntapuiston (VU) huoltorakennukselle (h) ja leikkipuiston (VK) rakennukselle (lp) on molemmille lisätty rakennusoikeus 350 k-m².

Samalla lautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle, ettei kaavan muutosehdotusta aseteta uudelleen nähtäville.

Lisäksi lautakunta päätti antaa kaupunkisuunnittelulautakunnan esityksestä ja vuorovaikutusraportista ilmenevät vastaukset kaupungin perusteltuna kannanottona tehtyihin muistutuksiin.

Päätöksen jakelu:

- kaupunginhallitus
- hallintokeskus, Kaj:n rooteli *****

Esittelijä

asemakaavapäällikkö
Olavi Veltheim

Lisätiedot

Päivi Sarmaja, arkkitehti, puhelin: 310 37279
paivi.sarmaja(a)hel.fi
Pirjo Koivunen, liikenneinsinööri, liikennesuunnittelu, puhelin: 310 37128
pirjo.koivunen(a)hel.fi

§ 444

V Vartiokylän, Mellunkylän ja Vuosaaren kaupunginosien eräiden alueiden (Tankovainion - Broändan alue) asemakaavan muuttaminen (nro 12008)

HEL 2011-001581 T 10 03 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättäneenä hyväksyä 45. kaupunginosan (Vartiokylä, Vartioharju) virkistys-, liikenne- ja erityisalueiden, 47. kaupunginosan (Mellunkylä, Mellunmäki) korttelin nro 47260 tontin nro 5, kortteleiden nro 47261 ja 47265 sekä virkistys-, liikenne-, katu- ja erityisalueiden ja 54. kaupunginosan (Vuosaari, Keski-Vuosaari) katu- ja puistoalueiden sekä kaupunginosan rajan (muodostuvat uudet korttelit nro 47360 - 47375) asemakaavan muutoksen kaupunkisuunnitteluviraston asemakaavaosaston 25.11.2010 päivätyn ja 31.1.2012 muutetun piirustuksen nro 12008 (osat 1 ja 2) mukaisena.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Hannu Penttilä

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36024
tanja.sippola-alho(a)hel.fi
Paula Vartiainen, kaavoitussihteeri, puhelin: 310 36045
paula.vartiainen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Asemakaavan muutosehdotuksen nro 12008 kartta, päivätty 25.11.2010, muutettu 31.1.2012
- 2 Asemakaavan muutosehdotuksen nro 12008 selostus, päivätty 25.11.2010, muutettu 31.1.2012 (päivitetty kokouksen 31.1.2012 mukaiseksi)
- 3 Havainnekuva 31.1.2012
- 4 Perspektiivikuvia
- 5 Vuorovaikutusraportti 25.11.2010, täydennetty 31.1.2012
- 6 Päätöshistoria ennen 31.1.2012

Otteet

Ote

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Otteen liitteet

Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen

Liite 1
Liite 2
Liite 5
Liite 6

Helsingin seudun
ympäristöpalvelut -kuntayhtymä
Helen Sähköverkko Oy

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäne esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättäne hyväksyä 45. kaupunginosan (Vartiokylä, Vartioharju) virkistys-, liikenne- ja erityisalueiden, 47. kaupunginosan (Mellunkylä, Mellunmäki) korttelin nro 47260 tontin nro 5, kortteleiden nro 47261 ja 47265 sekä virkistys-, liikenne-, katu- ja erityisalueiden ja 54. kaupunginosan (Vuosaari, Keski-Vuosaari) katu- ja puistoalueiden sekä kaupunginosan rajan (muodostuvat uudet korttelit nro 47360 - 47375) asemakaavan muutoksen kaupunkisuunnitteluviraston asemakaavaosaston 25.11.2010 päivätyn ja 31.1.2012 muutetun piirustuksen nro 12008 (osat 1 ja 2) mukaisena.

Tiivistelmä

Alue sijaitsee Mellunkylän, Vartiokylän ja Vuosaaren kaupunginosissa Vartiokylänlahden pohjukasta koilliseen.

Asemakaavan muutos mahdollistaa pientalovaltaisen asuinalueen rakentamisen noin 650 asukkaalle. Suunnitelma sisältää uutta asuinkerrosalaa 25 690 k-m². Rakentamisen sijoittumisessa on otettu huomioon alueen kulttuurihistorialliset ja maisemalliset lähtökohdat.

Alueelle on suunniteltu uusi katu (Tankomäenkatu) Itäväylän ja Länsimäentien liittymän kohdalta. Kadun varteen rakennettavat talot muodostavat kaupunkimaista katutilaa. Asunnot ja pihat avautuvat puistoihin ja ympäröivään kulttuurimaisemaan.

Asemakaavaratkaisu on periaatteiltaan yleiskaavan mukainen, mutta poikkeaa siitä siten, että asuinalue sijoittuu yleiskaavassa osoitettua idemmäksi. Asuminen jakaantuu kahteen osa-alueeseen, joiden välissä on poikittainen viheryhteys. Pohjoinen alue sijoittuu Mellunmäen pelastusaseman viereen lähelle Itäväylää. Tälle alueelle on suunniteltu nelikerroksisia kerrostaloja sekä kaksikerroksisia rivi- ja omakotitaloja. Toinen kokonaan pientaloista rakentuva asuinalue sijoittuu metsäisen Tankomäen rinteille. Tankomäen korkeimmat kohdat ja etelä- ja itärinteet säilyvät puistona.

Virkistysalueilla tavoitteena on luonto- ja kulttuurimaisema-arvojen säilyminen ja ominaispiirteiden vahvistaminen. Peltojen ja niittyjen avoimia maisematiloja vaalitaan estämällä alueiden metsittyminen. Purouomia muokataan luonnonmukaisemmiksi. Alueen virkistyskäyttöä ja saavutettavuutta parannetaan lisäämällä virkistystoimintoja ja parantamalla alueen virkistysreitit ja -yhteyksiä.

Esittelijä

Lähtökohdat

Kaupunkisuunnittelulautakunnan aikaisempi päätös ja muut suunnitelmat

Kaupunkisuunnittelulautakunta hyväksyi 5.3.2009 Tankovainion–Broändan alueen suunnitteluperiaatteet jatkosuunnittelun pohjaksi.

Alueelle on laadittu seuraavat yleissuunnitelmat: Broändan purolaakson eteläosan yleissuunnitelma ja Vartiokylänlahden tulvasuojelua koskeva yleissuunnitelma.

Kaavoitustilanne

Helsingin yleiskaava 2002:ssa alue on osin virkistysaluetta ja osin pientalovaltaista asuinalueita. Pääosa suunnittelualueesta on vanhana viljelykulttuurimaisemana merkitty yleiskaavaan kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja maisemakulttuurin kannalta merkittäväksi alueeksi.

Asemakaavaratkaisu on periaatteiltaan yleiskaavan mukainen. Kortteliratkaisu poikkeaa kuitenkin yleiskaavan aluevarauksesta vähäisessä määrin siten, että uusi asuinrakentaminen on sijoitettu idemmäksi ja jaettu kahteen osa-alueeseen. Perusteluna poikkeamiselle on ottaa paremmin huomioon alueen kulttuurihistoria-, maisema- ja luontoarvot sekä saada alue liitettyä paremmin katuverkkoon ja muuhun yhdyskuntarakenteeseen. Poikkeaminen yleiskaavan aluerajauksesta on käsitelty Helsingin kaupungin ja Uudenmaan ympäristökeskuksen neuvottelussa 29.10.2008. Uudenmaan ympäristökeskuksen taholta katsottiin, että poikkeaminen yleiskaavasta on perusteltua.

Alueella voimassa olevat asemakaavat ovat vuosilta 1974, 1985, 1987, 1990, 1991, 1997, 1998 ja 2004. Asemakaavojen mukaan suunnittelualueella on lähivirkistysaluetta (VL), puistoaluetta (P), suojaviheraluetta (EV), kauttakulku- tai sisääntulotietä suoja- ja näkemäalueineen (LT), teollisuus- ja varistorakennusten korttelialuetta (T), pelastusaseman korttelialue (YPA) ja katualuetta.

Maanomistus

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

Kaupunki omistaa pääosan suunnittelualueesta. Alueella on myös yksityisten omistamia maita. Asemakaavan muutosta hakenut kuolinpesä omistaa Tankomäellä noin 3,6 ha:n alueen.

Alueen yleiskuvaus

Alue on pääosin lähivirkistysaluetta. Alueen läpi virtaa Mellunkylänpuron kaksi uomaa, jotka yhtyvät Vartiokylänlahteen laskevaan Broändanpuroon. Historiallinen Tankovainiontie kulkee alueen keskellä olevia harjuja myötäillen Itäväylältä Melatielle. Tankomäen itäpuolella on viljelypalstoja. Alueella on viisi asumiskäytössä olevaa rakennusta.

Laaksoalue on vanhaa Borgsin ja Fallbackan tilakeskusten hallitsemaa kulttuurimaisemaa. Alavan pelto- ja niittymaiseman keskeltä nouseva Tankomäen metsäinen kukkula on aikoinaan ollut hallitseva avoimessa maisemakuvassa. Viime vuosina entinen laidun- ja viljelymaa on hoitamattomana alkanut metsittyä, ja laakso on osin kasvamassa umpeen.

Rakennettu ympäristö

Alueen pohjois- ja koillispuolella sijaitsee Mellunmäki, Fallpakan asuinalue ja Fallbackan tila, länsi- ja lounaispuolella Borgsin tila ja Vartioharjun pientaloalue, kaakkoispuolella Vuosaaren kuuluvaa pientaloaluetta ja luoteispuolella Itäväylän varressa Linnanherrankujan ja Linnanpajantien teollisuusalueet sekä Mellunmäen pelastusasema.

Liikenne

Liikennemäärä Itäväylällä Länsimäentien risteuksen länsipuolella oli noin 19 000 ajoneuvoa vuorokaudessa vuonna 2008. Itäväylällä kulkee bussilinja 97 Itäkeskukseen ja Mellunmäkeen. Pysäkit sijaitsevat Linnanpajantien risteuksen kohdalla. Suunnittelualueella on ulkoilureittejä Vartioharjun, Mellunmäen ja Vuosaaren suuntiin.

Palvelut

Kaupallisia palveluja on Mellunmäessä ja Vuosaaren pohjoisessa ostoskeskuksessa. Rukatunturintie 2:een on rakennettu uusi lähikauppa, jonka yhteydessä on postin palvelupiste. Lähin ala-asteen koulu sijaitsee Rukatunturintiellä ja päiväkotit Saanatunturintiellä Mellunmäessä. Fallpakassa ja Vuosaaren Kurkimoisiossa on rakentamattomat julkisten lähipalvelurakennusten tontit (YL).

Kulttuurihistoria ja luonnonympäristö

Vartiokylä ja Mellunkylä kuuluvat Helsingin keskiaikaisiin kyliin. Viikinkiajalla Vartiokylänlahti oli osa vesireittiä, joka kulki nykyistä

Broändan purolaaksoa pitkin Porvarinlahdelle. Vartiokylän Linnavuorta pidetään Helsingin merkittävimpänä esihistoriallisena jäännöksenä. Alueen maisemakuvassa näkyy edelleen vanhojen kartanoiden ja tilakeskusten vaikutus osin avoimina, osin metsittyvinä viljelylaaksoina.

Virtaamiltaan merkittävä Mellunkylänpuro ja sen ympäristö eivät hahmotu alueen metsittyvässä laaksomaisemassa. Maisematilallisesti ja -kuvallisesti yhtenäisinä avoimina kulttuurimaisema-alueina ovat säilyneet Tankovainion ja Linnavuorenpuiston pienialaiset kesantoniityt.

Ympäristökeskuksen luontotietojärjestelmässä on Linnavuorenpuiston keto määritelty valtakunnallisesti tärkeäksi perinnebiotoopiksi. Arvokkaaksi kasvillisuuskohteeksi on merkitty Vartiokylänlahden pohjukassa oleva lähdevaikutteinen tervaleppäluhta, joka on myös linnustollisesti arvokas ja tärkeää lepakkoaluetta. Geologisesti ja geomorfologisesti arvokkaita kohteita ovat Tankomäen lohkkareiksi halkeillut kallion huippu, eräät ympäristön kallioalueet sekä Tankomäenkadun suuntainen harjumuodostelma hiekkakuoppineen.

Kaupunkisuunnitteluvirasto tilasi 11.9.2008 Museovirastolta alueen muinaisjäännöksiä koskevan arkeologisen inventointityön. Inventointi osoitti, että Tankomäen itäisen harjun laella oleva kiviröykkiö, jota on pidetty pronssikautisena hautana, onkin Litorinameren aikainen rantakivikko.

Suojelukohteet

Vanha kansakoulurakennus Tankomäellä Melatie 15:ssä on asemakaavassa jo suojeltu. Linnavuorenpuistossa Borgsin tilan edessä on ensimmäisen maailmansodan aikainen betonirakenteinen puolustusasema, joka on muinaismuistolain mukainen muinaisjäännös.

Yhdyskuntatekninen huolto

Alue on liitettävissä olemassa olevaan yhdyskuntatekniseen verkostoon. Asemakaavan toteuttaminen vaatii teknisen huollon verkoston lisärakentamista sekä johtosiirtoja.

Maaperä

Alueen maaperä jakaantuu kitkamaa-alueisiin ja savimaa-alueisiin. Kallion pinta esiintyy paikoin paljaana tai on lähellä maanpintaa. Alue sijaitsee suurimmalta osin tärkeällä pohjavesialueella, jonka pohja- ja orsivesi on suojeltu. Suurin osa alueesta sijaitsee tason +3 alapuolella. Suunnittelualueelta ei ole tiedossa maaperän pilaantuneisuutta tai sellaista aiheuttanutta toimintaa. Alueesta on laadittu rakennettavuusselvitys vuonna 2008.

Tulvasuojaus

Rakennusvirastossa on laadittu Vartiokylänlahden alueen tulvasuojauksen yleissuunnitelma merenpinnan nousun aiheuttamien tulvien varalle vuonna 2010. Suunnitelmassa esitetään rakennettavaksi noin 870 metriä pitkä maapenger Vuosaaren puoleiselle ranta-alueelle ja Broändanpuron itäpuolelle. Tulvapenkereen toteuttaminen edellyttää Broändanpuron nykyisen uoman sijainnin muuttamista noin 400 metrin matkalla. Penger suojaa Vuosaaren puolella asuinrakennuksia meriveden nousun aiheuttamilta tulvilta. Tulvapenger sallii veden nousun Varjakanpuiston tervaleppäluhtaan sekä Broändanpuron ja Mellunkylänpuron laaksoihin.

Ympäristöhäiriöt

Itäväylän moottoriajoneuvoliikenne aiheuttaa kaava-alueelle melua. Päivän 55 dB melualue ulottuu nykyisin 70–90 metrin etäisyydelle Itäväylästä. Itäväylän varressa olevat teollisuus- ja toimitilarakennukset vähentävät kuitenkin melun leviämistä alueelle.

Asemakaavan muutoksen sisältö

Tavoitteet

Tavoitteena on mahdollistaa yleiskaavan mukaisen uuden pientalovaltaisen asuinalueen rakentaminen. Aukkaita alueelle tulisi noin 650. Asemakaavan muutos on osa Mellunkylän kaupunginosan täydennysrakentamista.

Tavoitteena on kaupunkimaisen tiiviisti rakennettu luonnonläheinen asuinalue. Monipuolinen kerros-, rivi- ja omakotitalotarjonta mahdollistavat alueelle eri asumismuotoja ja asutukokoja. Rakentamisen sijoittamisessa otetaan huomioon alueen kulttuurihistorialliset ja maisemalliset lähtökohdat.

Virkistysalueiden kehittämisen tavoitteena on alueen kulttuurihistoriallisten arvojen ja paikallisten ominaispiirteiden vahvistaminen, luontoarvojen säilyttäminen ja alueen virkistyskäytön kehittäminen. Purouomia muokataan luonnonmukaisemmiksi, ja niiden virkistys- ja maisema-arvoja hyödynnetään nykyistä paremmin.

Yleisperustelu ja -kuvaus

Asuminen on jaettu kahteen osa-alueeseen, joita erottaa poikittainen viheryhteys. Pohjoisella alueella kerrostalot rajaavat kaartuvaa Tankomäenkatua. Kadun toisella puolella erillispientalot ja kaupunkirivitalot muodostavat rakennetun reunan avoimelle niittymaisemalle.

Etelämpänä olevalle Tankomäelle on suunniteltu kaksikerroksisia erillispientaloja ja kaupunkirivitaloja. Rakentaminen sijoittuu kahden

Tankomäelle nousevan kadun varteen. Tankomäen huippu muodostaa asutuksen väliin vihersormen, joka liittyy etelässä Broändan purolaaksoon.

Alueen luonnonläheisyys syntyy asumisesta virkistysalueiden ympäröimänä. Asunnoista ja pihoilta avautuu näkymiä puistoihin ja ympäröivään kulttuurimaisemaan.

Viheralueiden avoimia tiloja vaalitaan estämällä alueiden metsittyminen. Viheryhteyksiä ja ulkoilureittejä parannetaan.

Kaupunginosien 45. (Vartiokylä) ja 47. (Mellunkylä) välistä rajaa Tankomäellä on siirretty länteen, jotta kaikki uudet asuinkorttelit saadaan Mellunkylän puolelle.

Asuinkerrostalojen korttelialueet (AK)

Talot ovat nelikerroksisia. Lähimpänä Itäväylää olevassa talossa on viisikerroksinen osa korostamassa rakennuksen kulmaa ja alueelle saapumista. Korttelissa 47265 asunnot eivät saa aueta ainoastaan Itäväylän puolelle, eikä parvekkeita saa sijoittaa Itäväylän puolelle.

Kortteleissa 47265 ja 47362 viereiseen puistoalueeseen ja harjumaisemaan liittyvät s-1-merkinnällä osoitetut tontin osat on säilytettävä luonnonmukaisina.

Pysäköinti sijoittuu piholle maantasoon. Autopaikoista kolme neljäsosaa on katettuja.

Asuinpientalojen korttelialueet (AP)

Pelastusaseman eteläpuolella on neljä asuinpientalojen korttelialuetta. Rakennukset ovat kaksikerroksisia rivi- ja paritaloja.

Tankomäellä on kolme asuinpientalojen korttelialuetta, jotka sijoittuvat rinnemaastoon. Kortteleissa 47368 ja 47371 olevien rivitalojen kellarikerrokset ovat kadun suuntaan osittain maan päällä.

Asuntojen pääsisäänkäynti tulee olla kadun puolella rakennuksen rajautuessa katuun. Autopaikat tulee sijoittaa asunnon yhteyteen autotalliin. Tankomäen rinnetonteilla kortteleissa 47368 ja 47371 on autotalli sijoitettava kellariin.

Erillispientalojen korttelialueet (AO)

Tankomäenkadun varressa alueen pohjoisosassa sekä Tankomäellä on erillispientalotontteja, joille saa rakentaa kaksikerroksisen omakotitalon. Osa Tankomäen tonteista sijaitsee rinteessä niin, että kellarikerrokseen saa sijoittaa kerrosalaan luettavaa tilaa.

Tonteille on merkitty rakennusala, jolle saa kerrosalan estämättä rakentaa autosuoja-, sauna-, työ-, varasto- tms. tiloja sisältävän enintään 30 m²:n kokoisen yksikerroksisen talousrakennuksen (ta).

Itäväylälle on Tankovainion pallonurmen kohdalla rakennettava meluesteet ennen tontilla 47360/1 olevan asuinrakennuksen rakennusluvan myöntämistä.

Pelastusaseman korttelialue (YPA)

Tontin luoteiskulmasta on liitetty osa Linnanpajantien jatkeen katualueeseen. Pelastusasemalle tulee uusi ajoneuvoliittymä, josta pääsee Linnanpajantien ja Tankomäenkadun kautta Itäväylälle.

Teollisuus- ja varastorakennusten korttelialueet (T)

Huoltoasematontti 47261/1 on muutettu teollisuustontiksi, uusi numero 47261/2. Tontilla 47260/5 on muutettu rakennusalan rajaa niin, että se on vähintään 25 metrin etäisyydellä viereiselle ET-1-korttelialueelle rakennettavasta maakaasuputkiston paineenvähennysasemasta.

Lähivirkistysalueet (VL)

Virkistysalueiden kehittäminen perustuu Broändan purolaakson eteläosan yleissuunnitelmaan (13.8.2009). Maisemasuunnitelman periaatteet on esitetty asemakaavaehdotuksen havainnekuvassa.

Avoimien tilojen ja laajojen näkymien palauttaminen ovat alueen kehittämisen keskeisiä tavoitteita. Puistojen avoimena tai puoliavoimena säilytettävät alueen osat on merkitty asemakaavaan (sa). Tankomäen lakialueen sekä etelä- ja itärinteen maastonmuodot ja puusto tulee säilyttää metsäisenä (s-1). Tankomäen maisemallisesti ja geologisesti arvokkaat kallio- ja kivikkoalueet (lu-3 ja lu-4) säilytetään luonnonmukaisina alueina.

Varjakanpuiston tervaleppäluhta on merkitty asemakaavaan arvokkaana säilytettävänä luontokohteena (lu-1). Kasvillisuudeltaan arvokasta Linnavuorenpuiston ketaa tulee hoitaa niin, että alueella oleva perinnebiotooppi säilyy (lu-2). Nykyisen pienteollisuusalueen reunoille istutetaan puista ja pensaista tiheä ja monikerroksinen maisemakuvaan sopiva reunavyöhyke. Asutus liitetään puistoon puutarhamaisella reunavyöhykkeellä.

Purojen ympärillä säilytetään varjostavaa ja suojaavaa kasvillisuutta. Kaupunkipuroille tyypillisiä nopeita virtaamavaihteluja tasataan ja virtaamaa viivytetään muotoilemalla uomia luonnonmukaisemmiksi. Kalaston esteet poistetaan ja uomien stabiliteettia lisätään kulutukselle alttiissa kohdissa.

Tulvapenkereen takia siirrettävän Broändanpuron uoma muotoillaan luonnonmukaisemmaksi ja sen näkyvyyttä parannetaan. Rakentamisen alle jäävä Mellunkylänpuron vanha, nykyisin osin kuiva uoma Tankovainion puistossa siirretään uuden asuinalueen reunaan. Se toimii virtaamaa tasaavana ja jakavana toisena reittinä Itäväylän alitse saapuville vesille. Uomien liitoskohtaan rakennetaan virtaamavaihteluja tasaava pieni tasausallas.

Pelastusaseman kohdalla Mellunkylänpuron uoman toinen luiska rakennetaan kivikorimuurilla tuetuksi seinämäksi ja toinen luiska nykyistä loivemmaksi ja tulvatasanteelliseksi. Kylätalon ja Tankomäen välissä olevan leikkipuiston kohdalla puroon on muotoiltu vesiaihe, jossa vesipintaa laajennetaan pidättämällä vettä matalan pohjapadon avulla. Nykyiset koskipaikat säilytetään.

Borgsin rinteeseen rakennetaan kulttuurihistoriallinen teemapuisto, jossa yhdistyvät alueen historialliset ja viljelykulttuurilliset piirteet. Rinteen suuntaisesti rakennetaan linnoituslaitteisiin perustuva "bunkkeriraitti", jonka rakenteita voidaan hyödyntää oleskelupaikkojen ja istutusalueiden osina. Rinteeseen rakennetaan matalilla luonnonkivimuureilla terassoitu tyylitelty viljelykasvipuutarha (rp-2).

Tankovainiontien kulttuurihistoriallisesti arvokas vanha tielinjaus tulee säilyttää sora- tai kivituhkapintaisena ja nykyisen levyisenä. Pääulkoilureitit jatkuvat Vartiokylänlahden suuntaan sekä koilliseen Kallvikintien suuntaan Broändanpuroa seuraten. Luoteeseen Vartiokylänlahdelta Uussillanpuiston suuntaan rakennetaan uusi pääulkoilureittiyhteys. Linnavuorenpuiston ja Tankovainion välille rakennetaan uusi poikittainen viheryhteys.

Maantie (LT)

Itäväylä on kaava-alueella Uudenmaan tiepiirin vuodelta 2002 olevan kehittämisselvityksen Itäväylä (mt 170) välillä Kehä I (mt 101) – Länsimäki mukainen. Kehittämisselvityksessä on esitetty melusteet Uussillanpuiston ja Tankovainion pelinurmen kohdalle. Melusteet on merkitty asemakaavaehdotukseen.

Yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten korttelialueet (ET-1 ja ET-2)

Linnanpajantien teollisuusalueen lounaispään on merkitty uusi tontti (ET-1) maakaasuputkiston paineenvähennys- ja venttiiliasemaa varten ja Tankomäenkadun ja Tankomäenrinteen risteyksen lähelle tontti (ET-2) muuntamoa varten.

Suojaviheralueet (EV)

Korttelin 47360 pohjoispuolella on suojaviheralueelle merkitty alueen osa, jolle tulee rakentaa vähintään 2 metriä korkea liikennemelua vaimentava maavalli (mv).

Liikenne

Alueelle on suunniteltu uusi katu (Tankomäenkatu) Länsimäentien ja Itäväylän liittymän kohdalla. Linnanpajantien teollisuusalue yhdistetään katuyhteydellä Tankomäenkatuun, jonka kautta ohjataan teollisuusalueen liikenne. Teollisuusalueen nykyinen yhteys Itäväylälle jää pelastuslaitoksen hyökkäystieksi Itäväylälle.

Itäväylän lounaisreunalle rakennetaan uusi yhdistetty jalankulku- ja pyörätie. Tällöin muodostuu jatkuva jalankulku- ja pyörätieyhteys Itäkeskukseen saakka. Itäväylälle Uussillanpuiston kohdalle rakennetaan uusi kevyen liikenteen alikulku ja siitä edelleen laadukkaat ulkoiluyhteydet Vartiokylänlahden ja Mustavuoren suuntaan. Länsimäentien pohjoisreunalla kulkevaa pääpyörätietä jatketaan uuden asuntoalueen pohjoispuolitse Vuosaaren pohjoisosaan.

Palvelut

AK-tontille 47265/3 saa sijoittaa monikäyttötilaa. Tälle osalle saa ensimmäiseen kerrokseen rakentaa liike-, toimisto-, myymälä-, kerho-, koulu-, päiväkotitms. tilaa. Em. tontille sekä tontille 47362/1 saa ensimmäiseen kerrokseen sijoittaa hoivakotiasuntoja sekä palvelu- ja yhteistiloja.

Suojelukohteet

1. maailmansodan linnoituslaitteet on merkitty asemakaavaan alueen osaksi, jossa sijaitsee muinaismuistolailla rauhoitettu kiinteä muinaisjäänös (sm). Tankomäellä sijaitseva vuonna 1912 rakennettu asuinkäytössä oleva kansakoulurakennus on edelleen suojeltava kulttuurihistoriallisesti arvokkaana rakennuksena (sr-2).

Yhdyskuntatekninen huolto

Alueelle on laadittu teknisen huollon verkostosuunnitelmat yhteistyössä laitteista vastaavien teknisten hallintokuntien kanssa.

Maaperän rakennettavuus ja pohjarakentamiskustannukset

Kitkamaa-alueilla rakennukset perustetaan anturoilla tai laatalla kallion tai maan varaan. Kaksikerroksisen asuinrakennuksen perustamiskustannukset ovat noin 90 euroa/k-m² (rakennettavuusselvityksen ajankohdan, vuoden 2008 hintatasossa, alv 22 %). Esirakentamistarvetta ei ole.

Savialueilla rakennukset perustetaan paalujen välityksellä kantavan pohjakerroksen varaan. Jos savikerroksen paksuus on alle 3 metriä, myös massanvaihto on mahdollista. Kaksikerroksisen asuinrakennuksen perustamiskustannukset ovat noin 90–170 euroa/k-m². Savialueilla on tarve esirakentamiselle.

Alueen esirakentamiskustannukset ovat yhteenlaskettuna noin 4 milj. euroa.

Ympäristöhäiriöt

Asemakaavatyön yhteydessä on tehty maastomalliin perustuvia melulaskentoja, joilla on arvioitu melun leviämistä eri meluntorjuntavaihtoehdoilla. Itäväylän vuoden 2035 ennusteliikennemääränä on laskennoissa 30 000 ajoneuvoa vuorokaudessa.

Selvitysten perusteella asemakaavassa on esitetty Itäväylän varteen meluaitoja. Esteiden korkeus vaihtelee 1,5 metrin melukaiteesta 3,5 metrin meluaitaan. Lisäksi kaavassa on esitetty matalan meluvallin rakentamista Tankomäenkadun ja Itäväylän liittymän läheisyyteen. Melusteillä saadaan melutasot hyväksyttävälle tasolle sekä asuntotonteilla että virkistysalueilla.

Kaavassa on annettu määräyksiä lähimpänä Itäväylää olevan asuinkeuhkoston ja pientalojen rakenteiden ääneneristävyyydestä liikennemelua vastaan. Kaavan asuntotontit ovat liikenteen aiheuttamien ilman epäpuhtauksien suhteen riittävän etäällä Itäväylästä.

Asemakaavan muutoksen vaikutukset

Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen, rakennettuun ympäristöön ja kaupunkikuvaan

Asemakaavan toteuttaminen on osa Mellunkylän kaupunginosan yhdyskuntarakennetta tiivistävää täydennysrakentamista. Uusi asuminen liittyy muuhun katuverkkoon ja yhdyskuntarakenteeseen Länsimäentien ja Itäväylän risteyksessä. Suunnittelualueen uudet kevyen liikenteen yhteydet parantavat ympäristön liikkumis- ja virkistysmahdollisuuksia.

Rakennettavat alueet ovat nykyisin lähivirkistysaluetta. Uuden asumisen ja nykyisten asuinalueiden väliin jää laajoja virkistysalueita ja viheryhteyksiä. Rakentamisen vaikutus olemassa olevaan rakennettuun ympäristöön on vähäinen. Vaikutukset kaupunkikuvaan ovat pääosin alueen sisällä. Kadunvarteen rakennetut asuintalot

muodostavat kaupunkimaista katutilaa. Uudet kerrostalot tulevat näkymään kauempaa Itäväylältä ja Fallpakan asuinalueelta.

Vaikutukset liikenteen ja teknisen huollon järjestämiseen

Asemakaavan toteuttaminen parantaa kevyen liikenteen yhteyksiä alueella. Uuden asuntoalueen rakentaminen lisää osaltaan liikennettä Itäväylällä ja siten lisää paineita sen leventämiseen. Toisaalta aluetta palvelee runsas Itäväylää pitkin kulkeva bussitarjonta (97 Itäkeskus–Mellunmäki, Östersundomin ja Porvoon linjat sekä linja 78 Vuosaari–Malmi ja tuleva Jokeri II), joten oman auton käyttö ei ole välttämätöntä.

Asemakaavan toteuttaminen vaatii teknisen huollon verkoston rakentamisen alueelle ja toteutuessaan vahvistaa jo olemassa olevan verkoston käyttöä.

Vaikutukset luontoon, maisemaan ja kulttuuriperintöön

Alueen arvokkaat luontokohteet Vartiokylänlahden pohjukan tervaleppäluhta ja Linnavuorenpuiston keto säilyvät. Suurin osa geologisesti arvokkaista kohteista kuten Tankomäen lohkariksi halkeillut kallioalue, Litorinameren aikainen rantakivikko ja isoina kivenä näkyvät kalliohuiput säilyvät luonnonmukaisina. Tankovainiontien suuntaisen harjun reunoille tulee rakentamista.

Puroympäristöt muuttuvat nykyistä rakennetummiksi. Niitä on kuitenkin tarkoitus kehittää luonnonmukaisina virkistysarvoltaan monimuotoisina ja elinympäristöinä monipuolisina alueina mm. puroon nouseville kaloille.

Rakentaminen on sovitettu maisemaan niin, että alueen maisemarakenteen kannalta keskeiset piirteet säilyvät. Rakentaminen on sijoitettu pääosin jo rakennettujen alueiden ja maisema-alueiden rajakohtaan sekä Tankomäen rinteiden reuna-alueille. Kallio- ja harjuselänteiden lakialueet ja alavat purolaaksot on jätetty virkistyskäyttöön. Virkistysalueiden kehittämisessä on painotettu alueen kulttuurihistoriallisten ominaispiirteiden palauttamista ja vahvistamista.

Tulvapenger aiheuttaa paikoin visuaalista estevaikutusta katkaisemalla näkymiä ympäröivään maisemaan. Penger saattaa aiheuttaa muutoksia kosteusolosuhteissa erityisesti tervaleppäluhdan alueella. Penger toisaalta parantaa purolaakson virkistysarvoja tuomalla mahdollisuuden muotoilla Broändanpuron uomaa nykyisestä suoraviivaisesta ojasta luonnolliseksi, mutkittlevaksi puroksi.

Rakentaminen ei saa aiheuttaa pohjaveden likaantumista, pinnan alenemista tai virtauksen vähenemistä.

Vaikutukset ihmisten elinoloihin

Uuden alueen vahvuutena ovat luonnonläheisyys ja erinomaiset virkistysmahdollisuudet. Asemakaavan toteuttaminen lisää tonttitarjontaa omakotirakentajille. Alueen asuntotarjonta on monipuolista, koska alueelle rakennetaan omakotitalojen lisäksi myös yhtiömuotoisia pientaloasuntoja ja kerrostaloja.

Alueelle ei tule uutta joukkoliikenneyhteyttä. Itäväylällä liikennöivä bussiliikenne riittää kattamaan alueen lisääntyvän joukkoliikennekysynnän. Länsimäentien ja Itäväylän risteykseen tulee uudet pysäkit, joille on kohtuulliset kävelyetäisyydet pääosalta aluetta. Tankomäeltä on pysäkeille pidempi 500 - 750 metrin kävelymatka, mutta Vuosaaren puolelle kävelymatka pysäkeille on lyhyempi, kun linja J90 tullaan mahdollisesti muuttamaan kulkevaksi Rantakiventielle.

Melusteiden rakentaminen laskee melutasoa asuntotonteilla ja virkistysalueilla. Tulvapenkereen rakentaminen estää meriveden tulvimisen Melakujan ja Rantakivientien kiinteistöjen pihoihin ja asuntoihin.

Vaikutukset palveluihin

Alueelle eri tule uusia julkisia lähipalveluja. Tankomäenkadun ja Linnanpajantien risteuksen viereen suunnitellussa monikäyttötilassa voi toimia esimerkiksi kioski tai joku muu palveluja tuottava yritys.

Tulevien asukkaiden käytössä ovat Mellunmäessä, Vuosaarella ja Vartioharjussa sijaitsevat palvelut. Lähin päiväkotijoukko sijaitsee Saanatunturintiellä. Fallpakankujalle päiväkotia suunnitellaan. Uudet asukkaat lisäävät jonkin verran nykyisten palvelujen kysyntää. Lisääntyvä maankäyttö vahvistaa aluetta palvelevaa bussiliikennettä.

Yhdyskuntataloudelliset vaikutukset

Asemakaavan toteuttamisesta aiheutuu kaupungille kustannuksia noin 12,31 milj. euroa. Kustannuksissa ei ole otettu huomioon Itäväylään ja melusuojuukseen kohdistuvia kustannuksia.

Kustannukset jakaantuvat seuraavasti: esirakentaminen 4 milj. euroa, kadut 3 milj. euroa, vesihuolto 1,15 milj. euroa, viheralueet 3 milj. euroa, kaukolämpö 550 000 euroa, sähkö 180 000 euroa ja johtosiirrot 430 000 euroa (sähkö 30 000 euroa ja vesihuolto 400 000 euroa).

Suunnittelun vaiheet ja vuorovaikutus

Kaavoitustyö on käynnistetty kaupungin aloitteesta. Erään kuolinpesän osakkaat ovat 20.8.2004 hakeneet asemakaavan muutosta omistamalleen virkistysalueen osalle Tankomäellä.

Vireilletulosta on ilmoitettu osallisille kaupunkisuunnitteluviraston asemakaavaosaston kirjeellä, jonka mukana lähetettiin osallistumis- ja arviointisuunnitelma (päivätty 2.2.2007). Osallistuminen ja vuorovaikutus on järjestetty osallistumis- ja arviointisuunnitelman mukaisesti. Sitä sekä kaavan lähtökohtia ja tavoitteita esiteltiin yleisötilaisuudessa 1.3.2007.

Asemakaavan muutoksen suunnitteluperiaatteiden ja alustavan maankäyttösuunnitelman nähtävillä olosta ilmoitettiin osallisille kirjeellä, joka on päivätty 26.11.2008. Suunnitteluperiaatteita ja alustavaa maankäyttösuunnitelmaa esiteltiin yleisötilaisuudessa 11.12.2008. Kaupunkisuunnittelulautakunta hyväksyi 5.3.2009 alueen asemakaavan suunnitteluperiaatteet jatkosuunnittelun pohjaksi.

Osallisille lähetettiin asemakaavan muutosluonnos (kirje päivätty 7.5.2010). Asemakaavan muutosluonnos ja selostusluonnos ovat olleet nähtävänä kaupunkisuunnitteluvirastossa 24.5.–14.6.2010. Luonnosta koskeva yleisötilaisuus pidettiin 24.5.2010.

Kaavaluonnoksen jälkeen tehdyt muutokset

Asemakaavan muutosehdotuksessa on nähtävillä olleeseen luonnokseen verrattuna kaksi olennaista eroavaisuutta. Luonnoksessa katu kiersi lenkinä Tankomäen ympäri. Ehdotuksessa on Tankomäen etelärinteeltä poistettu katu ja viisi erillispientalotonttia. Tankomäenkatu ja Tankomäenrinne päättyvät kääntöpaikkoihin, jotka on yhdistetty kevyen liikenteen reitillä puiston läpi.

Perusteluna muutokselle on, että etelärinteellä oleva geologisesti arvokas lohkareikko voidaan säilyttää luonnonmukaisena. Rinne on asuinrakentamiselle liian jyrkkä ja kivikkoinen. Rakentaminen ei myöskään enää sulje Tankomäkeä sisäänsä, vaan jättää sen etelään avautuvaksi vihersormeksi asumisen väliin. Broändanpuron ekologinen käytävä levenee ja Tankomäki liittyy paremmin osaksi purovarren maisemaa ja seudullista viheryhteyttä. Tonttien poistaminen pienentää asuinrakennusoikeutta 830 k-m².

Toinen eroavaisuus on se, että kaavasta on poistettu julkisten lähipalvelurakennusten korttelialue (YL/a) päiväkotirakennusta varten tarpeettomana. Alue on muutettu asuinpientalojen korttelialueeksi AP, johon on muutetussa ehdotuksessa liitetty AH-tontti (asumista palveleva yhteiskäyttöinen korttelialue). Tontin numero on 47365/1 ja rakennusoikeus 800 k-m².

Viranomaisyhteistyö

Kaavamuutoksen valmistelun yhteydessä on tehty viranomaisyhteistyötä Helsingin Energian, pelastuslaitoksen, Helsingin

kaupungin ympäristökeskuksen, rakennusviraston, kiinteistöviraston tonttiosaston ja geoteknisen osaston, sosiaaliviraston, Helsingin kaupunginmuseon, Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän, Museoviraston sekä Uudenmaan ELY-keskuksen kanssa.

Asemakaavan muutosluonnoksesta annetut viranomaisten kannanotot kohdistuivat 1. maailmansodan linnoituslaitteita koskevaan suojelumääräykseen, Tankomäen eteläreunalla olevan kivikon päälle rakentamiseen, pyörätien turvallisuuteen Tankomäenkadulla ja päiväkotirakennuksen tarpeettomuuteen.

Suojelumääräys on muutettu kaavaehdotuksessa kaupunginmuseon esittämällä tavalla. Rakennusviraston esittämät asiat on otettu huomioon niin, että Tankomäen kivikon päältä on poistettu rakentaminen ja Tankomäenkadulta pyörätie. Sosiaaliviraston esityksestä päiväkotito on muutettu rivitaloksi ja yhteiskäyttörakennukseksi.

Esitetyt mielipiteet

Kaavamuutoksen valmisteluun liittyen asemakaavaosastolle saapui 26 mielipidekirjettä, joista 8 koski osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa, 9 suunnitteluperiaatteita ja alustavaa maankäyttösuunnitelmaa ja 8 asemakaavan muutosluonnosta sekä yksi kirje, joka koski kaavoituskatsausta ja Tankovainion suunnittelua.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa sekä suunnitteluperiaatteita ja alustavaa maankäyttösuunnitelmaa koskevat mielipiteet olivat esityslistan liitteinä, kun kaupunkisuunnittelulautakunta 5.3.2009 hyväksyi Tankovainion–Broändan alueen suunnitteluperiaatteet jatkosuunnittelun pohjaksi.

Kaavaluonnoksesta saadut mielipiteet kohdistuivat luontoselvityksiin, poikkeamiseen yleiskaavasta, Tankomäen rakentamiseen, luonto- ja maisema-arvoihin, tulvasuojaukseen, Itäväylän meluun ja kerrostaloasuntojen keskipinta-alaan.

Luontoselvityksiä pidettiin riittämättöminä kasvien ja alueen runsaan linnuston osalta. Rakentamisen sijoittumista Tankomäelle ja pelastusaseman Itäpuolelle pidettiin yleiskaavan vastaisena. Tankomäen eteläreuna vaadittiin jättämään rakentamatta. Vartiokylänlahden pohjukan tervaleppäluhtaan suunniteltua raittia ja maiseman avausta vastustettiin. Tulvavallin vaikutuksia luontoon kysyttiin. Itäväylälle vaadittiin meluesteitä. Kerrostaloasuntojen 65 m²:n keskipinta-alamääräystä pidettiin liian korkeana.

Mielipiteisiin on vastattu, että vuonna 2000 tehdyn luontoselvityksen tulokset ovat riittävät asemakaavan laatimiseksi. Luontoselvitys on

otettu huomioon niin, että alueet, joilla on arvokkaita kasvillisuus- tai lintukohteita, säilyvät ennallaan.

Yleiskaavasta poikkeamisen perusteluna on ottaa paremmin huomioon alueen kulttuurihistoria-, maisema- ja luontoarvot sekä saada alue liitettyä paremmin katuverkkoon ja muuhun yhdyskuntarakenteeseen. Yleiskaavan mukainen rakentamisen sijoittaminen tuottaisi muusta yhdyskuntarakenteesta irrallisen alueen, joka rikkoisi Linnavuorenpuiston arvokasta kulttuurimaisemaa.

Tankomäen etelärinteeltä on asemakaavan muutosehdotuksessa poistettu katu ja pientalotontit. Rakentaminen ei enää sulje Tankomäkeä sisäänsä, vaan jättää sen etelään avautuvaksi vihersormeksi asumisen väliin. Geologisesti arvokas kivikko säilyy. Tervaleppäluhdan läpi menevä ulkoilutie ja maiseman avaus on poistettu asemakaavaehdotuksesta ja luhta-alue on merkitty asemakaavassa säilytettäväksi.

Tulvapenger muuttaa Vartiokylänlahden perukan maisemaa, mutta vaikutus kasvistoon ja kosteusoloihin jää vähäiseksi. Pato sallii meriveden nousun ja purojen virtauksen, eikä se vaikuta alueelle tulevan pintaveden määrään.

Asemakaavaa varten on laadittu meluselvitys, ja kaavaan on merkitty tarvittavat melusteet Itäväylälle.

Kerrostaloasuntojen vähimmäiskeskkipinta-ala on muutettu 55 huoneistoneliömetriksi, joka vastaa paremmin kysyntää. Koko kaava-alueella keskkipinta-ala on yli 75 huoneistoneliometriä.

Liitteenä olevassa vuorovaikutusraportissa esitetään tiivistelmät viranomaisten kannanotoista ja mielipiteistä sekä niiden vastineet laajemmin.

Ehdotuksen nähtävilläolo, muistutukset ja lausunnot

Ehdotus on ollut julkisesti nähtävillä 13.1.–14.2.2011. Nähtävilläolosta on lähetetty kirje kaavamutoksen hakijalle. Ehdotuksesta on tehty 2 muistutusta.

Ehdotuksesta ovat antaneet lausuntonsa kiinteistölautakunta, yleisten töiden lautakunta, ympäristölautakunta, liikuntalautakunta, pelastuslautakunta, kaupunginmuseon johtokunta, Helsingin Energia -liikelaitos, Helen Sähköverkko Oy, Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä ja Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus).

Muistutukset

Toisessa muistutuksessa todetaan, että kaavaehdotus poikkeaa kaupunkisuunnittelulautakunnan hyväksymien suunnitteluperiaatteiden mukaisesta nähtävillä olleesta kaavaluonnoksesta siten, että kuusi omakotitalotonttia ja katu on poistettu Tankomäen etelärinteeltä. Muistutuksessa esitetään, että kaupunginhallitus päättäisi hyväksyä asemakaavaehdotuksen siten muutettuna, että poistetut kuusi tonttia ja katuyhteys palautettaisiin kaavaluonnoksen mukaisena muutoin sitä muuttamatta.

Toisessa muistutuksessa todetaan, että kaavaehdotus on yleiskaavan vastainen. Tankomäen ympärille suunnitellun rakentamisen katsotaan olevan erityisen haitallista. Yleiskaavan vastaisena sinne ei rakentamista tule sallia.

Muistutusten johdosta asemakaavaa ei ole muutettu. Tankomäen etelärinteiden tontit ja katu poistettiin ehdotuksen valmisteluvaiheessa, jotta alueella oleva geologisesti arvokas kivikko voidaan säilyttää. Poistamisen johdosta myös Tankomäki liittyy maisemallisesti paremmin Broändanpuron laakson seudulliseen viheryhteyteen. Purolaakson ekologinen käytävä säilyy leveämpänä.

Helsingin yleiskaava 2002:ssa kaava-alue on merkitty pääosin virkistysalueeksi, joka on kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti tai maisemakulttuurin kannalta merkittävää aluetta. Broändan purolaakso on satoja vuosia vanhaa kulttuurimaisemaa ja Itä-Helsingin viimeinen yhtenäisenä ja avoimena säilynyt laaksomaisema. Yleiskaavaan verrattuna rakentaminen sijoittuu maisematilan kannalta paremmin metsäisille rinteille siten, että laakso säilyy avoimena. Perusteluna vähäiselle poikkeamiselle yleiskaavasta on ottaa paremmin huomioon alueen kulttuurihistoria-, maisema- ja luontoarvot sekä saada alue liitettyä paremmin katuverkkoon ja muuhun yhdyskuntarakenteeseen.

Lausunnot

Helsingin Energialla ja Helen Sähköverkko Oy:llä sekä liikuntalautakunnalla ei ole muutosehdotukseen huomautettavaa.

Kiinteistölautakunta esittää sr-3-merkintöjen poistamista huonokuntoisilta vanhoilta asuinrakennuksilta. Uusi rakennusala sr-2-merkinnällä suojellun vanhan kansakoulurakennuksen tontilla tulisi merkitä omalle tontilleen. Yhteistilarakennusta varten suunniteltu AH-tontti tulisi muuttaa asumiseen. Kaavamuutoksen käsittelyä ei tulisi jatkaa ennen kuin yksityisen maanomistajan kanssa käytyjen maankäytösopimusneuvottelujen pohjalta on tehty sopimus.

Yleisten töiden lautakunta esittää, että Kurkimoisionpuiston arvonniittyjen osalta tulee kaavamerkintä sa muuttaa myös merkinnäksi

lu-2. Ohjeelliset leikkipaikat tulee poistaa puistoalueilta. Kaukolämpöputki tulisi siirtää pois purouomasta. Lautakunta toteaa, että Tankomäenkadun alkuosalle ja Linnanpajantielle rakennettava uusi jätevesiviemäri vaatii Tankomäenkadun alkuosan sekä korttelien 47360 ja 47361 pengertämisen yli metrillä. Ennen tonteilta puistoon johdettavan pinta- ja pintakerrosvaluman toteuttamista täytyy varmistaa rakennusvirastolta, että vesien käsittely myös puistossa on järjestetty. Tulvavapenkeren ja Broändanpuron sijainti tulee linjata uudelleen yleissuunnitelman mukaiseksi.

Ympäristölautakunta toteaa, että pääosa kaava-alueesta tulee kuulumaan luontotietojärjestelmän uuden alueluokituksen mukaan III luokkaan eli paikallisesti arvokkaaseen lintualueeseen. Tämä ei kuitenkaan ole muuallakaan ollut riittävän painava syy yleiskaavan rakentamisalueiden toteuttamatta jättämiselle.

Kaupunginmuseon johtokunta toteaa, että alueen ainoa muinaismuistolain suojelema kiinteä muinaisjäännös on ensimmäisen maailmansodan aikaisen linnoituksen osa Linnavuorenpuiston länsiosassa. Se on merkitty asianmukaisesti sm-suojelumerkinnällä.

Pelastuslautakunta esittää, että alueen liikennejärjestelyissä tulee ottaa huomioon hälytysajoneuvojen ajoyhteydet ja niiden soveltuvuus hälytysajoon pelastusasemalta Itäväylälle. Maakaasuputkiston paineenvähennys- ja venttiiliaseman suojaetäisyydet tulee selvittää.

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä toteaa, että tontilta 47366/1 siirrettävän jätevesiviemäriin johtokujan leveys tulee viemäriin kokoluokan takia nostaa 6 metristä 7 metriin.

Uudenmaan ELY-keskus esittää, että kaavaselostukseen on lisättävä Vartiokylänlahdelta Mustavuoreen kulkevan ekologisen käytävän toimivuustarkastelu. Uusien rakennusten tulee sijoittua sellaiselle korkeudelle, ettei tulvavesi aiheuta niille vahinkoja. Kaavamääräyksiin tulee kirjata käyttörajoitus Linnanpajankujan kohdalle pelastuslaitoksen hyökkäystieksi Itäväylälle. T-korttelissa rakennuksen korvausilman otto tulee määrätä järjestettäväksi muualta kuin Itäväylän puolelta. Melun leviämiskartat tulee esittää myös yöajalta ja mallintaa melun leviäminen myös ilman uusia rakennuksia.

Lausunnot on otettu huomioon muuttamalla ehdotusta esitetyin osin. Vanha sr-2-merkinnällä säilytettävä kansakoulu ja uusi rakennusala on säilytetty edelleen samalla tontilla 47375/3. Koulurakennukselle on merkitty lisärakennusala itäpäätyyn laajennusta varten. Lisäksi tontilla on uusi 90 k-m²:n kokoinen asuinrakennusala Tankomäenrinteen varressa sekä erillinen 40 k-m²:n kokoinen talousrakennuksen rakennusala. Uusi asuinrakennus saa olla vain puolitoistakerroksinen sopeutuen vanhan koulurakennuksen korkeuteen. Uudet rakennukset

muodostavat suojellun koulun kanssa yhtenäisen toiminnallisen kokonaisuuden, pihapiirin, jota ei luontevasti saa jaettua erillistonteiksi. Myös autopaiikat oidaan järjestää samalla tontilla keskitetyksi.

Keskeisellä paikalla poikittaisen viheryhteyden kohdalla oleva ohjeellinen leikkipaikka on edelleen säilytetty. Leikkipaikka palvelee uusia AP- ja AO-korttelialueita, joilla ei ole omia leikkipaikkoja. Puistoalueisiin liittyvät pientalokorttelit on suunniteltu tiiviisti rakennettaviksi. Niiltä on lyhyet jalankulkuyhteydet suunniteltuun puistoon sijoittuvaan uuteen leikkipaikkaan.

Kaavaselostuksen liitteenä olevia meluselvityskarttoja on täydennetty esittämällä yön keskiäänitasot, päivän melutasot ilman rakennuksia, päivän melutasot ilman Tankomäenkadun alkuosan ensimmäistä pientaloa ja päivän melutasot ilman Tankomäenkadun alkuosan ensimmäistä pientaloa ja melusteitä.

Vuorovaikutusraportissa on selostettu tiivistelmät muistutuksista ja lausunnoista sekä niiden vastineet laajemmin.

Muut muutokset

AK-korttelialueiden pihoilta on poistettu kaksi vanhojen rakennusten rakennusala. Korttelialueet on tarkoitus luovuttaa yksityiselle maanomistajalle kaavan toteutukseen liittyvien aluejärjestelyjen yhteydessä. Rakennukset ovat heikkokuntoisia ja niiden korjaaminen uusien asuinkerrostalojen asukastiloiksi ei ole taloudellisesti perusteltua. Rakennukset todennäköisesti puretaan.

AK-korttelialueiden tulevalla omistajalla on tarkoitus rakentaa ensimmäiseen kerrokseen hoivakotiasuntoja tonteille 47265/3 ja 47362/1, mistä syystä määräykseen on lisätty, että ensimmäiseen kerrokseen saa sijoittaa hoivakotiasuntoja sekä palvelu- ja yhteistiloja. Ylempiin kerroksiin tulisi vuokra-asuntoja.

Keskipinta-alamääräys on nostettu 60 m²:iin, koska tonteille 47362/2 ja 47265/4 on tarkoitus rakentaa omistusasuntoja. Määräykseen on hakijan pyynnöstä lisätty, että vuokra-asuntotuotantoa eivät koske seuraavat määräykset: asuntojen keskipinta-alan on oltava vähintään 60 m² ja vähintään 35 % asunnoista tulee olla 3h+k kokoisia tai sitä suurempia.

AO-korttelialueella ulokeparvekkeiden enimmäiskoko on nostettu 5 m²:stä 6 m²:iin, jotta parveke olisi kalustettavampi esimerkiksi neljän hengen ruokapöydälle.

Paineenvähennysaseman ET-1-tonttia on laajennettu, koska maankäyttö- ja rakennuslain asetuksen 57 §:n mukaan palovaarallista rakennusta ei saa sijoittaa 15 metriä lähemmäksi toisen omistamaa tai

hallitsemaa maata. ET-1-tontille on merkitty alueen osa kevyen liikenteen luiskan tukirakenteita varten, jotta luiskan ja ET-1-tontin väliin ei tarvitsisi jättää niitä varten tilaa. ET-1-tontille on merkitty alueen osa, jolle on istutettava puista ja pensaista tiheä ja monikerroksinen maisemakuvaan sopiva reunavyöhyke, jolla pyritään varmistamaan paineenvähennysaseman sovittaminen Linnavuorenpuiston avoimeen kulttuurimaisemaan.

Puistossa sijaitsevilta viljelypalstojen pysäköintialueilta on poistettu huoltorakennusten rakennusalat ja Broändanpuron vieressä olevaa pysäköintialuetta on kavennettu 5 metriä, jotta Broändan purolaakson ekologinen käytävä olisi leveämpi.

Kortteleiden 47360 ja 47361 itäpuolelle tonttien ja siirretyn purouoman väliin on merkitty istutettava alueen osa, jossa tonttien täytöstä johtuvat maaston tasoerot tulee sovittaa yhteen puiston maanpinnan kanssa maisemaan sopivin loivin luiskin, jotta Tankomäenkadun alkuosan sekä kortteleiden 47360 ja 47361 pengertämisestä johtuvat tasoerot saadaan maisemoitua.

Asemakaavan muutosehdotukseen tehdyt muutokset

Lausuntojen johdosta tehdyt muutokset

- sr-3-suojelumerkinnot on poistettu huonokuntoisilta vanhoilta asuinrakennuksilta.
- AO-tontille 47373/1 on vanhan rakennuksen tilalle merkitty uusi rakennusala ja tontin rakennusoikeutta on nostettu 30 k-m².
- Asumista palveleva yhteiskäyttöinen AH-korttelialue ja yhteistilarakennuksen rakennusala on poistettu ja alue on muutettu asumiseen yhdistämällä AH-tontti 47365/2 AP-tonttiin 47365/1. Korttelin 47365 rakennusoikeus kasvaa 200 k-m².
- Linnanpajankujalle on lisätty merkintä ajo/pel, pelastuslaitoksen hälytysajoneuvoille varattu ajoyhteys.
- T-korttelialueille on lisätty määräys, että tuloilmaa ei saa ottaa Itäväylän puolelta.
- AO-tontin 47360/1 talousrakennuksen rakennusalan pohjois- ja itä sivuille on lisätty nuolet, jotka määräävät rakentamaan kiinni rajaan melusuojauksen parantamiseksi.
- Kurkimoisionpuiston arvonniityille on merkitty lu-2, kasvillisuudeltaan arvokas keto, jota tulee hoitaa niin, että

alueella oleva perinnebiotooppi säilyy.

- Tankomäeltä on poistettu ohjeellinen leikkipaikka.
- Kaukolämpöputken johtokuja on siirretty Mellunkylänpuron uomasta pelastusaseman tontille 47265/2.
- Kaavamääräyksiin on lisätty, että ennen hulevesien johtamista tonteilta puistoon on varmistettava rakennusvirastolta, että vesien käsittely myös puistossa on järjestetty.
- Tulvapenkereen sijaintia on tarkistettu yleissuunnitelman mukaiseksi.
- Tontilta 47366/1 siirrettävän jätevesiviemärin johtokujan leveys on nostettu 6 metristä 7 metriin.
- Kaavaselostukseen on lisätty ekologisen käytävän toimivuustarkastelu.
- Kaavaselostuksen liitteenä olevia meluselvityskarttoja on täydennetty.

Muut muutokset

- AK-korttelialueilta 47265/3 ja 47362/1 on poistettu kaksi vanhan huonokuntoisen asuinrakennuksen rakennusala. Rakennukset tullaan purkamaan.
- AK-korttelialueelle on lisätty määräys, että korttelissa 47265 tontilla 3 ja korttelissa 47362 tontilla 1 saa ensimmäisen kerrokseen sijoittaa hoivakotiasuntoja sekä palvelu- ja yhteistiloja.
- AK-korttelialueella on keskipinta-alavaatimus nostettu 55 m²:stä 60 m²:iin.
- Määräyksiin on lisätty, että vuokra-asuntotuotantoa eivät koske seuraavat määräykset: asuntojen keskipinta-alan on oltava vähintään 60 m² ja vähintään 35 % asunnoista tulee olla 3h+k kokoisia tai sitä suurempia.
- AO-korttelialueella ulokeparvekkeiden enimmäiskoko on nostettu 5 m²:stä 6 m²:iin.

- Paineenvähennysaseman ET-1-tonttia on suurennettu ja aseman rakennusala siirretty, jotta suojaetäisyydet toteutuvat.
- ET-1-tontille on merkitty alueen osa, jolle on istutettava puista ja pensaista tiheä ja monikerroksinen maisemakuvaan sopiva reunavyöhyke, ja alueen osa, jolle saa sijoittaa kevyen liikenteen väylän luiskia ja muita liittyviä teknisiä rakenteita.
- Puistossa sijaitsevilta viljelypalstojen pysäköintialueilta on poistettu huoltorakennusten rakennusalat ja Broändanpuron vieressä olevaa pysäköintialuetta on kavennettu.
- Kortteleiden 47360 ja 47361 itäpuolelle tonttien ja siirretyn purouoman väliin on merkitty istutettava alueen osa, jossa tonttien täytöstä johtuvat maaston tasoerot tulee sovittaa yhteen puiston maanpinnan kanssa maisemaan sopivin loivin luiskin.
- Kaavaselostus on tarkistettu vastaamaan tehtyjä muutoksia.

Muutetut tilastotiedot

Kaava-alueen pinta-alasta noin 37 ha on asuinaluetta noin 5 ha, YPA-alueetta noin 1 ha, T-alueetta noin 0,5 ha, virkistysalueita noin 25 ha, liikennealuetta noin 4 ha ja ET-alueetta noin 1 ha. Asuinkerrosalaa (AK, AP, AO) on 25 690 m², pelastusaseman kerrosalaa 3 500 m² ja teollisuus- ja varastorakennusten kerrosalaa 2 421 m².

Tehdyt muutokset eivät ole olennaisia, joten ehdotusta ei tarvitse asettaa uudelleen nähtäville.

Muistutukset, lausunnot ja vastineet niihin on selostettu tarkemmin liitteenä olevassa vuorovaikutusraportissa.

Kaupunginhallitus toteaa lopuksi, että se hyväksyi 16.5.2011 maanomistajan kanssa 4.5.2011 ehdollisesti allekirjoitetun maankäytösopimuksen.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Hannu Penttilä

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36024
tanja.sippola-alho(a)hel.fi
Paula Vartiainen, kaavoitussihteeri, puhelin: 310 36045
paula.vartiainen(a)hel.fi

Liitteet

1 Asemakaavan muutosehdotuksen nro 12008 kartta, päivätty

23.04.2012

- 25.11.2010, muutettu 31.1.2012
- 2 Asemakaavan muutosehdotuksen nro 12008 selostus, päivätty 25.11.2010, muutettu 31.1.2012 (päivitetty kokouksen 31.1.2012 mukaiseksi)
- 3 Havainnekuva 31.1.2012
- 4 Perspektiivikuvia
- 5 Vuorovaikutusraportti 25.11.2010, täydennetty 31.1.2012
- 6 Päätöshistoria ennen 31.1.2012

Oheismateriaali

- 1 Ilmakuva
- 2 Maankäyttösopimus

Otteet

Ote

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Otteen liitteet

Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen

Liite 1

Liite 2

Liite 5

Liite 6

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä
Helen Sähköverkko Oy

Tiedoksi

Kaupunkisuunnittelulautakunta
Kiinteistölautakunta
Rakennuslautakunta
Kaupunginmuseon johtokunta
Liikuntalautakunta
Pelastuslautakunta
Yleisten töiden lautakunta
Ympäristölautakunta
Helsingin Energia -liikelaitos

Päätöshistoria

Kaupunkisuunnittelulautakunta 31.01.2012 § 33

HEL 2011-001581 T 10 03 03

Ksv 0686_1

Päätös

Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti lähettää 25.11.2010 päivätyn ja 31.1.2012 muutetun 45. kaupunginosan (Vartiokylä, Vartioharju) virkistys-, liikenne- ja erityisalueita, 47. kaupunginosan (Mellunkylä, Mellunmäki) korttelin 47260 tonttia 5, kortteleita 47261, 47265, virkistys-, liikenne-, katu-, ja erityisalueita ja 54. kaupunginosan (Vuosaari, Keski-Vuosaari) katu- ja puistoalueita sekä kaupunginosan rajaa (muodostuu uudet korttelit 47360–47375) koskevan asemakaavan muutosehdotuksen nro 12008 kaupunginhallitukselle puoltaen sen hyväksymistä, ja esittää etteivät tehdyt muistutukset ja annetut lausunnot anna aiheita muihin toimenpiteisiin.

Lautakunta päätti muuttaa asemakaavan muutosehdotusta seuraavasti:

Lausuntojen johdosta tehdyt muutokset

- sr-3-suojelumerkinnät on poistettu huonokuntoisilta vanhoilta asuinrakennuksilta.
- AO-tontille 47371/1 on vanhan rakennuksen tilalle merkitty uusi rakennusala ja tontin rakennusoikeutta on nostettu 30 k-m².
- asumista palveleva yhteiskäyttöinen AH-korttelialue ja yhteistilarakennuksen rakennusala on poistettu ja alue on muutettu asumiseen yhdistämällä AH-tontti 47365/2 AP-tonttiin 47365/1. Korttelin 47365 rakennusoikeus kasvaa 200 k-m².
- Linnanpajankujalle on lisätty merkintä ajo/pel, pelastuslaitoksen hälytysajoneuvoille varattu ajoyhteys.
- T-korttelialueille on lisätty määräys, että tuloilmaa ei saa ottaa Itäväylän puolelta.
- AO-tontin 47360/1 talousrakennuksen rakennusalan pohjois- ja itäisivuile on lisätty nuolet, jotka määräävät rakentamaan kiinni rajaan melusuojauksen parantamiseksi.
- Kurkimoisionpuiston arvonniityille on merkitty lu-2, kasvillisuudeltaan arvokas keto, jota tulee hoitaa niin, että alueella oleva perinnebiotooppi säilyy.
- Tankomäeltä on poistettu ohjeellinen leikkipaikka.
- kaukolämpöputken johtokuja on siirretty Mellunkylänpuron uomasta pelastusaseman tontille 47265/2.

- kaavamääräyksiin on lisätty, että ennen hulevesien johtamista tonteilta puistoon on varmistettava rakennusvirastolta, että vesien käsittely myös puistossa on järjestetty.
- tulvapenkereen sijaintia on tarkistettu yleissuunnitelman mukaiseksi.
- tontilta 47366/1 siirrettävän jätevesiviemärin johtokujan leveys on nostettu kuudesta metristä seitsemään metriin.
- kaavaselostukseen on lisätty ekologisen käytävän toimivuustarkastelu.
- kaavaselostuksen liitteenä olevia meluselvityskarttoja on täydennetty.

Muut muutokset

- AK-korttelialueilta 47265/3 ja 47362/1 on poistettu kaksi vanhan huonokuntoisten asuinrakennuksen rakennusala. Rakennukset tullaan purkamaan.
- AK-korttelialueelle on lisätty määräys, että korttelissa 47265 tontilla 3 ja korttelissa 47362 tontilla 1 saa ensimmäisen kerrokseen sijoittaa hoivakotiasuntoja sekä palvelu- ja yhteistiloja.
- AK-korttelialueella on keskipinta-alavaatimus nostettu 55 m²:stä 60 m²:iin.
- määräyksiin on lisätty, että vuokra-asuntotuotantoa eivät koske seuraavat määräykset: asuntojen keskipinta-alan on oltava vähintään 60 m² ja vähintään 35 % asunnoista tulee olla 3h+k kokoisia tai sitä suurempia.
- AO-korttelialueella ulokeparvekkeiden enimmäiskoko on nostettu 5 m²:stä 6 m²:iin.
- paineenvähennysaseman ET-1 tonttia on suurennettu ja aseman rakennusala siirretty, jotta suojaetäisyydet toteutuvat.
- ET-1 tontille on merkitty alueen osa, jolle on istutettava puista ja pensaista tiheä ja monikerroksinen maisemakuvaan sopiva reunavyöhyke ja alueen osa, jolle saa sijoittaa kevyen liikenteen väylän luiskia ja muita liittyviä teknisiä rakenteita.
- puistossa sijaitsevilta viljelypalstojen pysäköintialueilta on poistettu huoltorakennusten rakennusalat ja Broändanpuron vieressä olevaa pysäköintialuetta on kavennettu.

23.04.2012

- kortteleiden 47360 ja 47361 itäpuolelle tonttien ja siirretyn purouoman väliin on merkitty istutettava alueen osa, jossa tonttien täytöstä johtuvat maaston tasoerot tulee sovittaa yhteen puiston maanpinnan kanssa maisemaan sopivin loivin luiskin.
- kaavaselostus on tarkistettu vastaamaan tehtyjä muutoksia.

Samalla lautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle, ettei kaavan muutosehdotusta aseteta uudelleen nähtäville.

Lisäksi lautakunta päätti antaa kaupunkisuunnittelulautakunnan esityksestä ja vuorovaikutusraportista ilmenevät vastaukset kaupungin perusteltuna kannanottona tehtyihin muistutuksiin.

Lisäksi lautakunta päätti kehottaa kaupunkisuunnitteluvirastoa perimään hakijalta Kustannukset-liitteen mukaiset asemakaavan laatimis- ja kuulutuskustannukset kaavan tultua voimaan.

Päätöksen jakelu:

- kaupunginhallitus
- hallintokeskus, Kaj:n rooteli *****
- laskutus: Halke *****
- laskutus: Ksv *****

Esittelijä

asemakaavapäällikkö
Olavi Veltheim

Lisätiedot

Timo Karhu, arkkitehti, puhelin: 310 37332
timo.karhu(a)hel.fi
Heikki Hälvä, liikenneinsinööri, meluselvitys, puhelin: 310 37142
heikki.halva(a)hel.fi
Jussi Jääskä, liikenneinsinööri, puhelin: 310 37129
jussi.jaaska(a)hel.fi
Maria Karisto, maisema-arkkitehti, puhelin: 310 37211
maria.karisto(a)hel.fi
Riitta Salastie, arkkitehti, rakennussuojelu, puhelin: 310 37218
riitta.salastie(a)hel.fi
Peik Salonen, insinööri, teknistaloudellinen suunnittelu, puhelin: 310 37248
peik.salonen(a)hel.fi

§ 445

V Arabianrannan asuntontin vuokrausperusteet (tontti 23124/29)

HEL 2012-005081 T 10 01 01 02

Päätös

Kaupunginhallitus päätti ehdottaa kaupunginvaltuustolle, että se päättää seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättäneen oikeuttaa kiinteistölautakunnan vuokraamaan 23. kaupunginosan (Toukola) asemakaavan muutokseen nro 11499 sisältyvän korttelin nro 23124 tontin nro 29 (AK) lautakunnan määräämästä ajankohdasta alkaen 31.12.2099 saakka seuraavin ehdoin:

1

Tontin vuosivuokra määrätään pitäen perusteena virallisen elinkustannusindeksin "lokakuu 1951 = 100" pistelukua 100 vastaavana asuinkerrosneliömetrihintana 30 euroa.

Asuntontille mahdollisesti toteutettavien liike- ja kunnallistekniikkaa palvelevien tilojen osalta peritään samaa vuokraa kuin asuintiloilta.

Asuntontille mahdollisesti sijoitettavien julkisten palvelutilojen vuosivuokra määräytyy pitäen perusteena virallisen elinkustannusindeksin "lokakuu 1951 = 100" pistelukua 100 vastaavana kerrosneliömetrihintana 15 euroa.

Asemakaavaan merkityn kerrosalan lisäksi rakennettavien asuntojen ulkopuolisten asuntoja palvelevien tilojen osalta ei peritä vuokraa.

2

Omasta tai vuokralaisen aloitteesta vuokranantajalla on oikeus tarkistaa edellä mainituin perustein määräytyvää tontin maanvuokraa 1.1.2030 alkaen, 1.1.2060 alkaen ja 1.1.2090 alkaen käypää maanhintaa vastaavaksi.

Kun tontin vuokraa tarkistetaan, tontin vuosivuokra on neljä prosenttia tontin käyvästä hinnasta. Jos Helsingin kaupunginvaltuusto päättää myöhemmin muuttaa tonttien vuokrauksissa käytettävää prosenttiperustetta, käytetään vuokraa tarkistettaessa kulloinkin voimassa olevan yleispäätöksen mukaista prosenttiperustetta.

Jos sopimuspuoli ei hyväksy esitettyä vuokrankorotusta tai -alennusta, tällä on oikeus saattaa asia kolmijäsenisen sovittelulautakunnan ratkaistavaksi. Vuokranantaja ja vuokralainen valitsevat kumpikin

sovittelulautakuntaan yhden jäsenen. Nimetyt jäsenet valitsevat lisäksi yhden jäsenen toimimaan puheenjohtajana. Sovittelulautakunnan työskentelyssä noudatetaan soveltuvin osin välimiesmenettelystä annetun lain periaatteita.

3

Muuten noudatetaan tavanomaisia asuntotonttien vuokrausehtoja, soveltuvin osin kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen päättämiä asuntojen hinta- ja laatutason sääntelyä koskevia ehtoja sekä kiinteistölautakunnan mahdollisesti päättämiä lisäehtoja.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Hannu Penttilä

Lisätiedot

Timo Härmälä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36028
timo.harmala(a)hel.fi

Liitteet

1 Kopio asemakaavan muutoksesta nro 11499

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäneen ehdottaa kaupunginvaltuustolle, että se päättää seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättäneen oikeuttaa kiinteistölautakunnan vuokraamaan 23. kaupunginosan (Toukola) asemakaavan muutokseen nro 11499 sisältyvän korttelin nro 23124 tontin nro 29 (AK) lautakunnan määräämästä ajankohdasta alkaen 31.12.2009 saakka seuraavin ehdoin:

1

Tontin vuosivuokra määrätään pitäen perusteena virallisen elinkustannusindeksin "lokakuu 1951 = 100" pistelukua 100 vastaavana asuinkerrosneliömetrihintana 30 euroa.

Asuntotontille mahdollisesti toteutettavien liike- ja kunnallistekniikkaa palvelevien tilojen osalta peritään samaa vuokraa kuin asuintiloilta.

Asuntotontille mahdollisesti sijoitettavien julkisten palvelutilojen vuosivuokra määräytyy pitäen perusteena virallisen elinkustannusindeksin "lokakuu 1951 = 100" pistelukua 100 vastaavana kerrosneliömetrihintana 15 euroa.

Asemakaavaan merkityn kerrosalan lisäksi rakennettavien asuntojen ulkopuolisten asuntoja palvelevien tilojen osalta ei peritä vuokraa.

2

Omasta tai vuokralaisen aloitteesta vuokranantajalla on oikeus tarkistaa edellä mainituin perustein määräytyvää tontin maanvuokraa 1.1.2030 alkaen, 1.1.2060 alkaen ja 1.1.2090 alkaen käypää maanhintaa vastaavaksi.

Kun tontin vuokraa tarkistetaan, tontin vuosivuokra on neljä prosenttia tontin käyvästä hinnasta. Jos Helsingin kaupunginvaltuusto päättää myöhemmin muuttaa tonttien vuokrauksissa käytettävää prosenttiperustetta, käytetään vuokraa tarkistettaessa kulloinkin voimassa olevan yleispäätöksen mukaista prosenttiperustetta.

Jos sopimuspuoli ei hyväksy esitettyä vuokrankorotusta tai -alennusta, tällä on oikeus saattaa asia kolmijäsenisen sovittelulautakunnan ratkaistavaksi. Vuokranantaja ja vuokralainen valitsevat kumpikin sovittelulautakuntaan yhden jäsenen. Nimetyt jäsenet valitsevat lisäksi yhden jäsenen toimimaan puheenjohtajana. Sovittelulautakunnan työskentelyssä noudatetaan soveltuvin osin välimiesmenettelystä annetun lain periaatteita.

3

Muuten noudatetaan tavanomaisia asuntotonttien vuokrausehtoja, soveltuvin osin kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen päättämiä asuntojen hinta- ja laatutason sääntelyä koskevia ehtoja sekä kiinteistölautakunnan mahdollisesti päättämiä lisäehtoja.

Esittelijä

Varauspäätös

Tontti 23124/29 on ollut varattuna asuntotuotantotoimikunnalle vapaarahoitteisten omistusasuntojen rakennuttamista varten ilman Hitas-ehtoja (ns. puoli-hitas) vuoden 2010 loppuun asti. Vuonna 2011 varausta jatkettiin vuoden 2012 loppuun ja ehtoja samalla muutettiin niin, että tontille tulee rakentaa vapaarahoitteisia omistusasuntoja Hitas I -ehtoin. Koska tontin rakentaminen on tarkoitus aloittaa mahdollisimman pian, tontille tulee vahvistaa vuokrauserusteet.

Asemakaava- ja tonttiedot

Voimassa olevan asemakaavan mukaan tontti 23124/29 on enintään kuusikerroksisten asuinkerrostalojen korttelialuetta (AK VI). Tontin rakennusoikeus on 4 400 k-m² ja pinta-ala 1 366 m².

Tontille on merkitty rakennusala, jolla kuhunkin asuntoon saa rakentaa asuin-, työ- ja parvituloja asemakaavakarttaan merkityn kerrosalan lisäksi enintään 2/3 yli 5 metriä korkean asuinhuoneiston pohjapinta-

alasta (par). Tontille saa sijoittaa liiketiloja, julkisia lähipalvelutiloja ja kunnallistekniikkaa palvelevia tiloja rakennusten katutasoon.

Autopaikkanormi on asuntojen osalta 1 ap/140 k-m². Autopaikat saa sijoittaa LPA-alueelle enintään 250 metrin kävelymatkan päähän tontista.

Kopio asemakaavasta nro 11499 on liitteenä 1.

Tonttien maaperätiedot

Kaupunki on osittain puhdistanut Arabianrannan maaperän ja alue on esirakennettu. Asuntotonttikohdaiset rakennuskustannuksiin sisältyvät paalutuskustannukset ovat Arabianrannan pohjoispäässä arviolta noin 100 - 200 euroa/k-m².

Ehdotetut vuokrausperusteet

Arabianrannan etelä- ja pohjoisosien asuinkerrostalotonteille (AK) 23100/57, 63 ja 65 sekä 27671/12 ja 23100/51 ja 54 on vahvistettu vuokrausperusteet, joiden mukaan tonttien vuosivuokrat määräytyvät pitäen perusteena virallisen elinkustannusindeksin "lokakuu 1951 = 100" pistelukua 100 vastaavana asuinkerrosneliömetrihintana 30 euroa.

Ottaen huomioon alueen rakennusoikeuden nykyinen arvo, tontin paalutuskustannukset sekä sijoittuminen asuntoalueella mereen nähden asuntotontin 23124/29 vuosivuokraa määritettäessä voitaisiin tässäkin pitää perusteena virallisen elinkustannusindeksin "lokakuu 1951 = 100" pistelukua 100 vastaavana asuinkerrosneliömetrihintana 30 euroa.

Asuntotontille mahdollisesti toteutettavien liike- tai kunnallistekniikkaa palvelevien tilojen osalta esitetään perittäväksi samaa maanvuokraa kuin asuntotontilta.

Asuntotontille mahdollisesti sijoitettavien julkisten palvelutilojen (esim. päiväkotit) vuosivuokra voitaisiin määrätä pitäen perusteena virallisen elinkustannusindeksin "lokakuu 1951 = 100" pistelukua 100 vastaavana kerrosneliömetrihintana 15 euroa.

Kaavaan merkityn kerrosalan lisäksi rakennettavien asuntojen ulkopuolisten asumista palvelevien tilojen (aputilojen) osalta vuokraa ei esitetä perittäväksi.

Kaupunginvaltuuston päätöksen 1.10.1980 (asia nro 18) mukaan asuntotontin vuosivuokra on 4 % tontin laskennallisesta hinnasta, mikä määräytyy tontin pääasiallisen käyttötarkoituksen mukaisesti.

Asuntotontin kerrosneliömetrihinta helmikuun 2012 hintatasossa (ind. 1850) on asuintilojen osalta noin 555 euroa. Julkisten lähipalvelurakennusten tilojen k-m² -hintaa on noin 278 euroa.

Maanvuokran teoreettinen vaikutus asumiskustannuksiin on esityksen mukaan asuntotontilla noin 2,22 euroa/as-m²/kk.

Vuokra-aika

Kaupunginvaltuuston aiempien päätösten mukaan Arabianrannan asunto-tontit vuokrataan 31.12.2099 saakka ja tonttien vuokrataso tarkistetaan 30 vuoden välein (1.1.2030, 1.1.2060 ja 1.1.2090) käypää maanhintaa vastaavaksi. Maanvuokran tarkistusajankohdat ovat samat kuin Etelä-Hermannin ja Latokartanon asuntoalueilla.

Näitä ajankohtia ehdotetaan sovellettavan tässäkin tapauksessa.

Ehdotus on kiinteistölautakunnan esityksen mukainen.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Hannu Penttilä

Lisätiedot

Timo Härmälä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36028
timo.harmala(a)hel.fi

Liitteet

1 Kopio asemakaavan muutoksesta nro 11499

Tiedoksi

Kiinteistölautakunta

Päätöshistoria

Kiinteistölautakunta 04.04.2012 § 212

HEL 2012-005081 T 10 01 01 02

Kiinteistökartta H4 R4, Posliinikatu 8

Päätös

Lautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle, että lautakunta oikeutetaan vuokraamaan 23. kaupunginosan (Toukola) asemakaavan muutokseen nro 11499 sisältyvä jäljempänä mainittu tontti lautakunnan määräämästä ajankohdasta alkaen 31.12.2099 saakka seuraavin ehdoin:

1

Tontin (AK) 23124/29 vuosivuokra määrätään pitäen perusteena virallisen elinkustannusindeksin "lokakuu 1951 = 100" pistelukua 100 vastaavana asuinkerrosneliömetrihintana 30 euroa.

Asuntotontille mahdollisesti toteutettavien liike- ja kunnallistekniikkaa palvelevien tilojen osalta peritään samaa vuokraa kuin asuintiloilta.

Asuntotontille mahdollisesti sijoitettavien julkisten palvelutilojen vuosivuokra määräytyy pitäen perusteena virallisen elinkustannusindeksin "lokakuu 1951 = 100" pistelukua 100 vastaavana kerrosneliömetrihintana 15 euroa.

Asemakaavaan merkityn kerrosalan lisäksi rakennettavien asuntojen ulkopuolisten asuntoja palvelevien tilojen osalta ei peritä vuokraa.

2

Omasta tai vuokralaisen aloitteesta vuokranantajalla on oikeus tarkistaa edellä mainituin perustein määräytyvää tontin maanvuokraa 1.1.2030 alkaen, 1.1.2060 alkaen ja 1.1.2090 alkaen käypää maanhintaa vastaavaksi.

Kun tontin vuokraa tarkistetaan, tontin vuosivuokra on neljä prosenttia tontin käyvästä hinnasta. Jos Helsingin kaupunginvaltuusto päättää myöhemmin muuttaa tonttien vuokrauksissa käytettävää prosenttiperustetta, käytetään vuokraa tarkistettaessa kulloinkin voimassa olevan yleispäätöksen mukaista prosenttiperustetta.

Jos sopimuspuoli ei hyväksy esitettyä vuokrankorotusta tai -alennusta, tällä on oikeus saattaa asia kolmijäsenisen sovittelulautakunnan ratkaistavaksi. Vuokranantaja ja vuokralainen valitsevat kumpikin sovittelulautakuntaan yhden jäsenen. Nimetyt jäsenet valitsevat lisäksi yhden jäsenen toimimaan puheenjohtajana. Sovittelulautakunnan työskentelyssä noudatetaan soveltuvin osin välimiesmenettelystä annetun lain periaatteita.

3

Muuten noudatetaan tavanomaisia asuntotonttien vuokrausehtoja, soveltuvin osin kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen päättämiä asuntojen hinta- ja laatutason sääntelyä koskevia ehtoja sekä kiinteistölautakunnan mahdollisesti päättämiä lisäehtoja.

Esittelijä

vs. osastopäällikkö
Esko Patrikainen

23.04.2012

Lisätiedot

Martti Tallila, johtava kiinteistölakimies, puhelin: 310 36449
martti.tallila(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

§ 446

V Malmin tontin 38248/7 vuokrausperusteet

HEL 2012-003407 T 10 01 01 02

38. kaupunginosan (Malmi) korttelin nro 38248 tontti nro 7; Liuskepolku 3

Päätös

Kaupunginhallitus päätti ehdottaa kaupunginvaltuustolle, että se päättäisi seuraavasti:

Kaupunginvaltuusto päättäneen oikeuttaa kiinteistölautakunnan vuokraamaan 38. kaupunginosan (Malmi) korttelin nro 38248 tontin nro 7 lautakunnan määräämästä ajankohdasta alkaen 31.12.2075 saakka seuraavin ehdoin:

1

Asuintontin (A) 38248/7 vuosivuokra määrätään pitäen perusteena asuinrakennusoikeuden osalta virallisen elinkustannusindeksin "lokakuu 1951 = 100" pistelukua 100 vastaavana kerrosneliömetrihintana 25 euroa.

2

Kaavaan merkityn kerrosalan lisäksi rakennettavien asuntojen ulkopuolisten asumista palvelevien tilojen osalta vuokraa ei peritä.

Tontille mahdollisesti rakennettavien liike-, toimisto- tai vastaavien tilojen osalta peritään asuintilan maanvuokraa.

3

Muuten noudatetaan tavanomaisia asuntotonttien vuokrausehtoja ja kiinteistölautakunnan mahdollisesti päättämiä lisäehtoja.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Hannu Penttilä

Lisätiedot

Timo Härmälä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36028
timo.harmala(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Sijaintikartta
- 2 Ote asemakaavasta nro 11380

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäne ehdottaa kaupunginvaltuustolle, että se päättäisi seuraavasti:

Kaupunginvaltuusto päättäne oikeuttaa kiinteistölautakunnan vuokraamaan 38. kaupunginosan (Malmi) korttelin nro 38248 tontin nro 7 lautakunnan määräämästä ajankohdasta alkaen 31.12.2075 saakka seuraavin ehdoin:

1

Asuintontin (A) 38248/7 vuosivuokra määrätään pitäen perusteena asuinrakennusoikeuden osalta virallisen elinkustannusindeksin "lokakuu 1951 = 100" pistelukua 100 vastaavana kerrosneliömetrihintana 25 euroa.

2

Kaavaan merkityn kerrosalan lisäksi rakennettavien asuntojen ulkopuolisten asumista palvelevien tilojen osalta vuokraa ei peritä.

Tontille mahdollisesti rakennettavien liike-, toimisto- tai vastaavien tilojen osalta peritään asuintilan maanvuokraa.

3

Muuten noudatetaan tavanomaisia asuntotonttien vuokrausehtoja ja kiinteistölautakunnan mahdollisesti päättämiä lisäehtoja.

Esittelijä

Hanke

Pihlajamäessä on kaupunginhallituksen aiemmin päättämän varauksen nojalla käynnistymässä Alkuasunnot Oy:n hanke nuorille tarkoitettujen valtion tukemien vuokra-asuntojen rakennuttamiseksi tontille 38248/7. Tontille on tarkoitus toteuttaa kaksi luhtitaloa, joissa on yhteensä 26 asuntoa. Tontille tulee siksi vahvistaa vuokrauserusteet.

Asemakaava- ja tonttitiedot

Tontti 38248/7 kuuluu voimassa olevan asemakaavan mukaan asuinrakennusten korttelialueeseen (A). Tontin 38248/7 pinta-ala on 2586 m² ja sen rakennusoikeus on 1 034 k-m². Tontille saa rakentaa enintään kaksikerroksisen rakennuksen. Autopaikkojen vähimmäismäärä tontilla on 1 ap/100 k-m².

Ehdotetut vuokrauserusteet

Tontille 38248/7 ehdotettujen vuokrausperusteiden mukaan vuosivuokra määrätään pitäen perusteena virallisen elinkustannusindeksin "lokakuu 1951 = 100" pistelukua 100 vastaavana kerrosneliömetrihintana 25 euroa, joka vastaa nykyhintaa 460 euroa/k-m² (ind. 1840).

Kaavaan merkityn kerrosalan lisäksi rakennettavien asuntojen ulkopuolisten asumista palvelevien tilojen osalta vuokraa ei peritä.

Tonteille mahdollisesti rakennettavien liike-, toimisto- tai vastaavien tilojen osalta peritään asuintilan maanvuokraa.

Tontin 38248/7 vuosivuokrasta peritään 80 % siltä ajalta, jona tonteille rakennettavien asuintalojen rakentamiseen myönnettyä valtion asuntolainaa on maksamatta tai jona valtio maksaa tontille rakennettavien asuntojen rakentamiseen myönnetyn lainan perusteella korkohyvitystä.

Kaupunginvaltuuston päätöksen (1.10.1980, asia nro 18) mukaisesti asuntotontin vuosivuokra on 4 % laskennallisesta hinnasta.

Ehdotetut vuokrausperusteet vastaavat Ormuspellon alueelle aiemmin vahvistettuja. Hinnoittelussa on otettu huomioon muun muassa tonttien sijainti Malmin aluekeskuksen läheisyydessä sekä tonttien maaperästä aiheutuvat korkeat perustamiskustannukset.

Maanvuokran teoreettinen vaikutus asumiskustannuksiin on noin 1,84 e/kk/m² ilman alennuksia ja valtion tukemassa tuotannossa noin 1,47 e/kk/m².

Tontti ehdotetaan vuokrattavaksi 31.12.2075 saakka.

Ehdotus on kiinteistölautakunnan esityksen mukainen.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Hannu Penttilä

Lisätiedot

Timo Härmälä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36028
timo.harmala(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Sijaintikartta
- 2 Ote asemakaavasta nro 11380

Tiedoksi

Kiinteistölautakunta

Päätöshistoria

Kiinteistölautakunta 08.03.2012 § 142

HEL 2012-003407 T 10 01 01 02

Kiinteistökartta J6 P3, Liuskepolku 3

Päätös

Lautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle, että lautakunta oikeutetaan vuokraamaan 38. kaupunginosan (Malmi) korttelin nro 38248 tontti nro 7 lautakunnan määräämästä ajankohdasta alkaen 31.12.2075 saakka seuraavin ehdoin:

1

Asuintontin (A) 38248/7 vuosivuokra määrätään pitäen perusteena asuinrakennusoikeuden osalta virallisen elinkustannusindeksin "lokakuu 1951 = 100" pistelukua 100 vastaavana kerrosneliömetrihintana 25 euroa.

2

Kaavaan merkityn kerrosalan lisäksi rakennettavien asuntojen ulkopuolisten asumista palvelevien tilojen osalta vuokraa ei peritä.

Tontille mahdollisesti rakennettavien liike-, toimisto- tai vastaavien tilojen osalta peritään asuintilan maanvuokraa.

3

Muuten noudatetaan tavanomaisia asuntotonttien vuokrausehtoja ja kiinteistölautakunnan mahdollisesti päättämiä lisäehtoja.

Lopuksi lautakunta toteaa, että Pihlajamäessä on tontilla 38248/7 käynnistymässä Alkuasunnot Oy:n hanke nuorille tarkoitettujen valtion tukemien vuokra-asuntojen rakennuttamista varten. Tontille on tarkoitus toteuttaa kaksi luhtitaloa, joissa on yhteensä 26 asuntoa. Esitettyjen vuokrausperusteiden mukaan nykyhintatasossa laskettu kerrosneliömetrihintana on asuintontille 460 euroa ja maanvuokran teoreettinen vaikutus asumiskustannuksiin on noin 1,84 euroa/m²/kk ilman alennuksia ja valtion tukemassa tuotannossa noin 1,47 e/kk/m².

Esittelijä

osastopäällikkö
Juhani Tuuttila

Lisätiedot

Jessina Haapamäki, kiinteistölakimies, puhelin: 310 74463

23.04.2012

---

jessina.haapamaki(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

23.04.2012

§ 447

V Maankäytön ja asumisen toteutusohjelma 2012

Pöydälle 23.04.2012

HEL 2011-006347 T 10 00 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle kahdeksi viikoksi.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Hannu Penttilä

Lisätiedot

Miliza Ryöti, apulaiskaupunginsihteeri, puhelin: 310 25407
miliza.ryoti(a)hel.fi
Mari Randell, asunto-ohjelmapäällikkö, puhelin: 310 25823
mari.randell(a)hel.fi
Timo Meuronen, suunnitteluinsinööri, puhelin: 310 70914
timo.meuronen(a)hel.fi
Annina Ala-Outinen, suunnittelija, puhelin: 310 78050
annina.ala-outinen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Ehdotus MA-ohjelmaksi 2012
- 2 Arviointiraportti MA-ohjelmakausi 2008-2011
- 3 Lausuntoyhteenveto ja -vastine
- 4 Rakennuslautakunnan lausunto
- 5 Helsingin kaupungin asunnot Oy:n lausunto
- 6 Vuokralaisneuvottelukunnan lausunto
- 7 Maahanmuutto- ja kotoutumisasioiden neuvottelukunnan lausunto
- 8 Vanhusneuvoston lausunto
- 9 Vammaisneuvoston lausunto
- 10 Helsingin Kaupunginosayhdistykset ry lausunto lausunto vuoden 2012 MA-ohjelmaluonnoksesta
- 11 Oulunkylä-Seuran lausunto
- 12 Helsingin yliopiston ylioppilaskunnan lausunto Helsingin MA-ohjelmasta vuodelle 2012
- 13 Aalto-yliopiston ylioppilaskunnan lausunto
- 14 HOASin lausunto
- 15 Nuorisoasuntoliitto ry lausunto
- 16 Uudenmaan Asuinkiinteistöyhdistys ry lausunto
- 17 Rakennusteollisuus RT ry:n lausunto
- 18 Helsingin Yrittäjät ry:n lausunto
- 19 Helsingin seudun kaupakamarin lausunto MA-ohjelma luonnoksesta

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäne esittää kaupunginvaltuustolle, että se päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättäneenä hyväksyä Helsingin kaupungin maankäytön ja asumisen toteutusohjelman (MA-ohjelma) 2012 seuraavat asunto- ja maapoliittiset päämäärät ja tavoitteet:

PÄÄMÄÄRÄ I MAANKÄYTTÖ

Maankäytön periaatteena on tiivis joukkoliikenneyhteyksiin tukeutuva yhdyskuntarakenne. Asuntorakentamisen edellytykset taataan aktiivisen maa- ja tonttipolitiikan avulla sekä huolehtimalla asuntotuotannon edellyttämän kaavavarannon riittävydestä.

Tavoite 1 Maapolitiikka

Maapolitiikan tavoitteena on varmistaa kysyntää vastaava asuntotonttitarjonta sekä eheä yhdyskuntarakenne.

Kaupunki hankkii yhdyskuntarakentamiseen soveltuvaa maata omistukseensa vapaaehtoisin kaupoin kohtuulliseen käypään hintatasoon. Tarvittaessa kaupunki voi turvautua myös muihin lainsäädännön suomiin maanhankintakeinoihin kuten lunastukseen ja etuosto-oikeuteen.

Asemakaavojen muutosalueilla voidaan tarvittaessa tehdä maankäyttösopimuksia. Asemakaavoittamattomilla alueilla maankäyttösopimuksia tehdään vain poikkeustapauksissa, esimerkiksi tilanteissa, joissa merkittävä osa sopimuskorvauksesta suoritetaan kaupungille tärkeänä raakamaana.

Tavoite 2 Tontinluovutus

Tontinvarauskanta pysyy tasolla, joka mahdollistaa vähintään kolmen vuoden asuntorakentamisen kaupungin omalla maalla ohjelmassa määritellyn hallintamuotojakauman mukaan. Varauskannan tulee mahdollistaa kolmen vuoden asuntorakentaminen myös kaupungin omana tuotantona.

Kaupunki luovuttaa vuosittain asuntotuotantoon tontteja 325 000 k-m².

Tontinluovutuksen tapoja tulee tehostaa kehittämällä hinta- ja laatukilpailumenettelyä sekä keventämällä kilpailutusprosesseja.

Tavoite 3 Yleissuunnittelu

Valtuustokaudella 2013 - 2016 laaditaan uusi yleiskaava, jonka tavoitteena on tiivistyvä yhdyskuntarakenne ja elinvoimainen monikeskuksinen kaupunki.

Tavoite 4 Kaavavaranto

Asemakaavavaranto pysyy tasolla, joka mahdollistaa vähintään viiden vuoden asuntotuotannon ohjelmassa määritellyn hallinta- ja rahoitusmuotojakauman mukaan. Vuosittain laaditaan asemakaavoja asuntotuotantoon 450 000 k-m².

Kaupungin eri hallintokuntien välistä yhteistyötä jatketaan ja edistetään asuntotuotannon suunnittelu- ja toteutusprosessin sujuvoittamiseksi. Kumppanuuskaavoitusta kehitetään edelleen.

PÄÄMÄÄRÄ II ASUNTOTUOTANTO

Asuntotuotannolla vastataan kaupungin kasvun tarpeisiin ja tuotannon tavoitetaso pidetään korkeana. Asuntotuotannossa varmistetaan monipuolinen hallinta- ja rahoitusmuotojakauma sekä tarvetta vastaava asuntojen kokojakauma.

Tavoite 5 Asuntotuotannon määrä

Helsingissä rakennetaan vuosittain 5 000 asuntoa.

Tavoite 6 Maanomistus ja asuntotuotanto

Vuosittainen asuntorakentamisen tuotantotavoite maanomistajittain on

- kaupungin omistamalle ja luovuttamalle maalle 3 600 asuntoa
- valtion omistamalle ja luovuttamalle maalle 400 asuntoa
- yksityiselle maalle 1 000 asuntoa

Tavoite 7 Hallinta- ja rahoitusmuodot

Helsingissä jatketaan tasapainoiseen kaupunkirakenteeseen tähtävästä asuntojen hallinta- ja rahoitusmuotojen sekoittamista kaupunginosa- ja korttelitasolla.

Hallinta- ja rahoitusmuototavoite vuosittain on

- 20 prosenttia valtion tukemia ARA-vuokra-asuntoja, joista vähintään 500 toteutetaan tavallisina vuokra-asuntoina
- 40 prosenttia eli 2 000 Hitas-, osaomistus- ja asumisoikeusasuntoa
- 40 prosenttia eli 2 000 sääntelemätöntä vuokra- ja omistusasuntoa

Helsingin kaupunki edellyttää, että valtio sitoutuu noudattamaan omalla ja luovuttamallaan maalla ohjelman mukaista asuntotuotannon hallintamuotojakaumaa. Yksityisen maanomistuksen osalta hallintamuotojakauman toteutumista ohjataan maankäytösopimuksilla.

Projektialueilla ja täydennysrakentamiskohteissa hallinta- ja rahoitusmuotojakauma määritellään tontinluovutuksen yhteydessä siten, että taataan kaupunkirakenteen monipuolisuus. Aluetasoinen hallinta- ja rahoitusmuotojakauma tulee valmistella virastojen välisenä yhteistyönä.

Tavoite 8 Kaupungin oma asuntotuotanto

Kaupungin oman asuntotuotannon tavoite on 1 500 asuntoa vuodessa. Tavoitteena on vuosittain rakentaa 750 valtion tukemaa vuokra-asuntoa (50 prosenttia tuotannosta), 600 välimuodon eli Hitas-, asumisoikeus- ja osaomistusasuntoa (40 prosenttia) ja 150 vapaarahoitteista asuntoa (10 prosenttia).

Tavoite 9 Asuntotuotannon huoneistotyyppijakauman ohjaaminen

Perheasunnoiksi soveltuvien eli vähintään kahden makuuhuoneen asuntojen riittävä osuus asuntotuotannosta turvataan.

Kerrostalotuotannossa Hitas-omistusasuntotuotantona toteutettavien tonttien asuinrakennusoikeudesta keskimäärin 60 - 70 prosenttia toteutetaan perheasuntoina (50 - 60 prosenttia valmistuneista asunnoista). Kerrostalotuotannossa sääntelemättömään omistusasuntotuotantoon luovutettavilla tonteilla tontin asuinrakennusoikeudesta keskimäärin 40 - 50 prosenttia toteutetaan perheasuntoina (30 - 40 prosenttia valmistuneista asunnoista). Pientalotuotannossa asunnot tulee valtaosin toteuttaa perheasuntoina. Tiiviissä kaupunkipientalotuotannossa voidaan kuitenkin toteuttaa pienasuntoja kun se on tarkoituksenmukaista. Huoneistotyyppijakauman ohjaus perustuu ensisijaisesti tontinluovutusehtoihin. Valtion ja yksityisten tahojen omistamalla maalla käytetään asemakaavamääräyksiin perustuvaa ohjausta.

PÄÄMÄÄRÄ III ASUINALUEET

Erilaiset kaupunginosat kehittyvät houkuttelevina asuinalueina, ja niistä muodostuu toiminnallisesti eheä Helsinki. Uusista alueista rakentuu persoonallisia ja asukasrakenteeltaan monipuolisia kaupunginosia. Olemassa olevien alueiden elinvoimaisuutta ja viihtyisyyttä tuetaan täydennysrakentamisella.

Tavoite 10 Saavutettavuus ja kaupunkirakenteen toiminnallinen eheys

Kaupunkirakenteen toiminnallista eheyttä vahvistetaan sekä rakentamalla uusia kaupunginosia että suunnitelmallisesti sijoittuvalla täydennysrakentamisella. Palveluiden ja työpaikka-alueiden saavutettavuutta parannetaan kehittämällä joukkoliikenneyhteyksiä sekä kävely- ja pyörätieverkostoja. Uusien alueiden suunnittelussa on

kiinnitettävä erityistä huomiota julkisten ja yksityisten palveluiden oikea-aikaiseen toteutukseen ja tarkoituksenmukaiseen sijoittumiseen alueille.

Tavoite 11 Asuinalueiden elinvoimaisuus ja täydennysrakentaminen

Edistetään kestävästä kaupunkikehityksestä tiedostaen alueiden erilaisuus ja eriytymiskehitys. Asuntorakentamisesta 30 prosenttia toteutuu täydennysrakentamisena.

Jatketaan täydennysrakentamisen edistämistä yhteistyöprosessia ja kannustimia kehittämällä.

PÄÄMÄÄRÄ IV ASUNTOKANTA

Huolehditaan asuntokannan kunnosta sekä edistetään energiatehokkuutta asuntorakentamisessa ja olemassa olevassa asuntokannassa. Asuntorakentamista kehitetään tukemalla erilaisten talotyyppien rakentamista, omatoimista rakennuttamista sekä erilaisten asumiskonseptien toteuttamista. Parannetaan asuntojen soveltuvuutta elinkaariasumiseen sekä edistetään hissien rakentamista vanhaan asuntokantaan.

Tavoite 12 Asuntokannan kehittäminen

Asuntokannan ja asuinympäristöjen kunnossapidamisestä huolehditaan ja pyritään laajentamaan elinkaariasumiseen soveltuvaa asuntokantaa. Kaupungin toimin edistetään peruskorjaustoimintaa sekä hissien rakentamista vanhaan asuntokantaan.

Esteettömyyden osalta noudatetaan rakentamismääräyskokoelman vaatimustasoa. Esteettömyyden toteuttaminen ratkaistaan parhaalla mahdollisella tavalla erilaisten suunnittelukohteiden kuten townhouse-rakentamisen erityispiirteet huomioiden.

Tavoite 13 Kaupungin oma asuntokanta

Helsingin kaupungin asunnot Oy (Heka) huolehtii omistamansa asuntokannan ylläpidosta, arvon ja kunnan säilymisestä sekä vuokratason kohtuullisena pitämisestä. Asukasvalinnassa pyrkimyksenä on monipuolinen ja alueellisesti tasapainoinen asukasrakenne. Tavoitteena on myös asukastyytyväisyyden pysyminen korkeana.

Helsingin kaupungin asunnot Oy:n ulkopuolelle jäävän asunto-omaisuuden hallintaa parannetaan keskittämällä omistajahallintoa, kehittämällä ylläpidon, vuokrauksen ja asukasvalintojen käytäntöjä sekä selkeyttämällä omistajaohjausta.

Käyttö- ja luovutusrajoituksista vapautuva asuntokanta säilytetään vuokra-asuntokäytössä ja Helsingin kaupungin omistuksessa.

Tavoite 14 Asuntorakentamisen kehittäminen

Kaupunki kehittää asuntorakentamista edistäen asukaslähtöisyyttä, ekologisuutta sekä muunneltavuutta. Asuntorakentamista kehitetään ottaen huomioon eri asukasryhmien tulevaisuuden tarpeet, jotta asuntotarjonta vastaisi paremmin eri ryhmien muuttuviin tarpeisiin. Kaupunkimaisten pientalojen ja kerrostaloasumisen kehittämistä jatketaan ja tuetaan näiden kohteiden toteuttamismahdollisuuksia. Edistetään omatoimista rakentamista ja rakennuttamista, ryhmärakennuttamista sekä uusiutuvien ja ympäristöä mahdollisimman vähän kuormittavien rakennusmateriaalien käyttöä.

Tavoite 15 Energiatehokkuus

Kaupunki edellyttää luovuttamiensa asuntotonttien osalta A-luokan energiaterhokkuusvaatimusten täyttymistä.

Kaupungin omistamassa asuntokannassa energian ominaiskulutusta vähennetään vuoden 2005 tasosta 20 prosenttia vuoteen 2020 mennessä. Kaupungin oman asuntokannan peruskorjaustoiminnassa pyritään tavoitteellisesti C-energialuokkaan.

Kaupunki edistää osaltaan uudenlaisten ympäristö- ja energiategnologioiden käyttöönottoa mm. asuntorakentamisen kehittämishankkeilla yhteistyössä yritysten sekä tutkimus- ja kehittämistahojen kanssa. Kaupunki rohkaisee ja neuvoo asunto-osakeyhtiöitä toteuttamaan kaupungin asettamia energiansäästötavoitteita.

Tavoite 16 Asumisen pysäköintiratkaisut

Autottomien ja vähäautoisten asuntokohteiden kaavoitusta ja rakentamista edistetään hyvien joukkoliikenneyhteyksien lähellä. Asuintalojen autopaikkojen kustannuksia pyritään kohdentamaan paremmin autopaikkojen käyttäjille.

PÄÄMÄÄRÄ V ASUKKAAT

Turvataan eri väestöryhmien mahdollisuudet asua pääkaupungissa. Asumisen suunnittelussa kiinnitetään erityistä huomiota asuntomarkkinoille tulevien nuorten, lapsiperheiden, ikääntyneiden ja erityisryhmiin kuuluvien asukkaiden asumismahdollisuuksiin sekä pienten asuntokuntien määrän kasvuun.

Tavoite 17 Asukasrakenteen monipuolisuus

Lapsiperheille sopivia asuntoja rakennetaan riittävästi uusille alueille sekä täydennysrakentamiskohteisiin. Esteettömiä asumisvaihtoehtoja lisätään täydennysrakentamisalueilla. Vieraskielisen väestön asumisen tukemiseksi kehitetään edelleen asumisneuvontaa ja parannetaan eri asumisvaihtoehtoja tiedottamista.

Tavoite 18 Opiskelija- ja nuorisoasunnot

Lisätään asuntomarkkinoille tulevien nuorten kaupunkilaisten kohtuuhintaisen vuokra-asumisen tarjontaa. Tuotantotavoite on noin 200 opiskelija- ja nuorisoasuntoa vuosittain. Opiskelija- ja nuorisoasuntoja pyritään toteuttamaan myös käyttötarkoituksen muutosten kautta olemassa olevaan kiinteistökantaan.

Tavoite 19 Erityisryhmien asuminen

Erityisryhmille kohdennettujen valtion tukemien vuokra-asuntojen tuotantotavoite on noin 300 asuntoa vuosittain. Erityisasumisen strategista suunnittelua tehostetaan ja vanhan asuntokannan muuntomahdollisuudet selvitetään systemaattisesti osana palveluasumisen uustuotannon tarvetarkastelua.

Esittelijä

Maankäytön ja asumisen toteutusohjelmalla luodaan suuntaviivat kaupungin harjoittamalle asuntopolitiikalle. Ohjelmassa asetetaan tavoitteet kaavoitukselle, asuntotonttien luovutukselle, kaupungin omalle asuntotuotannolle sekä kaupungin asunto-omaisuuden käytölle ja hoidolle. Lisäksi MA-ohjelmaan sisältyy laadullisia, mm. asuntorakentamisen kehittämiseen liittyviä tavoitteita.

Ehdotus MA-ohjelmaksi 2012 on asian liitteenä 1. Ohjelma sisältää päätösehdotukseen nostetut ohjelmakauden päämäärät ja tavoitteet sekä niiden perustelut. Ohjelma on laadittu talous- ja suunnittelukeskuksen kehittämisosastolla yhteistyössä keskeisten hallintokuntien edustajista muodostetun MA-ohjelmasihteeristön kanssa.

Edellinen maankäytön ja asumisen toteutusohjelma 2008 - 2017 hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 13.2.2008. Ohjelman toteutumista on seurattu vuosittain ja seurannasta on raportoitu kaupunginvaltuustolle. Seurantaraportin 2012 asemesta asian liitteeksi on laadittu kulunutta ohjelmakautta 2008 - 2011 tarkasteleva arviointiraportti.

Kevätkaudella 2011 seurantaraportin valtuustokäsittely toimi samalla uuden MA-ohjelman lähetekeskusteluna. Luonnos maankäytön ja asumisen toteutusohjelmaksi 2012 valmistui syyskaudella 2011.

Luonnoksesta pyydettiin lausunnot laajalta joukolta lautakuntia, neuvottelukuntia ja ulkopuolisia asiantuntija- ja toimijatahoja. Lautakuntien lausunnot sisältävät asian päätöshistoriaan ja ulkopuolisten lausunnot ovat asian liitteinä. Asian liitteenä on myös lausunnoista laadittu yhteenveto.

MA-ohjelman 2008-2017 arviointi

Asuntotuotanto

Ohjelmakaudella alkoi 14 574 asunnon tuotanto ja valmistui kaikkiaan 11 642 asuntoa. Aloituksista laskettu keskimääräinen vuosituotanto on siten 3 643 asuntoa ja valmistuneista laskettu 2 911 asuntoa vuodessa, vastaten 73 % ja 58 % asetetusta 5 000 asunnon tavoitteesta. Ohjelmakauden alkuvuodet olivat hiljaisia kansainvälistä rahoituskriisiä seuranneen taantuman vuoksi, mutta vuosien 2010 ja 2011 virkistynyt asuntotuotanto korjasi tilannetta.

Keskimääräisestä vuosituotannosta tarkasteltu hallintamuotojakauma osoittaa, että valtion tukemien ARA-vuokra-asuntojen tuotanto asettui lähelle 20 % tavoitetta (alkaneet 914 asuntoa eli 25 % kaikista alkaneista ja valmistuneet 625 asuntoa eli 21 % kaikista valmistuneista). Valmistuneiden asuntojen osalta absoluuttinen lukumäärä jäi kuitenkin kauas 1 000 ARA-vuokra-asunnon vähimmäistavoitteesta. Mainittakoon lisäksi, että koko ohjelmakauden ajan ARA-vuokra-asuntojen tuotanto painottui selkeästi erityisryhmien asuntoihin ja opiskelija- ja nuorisoasuntoja valmistui yli niille asetetun tavoitteen. Tavallista ARA-vuokratuotantoa on pääsääntöisesti rakennuttanut vain kaupungin asuntotuotantotoimisto.

Välimuodon eli asumisoikeusasuntojen ja Hitas-omistusasuntojen yhteenlaskettu osuus jäi puoleen niille asetetusta 40 % tavoitteesta ollen 18 % aloituksista ja 17 % valmistuneista asunnoista.

Sääntelemättömien vapaarahoitteisten omistus- ja vuokra-asuntojen tuotanto puolestaan ylitti sille asetetun 40 % osuuden sekä aloituksissa (57 %) että valmistuneissa asunnoissa (62 %). Tämä selittyy valtion elvytystoimena myöntämän 10 vuoden korkotukilainan avulla rahoitettujen vuokra-asuntojen runsaalla tuotannolla. Valtion tuesta huolimatta näiden vuokra-asuntojen asukasvalintaan tai vuokratason ei kohdistu sääntelyä.

Kaupungin oman asuntotuotannon osalta kuluneen ohjelmakauden tavoite oli mahdollistaa 1 250 asunnon rakentaminen vuosittain. Tarkoitus on ollut, että vuoteen 2017 päästäessä kaupungin oma tuotanto olisi 1 500 asuntoa vuodessa.

Kaupungin omana tuotantona kuluneella ohjelmakaudella käynnistyi yhteensä 2 462 asunnon rakentaminen, mikä vastaa keskimäärin 615 asunnon aloitusta vuodessa (49 % tavoitteesta). ARA-vuokra-asuntojen osuus on noin 50 %. Toteutuneen tuotannon vähäisyyttä selittää ARA-kelpoisten tonttien niukkuus, asuntotuotantotoimistolle varattujen tonttien rakentamiskelpoisuuden viivästyminen sekä omalta osaltaan urakkakilpailuissa saatujen tarjousten liian korkea hintataso, jonka vuoksi urakoita on jouduttu kilpailuttamaan kahteen kertaan.

Ohjelmakauden aikana asuntotuotantotoimiston keskeisiä kehittämisteemoja olivat lisäkerrosrakentaminen, kaupungin kiinteistöyhtiöiden täydennysrakentamismahdollisuuksien selvittäminen, rakentamisen energiatehokkuuden kehittäminen, julkisivuarkkitehtuurin kehittämishankkeet, uudet asuntokonseptit sekä rakennusalan harmaan talouden torjuntaan liittyvät kehittämistoimet.

Asuntorakentaminen keskittyi voimakkaimmin Arabianrannan, Hermannin, Viikin ja Vuosaaren alueille. Kaupunkirakennetta täydentävää asuntorakentamista toteutettiin Alppikylään, Ormuspeltoon, Myllypuroon, Pasilan konepajan alueelle, Ilmalaan, Lauttasaareen, Konalaan ja Pitäjänmäkeen. Uusina alueina ohjelmakaudella avattiin Kalasatama ja Jätkäsaari.

Kumppanuusmenettelyjen kehittäminen

Ohjelmakaudella käynnistettiin kumppanuusmenettelyjen kehittäminen kaavoituksen ja tontinluovutuksen rajapintaan. Erityyppisten kumppanuusjärjestelyjen avulla pyritään aiempaa paremmin hyödyntämään yksityisen osapuolen asiantuntemus ja tuotekehityksen resurssit.

Ohjelmakauden alussa kehittämisen kohdealueiksi valittiin Kruunuvuoren ja Kuninkaantammen projektialueet. Kruunuvuorenrannassa lähtökohtana on ollut kaupunkisuunnittelulautakunnan hyväksymä asemakaavaluonnos, jonka pohjalta kiinteistövirasto järjesti tontinvarauskilpailun laatukilpailuna. Kuninkaantammen projektialueella järjestettiin vastaavan tyyppinen laatukilpailu Honkasuon Haapaperhosen alueella vuonna 2010. Kumppanuuskaavoitukseen on pilottikohteeksi lisäksi valikoitumassa Kuninkaantammen Palettilammen ympäristö, jonka asemakaavoitus käynnistyy vuonna 2012.

Tontinluovutuksen tapoja on kehitetty mm. kokeilemalla suunnittelumenettelyä, jossa hankkeen toteuttaja tilaa viitesuunnitelman usealta eri suunnittelijalta ja hankkeen suunnittelutehtävä annetaan parhaaksi arvioidun suunnitelman tekijälle. Lisäksi uusina varausmuotoina on otettu käyttöön kehittämisvaraus

asumisratkaisujen kehittämiseksi ja aluevaraus aluekehittämiseen ja kaavatalouden hallintaan.

Kaavatalouden hallinnan parantamiseksi on lisäksi perustettu työryhmä, jonka loppuraportti ehdotuksineen valmistuu keväällä 2012.

Täydennysrakentamisen edistäminen

Ohjelmakaudella käynnistettiin ns. täydennysrakentamiskampanja, jonka tarkoitus oli etsiä keinoja tunnistaa ja hyödyntää täydennysrakentamisen mahdollisuuksia ja edistää myös yksityisten asunto-osakeyhtiöiden omaehtoisia lisä- ja täydennysrakentamishankkeita.

Osana kampanjaa selvitettiin kaupungin oman asuinkiinteistökannan täydennysrakentamisen mahdollisuudet. Selvityksen perusteella näiden asuinkiinteistöyhtiöiden alueella olisi laskennallisesti mahdollisuudet toteuttaa jopa 2 000 uuden asunnon rakentaminen.

Teoreettisia täydennysrakentamismahdollisuuksia on kartoitettu rakennusmaavarantoaineiston avulla. Kaupunkisuunnitteluvirasto on lisäksi laatinut alueellisia täydennysrakentamisselvityksiä useille alueille. Konalassa ja Mellunkylässä on selvitysten lisäksi laadittu nykyisten tonttien lisärakentamisesta viitesuunnitelmia siten, että niiden pohjalta taloyhtiöt voivat tehdä päätökset lisärakentamisen edellyttämän asemakaavamuutoksen käynnistämisestä.

Täydennysrakentamiskampanjaa toteuttamaan perustettiin täydennysrakentamistyöryhmä. Työryhmä selvitti täydennysrakentamisen prosessiin liittyviä ongelmakohtia ja etsi niihin ratkaisuja. Työryhmän puitteissa luotiin yhteistyössä Kiinteistöliiton kanssa täydennysrakentamisen verkkosivusto, joka tarjoaa tietoa ja apua taloyhtiöille erityisesti kerros- ja rivitalotonttien lisärakentamisesta.

Täydennysrakentamistyöryhmän työskentelyn päätyttyä talous- ja suunnittelukeskuksen kehittämisosastolle perustettiin täydennysrakentamisprojekti vuonna 2011. Projektin ajankohtaisiin töihin kuuluu mm. kaupungin omien kiinteistöyhtiöiden täydennysrakentamisen koordinointi sekä edellä mainitun verkkosivuston täydentäminen.

Täydennysrakentamistyöryhmän loppuraportti on asian oheismateriaalina.

Asumisen vaihtoehtojen kehittäminen

Kuluneella ohjelmakaudella käynnistettiin määrätietoinen asumisen vaihtoehtojen kehittäminen. Kerrostaloasumisen kehittämiseksi käynnistettiin Kehittyvä kerrostalo -ohjelma vuonna 2009. Ohjelman

tavoitteena on monipuolistaa kerrostaloasuntotarjontaa, lisätä kerrostaloasumisen kiinnostavuutta sekä tukea kerrostalorakentamisen kohtuuhintaisuutta ja energiatehokkuutta. Ohjelmaan oli vuoden 2012 alkuun mennessä hyväksytty 12 hanketta, joista esimerkkinä Jätkäsaareen ja Kalasatamaan erilaisille kohderyhmille suunnatut autottoman asumisen konseptit sekä ryhmärakennuttamisen hankkeet.

Omatoimisia ryhmärakentamisen ja -rakennuttamisen hankkeita edistettiin mm. asettamalla ne etusijalle tonttien luovutuksessa soveltuvissa paikoissa. Ohjelmakaudella 2008 - 2011 Helsinkiin valmistui useita omatoimisen rakennuttamisen kohteita: omakoti- ja paritaloja, rivitalokohteita sekä yksi seniorikerrostalo.

Kaupunkimaisen pientaloasumisen kehittämisessä avainasemassa oli Helsinki-pientalokonseptin ja ns. townhouse-konseptin kehittäminen. Vuonna 2009 luovutettiin ensimmäiset omakotitontit, joilla edellytettiin käytettävän Helsinki-pientalomallistoa. Townhouse-konseptin osalta on laadittu laaja raportti rakentamistyyppin määrittämiseksi ja mahdollisuuksien kartoittamiseksi sekä toteutettu arkkitehtuurikilpailu Jätkäsaareessa ja Kruunuvuorenrannassa.

Kaupunkisuunnitteluvirastossa laadittu selvitys Townhouse-rakentaminen Helsingissä on asian oheismateriaalina.

Energiatehokkuuden parantaminen

Ohjelmakaudella perustettiin asumisen energiatehokkuustyöryhmä, jonka tehtävä oli laatia ehdotus kaupungin omistaman asuntokannan ja kaupungin asuntotuotannon energiatehokkuuden toimenpideohjelmaksi.

Asumisen energiatehokkuustyöryhmän loppuraportti on asian oheismateriaalina.

Kiinteistölautakunta on ohjelmakaudella ottanut tontinvarauksissaan käyttöön ehdon, jonka perusteella Kaupunki luovuttaa asuntotontteja vain A-energialuokan hankkeille. Energiatehokkuus on ollut yhtenä kriteerinä myös useissa tontinluovutuskilpailuissa.

Vuonna 2011 myönnettyistä asuintalojen rakennusluvista 62 % myönnettiin A-tehokkuusluokan kohteille. Vuoden 2012 rakennusvalvontataksoja vahvistettaessa taksaan lisättiin lupamaksujen alennukset erittäin energiatehokkaille uudishankkeille. Rakennusvalvontavirastoon on lisäksi palkattu energia-arkkitehti, jonka tehtäviin kuuluu mm. rakennuslupaa hakevien neuvonta energiatehokkuusasioissa.

Asuntotuotantotoimisto on laatinut energiatehokkuustavoitteet omille uudis- ja korjausrakentamishankkeilleen. Ohjelmakaudella valmisti ensimmäinen asuntotuotantotoimiston rakennuttama matalaenergiatalo. Vuonna 2011 asuntotuotantotoimiston uudiskohteista 68 % saavutti lupavaiheessa A-energiatehokkuusluokan.

Energiatehokkuuden parantaminen on nostettu kaupungin omistamien asuntoyhtiöiden yhtiökokousohjeeseen, jossa yhtiöiltä edellytetään sitoutumista kiinteistöalan energiatehokkuussopimuksen tavoitteisiin, MA-ohjelman tavoitteisiin sekä yhtenäistä ja vertailukelpoista energian kulutuksen seurantaa. Heka ja sen alueyhtiöt selvittävät yhteistyössä asuntotuotantotoimiston kanssa järjestelmällisesti mahdollisuudet parantaa rakennusten energiatehokkuutta peruskorjausten yhteydessä.

Hitas-järjestelmän uudistaminen

Ohjelmakaudella toteutettiin Hitas-järjestelmän uudistus, jossa jälleenmyyntihinnan sääntely muutettiin määräaikaiseksi. Vuonna 2011 tai sen jälkeen valmistuneet Hitas-kohteet vapautuvat 30 vuoden jälkeen sääntelystä automaattisesti. Vanhemmat asuntoyhtiöt voivat saada vapautuksen hakemuksensa perusteella 30 vuoden kuluttua viimeisen rakennusvaiheen valmistumisesta.

Uudistuksessa päätettiin myös Hitas-rajahinnan käyttöönottamisesta. Rajahinta lasketaan kaikkien Hitas-yhtiöiden keskineliöhintojen perusteella neljännesvuosittain. Omistaja voi myydä asuntonsa joko laskennallisella jälleenmyyntihinnalla tai rajahinnalla riippuen siitä, kumpi on hänelle edullisempi.

Asuntomarkkinoiden voimakas kysyntä ja korkeat hinnat näkyvät myös uusien Hitas-asuntojen kysynnässä. Voimakkain kysyntä kohdistuu keskeisille alueille, jotka ovat haluttuja sijaintinsa vuoksi ja joilla Hitas-hinnan ja sääntelemättömän markkinahinnan välinen ero on suurin. Hitas-tonttien luovutusehtoihin lisättiin vuonna 2011 velvoite myydä asunnot arvontamenettelyä käyttäen. Arvonnan tavoite on turvata Hitas-asunnon hakijoille tasapuoliset mahdollisuudet asunnon saamiseen.

Kaupungin asunto-omaisuus ja asunnonvälitys

Ohjelmakaudella valmisteltiin kaupungin aravakiinteistöyhtiöiden sulautuminen yhteen pääomayhtiöön, Helsingin kaupungin asunnot Oy:öön. Alueellisten kiinteistöyhtiöiden tilalle perustettiin 21 alueyhtiötä.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi sulautumisen edellyttämät muutokset kaupungin vuokralaisdemokratiasääntöön syyskaudella 2011.

Kuluneen ohjelmakauden aikana kiinteistöviraston asunto-osasto välitti kaikkiaan 12 261 asuntoa yhteensä 24 746 henkilölle (keskimäärin 3065 asuntoa vuodessa). Välitetyistä asunnoista 930 oli uudiskohteissa.

Kaupungin vuokra-asuntoa hakevien talouksien rakenne on pysynyt melko samanlaisena, mutta hakemuksien määrä on ollut kasvussa. Tyypillisin hakijakotitalous on yhden hengen ruokakunta, jolla on erittäin kiireellinen asunnon tarve. Asunnon saaneista yhden hengen hakijatalouksien osuus on pienempi kuin asuntoa hakeneista. Asunnon saaneista yli 80 % kuuluu erittäin kiireellisesti asunnon tarvitsevien ryhmään. Lähtään valtaosa asunnon hakijoista on 18 - 34-vuotiaita ja asunnon saaneista 60 % kuuluu tähän ikäryhmään.

Vuonna 2010 kaupungin vuokra-asunnossa asui 15 % helsinkiläisistä. Kaupungin vuokra-asuntojen asukkaissa on suhteellisesti enemmän lapsia, mutta vähemmän eläkeikäisiä ja työikäisiä (25 - 44-vuotiaita) kuin Helsingin väestössä keskimäärin. Vaihtuvuus kaupungin asunnoissa on selkeästi alhaisempi kuin muilla vuokra-asuntoja tarjoavilla yhteisöillä.

Kaupungin asunnonvälityksen periaatteet tarkistettiin ja vahvistettiin kaupunginhallituksessa vuonna 2010.

Kotikaupunkina Helsinki - ehdotus maankäytön ja asumisen toteutusohjelmaksi 2012

Nyt käsillä oleva ehdotus MA-ohjelmaksi 2012 perustuu seuraavaan asumisen ja maankäytön visioon:

"Helsinki on hyvinvoivan ja kasvavan metropolin ydin, joka tarjoaa asukkailleen laadukasta asumista viihtyisässä urbaanissa ympäristössä. Kaupunginosista muodostuu kaupunkikuvallisesti ja toiminnallisesti vetovoimainen Helsinki, jossa asuminen, arjen palvelut ja työpaikat ovat hyvin saavutettavissa. Asuinalueiden suunnittelun, rakentamisen ja ylläpidon keskeisiä periaatteita ovat sosiaalinen, taloudellinen ja ekologinen kestävyys."

Ohjelmaehdotuksessa kuvataan tulevan ohjelmakauden lähtökohtia seuraavasti:

"Helsinki on tällä hetkellä monen murroksen edessä, ja kaupunkirakenne on muuttumassa voimakkaasti. Vuosaaren satama on avautunut ja satamalta vapautuneilla kantakaupungin kupeessa olevilla ranta-alueilla on alkanut asuntorakentaminen. Suunnittelu on käynnistynyt myös Helsingin liitosalueilla, ja kaupunkimainen asuminen laajenee tulevaisuudessa itäsuunnassa Östersundomiin. Monet esikaupunkivyöhykkeen kaupunginosat ovat puolestaan muuttumassa

entistä painokkaammin ikääntyvien asukkaiden asuinalueiksi, ja asuntokannan peruskorjaukset ovat näillä alueilla ajankohtaisia.

Helsingin asuntotuotannon korkean tavoitteen saavuttaminen edellyttää riittävää yleis- ja asemakaavatasoista varantoa, korkeaa tontinvaraustasoa, hyvää hallintokuntien yhteistyötä sekä myönteistä talous- ja rahoitustilannetta. Samanaikaisesti kun ranta-alueilla rakennetaan uusia kaupunginosia, on kiinnitettävä huomiota myös esikaupunkialueen rakentamisen ja kehittämisen mahdollisuuksiin. Kaupungin sisällä eriarvoistuminen on huolestuttavassa määrin lisääntynyt yhteiskunnallisten erojen kasvaessa, ja eriytymiskehitys heijastuu myös asuinalueille. Asumisen hintataso on entistä korkeammalla ja kaupunginosien väliset erot ovat kasvamassa niin vuokratason kuin asuntojen hintatasonkin osalta. Asuntotuotannon hallinta- ja rahoitusmuotojakautuksen ohjaaminen koko kaupungissa ja aluetasolla on edellytys tasapainoisen kaupungin rakentumiselle.

Asuntopoliittisen ohjauksen ensisijainen tarkoitus on turvata tavallisten helsinkiläisten asumisen mahdollisuudet, ja kaupungin tulee omilla toimillaan edistää kohtuuhintaista asumista. Asuntotuotantoa ja asuinalueita suunniteltaessa tulee huomioida myös asumisen erityistarpeita. Suunnittelussa tulee huomioida lapsiperheiden, ikääntyneiden ja asuntomarkkinoille tulevien nuorten tarpeet sekä pienten asuntojen kysyntä, jota vauhdittaa yhden hengen kotitalouksien kasvava määrä.

Ohjelmassa tarkastellaan Helsinkiä paitsi kasvavana pääkaupunkina, myös osana neljän kaupungin muodostamaa pääkaupunkiseutua sekä 14 kunnan muodostamaa Helsingin seutua. Seudullisen yhteistyön tarve kasvaa jatkuvasti kun alueen väestö sekä liikennevirrat kasvavat."

Ohjelmaehdotus sisältää 19 tavoitekohtaa, joiden avulla ohjataan kaupungin maankäyttöä, asuntotuotantoa, kaupunkirakenteen ja asuinalueiden kehitystä, asuntokannan ylläpitoa ja kehittämistä sekä turvataan eri väestöryhmien asumisen mahdollisuudet Helsingissä.

Täytäntöönpano ja seuranta

Mikäli kaupunginvaltuusto hyväksyy ehdotuksen MA-ohjelmaksi 2012, kaupunginhallitus määrittelee tavoitteiden toteuttamisen edellyttämät toimenpiteet ja nimeää niiden vastuutahot erillisellä täytäntöönpanopäätöksellä.

Kuluneella ohjelmakaudella aloitettua seurantaraporttikäytäntöä jatketaan myös tulevalla ohjelmakaudella. MA-ohjelman seurannan yhteydessä seurataan myös pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämistä sekä seudullista kaavoitus-, tontti- ja asuntotuotantotilannetta.

23.04.2012

Seurantamittarit ja muut arvioinnissa noudatettavat kriteerit ja menetelmät on esitetty MA-ohjelmaehdotuksessa.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Hannu Penttilä

Lisätiedot

Miliza Ryöti, apulaiskaupunginsihteeri, puhelin: 310 25407
miliza.ryoti(a)hel.fi
Mari Randell, asunto-ohjelmapäällikkö, puhelin: 310 25823
mari.randell(a)hel.fi
Timo Meuronen, suunnitteluinsinööri, puhelin: 310 70914
timo.meuronen(a)hel.fi
Annina Ala-Outinen, suunnittelija, puhelin: 310 78050
annina.ala-outinen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Ehdotus MA-ohjelmaksi 2012
- 2 Arviointiraportti MA-ohjelmakausi 2008-2011
- 3 Lausuntoyhteenveto ja -vastine
- 4 Rakennuslautakunnan lausunto
- 5 Helsingin kaupungin asunnot Oy:n lausunto
- 6 Vuokralaisneuvottelukunnan lausunto
- 7 Maahanmuutto- ja kotoutumisasioiden neuvottelukunnan lausunto
- 8 Vanhusneuvoston lausunto
- 9 Vammaisneuvoston lausunto
- 10 Helsingin Kaupunginosayhdistykset ry lausunto lausunto vuoden 2012 MA-ohjelmaluonnoksesta
- 11 Oulunkylä-Seuran lausunto
- 12 Helsingin yliopiston ylioppilaskunnan lausunto Helsingin MA-ohjelmasta vuodelle 2012
- 13 Aalto-yliopiston ylioppilaskunnan lausunto
- 14 HOASin lausunto
- 15 Nuorisotasuntoliitto ry lausunto
- 16 Uudenmaan Asuinkiinteistöyhdistys ry lausunto
- 17 Rakennusteollisuus RT ry:n lausunto
- 18 Helsingin Yrittäjät ry:n lausunto
- 19 Helsingin seudun kauppakamarin lausunto MA-ohjelma luonnoksesta

Oheismateriaali

- 1 Asumisen energiatehokkuustyöryhmän loppuraportti
- 2 Täydennysrakentamistyöryhmän loppuraportti
- 3 Townhouse-rakentaminen Helsingissä
- 4 Keskipinta-alatyöryhmän raportti

Päätöshistoria

Sosiaalilautakunta 07.02.2012 § 22

HEL 2011-006347 T 10 00 00

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641
Faksi
+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637
Alvno
FI02012566

Päätös

Sosiaalilautakunta päätti antaa Maankäytön ja asumisen toteutusohjelman (Ma -ohjelman) 2012 luonnoksesta kaupunginhallitukselle seuraavan sisältöisen lausunnon:

Sosiaalilautakunta pitää Ma -toteutusohjelman 2012 -luonnoksessa esitettyä visiota oikeasuuntaisena. Tavoitteena on kaupunkikuvallisesti ja toiminnallisesti vetovoimainen Helsinki, jossa asuminen, arjen palvelut ja työpaikat ovat hyvin saavutettavissa. Asuinalueiden suunnittelun, rakentamisen ja ylläpidon keskeisiä periaatteita ovat sosiaalinen, taloudellinen ja ekologinen kestävyys.

Asuntopolitiikalla vaikutetaan toimivaan yhdyskuntarakenteeseen, sosiaalisesti tasapainoisen väestörakenteen muodostumiseen, asuntojen saannin turvaamiseen ja kohtuullisiin asumiskustannuksiin. Asumisen ja maankäytön suunnittelulla luodaan edellytyksiä ihmisten hyvinvoinnille, palvelujen toteutukselle ja saavutettavuudelle.

Maankäytön ja asumisen toteutusohjelma 2012 on voimassa olevan maankäytön ja asumisen toteutusohjelman 2008 - 2017 tarkistus. Sosiaalilautakunta keskittyy lausunnossaan niihin muutoksiin, joita on tapahtunut verrattuna vuoden 2007 tilanteeseen. Sosiaalilautakunta antoi 4.9.2007 (§ 359) lausunnon nyt voimassa olevan ohjelman luonnoksesta. Ohjelman hyväksymisen jälkeen sosiaalivirastossa on hyväksytty palvelustrategia 13.1.2009 ja palveluverkon linjaukset 23.3.2010. Nämä ovat nyt annettavan lausunnon lähtökohtia.

Asuntotuotannon määrälliset tavoitteet

Toimenpideohjelmaluonnoksessa asuntotuotannon tavoitteena on edelleen rakentaa vuosittain 5 000 asuntoa. Asuntotuotanto on ollut matalalla tasolla, mutta viime vuonna alkoi lähes 5 000 asunnon rakentaminen. Helsingissä jatketaan tasapainoiseen kaupunkirakenteeseen tähtäävää asuntojen hallinta- ja rahoitusmuotojen sekoittamista kaupunginosa- ja korttelitasolla. Asuntotuotannon hallinta- ja rahoitusmuototavoitteita on tarkistettu. Valtion tukeman vuokra-asumisen tuotantotavoitteita on nostettu korvaamaan mm. sääntelystä vapautuvaa kantaa ja erityisasumisen ja opiskelijoiden osalta tavoitteita on tarkistettu lähemmäs toteutumaa. Vuoden 2011 seurantaraportissa arvio erityisryhmien vuokra-asunnoista on 700 mukaan lukien opiskelijoiden vuokra-asunnot. Nyt ohjelmassa on erikseen tavoitteet asumisoikeus-, nuoriso- ja opiskelija-asunnoille. Tavoitteena on, että vuosittaisesta asuntotuotannosta 20% ja vähintään 1 000 asuntoa toteutetaan valtion tukemina vuokra-asuntoina, joista 700 rakennetaan tavallisina vuokra-asuntoina ja loput lainsäädännössä määritellyille erityisryhmille.

Sosiaalilautakunta pitää ohjelmaluonnoksessa asetettuja määrällisiä tavoitteita oikeansuuntaisina ja hyvänä sitä, että tavoitteiden toteutumisen arvioinnille on asetettu seurattavat määrälliset mittarit. Olennaista on huolehtia siitä, että asetettuihin tavoitteisiin päästään.

Sosiaalilautakunnan käsityksen mukaan jatkossa on erityisen tärkeä huolehtia asetettujen asuntojen määrällisten ja hallintamuotojen tavoitteiden toteutumisesta, koska ohjelmaluonnoksessa esitetyn arvion mukaan tulevan 10 vuoden aikana lähes 8 000 vuokra-asuntoa vapautuu sääntelystä Helsingissä. Näistä yli puolet on muiden kuin kaupungin omistuksessa. Menneiden 25 vuoden aikana vastaava luku on ollut noin 4 500 asuntoa ja tästä kaupungin omassa kannassa vajaa 700.

Ellei kiihtyvää vuokra-asuntojen vapautumista kompensoida tavoitteen mukaisella uudistuotannolla, tulee kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen saanti vaikeutumaan entisestään. Sääntelyn purkautuminen vaikuttaa koko pääkaupunkiseudun asuntokannan rakenteeseen. Helsingin kaupungin omistuksessa olevassa asuntokannassa sääntelystä vapautuminen ei aiheuta muutoksia asukkaiden kannalta.

Sosiaalisen eheyden ja segregaation ennaltaehkäisyn näkökulmasta asuntotuotannolle asetetut hallinta- ja rahoitusmuotojen tavoitteet ovat sosiaalilautakunnan näkemyksen mukaan oikeansuuntaiset. Tätä tukee myös tavoite, että asuntorakentamisesta 30 % toteutuu täydennysrakentamisalueilla.

Kotona asumisen tukeminen

Ohjelmaluonnoksen mukaan tavoitteena on vahvistaa kaupunkirakenteen eheyttä toisaalta rakentamalla uusia kaupunginosia ja toisaalta suunnitelmallisella olemassa olevaan asuntokantaan sijoittuvalla täydennysrakentamisella. Muun muassa palvelujen saatavuuden parantamiseen tähdätään kehittämällä joukkoliikenneyhteyksiä sekä kävely- ja pyörätieverkostoja.

Sosiaaliviraston palvelustrategisena tavoitteena on niin sanottujen raskaan hoivan palvelujen vähentäminen ja kevyiden kotona selviytymistä tukevien palvelujen lisääminen. Palveluja järjestettäessä tavoitteena on kotona asumisen tukeminen asiakaskohtaisesti räätälöityjen palvelujen avulla. Monituottajamallin mukaisesti sosiaaliviraston järjestämisvastuulla olevia palveluja voidaan tuottaa kaupungin omina, ostoina, kumppanuussopimuksin tai yksityisinä esimerkiksi palvelusetelien avulla. Asumisen tukipalveluissa on tärkeää huomioida erilaiset tukimuodot. Tuen vahvuuden on vaihdeltava tarpeen mukaan, ja ennaltaehkäisevä ote sekä itsenäisen asumisen mahdollistaminen ovat keskeisessä asemassa.

Sosiaalilautakunnan mielestä on hyvä, että ohjelmaluonnoksessa huomioidaan sosiaali- ja terveystoimen palvelurakennemuutos ja tarve esteettömään asumiseen sekä arkiympäristöön erityisesti väestön ikääntyessä. Siten ohjelman toteutumista arvioitaessa tulee huomioida myös julkisten ja lähipalvelujen saavutettavuus sekä asuntojen ja asuinympäristön esteettömyys.

Ohjelmassa otetaan kantaa myös siihen, että monet asuinalueet ovat uuden haasteen edessä väestön ikääntyessä ja todetaan, että alueen asuntokantaa ja väestörakennetta voidaan tasapainottaa asuntopoliittisin keinoin. Harkitulla täydennys- ja lisärakentamisella voidaan tukea eri väestöryhmien asumisuria ja mahdollistaa elinkaariasuminen omalla asuinalueella. Myös asuntokannan kunnossapidon osalta asetettu tavoite laajentaa elinkaariasumiseen soveltuvaa asuntokantaa ja edistää kaupungin omilla toimenpiteillä peruskorjaustoimintaa sekä hissien rakentamista ovat oikean suuntaisia tavoitteita. Edellä mainittujen tavoitteiden toteuttaminen toimii keinona toteuttaa sosiaaliviraston tavoitetta kotona asumisesta niin pitkään kuin mahdollista.

Valtion tukema vuokra-asuntotuotanto erityisryhmille

Sosiaaliviraston järjestämisvastuulla olevien asumispalvelujen edellyttämät asunnot sisältyvät ohjelmassa valtion tukeman vuokra-asumisen tuotantotavoitteisiin. Ohjelman mukaisena tavoitteena on myös tehostaa erityisasumisen strategista suunnittelua. Vanhan asuntokannan muuntomahdollisuudet selvitetään systemaattisesti osana palveluasumisen uustuotannon tarvetarkastelua.

Tarkistettavassa Ma- ohjelmassa tavoitteena on ollut, että valtion tukemia vuokra-asuntoja tuotetaan vuosittain keskimäärin 1 000 asuntoa, näistä nimetyille ryhmille (erityisryhmät, itsenäistyvät nuoret, opiskelijat, seniorit) noin puolet ja vaikeasti asutettaville asunnottomille, asumisessaan tukea tarvitseville ja muille erityisryhmille keskimäärin 25 % valtion tukemasta vuokra-asuntotuotannosta.

Luonnoksessa Ma – 2012 ohjelmaksi erityisryhmille tarkoitettujen asuntotuotannon tavoitteeksi on nyt asetettu keskimäärin 300 asuntoa vuosittain. Tähän sisältyy myös pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämiseen tarvittavat uudet asunnot. Määrällisiin tavoitteisiin luetaan sekä uudet asunnot että käyttötarkoituksen muutoksen kautta toteutettavat valtion tukemat uudet vuokra-asunnot. Ohjelmaluonnoksessa ei ole asetettu määrällisiä tavoitteita nimetyille ryhmille. Senioriasuntojen uustuotantoon luovutetaan tontteja yleisten tontinluovutusperiaatteiden mukaisesti.

Sosiaalilautakunta toteaa, että vuoden 2012 erityisryhmien asumista koskevat tavoitteet ohjelmaluonnoksessa ovat oikean suuntaisia.

Määrällistä asuntotuotantotavoitetta erityisryhmille tulee kuitenkin tarkentaa siten, että pitkäaikaisasunnottomuuden ja kehitysvammaisten kehittämishankkeilla sekä vanhusten ja lapsiperheiden palvelurakenteen uudistamisella on edellytykset toteutua ohjelman kautta.

Valtion pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämishojelman osana toteutetaan valtion, kuntien, kirkon ja järjestöjen kanssa laaja-alainen hanke nuorten asunnottomuuden ennaltaehkäisemiseksi. Nuorten asunnottomuuden ennaltaehkäisemisessä keskeisessä asemassa ovat uusien nuorisotasuntojen rakentaminen ja asumiseen liittyvät tukipalvelut. Tavoitteeseen vastaaminen vaatii sosiaalilautakunnan näkemyksen mukaan opiskelija- ja nuorisotasuntojen tuotantotavoitteen nostamista esitetystä 250 asunnon vuositavoitteesta.

Erityisryhmille kohdennetuissa asunnoissa etusijalla ovat kaikkein vaikeimmassa asumistilanteessa olevat asukasryhmät, joilla asumiseen liittyy tuen ja palvelujen tarve ja asunnoilta edellytetään erityisratkaisuja. Sosiaalihuollon asiakkaan sosiaalihuollon tarpeiden mukainen asuminen järjestetään nykyisin sosiaalihuoltolain tai sosiaalihuollon erityislakien nojalla.

Kaupungin tulee omilla toimillaan vaikuttaa erityisryhmille kohdennetun asuntokannan kohtuuhintaisuuteen asukkaiden itsenäisen toimeentulon mahdollistamiseksi. Tärkeää on huomioida olemassa olevan asuntokannan tehokas käyttö ja muuntomahdollisuudet sekä edistää virastojen yhteisiä käytäntöjä.

Erityisryhmille kohdennetun rakentamisen ja ympäristön tulee vastata Helsingin kaupungissa olevaa tavanomaista tasoa huomioiden asumisen erityisvaatimukset. Käytännössä kohtuuhintaisen asumisen ongelmaksi voi muodostua kalliit rakentamiskustannukset erityisesti uusilla asuinalueilla ilman kaupungin kehittämiskustannuksia. Edellytyksenä erityisryhmille kohdennettujen kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen tuottamiseksi on Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen (Aran) tuki rahoitukseen.

Erityisryhmien uutta asumista toteutetaan luovuttamalla tontteja tai integroimalla erityisasumista normaaleihin valtion tuella rakennettaviin vuokrataloihin. Osoitettaessa kaupungin maalta tontteja yleishyödyllisille yhteisöille valtion tukemaan vuokratuotantoon, luovutukseen tulee voida sisällyttää ehto. Tämän mukaan tontille rakennettavaan vuokrataloon voidaan sijoittaa kaupungin tai muun yhteisön ylläpitämiä erityisryhmille suunnattuja asumisyksiköitä tai varata osuus asunnoista erityisryhmien itsenäiseen asumiseen, mikäli tällaiselle on tarvetta. Osuuksista päätetään hankekohtaisesti tontinluovutuksen yhteydessä. Yksittäisessä hankkeessa osuus voi olla

tarpeen mukaan ja aluekohtaisen harkinnan mukaan se voi olla korkeintaan 20 %.

Asunnottomille, mielenterveyskuntoutujille ja monisairaille alle 65-vuotiaille kohdennettu asuminen

Asunnottomuuden vähentäminen edellyttää kohtuuhintaisen vuokra-asuntotuotannon tason pitämistä korkeana. Asunnottomuuden vähentämiseen ja ehkäisemiseen tähtäävää työtä tehdään asumis- ja velkaneuvonnan avulla.

Pitkäaikaisasunnottomien määrä on laskenut Helsingissä vuosina 2008-2010 noin 200 henkilöllä. Aran tilastojen (Selvitys 4/2011 23.3.2011) mukaan loppuvuodesta 2010 pitkäaikaisasunnottomia oli 1 400. Todettakoon, että sosiaalivirasto on asuttanut eri vuokrasuhteisiin asumismuotoihin ohjelmakauden 2008-2011 aikana 676 pitkäaikaisasunnottomia. Sosiaalilautakunta pitääkin tärkeänä, että asunnottomien tilastointiin liittyvät kriteerit selvitetään yhteistyössä Aran kanssa.

Valtioneuvosto on tehnyt 15.12.2011 periaatepäätöksen pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämishojelman jatkamiseksi vuosille 2012-2015. Ympäristöministeriö valmistele parhaillaan valtion ja kuntien välistä aiesopimusta, minkä jälkeen asia valmistellaan kaupunginhallitukselle päätettäväksi. Hallitusohjelman 2011-2015 linjausten mukaisesti pitkäaikaisasunnottomuus pyritään poistamaan vuoteen 2015 mennessä. Helsingin kaupungin ja ympäristöministeriön uutta aiesopimusta koskevissa neuvotteluissa lähtökohtana on ollut noin 1000 asunnon osoittaminen pitkäaikaisasunnottomien käyttöön vuosina 2012-2015. Tulevan ohjelmakauden on tarkoitus painottaa kevyemmän tuen tarpeessa oleviin ryhmiin ja vähintään puolet asuntopaikoista toteutetaan hajalleen sijoitettuina tukiasuntoina.

Pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämiseen liittyvät sopimukset pitävät lähivuosina korkeana erityisryhmille tarvittavien vuokra-asuntojen kokonaismäärän. Erillisten hankkeiden ja tukiasuntojen lisäksi kaupungin oman asunnonvälityksen kautta pyritään asuttamaan 50 pitkäaikaisasunnottomia vuosittain. Myös muiden erityisryhmien kuten mielenterveyskuntoutujien sekä alle 65 -vuotiaiden monisairaiden asuminen kotona avohuollon tukitoimin edellyttää nopeasti saatavilla olevia kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja. Riittävät kotiin järjestettävät tukipalvelut, avohuollon palvelut sekä saumaton hoitoketju eri osapuolten välillä sairaalasta kotiuttamisvaiheessa vähentävät palveluasumisen tarvetta. Helsingissä on myös tavoitteena rakentaa asuntokohde moniongelmaisille nuorille, jotka ovat syrjäytyneitä tai vakavassa syrjäytymisvaarassa ja joille nykyisessä palveluvalikossa ei ole sopivia palveluja.

Kehitysvammaisten henkilöiden yksilöllisen asumisen kehittämishanke

Kehitysvammahuollon asiakkaiden määrä on Helsingissä tällä hetkellä noin 1 900 ja vuonna 2025 heitä arvioidaan olevan noin 80 asiakasta enemmän. Kehitysvammaisten palvelujen tarpeessa olevien määrä kasvaa maltillisesti, mutta lähivuosina rakennettavien uusien asuntojen määrä on laitoshoidon purkamisen vuoksi aiempaa korkeammalla tasolla.

Kehitysvammaisten henkilöiden yksilöllisen asumisen kehittämishankkeen (Soslk 27.5.2008; valtioneuvoston periaatepäätös 21.1.2010) tavoitteena on laitosrakenteen purkamisen lisäksi tuottaa asumispalveluihin jonottaville kehitysvammaisille henkilöille uusia asumisen ratkaisuja.

Kehitysvammaisten asumisyksiköitä toteutetaan Aran tuella eri puolille Helsinkiä erillisinä yksiköinä omalle tontille tai osaksi kiinteistö-yhtiöiden rakennushankkeita. Asunto voi olla ryhmäkoti, asuntoryhmä tai erillisasunto. Vuosina 2012–2022 kehitysvammaisten asumiseen tarvitaan sosiaaliviraston arvioiden mukaan 273 asuntoa asuntoryhmiin sijoittuneena sekä 15 ryhmäkotiasuntoa, joissa on yhteensä 273 asuntopaikkaa.

Lastensuojelun asumisyksiköt ja nuorten tukiasuminen

Lastensuojelun tarve on kasvanut voimakkaasti viime vuosina Helsingissä. Vuonna 2010 lastensuojelun asiakkaana oli helsinkiläisistä 0-17 -vuotiaista 9,0 %. Myös lastensuojelun strategisena tavoitteena on palvelurakenteen keventäminen, avohuollon vahvistaminen sekä huostaan otettujen lasten asumisen järjestäminen pääasiallisesti perhehoidossa. Uusien ammatillisten perhekotien ja toimintaan sopivien asuntojen tarve on vuodesta 2012 alkaen enintään yksi asunto vuodessa kymmenen vuoden ajan.

Oman perheen ulkopuolelle sijoitetun nuoren tullessa täysi-ikäiseksi kunta on velvollinen järjestämään tukiasunnon. Tukiasuntopaikkoja on tällä hetkellä Helsingissä noin 300. Helsingissä kehitetään toimintamallia, jossa asukas voisi jäädä asumaan asuntoon tuetun asumisen jakson päättymisen jälkeen. Tällaisessa tilanteessa tukiasuntotoiminnalle tulee osoittaa uusi korvaava asunto kaupungin asuntokannasta. Oikeus jälkihuollon tuettuun asumiseen päättyy viimeistään, kun asiakas täyttää 21 vuotta. Tukiasunnosta nuoret siirtyvät pääsääntöisesti muihin vuokra-asuntoihin. Kaupungin tavallisesta vuokra-asuntokannasta varataan vuosittain 60 asuntoa tukiasunnosta siirtyville nuorille. Lisäksi Nuorisosäätiön kanssa on sovittu 20 asunnon käytöstä jatkoasunnoiksi, joista vapautuu käytännössä vuositasolla 2–3 asuntoa uusille asukkaille.

Sijoitetuille nuorille jatkoasuntojen ja lastensuojelun avohuollon nuorille tuetun asumisen tarjoamisen sekä nuorten asunnottomuuden ennaltaehkäisemisen tulee olla yksi keskeisistä tavoitteista kaupungin vuokra-asuntojen välityksessä. Tarve tukiasunnosta poismuuttaville nuorille on 100–120 jatkoasuntoa vuosittain. Lisäksi lastensuojelun avohuollon nuorille pitää pystyä tarvittaessa tarjoamaan tuettua asumista huostaanoton ja sijoituksen sijaan. Tällaisten asuntojen tarve vuositasona on noin 50.

Vanhusten hoiva- ja palveluasuminen

Kaupungin tavoitteena on mahdollistaa ikääntyneiden kotona asuminen sitä tukevien palvelujen avulla. Helsingissä on kehitetty monipuolisia vanhustenkeskuksia.

Helsingin kaupungilla on vuoden 2011 tietojen mukaan yhteensä 4 966 erilaista ympärivuorokautisen hoidon ja hoivan vanhuspaikkaa. Paikkamäärä vastaa noin 12,5 prosenttia 75 vuotta täyttäneiden ikäryhmästä. Ympärivuorokautisen hoidon ja hoivan tarjonnan osalta kaupungin oma osuus pyritään pitämään nykyisellä tavoitetasolla eli noin 3 600 asiakaspaikassa, mikä vastaa sosiaali- ja terveysministeriön valtakunnallista tavoitetta vuoteen 2012 mennessä.

Kaupungin omana tuotantona ympärivuorokautisen hoivan ja hoidon asiakaspaikkamäärä 3 600 asiakaspaikkaa näyttäisi riittävän tämän vuosikymmenen loppuun saakka, jolloin hoivapaikkatarve alkaa nousta väestön ikääntymisen myötä. Palveluasuntopaikkoja Helsingin kaupungilla on yhteensä 2 804 vanhukselle, joista kaupungin omia palvelutalopaikkoja on hieman yli puolet. Lisäksi vanhustenkeskuksissa on 260 arviointi- ja kuntoutuspaikkaa, jotka ovat kotona asumista tukevia, kuntoutumista, toimintakykyä kehittäviä ja omaishoitoa mahdollistavia paikkoja.

Vuosina 2012–2020 vanhusten palveluasumisen paikkoja lisätään maltillisesti purkamalla vanhoja laitosrakenteita sekä käyttötarkoitusten muutoksilla. Vanhusten asuntotarpeen lisääntyminen ajoittuu Helsingissä erityisesti vuosille 2020–2040, jolloin yli 75-vuotiaiden asukkaiden määrä kasvaa merkittävästi. Parhaillaan selvitetään mm. sairaalakäytöstä vapautuneiden kiinteistöjen soveltuvuutta palveluasumiseen. Tarkoituksena on luopua nykyisten vanhusten asuintalojen vuokrauksesta siinä vaiheessa, kun kiinteistöjen Ara-rahoitukseen perustuvat rajoitukset poistuvat. Asuintalokiinteistöt eivät rakenteiltaan mahdollista muistisairaiden ja fyysisesti toimintarajoitteisten vanhusten ympärivuorokautisen hoivan ja hoidon järjestämistä turvallisesti.

Tulevaisuudessa yksityisen palvelusektorin osuus vanhuspalvelujen tuottamisesta tulee todennäköisesti kasvamaan, ja tontteja tarvitaan myös yksityisten palveluasumisyksiköiden rakentamiseen.

Terveysvaikutusten arviointi

Ohjelmalla on vaikutuksia fyysiseen ja sosiaaliseen elinympäristöön, elinoloihin ja toimeentuloon. Vaikutukset kohdistuvat erityisesti herkkiin väestöryhmiin. Jos ohjelmaa ei ole, riskinä on kaupungin eri toimijoiden ristikkäiset vaikutukset ihmisten hyvinvointiin, terveyteen ja toimintakykyyn. Esimerkiksi palvelut ja erityisryhmille kohdennettu asuminen eivät voi sijoittua melulle tai muulle haitalle alttiisiin kohteisiin. Ilman ohjelman tavoitteita ja kaupungin toimenpiteitä ei toteudu ihmisten oikeus esteettömään ympäristöön ja terveyden ylläpitoon omaehtoisesti.

Lopuksi

Sosiaalilautakunta pitää välttämättömänä Ma-ohjelmassa kestävä kehityksen tavoitteita sosiaalisen ja alueellisen eriytymisen kehityksen pysäyttämiseksi ja tulevien sukupolvien, lasten ja nuorten hyvinvoinnin turvaamiseksi. Lasten ja nuorten kuuleminen aluesuunnittelussa on tärkeää toteuttaa systemaattisesti koulujen ja päiväkotien kanssa yhteistyössä. Nykytilanteessa sosiaalilautakunta toteaa, että sosiaaliviraston palvelustrategian mukainen palvelurakenteen keventäminen on voimakkaasti riippuvainen Ma-ohjelmassa asetettujen kaupungin asuntopoliittisten määrällisten ja laadullisten tavoitteiden toteutumisesta. Laadullisista, rakennettuun ympäristöön liittyvistä tavoitteista tärkeimpänä sosiaalilautakunta pitää elin- ja asuinympäristön esteettömyyttä asuinalueiden ja palveluverkon suunnittelussa, kaavoituksessa ja rakentamisessa.

Käsittely

07.02.2012 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Merkittiin, että esittelijä lisäsi päätösehdotuksensa viimeiseen, Lopuksi -nimiseen kappaleeseen ensimmäisen virkkeen jälkeen seuraavan tekstin: "Lasten ja nuorten kuuleminen aluesuunnittelussa on tärkeää toteuttaa systemaattisesti koulujen ja päiväkotien kanssa yhteistyössä."

17.01.2012 Pöydälle

13.12.2011 Pöydälle

Esittelijä

sosiaalijohtaja
Paavo Voutilainen

Lisätiedot

Inkeri Rehtilä, erityisasiantuntija, puhelin: 310 62841
inkeri.rehtila(a)hel.fi

Asuntotuotantotoimikunta 25.01.2012 § 7

HEL 2011-006347 T 10 00 00

Päätös

Asuntotuotantotoimikunta päätti antaa kaupunginhallitukselle MA-ohjelman 2012 luonnoksesta seuraavan lausunnon:

MA-ohjelmassa esitetään hyviä ja kannatettavia maankäytön ja asumisen tavoitteita, joiden taustalla on hyvin analysoitua laaja-alaista ja pitkän aikavälin tutkimustietoa Helsingin ja ympäristökuntien kehityksestä.

Näiden tavoitteiden saavuttaminen edellyttää, että MA-ohjelman käytännön toteuttamisesta vastuussa olevat toimivat saman suuntaisesti ja että toteuttamista koskevat prosessit ovat selkeitä.

Kaupungin oman asuntotuotannon tavoite on 1500 asuntoa vuodessa

Kaupungin oman (ATT:n) tuotannon tavoite on 1500 asuntoa vuodessa, josta 750 asuntoa tulee toteuttaa ara-vuokra-asuntoina.

Koko asuntotuotannon määrällinen tavoite Helsingissä on 5000 asuntoa vuodessa. Tästä määrästä laskennallisesti noin 3600 asuntoa toteutettaisiin kaupungin maalle, 400 asuntoa valtion maalle ja 1000 asuntoa yksityiselle maalle.

Asuntotuotantotoimiston käynnistynyt kokonaistuotanto on ollut vuosina 2009-2011 keskimäärin 919 asuntoa vuodessa. Asuntotuotantotoimisto pyrkii rakennuttamaan kaikki saamansa tontit viimeistään kahden vuoden kuluessa siitä, kun ne ovat tulleet rakentamiskelpoisiksi.

Tavoitteita vähäisempi tuotanto on johtunut siitä, että kaupungin omaan asuntotuotantoon ei ole pystytty osoittamaan tarpeellista määrää rakentamiskelpoisia tontteja, kunnallistekniikan rakentaminen ja maaperän kunnostus eivät ole olleet riittävän nopeita, sekä siitä, että urakkakilpailut eivät ole toimineet riittävän hyvin korkeasuhdanteen aikana tai urakkakilpailuihin osallistuminen ei ole kiinnostanut rakennusliikkeitä.

MA-ohjelmassa todetaan, että asuntorakentamisen edellytykset taataan aktiivisen maa- ja tonttipolitiikan avulla sekä huolehtimalla asuntotuotannon edellyttämän kaavavarannon riittävydestä.

Kaupungin oman tuotannon määrällisten tavoitteiden, jotka valtuusto on hyväksynyt maankäytön ja asumisen ohjelmassa, tulisi olla kaikkien asianosaisten hallintokuntien tavoitteena.

Asuntotuotannon rahoitus- ja hallintamuototavoitteet

Asuntokaavoista kaupungin omistamalle maalle tulisi kaavoittaa huomattavasti yleisiä tavoitteita enemmän säännellylle asuntotuotannolle mahdollisia tontteja, jotta MA-ohjelman eri hallintamuodoille osoitetut tuotantotavoitteet toteutuisivat. Yksityiselle maalle rakentuva asuntotuotanto on lähes yksinomaan muuta kuin säänneltyä tuotantoa.

Kaupungin maan tuotantojakauman tulisi poiketa melko paljon koko tavoitteellisesta tuotannon jakaumasta eli sen tulisi olla seuraavan suuntainen:

- 25 prosenttia tai vähintään 900 valtion tukemaa vuokra-asuntoa
- 25 prosenttia eli 900 asumisoikeus-, opiskelija- ja nuorisoasuntoa
- 25 prosenttia eli 900 hitas- ja osaomistusasuntoa
- 25 prosenttia eli 900 sääntelemätöntä asuntoa

eli yhteensä 3600 asuntoa.

Varattaessa tontteja tulisi siis noudattaa pääpiirteittäin edellä olevaa jakaumaa, joka olisi syytä sisällyttää myös ohjelman kaupunginvaltuuston päättämiin tavoitteisiin. Jos tavoite jää määriteltäväksi virastojen yhteistyöllä vasta varausten valmisteluvaiheessa on mahdollista, että ne eivät pääse riittävästi vaikuttamaan muuhun valmisteluun.

Vuosituotannon hallinta- ja rahoitusmuototavoitteissa on muutettu tavoitteita eriyttämällä opiskelija-asunnot pois ara-vuokratuotannosta ja siirtämällä asumisoikeustuotanto pois välimallintuotannosta. Lisäksi kaupungin tulisi pyrkiä edesauttamaan sitä, että myös yksityisten omistamilla alueilla toteutettaisiin osaltaan hallintamuotojen tavoitteita.

Opiskelija- ja nuorisoasumisen erottamisella ns. normaalista ara-vuokratuotannosta on haluttu vahvistaa tavallisen ara-vuokratuotannon toteuttamisedellytyksiä, mikä on erittäin tarpeellista.

Tavallisia ara-vuokra-asuntoja on rakennettu viime vuosina hyvin vähän. Ara-vuokratuotantoa estävät lisäksi usein alueelliset syyt kuten ara-tuotannon osuuden alueellinen rajoittaminen, suurten vuokraohteiden välttäminen, alueilla jo ennestään olevien vuokra-asuntojen määrä sekä liian kalliit rakennuskustannukset.

Lisäksi on ennustettu, että seuraavan kymmenen vuoden aikana Helsingissä vapautuu lähes 8000 vuokra-asuntoa ara-sääntelystä vapaille markkinoille, josta kaupungin vuokra-asuntoja on noin 2900.

Kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen määrä tulee mitä todennäköisemmin seuraavina vuosina näin ollen entisestään vähenemään. Tulevaisuudessa tavallisen ara-vuokratuotannon toteutus tulee olemaan entistä selvemmin kaupungin oman tuotannon varassa, kun eräät aiemmin myös ara-vuokra-asuntoja toteuttaneet yleishyödylliset toimijat ovat tehneet strategisia linjauksia ja siirtyneet asuntosijoittajiksi.

Uusia vuokra-asuntoja voidaan rakentaa hyvin vähän vuokratalovaltaisille täydennysrakentamisalueille. Jotta sosiaalisen eheyden tavoite toteutuu, tulee vetovoimaisille projektialueille rakennuttaa valtion tukemaa vuokra-asuntotuotantoa 30 % alueen koko asuntomäärästä.

Asumisoikeustuotanto tulisi säilyttää välimallituotantona. Asumisoikeustuotannon lukeminen välimallin-hallinta- ja rahoitusmuotoon yhdessä hitas-omistusasumisen kanssa antaa joustoa toteuttajalle mm. epävarmassa rahoitus- ja markkinointitilanteessa erityisesti täydennysrakentamisalueilla.

Asumisoikeustuotannolle tulisi valtion toimesta varata vuokra-asumisesta erillinen myöntämisvaltuus ja sen toteuttamismahdollisuudet olisi syytä turvata ainakin pääkaupunkiseudulla. Tänä syksynä asumisoikeushankkeet eivät saaneet korkotukipäätöksiä aikataulussa ja hankkeiden lähdöt olivat epävarmoja ja niitä jouduttiin siirtämään.

Asuntotuotantotoimikunta esittää, että alueelliset prosentuaaliset hallintamuototavoitteet tulee laatia projektialueittain etupainotteisesti ja niiden toteutumista tulisi seurata. Lisäksi tulisi laatia selvitys, miten koko Helsingin hallintamuotokuva voidaan saada MA-ohjelman tavoitteen mukaiseksi, huomioiden merkittävä täydennysrakentamisvolyyymi sekä yksityinen ja kaupungin maanomistus.

Rahoitus- ja hallintamuodot täydennysrakentamisalueilla

Tasapainoiseen kaupunkirakenteeseen tähtäävä asuntojen hallinta- ja rahoitusmuotojen sekoittaminen tarkoittaa vuokratalovaltaisilla täydennysrakentamisalueilla omistustuotannon painottamista lisärakentamisen hallintamuotona.

Näillä samoilla alueilla vanhan asuntokannan jälleenmyyntihinnat ovat hieman yli puolet uusien asuntojen rakentamiskustannuksista.

Hitasasuntojen myyntihinnan sääntely on tällöin tarpeetonta. Säätelemätöntä omistusasumista tulisi näillä alueilla suosia ja siten lisätä omistusasuntojen houkuttelevuutta.

Asuntotuotantotoimikunta ehdottaa, että täydennysrakentamisalueilla voitaisiin rakennuttaa kaupungin omana tuotantona säätelemätöntä omistusasuntotuotantoa ns. omakustannushintaan vuokratonteille. Tämä ensimmäisen myyjän hintasäädely tuotanto tulisi erottaa markkinahintaisesta säätelemättömästä omistusasuntotuotannosta ja se tulisi laskea välimuodon hallintamuodoksi.

Asemakaavoituksen vaikutukset kohtuuhintaisen asuntotuotannon toteutumiseen

Kaavoituksen tulee mahdollistaa hyvän kaupunkiympäristön lisäksi kohtuuhintainen asuntotuotanto tiiviissä ja laadukkaassa urbaanissa kaupunkirakenteessa, missä autopaikoitus sijoittuu luontevimmin kannen alle tontille. Yksityiskohtaiset, laatua nostavat kaavamääräykset yhdessä muiden määräysten ja tonttiolosuhteiden kanssa aiheuttavat merkittäviä lisäkustannuksia asuntorakentamiselle. Erityisesti maanalainen autopaikoitus, rakennusten monimuotoisuus ja kaavoissa määritellyt yhteistilavelvoitteet vaikeuttavat valtion rahoituksen saantia kohteille.

Pysäköinnin laskentaohjeesta tulevaa autopaikoituksen määrää tulisi voida tarkastella kriittisesti kohtuuhintaisen asuntotuotannon kustannusten kannalta erityisesti silloin, kun kohteet sijaitsevat hyvien liikenneyhteyksien varrella. Raideliikenteen asemien ympärillä ja muiden liikenteen runkolinjojen solmukohtissa esimerkiksi 1000 metrin säteellä voitaisiin noudattaa selvästi pienempää pysäköintimitoituskannetta. Myös rakentamis- ja elinkaarikustannuksiltaan kalliit kannenalaiset pysäköintiratkaisut tulisi pyrkiä korvaamaan toisilla ratkaisuilla varsinkin täydennysrakentamisalueilla.

Asuinkortteleiden kaavojen yleistä määräysten sallivuutta tulisi lisätä ja yksityiskohtaisuutta vähentää. Massoittelun tulisi olla peruslähtökohdiltaan selkeätä ja kaavoihin merkityn rakennusalan tulisi mahdollistaa erityyppisiä asuntoratkaisuja. Yhteistilojen määriä ei tulisi merkitä kaavoihin velvoittavina määräyksinä vaan mahdollisuuksina. Nämä toimenpiteet lisäisivät kohtuuhintaisen asuntotuotannon toteuttamisedellytyksiä ja parantaisi asukaslähtöisten ja uudentyyppisten asuntojen ja muiden laatutavoitteiden toteuttamista.

Asemakaavoituksen tulisi huomioida MA-ohjelman hallintamuototavoitteet kohtuuhintaisen asuntotuotannon osalta.

Asuntotuotantotoimikunta ehdottaa, että kaupungin oman tuotannon 1500 asunnon tavoite kirjataan myös kaavoituksen tavoitteeksi, joka

tarkoittaa noin 140 000 k-m² vuositavoitetta, josta 750 ara-vuokra-asunnon tavoitteen tulisi olla ensisijainen.

Kumppanuuskaavoitus

Kumppanuuskaavoituksella voidaan parantaa asemakaavojen taloudellisuutta ja teknistä toteuttamiskelpoisuutta. Samaan tavoitteeseen päästään myös perinteisellä asemakaavoituksella, jossa kaavoituksen työkaluna hyödynnetään toteutettavuuden osalta kokeneiden asuntosuunnittelijoiden viitesuunnitelmia, rakentamiskelpoisuus on selvitetty etukäteen ja jossa asemakaavat tehdään määräyksiltään riittävän yleispiirteisiksi.

Kumppanuuskaavoitus on hyvä vaihtoehto laajoissa kohteissa, joissa on useita kaavallisia vaihtoehtoja. Kunnallistekniikan suunnittelu ei nykyisin käynnisty ennen kaavojen vahvistumista. Kunnallistekniikan ja katurakentamisen tulisi tapahtua pian kaavojen vahvistumisen jälkeen, jotta kumppanuuskaavoitus olisi toimiva rakentamisen aikataulutuksen suhteen. Muuten kumppanuuskaavoitus voi pitkittää hankkeen aikatauluja rakennuttajan osalta ja nostaa rakennuttamisen kustannuksia suunnittelun osalta.

Laadukas lisärakentaminen osaksi kaupungin täydennysrakentamisstrategiaa

Erot Helsingin asuinalueiden välillä ovat syventyneet, jos alueita vertaillaan toisiinsa asukkaiden verotettavan kokonaistulon osalta. Lähiöiden välillä on suuriakin imagollisia ja sosiaalisia eroja.

Tulevat vuodet osoittavat kehittykö reunavyöhykkeille uudentyypisiä ja vahvoja ytimiä vai perustuuko reuna-alueiden kehitys autokaupunkimaiseen alhaisen tehokkuuden rakenteeseen.

Täydennysrakentamisella myös alueen sosiaalisia tavoitteita voidaan huomioida asuntokauden tasapainottamalla ja asuntojen hallintamuotoja monipuolistamalla. Kaupunkirakenteelliset, ekologiset, taloudelliset ja sosiaaliset tarpeet lähiöiden kehittämisessä ovat siten pitkälti yhdenmukaiset ja periaatteessa toteutettavissa.

Täydennysrakentamisella pyritään tasapainottamaan alueiden eriarvoistumista. Hiipuvilla alueilla täydennysrakentamisella voidaan nostaa alueen yleistä imagoa ja parantaa kaupunkikuvaa, kun hallintamuotoja monipuolistetaan ja asuntojen laatutasoa nostetaan.

Uudet kohteet täydennysrakentamisalueilla mitoitetaan huomioiden myös oletettujen tulevien asukkaiden maksukyky ja alueen yleinen vanhojen asuntojen hintataso. Hiipuvilla alueilla asuinrakennuksista tulee näin helposti huomattavasti vaatimattomampia kuin esim. uusien satama-alueiden vastaavista omistuskohdeista. Omistusasuminen tulee

tehdä haluttavaksi, eikä hiipuvien alueiden kohdalla niiden houkuttelevuuden suhteen ole helppoja ratkaisuja. Jotta täydennysrakentamisella pystyttäisiin oikeasti ehkäisemään alueiden eriytymistä, pitäisi täydennysrakentamisalueilla olla mahdollista panostaa sekä kaupunkikuvaan että asuntoihin enemmän kuin mitä alueen yleinen hintataso edellyttää. Näin voidaan toimia vain kohdentamalla kustannuksia nykyisestä poikkeavalla tavalla.

Asuntotuotantotoimikunta ehdottaa, että täydennysrakentamiskohteissa voitaisiin asuinrakennuksille myöntää tietyillä edellytyksillä erityinen "Laadukas lisärakentaminen" –status.

Tämä status oikeuttaisi rakennuttamaan esimerkiksi vähemmän yhteistiloja ja autopaikkoja, kuin mitä kaava edellyttää, tai se mahdollistaisi vapautuksen kohteen muilta, kaupungin omilta sisäisiltä määräyksiltä. Näin kustannuksia voitaisiin kohdentaa paremmin aluetta ja asukasta parhaiten palveleviin asioihin ilman, että asuntojen hinnat nousevat liikaa.

Laadukas lisärakentaminen –päätöksen tulisi olla samalla tavalla periaatteellinen päätös, kuin mitä on tehty päätös ullakkorakentamisen tulkinnoista kantakaupungissa. Laadukas-lisärakentaminen -statuksen voisivat kuitenkin saada ainoastaan esim. täydennysrakentamisprojektin hyväksynnän saaneet kohteet erikseen sovituilla alueilla.

Tontinluovutuksen keinot varmentaa kohtuuhintaisen asuntotuotannon rakentuminen

Tonttipolitiikalla tulee varmistaa kohtuuhintaisen asuntorakentamisen edellytykset. Korkeasuhdanteessa urakkakilpailu toimii kaupungin oman tuotannon kannalta heikommin kuin matalasuhdanteessa. Korkeasuhdanteessa urakoitsijoiden kiinnostus omaan tuotantoon on suurinta ja kaupungin toiminta merkittävänä maanomistajana ja tonttienjakajana saa silloin erityisen suuren merkityksen. Kiinnostus kaupungin asuntorakentamisurakoita kohtaan on ollut alhaista, mikä on näkynyt erittäin voimakkaasti nousseina urakkahintoina.

Jotta urakoitsijat olisivat kiinnostuneita tarjoamaan omaa vapaarahoitteista asuntotuotantoon matalakatteisempia asuntorakentamisurakoita, tulee urakoitsijoiden oman vapaarahoitteisen asuntotuotannon tonttien saamisen ehtona olla kaupungin oman kohtuuhintaisen asuntorakentamistuotannon urakkakilpailuissa pärjääminen. Tätä varten tulisi luoda oma järjestelmänsä.

Asuntotuotantotoimikunta ehdottaa, että kaupungin oman kohtuuhintaisen tuotannon 1500 asunnon tavoite kirjataan myös

tontinluovutuksen tavoitteeksi. Tämä tarkoittaa noin 140 000 k-m² vuositavoitetta kaavatuotannolle, josta 750 vuokra-asunnon tavoite olisi ensisijainen. Lisäksi olisi tutkittava mahdollisuuksia kehittää varausjärjestelmää niille rakennusliikkeille, jotka ovat pärjänneet ATT:n urakkakilpailussa.

Asuntotuotannon huoneistotyyppijakauma

Helsingin asuntokunnista lapsiperheitä on vain 18 %. On tärkeää pyrkiä monipuolistamaan asuntojakaamaa niin, ettei väestön ikäjakauma entisestään yksipuolistu. Perheasuntoja tulee tehdä kaikkiin hallintamuotoihin. Perheasuntojen 40-50 % osuutta uudistuotannossa tulee pitää vähimmäismääränä, sillä kaikki perheasunnot eivät tule lapsiperheiden käyttöön.

Myös vapaarahotteisessa omistus- ja vuokra-asuntokohteissa tulee olla riittävä määrä perheasuntoja, vaikka hitas-omistusasunnot ovatkin lähempänä keskituloisen perheen ostokykä.

Perinteisten ydinperheiden määrä kuitenkin vähenee jatkuvasti ja ydinperheen rinnalle on syntymässä uusien perhemuotojen kirjo mm. uusioperheet ja monen sukupolven perheet.

Uusioperheissä lapsia on usein enemmän kuin perinteisissä ydinperheissä. Näissä uusioperheissä kaikki perheeseen kuuluvat eivät aina asu samassa paikassa. Lähinnä lasten vuoro-, viikonloppu- ja satunnainen asuminen tekevät perheen koosta kausiluonteista ja muuttuvaa.

Perhemuotojen monipuolistuminen koskee myös sukupolviasumisen uusia muotoja. Aikuistuvat lapset on yksi näistä ryhmistä. Väestön ikääntymisen ja muuttoliikkeen takia myös isovanhempien tarvitsema väliaikainen tai pysyvä asuminen seuraavan sukupolven luona lisääntyy.

Näihin uudentyypisiin haasteisiin tulisi kiinnittää huomiota ns. normaalituotannon ohella, jotta asuntojen tilajakauma vastaisi mahdollisimman hyvin muuttuvaa kysyntää.

ATT kehittää uusia asumiskonsepteja myös uusille perhetypeille. Ensimmäinen yhteisöllinen, pientiloilla joustavaksi tehdyt asunnot ns. ATT City-talo on rakenteilla Helsingin Kalasatamaan.

Yhteistyö erityisesti Helsingin kaupungin asunnot Oy:n ja asunto-osaston kanssa on tärkeää, jotta asuntotyyppistöä voidaan edelleen kehittää asukaskokemusten kautta ja jotta asukasvalinnat voidaan kohdentaa mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti.

Kaupungin eri hallintokuntien yhteistyötä asuntotuotannon prosessien sujuvoittamiseksi

Asuntotuotannon prosessin kuvaaminen ja sen sujuvoittaminen raakatonttimaasta asunnoksi on oleellinen keino parantaa mahdollisuuksia saavuttaa MA-ohjelman määrällisiä ja laadullisia tavoitteita.

Kaupungilla on keinoja parantaa prosessia ja löytää hintoihin vaikuttavia yksittäisiä tekijöitä. Monista laadullisista, hyvistäkin tavoitteista on tullut ohjeita ja myöhemmin kaupungin omia määräyksiä, joita ei voida enää kohdekohtaisesti tulkita esim. asuintalon sijainti tai asumiskonseptin vaatimukset huomioiden.

Tällaisia kustannuksiin selkeästi vaikuttavia määräyksiä autopaikkojen lisäksi ovat mm. kaavojen yhteistilamääräykset. Yhteistilojen määrä on viimeisten kymmenen vuoden aikana enemmän kuin kaksinkertaistunut, kun tarkoitetaan yhteistilojen pinta-alan suhdetta asuntopinta-alaan.

Erityisesti tämä rasittaa pienten kohteiden, kuten täydennysrakentamiskohteiden taloutta. Pienissä kohteissa yhteistilamäärä voi nousta jopa 20 prosenttiin asuinpinta-alasta, johtuen määräysten mitoitusohjeista.

Prosessiin liittyvänä käytännön ongelmana voidaan mainita myös tonttien maaperään ja pohjavesiolosuhteisiin liittyvät ongelmat sekä meluhaitat. Tulisi pystyä kehittämään selkeä toimintajärjestelmä esim. nuhjaantuneen maan ja ohjearvon ylittävän, mutta kynnysarvon alittavan likaantuneen maan läjitykselle.

Asuntotuotantotoimikunta ehdottaa työryhmän asettamista kuvaamaan asuntotuotantoketjua, sen ongelmakohtia erityisesti kohtuuhintaisen ja laadukkaan asuntotuotannon näkökulmasta. Tarkoituksena olisi löytää normitalkoiden hengessä koko tuotantoprosessia nopeuttavia ja tehostavia sekä myös kustannuksia alentavia toimenpiteitä, jotta laadukas, kohtuuhintainen ja asukaslähtöinen helsinkiläinen asuntotuotanto olisi tulevaisuudessakin mahdollista.

Asuinrakentamisen laatu ja kehittäminen

Monipuolinen asuntotyyppistö, asuntojen kehittäminen asukaslähtöisesti, muuttuvan yhteiskunnan tarpeet huomioiden, rakennusten energiatehokas ja teknisesti kestävä sekä hyvä ulkoarkkitehtuuri tukevat kaupungin yleistä kehitystä ja menestystä eri sektoreilla.

Omaleimainen ja tasapainoinen urbaaniympäristö tulee olla Helsingin kaupungin vetovoimatekijä myös tulevaisuudessa. Siihen MA-ohjelma antaa hyvät puitteet.

21.12.2011 Pöydälle

Esittelijä

toimitusjohtaja
Sisko Marjamaa

Lisätiedot

Henna Helander, hankesuunnittelupäällikkö, puhelin: 310 32399
henna.helander(a)att.hel.fi

Talous- ja suunnittelukeskus 5.1.2012

HEL 2011-006347 T 10 00 00

Asuntotuotantotavoitteet kaupungin talouden näkökulmasta

Talous- ja suunnittelukeskus toteaa, että maankäytön ja asumisen toteutusohjelmalla vastataan kaupungin kasvun tarpeisiin. Toteutusohjelmalla on vaikutusta rakennettuun ympäristöön sekä sosiaaliseen ja taloudelliseen kaupunkirakenteeseen ja kaupungin talouteen.

Toteutusohjelman maapolitiikan tavoitteena on, että tontinvarauskanta pysyy tasolla, joka mahdollistaa vähintään kolmen vuoden asuntorakentamisen kaupungin omalla maalla ohjelmassa määritellyn hallinta- ja rahoitusmuotojakautuksen mukaan. Tavoitteena on, että kaupunki luovuttaa vuosittain asunto-tuotantoon tontteja 325 000 kem². Talous- ja suunnittelukeskus toteaa, että talousarviossa 2012 kiinteistöviraston sitova tavoite on luovuttaa asuntorakennusoikeutta 225 000 kem². Taloussuunnitelmavuodelle 2013 tavoite on 235 000 kem² ja vuodelle 2014 tavoite on 250 000 kem².

Talousarviossa ja -suunnitelmissa kaupungin kasvun tarpeet on turvattu osoittamalla asuntotuotannon edellyttämälle esirakentamiselle, infrastruktuurille ja alueiden palvelurakentamiselle tarvittavat investointimäärärahat sekä ohjaamalla hallintokuntien ja virastojen toimintaa sitovien ja muiden toiminnallisten tavoitteiden avulla siten, että asuntotuotannon tavoitteet toteutuvat.

Asuntotuotannon tavoitteesta 30 % sijoittuu täydennysrakentamisalueille, joten aluerakentamisprojektialueiden ulkopuolelle sijoittuvalla rakentamisella on tärkeä merkitys asuntotuotantotavoitteen saavuttamisessa. Kun täydennysrakentaminen kohdistuu usein alueille, jotka edellyttävät kallista esirakentamista ja mittavia yhdyskuntateknisten laitteiden ja johtojen siirtoja, on asuntotuotannon käynnistäminen näillä alueilla sopeutettava kaupungin talouden mahdollisuuksiin. Investointitalouden suunnittelua ja mahdollisesti tarpeellista alueiden priorisointia varten

olisi ohjelmassa määriteltävä täydennysrakentamisalueet luonnoksessa esitettyä tarkemmin.

Kaupungin maaomaisuudesta saatavat myyntitulot ovat asuntotuotannon edellyttämien investointien kannalta rahoituksellisesti tärkeitä vuokratonttien kohtuullisen tuottotavoitteen ohella. Vuokratonttien yhteydessä tulisi tarkastella myös nk. kynnysrahan käyttöönottoa ja vuokrien perimistä etukäteen. Tällä tavoin saataisiin osaltaan rahoitettua alueiden rakentamisen alkuvaiheeseen sijoittuvia kalliita investointeja.

Asuntotarjonnan vaikutukset elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin

Maankäytöllä ja asuntotarjonnalla vaikutetaan olennaisesti yritysten toiminta-edellytyksiin sekä työvoiman saatavuuteen ja liikkuvuuteen. Talous- ja suunnittelukeskus katsookin, että maankäytön ja asumisen toteutusohjelmassa ja sen seurannassa tulee ottaa huomioon myös elinkeinopoliittiset vaikutukset.

Yritysten kilpailukyky työvoimasta heikkenee, kun asumisen hinta nousee yritysten palkanmaksukykyyn nähden liian korkeaksi. Jo tällä hetkellä on nähtävissä, että asumisen kalleus ja kohtuuhintaisten (vuokra-, omistus- ja ns. välimuotoa edustavien) asuntojen puute vaikeuttavat työvoiman saantia erityisesti pienipalkkaisilla palvelualoilla. Erityisesti tämä tulee korostumaan, jos työperäistä maahanmuuttoa pystytään edistämään tavoitteiden mukaisesti.

Asumisen korkean hinnan ja riittämättömän asuntotarjonnan seurauksena monet työntekijät sekä yrityksissä että julkisella sektorilla joutuvat valitsemaan asuinpaikkansa yhä kauempaa Helsingistä. Tämä vaikuttaa negatiivisesti veropohjaan ja sitä kautta kaupungin kilpailukykyyn.

Talous- ja suunnittelukeskus katsookin, että maankäytön ja asumisen toteutusohjelma 2012:ssa esitetyt keinot asumisen hinnan hillitsemiseksi on syytä käyttää mahdollisimman täysimääräisesti. Yhtenä olennaisena tekijänä on kaavoituksen joutuisuus ja riittävä kaavavaranto. Tämän lisäksi kaupungin omaan tuotantoon osoitettavien rakentamiskelpoisten tonttien riittävydestä tulee huolehtia. Kilpailua asuntorakentamisessa tulee pyrkiä lisäämään tarjoamalla toteuttamismahdollisuuksia myös pienille ja keskisuurille toimijoille nykyistä enemmän. Lisäksi on tärkeää, että kaupunki omilla toimenpiteillään mahdollistaa myös erilaisten asuntojen pienimuotoisen tuottamisen.

Kaupungin oman asuntotuotannon osalta vuosittaisen 5 000 uuden asunnon tuotantotavoitteen toteutumisen varmistaminen mahdollisimman täysimääräisenä on tärkeää. Valtion tukeman

vuokratuotannon taso tulee toteuttaa sovitun tason mukaisesti. Lisäksi on käytettävä kaikki mahdolliset keinot toteuttaa myös kohtuuhintaista omistusasuntorakentamista.

Täydentävän kaavoituksen ja täydennysrakentamisen osalta tulee pyrkiä MA 2012 -ohjelman mukaisesti kokonaistarkasteluun yksittäisten suunnittelukohteiden erikseen tarkastelemisen sijaan. Asumisen lisäämisen yritysalueilla tai niiden välittömässä läheisyydessä tulee perustua tarkkaan arviointiin siitä, mi-ten yritysten toimintaedellytykset ja toimintaympäristö tämän seurauksena muuttuvat. Yritystoiminnalle epäedullisia ratkaisuja tulee välttää.

Uusien alueiden suunnittelussa on kiinnitettävä erityistä huomiota sekä julkisten että yksityisten palvelujen toisaalta oikea-aikaiseen ja toisaalta tarkoituksenmukaiseen sijoittumiseen alueille. Elinkeinopoliittisesti on tärkeää varmistaa erilaisten palveluyritysten mahdollisuudet sijoittua sinne, missä asuntotuotantoa kasvatetaan. Tällä on merkitystä paitsi palvelujen saatavuuden myös ympäristön kannalta. Ns. kivijalkaliiketilat mahdollistavat parhaimmillaan monipuolisen lähipalvelujen tarjonnan. Niiden toteutuminen edellyttää kuitenkin sitä, että jo suunnitteluvaiheessa tunnistetaan mm. tarkoituksenmukainen mitoitus ja eri palvelutoimintojen tiloille asettamat vaatimukset. Lisäksi on tärkeää kehittää uudenlaisia toimintamalleja, joilla turvataan sekä alueen asukkaiden palvelut että yritysten liiketaloudelliset intressit.

Kaupungin kilpailukyvyyn kannalta on ensisijaista, että kaupungin verotuloja pyritään yksiselitteisesti kasvattamaan. Tämän vuoksi on välttämätöntä huolehtia siitä, että veronmaksukykyisille asukkaille on tarjolla riittävästi kooltaan ja hallintamuodoiltaan monipuolista asuntotarjontaa. Kaupungistumisen myötä asuntoihanteet ja asukkaiden tarpeet muuttuvat. Lapsiperheiden ihanne tulevaisuudessa voi hyvinkin liittyä ekologisuuteen ja saavutettavuuteen. Eri asukasryhmien tulevaisuuden tarpeet tuleekin analysoida huolellisesti, jotta asuntotarjonta vastaisi jatkossa paremmin niin yksineläjien kuin perheidenkin muuttuviin tarpeisiin. Erityisesti veronmaksukykyisten lapsiperheiden muuttua pois Helsingistä voidaan ehkäistä ainoastaan huolehtimalla siitä, että tarjolla on riittävästi kohtuuhintaisia tilavia asuntoja myös lapsiperheille. Nykyinen määritelmä perheasunnon koosta ei välttämättä vastaa perheiden todellista asumisväljyyden tarvetta nykypäivänä.

Osaavan työvoiman saatavuuden kannalta on olennaista edistää myös opiskelijoiden asumismahdollisuuksia Helsingissä. Kaupunki on elinkeinopoliittikan kehittämisvalinnoissaan painottanut Helsingin kehittämistä viihtyisänä opiskelijakaupunkina.

Uudenlaisten ympäristö- ja energiateknologioiden käyttöönottoa kaupungissa tulisi edistää ja näin lisätä alan yritysten liiketoimintamahdollisuuksia. Helsingin tulisivin lisätä yhteistyötä yritysten ja tutkimus- ja kehittämistahojen kanssa asuntorakentamisen kokeilu- ja kehittämishankkeissa

Asuntopolitiikan yhteisvastuullisuus pääkaupunkiseudulla

Helsingin seutu ja erityisesti pääkaupunkiseutu muodostavat yhtenäisen asuntomarkkina-alueen, jossa asuntotarjonnan rakenteella on suuri merkitys koko seudun ja yksittäisten kuntien menestykseen. Maankäytön ja asumisen toteutusohjelmaan tulisi lisätä vertaileva tarkastelu pääkaupunkiseudun asuntotuotannon tavoitteista ja toteutumasta.

MAL-neuvottelukunta on tammikuussa 2008 hyväksynyt Helsingin seudun maankäytön, asumisen ja liikenteen toteutusohjelman (MAL-2017). Asunto-tuotannon keskimääräinen vuosittainen tavoite 12 000 – 13 000 asuntoa perustuu 19.6.2007 hyväksytyyn kaupunkiseutusunnitelmaan. Ohjelmassa on asetettu määrällisten asuntotuotantotavoitteiden lisäksi seudullisen yhteisvastuullisen asuntopolitiikan tavoitteet.

Valtion ja Helsingin seudun 14 kunnan välinen aiesopimus asunto- ja tonttitarjonnan lisäämiseksi allekirjoitettiin 18.1.2008. Tuossa yhteydessä sovittiin seudullisen yhteisvastuullisen asuntopolitiikan toteuttamisesta mm. siten, että kaikki seudun kunnat sitoutuvat asuntotuotannossaan vuosittain 20 prosentin aravuokratuotanto-osuuteen.

Helsingin MA-ohjelma 2008 – 2017 noudattaa sekä kokonaistuotannossa että aravuokratuotanto-osuudessa aiesopimusta. Vantaan asunto-ohjelma on laadittu vuosille 2009 – 2017, ja ohjelman toimenpiteet ajoittuvat valtuustokaudelle 2009 – 2012. Ohjelman tarkistus tehdään siis mahdollisesti seuraavan valtuustokauden alussa vuonna 2013. Myös Vantaa on asuntotuotantotavoitteessaan sitoutunut aiesopimuksen kautta tuotantotavoitteisiin jo vuodesta 2008 alkaen.

Espoossa ei ole erillistä asunto-ohjelmaa, vaan asuntotuotantotavoitteet määritellään vuosittaisessa taloussuunnitelmassa valtuuston asettamina valtuustokauden tavoitteina. Teknisen ja ympäristötoimen taloussuunnitelmaan on kirjattu tavoitteeksi luoda edellytykset 2 500 asunnon vuosituotannolle, josta 20 % on valtion tukemaa vuokra-asuntotuotantoa.

Aiesopimuskauden 2008-2011 asuntotuotannon tavoitteet ja toteutunut tuotanto Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla. Vuoden 2011 luku on arvio.

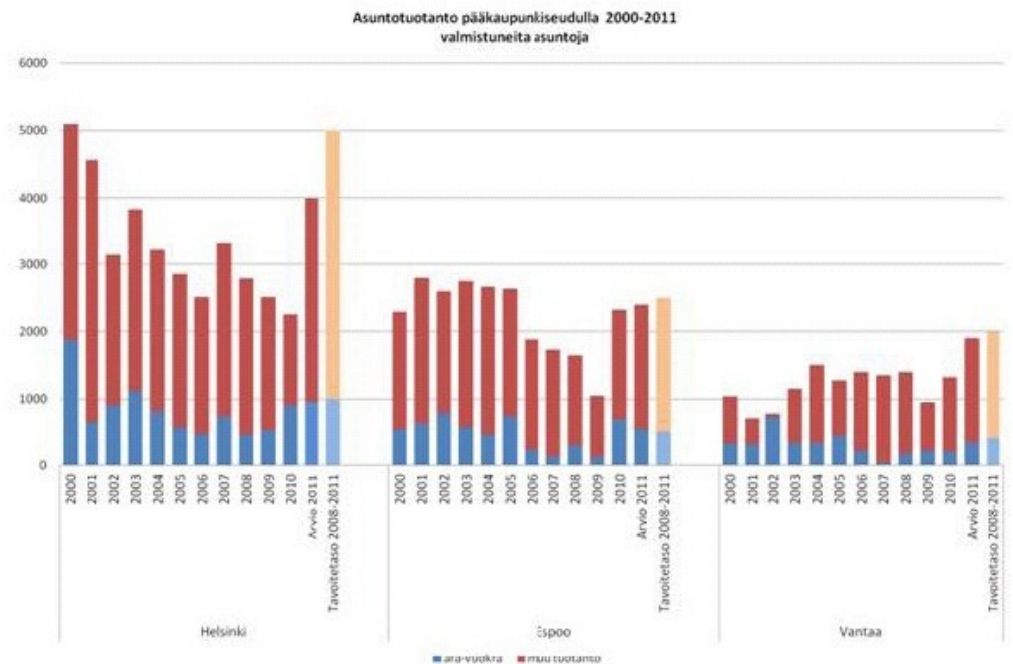

	Asunto- tuotantotavoite vuodessa	Toteutunut asuntotuotanto keski- määrin vuo- dessa	ARA- vuokratavoite vuodessa	Toteutunut ara- vuokratuo- tanto keski- määrin vuo- dessa	Aravuokra- tuotannon osuus 2008 - 2011 ko- konaistuot- annosta
Helsinki	5 000	2 890	1 000	708	25,0
Espoo	2 500	1 444	500	411	22,0
Vantaa	2 000	1 397	400	230	17,0

Pääkaupunkiseudun asuntotuotantolukuja tarkasteltaessa voidaan todeta, että Helsingissä kokonaisasuntotuotanto on jäänyt eniten jälkeen aiesopimuksessa sovitusta tasosta. Huomattavaa on kuitenkin, että aravuokratuotannon osuus on nykyisellä aiesopimuskaudella 2008 – 2011 ollut Helsingissä 20 prosentin tavoiteosuutta huomattavasti suurempi, 25 prosenttia.

Vantaalla ja Espoossa vuosittainen asuntotuotanto on taantumavuoden 2009 jälkeen nousemassa hyvin lähelle tavoitetasoa. Vantaalla aravuokratuotantoa on toteutunut vuosina 2008 – 2011 kuitenkin vain hieman yli puolet määrällisestä tavoitteesta. Myös aravuokratuotannon osuus kokonaistuotannosta on jäänyt jälkeen tavoitteesta, 17 prosenttiin. Espoossa aiesopimuskaudella 2008 – 2011 aravuokratuotannon osuus valmistuneista asunnoista on 22 %.

Valmistuneet asunnot Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla vuosina 2000-2010 sekä ennuste vuodesta 2011

Tavoiteltaessa seudullista yhteisvastuuta asuntopolitiikassa tulee Helsingin seudun kuntien sitoutua pitkäjänteiseen ja aluerakennetta tasapainottavaan asuntopolitiikkaan. Helsingin näkökulmasta keskeistä yhteisvastuullisuudessa on pääkaupunkiseudun suurten kaupunkien sitoutuminen yhteisiin tavoitteisiin. Pääkaupunkiseutu ei voi kehittyä tasapainoisesti, jos kaikki kunnat eivät ota yhtä suurta vastuuta asuntotuotannon monipuolisuudesta sekä erilaisten asukasryhmien asumismahdollisuuksien turvaamisesta. Ara-vuokratuotannon osuuden tulisi olla kaikissa pääkaupunkiseudun kaupungeissa samalla tasolla.

Talous- ja suunnittelukeskus katsoo, että asuntotuotannon hallintasuhde- ja rahoitusmuoto-jakauman säilyttäminen ennallaan (20 % ara-vuokra, 40 % välimuoto, 40 % säätelemätön) olisi luontevaa. MA-ohjelman luonnoksessa ara-vuokratuotannon osuus on opiskelija- ja nuorisoasunnot mukaan lukien 25 %. Naapurikunnissa ara-vuokratavoite on 20 %. Aiempi jakauma on ottanut hyvin huomioon erilaisia asumistarpeita ja mm. tarjonnut kohtuuhintaisia asumisvaihtoehtoja ara-vuokratuotannon ohella vastaamalla asumisoikeus- ja hitas-asuntojen suureen kysyntään. Opiskelijoille ja nuorisolle sekä muille erityisryhmille kohdennettu ara-vuokratuotanto on tärkeää ja voidaan nykyiseen tapaan sisällyttää valtion tukemaan 20 %:n vuokra-asuntotavoitteeseen. Nykyisellä hallintasuhde- ja rahoitusmuotojakaumalla voidaan saavuttaa kaupunginosien monipuolinen asukasrakenne ja samalla mahdollistaa kaupungin talouden kestävä pohja.

Lopuksi talous- ja suunnittelukeskus korostaa, että kohtuuhintaisten asuntojen lisäksi tarvitaan asumisen korkeaa laatua, monipuolisia asumisvaihtoehtoja sekä työpaikkojen ja palvelujen hyvää saavutettavuutta, jotta Helsinki säilyttäisi asemansa vetovoimaisena asuinpaikkana kaikkien ammattiryhmien keskuudessa.

Lisätiedot

Rinkineva Marja-Leena, elinkeinojohtaja, puhelin: 09 310 2505
marja-leena.rinkineva(a)hel.fi

Yleisten töiden lautakunta 16.12.2011 § 684

Pöydälle 13.12.2011

HEL 2011-006347 T 10 00 00

Päätös

Yleisten töiden lautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle maankäytön ja asumisen toteutusohjelman 2012 luonnoksesta seuraavan lausunnon:

MA-ohjelmassa on esitetty laajasti kaupungin maankäyttöön liittyviä tavoitteita asumisen näkökulmasta. Visio pitää sisällään tärkeitä tavoitteita liittyen uusien asuntojen rakentamiseen, nykyisten asuntojen parantamiseen sekä asuinympäristön ja arjen laatuun. Rakennusviraston tehtävät liittyvät moniin ohjelman aiheista.

Maankäyttö

MA-2012 ohjelman luonnoksen ja seuraavan valtuustokauden 2013–2016 aikana laadittavan yleiskaavan yhtenevänä tavoitteena on asuinalueiden tiivistäminen. Tiivistämisellä on vaikutuksia yleisiin alueisiin ja niiden palveluihin, kuten esimerkiksi asukkaiden ajoneuvojen pysäköintiin, katuverkoston toimivuuteen ja viheralueiden palveluiden määrään, laatuun ja saavutettavuuteen.

Eräänä yleiskaavan tavoitteena mainitaan monikeskuksinen kaupunki. Jotta tämä päämäärä toteutuisi ollen kestävä sekä taloudellisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti, vaatii se investointeja raideliikenteen lisäksi myös toimivaan muuhun joukkoliikenteeseen ja -katuihin, pyöräilyyn ja jalankulkuun.

Taloudellisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti kestävä kaupungin luomisessa korostuvat yhteistyöverkostot ja uusien ratkaisuiden mahdollistaminen. Yleisten töiden lautakunnan mielestä rakennusviraston merkitys sekä suunnitteluun osallistuvana asiantuntijana että toteuttajana on avainasemassa pyrittäessä näihin tavoitteisiin.

MA-2012 ohjelman luonnoksessa mainitaan, että Helsingissä on havaittavissa kaupunginosien eriarvoistumista, jota pyritään korjaamaan täydennysrakentamisella. Eriarvoistumisen pysäyttämiseksi on tärkeää luoda toimivia käytäntöjä asuinympäristön, joka muodostuu sekä julkisesta että yksityisestä ympäristöstä, toteuttamiseksi ja kunnossapidämiseksi. Pelkällä asuntorakentamisella ei aikaansaada viihtyisää kaupunkia. Hyvä kaupunkiympäristö katuineen ja viheralueineen ei saa vaarantua täydennysrakentamisen vuoksi myöskään viereisissä kaupunginosissa, jonne rakentaminen ei yllä. Kaupunkirakennetta tiivistettäessä olevien lähivirkistysalueiden merkitys kasvaa, joten niiden säilyminen ja kehittäminen sekä viheryhteyksien jatkuvuus tulee turvata. Olemassa olevan kaupunkiympäristön omaleimaisuus, viihtyisyys tai kulttuuriarvot eivät saa vaarantua.

Tiivistäminen lisää katu- ja viheralueiden käyttöä ja niiden rakentamisen ja hoidon laatuvaatimuksia. Käyttöpaineen ohjaus ja jakaminen tasaisesti täydennysrakennettaessa edellyttää laajempaa katu- ja viheralueverkoston tarkastelua kuin varsinaisen kohdealueen.

Rakentamisen aiheuttamiin muutoksiin on varauduttava myös kohdealueen vaikutuspiirissä olevilla alueilla.

Myös viheralueiden ja muun julkisen kaupunkiympäristön jatkuva kehittäminen, kunnostus ja hoito vähentää eriarvoistumista. Nämä alueet ovat kaikille avoimia ja omalta osaltaan mahdollistavat monipuolisen asukasrakenteen tasapuolisesti eri kaupunginosissa. Tämä edistää myös toiminannallisesti eheän kaupungin kehittämistä. Vajaasti rakennetut tontit on pidettävä alueen omistajan taholta asiallisessa kunnossa siihen asti kun tontti rakennetaan kaavan mukaisesti.

Ekologinen ja energiatehokas rakentaminen kytkeytyy tiiviisti yleisiin alueisiin. Esimerkiksi hulevesien hyödyntäminen viheralueiden ylläpidossa ja kaupunkiympäristön kasvillisuuden oikeanlainen sijoittaminen suotuisan mikroilmaston luomiseksi edistävät näitä tavoitteita.

Kävely- ja pyörätieverkoston jatkuva kehittäminen yhdessä toimivan joukkoliikenteen kanssa korostuvat myös rakennusviraston tavoitteissa ja ohjelmissa. Yleisten töiden lautakunnan mielestä näiltäkin osin toimivan kaupungin hoitaminen ja vaaliminen taloustilanteen ailahteluista huolimatta turvaa tasapuolisesti kaupungin kehittymisen ja omalta osaltaan estää eri kaupunginosien eriarvoistumista.

Uusien asuinalueiden, kuten Jätkäsaari, Kalasatama, kruunuvuorenranta ja Östersundom, suunnittelu ja rakentaminen luovat paineita hyvän kaupunkiympäristön suunnitteluun, toteuttamiseen ja hoitoon. Yleisten alueiden osalta tavoitteiden saavuttaminen edellyttää kaupungin sisäisten prosessien tarkistamista. Jotta suunnittelu ja toteuttaminen pysyvät alueiden rakentamisen aikataulussa, tulee maankäytön suunnittelun prosesseja pyrkiä keventämään ja nopeuttamaan. Tavoitetta 13 tulee täydentää siten, että selvitetään mahdollisuus vähentää taloyhtiöille kaavoituksessa asetettuja velvoitteita ja säädellä niitä alueittain.

Tavoitetta 6 tulee täydentää siten, että yksittäisen rahoitustyyppin rakentamisen viivästyminen ei saa johtaa muiden rahoitustyyppien hidastamiseen, vaan niitä päin vastoin tulee kiirehtiä, jotta määrällisessä tavoitteessa pysytään.

Tavoitteeseen 9 tulee lisätä, että perinteisen kantakaupungin lähialueita kehitetään tiivistyvänä kantakaupunkina tavoitteena kaupunkimainen rakennustapa ja sitä tukeva liikenne- sekä palveluverkko ja tarvittavat viheralueet.

Esteettömyys

Rakennuspaikka, sen ympäristö ja maaston muodot luovat lähtökohdat esteettömän asuinalueen suunnittelulle. Kaavoitusvaiheessa voidaan vaikuttaa tulevien rakennusten tarkoituksenmukaiseen sijoitteluun ja kaavamääräyksillä sekä rakentamistapaohjeella luoda edellytykset esteettömän alueen rakentumiselle. Rakennuslainsäädäntöön on kirjattu monia kohtia, jotka edellyttävät esteettömiä asuin- ja toimimisympäristöjä, mutta kohtien tulkinnanvaraisuus on hidastanut esteettömyyden toteutumista.

Yleisten töiden lautakunnan hyväksymien Helsingin kaupungin esteettömyyslinjauksien (15.11.2011) mukaisesti tulisi esteettömyys liittää yhdeksi seurattavaksi mittariksi Maankäytön ja asumisen ohjelmaan. Esteettömyyslinjauksissa on tarkemmin määritelty seurattavat osa-alueet.

Esteettömyyskriteerit (voimassa olevat esteettömyys- ja rakentamistapaohjeet) otetaan käyttöön yleis- ja asemakaavoituksessa sekä niihin liittyvissä ohjeissa: katutilojen mitoitus, rakennusten ja katujen väliset suhteet sekä esteettömyysvaatimusten aiheuttamat vaikutukset pihojen kokoon (mm. miten sisäänkäyntien esteettömyys toteutetaan, jos rakennus sijoitetaan kiinni katulinjaan). Kaavoitukselle laaditaan ohje esteettömyyden näkökohtien huomioimisesta.

Yleis- ja asemakaavoituksen yhteydessä tehtävää esteettömyysuunnittelua korostetaan ja kaavaselostukseen lisätään oma kohta esteettömyydelle.

Uusilla kaava-alueilla määritellään kaavasunnittelun yhteydessä ne alueet, reitit ja kohteet, joilla edellytetään esteettömyyden erikoistasoa, esimerkiksi vanhusten palvelutalon sijoittelussa tulee erityisesti huomioida esteettömyys. Tiivistyvässä kaupunkirakenteessa tulee huomioida esteettömään liikkumiseen tarvittavan tilan varaaminen. Erikois- ja perustason kriteerit on määritelty SuRaKu- projektissa ja ne toimivat pohja-aineistona Helsingin kaupungin esteettömyysuunnitelmassa

Liikkumisesteisten selviytyminen joukkoliikenteeseen tukeutuvassa kaupunkirakenteessa tulee ottaa huomioon. Liikkumisesteisille varatut pysäköintipaikat tulee turvata kaavoitusvaiheessa. Tavoitteeseen 15 tulee lisätä liikkumisesteisille tarkoitettujen pysäköintipaikkojen tarve.

Luonnoksessa todetaan, että esteettömyysmääräykset eivät saa asettaa rajoituksia monimuotoiselle asumiselle. Mahdolliset ristiriidat monimuotoisen asumisen ja esteettömän asumisen välillä eivät ilmene luonnoksesta. Esteettömästä rakentamisesta on olemassa määräykset, joita pitää noudattaa.

Esteettömyystavoite tulee sisällyttää rakennusten tontin vuokraus- ja luovutusehtoihin. Esteettömyyden toteuttamisedellytyksistä tulee huolehtia myös kaavoituksessa sekä alue-, liikenne- ja rakennussuunnittelussa.

Asuinympäristön esteettömyyden osalta yhteistyötä elinkeinoelämän kanssa lisätään (reitti kulkee esimerkiksi kauppakeskuksen tai muun palvelun kautta).

Energiansäästö

Kaupunginvaltuuston hyväksymä energiansäästötavoite on kunnianhimoinen ja tärkeä tavoite. Sen toteutumisen seuraaminen ja käytäntöjen kehittäminen, etenkin nykyisen rakennuskannan energiatalouden parantamiseksi vaatii yhteistyön tiivistämistä hallintokuntien välillä.

Käsittely

16.12.2011 Ehdotuksen mukaan

Esittelijä lisäsi päätösehdotuksen kappaleen 6 loppuun seuraavan tekstin " Kaupunkirakennetta tiivistettäessä olevien lähivirkistysalueiden merkitys kasvaa, joten niiden säilyminen ja kehittäminen sekä viheryhteyksien jatkuvuus tulee turvata. Olemassa olevan kaupunkiympäristön omaleimaisuus, viihtyisyys tai kulttuuriarvot eivät saa vaarantua."

Esittelijä lisäsi päätösehdotuksen kappaleen 11 loppuun seuraavan tekstin " Tavoitetta 13 tulee täydentää siten, että selvitetään mahdollisuus vähentää taloyhtiöille kaavoituksessa asetettuja velvoitteita ja säädellä niitä alueittain."

Esittelijä lisäsi päätösehdotuksen kappaleen 11 jälkeen kaksi uutta kappaletta, jotka kuuluivat seuraavasti:

"Tavoitetta 6 tulee täydentää siten, että yksittäisen rahoitustyyppin rakentamisen viivästyminen ei saa johtaa muiden rahoitustyyppien hidastamiseen, vaan niitä päin vastoin tulee kiirehtiä, jotta määrällisessä tavoitteessa pysytään."

Tavoitteeseen 9 tulee lisätä, että perinteisen kantakaupungin lähialueita kehitetään tiivistyvänä kantakaupunkina tavoitteena kaupunkimainen rakennustapa ja sitä tukeva liikenne- sekä palveluverkko ja tarvittavat viheralueet."

Esittelijä lisäsi päätösehdotuksen kappaleen 8 loppuun seuraavan tekstin " Vajaasti rakennetut tontit on pidettävä alueen omistajan taholta

asiallisessa kunnossa siihen asti kun tontti rakennetaan kaavan mukaisesti. "

13.12.2011 Pöydälle

Esittelijä

kaupunginarkkitehti
Jukka Kauto

Lisätiedot

Jaakko Haapanen, arkkitehti, puhelin: 310 38607
jaakko.haapanen(a)hel.fi
Jussi Luomanen, toimistopäällikkö, puhelin: 310 38626
jussi.luomanen(a)hel.fi
Pirjo Tujula, projektinjohtaja, puhelin: 310 38410
pirjo.tujula(a)hel.fi

Kiinteistölautakunta 15.12.2011 § 642

HEL 2011-006347 T 10 00 00

Päätös

Lautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle Maankäytön ja asumisen toteutusohjelma 2012 -luonnoksesta seuraavan lausunnon:

Yleistä

Kaupunginvaltuuston helmikuussa 2008 hyväksymässä Maankäytön ja asumisen toteutusohjelmassa 2008 - 2017 (MA-ohjelma) on määritelty Helsingin kaupungin tämän hetken keskeisimmät asuntopoliittiset tavoitteet. MA-ohjelmaa on tarkennettu ja muutettu hyväksymisen jälkeen useaan otteeseen seurantaraporttien käsittelyn yhteydessä. MA-ohjelmasta seurantapäätöksineen on muodostunut varsin vaikeaselkoinen kokonaisuus, joten tavoitteiden selkeä ja mahdollisimman yksiselitteinen määrittely ja kuvaaminen ovat tarpeen. Nyt käsiteltävänä olevassa MA-2012 -luonnoksessa on selventämiseen pyritty ja kohtuullisesti onnistuttukin.

Tulevan 10 vuoden asuntotuotannolle asetettavat laadulliset ja määrälliset tavoitteet on MA-ohjelma 2012 -luonnoksessa jaettu 18 erilliseen tavoitteeseen. Voimassa olevaan MA-ohjelmaan nähden uusia tavoitteita ovat mm. maankäytölle asetettavat tavoitteet, jotka koskevat erityisesti kaavoitettujen tonttien (kaavavaranto) ja asuntotuotantoon varattujen tonttien määriä. Näiden tavoitteiden määrittelyä strategisella tasolla voidaan pitää positiivisena. Tavoitteita käsitellään jäljempänä tarkemmin.

MA-ohjelman 2012 -luonnos (jäljempänä ohjelmaluonnos) on kokonaisuudessaan liitteenä nro 1.

Asuntotuotannon määrälliset tavoitteet ja asuntotuotannon rahoitus- ja hallintamuotojakauma

Määrällisistä tavoitteista yleisesti

Ohjelmaluonnoksen mukaan asuntotuotannon määrällisenä tavoitteena pidettäisiin edelleen 5 000 asunnon vuotuista tuotantoa. Tästä määrästä laskennallisesti noin 3 600 asuntoa toteutettaisiin kaupungin maalle, 400 asuntoa valtion maalle ja 1 000 asuntoa yksityiselle maalle. Kaupungin oman (Att:n) tuotannon tavoitteena olisi edelleen 1 500 asuntoa vuodessa.

Ohjelman tarkastelujakso on kymmenen vuotta eli 2012 - 2021. Valtiolla ei ole asuntotuotantoon soveltuvaa maata kuin noin 150 000 k-m², joten se riittää 400 asuntoa/vuosi (n. 36 000 k-m²/vuosi) vauhdilla neljäksi vuodeksi tai kymmenessä vuodessa 170 asuntoon vuodessa. Yksityisen maan osalta tilanne lienee samankaltainen: 1 000 asuntoa/vuosi vauhtia ei voida kovin montaa vuotta jatkaa. Vasta Östersundomin alueen käyttöönotto voi tuoda lisää yksityistä maata asuntorakentamiseen. Jos 5 000 asunnon tavoitteeseen halutaan päästä, tulisi kaupungin maalle rakentaa 3 800 - 4 000 asuntoa vuodessa.

Helsingin kaupungissa asuntotuotanto on ollut viimeisen 10 vuoden aikana luokkaa noin 3 000 asuntoa vuodessa. Vain vuonna 2010 päästiin tätä merkittävästi korkeampiin lukuihin, johon keskeisenä syytä oli valtion elvytystoimet rakennusalan työllisyyden turvaamiseksi. Vaikka tulevien vuosien asuntotuotannon edellytykset ovatkin uusien projektialueiden rakentamisen käynnistymisen jälkeen hyvät, voidaan asuntotuotannolle asetettua 5 000 asunnon tavoitetta pitää erittäin haastavana. Tavoitteiden saavuttaminen edellyttäisi mm. tehokasta kaavoitusta, kunnallistekniikan ja muiden tonttien rakentamiskelpoisuuteen liittyvien toimenpiteiden nopeaa toteuttamista sekä suotuisaa taloudellista suhdannetta, korkeaa asuntojen kysyntää sekä alueellisesti ja rahoitus- ja hallintamuodoltaan monipuolista asuntotuotantoa.

Asuntotuotannon rahoitus- ja hallintamuotojakauman tavoitteet

Ohjelmaluonnoksessa määritellään koko asuntotuotannon jakauma seuraavasti:

”Vuosituotannon hallinta- ja rahoitusmuototavoite on:

- 20 prosenttia tai vähintään 1 000 valtion tukemaa vuokra-asuntoa
- 20 prosenttia eli 1 000 asumisoikeus-, opiskelija- ja nuorisoasuntoa
- 20 prosenttia eli 1 000 hitas- ja osaomistusasuntoa
- 40 prosenttia eli 2 000 sääntelemätöntä asuntoa”

MA-ohjelmasta poiketen ohjelmaluonnoksessa opiskelija- ja nuorisoasunnot ja asumisoikeusasunnot on eriytetty omaksi ryhmäkseen, joiden osuus kokonaistuotannosta olisi 1 000 asuntoa vuodessa eli 20 % kaikista asunnoista. Näin ollen asumisoikeustuotanto on siirretty pois MA-ohjelman mukaisesta välimuodon osuudesta ja opiskelija-asunnot pois ARA-tuotannon osuudesta.

Uusi jaottelu tukee ns. normaalin ARA-tuotannon toteutusedellytyksiä, koska erityisryhmille suunnattua ARA-tuotantoa ei luettaisi ARA-tuotannon osuuteen, vaan sitä käsiteltäisiin omana ryhmänään. Tätä voidaan pitää perusteltuna mm., koska viime vuosien ARA-tuotanto on painottunut varsin voimakkaasti erityisryhmille ja normaalia ARA-tuotantoa on toteutunut kysyntään nähden hyvin vähän. Normaalin ARA-tuotannon määrän nostaminen tulevina vuosina on perusteltua korkean kysynnän lisäksi myös kaupungin elinkeinopoliittisten tavoitteiden tukemiseksi. Riittävä kohtuuhintainen vuokra-asuntotarjonta on välttämätöntä työvoiman liikkuvuuden turvaamiseksi.

Opiskelija- ja nuorisoasuntojen erottaminen normaalista ARA-tuotannosta omaksi ryhmäkseen on sinällään luontevaa, koska kyse on erityisryhmälle suunnatusta asumismuodosta, joka poikkeaa asuntoratkaisuiltaan ja asukaskunnaltaan huomattavasti normaalista ARA-tuotannosta. Sen sijaan asumisoikeustuotannon erottaminen välimuodon tuotannosta, johon jo nykyisellään kuuluu ARA-tuotannon ja sääntelemättömän asuntotuotannon välimaastoon sijoittuva säännelty asuntotuotanto, ei välttämättä ole kovin luonteva ratkaisu. Lisäksi opiskelija- ja nuorisoasunnoille ja asumisoikeusasunnoille esitetty 1 000 asunnon tuotantotavoite olisi suhteellisesti hyvin korkea verrattuna esim. Hitas-tuotannon tavoitteeseen.

Ohjelmaluonnosta kehitettäessä voisi olla järkevää tutkia vaihtoehtoa, jossa asuntotuotannon rahoitus- ja hallintamuotojakauma säilytetään ennallaan (20 % ARA-vuokra, 40 % välimuoto, 40 % sääntelemätön), mutta opiskelija- ja nuorisoasuntojen osuus laskettaisiin kuuluvaksi välimuodon asuntotuotantoon. Opiskelija- ja nuorisoasuntojen sijoittaminen välimuodon osuuteen olisi perusteltua ottamalla huomioon mm. se, ettei välimuotoon nykyisellään kuuluvia osaomistusasuntoja ja ns. välimallin vuokra-asuntoja todennäköisesti seuraavien vuosien aikana juurikaan toteudu. Näin ollen 2 000 asunnon laskennallinen vuotuinen asuntomäärä jakautuisi käytännössä Hitas-tuotantoon, asumisoikeustuotantoon sekä opiskelija- ja nuorisoasuntotuotantoon.

Selkeä pääpaino välimuodon tuotannossa on syytä tulevaisuudessa pitää Hitas-tuotannossa kohtuuhintaisen omistusasuntotarjonnan varmistamiseksi. Uusille kantakaupunkimaisille projektialueille toteutettaville Hitas-asunnoille on suuri kysyntä. Esimerkiksi

Jätkäsaaren ensimmäisiin Hitas-kohteisiin asuntojen hakijoita on ollut noin 1 000 - 2 000/kohde, eikä asunnoista kiinnostuneiden määrän voida arvioida ainakaan merkityksellisesti vähenevän myöskään tulevina vuosina.

ARA-tuotantona toteutettavien asuntojen tuotantotavoite on edelleenkin alhainen verrattuna kysyntään, mutta varsin korkea verrattuna aiempaan tuotantoon sekä todennäköisiin tuotantomahdollisuuksiin. ARA-tuotannon toteuttamiseen liittyy lukuisia haasteita, joista keskeisin lienee usein liian korkeiksi muodostuvat rakennuskustannukset. Korkeat rakennuskustannukset johtuvat mm. vaikeista pohjarakentamisolosuhteista, kalliista autopaikoituksesta ja muista kaavaratkaisuista sekä matalasuhdannetta lukuun ottamatta vaikeasta urakkatarjoustilanteesta jne. Tämän lisäksi ARA-tuotannon toteutusedellytyksiin vaikuttaa kaupungin tavoite luoda rahoitus- ja hallintamuotojakaumaltaan tasapainoisia alueita alueellisen segregaaation ehkäisemiseksi. Alueilla, joilla on jo nykyisin runsaasti ARA-vuokra-asuntoja, ARA-tuotannon toteuttamismahdollisuudet ovat siis usein varsin rajalliset.

Rahoitus- ja hallintamuotojakauma yksityisellä ja valtion maalla

Ohjelmaluonnoksessa todetaan valtion maalle toteutettavan asuntotuotannon tuotantojakaumasta seuraavaa:

”Helsingin kaupunki edellyttää, että valtio sitoutuu noudattamaan omalla ja myymällä maalla ohjelman mukaista asuntotuotannon hallinta- ja rahoitusmuotojakaumaa. Yksityisen maanomistuksen osalta jakauman toteutumista ohjataan maankäytösopimuksilla.”

Valtion maan osalta ohjelmassa esitettyä tavoitetta voidaan pitää hyvänä, vaikkakaan aiemmat kokemukset eivät ole rohkaisevia valtion maita hallitsevien yksiköiden luovuttaessa maitaan pääosin eniten tarjoaville. Valtion maan osuus kokonaistuotannossa on kuitenkin ollut melko vähäinen ja osuus tulee todennäköisesti pysymään alhaisena myös tulevaisuudessa.

Yksityisessä omistuksessa olevat tontit ovat myös pääsääntöisesti ohjautuneet markkinoiden mukaan vain kovanrahan tuotantoon. Vain matalasuhdanteessa rakennusliikkeiden huonoimpia tontteja on saatu ARA-tuotantoon, esim. nuorisoasunnoille.

Vain harvoissa kohteissa on mahdollisuus tehdä kaavoituksen yhteydessä yksityisten maanomistajien kanssa maankäyttö- tai aluevaihtosopimuksia, ja niissäkään ei aina ole mahdollista edellyttää esim. ARA-tuotantoa. Käytännössä maankäytösopimuksilla voidaan pyrkiä ARA-tuotannon toteutumiseen vain tilanteissa, joissa kaavoitetaan laajoja alueita yksityistä maata. Tällöin kaupunki voisi

esim. pyrkiä ottamaan maankäyttökorvauksen tonttimaana, jonka kaupunki voi myöhemmin luovuttaa ARA-tuotantoon.

Edellä mainittuun viitaten voidaankin todeta, ettei valtion tai yksityiselle maalle todennäköisesti tulevaisuudessa toteuteta juurikaan ARA - tuotantoa, joka asettaa paineita nostaa ARA-tuotannon osuutta kaupungin maalla.

Rahoitus- ja hallintamuotojakauman alueellinen määrittely

Alueellisten tuotantojakaumien osalta todetaan ohjelmaluonnoksessa seuraavaa:

”Projektialueilla ja täydennysrakentamiskohteissa jakauma määritellään tontinluovutuksen yhteydessä siten, että taataan kaupunkirakenteen monipuolisuus. Aluetasoinen jakauma valmistellaan virastojen välisenä yhteistyönä.”

Toisin kuin kaupungin aiemmissa asuntopoliittisissa ohjelmissa MA-ohjelmasta on puuttunut alueellisten tuotantotavoitteiden määrittely. Ohjelmaluonnoksen mukaan määrittely jätettäisiin nytkin tontinluovutusten, eli käytännössä tonttien varaamisen yhteyteen. On kuitenkin selvää, että pitkäntähtäimen tavoitteiden toteuttaminen edellyttää suunnitelmallisuutta, joten asemakaavoitusta ja tontinluovutusta varten tulee laatia selkeät alueelliset rahoitus- ja hallintamuototavoitteet. Tähän onkin projektialueilla hyvät mahdollisuudet. Ongelmallisempia ovat täydennysrakentamisalueet, joilla esim. ARA-tuotannon edellytykset tulee ratkaista pitkälti tapauskohtaisesti ottamalla huomioon tonttien sijainti esim. peruspiiratasolla ja tonttien sijoittuminen kaupunkirakenteeseen (tonttien lähialueet).

Asuntotuotannon rahoitus- ja hallintamuotojakaumaa käsiteltäessä on syytä korostaa, että kokonaistavoitteisiin pääseminen edellyttää kaupungin maalle toteutettavalta asuntotuotannolta kokonaistavoitteesta poikkeavaa jakaumaa, koska ARA-tuotantoa toteutuu yksityiselle ja valtion maalle todennäköisesti hyvin vähän ja esim. Hitas-tuotanto toteutetaan pelkästään kaupungin maalle.

Koska valtion tukemaa vuokra-asuntotuotantoa on monesti vaikea sijoittaa täydennysrakentamisalueille, tulisi suurilla projektialueilla ARA-tuotannon osuuden olla noin 25 - 30 %. Tavoite vastaa varsin pitkälle kaupungin 2000-luvun alun asuntopoliittista tavoitetta, jolloin ARA-tuotannon alueellisena ylärajana pidettiin 33 %:n osuutta. Tulevaisuudessa alueellisen ylärajan määrittelyssä tulee huomioida alueiden erityispiirteet. Esimerkiksi kantakaupunkimaisilla projektialueilla ARA-asuntokannan osuus voi lähtökohtaisesti olla esikaupunkien lähiöalueita korkeampi.

Asuntotuotannon määrällisten ja jakaumatavoitteiden edistäminen

Asemakaavoitus ja kumppanuuskaavoitus

Seuraavien vuosien asemakaavoituksella tulee olemaan ratkaiseva merkitys asuntotuotannon määrällisten sekä hallintamuotojakaumalle asetettavien tavoitteiden saavuttamisen kannalta. Riittävän kaavoitetun tonttivarannon lisäksi laadittavien asemakaavojen tulee olla myös sisällöltään sellaisia, että ne luovat edellytykset kohtuuhintaiselle ja rakennusteknisesti riskittömälle rakentamiselle.

Asemakaavat tulee laatia ottamalla huomioon erityisesti kaavoitettavan alueen sijainnin asettamat taloudelliset ja muut realiteetit. Näin ollen asemakaavoja laadittaessa tulee huomioida mm. kaavoitettavalle alueelle rakennettavien asuntojen oletettu realistinen myyntihinta ja vuokrataso, jotka asettavat keskeisen rajoitteen sille, kuinka korkeaksi tonttien rakennuskustannukset voivat nousta, jotta hankkeet olisivat vielä toteutuskelpoisia. Mikäli esimerkiksi omistusasuntohankkeen rakentamiskustannukset ylittävät tai ovat hyvin lähellä oletettua asuntojen myyntihintaa, tontit eivät ole rakennuttajien ja rakentajien kannalta kiinnostavia ja tontit jäävät helposti toteutumatta tai niiden toteutus viivästyy merkittävästi. Vastaavasti ARA-asuntojen rakentamisen korkea hinta johtaa helposti kohtuuttomiin asumiskustannuksiin.

Asemakaavoituksessa tulisikin jatkossa kiinnittää erityistä huomiota asemaavasta ja sen määräyksistä aiheutuviin tonttien rakentamiskustannuksiin ja siihen, mikä on näiden suhde asuntojen markkinahintaan/-vuokraan. Myös kaupungin tonttihinnoittelussa huomioidaan edellä mainitut tekijät.

Asuntotuotannon määrällisten tavoitteiden saavuttamista voidaan tukea tontinluovutuksella mm. kumppanuuskaavoitusta lisäämällä. Kumppanuuskaavoituksella voidaan pyrkiä parantamaan asemakaavojen taloudellisuutta ja teknistä toteutuskelpoisuutta. Kumppanuuskaavoitus mahdollistaa myös talosuunnittelun aloittamisen jo kaavoitusvaiheessa. Tällöin rakennusluvut ovat haettavissa heti asemakaavan voimaan tulon jälkeen, mikä nopeuttaa rakentamisen aloittamista. Kumppanuuskaavoituksen sujuvoittamiseksi on lisäksi kehitettävä itse kaavoitusmenettelyä Kruunuvuoren Borgströminmäen alueen kokemusten pohjalta.

Jotta kumppanuuskaavoituksella voidaan aidosti nopeuttaa asuntohankkeiden toteutumista, tulisi kaavoitetut tontit saada rakentamiskelpoiseksi viimeistään noin puolen vuoden kuluessa asemakaavan voimaantulosta. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että alueiden katu- ja infrasuunnittelu sekä tonttien esirakentamisen suunnittelu ja osin myös näiden toteuttaminen aloitetaan hyvissä ajoin

jo kaavoitusvaiheessa. Lisäksi tulee huolehtia siitä, että kadunrakentamiselle ja tonttien esirakentamiselle osoitetaan vuosittain riittävät määrärahat.

Asuntotuotannon edistäminen täydennysrakentamisalueilla

Projektialueiden lisäksi myös täydennysrakentamisalueilla tapahtuvalla rakentamisella tulee olemaan merkittävä rooli asuntotuotannon määrällisten tavoitteiden saavuttamisen kannalta. Kuten jo edellä on todettu, täydennysrakentaminen sijoittuu kuitenkin usein alueille, jolla ARA-tuotannon lisääminen ei välttämättä ole perusteltua.

Näille alueille tulisi toteuttaa välimuodon tuotantoa, joka saattaa kuitenkin erityisesti Hitas-tuotannon osalta osoittautua markkinoitavuudeltaan haastavaksi. Täydennysrakentaminen onkin usein varsin hidasta. Vaikeasti markkinoitavilla alueilla voitaisiin täydennysrakentamisen edistämiseksi ja asuntotuotannon määrällisten tavoitteiden tukemiseksi harkita mallia, jossa kaupunki sääntelisi ainoastaan asuntojen ensimmäisen luovutuksen hinnan, jonka jälkeen asunnot olisivat asukkaiden vapaasti myytävissä (ns. ½-Hitas) ilman hinta- tai muuta sääntelyä.

Asuntojen jälleenmyynnin sääntelyn poistaminen todennäköisesti lisäisi kiinnostusta asuntoja kohtaan ja helpottaisi siten asuntojen markkinointia, joka puolestaan nopeuttaisi hankkeiden rakentamista. Menettely olisi lähtökohtaisesti perusteltu alueilla, joilla uudishankkeen arvioitu Hitas-hinta on lähellä alueen asuntojen markkinahintaa, eli alueilla, joissa ei ole odotettavissa merkittävää asuntojen arvonnousua. Menettelyä kokeiltiin onnistuneesti edellisen laman aikana mm. Kivikon, Viikin ja Vuosaaren alueilla.

Kaupungin oman tuotannon kehittäminen

Ohjelmaluonnoksessa esitetään, että kaupungin tuotantotavoite olisi 1 500 asuntoa/vuodessa, joista 750 asuntoa olisi ARA-tuotantoa, 600 asuntoa välimuodon tuotantoa ja 150 asuntoa sääntelemätöntä tuotantoa. Kaupungin omalle tuotannolle asetettavat tavoitteet säilyisivät siten nykyisellään. Esitetyt tavoitteet merkitsevät käytännössä sitä, että Att vastaa lähes kokonaan kaupungin maalle rakennettavan ARA-tuotannon toteuttamisesta.

Kaupungin oman tuotannon osuus kokotuotannosta on syytä pitää korkeana, kuten ohjelmaluonnoksessa esitetään. Myös kaupungin tuotantotavoitteiden saavuttaminen on erittäin haastavaa mm., koska Att:n pääasialliseen tuotantoon, eli ARA-tuotantoon, hyvin soveltuvia tontteja on nykyisellään ja todennäköisesti myös tulevaisuudessa niukasti. Kiinteistötoimen, kaavoittajan ja Att:n välistä yhteistyötä onkin

tarpeen tiivistää ARA-tuotantoon soveltuvien tonttien löytämiseksi ja kaavoittamiseksi.

Edellä mainittu ns. ½-Hitas -malli voisi tukea hyvin erityisesti Att:n tuotantotavoitteita. Tällaiset hankkeet tulisi kuitenkin lukea Att:lle asetettuihin välimuodon tavoitteisiin, koska rakennuttajan kannalta hanke vastaa perinteistä Hitas-tuotantoa.

Att:n tuotannon kannalta yksi keskeinen ongelma on viime vuosina ollut kilpailukykyisten urakkatarjousten puute. Tämä on osaltaan johtanut siihen, että useiden hankkeiden aloituksia on jouduttu lykkäämään. Att:n toiminta perustuu tällä hetkellä kokonaisurakkakilpailutuksiin, joiden etuna esim. osaurakointiin verrattuna on rakennuttajan kannalta vähäinen työ määrä ja selkeät vastuusuhteet.

Kokonaisurakoinnin vaihtoehtona on kuitenkin viime vuosina rakennusosalalla yleistynyt osaurakoihin perustuva projektinjohtourakointi, jossa projektinjohtourakoitsija jakaa talonrakentamishankkeen useisiin pienempiin osaurakoihin, jotka kilpailutetaan erikseen. Koska suuret hankekokonaisuudet jaetaan pienempiin osiin, voivat myös pienemmät urakoitsijat osallistua tarjouskilpailuihin. Mallin etuina ovatkin erityisesti osaurakkakilpailuilla saavutettavat kustannussäästöt sekä joustavuus. Osaurakointiin perustuva toimintamalli edistää myös rakennusalan kilpailua. Mainittujen etujen vuoksi voisi olla perusteltua, että myös Att kokeilee tulevaisuudessa projektinjohtourakointia tai muuta osaurakoihin perustuvaa mallia omien asuntorakentamishankkeiden toteutuksessa.

Att:n urakkatarjoustilannetta voidaan pyrkiä parantamaan tulevaisuudessa myös tontinluovutuksen keinoin. Rakennusliikkeiden kiinnostusta Att:n järjestämiä urakkakilpailuja kohtaan voidaan pyrkiä lisäämään esim. siten, että kaupunki varaa vuosittain muutamia asuntotontteja Att:n urakkakilpailutuksissa pärjänneille rakennusliikkeille. Tässä mallissa kaupunki siis varaisi tontin/tontteja rakennusliikkeille, jotka ovat tiettyinä ajanjaksona, esim. kalenterivuoden aikana, voittaneet Att:n järjestämiä urakkakilpailuja. Mallin tulee kuitenkin perustua selkään pisteytysjärjestelmään tulkintaongelmien välttämiseksi ja rakennusliikkeiden yhdenvertaisen kohtelun varmistamiseksi. Pisteytysjärjestelmässä tulisi esim. määrittää eri pisteet erikokoisille urakoille. Myös muista kuin voittaneista tarjouksista voisi saada etua, jos tarjous on ollut aidosti kilpailukykyinen ja lähellä voittanutta tarjousta. Tämä parantaisi todennäköisesti mallin kannustavuutta.

Maankäytön tavoitteet

Ohjelmaluonnoksen mukaan kaavoituksen maankäytöllisenä tavoitteena on pitää kaavavaranto tasolla, joka mahdollistaa vähintään

viiden vuoden asuntotuotannon ohjelmassa määritellyn rahoitus- ja hallintamuotojakauman mukaan. Lisäksi vuosittain tulisi laatia asemakaavoja asuntotuotantoon 450 000 k-m², eli noin 5 000 asunnon rakentamista vastaava määrä.

Asemaakaavoitukselle asetettuja määrällisiä tavoitteita voidaan pitää sinänsä hyvinä. Kaavoitettujen tonttien varanto on syytä pitää korkeana, koska tonttien rakentamiskelpoiseksi saattaminen on hidasta. Puhtaasti määrällisten tavoitteiden rinnalle kaavoitukselle tulee asettaa myös laadullisia tavoitteita, jotta laadittavat asemakaavat olisivat toteutuskelpoisia.

Ohjelmaluonnoksessa kiinteistötoimen osalta maankäytön tavoitteeksi on kirjattu seuraavaa:

”Tontinvarauskanta pysyy tasolla, joka mahdollistaa vähintään kolmen vuoden asuntorakentamisen kaupungin omalla maalla ohjelmassa määritellyn hallintamuotojakauman mukaan.

Kaupunki luovuttaa vuosittain asuntotuotantoon tontteja 325 000 kem².

Jatketaan ja edistetään kaupungin eri hallintokuntien yhteistyötä asuntotuotannon suunnittelu- ja toteutusprosessin sujuvoittamiseksi. Kehitetään edelleen kumppanuuskaavoitusta.”

Kaupungin maalta tulisi mainitun tavoitteen mukaisesti olla varattuna tontteja kolmen vuoden tuotantoa vastaava määrä eli 10 800 asuntoa vastaavat tontit. Tontinvarauskanta onkin ollut viime vuosina tätä suuruusluokkaa. Toisaalta on kuitenkin syytä todeta, että varattuina olevista tonteista varsin suurta osaa ei ole saatu rakentamiskelpoiseksi varausaikana, joka on yleensä noin kaksi vuotta.

Tonttien luovutustavoite 325 000 k-m²/vuosi kaupungin maalta vastaa noin 3 600 asuntoa. Kuten ohjelmaluonnoksen taulukosta selviää, on asuntotontteja luovutettu vain noin 150 000 k-m²/vuosi vastaavasti. Luovutusten yli kaksinkertaistaminen ei liene mahdollista lähivuosina ja tuskin pysyvästi myöhemminkään. Luovutettavien tonttien määrän osalta olennaista ei ole kiinteistötoimen kyky luovutuksiin, vaan luovutettavan materiaalin eli rakennuskelpoisten tonttien puute. Kiinteistötoimen omilla keinoilla ei sille asettua luovutustavoitetta voida toteuttaa. Tavoite tulisikin ehkä selkeämmin asettaa yleistavoitteeksi eikä vain maapolitiikan otsikon alle.

Ohjelmaluonnoksessa todetaan edellä mainitun lisäksi, että kaupungin maapoliittisena tavoitteena on hankkia maata kaavoitettavaksi asuntotuotantoon, jolloin voidaan varmistaa maankäytön suunnittelu ja asuntotuotannon ohjaus kaupungin tavoitteiden mukaisesti. Kaupungin maanhankinta voi tulevaisuudessa kohdistua laajemmassa

mittakaavassa vain Östersundomin alueelle. Tähän tuleekin varata riittävät resurssit. Lisäksi yhtäkään maapoliittisen lainsäädännön mahdollistamista maanhankinnan keinoista ei tulisi rajata ehdottomasti pois. Vain näin voidaan varmistaa kaupungin asuntopoliittisten tavoitteiden toteutuminen pitkällä tähtäimellä. Kiinteistölautakunta on syksyllä 2009 tehnyt kaupunginhallitukselle esityksen mm. maankäytösopimuksissa sovellettavien periaatteiden tarkistamiseksi, mutta esitys ei ole toistaiseksi edennyt lopulliseen päätöksentekoon.

Maankäytölle asetettavien tavoitteiden käsittelyn yhteydessä on syytä myös todeta, että viime vuosina kiinteistötoimelle asetetut maanmyyntitulotavoitteet ovat olleet erittäin korkeita (80-100 milj. euroa/vuosi) eikä tavoitteisiin ole päästy. Tavoitteiden saavuttaminen edellyttäisi käytännössä, että kaupunki luovuttaisi nykyvolyyymilla yli puolet tonteista myymällä. Mikäli maanmyyntitavoitteet säilyvät kutakuinkin nykyisellä tasolla, tavoitteiden saavuttaminen tulee olemaan erityisen haastavaa, kun otetaan huomioon mm. ohjelmaluonnoksessa ehdotettu asuntotuotannon rahoitus- ja hallintamuotojakauma.

Mikäli lähivuosina tarvitaan maanmyyntituloja selvästi enemmän kuin nykymentelyllä saavutettaisiin, voitaisiin harkita tonttien luovuttamista myymällä myös valtion tukemassa ja muussakin kohtuuhintaisessa asuntotuotannossa. Tämä on yleinen käytäntö muissa Suomen kunnissa. Tällöin tosin tulevien vuosikymmenten maanvuokratulot jäisivät saamatta. Välimuotona voitaisiin harkita suurehkon etukäteisvuokran perimistä sekä vastaavasti alhaisempia vuosivuokria.

Asuntotuotannon huoneistotyyppijakauman ohjaaminen

Helsingin asuntokanta on kerrostalo- ja pienasuntovaltaista. Helsingin asumisväljyys (34,2 h-m²/henkilö) ja asuntojen keskikoko (62 h-m²) on muuta Helsingin seutua ja muuta maata pienempi. Syinä tähän ovat muun muassa asuntokannan kerrostalovaltaisuus (noin 86 % asuntokannasta kerrostaloissa) ja asuntojen korkea hintataso. Helsingissä asunnot ovat keskimäärin noin 400-450 euroa/h-m² kalliimpia kuin Espoossa ja jo noin 1 000 euroa/h-m² kalliimpia kuin Vantaalla.

Lisäksi Helsingin pienasuntovaltaisuuteen, asuntokannan alhaiseen keskipinta-alaan ja alhaiseen asumisväljyyteen on syynä asuntokannan monipuolinen rahoitus- ja hallintamuotojakauma. Helsingin kaupungin asunnoista noin 45 % on vuokra-asuntoja ja noin 45 % omistusasuntoja. Jakauma on muita pääkaupunkiseudun kuntia huomattavasti tasapainoisempi. Vuokra-asunnot ovat kuitenkin keskimäärin omistusasuntoja huomattavasti pienempiä ja vuokra-asunnoissa asutaan keskimääräistä ahtaammin. Tämä vaikuttaa

osaltaan siihen, että Helsingin koko asuntokannan keskipinta-ala ja tilastollinen asumisväljyys jää jälkeen naapurikuntien ja koko Suomen vastaavista luvuista.

Helsingin asuntokunnista on tällä hetkellä yhden ja kahden hengen asuntokuntia noin 80 %. Kolmen hengen ja tätä suurempien asuntokuntien osuus on siis vain noin 20 % kaikista asuntokunnista. Suurten asuntokuntien osuuden ei väestöennusteissa arvioida merkittävästi lisääntyvän myöskään tulevaisuudessa. Asuntopoliittisin keinoin tulisikin pyrkiä edistämään lapsiperheiden asumismahdollisuuksia Helsingissä ja tällä tavoin tasapainottamaan kaupungin väestörakennetta. Riittäväällä perheasuntotuotannolla voidaan pyrkiä tasapainottamaan myös seudullisia asuntomarkkinoita.

Helsingin asuntokannasta tällä hetkellä noin 40 % on perheasunnoiksi luokiteltavia, jos perheasunnoksi katsotaan 3 h + keittiö asunnot ja tätä suuremmat asunnot. Helsingin kaupungin viimeisen kymmenen vuoden asuntotuotannosta perheasunnoiksi luokiteltavia on ollut puolestaan noin 45 % kaikista asunnoista. Kaikkien valmistuneiden asuntojen keskikoko on vuosina 2000 - 2009 ollut noin 73 h-m². Huomion arvoista on, että asuntotuotannon keskikoon kasvaessa asuntotuotantomäärät ovat olleet viime vuosina laskusuunnassa.

Perheasunnoiksi soveltuvia asuntoja on siis tällä hetkellä asuntokannassa suhteellisesti tarkasteltuna varsin runsaasti verrattuna lapsiperheiden ja suurten asuntokuntien määrään. Myös uudistuotanto on viime vuosina painottunut suhteellisesti varsin voimakkaasti perheasuntotuotantoon. Tätä voidaan pitää positiivisena, koska riittäväällä perheasuntotuotannolla voidaan pyrkiä hillitsemään perheasuntojen hintojen nousua ja parantaa lapsiperheiden asumismahdollisuuksia Helsingissä. Kysyntään nähden alhainen pienasuntotuotanto on kuitenkin osaltaan johtanut kiristyneeseen markkinatilanteeseen pienasuntojen segmentissä. Tästä kertoo osaltaan pienasuntojen perheasuntoja nopeampi hintojen nousu sekä keskimääräistä lyhyemmät myyntiajat. Voidaankin arvioida, että asumisuraansa aloittavien nuorten, yksinasuvien sekä muiden pienasuntojen tarvitsijoiden asema asuntomarkkinoilla on tällä hetkellä hyvin vaikea.

Ohjelmaluonnoksessa esitetään, että asuntotuotannon huoneistotyyppijakauman ohjauksessa luovutaan nykyisin voimassa olevasta ohjausmallista, joka perustuu hankkeen asunnoille asetettavalle keskikokovaatimukselle, eli ns. 75 h-m² keskipinta-alasääntöön. Ohjelmaluonnoksessa esitetään, että keskipinta-alasääntelyn tilalla kokeillaan ns. joustavan huoneistotyyppijakauman ohjausmallia, joka perustuu 31.3.2011 työnsä päättin keskipinta-alatyöryhmän ehdotukseen. Ohjausmallin keskeisenä tavoitteena ei ole

asuntotuotannon tilastollisen keskipinta-alan tai asumisväljyyden kasvattaminen, vaan riittävän perheasuntotuotannon turvaaminen ja asuntotuotannon määrällisten tavoitteiden tukeminen mahdollistamalla kysyntää paremmin vastaavan huoneistotyyppijakauman toteuttamisen.

Uudessa ohjausmallissa tontin asemakaavan mukaisesta (asuin)rakennusoikeudesta tietty kaupungin määräämä prosenttiosuus (esim. 50 %) osoitetaan perheasunnoille. Perheasunnon määritelmänä käytettäisiin makuuhuoneeksi soveltuvien huoneiden määrää. Perheasuntona pidettävässä asunnossa tulisi olla vähintään kaksi makuuhuoneeksi tarkoitettua huonetta. Lisäksi vain perheasunnoiksi tarkoitettujen asuntojen keskipinta-alaa (esim. 80 h-m²) säädeltäisiin. Ohjausmalli voitaisiin muotoilla tontinvarausehtona esim. seuraavasti:

”Tontin asemakaavan mukaisesta asuinrakennusoikeudesta vähintään 50 % tulee toteuttaa perheasuntoina (kaksi makuuhuonetta tai enemmän). Näiden asuntojen keskipinta-alan tulee olla vähintään 80 h-m².”

Kuvatussa ohjausmallissa tietty prosenttiosuus tontin rakennusoikeudesta jää siis kokonaan sääntelyn ulkopuolelle hankkeen toteuttajan vapaasti määriteltäväksi. Ohjauksesta vapaa osuus kompensoisi osaltaan perheasuntojen toteutusvelvoitteesta aiheutuvia markkinointiriskejä. Säännetyn osuuden huoneistotyyppijakauma on joustava, koska perheasunnoiksi tarkoitettujen asuntojen huoneistotyyppijakaumaa ohjataan vähimmäiskeskipinta-alalla eikä valmiiksi annetulla huoneistotyyppijakaumalla.

Uutta ehdotettua ohjausmallia voidaan pitää kannatettavana ja sitä onkin syytä kokeilla. Keskipinta-alasääntelystä poiketen mallin ohjausvaikutus kohdistuu suoraan perheasuntojen määrän turvaamiseen, jolloin ohjauksen vaikutusten ennakointi perheasuntojen tuotantomäärien kannalta helpottuu huomattavasti. Lisäksi ohjausmalli on keskipinta-alasääntelyä joustavampi ja mahdollistaa myös pienasuntojen rakentamisen ilman, että hankkeen toteuttaja joutuu rakentamaan pienasuntojen vastapainoksi merkittävän määrän ylisuuria ja kalliita asuntoja. Kun hankkeessa voidaan aidosti toteuttaa myös pienasuntoja, voidaan usein vaikeammin markkinoitavien perheasuntojen neliöhintoja jyvittää pienasuntojen neliöhintoihin, jolloin suurien asuntojen kokonaismyyntihinta voidaan pyrkiä pitämään maltillisena. Ohjausmalli tukisi myös asuntotuotannon määrällisiä tavoitteita, koska pienasuntojen toteutusedellytykset paranisivat. Keskipinta-alasääntöön (75 h-m²) verrattuna asuntoja syntyisi karkeasti arvioiden omistusasuntotuotannossa noin 10 - 20 % enemmän riippuen pitkälti siitä, kuinka suureksi perheasuntojen osuus ja niiden keskipinta-ala määritetään.

Tässä yhteydessä on myös syytä todeta, etteivät alueen tilastollinen asumisväljyys tai asuntojen keskipinta-ala välttämättä ole paras mahdollinen asumisen tason indikaattori varsinkaan, jos asuntotuotannon tavoitteena pidetään monipuolista rahoitus- ja hallintamuoto- sekä huoneistotyyppijakaumaa. Tämä voidaan selkeästi havainta esim. 2000-luvun alun merkittävimmillä projektialueilla Viikissä ja Arabianrannassa. Molemmilla alueilla asuntokannan tilastollinen keskipinta-ala on selkeästi alle kaupungin viimeisen 10 vuoden asuntotuotannon keskiarvon (Viikki n. 65 h-m² ja Arabianranta n. 62 h-m²). Asumisväljyys on puolestaan Viikissä noin kolme neliötä henkilöä kohti alhaisempi kuin kaupungissa keskimäärin ja Arabianrannassakin vain keskimääräistä tasoa. Edellä mainittu johtuu erityisesti kyseisten alueiden asuntokannan tasapainoisesta rahoitus- ja hallintamuotojakaumasta. Alueilla on esim. runsaasti pieniä opiskelija-asuntoja, jotka laskevat alueiden asuntokannan tilastollista keskipinta-alaa. Alueiden alhainen asumisväljyys taas selittyy pitkälti lapsiperheiden suurella osuudella.

Mainittuun viitaten voidaankin todeta, ettei asuntotuotannon huoneistotyyppijakauman tai keskikoon ohjaamisen perusteluna tulisi ainakaan ensisijaisesti pitää asuntojen tilastollisen keskikoon tai asumisväljyyden kasvattamista, joilla nykyisin käytössä olevaa keskipinta-alasääntelyä on usein perusteltu. Mikäli kaupunki onnistuu säilyttämään asuntokannan monipuolisen rahoitus- ja hallintamuotojakauman ja houkuttelemaan lapsiperheitä asukkaiksi, todennäköistä on, että asuntotuotannon tilastollinen keskipinta-ala kasvaa vain hyvin maltillisesti ja tilastollinen asumisväljyys saattaa jopa kääntyä laskuun. Tältä osin voidaan esim. todeta, että kolmen hengen perheiden tulisi laskennallisesti asua keskimäärin n. 102 h-m² asunnossa, jotta päästäisiin edes kaupungin keskimääräiseen asumisväljyyteen. Tämä ei kuitenkaan liene realistista ottaen huomioon Helsingin asuntojen hintataso ja tulevien vuosien asuntotuotannon kerrostalovaltaisuus.

Ohjelmaluonnoksessa esitetään, että perheasuntojen (3 h + keittiö tai suurempia) osuus asuntotuotannosta olisi 40 - 50 %. Käytännössä siis perheasuntotuotanto pyrittäisiin säilyttämään viime vuosien tasolla, mutta tuotantomäärille sallittaisiin vuotuista vaihtelua. Perheasuntojen tuotantomäärä onkin syytä pitää korkealla tasolla myös jatkossa. Ohjelmaluonnoksessa esitettyä tasoa voidaan pitää hyvänä lähtökohtana ja se antaa myös mahdollisuuden pienasuntojen rakentamiseen.

Helsingissä arvioidaan seuraavien vuosien aikana valmistuvan keskimäärin noin 600 - 700 pientaloasuntoa vuodessa, eli varsin paljon. Nämä asunnot ovat todennäköisesti käytännössä kaikki perheasunnoiksi soveltuvia. Pientalotuotanto luokin hyvän pohjan

tulevien vuosien perheasuntotarjonnalle erityisesti suurten perheasuntojen segmentissä.

On kuitenkin selvää, että ohjelmaluonnoksessa asetetun perheasuntotavoitteen saavuttaminen edellyttää perheasuntojen rakentamista myös kerrostalotuotannossa. Kerrostaloissa perheasuntotuotantoa on syytä painottaa erityisesti Hitas-tuotantoon, joka on tilastojen valossa lapsiperheiden suosiossa. Hitas-asunnot ovat kohtuuhintaisia ja sijoittuvat kohtuullisesti hinnoitelluille vuokratonteille, jolloin lapsiperheillä on aidosti varaa myös suurempien asuntojen ostamiseen. Ohjelmaluonnos lähteekin siitä, että Hitas-tuotantona toteutettavien hankkeiden asunnoista noin 50 - 60 % olisi perheasunnoiksi luokiteltavia. Säätelämättömässä omistusasuntotuotannossa osuus olisi puolestaan 30 - 40 %. Tätä voidaan pitää hyvänä lähtökohdana, mutta tarvittaessa osuuksia tulee nostaa, mikäli perheasuntojen tuotantomäärät jäävät pidemmällä aikavälillä asetetusta tavoitteesta.

Huoneistotyyppijakauman ohjauksen tulisi kohdistua pääsääntöisesti vain omistusasuntotuotantoon. Poikkeustapauksissa ohjausta tulee kuitenkin voida käyttää myös vuokra- ja asumisoikeustuotannossa, mikäli ohjaukselle on erityiset perusteet. Tällöin ohjauksen mitoitusta tulee olla omistusasumiseen nähden hyvin maltillinen, jotta ohjaus ei muodostu hankkeiden toteutuksen esteeksi. Esim. vuokra-asuntotuotannossa isoille perheasunnoille on todennäköisesti vain vähän kysyntää, koska isoissa asunnoissa kokonaisvuokra muodostuu usein hyvin korkeaksi.

Perheasuntotuotantotavoitteen toteutumisen seurannassa on syytä kiinnittää huomiota vain ns. normaaliin asuntotuotantoon, koska esim. pienasuntovaltaiset opiskelija- ja nuorisotasuntot hankkeet vääristävät tilastoja huomattavasti. Lisäksi seuranta on syytä tehdä useamman vuoden keskiarvona. Mikäli ohjausmalli otetaan käyttöön, on myös syytä seurata tarkasti asuntotuotannon huoneistotyyppikohtaisten pinta-alojen ja asuntojen asuttavuuteen liittyvien tekijöiden kehittymistä, jotta mahdollisiin ongelmiin voidaan puuttua.

Ohjauksen tulisi perustua kaupungin maalla tontinvarausehtoihin ohjauksen joustavuuden säilyttämiseksi. Yksityisellä maalla ohjauksen tarve tulee harkita tapauskohtaisesti ja asemakaavaan perustuvaa ohjausta tulee käyttää harkiten.

Muita huomioita

Ohjelmaluonnoksen sisältämät kartat ovat osin vaikealukuisia, koska valittujen väriskaalojen ääripäät ovat kuvissa aivan samanvärisiä.

Ohjelmaluonnoksessa kerrotaan, että seudun laskennallisessa kaavavarannossa olisi Helsingissä vajaasti rakennetuilla pientalotonteilla käyttämätöntä rakennusoikeutta 800 000 kerrosneliometriä. Suuruusluokka vaikuttaa uskottavalta, koska useille vanhoille pientaloalueilla on laadittu asemakaavat vasta niiden rakentamisen jälkeen, ja tonttien täydennysrakentaminen on vaikea eikä siihen usein ole edes kiinnostusta.

Vajaasti rakennetuilla kerrostalotonteilla olisi tilaston mukaan 900 000 miljoonaa kerrosneliötä. Tämä ei vaikuta uskottavalta, vaan luku vaatisi tonttikohtaisen tarkistamisen. Asian merkitys ei ole kovin suuri, koska vain 20 % eli 180 000 k-m² on oletettu tästä varannosta toteutuvan.

Tarkasteltaessa valtion tukemaa vuokra-asuntotuotantoa erityisryhmille (Tavoite 18) todetaan, että valtion ja kuntien välisen aiesopimuksen mukaisesti pitkäaikaisasunnottomille on sopimuksen mukaan voitu luovuttaa 750 asuntoa kolmessa vuodessa. Pitkäaikaisasunnottomien määrä oli vähentynyt tänä aikana 200 henkilöllä ja oli loppuvuodesta 2011 yhä 1400 henkilöä.

”Hyötysuhde” oli siis 2/7,5, mikä on varsin hyvä. Aiemmissa arvioissa hyötysuhde on ollut luokkaa 1/10, ja Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen selvityksissä on tullut esiin huonompiakin hyötysuhteita asunnottomuuden vähentämisessä.

Ohjelmaluonnoksessa todetaan edelleen, että hallitusohjelmassa on todettu, että pitkäaikaisasunnottomuus pyritään poistamaan vuoteen 2015 mennessä. Edellä mainitulla hyvällä hyötysuhteella tavoitteen toteuttaminen merkitsisi em. 750 asunnon eli 250 asuntoa vuodessa vauhdin sijaan 5250 asuntoa eli 1050 asuntoa vuodessa. Jos vauhti pysyisi em. 250 asuntona, toteutuisi tavoite laskennallisesti vuoden 2015 sijaan vuonna 2035. Hallitusohjelman tavoite on siis perin ”tavoitteellinen” ainakin Helsingin osalta.

Laskelmat asunnottomuudesta ovat toki teoreettisia, mutta ehkä ne selventävät ongelman vakavuutta ja keinojen vaatimatonta tehoa. Ilmiön luoteen mukaan käy näet niin, että kun nykyiset asunnottomat on asutettu, on jonossa taas miltei yhtä suuri joukko, jos muut olosuhteet pysyvät ennallaan.

Ohjelmassa todetaan useissa kohdissa, että kaupungin tulisi edistää omatoimista rakennuttamista. Tämä toiminta on joutunut suuriin vaikeuksiin ja useat hankkeet ovat viivästyneet ja jopa pysähtyneet, koska rakennusteollisuus ja pankit ovat asettaneet toiminnan kyseenalaiseksi ja hankkeiden ja niihin halukkaiden asukkaiden lainoitus on lähes pysähtynyt. Jotta hankkeet voisivat lähteä liikkeelle, tulisi kaupungin vielä pohtia, voidaanko hankkeille ja niihin osallistuville antaa lainoja ja takauksia. Useimmiten hankkeille riittäisi vain

rakennusaikainen lainoitus ja toiminta olisi kaupungille käytännössä riskitöntä, kun lainoja tai takauksia annettaisiin rakennusten edistymisen tahdissa.

Esittelijä

virastopäällikkö
Jaakko Stauffer

Lisätiedot

Sami Haapanen, kehittämislakimies, puhelin: 310 36437
sami.haapanen(a)hel.fi
Tuomas Kivelä, tonttiasiamies, puhelin: 310 36455
tuomas.kivela(a)hel.fi

Kaupunkisuunnittelulautakunta 13.12.2011 § 405

HEL 2011-006347 T 10 00 00

Päätös

Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

MA-ohjelman päämäärät

MA-ohjelman maankäyttöä koskevana päämääränä on tiivis joukkoliikenneyhteyksiin tukeutuva yhdyskuntarakenne. Asuntorakentamisen edellytykset taataan aktiivisen maa- ja tonttipolitiikan avulla sekä huolehtimalla asuntotuotannon edellyttämän kaavavarannon riittävydestä. Asuntotuotannolla vastataan kaupungin kasvun tarpeisiin ja tuotannon tavoitetaso pidetään korkeana. Uustuotannossa varmistetaan asuntojen monipuolinen hallinta- ja rahoitusmuotojakauma sekä tarvetta vastaava asuntojen kokojakauma. Asuinalueiden osalta pyritään siihen, että erilaiset kaupunginosat kehittyvät houkuttelevina asuinalueina, ja että niistä muodostuu toiminnallisesti eheä Helsinki. Määrällisten tavoitteiden lisäksi maankäytössä, kaavoituksessa ja rakentamisessa tulisi kiinnittää entistä enemmän huomiota asuinalueiden laatuun ja houkuttelevuuteen.

Uusista alueista rakentuu persoonallisia ja asukasrakenteeltaan monipuolisia kaupunginosia. Olemassa olevien alueiden elinvoimaisuutta ja viihtyisyyttä tuetaan täydennysrakentamisella. Asuntokannan kunnosta huolehditaan sekä edistetään energiatehokkuutta asuntorakentamisessa ja olemassa olevassa asuntokannassa. Asuntorakentamista kehitetään tukemalla erilaisten talotyypin rakentamista, omatoimista rakennuttamista, erilaisten asumiskonseptien toteuttamista sekä parantamalla asuntojen soveltuvuutta elinkaariasumiseen ja edistämällä hissien rakentamista.

Päämääränä on turvata eri väestöryhmien mahdollisuudet asua pääkaupungissa. Asumisen suunnittelussa kiinnitetään erityistä huomiota asuntomarkkinoille tulevien nuorten, lapsiperheiden, ikääntyneiden ja erityisryhmiin kuuluvien asukkaiden asumismahdollisuuksiin sekä pienten asuntokuntien määrän kasvuun.

Päämäärät oikeansuuntaisia

MA -ohjelmassa 2012 esitetyt päämäärät ovat oikeansuuntaisia ja tukevat yleis- ja asemakaavoituksessa käytettyjä maankäytön suunnittelun periaatteita. Ohjelma on jäsenelty numeroituihin päämääriä tukeviin tavoitteisiin. Esitystapa on selkeä ja helpottaa kokonaisuuden hahmottamista. Kaupunkisuunnittelulautakunnan lausunnossa otetaan tavoitteiden osalta kantaa ensi sijassa niihin, joihin vaikutetaan maankäyttöratkaisuilla. Muiden osalta kiinnitetään huomiota riskeihin, jotka toteutuessaan saattavat kääntyä ohjelman päämääriä vastaan.

On ensiarvoisen tärkeää, että kaupunki pyrkii toimillaan mahdollistamaan asuntotuotannon riittävän tason talouden suhdannevaihteluista riippumatta. Asuntomarkkinoiden toimivuus on aluetalouden perustekijä, joten kysymys on myös kansantaloudellisesti merkittävästä asiasta. Asuntomarkkinoilla on tärkeä rooli työmarkkinoiden toimivuuden kannalta. Toimivat asuntomarkkinat edellyttävät pitkällä tähtäyksellä riittävää rakentamisen volyyymiä, jotta hinta □ ja vuokrataso pysyisivät kohtuullisina eivätkä hinnat Helsingissä enää nousisi keskimäärin enempää kuin valtakunnallisesti.

Ohjelmassa pyritään vaikuttamaan useisiin päämääriin, joihin vaikutetaan maankäytön suunnittelun keinoin. Verrattuna aiempiin asunto-ohjelmiin, korostetaan vahvemmin kokonaisvaltaista alueiden kehittämisen näkökulmaa. Taustalla on pyrkimys ehkäistä alueellista eriarvoistumista. Tähän vaikutetaan mm. suunnitelmallisella täydennysrakentamisella, raideliikenneyhteyksiä parantamalla ja kaupungin investointien oikeatahtisella suuntaamisella.

Maankäyttöä koskevat tavoitteet

Tavoite 1. käsittää maapolitiikalle, tontinluovutukselle asetetut määrälliset vuositavoitteet ja mm. kumppanuuskaavoituksen jatkamisen. Tavoitteet ovat kannatettavia. Kumppanuuskaavoituksen edistämiseksi voidaan hyödyntää Kruunuvuorenrannan suunnittelusta saatuja kokemuksia.

Tavoitteeksi 2. asetetaan, että valtuustokaudella 2013 - 2016 laaditaan uusi yleiskaava. Tavoitteena on tiivistyvä yhdyskuntarakenne ja elinvoimainen monikeskuksinen kaupunki.
Kaupunkisuunnitteluvirastossa käynnistetään yleiskaavatyön

ohjelmointi ja laatiminen vuonna 2012. Yleiskaavan tarvetta perustelevat useat strategiset lähtökohdat, joista asuntorakentamisen edellytysten varmistaminen on yksi tärkeimmistä. Uuden yleiskaavan kautta luodaan asemakaavoituksen toimintaedellytykset nykyisten yleiskaavavarantojen loppuessa. Pääosa Yleiskaava 2002 mukaisesta varannoista on jo otettu asemakaavoituksen piiriin. Yleiskaavan valmistelu kestää useita vuosia ja toteutuneeseen asuntoon kuluu parhaassakin tapauksessa useita vuosia, joten yleiskaavan laadinta on myös asuntopoliittisesta näkökulmasta ajankohtaista.

Tavoitteen 3. mukaan asemakaavoja laaditaan asuntotuotantoon 450 000 kem² vuosittain. Ohjelmassa tulisi harkita, onko pelkkien määrällisten vuositavoitteiden asettaminen oikea keino 4. mukaisten tuotantotavoitteiden (5000 asuntoa vuodessa) edistämiseksi vai tulisiko näiden rinnalla arvioida myös pidemmän aikavälin keskiarvoa. Olennaisempaa olisi varmistaa tuotantomäärän mahdollistava riittävä asemakaavavaranto pidemmällä aikavälillä ja tasaisesti jakautuneen tuotannon edellytykset. Merkittävä osa kerrosalasta syntyy käytännössä suurista asemakaavakohteista, joiden toteuttamisedellytykset voivat lykkääntyä kaupungin toimista riippumattomista syistä. Tämä vaikuttaa kaavojen käsittelyn edellytyksiin ja päätöksenteon ajoitukseen.

Pidemmän aikavälin tavoitteenasettelua korostava ajattelutapa ilmeneekin MA-ohjelman toteutuksen seurannan osalta siten, että tuotannon toteutumista seurataan useamman vuoden keskiarvona. Olisi johdonmukaista, että myös laadittavalle kerrosalalle asetettua tavoitetta väljennettäisiin tai se asetettaisiin niin, ettei sen saavuttaminen olisi yhtä riippuvainen ulkoisista tekijöistä. Ratkaisuna voisi olla muutaman vuoden aikatahtimella varmistaa, ettei tavoitteen 5. mukainen luovutuskelpoinen varanto merkittävästi vähenisi.

Jatkossa on myös mahdollista, että entistä suurempi osuus tonttikohtaisesta täydennysrakentamisesta mahdollistetaan asemakaavamuutoksia kevyemmin poikkeamismenettelyllä. Näin synnyttävä varsin nopeasti ja pienin kynnyskustannuksin toteuttava asuntorakentamispotentiaali on perusteltua ottaa huomioon kerrosalataavoitteen toteutumisen seurannassa siten, että se rinnastetaan asemakaavoituksella tuotettuun asuntokerrosalaan.

Muut tavoitteet

Tavoitteen 6. mukaan vuosituotannossa hallinta- ja rahoitusmuototavoitteesta 20 % tai vähintään 1000 asuntoa on valtion tukemaa vuokra-asuntotuotantoa, 20 % asumisoikeus-, opiskelija- ja nuorisoasuntotuotantoa, 20 % hitas- ja osaomistusasuntoa sekä 40 % sääntelemätöntä asuntotuotantoa. Opiskelija- ja nuorisoasunnot eivät

aiemmista ohjelmista poiketen kuulisi enää valtion tukemaan vuokra-asuntotuotantoon, vaan erilliseen 20 % tavoitteeseen. Toisin kuin muille hallinta- ja rahoitusmuototavoitteille, valtion tukemalle vuokratuotannolle on esitetty tavoite, joka vähintään on saavutettava. Tämä on omiaan lisäämään ns. tavanomaista valtion tukemaa vuokra-asuntotuotantoa.

Tavoitetta 20% (1000) asumisoikeus-, opiskelija- ja nuorisoasunnosta voidaan pitää kaupungin tasapainoisen asuntotuotannon jakauman näkökulmasta korkeana. Toisaalta tavoitteen sisäisessä jakaumassa voidaan vain 250 opiskelija- ja nuorisoasunnon vuotuista tavoitetta pitää alhaisena. Lautakunta katsookin, että asumisoikeus-, opiskelija- ja nuorisoasuntojen kokonaistavoitteen mahdollisesta laskusta huolimatta opiskelija- ja nuorisoasuntojen määrällistä tavoitetta tulisi nostaa.

Hallinta- ja rahoitusmuotoja koskevaan kokonaistavoitteeseen pyrkiminen voi muodostua ongelmalliseksi talouden matalasuhdanteen aikana, jolloin vapaarahoitteisen tuotanto hidastuu tai pysähtyy ja säännellyn tuotannon toteuttamista tuetaan valtion erityistoimin. Riskinä on, että suurten rakentamisalueiden yhtä hyvin kuin täydennysrakentamisalueiden väestörakenne vinoutuu vain säännellyn tuotannon toteutuessa. 1990-luvun laman aikana rakennetuilla uusilla alueilla on tästä esimerkkejä. Etenkin kaukana keskustasta olevilla alueilla säännellyn tuotannon keskittymisellä on ollut aluevaikutuksia, joita on ollut korjata jälkeinpäin. Segregaation ehkäisyyn tarkoitettujen MA-ohjelman kohdat eivät välttämättä tällaisessa tilanteessa riitä varmistamaan tasapainoista kehitystä.

Myös kaupungin omalla tuotannolla tulisi voida olla mahdollista tasoittaa suhdanteiden aiheuttamia määrällisiä ja tuotantomuotojen vaihteluita. Tavoite 7. koskee kaupungin omaa asuntotuotantoa hallinta- ja rahoitusmuotojen osalta. Tavoitteena on vuosittain rakentaa 750 valtion tukemaa vuokra-asuntoa (50 % tuotannosta), 600 välimuodon asuntoa (Hitas-, asumisoikeus- ja osaomistusasuntoa), eli 40 % tuotannosta sekä 150 vapaarahoitteista asuntoa vuodessa.

Hitas-asuntojen osuutta saattaisi olla perusteltua kasvattaa yli MA-ohjelmassa esitetyn. Muutos aiempaan MA-ohjelmaan, jossa asumisoikeustuotanto on siirtynyt opiskelija- ja nuorisoasuntojen kanssa saman tavoitekohdan alle, onkin myönteinen Hitas-tuotannon kannalta. Hitas-tuotannon toteuttamisen tulisi olla jatkuvaa ja vakaata. Lisäksi saattaisi olla perusteltua määritellä vähimmäismäärä myös Hitas-asuntojen vuosittaiselle tuotannolle, kuten valtion tukeman vuokra-asuntotuotannon osalta on tehty. Hitas-omistusasuntotuotanto on helsinkiläinen perinteinen asumismuoto, jolla perheiden ja keskituloisten on ollut mahdollista hankkia asunto keskeisiltä tai muutoin halutuilta paikoilta. Hitas-rakentamisella voi olla merkitystä

myös silloin, kun muu omistustuotanto ei suhdannesyistä toteudu. Jos taantuman oloissa sääntelemätöntä tuotantoa ei toteudu, kaupungin tulisi voida korvata vapaarahoitteista omistusasuntotuotantoa Hitas-tuotannolla. Erityisesti tällä voi olla merkitystä vanhenevien asuinalueiden täydennysrakentamisessa.

Tavoitteessa 8. ehdotetaan siirtymistä huoneistotyyppijakaumaan perustuvaan asuntokokojen ohjaukseen. Tällä pyritään toteuttamisen joustavuuden lisäämiseen, ja samalla turvaamaan riittävä perheasuntojen tarjonta Helsingissä. Malliin sisältyy ehdotus, jossa Hitas-omistusasuntotuotannossa painotetaan perheasuntojen osuutta siten, että asuinrakennusoikeudesta toteutetaan keskimäärin 60–70% perheasuntoina. Lähtökohta on kannatettava. Yksinomaan asuntojen keskipinta-alaan perustuvaa ohjausta korvaamaan kehitetyn uuden ohjaukskeinoon vaikutuksia tulee seurata huolella ja tavoitteita tulisi tarvittaessa myös voida muuttaa. Riskinä voi olla, että tuotanto painottuu jatkossakin lähinnä pieniin perheasuntoihin eikä tilavia perheasuntoja seudullista kysyntää vastaavasti käytännössä uudestaan ohjauksmallin pohjalta synny. Pääasiallisen ohjauksen tulisi uudessakin mallissa perustua ensisijassa asemakaavaan.

Tavoitteet 9. ja 10 koskevat asuinalueiden saavutettavuutta, elinvoimaisuutta ja täydennysrakentamista. Asuntorakentamisesta 30 % edellytetään toteutuvan täydennysrakentamisalueilla. Ei ole tarkoituksenmukaista, että täydennysrakentamisalueiksi katsottaisiin vain kaupungin toteutusprojektien ulkopuoliset alueet. Esimerkiksi Myllypurossa ja Vuosaaressa projektimaisesta toteutusmuodosta huolimatta rakentaminen on selkeästi olemassa olevan rakenteen täydentämistä. Täydennysrakentamisalueet tulisi määritellä kaupungin hallintokuntien kesken yhteisesti rakentamisen luonteen mukaan, jotta olisi mahdollista luoda yhteinen tavoitteenasettelu sekä kaavoituksen että toteuttamisen osalta. Esimerkiksi alueet, joilla perusinfrastruktuuri on valmiina eikä merkittäviä kynnysinvestointeja ole tarpeen tehdä, tulisi määritellä täydennysrakentamisalueiksi. Määritelmällä on merkitystä myös melumääräysten tulkinnan kannalta.

Tavoite 14. käsittää energiatehokkuutta koskevia tavoitteita. Kaupunki edellyttää asuntotonttien osalta A-luokan energiatehokkuusvaatimusten täyttymistä. Erittäin tärkeää on kiinnittää huomiota siihen, ettei synnytetä ratkaisuja, joilla on kielteisiä sosiaalisia asumisolosuhteita heikentäviä vaikutuksia (mm. asuntojen valoisuuden väheneminen jne.).

Tavoite 15. koskee asumisen pysäköintiratkaisuja, joiden joustavuuden lisääminen on monesta syystä kannatettavaa. Erityisesti tulee kiinnittää huomiota täydennysrakentamisen edellytyksiin ja uusien talo- ja rakennustyyppien suunnittelun mahdollistamiseen. Pysäköinnin

uudelleenjärjestely varsinkin täydennysrakentamishankkeiden yhteydessä on haastavaa. Autopaikat vievät merkittävästi tilaa ja niiden toteuttaminen on taloudellisesti vaikea yhtälö. Asemanseutujen ja joukkoliikenteen runkolinjojen varaan täydennysrakentaminen on tärkeä strateginen tavoite Helsingin maankäytössä. Kaupunkisuunnitteluvirasto on parhaillaan uudistamassa autopaikkojen laskentaohjeita.

Kokonaisuutena ohjelman tavoitteet ovat maankäytön suunnittelun kannalta erittäin haastavia. Toimivien, ohjelman toteuttamista aidosti tukevien seurantamittareiden kehittämiseen tulee siksi kiinnittää erityistä huomiota.

Käsittely

13.12.2011 Ehdotuksen mukaan

Lasse Männistön vastaehdotus:

Lisätään kappaleen 12 loppuun seuraavat lauseet:

Tavoitetta 20% (1000) asumisoikeus-, opiskelija- ja nuorisoasunnosta voidaan pitää kaupungin tasapainoisen asuntotuotannon jakauman näkökulmasta korkeana. Toisaalta tavoitteen sisäisessä jakaumassa voidaan vain 250 opiskelija- ja nuorisoasunnon vuotuista tavoitetta pitää alhaisena. Lautakunta katsookin, että asumisoikeus-, opiskelija- ja nuorisoasuntojen kokonaistavoitteen mahdollisesta laskusta huolimatta opiskelija- ja nuorisoasuntojen määrällistä tavoitetta tulisi nostaa.

Kannattajat: Stefan Johansson

Mari Holopaisen vastaehdotus:

MA-ohjelman päämäärät alaotsikon alle ensimmäisen kappaleen loppuun lisätään lause: Määrällisten tavoitteiden lisäksi maankäytössä, kaavoituksessa ja rakentamisessa tulisi kiinnittää entistä enemmän huomiota asuinalueiden laatuun ja houkuttelevuuteen.

Kannattajat: Lasse Männistö

Lasse Männistön vastaehdotus: Muutetaan kappaleen 9 toinen lause kuulumaan seuraavasti: Ohjelmassa tulisi harkita, onko pelkkien määrällisten vuositavoitteiden asettaminen oikea keino 4. mukaisten tuotantotavoitteiden (5000 asuntoa vuodessa) edistämiseksi vai tulisiko näiden rinnalla arvioida myös pidemmän aikavälin keskiarvoa.

Kannattajat: Silvia Modig

Lautakunta hyväksyi vastaehdotukset yksimielisesti ilman äänestystä.

Esittelijä

23.04.2012

yleiskaavapäällikkö
Rikhard Manninen

Lisätiedot

Rikhard Manninen, yleiskaavapäällikkö, puhelin: 310 37160
rikhard.manninen(a)hel.fi
Marja Piimies, yleiskaava-arkkitehti, puhelin: 310 37329
marja.piimies(a)hel.fi
Olavi Veltheim, asemakaavapäällikkö, puhelin: 310 37340
olavi.veltheim(a)hel.fi
Riitta Jalkanen, projektipäällikkö, puhelin: 310 37293
riitta.jalkanen(a)hel.fi

Ympäristölautakunta 13.12.2011 § 366

HEL 2011-006347 T 10 00 00

Päätös

Ympäristölautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle maankäytön ja asumisen toteutusohjelman luonnoksesta 2012 seuraavan lausunnon.

Maankäytön ja asumisen toteutusohjelma on laadittu vuodelle 2012. Nykyisen ohjelman 2008-2017 hyväksymispäätöksen täytäntöönpanon yhteydessä kaupunginhallitus päätti, että ohjelman toteutumisen seurannasta raportoidaan kaupunginvaltuustolle vuosittain. Kolmeen valtuustolle esitettyyn seurantaraporttiin on koottu arvokasta tietoa. Seurantaraporttien käsittelyn yhteydessä MA-ohjelman tavoitteita on täsmennetty ja tehty toivomusponsia.

Ympäristölautakunnan mielestä uuteen asiakirjaan 2012 voitaisiin lisätä lyhyt arvio ohjelman 2008-2017 toteutumisesta ja pääasiallisista tarkistamistarpeista. Uudesta asiakirjasta tulisi myös selvästi käydä ilmi, että kysymyksessä on keväällä 2012 valtuuston käsittelyyn tuotava pidempiaikaisen ohjelman tarkistus sekä se, milloin ohjelmaa 2008-2017 aiotaan seuraavan kerran tarkistaa.

Maankäyttö ja asuinalueet

MA-ohjelman 2012 luonnoksessa on hyvä visio ja erittäin hyviä maankäyttöä ja asumista koskevia päämääriä ja tavoitteita. Niihin on otettu aikaisempia ohjelmia enemmän mukaan myös ympäristönäkökulma. Taloudellisen, sosiaalisen ja ekologisen kestävyuden lisäksi visiossa voitaisiin mainita kulttuurinen kestävyys. Ympäristölautakunta toteaa, että selkeiden toimenpiteiden ja vastuutusten puuttuessa ohjelma on kuitenkin luonteeltaan enemmän tavoite- kuin toteutusohjelma.

Helsingin maankäytön pariaatteena on tiivis, joukkoliikenneyhteyksiin tukeutuva yhdyskuntarakenne. Kaupunkirakenteen tiivistäminen ja

uusien alueiden rakentaminen joukkoliikenteellä, erityisesti raideliikenteellä saavutettaviksi on kaupungin strategiaohjelman, valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden ja kestävän kehityksen mukaista.

Tiivistyvä kaupunki luo haasteita turvata kaupunkilaisten lähivirkistysalueet. Ympäristölautakunta näkee tärkeänä, että MA-ohjelmaan sisällytetään selkeät tavoitteet turvata uudis- ja täydennysrakentamisen yhteydessä riittävästi lähivirkistysalueita, jotka lisäävät asukkaiden hyvinvointia ja viihtymistä tiivistyvässä kaupunkirakenteessa.

Uutta, vuosina 2012-2016 valmistettavaa yleiskaavaa varten aiotaan selvittää mm. mahdollisuuksia moottoriteiden muuttamiseksi bulevardimaisiksi kaduiksi ja siten uusien rakentamisalueiden löytämiseksi väylien varsilta. Kaupunkirakenteen hallittu tiivistäminen ja onnistuneiden suunnitteluratkaisujen löytäminen edellyttävät entistä enemmän kaupungin eri virastojen asiantuntijoiden yhteistyötä maankäytön suunnittelun alusta alkaen.

Ympäristövaikutusten tunnistaminen ja arviointi jo kaavoituksen alkuvaiheessa edistävät asuntotuotantohankkeiden sujuvaa etenemistä. Selvitettäviä kysymyksiä ovat pilaantuneen maan lisäksi esimerkiksi liikenteen melu- ja ilmanlaatuhaittojen minimointi ja torjuminen. Kaupunkirakennetta tiivistettäessä meluntorjuntatarpeet koko ajan kasvavat. Meluntorjuntaratkaisut tulee tehdä jo kaavoitusvaiheessa. Niiden jättäminen rakennuslupavaiheeseen on aiheuttanut rakennusvalvontaviranomaiselle joissakin tapauksissa hankalia tulkintaongelmia ja siten kohtuuttomia viiveitä hankkeiden toteuttajille. Tulevaisuuden merkittävimmän asuntotuotantoalueen, Östersundomin, yhteisen yleiskaavan hyväksyminen ja toteuttaminen saattavat viivästyä useita vuosia, mikäli alueen suunnittelussa ei oteta huomioon Natura-alueita ja niiden luontoarvojen turvaamista.

Kaupunginvaltuuston käsitellessä MA-ohjelman 2008-2017 seurantaraporttia hyväksyttiin mm. toivomusponssi, jonka mukaan Kvsto edellyttää, että kunnallistekniikan rakentaminen aikataulutetaan kaavojen vahvistumiseen niin, että kaavat ovat toteutettavissa mahdollisimman pian niiden vahvistuttua. Tämä on yksi esimerkki maankäytön suunnittelu- ja toteutusprosessien sujuvoittamistarpeesta. Ympäristölautakunta esittää, että Helsingissä perustetaan kehittämisprojekti, jossa esimerkkikohteiden kautta selvitetään maankäytön suunnittelu- ja toteutusprosessien parantamista.

Energiatehokkuus

MA-ohjelman tavoitteena on olemassa olevien alueiden omaleimaisuuden vaaliminen sekä uusien rakennettavien alueiden

identiteetin kehittäminen. Ohjelman 2008-2017 uusimmassa seurantaraportissa kerrotaan, että MA-ohjelman tarkistamisen yhteydessä vuonna 2012 tullaan yhdessä kaupunkisuunnitteluviraston kanssa tekemään arvio asuinalueiden suunnittelu- ja toteutusratkaisuihin. Ohjelman 2012 luonnoksesta ei käy ilmi, onko arviolla tavoitteena vaikuttaa tarkistettavana olevaan ohjelmaan.

MA-ohjelman luonnoksessa energiatehokkuustavoitteiksi esitetään

- Kaupunki edellyttää luovuttamiensa asuntotonttien osalta A-luokan energiatehokkuusvaatimusten täyttymistä.
- Kaupungin omistamassa asuntokannassa energiankulutusta vähennetään vuoden 2005 tasosta 20 prosenttia vuoteen 2020 mennessä.

Ympäristölautakunta toteaa, että energiatehokkuustavoitteiden asettaminen ja toteutuskeinojen löytäminen kuuluvat myös maankäytön ja asumisen toteutusohjelmaan. Tavoite A-energialuokasta on ollut tavoitteena jo kevästä 2011 alkaen. 20 prosentin vähennystavoite puolestaan on täysin epärealistinen, ellei sille suunnitella toteutusohjelmaa. Helsingin hallintokuntien yhteisessä asumisen energiaverkossa todettiin, että 9 prosentinkaan säästötavoitetta kaupungin asuinrakennuksissa ei saavuteta vuoteen 2016 mennessä ilman lisätoimenpiteitä.

Maankäytön ja asumisen toteuttamisohjelma ja Helsingin parhaat energiatehokkuuskäytännöt –työryhmän ehdotukset

Helsingin kaupunginjohtajan asettaman ns. PEK-työryhmän raportti on valmistunut ja on samaan aikaan lausuntokierroksella MA-ohjelman luonnoksen kanssa. Työryhmän tehtävänä oli kartoittaa energiatehokkuus- ja energiansäästötoimenpiteitä koskevat parhaat käytännöt, joilla voitaisiin tukea kaupungin energiapoliittisten tavoitteiden toteuttamista. Ympäristölautakunnan mielestä MA-ohjelman valmistelussa tulisi selvittää, mitä PEK-työryhmän ehdotuksista voitaisiin ottaa huomioon MA-ohjelmaa tarkistettaessa.

Kaupungin suurimmat vaikutusmahdollisuudet ovat rakennusten lämmitykseen ja liikenteeseen liittyvissä ratkaisuissa. Suurin yksittäinen sektori energiankulutuksessa on rakennusten lämmittäminen. Vanhan rakennuskannan korjaaminen energiataloudellisesti nykyaikaiseen kuntoon edellyttää laajoja yksityisiä investointeja.

Uudisrakentamisen energiatehokkuuden ohjaus tulee kiristymään seuraavan kerran vuonna 2012 voimaan tulevien uusien rakentamismääräysten myötä.

Lähiöiden energiaviisaaseen korjaamiseen liittyy suurin yksittäinen mahdollisuus energiatehokkuuden parantamiseksi Helsingin kaupunkialueella. Työryhmä esittää energiarenessanssia lähiöille. Siinä peruskorjattaisiin lähiöitä ja kortteleita yhteisprojekteina, jolloin kokonaiskustannukset ja yksittäisten kohteiden riskit laskisivat. Työryhmä esittää energiaviisaiden korjaushankkeiden rahastoa.

Työryhmä huomauttaa, että nykytavoite kasvattaa jatkuvasti asumisväljyyttä on ristiriidassa energiatehokkuuden parantamisen kanssa. Työryhmä ehdottaa myös kaupungin vuokra-asuntoihin ns. vihreää vuokrasopimusta, johon liittyy huoneistokohtainen energiankulutuksen mittarointi ja laskutus. Näin vuokralaisia kannustettaisiin energiatehokkuuteen.

Energiatehokkaassa kaavoituksessa rakennusten sijoittelulla, muodolla ja suuntauksella voitaisiin vaikuttaa rakennusten lämmitys- ja jäähdytysenergian tarpeeseen.

Pysäköintiratkaisut

Autopaikkojen kustannusten siirtäminen kohdentumaan yhä enemmän suoraan autopaikkojen käyttäjille on erittäin kannatettavaa. Vähäautoisten tai autottomien kortteleiden ja tonttien toteutumista ja käyttöä tulee seurata ja kokemuksia hyödyntää. Myös yhteiskäyttöautoille tulee varata pysäköintipaikkoja.

Toteutusohjelman seuranta

MA-ohjelman liitteessä 2. kerrotaan toteutusohjelman seurantamittareista ja toteutumisen arvioinnista. Ympäristölautakunta huomauttaa, että kaikilla seitsemällä seurantamittarilla arvioidaan ohjelman määrällisten tavoitteiden toteuttamista. MA-ohjelmaluonnoksen tavoitteet kohdistuvat myös asuin- ja elinympäristön laatuun. Raportissa mm. todetaan, että monipuolisempi asuntotarjonta ja viihtyisämpi tai turvallisempi asuinympäristö olisivat vaikuttaneet noin joka toisen pääkaupunkiseudulla ja pääkaupunkiseudulta ympäristökuntiin muuttaneen kotitalouden muuttopäätökseen. Laadullisten mittareiden asettaminen on vaikeaa, mutta laadullisten tavoitteiden saavuttamista tulisi kuitenkin pystyä arvioimaan.

Käsittely

13.12.2011 Ehdotuksen mukaan

Vastaehdotus:

Kati Vierikko: Otsikko: Maankäyttö ja asuinalueet

Uusi kappale viidennen (5) kappaleen, joka päättyy "...alueidenkäyttötavoitteiden ja kestävän kehityksen mukaista" jälkeen:

Tiivistyvä kaupunki luo haasteita turvata kaupunkilaisten lähivirkistysalueet. Ympäristölautakunta näkee tärkeänä, että MA-ohjelmaan sisällytetään selkeät tavoitteet turvata uudis- ja täydennysrakentamisen yhteydessä riittävästi lähivirkistysalueita, jotka lisäävät asukkaiden hyvinvointia ja viihtymistä tiivistyvässä kaupunkirakenteessa.

Kannattajat: Lauri Alhojärvi

Vastaehdotus:

Kati Vierikko: Kuudennen (6) kappaleen, joka päättyy "...yhteistyötä maankäytön suunnittelun alusta alkaen" perään täydentävä lause:

Erityisesti on tarkasteltava asumisen vaikutusta ja yhteensopivuutta alueen muihin maankäytön muotoihin. Viranomaisyhteistyöllä ja riittäväillä selvityksillä voidaan huomioida ennakkoon rakentamisen aiheuttamat haitalliset vaikutukset luontoon ja ympäristöön tai mahdolliset ristiriidat muiden maankäyttömuotojen kanssa.

Kannattajat: Lauri Alhojärvi

Vastaehdotus:

Kati Vierikko: Luvun

Maankäytön ja asumisen toteuttamishjelma ja Helsingin parhaat energiatehokkuuskäytännöt –työryhmän ehdotukset

Kappaleen 19, joka päättyy "...Energiatehokkaassa kaavoituksessa rakennusten sijoittelulla, muodolla ja suuntauksella voitaisiin vaikuttaa rakennusten lämmitys- ja jäähdytysenergian tarpeeseen" jälkeen täydentävä virke:

Jatkossa tulisi kaavoituspäätösten käsittelyssä selkeämmin ja kattavammin selvittää ja päätöksissä huomioida kaavaehdotusten ja niissä esitettävien vaihtoehtojen kokonaisvaltaiset vaikutukset toimintojen energiankäytön tehokkuuteen sekä kaavaehdotuksen alueen toiminnoissa että yleisemmin yhdyskuntarakenteessa. Selvitysten ja arvioiden sopivassa laajuudessaan tulisi rutiininomaisesti koskea kaikkia kaavoituksen tasoja.

Kannattajat: Lauri Alhojärvi

1. Äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Otsikko: Maankäyttö ja asuinalueet Uusi kappale viidennen

(5) kappaleen, joka päättyy "...alueidenkäyttötavoitteiden ja kestävän kehityksen mukaista" jälkeen: Tiivistyvä kaupunki luo haasteita turvata kaupunkilaisten lähivirkistysalueet. Ympäristölautakunta näkee tärkeänä, että MA-ohjelmaan sisällytetään selkeät tavoitteet turvata uudis- ja täydennysrakentamisen yhteydessä riittävästi lähivirkistysalueita, jotka lisäävät asukkaiden hyvinvointia ja viihtymistä tiivistyvässä kaupunkirakenteessa.

Jaa-äännet: 3

Ei-äännet: 5

Tyhjä-äännet: 0

Poissa-äännet: 1

2. Äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Kuudennen (6) kappaleen, joka päättyy "...yhteistyötä maankäytön suunnittelun alusta alkaen" perään täydentävä lause: Erityisesti on tarkasteltava asumisen vaikutusta ja yhteensopivuutta alueen muihin maankäytön muotoihin. Viranomaisyhteistyöllä ja riittäväillä selvityksillä voidaan huomioida ennakkoon rakentamisen aiheuttamat haitalliset vaikutukset luontoon ja ympäristöön tai mahdolliset ristiriidat muiden maankäyttömuotojen kanssa.

Jaa-äännet: 5

Ei-äännet: 3

Tyhjä-äännet: 0

Poissa-äännet: 1

3. Äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Luvun

Maankäytön ja asumisen toteuttamisohjelma ja Helsingin parhaat energiatehokkuuskäytännöt –työryhmän ehdotukset Kappaleen 19, joka päättyy "...Energiatehokkaassa kaavoituksessa rakennusten sijoittelulla, muodolla ja suuntauksella voitaisiin vaikuttaa rakennusten lämmitys- ja jäähdytysenergian tarpeeseen" jälkeen täydentävä virke: Jatkossa tulisi kaavoituspäätösten käsittelyssä selkeämmin ja kattavammin selvittää ja päätöksissä huomioida kaavaehdotusten ja niissä esitettävien vaihtoehtojen kokonaisvaltaiset vaikutukset

toimintojen energiankäytön tehokkuuteen sekä kaavaehdotuksen alueen toiminnoissa että yleisemmin yhdyskuntarakenteessa. Selvitysten ja arvioiden sopivassa laajuudessaan tulisi rutiininomaisesti koskea kaikkia kaavoituksen tasoja.

Jaa-äännet: 6

Ei-äännet: 2

Tyhjä-äännet: 0

Poissa-äännet: 1

22.11.2011 Ehdotuksen mukaan

Esittelijä

ympäristötutkimuspäällikkö
Päivi Kippo-Edlund

Lisätiedot

Pirkko Pulkkinen, johtava ympäristötarkastaja, puhelin: +358 9 310 31518
pirkko.pulkkinen(a)hel.fi

Terveyslautakunta 13.12.2011 § 305

HEL 2011-006347 T 10 00 00

Päätös

Terveyslautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle luonnoksesta maankäytön ja asumisen toteutusohjelmaksi 2012 seuraavan esittelijän ehdotuksen mukaisen lausunnon:

”Maankäytön ja asumisen toteutusohjelman luonnoksessa (MA-ohjelma) tavoitteet on esitetty maankäytön, asuntotuotannon, asuntokannan ja asukkaiden näkökulmasta.

Maankäyttö

Ohjelmassa maankäytön periaatteena on tiivis joukkoliikenneyhteyksiin tukeutuva yhdyskuntarakenne. Tavoitteena on maapolitiikan keinoin varata riittävästi tontteja ja luovuttaa niitä asuntotuotantoon, jatkaa ja edistää eri hallintokuntien yhteistyötä asuntotuotannon suunnittelu- ja toteutusprosessin sujuvoittamiseksi sekä kehittää edelleen kumppanuuskaavoitusta. Tavoitteena on laatia valtuustokaudella 2013–2016 uusi yleiskaava, jonka tavoitteena on tiivistyvä yhdyskuntarakenne ja elinvoimainen monikeskuksinen kaupunki. Tavoitteena on myös ylläpitää kaavavarantoa vähintään viiden vuoden asuntotuotanto-ohjelmaa varten.

Terveyslautakunta katsoo, että maankäytön tavoitteissa, kuten asuntotonttien luovuttamisessa, tiivistetyn yhdyskuntarakenteen ja elinvoimaisen monikeskuksisen kaupungin tavoittelemisessa ja asemakaavoja laadittaessa, tulee ottaa huomioon ikääntyneiden ja muiden toimintakyvyltään heikompien väestöosien ja erityisesti lapsiperheiden tarpeet siten, että esteettömyys ja palvelujen saavutettavuus toteutuu kaikissa maankäytön suunnittelun vaiheissa.

Asuntotuotanto

Ohjelman asuntotuotannon tavoitteena on, että asuntotuotannolla vastataan kaupungin kasvun tarpeisiin ja tuotannon tavoitetaso pidetään korkeana. Uustuotannossa varmistetaan asuntojen monipuolinen hallinta- ja rahoitusmuotojakauma sekä tarvetta vastaava asuntojen kokojakauma. Tavoitteena on rakentaa Helsingissä vuosittain 5 000 asuntoa. Asuntojen hallinta- ja rahoitusmuotojen sekoittamista kaupunginosa- ja korttelitasolla jatketaan tähtäämällä tasapainoiseen kaupunkirakenteeseen. Vuosituotannon hallinta- ja rahoitusmuototavoitteena on toteuttaa 20 % valtion tukemia vuokra-asuntoja, 20 % asumisoikeus-, opiskelija- ja nuorisotasuntoja, 20 % hitas- ja osaomistusasuntoja sekä 40 % sääntelemättömiä asuntoja.

Kaupungin oman tuotannon tavoite on 1 500 asuntoa vuodessa, joista 750 on valtion tukemaa vuokra-asuntoa, 600 välimuodon eli Hitas-, asumisoikeus- ja osaomistusasuntoa ja 150 vapaarahoitteista asuntoa. Asuntotuotannon huoneistotyyppijakaumaa tullaan ohjaamaan siten, että perheasuntojen osuus tulee olla 40–50 % valmiista asunnoista.

Terveyslautakunnan näkemyksen mukaan asuntotuotannon tulee rakentaa enemmän sellaisia asuntoja, jotka kooltaan sekä hallinta- ja rahoitusmuodoltaan soveltuvat iäkkäille, sairaalahoidosta kotiutettaville tai toimintakyvyltään muutoin rajoittuneille henkilöille.

Asuinalueet

Ohjelman tavoitteiden mukaan erilaiset kaupunginosat kehittyvät houkuttelevina asuinalueina ja niistä muodostuu toiminnallisesti eheä Helsinki. Uusista alueista rakentuu persoonallisia ja asukasrakenteeltaan monipuolisia kaupunginosia. Olemassa olevien alueiden elinvoimaisuutta ja viihtyisyyttä tuetaan täydennysrakentamisella. Tavoitteena on saavutettavuus ja kaupunkirakenteen toiminnallinen eheys, jota vahvistetaan rakentamalla uusia kaupunginosia ja täydennysrakentamisella sekä lisäämällä palvelu- ja työpaikka-alueiden saavutettavuutta joukkoliikenneyhteyksillä sekä kävely- ja pyörätieverkostoilla. Asuntorakentamisesta 30 % toteutuu täydennysrakentamisella.

Terveyslautakunnan näkökulmasta edellä esitetyt tavoitteet ovat oikean suuntaisia. Täydennysrakentamisella tulee tuottaa palvelujen lähelle esteettömiä asuntoja, joilla voidaan korvata ikäihmisille soveltumattomia, kaukana palveluista sijaitsevia vanhoja asuntoja. Keskeiset palvelut pitää saavuttaa joukkoliikenteen sekä turvallisten ja esteettömien kevyen liikenteen yhteyksien avulla. Erityisesti terveysasemien sijaintia on tarkasteltava suhteessa joukkoliikenneyhteyksiin niin, että ne ovat kaupunkilaisten saavutettavissa nopeasti ja vähin vaihdoin. Täydennysrakentamisen yhteydessä pitää varmistaa, että asuntojen välittömässä läheisyydessä on riittävästi esteettömiä ulkoilureittejä ja viheralueita.

Asuntokanta

Ohjelman tavoitteena on huolehtia asuntokannan kunnosta sekä edistetään energiatehokkuutta. Uudisasuntojen rakentamisessa ja vanhojen kunnostuksessa tulee kiinnittää aikaisempia vuosikymmeniä enemmän huomiota rakentamisen laatuun, rakennusmateriaalien huolelliseen käsittelyyn sekä oikeanlaiseen ilmastointiin. Näin voitaisiin välttää home- ja kosteusvauriot, joita on ilmaantunut runsaasti 1900-luvun loppuvuosikymmeninä rakennetuissa taloissa. Asuntorakentamista kehitetään erilaisilla talotyypeillä, omatoimisella rakennuttamisella ja erilaisten asumiskonseptien toteuttamisella. Asuntokantaa kehitetään mm. laajentamalla elinkaariasumiseen soveltuvaa asuntokantaa ja rakentamalla hissejä. Kaupunki ylläpitää omaa asuntokantaansa. Kaupunki kehittää asuntorakentamista edistäen asukaslähtöisyyttä, ekologisuutta sekä muunneltavuutta. Kaupungin omistamassa asuntokannassa energian kulutusta vähennetään vuoden 2005 tasosta 20 prosenttia vuoteen 2020 mennessä. Autottomien ja vähäautoisten asuntokohteiden kaavoitusta ja rakentamista edistetään hyvien joukkoliikenneyhteyksien lähellä.

Terveyslautakunta pitää em. tavoitteita keskeisenä tärkeinä, joten niiden toteutuminen pitää varmistaa. Asuntojen kehittämisessä tulee ottaa huomioon väestön vanheneminen ja asuntojen muuttuminen yhä enemmän hoidon ja hoivan ympäristöiksi.

Asukkaat

Ohjelman tavoitteena on turvata eri väestöryhmien mahdollisuudet asua pääkaupungissa. Asumisen suunnittelussa kiinnitetään erityistä huomiota asuntomarkkinoille tulevien nuorten, lapsiperheiden, ikääntyneiden ja erityisryhmiin kuuluvien asukkaiden asumismahdollisuuksiin sekä pienten asuntokuntien määrän kasvuun. Asuntorakennetta monipuolistetaan mm. lisäämällä esteettömiä asumisvaihtoehtoja täydennysrakentamisalueilla. Erityisryhmille kohdennetaan valtion tukemia vuokra-asuntoja noin 300 asuntoa

vuosittain. Erityisasumisen strategista suunnittelua tehostetaan ja vanhan asuntokannan muuntomahdollisuudet selvitetään systemaattisesti osana palveluasumisen uustuotannon tarvetarkastelua.

Terveyslautakunnan näkökulmasta ikääntyneiden ja erityisryhmien, kuten vammaisten asuntojen kehittämisen ja lisäämisen tulee olla yksi keskeisistä asumisen ja maankäytön toteutusohjelman tavoitteista. Terveyskeskuksen asiakaskunnasta ikääntyneiden, kotihoidon asiakkaiden ja mielenterveyspotilaiden asumisolot tulee järjestää siten, että sopivien asuntojen avulla voidaan vähentää laitoshoittoa ja palvelun tarvetta. Mielenterveyspotilaille soveltuvien asuntojen tarve on kasvava.

Terveyslautakunta painottaa maankäytön ja asumisen toteuttamisohjelmassa ikäihmisten ja erityisryhmien kotona asumisen ja hoitamisen edistämisen tärkeyttä samoin kuin palvelujen saavutettavuuden ja asuinympäristön terveyttä edistävien ominaisuuksien turvaamista. Nämä keskeiset tavoitteet tulee esittää MA-ohjelman tavoitteissa selkeästi kaikkien ohjelman osa-alueiden osalta.

Terveysvaikutusten arviointi

Maankäytön ja asumisen toteuttamisessa ikäihmisten ja erityisryhmien kotona asumisen ja hoitamisen edistämällä sekä turvaamalla palvelujen saavutettavuutta ja asuinympäristön terveyttä edistävien ominaisuuksia aikaansaadaan merkittäviä terveyshyötyjä väestölle."

Käsittely

13.12.2011 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Merkittiin, että esittelijä muutti kokouksessa ehdotustaan seuraavasti:

1. Lausunnon 3. kappaleeseen (Maankäyttö-otsikon jälkeiseen toiseen kappaleeseen) lisättiin sanojen "ja muiden toimintakyvyltään heikompien väestönosien" jälkeen sanat: " ja erityisesti lapsiperheiden
2. Lausunnon 8. kappaleeseen (Asuinalueet- otsikon jälkeiseen toiseen kappaleeseen) lisätään toiseksi viimeiseksi virkkeeksi seuraava lause: "Erityisesti terveysasemien sijaintia on tarkasteltava suhteessa joukkoliikenneyhteyksiin niin, että ne ovat kaupunkilaisten saavutettavissa nopeasti ja vähin vaihdoin. "
3. Lausunnon 9. kappaleen (Asuntokanta-otsikon jälkeisen ensimmäisen kappaleen) ensimmäisen virkkeen jälkeen lisätään

23.04.2012

seuraava virke: "Uudisasuntojen rakentamisessa ja vanhojen kunnostuksessa tulee kiinnittää aikaisempia vuosikymmeniä enemmän huomiota rakentamisen laatuun, rakennusmateriaalien huolelliseen käsittelyyn sekä oikeanlaiseen ilmastointiin. Näin voitaisiin välttää home- ja kosteusvauriot, joita on ilmaantunut runsaasti 1900-luvun loppuvuosikymmeninä rakennetuissa taloissa."

Esittelijä

toimitusjohtaja
Matti Toivola

Lisätiedot

Pirjo Sipiläinen, arkkitehti, puhelin: 310 42256
pirjo.sipilainen(a)hel.fi

Asuntolautakunta 24.11.2011 § 133

HEL 2011-006347 T 10 00 00

Päätös

Lautakunta päätti antaa MA-ohjelmaluonnoksesta 2012 seuraavan lausunnon:

Vuokra-asuntokanta on supistunut

Vuokra-asuntojen tarjonnalla on suuri elinkeino- ja työvoimapolitiittinen merkitys. Vuokra-asuntojen suhteellinen osuus Helsingin asuntokannassa on kääntynyt laskuun. Vuonna 2000 vuokra-asuntojen osuus oli 47 % ja omistusasuntojen osuus 43 % asuntokannasta. Tultaessa vuosikymmenen loppupuolelle omistus- ja vuokra-asuntojen osuudet olivat yhtä suuret eli 45 % Helsingin asuntokannasta. Koska vuokra-asuntojen uudistuotanto on ollut vähäistä, on vuokra-asuntokannan osuuden pieneneminen jatkunut edelleen.

Uustuotannon vähäisyyden lisäksi vuokra-asuntokantaa on pienentänyt aravavuokra-asuntojen poistuminen vuokra-asuntomarkkinoilta niiden vapauduttua käyttö- ja luovutusrajoituksista. Vuoden 2010 loppuun mennessä rajoituksista on vapautunut yhteensä noin 4 500 vuokra-asuntoa, näistä kaupungin omia 677.

Tulevan kymmenen vuoden aikana vapautumisen tahti kiihtyy siten, että vuodesta 2011 alkaen vuoteen 2021 vapautuu kaikkiaan noin 8 000 asuntoa, joista kaupungin omia noin 2 900. Voidaan arvioida, että ainakin osa vapautuneista asunnoista päättyy myynnin kautta omistusasunnoiksi ja katoaa näin vuokra-asuntomarkkinoilta. Vuokra-asuntoina pysyvien osalta vapautuminen merkitsee usein vuokratason

huomattavaa nousua. Vuokra-asuntojen vapautumisella käyttö- ja luovutusrajoituksista on siten merkittävä vaikutus asuntokannan rakenteeseen ja vuokra-asuntojen tarjontaan.

Kaupunki on tehnyt päätöksen omistamiensa, rajoituksista vapautuvien vuokra-asuntojen säilyttämisestä pääsääntöisesti vuokra-asuntokäytössä ja Helsingin kaupungin asunnot Oy:n omistuksessa. Suurin osa rajoituksista vapautuvista vuokra-asunnoista on kuitenkin muiden kuin kaupungin omistuksessa, eikä kaupungilla ole ollut mahdollisuutta vaikuttaa näiden omistajien vapautuvan vuokra-asuntokannan säilymiseen vuokra-asuntoina. Olisi tärkeää löytää keinoja ja vaikutusmahdollisuuksia, joilla turvattaisiin myös muun aravavuokra-asuntokannan säilyminen vuokra-asuntokäytössä jatkossa.

Tavanomaisten aravavuokra-asuntojen lisäksi kaupunki omistaa noin 13 600 vuokratyössä olevaa asuntoa. Kanta koostuu sekä vapaarahoitteista että säännellyistä asunnoista. Asuntoja käytetään palvelussuhde- ja erityisryhmäasuntoina. Pieni osa asunnoista on vuokrattu vapaille markkinoille. Näitten asuntojen hallintaa pyritään tulevaisuudessa keskittämään kehittämällä hallintoa, omistajaohjausta ja operatiivisia prosesseja. Asuntokannan koko on merkittävä, ja onkin tärkeää luoda erillinen strategia sen omistamisesta ja käytöstä tulevaisuudessa.

Aravavuokra-asuntojen kysyntä ja tarjonta

Helsingin kaupungin alueella on viime vuosina ollut kasvava kysyntä kohtuuhintaisista vuokra-asunnoista. Vuoden 2010 asuntomarkkinaselvityksen mukaan oli Helsingin kaupungin alueella yhteensä yli 24 000 aravavuokra-asunnon hakijaa. Helsingin kaupungin omien vuokra-asuntojen rekisterissä oli vuoden 2010 lopussa yhteensä 20 700 aktiivista hakemusta. Asuntomarkkinatilanteesta johtuen on kaupungin vuokra-asuntojen kysyntä ollut jatkuvassa kasvussa. Tällä hetkellä kaupungin hakijarekisterissä on yhteensä 23 700 aktiivista hakemusta.

Asunto-osasto on välittänyt asuntoja noin 3 000 vuosittain, määrä ei ole kasvanut. Uudistuotannon osuus tarjonnasta on viime vuosina ollut noin 300 asuntoa, niin myös kuluvana vuonna. Asunnon saaneiden osuus hakijoista vuonna 2010 oli 6,4 %, mikä tarkoittaa merkittävää laskua vuoden 2005 tasosta (10,7 %). Asuntomarkkinatietojen mukaan muilla yleishyödyllisillä vuokranantajilla tilanne on samankaltainen; vuokra-asuntojen kysyntä on kasvanut jatkuvasti, käyttöasteet ovat historiallisen korkealla tasolla ja vaihtuvuus on ollut aiempaa vähäisempää, mikä merkittävästi vaikeuttaa jonossa olevien kotitalouksien asuntojen saantia.

Asiakassegmentti on vakiintunut

Hakijoiden määrän kasvusta huolimatta ei kaupungin vuokra-asuntojen hakijarakenne ole juurikaan muuttunut. Viime vuosina on asunnon hakijoista ja saaneista yli 60 % ollut alle 34-vuotiaita nuoria aikuisia. Yksinään asuntoa hakevien osuus on vakiintunut noin 60 %:iin ja lapsiperheiden osuus hieman yli 20 %:iin hakijoista. Lapsiperheistä hieman yli puolet on yksinhuoltajaperheitä.

Asunnonhakijoiden joukossa on perinteisten ydin- ja yksinhuoltajaperheiden rinnalle tullut näistä poikkeavia perhetyyppisiä, kuten erilaisia uusioperheitä ja yhteisöllistä asumista etsiviä hakijatalouksia, joiden osuuden voidaan tulevaisuudessa odottaa kasvavan. Kohtuuhintaisen vuokra-asuntotuotannon määrän lisäksi tulisi kiinnittää huomiota muuntojoustavan, monipuolisen ja erilaisille perhetyypeille, erilaisiin elämäntilanteisiin soveltuvien asuntotyyppien ja tilaratkaisujen tuottamiseen. Tällä tavalla turvattaisiin erilaisten väestöryhmien ja asuntokuntien mahdollisuus asua Helsingissä.

Kohtuuhintaisen vuokra-asuntotuotannon tukeminen on tärkeää

MA-ohjelmassa on asetettu tavoitteeksi tuottaa vähintään tuhat asuntoa valtion tukemina ns. aravavuokra-asuntoina, joista 700 rakennetaan tavallisina vuokra-asuntoina, jotka on tarkoitettu kaikille helsinkiläisille. Kohtuuhintaista vuokra-asuntokantaa tarvitaan mahdollistamaan pieni- ja keskituloisten kotitalouksien asuminen kaupungissa. Tämän tavoitteen toteuttaminen on tärkeä elementti kaupungin elinkeinostrategiassa.

Kaupungin oman tuotannon tavoitteena on rakentaa 750 valtion tukemaa vuokra-asuntoa vuodessa. Käytännössä kaupunki on ollut lähes ainoa tavanomaisten vuokra-asuntojen tuottaja, ja tältä osin tavoitteen toteuttaminen jäänee Asuntotuotantotoimiston vastuulle. Viime vuosina oma tuotanto on jäänyt jälkeen asetetuista tavoitteista. Valmistuneiden vuokra-asuntojen määrä on ollut noin 300 asuntoa vuosisatasolla. Asuntotuotantotoimiston edellytykset tuottaa tavoitteen mukainen asuntomäärä riippuu tonttien saatavuudesta ja rakentamisen hintatasosta. Rakentamisen hintataso riippuu suhdanteista, eikä siihen voida vaikuttaa. Tonttien tarjontaa kaupunki voi sen sijaan omilla toimillaan edistää. Asunto-osasto huomioi korkotukipäätösten valmistelussa asuntolautakunnalle yksityiselle maalle toteutettavien hankkeiden soveltuvuuden kyseiselle alueelle.

Myös muut yleishyödylliset toimijat tulisi saada mukaan ara-vuokra-asuntotuotantoon. Tähän keinoina ovat yleishyödyllisyyslainsäädännön ja valtion tukijärjestelmän kehittäminen sellaiseksi, että se kannustaa näitä toimijoita.

Loput 300 asuntoa tuotetaan ns. erityisryhmille. Tämä osuus tuotannosta toteutuu tavoitteen mukaisesti. Asunto-osasto valmisteleo asuntolautakunnan päätettäväksi erityisryhmien korkotukihakemukset. Tällöin hankkeiden osalta tarkistetaan, että hanke on kaupungin strategioiden mukainen.

Asumisoikeus-, opiskelija- ja nuorisoasunnot

Asumisoikeusasuntojen kysyntä on ollut jatkuvasti korkealla tasolla. Kaupungin asuntomarkkinassa tämän hallintamuodon tarjontaa onkin syytä tukea. Valtion korkotuki asumisoikeuteen oli hallituksen vaihdon myötä pitkään pysähtynyt. Viimeisten tietojen mukaan korkotukipäätöksiä on saatu ja pysähtyneet hankkeet ovat lähteneet liikkeelle. Myöntämisvaltuus on kuitenkin otettu vuokra-asuntorakentamisen puolelta ja valtuutuksen riittävyys asumisoikeustuotantoon voi olla riski tulevaisuudessa. Asumisoikeustuotannolle tarvitaan siis oma, erillinen myöntämisvaltuus tuotannon edellytysten turvaamiseksi. Tilannetta on syytä seurata ja pyrkiä tarvittaessa vaikuttamaan asiaan poliittisin keinoin.

Asunto-osaston rekisterissä enemmistö asunnonhakijoista on nuoria aikuisia. Opiskelija- ja nuorisoasuntojen tuotanto tarjoaa mahdollisuuden tämän ryhmän asunnontarpeen tyydyttämiseen. Lisäksi opiskelija-asumisen tukeminen on tärkeää kaupungin imagon ja vetovoimaisuuden takia. Opiskelija-asuntoja tuotetaan kohtuullisen paljon lähitulevaisuudessa. Tarjonta ei tähän mennessä ole vastannut kysyntään. Tämän vuoksi suuri osa opiskelijoista joutuu hankkimaan asunnon muilta markkinoilta, ja syksyisin on ollut suuri kysyntäpiikki. Asunto-osasto on organisoimut yhdessä opiskelijajärjestöjen kanssa määräraikaisen tilapäismajoituksen asunnottomille opiskelijoille kahtena viime syksynä. Toivottavasti kasvava tarjonta poistaa tilapäismajoituksen tarpeen.

Hitas-tuotanto on laadukasta ja kohtuuhintaista

MA-ohjelman mukaan tuhat asuntoa tuotetaan Hitas- ja osaomistusasuntoina. Käytännössä osaomistusasuntojen tuotanto on hiipunut, koska tuottajilla ei ole kiinnostusta tähän hallintamalliin. Näin tämä välimallin tuotannon osa jää hitas-tuotannon varaan. Kahden viime vuoden aikana hitas-työryhmässä on ollut yhteensä 38 hanketta, joissa on ollut asuntoja 1 155. Asuntojen määrä on siis ollut vuositasolla noin 600. Hitas-asuntojen määrää tulisi siis kasvattaa noin 400:lla nykytasosta, jotta ohjelman tavoite toteutuisi.

Hitas-järjestelmä tuottaa Helsingin markkinoille kohtuuhintaisia ja laadukkaita asuntoja. Kysyntä onkin ollut jatkuvasti korkealla tasolla, jopa niin, että ostajat on jouduttu valitsemaan arvonnän avulla. Tämän tuotantotavan tukeminen on tärkeää, koska sen avulla voidaan lisätä

kohtuuhintaista tarjontaa ja samalla kasvattaa olemassa olevaa hitas-asuntokantaa. Sen tuottama laatu on parantanut kaupunkikuvaa ja asumisen tasoa. Haasteena on rakennuttajien kiinnostuksen herättäminen tähän tuotantomalliin. Erityisesti keskituloisille ja lapsiperheille suunnattu Hitas-tuotanto tukee kaupungin elinkeinopolitiikkaa.

Asuntotuotannon huoneistotyyppijakauman ohjaaminen

Helsingin asuntokanta on pienasuntovaltainen, ja kaupungissa asutaan ahtaasti verrattuna muuhun maahan ja läntiseen Eurooppaan. Linjaus luopua Helsingin asuntotuotannon ohjauksessa koko tuotantoa koskevasta keskipinta-alatavoitteesta on kuitenkin kannatettava. Tontinluovutusehtoihin perustuvan, joustavan huoneistotyyppijakauman ohjausmallin keskeisenä tavoitteena on perheasunnoiksi soveltuvien asuntojen määrän kasvu. Huoneistotyyppijakauman ohjaus koskee lähtökohtaisesti vain omistus- ja osaomistusasuntotuotantoa, mutta voidaan kohdentaa myös muihin rahoitus- ja hallintamuotoihin, jos se on tarpeen huoneistotyyppijakauman monipuolistamiseksi. Perheasuntojen osuudeksi uudistuotannossa tavoitellaan 40 – 50 %. Lapsiperheiden asumismahdollisuuksia ja perheasuntojen tarjontaa onkin syytä aktiivisesti parantaa, jotta perheiden muutto kehyskuntiin ei kiihtyisi. Perheet voidaan pitää kaupungissa jos hintatasoltaan edullista tuotantoa on riittävästi tarjolla.

Perheasunnolla tarkoitetaan tässä yhteydessä vähintään kahden makuuhuoneen asuntoa. Käytännössä asunto on siis kolme huonetta ja keittiö. Toivottavasti linjaus tuottaa kuitenkin valtaosin riittävän suuria asuntoja. Perheen käsite on hieman ongelmallinen, koska ydinperheiden määrä on suhteellisen pieni, alle viidesosan kysynnästä. Tulevassa tuotannossa olisi hyvä tiedostaa kysynnän rakenteen muutos, jotta asuntojen käytettävyys vastaisi mahdollisimman hyvin kotitalouksien tarpeita. Kaupungin oma Asuntotuotantotoimisto onkin tehnyt avauksen tässä asiassa luomalla mm. city-talokonseptin, jonka tilaohjelmassa on huomioitu erilaisten kotitalouksien tarpeet suunnittelemalla huoneistoja, joiden muuntojoustavuus on tavanomaista parempi.

Segregaation torjuminen

Eriarvoistuminen eli segregaatio tarkoittaa sitä, että köyhyys ja sosiaaliset ongelmat kasautuvat tietyille asuinalueille. Samalla hyväosaiset hakeutuvat omille alueilleen. Kun uustuotannossa varmistetaan monipuolinen hallinta- ja rahoitusmuotojakauma sekä tarvetta vastaava asuntojen kokojakauma, voidaan optimistisesti arvioida, että segregaation vaara uusilla asuinalueilla voidaan torjua, mikäli nämä periaatteet toteutuvat. Segregaation riski on suurin

vanhoilla vuokrataloalueilla, erityisesti lähiöissä. Viime aikoina tutkijat ovat olleet huolissaan tiettyjen alueiden kasvavasta segregaatiokehityksestä ja varoitelleet viranomaisia yhteiskunnallisista uhkista, joita tämä kehitys tuo tullessaan. Huonoja esimerkkejä löytyy monista muista Euroopan maista. Meillä Suomessa ongelmat eivät ole vielä kärjistyneet, emmekä voi puhua slummeista.

Segregaation torjuminen on tärkeää. Sitä ei voida kuitenkaan tehdä yksistään asuntopoliittisin keinoin, asuntoviranomaisten toimesta, vaan se edellyttää laaja-alaisempaa interventiota eri sektoreiden yhteistyönä. Asunto-osaston vaikutusmahdollisuudet ovat asunnonvälityksen strategiassa. Asuntoja tarjottaessa kiinnitetään huomiota talojen ja alueiden asukasrakenteisiin, ja heikkoja alueita vahvistetaan. Maahanmuuttajien keskittymistä on seurattu jo parin vuoden ajan, ja löydettyjä keskittymiä puretaan ja hajasijoittamista jatketaan. Segregaatio on muutakin kun maahanmuuttajien keskittymistä. Asunto-osasto on kiinnittänyt huomiota myös köyhyys- ja syrjäytymisilmiöihin, jotka näkyvät asumishäiriöinä, turvattomuuden kokemuksena ja levottomuutena. Asian seuraaminen on edellyttänyt tiivistä yhteistyötä kiinteistöyhtiöiden kanssa. Yhteistyö on ollut tiedon vaihtoa alueiden kehityksestä, sekä yhteisen strategian toteuttamista asunnonvälityksessä, jossa kiinteistöyhtiöillä on merkittävä rooli asunnonvaihtojen toteuttajina.

Kaupungin oman vuokra-asumisen imago

Joka kuudes helsinkiläinen asuu kaupungin vuokra-asunnossa. Se on siis hyvin tyypillinen helsinkiläinen tapa asua. Tehdyissä tyytyväisyysmittauksissa on ilmennyt, että kaupungin vuokra-asunnoissa asuvat ovat pääsääntöisesti varsin tyytyväisiä asumiseensa. Yleinen mielikuva kaupungin vuokra-asunnoista on kuitenkin ollut negatiivisempi. Mielikuvat ovat syntyneet muun muassa median kielteisen uutisoinnin kautta. Uutisointi on kuitenkin kohdistunut usein suuriin vuokrataloalueisiin, eikä pelkästään kaupungin vuokrataloihin.

Vuokra-asumisen imagoa on tärkeä kehittää, koska mielikuvat vaikuttavat kysynnän rakenteeseen. Hyvä imago on tärkeä myös asukkaiden itsetunnon ja monipuolisen asukasrakenteen säilyttämisen kannalta. Imagon rakentamisen perusta on itse tuote, asunto ja asumisen palvelut. Mielikuvakampanjan tulee näin perustua asukkaiden palvelukokemuksiin ja hyvään tiedottamiseen.

Asuntorakentamisen ja kaupunginosien kehittäminen on menestystekijä

Asuntopolitiikan kannalta on olennaista millaisella asuntotarjonnalla kaupungin menestyksen edellytykset luodaan. Asuntotarjonta ja asumisen laatu ovat tässä keskeisiä. Asuntopolitiikalla vaikutetaan

23.04.2012

tulevaisuuden väestörakenteeseen ja tuetaan työ- ja elinkeinopolitiikkaa ja kilpailukykyä.

Siksi asuntorakentamisen ja kaupunkiympäristön laatua tulee jatkuvasti kehittää. Ohjelmassa on avattu perusteellisesti niitä mahdollisuuksia ja keinoja, joilla asumista ja asuinympäristön laatua sekä kaupungin vetovoimaisuutta ja elinvoimaa parannetaan. Kaupungin hyvinvoinnin ja kasvun perusta on hyvän urbaanin asuinympäristön luominen ja vaaliminen.

Käsittely

24.11.2011 Ehdotuksen mukaan

Esittelijä muutti ehdotustaan siten, että otsikon "Vuokra-asuntokanta on supistunut" alla olevan neljännen kappaleen ensimmäiseen lauseeseen toinen virke muutetaan kuulumaan seuraavasti: "rajoituksista vapautuvien vuokra-asuntojen säilyttämisestä pääsääntöisesti vuokra-asuntokäytössä". Lisäksi esittelijä lisäsi otsikon "Aravavuokra-asuntojen kysyntä ja tarjonta" alla olevan toisen kappaleen viimeisen lauseen loppuun seuraavaa: ",mikä merkittävästi vaikeuttaa jonossa olevien kotitalouksien asuntojen saantia."

Esittelijä

virastopäällikkö
Jaakko Stauffer

Lisätiedot

Merja Liski, tutkija, puhelin: 310 34184
merja.liski(a)hel.fi
Leijo Markku, osastopäällikkö, puhelin: 310 34159
markku.leijo(a)hel.fi

Nuorisolautakunta 24.11.2011 § 90

HEL 2011-006347 T 10 00 00

Päätös

Nuorisolautakunta päätti antaa asiasta kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Helsinki on nuorten kuntalaisten asumisen tasapainoisen järjestämisen kannalta vaikea kaupunki. Pienistä kohtuuhintaisista ja –vuokraisista asunnoista, jotka sijaitsevat järkevien liikenneyhteyksien varrella, on jatkuvaa niukkuutta. Helsingissä tulee vuosittain asuntomarkkinoille tuhansia uusia oman kaupungin asukkaita ja samaan aikaan kotimaasta ja ulkomailta saapuu runsaasti opiskelijoita kilpailemaan rajallisesta asuntotarjonnasta.

Kaupunki kumppaneineen on viimeksi kuluneiden kahden vuoden aikana pystynyt tuottamaan uusia nuorisoasuntoja ja opiskelija-asuntoja jopa yli tavoitetason. Viime vuonna näitä asuntoja valmistui noin 550. Kuitenkin näiden asuntojen valmistumisen vuosittainen vaihtelu on suurta. Esimerkiksi vuonna 2008 nuoriso- ja opiskelija-asuntoja ei tuotettu käytännössä lainkaan.

Nuorisolautakunta pitää tärkeänä, että kaupunki tuottaa jatkuvasti sekä uusia nuoriso- ja opiskelija-asuntoja että lisää nykyisestä asuntokannasta kohdennettuja asuntoja asuntomarkkinoille tuleville nuorille. Varsinkin nuorisoasuntojen merkitys nuorten asunnottomuuden ennaltaehkäisyssä on huomattava. Niillä voidaan tukea nuorten itsenäistymisen mahdollisuuksia että syrjäytymisvaarassa olevien nuorten tilanteiden vakiinnuttamista. Lisäksi lautakunnan mielestä uusien nuorisoasuntojen sijoittelulla esimerkiksi täydennysrakentamisalueille voidaan vaikuttaa tasapainottavasti vanhojen alueiden asuntokantaan ja väestörakenteeseen. Uusien nuorten asukkaiden mukana on mahdollista tuottaa elävämpää kaupunkirakennetta, jossa uudenlaisten kohtaamisen areenoiden kehittelyn kautta voidaan organisoida asukkaiden tarpeiden mukaista yhteistoiminnallisuutta. Lautakunta toivoo kiinnitettävän erityistä huomiota nuorten tukiasuntojen riittävyteen. Lisäksi nuorisolautakunta painottaa nuorten näkemysten kuulemista nuorten asumisratkaisujen suunnittelussa ja kehittämisessä.

Opiskelija- ja nuorisoasunnoille asetettu yhteinen tuotantotavoite tulisi jakaa ohjelmassa asuntotyyppikohtaisiin tuotantotavoitteisiin.

Käsittely

24.11.2011 Ehdotuksen mukaan

Vastaehdotus:

Tiihonen Tuomas: Lisätään lausuntoon uusi kohta (4):

Opiskelija- ja nuorisoasunnoille asetettu yhteinen tuotantotavoite tulisi jakaa ohjelmassa asuntotyyppikohtaisiin tuotantotavoitteisiin.

Kannattajat: Sandberg Johanna

Vastaehdotus:

Perälä Erkki: Vastaehdotus:

"... elävämpää kaupunkirakennetta." jälkeen:

"Lautakunta toivoo kiinnitettävän erityistä huomiota nuorten tukiasuntojen riittävyteen."

Kannattajat: Ahola Riku

23.04.2012

Esittelijä

nuorisotoimenjohtaja
Lauri Siurala

Lisätiedot

Harri Taponen, erityissuunnittelija, puhelin: 310 89036
harri.taponen(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

§ 448

**V Sipoon kunnan omistamien kiinteistöjen ostaminen
Östersundomista**

HEL 2012-003265 T 10 01 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti ehdottaa kaupunginvaltuustolle, että se päättäisi seuraavaa:

A

Kaupunginvaltuusto päättäneen oikeuttaa kiinteistölautakunnan tekemään liitteen 1 mukaisen kauppakirjan Sipoon kunnan kanssa sekä tekemään siihen mahdollisia vähäisiä tarkistuksia.

B

Kaupunginvaltuusto päättäneen oikeuttaa kaupunginhallituksen ylittämään vuoden 2012 talousarvion kohdalla 8 01 01, Kiinteistöjen ostot ja lunastukset, Khn käytettäväksi, olevaa määrärahaa 33 000 000 eurolla Sipoon kunnan omistamien Östersundomissa sijaitsevien kiinteistöjen ostamista varten.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Hannu Penttilä

Lisätiedot

Timo Härmälä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36028
timo.harmala(a)hel.fi
Juha Viljakainen, hankepäällikkö, puhelin: 310 36276
juha.viljakainen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Kauppakirjaluonnos
- 2 Kartat
- 3 Helsingin maanomistus Östersundomissa

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäneen ehdottaa kaupunginvaltuustolle, että se päättäisi seuraavaa:

A

Kaupunginvaltuusto päättäneen oikeuttaa kiinteistölautakunnan tekemään liitteen 1 mukaisen kauppakirjan Sipoon kunnan kanssa sekä tekemään siihen mahdollisia vähäisiä tarkistuksia.

B

Kaupunginvaltuusto päättäneen oikeuttaa kaupunginhallituksen ylittämään vuoden 2012 talousarvion kohdalla 8 01 01, Kiinteistöjen ostot ja lunastukset, Khn käytettäväksi, olevaa määrärahaa 33 000 000 eurolla Sipoon kunnan omistamien Östersundomissa sijaitsevien kiinteistöjen ostamista varten.

Tiivistelmä

Ehdotuksen mukaisen kaupan kohteena ovat kaikki Sipoon kunnan Östersundomissa omistamat kiinteistöt, yhteisalaltaan noin 45,5 hehtaaria. Ne sijaitsevat kahdessa palstassa, toinen Landbon eritasoliittymän lounaispuolella ja toinen Karhusaaren luoteisrannalla.

Kokonaiskauppahinta on 33 miljoonaa euroa, joka maksetaan kolmessa yhtä suuressa erässä, kaupantekohetkellä, 31.12.2013 ja 31.12.2014.

Kauppahinnan pääosa, 25.000.000 euroa kohdistuu voimassa olevan asemakaavan noin 89 000 k-m²:n liike-, toimisto- ja asuinrakennus-oikeuteen Porvoonväylän Landbon eritasoliittymän vieressä. Alueen arvosta on saavutettu yhteisymmärrys käytyjen neuvottelujen ja yhdessä valittujen ulkopuolisten asiantuntijoiden avulla. Muiden alueiden arvon osalta saavutettu neuvottelutulos vastaa alueen kaupoissa noudatettuja hinnoitteluperiaatteita.

Kauppa edesauttaa Östersundomin kaavoitusta ja toteutusta, on taloudellisesti perusteltu ja kaupungin harjoittaman aktiivisen maapolitiikan periaatteiden mukainen.

Esittelijä

Kauppakirja

Sipoon kunnan kanssa on päästy liitteenä 1 olevan kauppakirjaluonnoksen mukaiseen neuvottelutulokseen. Kauppakirjan ehdot ovat tavanomaisesti kiinteistökaupoissa sovelletut. Kauppahinnan maksamisen on edellytetty tapahtuvan kolmessa yhtä suuressa erässä, ensimmäinen erä kaupanteon yhteydessä ja loput kaksi erää ensi ja sitä seuraavan vuoden lopussa.

Kauppa edellyttää Sipoon kunnanvaltuuston hyväksyntää. Asia on tarkoitus saattaa siellä päätettäväksi toukokuun alussa.

Kiinteistötiedot

Rakentamattomien kiinteistöjen kohdekartat ovat liitteenä 2.

Östersundomin Keskuksen palsta sijaitsee Landbon eritasoliittymän lounaispuolella ja Sakarinmäen koulun länsipuolella. Palsta rajoittuu Porvoonväylään, Knutersintiehen ja Uuteen Porvoontiehen sekä lännessä peltoalueisiin. Palstan pinta-ala on noin 28,5 ha. Maastoltaan se on pääosin alavaa peltoa ja niittyä, itäreunan ollessa topografisesti vaihtelevaa kalliota ja metsää.

Voimassa olevassa asemakaavassa on viisi liike-, toimisto- ja asuinkorttelia, joiden yhteisala on noin 14,6 hehtaaria. Kokonaisrakennusoikeus on noin 89.000 k-m², josta noin 43 % voidaan toteuttaa asuntoina. Östersundomin yleiskaavan luonnosvaihtoehdossa B, jonka Östersundom-toimikunta 9.2.2012 päätti esittää kunnille jatkosuunnittelun pohjaksi, tilukset ovat koillisosaltaan erityissuunnittelu/liikekeskusta-alueetta (ES-2) ja muutoin pääosin kerros- ja kaupunkientalovaltaista asuntoaluetta kaavaillun metroaseman molemmin puolin.

Karhusaaren palsta sijaitsee Karhusaaren luoteisrannan ja Karhusaarentien välisellä alueella. Idässä palsta rajoittuu metsiin ja harvaan haja-asutukseen. Palstan pinta-ala on noin 17 ha. Maastoltaan se on topografisesti vaihtelevaa metsää.

Voimassa olevassa asemakaavassa palsta on pääosin lähivirkistysaluetta. Karhusaarentien ja Karhutorpantien risteyksessä sijaitsee noin 2,2 hehtaarin kokoinen yleisten rakennusten korttelialue, jonka rakennusoikeus on 3.000 k-m². Östersundomin yleiskaavan luonnosvaihtoehdossa B tilukset ovat pääosin kaupunkientalovaltaista asuntoaluetta. Rantaan on sijoitettu yleinen rantaraitti.

Molemmat palstat kuuluvat Helsingin kaupungin 23.6.2008 (§ 943) yleiskaavan laatimista varten määräämään rakennuskieltoalueeseen.

Käydyt neuvottelut

Östersundomin keskuksen asemakaava on laadittu tämänhetkisestä poikkeaviin olosuhteisiin ja on toiminnallisesti monelta osin vanhentunut. Voimassa oleva asemakaava on kuitenkin alueen arvonmäärityksen lähtökohtana. Alueen arvosta on saavutettu yhteisymmärrys käytyjen neuvottelujen ja yhdessä valittujen ulkopuolisten asiantuntijoiden avulla. Alueen arvo on neuvottelutuloksen mukaan 25 miljoonaa euroa, mikä keskimäärin vastaa noin 280 euroa/k-m². Hintaa voidaan pitää kaupungin kannalta hyväksyttävänä.

Karhusaaren Y-tontin osuus kauppahinnasta on noin 1,3 miljoonaa euroa, vastaten noin 60 euroa/maa-m². Muiden alueiden osuus kauppahinnasta on noin 6,7 miljoonaa euroa, vastaten noin

23 euroa/maa-m². Karhusaaren ranta-alueiden arvoa nostava osuus huomioon ottaen yksikköhinta vastaa alueen kaupoissa noudatettuja hinnoitteluperiaatteita.

Kiinteistöjen rakennusoikeus, sijainti ja luonne huomioon ottaen kauppahintaa voi pitää kaupungin kannalta hyväksyttävänä ja kiinteistöjen käypää arvoa vastaavana.

Kaupun perustelut

Esillä olevan maakaupan toteutuminen on merkittävä lisäys kaupungin maaomaisuuteen Östersundomin keskialueilla, jossa kaupungin maanomistus on vähäistä. Kaupan kohteena olevat maat rajoittuvat osittain kaupungin ennestään omistamiin maihin.

Kiinteistöjen hankinta helpottaa Östersundomin keskeisesti sijaitsevien alueiden kaavoitusta ja toteutusta ja on siten kaupungin harjoittaman aktiivisen maapolitiikan periaatteiden mukainen. Tämä ja samaan aikaan tehtävä toinen kauppa, jolla kaupunki myy Sipoon kunnalle Majvikissa omistamansa pienehköt alueet, ovat omiaan helpottamaan Östersundomin yhteisen yleiskaavan suunnittelua ja toteutusta myös Sipoon puoleisella yleiskaava-alueella.

Helsinki omistaa tällä hetkellä Östersundomissa noin 1.055 ha maata eli noin 36 % maa-alueesta. Helsingin maanomistus Östersundomissa ilmenee liitteestä 3.

Määrärahatarve

Vuoden 2012 talousarvion kohdassa 8 01 01, Kiinteistöjen ostot ja lunastukset, Khn käytettäväksi on yli 2 milj. euron suuruisiin kiinteistön ostoihin ja lunastuksiin varattu 7,5 milj. euroa. Talousarvioita laadittaessa ei esityksen mukainen Sipoon kunnan kanssa tehtävä 33 milj. euron kauppa ollut tiedossa vaan määrärahatarve perustui muihin kaupungin kannalta tärkeisiin maanhankintoihin. Kiinteistöjen omistusoikeuden siirtyessä sopimuksen mukaisesti heti Helsingin kaupungille, investointimenot kirjataan kokonaisuudessaan vuodelle 2012, vaikka kauppahinta maksetaan kolmessa yhtä suuressa erässä vuosina 2012–2014. Tästä syystä kaupunginvaltuustolle esitetään mainittuun talousarviokohtaan 33 milj. euron ylitysoikeus. Mikäli kaupunginvaltuuston päätös on myönteinen, kaupunginhallitus tulee osoittamaan täytäntöönpanopäätöksellään 33 milj. euron määrärahat kiinteistölautakunnan käyttöön po. kiinteistöjen ostoa varten.

Kaupunginhallituksen kannanotto

Ehdotettu kauppa edesauttaa merkittävästi Östersundomin alueen suunnittelua ja toteutusta ja myös kuntien yhteisen yleiskaavan

23.04.2012

laadintaa ja on tulevaisuutta tarkastellen taloudellisesti perusteltu. Ehdotus on kiinteistölautakunnan esityksen mukainen.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Hannu Penttilä

Lisätiedot

Timo Härmälä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36028
timo.harmala(a)hel.fi
Juha Viljakainen, hankepäällikkö, puhelin: 310 36276
juha.viljakainen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Kauppakirjaluonnos
- 2 Kartat
- 3 Helsingin maanomistus Östersundomissa

Tiedoksi

Kiinteistölautakunta

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 16.04.2012 § 370

Pöydälle 16.04.2012

HEL 2012-003265 T 10 01 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Hannu Penttilä

Lisätiedot

Timo Härmälä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36028
timo.harmala(a)hel.fi
Juha Viljakainen, hankepäällikkö, puhelin: 310 36276
juha.viljakainen(a)hel.fi

Kiinteistölautakunta 08.03.2012 § 146

HEL 2012-003265 T 10 01 00

Kiinteistökartta M7 R3 ja S1, Knutersintie ja Karhusaarentie

Päätös

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

Lautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle, että kiinteistölautakunta oikeutettaisiin tekemään liitteen nro 1 mukainen kauppakirja Sipoon kunnan kanssa sekä tekemään siihen mahdollisia vähäisiä tarkistuksia.

Samalla lautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle, että lautakunnan käyttöön myönnettäisiin kaupan toteuttamiseksi tarvittava lisämääräraha.

Lautakunta toteaa, että kaupan kohteena ovat kaikki Sipoon kunnan Östersundomissa omistamat kiinteistöt, yhteisalaltaan noin 45,5 hehtaaria. Ne sijaitsevat kahdessa palstassa, toinen Landbon eritasoliittymän lounaispuolella ja toinen Karhusaaren luoteisrannalla. Kokonaiskauppahinta on 33.000.000 euroa, joka maksetaan kolmessa yhtä suuressa erässä, kaupantekohetkellä, 31.12.2013 ja 31.12.2014.

Kauppahinnan pääosa, 25.000.000 euroa kohdistuu voimassa olevan asemakaavan noin 89 000 k-m²:n liike-, toimisto- ja asuinrakennus-oikeuteen Porvoonväylän Landbon eritasoliittymän vieressä. Alueen arvosta on saavutettu yhteisymmärrys käytyjen neuvottelujen ja yhdessä valittujen ulkopuolisten asiantuntijoiden avulla. Muiden alueiden arvon osalta saavutettu neuvottelutulos vastaa alueen kaupoissa noudatettuja hinnoitteluperiaatteita.

Lautakunta toteaa lisäksi, että kauppa edesauttaa Östersundomin kaavoitusta ja toteutusta ja että se siten on kaupungin harjoittaman aktiivisen maapolitiikan periaatteiden mukainen.

Esittelijä

osastopäällikkö
Juhani Tuuttila

Lisätiedot

Peter Haaparinne, toimistopäällikkö, puhelin: 310 31864
peter.haaparinne(a)hel.fi

§ 449

V Palvelusetelikokeilun jatkaminen

HEL 2011-009993 T 05 00 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättäneen merkitä terveyslautakunnan ja sosiaalilautakunnan palvelusetelikokeilun väliraportit tiedoksi.

Samalla kaupunginvaltuusto päättäneen oikeuttaa terveyslautakunnan ja sosiaalilautakunnan 1.7.2012 - 31.12.2012 jatkamaan 25.8.2010 §183 päätettyjä palvelusetelikokeiluja.

Käsittely

Palautusehdotus:

Outi Ojala: Asia palautetaan uudelleen valmisteltavaksi siten, että palvelusetelikokeilua jatketaan vuoden 2013 loppuun. Päätös palvelusetelijärjestelmän vakinaistamisesta voidaan tehdä vasta riittävän kokeilun ja arvioinnin jälkeen.

Kannattajat: Osku Pajamäki

1 äänestys

JAA-ehdotus: Asian käsittelyä jatketaan

Ei-ehdotus: Asia palautetaan uudelleen valmisteltavaksi siten, että palvelusetelikokeilua jatketaan vuoden 2013 loppuun. Päätös palvelusetelijärjestelmän vakinaistamisesta voidaan tehdä vasta riittävän kokeilun ja arvioinnin jälkeen.

Jaa-äännet: 9

Sirpa Asko-Seljavaara, Maria Björnberg-Enckell, Juha Hakola, Kimmo Helistö, Elina Moisio, Tatu Rauhamäki, Risto Rautava, Laura Rissanen, Ville Ylikahri

Ei-äännet: 6

Arto Bryggare, Jussi Halla-aho, Tarja Kantola, Outi Ojala, Osku Pajamäki, Johanna Sumuvuori

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Outi Ojala jätti asiaan eriävän mielipiteen:

Koska kokeiluaika palvelusetelijärjestelmän käytöstä on ollut varsin lyhyt, vain runsas vuosi, ei ole syytä vielä tehdä päätöstä järjestelmän vakinaistamisesta, vaan jatkaa kokeilua vielä vuoden 2013 ajan ja vasta sitten arvioinnin perusteella päättää vakinaistamisesta.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Laura Rätty

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Terveyslautakunnan päätös 14.2.2012
- 2 Terveyslautakunnan väliraportti palvelusetelikokeilusta
- 3 Sosiaalilautakunnan väliraportti palvelusetelikokeilusta
- 4 Sosiaalilautakunnan väliraportin liite, kirjallisuuskatsaus

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäneen esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättäneen merkitä terveyslautakunnan ja sosiaalilautakunnan palvelusetelikokeilun väliraportit tiedoksi.

Samalla kaupunginvaltuusto päättäneen oikeuttaa terveyslautakunnan ja sosiaalilautakunnan 1.7.2012 - 31.12.2012 jatkamaan 25.8.2010 §183 päätettyjä palvelusetelikokeiluja.

Tiivistelmä

Kaupunginvaltuusto päätti 25.8.2010 § 183 palvelusetelikokeilusta seuraavasti:

1 oikeuttaa terveyslautakunnan toteuttamaan 30.6.2012 mennessä seuraavat palvelusetelikokeilut ja päättämään pilotoinnissa tarvittavista toimenpiteistä:

- ne suun terveydenhuollon palvelut, jotka on tällä hetkellä hoidettu maksusitoumuksin
- kaupunginsairaalan endoskopiatoiminta (= tähytystutkimukset)
- psykiatrian psykoterapiat (yksilö-, perhe-, taide- ja ryhmäterapiat)

2 oikeuttaa sosiaalilautakunnan toteuttamaan 30.6.2012 mennessä seuraavat palvelusetelikokeilut ja päättämään pilotoinnissa tarvittavista toimenpiteistä:

- lapsiperheiden kotipalvelu
- vammaisten henkilökohtainen apu
- sosiaalihuoltolain mukainen palveluasuminen alle 65-vuotiaille vammaisille henkilöille
- vammaispalvelulain mukainen palveluasuminen
- lasten kerhotoiminta (lasten päivähoito)
- henkilökohtainen budjetointi (vanhusten palvelut)
- vanhusten päivätoiminta
- omaishoitajien lomitukset

3 oikeuttaa kaupunginhallituksen osoittamaan vuonna 2010 käyttövaroihin varatusta 1,0 miljoonan euron määrärahasta tarvittavan rahoituksen palvelusetelikokeiluja varten.

Lisäksi kaupunginvaltuusto hyväksyi seuraavat toivomusponnet:

1 Kaupunginvaltuusto edellyttää, että täytäntöönpanossa kiinnitetään erityistä huomiota palvelusetelikokeilusta tiedottamiseen, jotta käyttäjät ja potentiaaliset käyttäjät tuntevat palvelujen sisällön ja ehdot. (Sirpa Puhakka)

2 Kaupunginvaltuusto edellyttää, että palvelusetelikokeilu ei saa lisätä palvelujen tuloperusteista eriytymistä. (Tuomas Rantanen)

Kaupunginhallitus päätti 30.8.2010 § 945 valtuuston päätöksen täytäntöönpanosta seuraavasti:

1 kehottaa terveys- ja sosiaalilautakuntia noudattamaan palvelusetelikokeilujen päätöksenteon järjestämisessä sekä rekisterin- ja luettelonpidossa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä annettua lakia (24.7.2009/569),

2 kehottaa terveys- ja sosiaalilautakuntia pikaisesti tekemään yhteisesti valmistellut esitykset kaupunginhallituksen käyttövaroihin vuonna 2010 varatun palvelusetelikokeilumäärärahan käytöstä,

3 kehottaa terveys- ja sosiaalilautakuntia huolehtimaan palvelusetelikokeilujen seurannasta ja arvioinnista sekä antamaan kaupunginhallitukselle väliraporttinsa ja, mikäli kokemukset puoltavat palvelusetelien käyttöä, tekemään samalla tarvittavat esityksensä palvelusetelijärjestelmän mahdollisesta vakiinnuttamisesta johtosääntömuutoksineen 31.1.2012 mennessä,

4 kehottaa terveyskeskusta ja sosiaalivirastoa valmistelemaan palvelusetelikokeilut yhteistyössä ja valmistelussa hyödyntämään Suomen itsenäisyyden juhlarahaston (Sitra) kuntaohjelman palvelusetelihankkeen kanssa tehtävää yhteistyötä sekä Sitran kokoamia valtakunnallisia tietoja soveltuvin osin,

5 kehottaa terveyskeskusta ja sosiaalivirastoa ottamaan huomioon palvelusetelikokeilujen valmistelussa pääkaupunkiseudun muiden kuntien toteuttamat ja vireillä olevat palvelusetelihankkeet sekä tekemään pääkaupunkiseudulla yhteistyötä erityisesti tietojärjestelmäratkaisujen kehittämisessä sekä

6 kehottaa terveyskeskusta ja sosiaalivirastoa kiinnittämään erityistä huomiota palvelusetelikokeilusta tiedottamiseen, jotta käyttäjät ja potentiaaliset käyttäjät tuntevat palvelujen sisällön ja ehdot.

Sosiaalilautakunta ja terveyslautakunta ovat antaneet väliraporttinsa palvelusetelikokeilusta ja lisäksi esittäneet palvelusetelikokeilun jatkamista 1.7. - 31.12.2012 sekä johtosääntötasoisesti palvelusetelin vakinaistamista yhdeksi palvelujen järjestämistavaksi 1.1.2013 lukien.

Esittelijä

Palvelusetelikokeilun väliraportit

Sosiaalilautakunta toteaa (7.2.2012) mm., että asiakkaan valinnanvapauden lisääminen palvelusetelin käyttöä laajentamalla on sosiaaliviraston palvelustrategian mukaista. Eniten palvelusetelin käyttäjiä on tähän saakka ollut lapsiperheiden kotipalvelussa ja vammaisten henkilökohtaisessa avussa. Näihin palveluihin on myös löytynyt palveluntuottajia. Sosiaalihuoltolain ja vammaispalvelulain mukaisessa palveluasumisessa palvelusetelin käyttö on rajoittunut lähinnä yksittäisten asiakkaiden erikoistilanteisiin. Lasten kerhotoiminnan, vanhusten päivätoiminnan ja omaishoitajien lomituksen palvelusetelipilotit ovat osoittautuneet asiakasmäärien ja käyttöalueiden osalta kehitystyötä vaativiksi. Henkilökohtaisen budjetoinnin palvelusetelikokeilu toteutetaan osana vanhusten palvelujen vastuualueen Lauttasaari-hanketta vuoden 2012 aikana. Palvelusetelin arvon määrittelystä saatuina kokemuksina lautakunta toteaa, että määrittely vaikuttaa sekä asiakkaiden että palveluntuottajien toimintaan. Palvelusetelin arvolla voidaan vaikuttaa tuottajien halukkuuteen tarjota palveluja palveluseteliasiakkaille, kilpailun asteeseen yksityisellä sektorilla ja myös asiakkaiden omavastuuosuuden oikeudenmukaiseen jakautumiseen eri tuloluokissa.

Terveyslautakunta (14.2.2012) on todennut mm., että palvelusetelikokeilut ovat käynnistyneet hyvin ja terveyskeskus on

onnistunut kokeilun kohdentamisessa. Kaupunginsairaalassa on ollut 1.1.2011 alkaen käynnissä palvelusetelipilotti paksunsuolen endoskopiatoiminnassa. Psykiatriassa on ollut käynnissä pilotti 15.1.2011 alkaen lääkinnällisen kuntoutuksen psykoterapiatoiminnassa (yksilö-, perhe-, taide- ja ryhmäterapiat). Suun terveydenhuollossa on ollut 15.2.2011 alkaen palvelusetelipilotti maksusitoumuksin hoidetussa toiminnassa. Palveluntuottajia on ilmoittautunut runsaasti, vaikka ensimmäistä ilmoittautumista on pidetty työläänä ja byrokraattisena. Palvelusetelinkäyttäjää on ollut noin 8 000. Palveluseteli sopii palvelun tuottamistavaksi erityisesti silloin, kun omassa toiminnassa on jonoja ja on tarve nopeasti lisätä kapasiteettia.

Sosiaalilautakunnan lausunto sisältyy päätöshistoriaan.

Terveyslautakunnan lausunto, josta ilmenee lautakunnassa toimitettu äänestys ja jätetty eriävä mielipide, sekä lautakuntien raportit ovat kokonaisuudessaan esityslistan liitteinä.

Palvelusetelikokeilun jatkaminen

Sekä sosiaali- että terveyslautakunta esittävät kaupunginvaltuuston 25.8.2010 § 183 päättämän palvelusetelikokeilun jatkamista 1.7. - 31.12.2012. Lisäksi lautakunnat esittävät palveluseteliin liittyvän päätöksenteon ottamista parhaillaan valmisteltavina oleviin sosiaali- ja terveystoimen sekä päivähoidon uusiin johtosääntöihin, siten että palveluseteli vakinaistetaan yhdeksi palvelujen järjestämistavaksi 1.1.2013 alkaen.

Molemmat lautakunnat toteavat, että onnistuakseen palvelusetelien käyttö edellyttää selkeää tiedottamista potilaille ja asiakkaille, palveluntuottajille ja omalle henkilökunnalle. Joustava ja sujuva palvelusetelin käyttö edellyttää lisäksi sähköistä tietojärjestelmäkokonaisuutta helpottamaan hallinnollista työtä. Sekä sosiaalivirasto että terveyskeskus ovat osallistuneet yhteistyössä Espoon, Vantaan, Tampereen, Turun, Oulun ja Kouvolan kanssa tietojärjestelmäratkaisun määrittelytyöhön. Tämän työn jatkon osalta päätökset on tarkoitus tehdä myöhemmin.

Lautakuntien antamien palvelusetelikokeilun väliraporttien perusteella kaupunginhallitus katsoo, että palvelusetelikokeilut ovat olleet toteuttamiskelpoisia ja lisänneet palvelusetelilain tarkoituksen mukaisesti asiakkaan ja potilaan valinnan mahdollisuuksia ja siten parantaneet palvelujen saatavuutta. Väliraportoinnin perusteella palvelusetelijärjestelmän toimivuutta ja sujuvuutta on tarpeen vielä kehittää. Tarpeellista lisätietoa ja tukea kehittämistyöhön on saatavissa, kun terveyskeskuksessa valmistuu ulkoisena arviointina tehtävä selvitys hammashoitoketjujen toimivuudesta. Palvelusetelilain tavoitteena on lisätä asiakkaan valinnan mahdollisuuksia, parantaa

palvelujen saatavuutta, monipuolistaa palvelutuotantoa sekä edistää kuntien, elinkeinotoimen ja yksityisten palveluntuottajien yhteistyötä. Palvelusetelien käytön kustannusvaikutuksia on selvitetty lautakuntien antamissa raporteissa, mutta yksiselitteisten johtopäätösten tekeminen kaikista toistaiseksi suhteellisen lyhyen ajan käynnissä olleista kokeiluista ei ole ollut mahdollista. Toiminnan kehittämisen ja palvelujen saumattoman jatkumisen vuoksi kaupunginhallitus katsoo, että palvelusetelikokeilua on syytä jatkaa vuoden 2012 loppuun saakka. Toiminnan vakinaistaminen on mahdollista valmistella ja tuoda päätettäväksi johtosääntötasoisesti sosiaali- ja terveystoimen uudistuksen yhteydessä.

Terveyslautakunta on tehnyt esitykset myös palvelusetelin käyttöön liittyvän tiedottamisen lisäämisestä, palvelusetelin arvon päivittämisestä ja tietojärjestelmäyhteistyön jatkamisesta. Kaupunginhallitus toteaa, että, terveys- ja sosiaalilautakunnilla on johtosääntöjensä 6 §:n 3 kohdan nojalla oikeus päättää palvelusetelin arvon määrittämisestä. Muista terveyslautakunnan tekemistä esityksistä on mahdollista päättää kaupunginhallituksen täytäntöönpanopäätöksellä.

Kaupunginhallituksen tarkoituksena on, mikäli kaupunginvaltuusto hyväksyy päätösehdotuksen, päätöksen täytäntöönpanon yhteydessä

1 kehottaa terveys- ja sosiaalilautakuntia noudattamaan palvelusetelikokeilujen päätöksenteon järjestämisessä sekä rekisterin- ja luettelonpidossa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä annettu lakia (24.7.2009/569),

2 kehottaa terveyskeskusta, sosiaalivirastoa ja talous- ja suunnittelukeskusta valmistelemaan palvelusetelien käyttöä edistävän sähköisen tietojärjestelmän kehittämistä,

3 kehottaa terveyskeskusta ja sosiaalivirastoa lisäämään palvelusetelikokeilusta tiedottamista, jotta henkilökunta, asiakkaat, potilaat ja palveluntuottajat tuntevat palvelujen sisällön ja ehdot sekä

4 kehottaa sosiaali- ja terveystointa johtavaa apulaiskaupunginjohtajaa ottamaan palvelusetelien käytön vakinaistamisen huomioon sosiaali- ja terveystoimen uudistamisen johtosääntövalmistelussa.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Laura Rätty

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

23.04.2012

Stj/1

Liitteet

- 1 Terveyslautakunnan päätös 14.2.2012
- 2 Terveyslautakunnan väliraportti palvelusetelikokeilusta
- 3 Sosiaalilautakunnan väliraportti palvelusetelikokeilusta
- 4 Sosiaalilautakunnan väliraportin liite, kirjallisuuskatsaus

Tiedoksi

Terveyslautakunta
Sosiaalilautakunta
Teknisen palvelun lautakunta
Terveyskeskus
Sosiaalivirasto
Talous- ja suunnittelukeskus
Oikeuspalvelut
Stj-rooteli

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 16.04.2012 § 371

Pöydälle 16.04.2012

HEL 2011-009993 T 05 00 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Laura Räty

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Sosiaalilautakunta 07.02.2012 § 23

HEL 2011-009993 T 05 00 00

Päätös

Sosiaalilautakunta päätti antaa asiasta kaupunginhallitukselle seuraavan sisältöisen selvityksen:

Sosiaalivirastossa on tällä hetkellä käynnissä kaupunginvaltuuston 25.8.2010 (183 §) tekemän päätöksen nojalla seuraavat palvelusetelikokeilut:

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

- lapsiperheiden kotipalvelu
- vammaisten henkilökohtainen apu
- sosiaalihuoltolain mukainen palveluasuminen alle 65-vuotiaille monisairaille henkilöille
- vammaispalvelulain mukainen palveluasuminen
- lasten kerhotoiminta (lasten päivähoito)
- vanhusten päivätoiminta
- omaishoitajien lomit.

Väliraporttina sosiaaliviraston palvelusetelikokeiluista voidaan todeta, että asiakkaan valinnanvapauden lisääminen palvelusetelin käyttöä laajentamalla on sosiaaliviraston palvelustrategian mukaista. Aiemmin käyttöön otetun vanhusten palveluasumisen palvelusetelin käyttökokemusten perusteella tiedettiin, että uuden palvelujen tuottamistavan käyttöön ottaminen ja toiminnan vakiintuminen vaatii aikaa. Palvelusetelikokeiluista ja vakinaisessa käytössä olevasta vanhusten palveluasumisen palvelusetelistä saatujen kokemusten perusteella palveluseteli tulisi vakinaistaa yhdeksi omia palveluja täydentäväksi tuottamistavaksi Helsingissä.

Käyttäjiltä ja tuottajilta saatu palaute esimerkiksi lapsiperheiden kotipalvelun palvelusetelistä on ollut lähtökohtaisesti positiivista. Sosiaalivirastossa käynnissä olevista yhteensä seitsemästä kokeilusta eniten palvelusetelin käyttäjiä on tähän saakka ollut lapsiperheiden kotipalvelussa ja vammaisten henkilökohtaisessa avussa. Näihin palveluihin on myös löytynyt palveluntuottajia.

Sosiaalihuoltolain ja vammaispalvelulain mukaisen palveluasumisen palvelusetelin käyttö on rajoittunut lähinnä yksittäisten asiakkaiden erikoistilanteisiin, joissa palveluja ei muilla tavoin ole ollut mahdollista järjestää joustavasti. Lasten päivähoiton kerhotoiminnan palvelusetelin osalta asiakasmääriin on saattanut vaikuttaa kunnallisen kerhotoiminnan ja sen markkinoinnin lisääminen sekä elokuussa 2011 alkanut maksuttomuuskokeilu. Kerhotoimintaa tarjoavat sosiaaliviraston lisäksi myös seurakunnat ja erilaiset järjestöt. Vanhusten päivätoiminnan osalta oli jo kokeilun alkuvaiheessa tiedossa, että aloitettavassa ryhmässä tulee olla vähintään 15 asiakasta ennen kuin tuottaja pystyy käynnistämään päivätoimintapaikan. Tästä syystä päivätoiminnan palvelusetelin vakiintuminen tulee viemään aikaa ja palveluntuottajien kanssa on yhteistyössä kehitettävä uusia tapoja markkinoida ja ohjata asiakkaita palvelusetelin piiriin.

Omaishoitajien lomituksen palvelusetelin käyttöalue on kokeilun perusteella osoittautunut vanhuspalveluissa liian suppeaksi. Omaishoitajilla on tarvetta saada hoidettava lyhytaikaishoitoon pidemmäksi aikaa kuin pelkästään lakisääteisinä lomapäivinä. Usein lakisääteiset vapaapäivät ja muu lyhytaikaishoito yhdistetään samalle hoitajaksoille, jolloin pelkästään lakisääteiseen vapaaseen kohdentuva palveluseteli ei palvele asiakkaita parhaalla mahdollisella tavalla. Palveluseteliä tulee kehittää siten, että se kattaa myös muun kuin lakisääteisen vapaan aikaisen lyhytaikaishoidon hoivayksikössä. Vanhusasiakkaiden näkökulmasta tulee myös pohtia, löytyykö palvelusetelin avulla keinoja tukea omaishoitoperheiden (hoitajan ja hoidettavan) yhteistä kuntoutumista. Sekä vammaisten että iäkkäiden palvelusetelin käyttäjien näkökulmasta palveluseteliä tulee kehittää siten, että sillä voi ostaa esimerkiksi lyhytaikaishoidon tai muun vapaan järjestämiseksi palvelua kotiin.

Yleisesti voidaan todeta, että palvelusetelin arvon määrittely vaikuttaa sekä asiakkaiden että palvelun tuottajien toimintaan. Helsingin kaupungin sosiaaliviraston, Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen Terveys- ja sosiaalitalouden yksikön sekä Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen toteuttaman tutkimuksen mukaan palvelusetelin arvolla voidaan vaikuttaa tuottajien halukkuuteen tarjota palveluja palveluseteliasiakkaille, kilpailun asteeseen yksityisellä sektorilla ja myös asiakkaiden omavastuusuuden oikeudenmukaiseen jakautumiseen eri tuloluokissa.

Lisäksi sosiaalilautakunta päätti edellä selvitetyn perusteella esittää, että sosiaalilautakunta oikeutetaan 1.7.2012–31.12.2012 päättämään palvelusetelikokeiluista sekä niissä tarvittavista toimenpiteistä.

Sosiaali- ja terveystoimen sekä päivähoiton toiminnan uudistamiseen liittyvät johtosäntömuutokset käsitellään kaupunginvaltuustossa kevätkaudella 2012. Tässä yhteydessä tulee huomioitavaksi myös palveluseteliin liittyvän päätöksenteon sisällyttäminen virastojen johtosäntöihin.

Käsittely

07.02.2012 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Merkittiin, että esittelijä muutti päätösehdotuksensa kolmannen, sanalla "Väliraporttina" alkavan kappaleen viimeisen virkkeen loppuosan, joka kuului: "yhdeksi palvelujen tuottamistavaksi Helsingissä", kuulumaan seuraavasti: "yhdeksi omia palveluja täydentäväksi tuottamistavaksi Helsingissä".

Merkittiin lisäksi, että esittelijä muutti Esittelijä -osion toiseksi viimeisen kappaleen alun "Tutkimuksen johtopäätöksinä" kuulumaan seuraavasti: "Tämän tutkimuksen johtopäätöksinä".

17.01.2012 Pöydälle

Esittelijä

sosiaalijohtaja
Paavo Voutilainen

Lisätiedot

Marjo Lindgren, johtava asiantuntija, puhelin: 310 43526
marjo.lindgren(a)hel.fi

23.04.2012

Kj/3

§ 450

Selvitys kaupunkikonsernin riskienhallinnasta vuodelta 2011

HEL 2012-004138 T 00 01 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti merkitä riskienhallinnan selvityksen vuodelta 2011 tiedoksi kehottaen samalla kaikkia virastoja ja liikelaitoksia huolehtimaan ja valvomaan, että riskienhallintaa ja sisäistä valvontaa toteutetaan asianmukaisesti.

Lisäksi kaupunginhallitus päätti kehottaa virastoja ja liikelaitoksia kiinnittämään huomiota siihen, että tilinpäätöksen ja osavuosiraportoinnin yhteydessä annettavat riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan tiedot ovat riittävän yksityiskohtaisia, olennaisia ja kattavia.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Mika Häkkinen, riskienhallinnan asiantuntija, puhelin: 310 36334
mika.hakkinen(a)hel.fi

Liitteet

1 Riskienhallintaraportti 2011

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäneen merkitä riskienhallinnan selvityksen vuodelta 2011 tiedoksi kehottaen samalla kaikkia virastoja ja liikelaitoksia huolehtimaan ja valvomaan, että riskienhallintaa ja sisäistä valvontaa toteutetaan asianmukaisesti.

Lisäksi kaupunginhallitus päättäneen kehottaa virastoja ja liikelaitoksia kiinnittämään huomiota siihen, että tilinpäätöksen ja osavuosiraportoinnin yhteydessä annettavat riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan tiedot ovat riittävän yksityiskohtaisia, olennaisia ja kattavia.

Esittelijä

Talous- ja suunnittelukeskuksen johdolla toimiva riskienhallinnan koordinaatioryhmä arvioi ja kehittää kaupunkikonsernin riskienhallintaa. Virasto, liikelaitokset ja tytäryhteisöt esittävät vuosittain arvionsa oman organisaationsa riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan järjestämisestä, tiedot havaituista puutteista valvonnassa sekä suunnitelmat riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan kehittämisestä.

23.04.2012

Kj/3

Talous- ja suunnittelukeskus on koonnut tietoja virastojen, liikelaitosten ja tytäryhteisöiden tilinpäätöstietojen yhteydessä antamista riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan selonteista.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Mika Häkkinen, riskienhallinnan asiantuntija, puhelin: 310 36334
mika.hakkinen(a)hel.fi

Liitteet

1 Riskienhallintaraportti 2011

Tiedoksi

Virastot ja liikelaitokset

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

23.04.2012

Kj/4

§ 451

Määrärahan myöntäminen Helsingin Satamalle Jätkäsaaren edustalla tehtäviin meritäyttötöihin

HEL 2012-004879 T 02 02 02

Päätös

Kaupunginhallitus päätti myöntää Helsingin Satamalle vuoden 2012 talousarvion alakohdasta 8 01 02 15, Esirakentaminen, täyttötöyt ja alueiden käyttöönoton edellyttämät toimenpiteet, Länsisataman esirakentaminen

1 000 000 euroa Jätkäsaassa sijaitsevien Saukonlaiturin ja Melkinlaiturin alueiden meritäyttötöihin.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Juha Viljakainen, hankepäällikkö, puhelin: 310 36276
juha.viljakainen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Helsingin Sataman määrärahaesitys. pdf
- 2 Jätkäsaaren kaava-alueet.pdf

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäneen myöntää Helsingin Satamalle vuoden 2012 talousarvion alakohdasta 8 01 02 15, Esirakentaminen, täyttötöyt ja alueiden käyttöönoton edellyttämät toimenpiteet, Länsisataman esirakentaminen

1 000 000 euroa Jätkäsaassa sijaitsevien Saukonlaiturin ja Melkinlaiturin alueiden meritäyttötöihin.

Esittelijä

Kaupunginvaltuuston 21.6.2006 hyväksymässä Jätkäsaaren osayleiskaavassa on merkitty meritäyttöjä. Merkittävimmät täytöt tulevilla asuntoalueilla sijaitsevat Saukonlaiturilla (liite 2, alue AK2) ja Melkinlaiturilla (liite 2, alue AK 6). Alueiden laajuus on yhteensä noin kuusi hehtaaria. Matkustajasataman noin viiden hehtaarin täyttötöihin Helsingin Satama tekee erillisen määrärahaesityksen.

Ruoppaukset ovat valmistuneet vuonna 2011. Ruoppausten aikana alkaneet täyttötöyöt jatkuvat vuonna 2012. Täyttöihin käytetään pääasiassa Länsimetron rakentamisesta syntyvää louhetta. Ruoppaus- ja täyttötöiden kokonaishinnaksi on arvioitu 8,0 milj. euroa.

Kaupunginhallitus myönsi 14.11.2011 Helsingin Satamalle 7,0 milj. euron määrärahan Jätkäsaaren edustalla tehtäviin ruoppaus- ja täyttötöihin. Kaupunginvaltuusto myönsi 1.2.2012 Helsingin Satamalle em. tarkoituksiin vuonna 2011 käyttämättä jääneiden määrärahojen perusteella ylitysoikeutena 0,6 milj. euroa käytettäväksi vuonna 2012.

Helsingin Satama esittää, että kaupunginhallitus osoittaisi Helsingin Sataman käyttöön vuoden 2012 talousarvion kohdassa 8 01 02 olevista Länsisataman esirakentamiseen tarkoitetuista määrärahoista 1,0 milj. euroa Saukonlaiturin ja Melkinlaiturin alueiden meritäyttöjen loppuunsaattamiseen.

Esittelijä toteaa, että vuoden 2012 talousarviossa on varauduttu edellä mainittuihin meritäyttötöihin ja että 1,0 milj. euron määräraha voidaan myöntää talousarvion alakohdasta 8 01 02 15, Esirakentaminen, täyttötöyöt ja alueiden käyttöönoton edellyttämät toimenpiteet, Länsisataman esirakentaminen.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Juha Viljakainen, hankepäällikkö, puhelin: 310 36276
juha.viljakainen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Helsingin Sataman määrärahaesitys. pdf
- 2 Jätkäsaaren kaava-alueet.pdf

Tiedoksi

Helsingin Satama
Talouhallintopalvelut -liikelaitos
Talous- ja suunnittelukeskus

§ 452

Valtuutettu Kati Peltolan toivomusponsi: Kaupungin erilaisten tilanvarausjärjestelmien yhtenäistäminen

HEL 2011-002279 T 10 01 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti merkitä tiedoksi selvityksen kaupunginvaltuuston 27.4.2011 hyväksymän toivomusponnen (Kati Peltola) johdosta tehdyistä toimenpiteistä ja toimittaa selvityksen ponnen ehdottajille sekä tiedoksi muille valtuutetuille.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Hannu Kurki, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36285
hannu.kurki(a)hel.fi

Liitteet

1 Kati Peltolan toivomusponsi

Otteet

Ote

Ponnen ehdottaja

Otteen liitteet

Esitysteksti

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäne merkitä tiedoksi selvityksen kaupunginvaltuuston 27.4.2011 hyväksymän toivomusponnen (Kati Peltola) johdosta tehdyistä toimenpiteistä ja toimittaa selvityksen ponnen ehdottajille sekä tiedoksi muille valtuutetuille.

Esittelijä

Käsitellessään 27.4.2011 kunnan asukkaan aloitteita vuodelta 2010 kaupunginvaltuusto hyväksyi samalla seuraavan toivomusponnen:

"Kaupunginvaltuusto toivoo, että kaupungin erilaisten tilojen varausjärjestelmä yhtenäistetään välittömästi niin, että vapaana olevat varausajat ovat jatkuvasti näkyvillä netissä ja tilattavissa yhden varausjärjestelmän kautta." (Kati Peltola 53-0)

Kaupunginvaltuuston työjärjestyksen 24 §:n mukaan kaupunginhallituksen on toimitettava ponnen ehdottajalle kirjallinen selvitys toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä viimeistään

vuoden kuluttua pöytäkirjan hyväksymisestä. Selvitys on toimitettava erikseen tiedoksi myös muille valtuutetuille.

Esittelijä toteaa, että talous- ja suunnittelukeskus käynnisti syksyllä 2011 selvitystyön, jonka tavoitteena oli selvittää mahdollisuuksia yhtenäistää kaupungin tilanvarausjärjestelmiä niin, että vapaana olevat varausajat ovat näkyvillä netissä ja tilattavissa yhden varausjärjestelmän kautta.

Työryhmässä selvitettiin opetusviraston, sosiaaliviraston, kulttuurikeskuksen, nuorisosiainkeskuksen, liikuntaviraston ja kaupungin kirjaston asukkaille ja järjestöille vuokrattavia tiloja, niihin liittyviä vuokrauskäytäntöjä ja tilanvarausjärjestelmiä.

Hallintokunnilla on käytössä erilaisia sähköisiä varausjärjestelmiä: opetusvirastolla Webtimmi, kulttuurikeskuksella ja liikuntavirastolla Innofactor Prime järjestelmä. Liikuntaviraston ja kulttuurikeskuksen järjestelmiin on integroitu muita järjestelmiä kuten laskun maksatus ja henkilöstö- ja laiteresurssien varaaminen.

Opetusviraston järjestelmässä tilojen varaaminen netin kautta on mahdollista rekisteröidylle yhdistykselle ja yritykselle.

Liikuntavirastolla ja opetusvirastolla tilojen varaaminen on keskitettyä. Muilla virastoilla tilojen varaaminen on hajautettu vuokrattavaa tilaa hallinnoivan toimijan vastuulle.

Sosiaalivirastolla, kaupunginkirjastolla ja nuorisosiainkeskuksella ei ole käytössä sähköistä varausjärjestelmää vaan asiat sovitaan sähköpostitse tai puhelimitse asianomaisesta tilasta vastaavan henkilön kanssa.

Lautakunnat ovat ohjeistaneet tilavuokrien hinnoittelun ja tilojen käytön priorisoinnin hallintokunnan tarpeiden pohjalta.

Työryhmä ehdottaa, että Helsingin kaupungin tilanvarausta ryhdytään yhtenäistämään siten, että tieto tilapäiseen käyttöön tarkoitetuista tiloista ja varausmenettelyistä on nähtävillä Palvelukartalla (www.hel.fi/palvelukartta). Tavoitteena on saada tiedot vuokrattavista tiloista järjestelmään vuoden 2012 aikana. Talous- ja suunnittelukeskus toteuttaa järjestelmän teknisen kehittämisen. Hallintokunnat sitoutuvat pitämään vuokrattavien tilojen tiedot ajan tasalla.

Työryhmä ehdottaa lisäksi, että kaupunki ryhtyy pitkäkestoisena hankkeena luomaan hallintokuntien yhteistä tilojen hallinnan järjestelmää, jonka puitteissa tilojen yhtenäiset varaus- ja vuokrauskäytännöt sekä vapaiden tilojen näkyminen netissä olisivat

23.04.2012

Kj/5

myös mahdollisia. Samassa yhteydessä on tilojen hallintatiedon omistajuus ratkaistava.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Hannu Kurki, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36285
hannu.kurki(a)hel.fi

Liitteet

1 Kati Peltolan toivomusponsi

Otteet

Ote
Ponnen ehdottaja

Otteen liitteet
Esitysteksti

Tiedoksi

Kaupunginvaltuusto

§ 453

Valtuutettu Kauko Koskisen toivomusponsi koskien selvitystä kaupungin alueella olevien rakennustyömaiden ylijäämämassojen sijoituspaikoiksi

HEL 2011-006777 T 10 01 01 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti merkitä tiedoksi selvityksen kaupunginvaltuuston 11.5.2011 hyväksymän toivomusponnen (Kauko Koskinen) johdosta tehdyistä toimenpiteistä ja toimittaa selvityksen ponnen ehdottajalle sekä erikseen tiedoksi myös muille valtuutetuille.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Juha Viljakainen, hankepäällikkö, puhelin: 310 36276
juha.viljakainen(a)hel.fi

Otteet

Ote

Ponnen ehdottaja

Otteen liitteet

Esitysteksti

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäneen merkitä tiedoksi selvityksen kaupunginvaltuuston 11.5.2011 hyväksymän toivomusponnen (Kauko Koskinen) johdosta tehdyistä toimenpiteistä ja toimittaa selvityksen ponnen ehdottajalle sekä erikseen tiedoksi myös muille valtuutetuille.

Esittelijä

Päättyessään 11.5.2011 katsoa kaupunginhallituksen mietinnön nro 2–2011 liitteenä A olevassa luettelossa mainittujen aloitteiden 1–53 tulleen lopullisesti käsitellyiksi kaupunginvaltuusto hyväksyi aloitetta 52 käsitellessään seuraavan toivomusponnen:

”Kaupunginvaltuusto edellyttää, että ns. kaupungin massatyöryhmä laatii mahdollisimman nopeasti selvityksen kaupungin alueella olevien rakennustyömaiden ylijäämämassojen sijoituspaikoiksi ja että ryhmälle annetaan käyttöön tarvittavat lisäresurssit.” (Kauko Koskinen, äänin 72-0)

Ylijäämämassat ovat rakennustöiden vuoksi poistettavia maita, joita ei voi hyödyntää työmaalla. Helsingissä muodostuu vuosittain noin 0,6 milj. m³ ylijäämämassoja, joista kaupungin työmailta (kadut,

puistot) tulee noin 60 %. Massoista noin 70 % on routivaa koheesiomaata (siltti, savi) ja 30 % kitkamaata (sora, hiekka, moreenit).

Helsingin alueella muodostuvat kitkamaat (sora, hiekka, moreenit) pystytään kierrätystä tehostamalla hyödyntämään rakennusviraston työmailla. Kierrätyksen mahdollistavat Jätkäsaaren ja Kalasataman luvitetut välivarastokentät sekä suunnitteilla oleva Vuosaaren kaatopaikan kunnostushanke.

Koheesiomaiden (savi, siltti) välivarastointi ja hyödyntäminen suuressa mittakaavassa ei ole mahdollista nykyisillä projektialueilla eli Helsinki on täysin riippuvainen ulkopuolisista vastaanottajista. Tällä hetkellä maamassoja ottaa vastaan ainoastaan yksityinen toimija Mäntsälän Ohkolassa. Kuljetusmatka on noin 50 kilometriä.

Kaupunginjohtaja päätti 5.8.2009 perustaa maankäytön muutosalueiden maamassoja koordinoivan työryhmä. Työryhmän tehtävänä on Helsingin merkittävien aluerakentamisen projektialueiden tarvitsemien maamassojen kertymän seuranta ja tulevien tarpeiden ennakointi. Työryhmän tehtävänä on lisäksi muu massojen käsittely-, siirto- ja loppusijoituksen suunnittelu sekä ylijäämämassojen koordinointi. Työryhmä käyttää apunaan ulkopuolisia konsultteja.

Kaupungin massatyöryhmässä on edustus talous- ja suunnittelukeskuksesta, kaupunkisuunnitteluvirastosta, kiinteistövirastosta, rakennusvirastosta, Starasta, Helsingin Satamasta ja liikuntavirastosta. Työryhmä valmistelee parhaillaan rakennustoiminnan kaivumaiden hyötykäyttöohjelmaa. Tavoitteena on saada ohjelmaluonnos valmiiksi kesäkuussa 2012. Syksyllä ohjelmasta kuullaan eri osapuolia ja järjestetään myös virallinen lausuntokierros.

Ohjelman tavoitteena on luoda tilanne, jossa kaivumaiden syntyminen minimoidaan ja syntyvät kaivumaat hyödynnetään mahdollisimman suuressa määrin. Tämä tarkoittaa riittävien tarkasteluiden tekemistä maankäytön suunnittelun eri vaiheissa sekä hanke- ja rakennussuunnitelmissa. Kaivumaiden hallinnassa on tavoitteena tasapaino kaivu- ja täyttökohteiden välillä ja ylitse jäävien maa-ainesten hyödyntäminen. Maa-aineksia voidaan hyödyntää joko sellaisenaan tai jalostettuna. Jalostamisen tulisi tapahtua kaivukohteessa tai sen läheisyydessä ympäristöhaittojen vähentämiseksi.

Jätelainsäädännön ja pilaantuneisiin maihin liittyvän lainsäädännön ja taloudellisen merkittävyytensä vuoksi pilaantuneet maa-ainekset on otettu rakennushankkeissa suunnittelun kohteeksi ja niiden hallitsemiseksi on kehitetty innovatiivisia suunnitteluratkaisuja. Tällaiseen tilanteeseen pitää päästä myös muiden kaivumaiden osalta. Tiivistyvässä kaupunkirakenteessa maa-alueita ei voida jatkossa varata pelkästään kaivumaiden sijoittamista varten.

Lyhyen tähtäimen ratkaisuna alussa mainittujen sijoituspaikkojen lisäksi tulisi rakennushankkeista vastaavat saada ottamaan entistä paremmin huomioon kaivumaat osana hankkeen suunnitteluratkaisua ja hankkeen toteutusta.

Tällä hetkellä rakennusviraston sitovana toiminnallisena tavoitteena on Helsingin katu- ja puistorakentamisesta ylijäämämassojen vastaanottoa paikkoihin sijoitettavien massojen puolittaminen vuoden 2010 tasosta käsittelemällä ne rakennuskelpoisiksi maa-aineksiksi.

Massatyöryhmä selvittää mahdollisuutta tulevien rakentamiseen osoitettujen alueiden käyttämistä esim. viisi vuotta ennen varsinaista rakentamista kaivumaiden välivarastointi- ja jalostusalueina. Tällainen toiminta mahdollistaisi myös edullisen tavan pehmeillä sijaitsevien alueiden saamiseksi rakentamiskelpoiseen kuntoon.

Aluerakentamisprojekteissa tämänkaltainen aikataulutusta ja suunnittelu on luonteva osa projektin ohjelmointitehtävää. Siinä pyritään kohti alueellista massatasapainoa ja kokonaistaloudellisesti edullista ja ekotehokasta rakentamista. Samanlaista ohjelmointia tulee tehdä myös muiden tähän tarkoitukseen soveltuvien pienempien alueiden osalta.

Pidemmän tähtäimen tavoitteena pyritään löytämään pääkaupunkiseudun itä-, länsi- ja pohjoispuolelta isot alueet, joilla voisi välivarastoida ja jalostaa sellaisenaan kelpaamattomia kaivumassoja hyödynnettävään muotoon. Näiden toteuttamiseen on kuitenkin varattava riittävästi aikaa mm. suunnittelu- ja lupaprosessien vuoksi.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Juha Viljakainen, hankepäällikkö, puhelin: 310 36276
juha.viljakainen(a)hel.fi

Otteet

Ote
Ponnen ehdottaja

Otteen liitteet
Esitysteksti

Tiedoksi

Kaupungivaltuusto

23.04.2012

Kj/7

§ 454

Sosiaalihuollon, perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon yhteisen asiakas- ja potilastietojärjestelmäpalvelun hankintayhteistyön toteuttamiseksi perustettava hankeorganisaatio ja sen edellyttämät virkajärjestelyt

HEL 2012-005835 T 00 01 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti perustaa yhteisen sosiaalihuollon, perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon yhteisen asiakastietojärjestelmäpalvelun hankintayhteistyön toteuttamiseksi 1.5.2012 lukien hanketoimiston, joka on sovittu sijoitettavan pääkaupunkiseudun kuntien, Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen, Kirkkonummi, Kerava, ja Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiriin (HUS) yhteisellä sopimuksella Helsinkiin.

Lisäksi kaupunginhallitus päätti perustaa hankepäällikön ja projektipäällikön virat talous- ja suunnittelukeskukseen. Viranhoitomääräykset tehdään määräaikaikaisina.

Samalla kaupunginhallitus päätti, että em. virkojen ja hanketoimiston kustannukset katetaan talousarviokohdalta 1 39 03, keskitetty tietotekniikkatoiminta, talous- ja suunnittelukeskuksen käytettäväksi. Kaupunginhallitus toteaa, että se tulee hankkeen kustannusten täsmentyessä tekemään valtuustolle ylitysesityksen vuoden 2012 talousarvioon.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Katja Rimpilä, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36256
katja.rimpila(a)hel.fi
Antti Iivanainen, organisaatioasiantuntija, puhelin: 310 71023
antti.iivanainen(a)hel.fi

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäneen perustaa yhteisen sosiaalihuollon, perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon yhteisen asiakastietojärjestelmäpalvelun hankintayhteistyön toteuttamiseksi 1.5.2012 lukien hanketoimiston, joka on sovittu sijoitettavan pääkaupunkiseudun kuntien, Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen, Kirkkonummi, Kerava, ja Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiriin (HUS) yhteisellä sopimuksella Helsinkiin.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

Lisäksi kaupunginhallitus päättäneen perustaa hankepäällikön ja projektipäällikön virat talous- ja suunnittelukeskukseen. Viranhoitomääräykset tehdään määräaikaisina.

Samalla kaupunginhallitus päättäneen, että em. virkojen ja hanketoimiston kustannukset katetaan talousarviokohdalta 1 39 03, keskitetty tietotekniikkatoiminta, talous- ja suunnittelukeskuksen käytettäväksi. Kaupunginhallitus toteaa, että se tulee hankkeen kustannusten täsmentyessä tekemään valtuustolle ylitysesityksen vuoden 2012 talousarvioon.

Esittelijä

Kaupunginhallitus päätti hyväksyä sopimuksen sosiaalihuollon, perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon yhteisen asiakastietojärjestelmäpalvelun hankintayhteistyöstä 19.3.2012. Sopimuksen osapuolina ovat pääkaupunkiseudun kunnat, Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen, Kirkkonummi, Kerava ja Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri (HUS). Varsinaisen hankintapäätöksen tekee kunkin osapuolen toimivaltainen päätöksentekuelin.

Sopimuksen mukaan hankinnan toteuttamista valvoo ohjausryhmä, jossa on edustettuna mukana olevat kunnat, HUS ja sosiaali- ja terveysministeriö (STM). Ohjausryhmän puheenjohtajana toimii apulaiskaupunginjohtaja Laura Rätty, muut edustajat ovat rahoitusjohtaja Tapio Korhonen, Helsinki, toimitusjohtaja Aki Lindén ja sairaanhoitoalueen johtaja Jorma Lauharanta, HUS, perusturvajohtaja Juha Metso, Espoo, terveystalujen johtaja Tuula Heinänen, Espoo, Jukka T. Salminen, Vantaa, talous- ja hallintojohtaja Ari Toiva, Vantaa, kaupunginjohtaja Torsten Widén, Kauniainen, sosiaali- ja terveysjohtaja Tua Evokari, Kerava, perusturvajohtaja Liisa Stähle, Kirkkonummi ja kansliapäällikkö Kari Välimäki, STM.

Sopimuksessa todetaan, että hankintamenettelyn käytännön suunnittelusta ja johtamisesta vastaa asiantuntijoista muodostettu kehittämisryhmä, jossa on kaikkien osapuolten edustus. Kehittämisryhmän kokoonpanon vahvistaa ohjausryhmä.

Lisäksi sopimuksen mukaan hankinnan käytännön valmistelua ja toteutusta varten perustetaan hanketoimisto, johon varataan henkilökunta ja rahoitus tarvittavaa ulkopuolista asiantuntija-apua varten. Lisäksi hankinnan eri vaiheissa voidaan perustaa eri alueiden asiantuntijoiden muodostamia alaryhmiä. Hanketoimiston ja mahdollisten alaryhmien kokoonpanon vahvistaa ohjausryhmä.

Hanketoimisto on sovittu sijoitettavan hankkeeseen osallistuvien kuntien yhteisellä sopimuksella Helsinkiin, talous- ja suunnittelukeskukseen. Hankinnan käytännön valmisteluja ja

toteuttamista varten tarvittavien hankintapäätöksien vuoksi tulee hanketoimistoon perustaa hankepäällikön ja projektipäällikön virat. Muilta osin asiakastietojärjestelmäpalvelun valmistelu- ja neuvotteluvaiheessa tullaan hanketoimistoon palkkaamaan tarvittava henkilöstö ohjausryhmässä hyväksytyn mukaisesti.

Helsinki maksaa hanketoimiston menot kokonaisuudessaan, ns. isäntäkuntamallin mukaisesti ja muut kunnat maksavat osuutensa hankintaprosessista aiheutuvista kustannuksista sopimuksen mukaisesti Helsingille. Hankinnan valmisteluvaiheen kustannuksiksi vuonna 2012 on arvioitu 1,9 milj. euroa, josta HUS:n osuus on 50 % ja kuntien osuus 50 %. Kuntien kesken kustannukset jakautuvat asukasluvun mukaisessa suhteessa. Toiminta voidaan käynnistää talous- ja suunnittelukeskuksen käyttöön osoitettujen, keskitettyyn tietotekniikkatoimintaan varatuista, määrärahoista. Hankkeen kustannuksille avataan oma hankenumeronsa kirjanpidossa, jonka avulla kustannuksia voidaan täsmällisesti seurata. Hankkeen kustannusten täsmentyessä tullaan tekemään valtuustolle ylitysesitys vuoden 2012 talousarvioon. Vuoden 2013 talousarviovalmistelun yhteydessä huomioidaan täsmentyneen kustannusarvion mukaiset kustannukset. Hanketoimiston kustannusohjausta valvoo ohjausryhmä.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Katja Rimpilä, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36256
katja.rimpila(a)hel.fi
Antti Iivanainen, organisaatioasiantuntija, puhelin: 310 71023
antti.iivanainen(a)hel.fi

Tiedoksi

terveyskeskus
hallintokeskus
talous- ja suunnittelukeskus

§ 455

Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, ettei se ota käsiteltäväkseen seuraavien viranomaisten viikolla 16 tekemiä päätöksiä:

Khn puheenjohtaja 16.4.2012

konsernijaosto

tarkastuslautakunta yleishallinnon osalta 18.4.2012

johtokunnat

- Helsingin Energia

- Helsingin Satama

- Taloushallintopalvelu 20.4.2012

apulaiskaupunginjohtajat

- rakennus- ja ympäristötointa johtava

- sivistys- ja henkilöstötointa johtava

- kaupunkisuunnittelu- ja kiinteistötointa johtava

- sosiaali- ja terveystointa johtava

hallintokeskus

- hallintojohtaja

- hallinto-osaston osastopäällikkö

- kansainvälisen toiminnan päällikkö

- kaupunginlakimies

- viestintäpäällikkö

talous- ja suunnittelukeskus

- rahoitusjohtaja

- talousarviopäällikkö

- kehittämispäällikkö

- aluerakentamispäällikkö

- sisäisen tarkastuksen päällikkö

- tietotekniikkapäällikkö

- kaupunginkamreeri

- elinkeinojohtaja

- elinkeinopäällikkö

- kehityspäällikkö

- matkailupäällikkö

- tapahtumapäällikkö

Taloushallintopalvelu -liikelaitos

- toimitusjohtaja

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Anja Vallittu, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36046
anja.vallittu(a)hel.fi

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäneen, ettei se ota käsiteltäväkseen seuraavien viranomaisten viikolla 16 tekemiä päätöksiä:

Kh:n puheenjohtaja 16.4.2012

konsernijaosto

tarkastuslautakunta yleishallinnon osalta 18.4.2012

johtokunnat

- Helsingin Energia

- Helsingin Satama

- Taloushallintopalvelu 20.4.2012

apulaiskaupunginjohtajat

- rakennus- ja ympäristötointa johtava

- sivistys- ja henkilöstötointa johtava

- kaupunkisuunnittelu- ja kiinteistötointa johtava

- sosiaali- ja terveystointa johtava

hallintokeskus

- hallintojohtaja

- hallinto-osaston osastopäällikkö

- kansainvälisen toiminnan päällikkö

- kaupunginlakimies

- viestintäpäällikkö

talous- ja suunnittelukeskus

- rahoitusjohtaja

23.04.2012

Kj/8

- talousarviopäällikkö
- kehittämisspäällikkö
- aluerakentamispäällikkö
- sisäisen tarkastuksen päällikkö
- tietotekniikkapäällikkö
- kaupunginkamreeri
- elinkeinojohtaja
- elinkeinopäällikkö
- kehityspäällikkö
- matkailupäällikkö
- tapahtumapäällikkö

Taloushallintopalvelu -liikelaitos
- toimitusjohtaja

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Anja Vallittu, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36046
anja.vallittu(a)hel.fi

23.04.2012

Kj/9

§ 456

Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, ettei se ota käsiteltäväkseen seuraavien viranomaisten viikolla 16 tekemiä päätöksiä:

kaupunginjohtaja
- johtajiston asiat
- muut asiat

Esittelijä

vs. kaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Anja Vallittu, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36046
anja.vallittu(a)hel.fi

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäneen, ettei se ota käsiteltäväkseen seuraavien viranomaisten viikolla 16 tekemiä päätöksiä:

kaupunginjohtaja
- johtajiston asiat
- muut asiat

Esittelijä

vs. kaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Anja Vallittu, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36046
anja.vallittu(a)hel.fi

§ 457

Outi Ojalan toivomusponsi yhdistelmälippujen käyttöönottamisen mahdollisuuksista

HEL 2011-010824 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti merkitä tiedoksi selvityksen kaupunginvaltuuston 14.12.2011 hyväksymän toivomusponnen (Outi Ojala) johdosta tehdyistä toimenpiteistä ja toimittaa selvityksen ponnen ehdottajalle sekä tiedoksi muille valtuutetuille.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Liitteet

1 HSLn lausunto 29.3.2012

Otteet

Ote

Ponnen esittäjä

Otteen liitteet

Esitysteksti

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäneen merkitä tiedoksi selvityksen kaupunginvaltuuston 14.12.2011 hyväksymän toivomusponnen (Outi Ojala) johdosta tehdyistä toimenpiteistä ja toimittaa selvityksen ponnen ehdottajalle sekä tiedoksi muille valtuutetuille.

Esittelijä

Käsitellessään 14.12.2011 kaupungin kulttuuristrategiaa Kvsto hyväksyi samalla seuraavan toivomusponnen:

"Valtuusto kehottaa Helsingin kaupunkia selvittämään mahdollisuuden valmistella kumppanuushankkeina eri kulttuuri- ja messutapahtumien ja joukkoliikenteen yhdistelmälippujen käyttöönottoa." (Outi Ojala)

Kvston työjärjestyksen 24 §:n mukaan Khn on toimitettava ponnen ehdottajalle kirjallinen selvitys toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä viimeistään vuoden kuluttua ponnen hyväksymisestä. Selvitys on toimitettava erikseen myös muille valtuutetuille.

Toivomusponnen johdosta on saatu Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän ja kulttuurilautakunnan lausunnot. HSL:n lausunto on liitteenä 2 ja kulttuurilautakunnan lausunto on päätöshistoriassa.

Esittelijä viittaa saatuihin lausuntoihin ja toteaa, että Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä ottaa yhdistelmälipun kehittämistarpeet huomioon tulevaisuudessa teknologian kehittyessä.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Liitteet

1 HSLn lausunto 29.3.2012

Otteet

Ote

Ponnen esittäjä

Otteen liitteet

Esitysteksti

Tiedoksi

Valtuutetut

Päätöshistoria

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta 13.03.2012 § 47

HEL 2011-010824 T 00 00 03

Päätös

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta päätti antaa asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuurikeskuksella on kulttuuritapahtumia enimmäkseen aluetaloissa, joihin on hyvät joukkoliikenneyhteydet. Kulttuurikeskuksen tuottamien kulttuuripalveluiden lippujen hinnat ovat hinnoiltaan edullisia tai ilmaisia. Eri tapahtumien ja esitysten lippujen hinnat vaihtelevat tapauskohtaisesti, mikä hankaloittaisi yhdistelmälippujen hinnoittelua. Esimerkiksi muualla Euroopassa yhdistelmäliput kulttuuritapahtumien ja joukkoliikenteen kesken ovat yleensä kulttuurilaitoksiin, joiden pääsyliput ovat ympäri vuoden vakiohintaisia, kuten museoihin, jolloin hinnoittelu on yhdenmukaista. Kulttuurikeskuksen runsaslukuisten tapahtumien osalta, jotka sisältävät yksittäisten järjestäjien tilaisuuksia,

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

yhdistelmälippujärjestelmän hallinnointikustannukset saattaisivat nousta suuremmaksi kuin sen tuomat mahdolliset edut, eikä se näin ollen olisi tarkoituksenmukainen. Kulttuurikeskus ei järjestä aloitteessa mainittuja messutapahtumia.

Yhdistelmäliput ovat suunnattu lähinnä turisteille ja ulkopaikkakuntalaisille. Helsingissä on jo käytössä ko. kohderyhmille suunnattu Helsinki-kortti. Kortin lunastamalla saa rajoittamattoman matkustusoikeuden Helsingin alueen joukkoliikennevälineissä, ilmaisen sisäänpääsyn suosituimpiin matkakohteisiin ja museoihin sekä paljon muita etuja.

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta ei katso ehdotetun yhdistelmälipun käyttöönoton olevan kulttuurikeskuksen osalta tarkoituksenmukaista.

Esittelijä

vs. kulttuurijohtaja
Veikko Kunnas

Lisätiedot

Miska Toiviainen, suunnittelija, puhelin: 310 37012
miska.toiviainen(a)hel.fi

§ 458

Rakentamispalvelun (Stara) logistiikan osaston päällikön (yksikön johtaja) viran täyttäminen

HEL 2011-010605 T 01 01 01 01

Päätös

Esittelijä päätti poistaa asian esityslistalta.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Liitteet

1 Yhteenveto hakijoista

Otteet

Ote

Virkaan valittu
Muut virkaa hakeneet

Otteen liitteet

Esitysteksti
Oikaisuvaatimusohje,
kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäneen ottaa rakentamispalvelun (Staran) logistiikan osaston päällikön (yksikön johtaja) virkaan kauppatieteiden maisteri, kuljetustekniikan insinööri Anne Ilolan 15.5.2012 alkaen 5585,69 euron kokonaispalkkaeduin.

Samalla kaupunginhallitus päättäneen, että mikäli virkaan otetaan henkilö, joka ei ole kaupungin palveluksessa eikä terveydellisiä tietoja ole käytettävissä virkaan otettaessa, päätös on ehdollinen, kunnes henkilön terveydentilasta saadun selvityksen perusteella virkaan ottaminen on vahvistettu. Selvitys on esitettävä kuukauden kuluessa virkaan ottamista koskevan päätöksen tiedoksisaannista lukien.

Esittelijä

Rakentamispalvelun (Stara) logistiikka -osasto vastaa Helsingin kaupungin tarvitsemista auto-, kone- ja kuljetuspalveluista sekä teknisistä hankinnoista ja materiaali palveluista. Osaston päällikön

tehtävänä on johtaa osaston toimintaa ja vastata siitä, että hyväksytyt tavoitteet saavutetaan.

Osastolla työskentelee 143 henkilöä. Toiminnan laajuus vuonna 2011 oli noin 30 milj. euroa. Logistiikan yksikönjohtajan viran kokonaispalkka on vuoden 2012 työehtosopimusten mukaisten korotusten jälkeen 5585,69 euroa.

Osaston päällikön kelpoisuusvaatimuksena on korkeakoulututkinto sekä kokemusta hallinto- ja johtamistehtävistä. Kielitaitovaatimuksena on suomen kielen erinomainen ja ruotsin kielen tyydyttävä suullinen ja kirjallinen taito. Hakuilmoituksen mukaan Stara arvostaa ennakkoluulotonta johtajuutta, konserniajattelua sekä hyvää hankinta- ja ympäristöosaamista. Henkilön tulisi olla asiakaslähtöinen, suunnitelmallinen ja tavoitteellinen toimialansa tuntija, joka vie strategiaa käytäntöön. Hän saa tuloksia aikaan hyvien yhteistyötaitojen ja jäməkän toimeenpanokykynsä ansiosta.

Hakuilmoitus on julkaistu Helsingin kaupungin sähköisessä rekrytointijärjestelmässä e-rekryssä ja Helsingin Sanomissa, Hufvudstadsbladetissa ja Metro-lehdessä. Haku aika oli 29.1.-15.2.2012. Hakuajan päättymiseen mennessä virkaa haki 57 henkilöä.

Virkaan valittaessa valitsijan tulee myös kunnallisissa viroissa varsinaisten kelpoisuusehtojen täyttämisen lisäksi kiinnittää huomiota perustuslain 125 §:n mukaisiin yleisiin nimitysperusteisiin eli taitoon, kykyyn ja koeteltuun kansalaiskuuntoon.

Yhteenveto hakijoista on jaettu erikseen. Hakuasiakirjat ovat nähtävänä kokouksessa.

Yhdeksää hakijaa (***** Anne Ilola sekä hakemuksensa peruuttanut henkilö) haastateltiin.

Heistä kolme (***** Anne Ilola, hakemuksensa peruuttanut) kutsuttiin soveltuvuusarviointiin sekä haastateltiin uudestaan. Yksi soveltuvuusarviointiin kutsutuista perui hakemuksensa 16.3.2012.

Osaston päällikön valitsee kaupunginhallitus lautakunnan annettua ensin lausuntonsa.

***** on koulutukseltaan valtiotieteiden maisteri. Hän on toiminut liikennemestarina liikennelaitoksella 2003 - 2009 sekä ryhmäpäällikkönä Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymässä 2010 alkaen.

Anne Ilola on koulutukseltaan kauppatieteiden maisteri, MBA sekä kuljetustekniikan insinööri. Hänellä on liiketoiminnan johtamisen ja kehittämisen pitkäaikaista kokemusta useasta logistiikka-alan

organisaatiosta. Hän on toiminut mm. Finavia Oyj:n liiketoimintajohtajana vuosina 2007 -2012, Merenkululaitoksen kehittämisspäällikkönä 2004 – 2007, Elisa Oyj:n corporate intelligence managerina 2001 – 2004 ja Suomen Posti Oy:ssä useissa eri tehtävissä kehittämisspäälliköstä tytäryhtiön myyntijohtajuuteen 1990 – 2001.

Teknisen palvelun lautakunnan esityslistalla todetaan, että Anne Ilola täyttää virkaan asetetut kelpoisuusvaatimukset ja on kokemukseltaan ja henkilökohtaisilta ominaisuuksiltaan hakijoista tehtävään kokonaisarvion perusteella soveltuvin. Teknisen palvelun lautakunta esittää 29.3.2012, että rakentamispalvelun (Staran) logistiikan osaston yksikön johtajan virkaan valittaisiin kauppatieteiden maisteri, kuljetustekniikan insinööri Anne Ilola 1.5.2012 alkaen 5585,69 euron kokonaispalkkaeduin.

Esittelijä viittaa teknisen palvelun lautakunnan lausuntoon ja toteaa, että hakuasiakirjoista, haastatteluista ja soveltuvuusarvioinneista saatujen tietojen perusteella kauppatieteiden maisteri, MBA, kuljetustekniikan insinööri Anne Ilola on asetettava hakijoiden joukosta koulutuksensa, työkokemuksensa ja muiden ansioidensa perusteella etusijalle. Hän täyttää viralle asetetut kelpoisuusvaatimukset ja hänellä on laaja-alainen kokemus toimialalta ja erilaisista johtamistehtävistä.

Anne Ilola ottaa tehtävän vastaan 15.5.2012, mikäli hän tulee valituksi virkaan.

Kaupungin palvelukseen ottamisen edellytyksenä on, että virkaan otettava henkilö antaa tehtävän hoidon terveydellisiä edellytyksiä koskevat tiedot sekä osallistuu tarvittaessa asian selvittämiseksi suoritettavaan tarkastukseen tai tutkimukseen. Jollei terveydellisiä edellytyksiä koskevia tietoja ole käytettävissä virkasuhteeseen otettaessa ja valituksi tulee henkilö, joka ei ole kaupungin palveluksessa, on Khn samalla päätettävä, että virkaan ottaminen on ehdollinen. Ottaminen on ehdollinen, kunnes Khs on henkilön terveydentilasta saadun selvityksen perusteella vahvistanut viranhaltijan ottamisen. Selvitys tulee esittää kuukauden kuluessa virkaan ottamista koskevan päätöksen tiedoksisaannista lukien.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Liitteet

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

23.04.2012

Ryj/2

1 Yhteenveto hakijoista

Otteet

Ote

Virkaan valittu
Muut virkaa hakeneet

Otteen liitteet

Esitysteksti
Oikaisuvaatimusohje,
kaupunginhallitus

Tiedoksi

Rakentamispalvelu (Stara)

Päätöshistoria

Teknisen palvelun lautakunta 29.03.2012 § 55

HEL 2011-010605 T 01 01 01 01

Päätös

Teknisen palvelun lautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle lausuntonaan, että rakentamispalvelun (Staran) logistiikan osaston yksikön johtajan virkaan valittaisiin ktm, kuljetustekniikan insinööri Anne Ilola 1.5.2012 alkaen 5585,69 euron kokonaispalkkaeduin.

Käsittely

29.03.2012 Ehdotuksen mukaan

Anne Ilola esittäytyi lautakunnalle, muttei osallistunut asian käsittelyyn.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Timo Martiskainen

Lisätiedot

Timo Martiskainen, toimitusjohtaja, puhelin: 310 39269
timo.martiskainen(a)hel.fi

§ 459

Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, ettei se ota seuraavien viranomaisten viikoilla 15 ja 16 tekemiä päätöksiä käsiteltäväkseen:

Liikennelaitos-liikelaitoksen johtokunta	15.4.2012
Pelastuslautakunta	17.4.2012
Yleisten töiden lautakunta	13.4. ja 17.4.2012
Ympäristölautakunta	17.4.2012

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi
Erja Saarinen, apulaiskaupunginsihteeri, puhelin: 310 36102
erja.saarinen(a)hel.fi

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäneenä, ettei se ota seuraavien viranomaisten viikoilla 15 ja 16 tekemiä päätöksiä käsiteltäväkseen:

Liikennelaitos-liikelaitoksen johtokunta	15.4.2012
Pelastuslautakunta	17.4.2012
Yleisten töiden lautakunta	13.4. ja 17.4.2012
Ympäristölautakunta	17.4.2012

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi
Erja Saarinen, apulaiskaupunginsihteeri, puhelin: 310 36102
erja.saarinen(a)hel.fi

§ 460

Toimitilatonttien varaaminen Ilmalan alueelta Lemminkäinen Talo Oy:lle Sanoma Media Finland Oy:n toimitalon suunnittelua varten (tontit 17056/6-8)

HEL 2012-002245 T 10 01 01 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti varata 17. kaupunginosan (Pasila) toimitilarakennusten korttelin (KTY) nro 17056 tontit nro 6 - 8 (yhteensä 22 000 k-m²) Lemminkäinen Talo Oy:lle Sanoma Media Finland Oy:n toimitalon suunnittelua varten 30.6.2013 saakka ja muutoin seuraavin ehdoin:

1

Tonteille 17056/6-8 rakennettavien toimitalot on suunniteltava yhteistyössä kaupunkisuunnitteluviraston ja kiinteistöviraston kanssa ja varauksensaajan on noudatettava rakentamisessa kaavamuutoksen mukaisia tonteille hyväksytyjä arkkitehtonisia, kaupunkikuvallisia ja rakennusteknillisiä periaatteita ja määräyksiä.

2

Varauksensaaja on velvollinen suunnittelemaan ja toteuttamaan kustannuksellaan tontille 17056/6 rakennettavaan rakennukseen kaavamuutoksen mukaiset yleistä jalankulkua ja pyöräilyä varten varatut alueen ja rakennusalan osat (jk1, jk2 ja jk3). Suunnitelmat on laadittava yhteistyössä kaupungin rakennusviraston kanssa.

3

Varauksensaajan tulee ottaa huomioon tontin 17056/6 rakennuksen suunnittelussa ja toteutuksessa kaavamuutoksen mukainen Hakamäentien yli Pohjois-Pasilaan johtava silta (y) ja Ilmalantori sekä sen maanalaiset tilat, ja noudatettava siinä kaupungin rakennusviraston ja liikennelaitoksen antamia ohjeita.

4

Kaavamuutoksen mukaan tonttien 17056/1-8 autopaikat on sijoitettava kellarikerrokseen ja maan tai pihakannen alle tonteille 17056/2-8 tarvittaessa yhteisjärjestelyinä. Niitä saa sijoittaa myös Ilmalantorin alle. Tonttien pysäköintitilojen ajoluiskat saa sijoittaa tonteille 17056/1, 3, 4, 6, 7 ja 8.

5

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

Varauksensaaja on velvollinen sopimaan kaavamutoksen mukaisen rakentamisen edellyttämistä yleistä jalankulkua ja pyöräilyä, Ilmalansiltaa, Ilmalantoria sekä sen maanalaista tilaa ja autopaikkoja koskevista rasitteista korttelin 17056 muiden tonttien ja viereisten kiinteistöjen omistajien tai haltijoiden kanssa.

6

Kaupunki ei vastaa varauksensaajalle mahdollisesti aiheutuvista vahingoista eikä kustannuksista, jos tonttien luovutusta ei saada aikaan.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Hannu Penttilä

Lisätiedot

Timo Härmälä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36028
timo.harmala(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Sijaintikartta
- 2 Lemminkäinen Talo Oy:n varaushakemus
- 3 Ilmalanrinteen asemakaavan muutos nro 11561
- 4 Havainnekuva

Otteet

Ote

Varauksensaaja

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäneen varata 17. kaupunginosan (Pasila) toimitilarakennusten korttelin (KTY) nro 17056 tontit nro 6 - 8 (yhteensä 22 000 k-m²) Lemminkäinen Talo Oy:lle Sanoma Media Finland Oy:n toimitalon suunnittelua varten 30.6.2013 saakka ja muutoin seuraavin ehdoin:

1

Tonteille 17056/6-8 rakennettavien toimitalot on suunniteltava yhteistyössä kaupunkisuunnitteluviraston ja kiinteistöviraston kanssa ja varauksensaajan on noudatettava rakentamisessa kaavamutoksen mukaisia tonteille hyväksytyjä arkkitehtonisia, kaupunkikuvallisia ja rakennusteknillisiä periaatteita ja määräyksiä.

2

Varauksensaaja on velvollinen suunnittelemaan ja toteuttamaan kustannuksellaan tontille 17056/6 rakennettavaan rakennukseen

kaavamuutoksen mukaiset yleistä jalankulkua ja pyöräilyä varten varatut alueen ja rakennusalan osat (jk1, jk2 ja jk3). Suunnitelmat on laadittava yhteistyössä kaupungin rakennusviraston kanssa.

3

Varauksensaajan tulee ottaa huomioon tontin 17056/6 rakennuksen suunnittelussa ja toteutuksessa kaavamuutoksen mukainen Hakamäentien yli Pohjois-Pasilaan johtava silta (y) ja Ilmalantori sekä sen maanalaiset tilat, ja noudatettava siinä kaupungin rakennusviraston ja liikennelaitoksen antamia ohjeita.

4

Kaavamuutoksen mukaan tonttien 17056/1-8 autopaikat on sijoitettava kellarikerrokseen ja maan tai pihakannen alle tonteille 17056/2-8 tarvittaessa yhteisjärjestelyinä. Niitä saa sijoittaa myös Ilmalantorin alle. Tonttien pysäköintitilojen ajoluiskat saa sijoittaa tonteille 17056/1, 3, 4, 6, 7 ja 8.

5

Varauksensaaja on velvollinen sopimaan kaavamuutoksen mukaisen rakentamisen edellyttämistä yleistä jalankulkua ja pyöräilyä, Ilmalansiltaa, Ilmalantoria sekä sen maanalaista tilaa ja autopaikkoja koskevista rasitteista korttelin 17056 muiden tonttien ja viereisten kiinteistöjen omistajien tai haltijoiden kanssa.

6

Kaupunki ei vastaa varauksensaajalle mahdollisesti aiheutuvista vahingoista eikä kustannuksista, jos tonttien luovutusta ei saada aikaan.

Esittelijä

Hakemus ja hanke

Lemminkäinen Talo Oy pyytää, että sille varattaisiin Ilmalasta Helsingin kaupungin omistamasta toimitilarakennusten korttelista (KTY) nro 17056 tontit nro 6 - 8 Sanoma Media Finland Oy:n (jäljempänä Sanoma) pääkonttorirakennuksen suunnittelua varten 30.6.2013 asti.

Sanoman toiminnot sijaitsevat tällä hetkellä mm. Lapinmäentiellä ja Merikorttelissa. Tilatarve uuteen rakennukseen olisi noin 700 - 800 henkilölle eli noin 14 000 - 16 000 htm². Sanoman toiminnot keskitettäisiin uuteen taloon kesällä 2015.

Rakennuksen suunnittelu on tarkoitus aloittaa keväällä 2012, kun Sanoman tarkka tilaohjelma valmistuu. Suunnittelu tapahtuu

yhteistyössä käyttäjän, kehittäjän (rakentajan) sekä kaupungin viranomaisten kanssa.

Lemminkäinen Talo Oy on toteuttanut menestyksekkäästi useita toimitilaprojekteja pääkaupunkiseudulla. Helsingissä viimeisimpänä mm. Töölönlahdelle rakentuvat kolme pääkonttoria. Lemminkäisen talonrakentamisen liikevaihto vuonna 2010 oli noin 770 miljoonaa euroa, ja toimialan palveluksessa oli vuonna 2010 keskimäärin 2 062 henkeä. Lemminkäinen Talo Oy:n talorakentamisen liikevaihto on kasvanut viime vuonna 894 miljoonaan euroon (+16 %).

Sijaintikartta ja hakemus ovat esityksen liitteinä 1 ja 2.

Sanoma Media Finland Oy

Sanoma Media Finland Oy (Sanoma) muodostuu televisioon ja radioon keskittyvästä Nelonen Mediasta sekä Suomen johtavasta aikakauslehtikustantaja Sanoma Magazine Finlandista. Sanoman liikevaihto oli vuonna 2011 noin 310 miljoonaa euroa. Koko toimialan palveluksessa oli viime vuonna noin 1 500 henkilöä. Yhtiön toiminnot sijaitsevat tällä hetkellä Lapinmäentiellä, Merikorttelissa ja Sanoma-talossa. Tilatarve uuteen rakennukseen olisi noin 700 - 800 henkilölle eli noin 14 000 - 16 000 htm². Sanoman toiminnot keskitettäisiin uuteen taloon kesällä 2015.

Tontit ja asemakaava

Pasilan Ilmalan rakentamattomat toimitilatontit 17056/6-8 ovat kaupungin omistuksessa ja vapaassa hallinnassa. Kaupunki on saanut tontit omistukseensa Sponda Kiinteistöt Oy:n kanssa 7.10.2011 allekirjoitetulla vaihtokirjalla, joka perustuu ns. Ilmalanrinteen kaavamuutosta nro 11561 koskevaan maankäyttösopimukseen ja sen yhteydessä suoritettuihin po. toimitilatonttien ostoon.

Voimassa olevan Ilmalanrinteen asemakaavan mukaan toimitilarakennusten korttelialueen (KTY) nro 17056 tonttien nrot 6 - 8 rakennusoikeus on yhteensä 22 000 k-m². Rakennuksiin saa sijoittaa julkisia palvelutiloja, liike-, toimisto- ja ympäristöhäiriötä aiheuttamattomia teollisuustiloja, mediakeskus-, opetus-, koulutus-, studio- ja näyttelytiloja, kahvila- ja ravintolatiloja sekä liikunta- ja vapaa-ajantoimintaa palvelevia tiloja.

Tontille 17056/6 rakennettavaan rakennukseen on kaavamuutoksessa merkitty yleistä jalankulkua ja pyöräilyä varten varatut alueen ja rakennusalan osat (jk1, jk2 ja jk3). Lisäksi tontin rakennukseen liittyy Hakamäentien yli Pohjois-Pasilaan johtava silta (y) ja Ilmalantori ja sen maanalaisen tila.

Tonttien 17056/1-8 autopaikat on sijoitettava kellarikerrokseen ja maan tai pihakannen alle tonteille 17056/2-8, tarvittaessa yhteisjärjestelyinä. Niitä saa sijoittaa myös Ilmalantorin alle. Tonttien pysäköintitilojen ajoluiskat saa sijoittaa tonteille 17056/1, 3, 4, 6, 7 ja 8.

Alueen joukkoliikenneyhteydet ovat hyvät ja tulevat vielä paranemaan vuosikymmenen lopulla raitiolinja 9:n aloittaessa liikennöinnin Ilmalantorille.

Ote kaavamuutoskartasta ja korttelin havainnekuva ovat liitteinä 3 ja 4.

Toimistotonttien varaaminen

Hanke on kaupungin elinkeinopolitiikan ja Ilmalan mediakeskittymän työpaikkojen lisäämisen kannalta perusteltu. Hanke tukisi Sanoman toimintojen keskittämistä Ilmalan alueelle ja pääkonttorin säilymistä Helsingissä. Samalla vahvistuisi valtakunnallisesti merkittävä media-alan (YLE, MTV3, Otavamedia yms.) keskittymä Ilmalassa.

Varaus ehdotetaan tehtäväksi 30.6.2013 saakka. Varauspäätökseen tulee sisällyttää asemakaavassa esitettyjen yleisten jalankulku- ja pyöräily-yhteyksien, Ilmalansillan, Ilmalantorin ja sen maanalaisen tilan sekä autopaikkojen suunnittelua ja toteutusta sekä rasitteita koskevat ehdot.

Tonttien vuokrausperusteet ja niihin mahdollisesti liittyvä osto-oikeus ja myyntiperusteet valmistellaan myöhemmin erikseen kaupunginvaltuuston päätettäväksi.

Ehdotus on kiinteistölautakunnan esityksen mukainen ja tukee hyvin niin kaupungin yleisiä elinkeinopoliittisia tavoitteita kuin Pasilan Ilmalan alueen kehittämistä media-alan keskuksena.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Hannu Penttilä

Lisätiedot

Timo Härmälä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36028
timo.harmala(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Sijaintikartta
- 2 Lemminkäinen Talo Oy:n varaushakemus
- 3 Ilmalanrinteen asemakaavan muutos nro 11561
- 4 Havainnekuva

Otteet

Ote

Varauksensaaja

Tiedoksi

Kiinteistölautakunta

Päätöshistoria

Kiinteistölautakunta 23.02.2012 § 114

HEL 2012-002245 T 10 01 01 00

Kiinteistökartta G5 S1, Televisiokatu

Päätös

Lautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle, että kaupungin-hallitus varaisi 17. kaupunginosan (Pasila) toimitilarakennusten korttelin (KTY) nro 17056 tontit nrot 6 - 8 (yhteensä 22 000 k-m²) Lemminkäinen Talo Oy:lle Sanoma Media Finland Oy:n toimitalon suunnittelua varten 30.6.2013 saakka ja muutoin seuraavin ehdoin:

1

Tonteille 17056/6-8 rakennettavien toimitalojen suunnittelu on tehtävä yhteistyössä kaupunkisuunnitteluviraston ja kiinteistöviraston kanssa ja varauksensaajan on noudatettava rakentamisessa kaavamuutoksen mukaisia tonteille hyväksytyjä arkkitehtonisia, kaupunkikuvallisia ja rakennusteknillisiä periaatteita ja määräyksiä.

2

Varauksensaaja on velvollinen suunnittelemaan ja toteuttamaan kustannuksellaan tontille 17056/6 rakennettavaan rakennukseen kaavamuutoksen mukaiset yleistä jalankulkua ja pyöräilyä varten varatut alueen ja rakennusalan osat (jk1, jk2 ja jk3). Suunnitelmat on laadittava yhteistyössä kaupungin rakennusviraston kanssa.

3

Varauksensaaja tulee ottaa huomioon tontin 17056/6 rakennuksen suunnittelussa ja toteutuksessa kaavamuutoksen mukainen Hakamäentien yli Pohjois-Pasilaan johtavan silta (y) ja Ilmalantori sekä sen maanalaiset tilat ja noudatettava siinä kaupungin rakennusviraston ja liikennelaitoksen antamia ohjeita.

4

Kaavamuutoksen mukaan tonttien 17056/1-8 autopaikat on sijoitettava kellarikerrokseen ja maan tai pihakannen alle tonteille 17056/2-8, tarvittaessa yhteisjärjestelyinä. Niitä saa sijoittaa myös Ilmalantorin alle. Tonttien pysäköintitilojen ajoluiskat saa sijoittaa tonteille 17056/1, 3, 4, 6, 7 ja 8.

5

Varauksensaaja on velvollinen sopimaan kaavamuutoksen mukaisen rakentamisen edellyttämistä yleistä jalankulkua ja pyöräilyä, Ilmalansiltaa, Ilmalantoria sekä sen maanalaista tilaa ja autopaikkoja koskevista rasitteista korttelin nro 17056 muiden tonttien ja viereisten kiinteistöjen omistajien tai haltijoiden kanssa.

6

Kaupunki ei vastaa varauksensaajalle mahdollisesti aiheutuvista vahingoista eikä kustannuksista, jos tonttien luovutusta ei saada aikaan.

Lautakunta toteaa, että Lemminkäinen Talo Oy (jäljempänä Lemminkäinen) pyytää hakemuksessaan (6.2.2012), että sille varattaisiin Pasilasta, läheltä Ilmalan juna-asemaa, Helsingin kaupungin omistamasta toimitilarakennusten korttelista (KTY) nro 17056 tontit nrot 6 - 8 Sanoma Media Finland Oy:n (jäljempänä Sanoma) pääkonttorirakennuksen suunnittelua varten. Lemminkäinen pyytää suunnitteluvarausta 30.6.2013 asti, johon mennessä Lemminkäinen tai sen osoittama sijoittaja on valmis sopimaan tonttien ostosta.

Sanoman toiminnot sijaitsevat tällä hetkellä mm. Lapinmäentiellä ja Merikorttelissa. Tilatarve uuteen rakennukseen olisi noin 700 - 800 henkilölle eli noin 14 000 - 16 000 htm². Sanoman toiminnot keskitettäisiin uuteen taloon kesällä 2015.

Pasilan Ilmalan rakentamattomat toimitilatontit 17056/6-8 ovat kaupungin omistuksessa ja vapaassa hallinnassa. Kaupunki on saanut tontit omistukseensa Sponda Kiinteistöt Oy:n kanssa 7.10.2011 allekirjoitetulla vaihtokirjalla, joka perustuu ns. Ilmalanrinteen kaavamuutosta nro 11561 koskevaan maankäyttösopimukseen ja sen yhteydessä suoritettuihin po. toimitilatonttien ostoon.

Lautakunta puoltaa Lemminkäisen hakemusta ja pitää toimitilatonttien varaamista Lemminkäiselle Sanoman toimitilarakennusten suunnittelua ja toteuttamista varten kaupungin elinkeinopolitiikan ja Ilmalan alueen mediakeskittymän työpaikkojen säilymisen ja lisäämisen kannalta perusteltuna.

Esittelijä

23.04.2012

---

osastopäällikkö
Juhani Tuuttila

Lisätiedot

Ilkka Aaltonen, tonttiasiamies, puhelin: 310 31488
ilkka.aaltonen(a)hel.fi

Esko Patrikainen, apulaisosastopäällikkö, puhelin: 310 36471
esko.patrikainen(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

§ 461

Jätkäsaarella sijaitsevan tontin ja sillä sijaitsevan ns. Sonckin makasiinin L3 varaaminen Renor Oy:lle (tontti 20803/3)

HEL 2011-008398 T 10 01 01 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti varata 20. kaupunginosan (Länsisatama, Jätkäsaari,) korttelissa nro 20803 sijaitsevan hotellitontin nro 3 sekä sillä sijaitsevan suojellun Sonckin makasiinirakennuksen L3 Renor Oy:lle liike-, toimitila- ja toimistohankkeen tutkimista ja suunnittelua varten seuraavin ehdoin:

1

Varaus on voimassa 31.12.2013.

2

Varauksensaaja on tietoinen, että hankkeen toteuttaminen edellyttää asemakaavamuutosta.

Lisäksi varauksensaaja on tietoinen, että tontilla sijaitseva makasiinirakennus on suojeltu (sr-1) ja varauksensaajan tulee ottaa tämä erityisesti huomioon hankkeen suunnittelussa ja myöhemmässä toteutuksessa.

3

Hanke on suunniteltava yhteistyössä kaupunkisuunnitteluviraston, rakennusvalvontaviraston, kaupunginmuseon, alueen toteutusprojektin ja kiinteistöviraston kanssa.

4

Varausaikana tutkitaan tontin pohjoispäässä olevan rakentamattoman tontinosan käyttöä pysäköintiin yhdessä naapuritontin 20803/2 ja sillä sijaitsevan makasiinirakennuksen L2:n kanssa. Jatkosuunnittelun tuloksena selviää, tuleeko tontinosa kuulumaan toteutettavaksi myöhemmin luovutettavaan tonttiin 20803/3.

5

Mikäli kiinteistölautakunta ei perustellusta syystä toisin päättä, varattavan tontin pitkäaikaiseen maanvuokrasopimukseen tullaan ottamaan liitteessä 6 esitettyjen periaatteiden mukaisia ehtoja Jätkäsaaren alueen jätteen putkikeräysjärjestelmästä, rakentamisen logistiikkayhteistyöstä, yhteismarkkinoinnista ja rakennuksiin

23.04.2012

mahdollisesti toteuttavista tele- ja sähkökaapeista lukuun ottamatta 1. kohdan kolmannen kappaleen ehtoa.

6

Kaupunki ei vastaa varauksensaajalle mahdollisesti aiheutuvista kustannuksista ja vahingoista, jos hankkeen edellyttämää asemakaavamuutosta ei saada voimaan tai ko. tonttia ja sitä koskevan makasiinirakennuksen luovutus päätöksiä ei saada aikaan.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Hannu Penttilä

Lisätiedot

Timo Härmälä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36028
timo.harmala(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Renor Oy:n hakemus
- 2 Sijaintikartta
- 3 Asemakaavakartta nro 11770
- 4 Asemakaavakartan nro 11770 selitykset
- 5 Suurennos asemakaavakartan nro 11770 osasta
- 6 Jätkäsaaren erityisehdot

Otteet

Ote

Varauksensaaja

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäneen varata 20. kaupunginosan (Länsisatama, Jätkäsaari,) korttelissa nro 20803 sijaitsevan hotellitontin nro 3 sekä sillä sijaitsevan suojellun Sonckin makasiinirakennuksen L3 Renor Oy:lle liike-, toimitila- ja toimistohankkeen tutkimista ja suunnittelua varten seuraavin ehdoin:

1

Varaus on voimassa 31.12.2013.

2

Varauksensaaja on tietoinen, että hankkeen toteuttaminen edellyttää asemakaavamuutosta.

Lisäksi varauksensaaja on tietoinen, että tontilla sijaitseva makasiinirakennus on suojeltu (sr-1) ja varauksensaajan tulee ottaa

tämä erityisesti huomioon hankkeen suunnittelussa ja myöhemmässä toteutuksessa.

3

Hanke on suunniteltava yhteistyössä kaupunkisuunnitteluviraston, rakennusvalvontaviraston, kaupunginmuseon, alueen toteutusprojektin ja kiinteistöviraston kanssa.

4

Varausaikana tutkitaan tontin pohjoispäässä olevan rakentamattoman tontinosan käyttöä pysäköintiin yhdessä naapuritontin 20803/2 ja sillä sijaitsevan makasiinirakennuksen L2:n kanssa. Jatkosuunnittelun tuloksena selviää, tuleeko tontinosa kuulumaan toteutettavaksi myöhemmin luovutettavaan tonttiin 20803/3.

5

Mikäli kiinteistölautakunta ei perustellusta syystä toisin päätä, varattavan tontin pitkäaikaiseen maanvuokrasopimukseen tullaan ottamaan liitteessä 6 esitettyjen periaatteiden mukaisia ehtoja Jätkäsaaren alueen jätteen putkikeräysjärjestelmästä, rakentamisen logistiikkayhteistyöstä, yhteismarkkinoinnista ja rakennuksiin mahdollisesti toteuttavista tele- ja sähkökaapeista lukuun ottamatta 1. kohdan kolmannen kappaleen ehtoa.

6

Kaupunki ei vastaa varauksensaajalle mahdollisesti aiheutuvista kustannuksista ja vahingoista, jos hankkeen edellyttämää asemakaavamuutosta ei saada voimaan tai ko. tonttia ja sitä koskevan makasiinirakennuksen luovutus päätöksiä ei saada aikaan.

Esittelijä

Hakija ja hakemus

Renor Oy pyytää, että kaupunki varaisi sille Jätkäsaaren tontit 20803/2 ja 3 ja niillä olevat suojellut makasiinirakennukset liike-, toimi- ja toimistotilojen suunnittelua ja kehittelyä varten.

Yhtiö on suomalainen kiinteistösijoitusyhtiö, joka omistaa, kehittää ja vuokraa tiloja. Yhtiö on erikoistunut vanhojen varasto- ja teollisuuskiinteistöjen saneeraamiseen liike-, toimi- ja toimistotiloiksi sekä niiden vuokraamiseen. Yhtiön kiinteistöomaisuuden markkina-arvo vuonna 2010 oli 146 miljoonaa euroa, ja vuokrattavaa pinta-alaa oli noin 354 000 m². Kohteet ovat Askon alue Lahdessa, Finlaysonin alue Forssassa, Tilkkurilan Silkki Vantaalla ja WSOY-talo Porvoossa.

Yhtiö kehitti Tampereen Finlaysonin alueen ja myi sen vuonna 2002 Eläkevakuutusyhtiö Varmalle.

Yhtiön toimintatapana on ostaa vanhoja varasto- ja teollisuusrakennuksia ja muuttaa ne kiinnostaviksi ja haluttaviksi toimija liikeiloiksi kustannustehokkaasti siten, että vanhat rakenneratkaisut pääosin säilyvät ja tiloihin jää näkymään selvästi saneerattavan vanhan rakennuksen henki ja historia.

Hakemus liitteineen on liitteenä 1.

Kiinteistövirasto ja Renor Oy ovat hakemuksen jälkeisissä neuvotteluissa päässeet yhteisymmärrykseen hankkeen kehittämistä kohdistumaan eteläisempään lähempänä satamaterminaalia sijaitsevaan hotellitonttiin 20803/3 ja sillä sijaitsevaan suojeltuun Sonckin makasiinirakennukseen L3.

Lisäksi neuvotteluissa on todettu, että kiinteistövirasto tekee erillisen esityksen rakennuksen mahdollisesta myymisestä ja tontin pitkäaikaisesta vuokraamisesta edellyttäen, että hanke todetaan varausaikana toteutuskelpoiseksi.

Asemakaava- ja tonttitiedot

Jätkäsaaren voimassa olevassa asemakaavassa nro 11770 Lars Sonckin suunnittelemaat kaksi vanhaa tiilistä makasiinirakennusta on merkitty kuulumaan hotellirakennusten korttelialueeseen (KL-1).

Pohjoisempi makasiinirakennus L2 sijaitsee korttelin tontilla 20803/2, ja sille on osoitettu enintään 6 337 k-m² hotellirakennusoikeutta. Kaavamääräyksen mukaan hotellille osoitetun kerrosalan saa kuitenkin käyttää myös toimistotiloina. Rakennuksen ensimmäisestä kerroksesta on vähintään 960 k-m² varattava liike-, myymälä-, näyttely- tai muiksi asiakaspalvelutiloiksi. Tontin ajoluiska kellarikerrokseen on rasitteena naapuritontilla 20803/1.

Eteläisempi makasiinirakennus L3, johon hakemus tarkennettuna kohdistuu, sijaitsee korttelin tontilla 20803/3, ja sille on osoitettu enintään 10 464 k-m²:n hotellirakennusoikeutta. Ensimmäisestä kerroksesta vähintään 1 130 k-m² on varattava liike-, myymälä-, näyttely- tai muiksi asiakaspalvelutiloiksi. Lisäksi tontille 20803/3 makasiinirakennusten väliin, nykyiselle makasiinien väliin jäävälle pihalueelle, saa toteuttaa yksikerroksisen enintään 710 k-m²:n suuruisen uudisrakennuksen hotellin aulatiloiksi. Hotellille osoitetun kerrosalan käyttämistä vaihtoehtoisesti toimistotiloina ei tällä tontilla ole sallittu.

Tonteille osoitetut rakennusoikeudet vastaavat nykyisten suojeltujen makasiinirakennusten likimääräistä toteutettua kerrosalaa lukuun

ottamatta edellä mainittua makasiinirakennusten väliin osoitettua hotelliaulaksi tarkoitettua uudisrakennusosaa.

Kumpikin makasiinirakennus on rakennustaiteellisesti, kaupunkikuvallisesti ja historiallisesti arvokas ja siksi merkitty suojeltavaksi (sr-1). Rakennuksia ei saa purkaa eikä niihin tehdä sellaisia korjaus- tai muutostöitä, jotka heikentävät niiden rakennustaiteellista, kaupunkikuvallista tai historiallista arvoa tai muuttavat arkkitehtuurin ominaispiirteitä. Olemassa olevat porrashuoneet tulee säilyttää mahdollisimman alkuperäisinä. Tontilla 20803/3 sijaitseva kiinteästi rakennukseen liittyvä nosturi on osa rakennuksen historiallista arvoa, ja se on säilytettävä. Nosturiin saa lisätä sen ulkoasuun soveltuvia turvallisuuden takia välttämättömiä rakenteita.

Sijaintikartta, ote voimassa olevasta asemakaavakartasta ja määräyksistä sekä suurennos voimassa olevasta asemakaavakartasta makasiinirakennusten osalta ovat esityksen liitteinä 2, 3 ja 4.

Aikaisemmat varaus-, vuokraus- ja myyntipäätökset

Kaupunginhallitus päätti vuoden 2006 lopulla varata SRV Yhtiöt Oy:lle 31.12.2007 saakka Länsisatamasta makasiinit L2 ja L3 niihin liittyvine tonttialueineen Tallink Finland Oy:n hotellin ja toimiston tutkimista ja suunnittelua varten. Varausta on sen jälkeen jatkettu kahdesti makasiinirakennus L3:n käsittävän hotellitontin 20803/3 osalta, ensin vuoden 2008 ja sitten vuoden 2009 loppuun. Vuosien 2008-2009 vaihteessa tontti 20803/2 oli jo vuokrattuna SRV Viitokset Oy:lle rakennusluvan hakemista varten, mutta hanke ei tuolloin edennyt.

Kaupunginvaltuusto vahvisti vuonna 2007 tonteille myös vuokrausperusteet tonttien pitkäaikaiseksi vuokraamiseksi Tallink Finland Oy:n hankkeiden mahdollistamiseksi ja oikeutti samalla kiinteistölautakunnan myymään makasiinirakennuksen L2 tontin 20803/2 vuokralaiselle 840 000 eurolla ja makasiinirakennuksen L3 tontin 20803/3 vuokralaiselle 1 160 000 eurolla. Rakennusten myynnin tuli tule tapahtua niitä varten vuokrattavien tonttien pitkäaikaisen maanvuokrasopimuksen allekirjoittamisen yhteydessä.

Kiinteistölautakunta päätti sen jälkeen kaupunginvaltuuston määräämien vuokraus- ja myyntiperusteiden mukaisesti vuokrata tontin 20803/2 ja myydä sillä olevan makasiinirakennuksen L2 Tallink-Siljan hankkeen ensimmäisen vaiheen toteuttamiseksi. Maanvuokrasopimusta ja rakennuksen kauppakirjaa ei kuitenkaan allekirjoitettu, koska Tallinkin Suomen pääkonttori- ja hotellihankkeelle ei löytynyt lopulta toteutusedellytyksiä SRV:n ja Tallink Siljan välisissä neuvotteluissa.

Makasiinirakennukset ovat tällä hetkellä kiinteistöviraston tilakeskuksen hoidossa, ja tilakeskus on vuokrannut L3:sta yrityksille tiloja tilapäisesti huoneenvuokrasopimuksilla lähinnä toimisto- ja varastokäyttöön (yht. 850 m²).

Tonttien ja niillä olevien makasiinirakennusten varaaminen

Varauksensaajan tavoitteena on tontilla 20803/3 sijaitsevan suojellun makasiinirakennuksen muuttaminen kiinnostaviksi ja haluttaviksi liike-, toimi- ja toimistotiloiksi kustannustehokkaasti siten, että vanhat rakenneratkaisut pääosin säilyvät ja tiloihin jää näkymään selvästi saneerattavan vanhan rosoisen rakennuksen henki ja historia.

Rakennuksen katutasoon pyritään sijoittamaan kiinnostavia ravintola-, liike- ja palvelutoimintoja, jotka lisäävät uuden Jätkäsaaren ja erityisesti aivan vieressä sijaitsevan erittäin vilkkaan Länsisataman palvelutarjontaa, tekevät omalta osaltaan kaupunkimaisemmaksi Tyynenmerenkatua ja elävöittävät Jätkäsaarenlaiturin tulevaa tärkeää merellistä kevyenliikenteen reittiä.

Koska yhtiöllä on hyvää kokemusta ja näyttöä useista eri puolilla Suomea toteutetuista vanhoista ja usein suojelluista teollisuus- ja varastokiinteistöjen muuttamisista kiinnostaviksi ja haluttaviksi liike-, toimi- ja toimistotiloiksi, on perusteltua odottaa, että tavoitteet voidaan tässäkin yhtiön toimesta saavuttaa.

Siksi voidaan pitää tarkoituksenmukaisena tontin 20803/3 ja sillä sijaitsevan rakennuksen varaamista Renor Oy:lle liike-, toimitila- ja toimistohankkeen tutkimista ja suunnittelua varten ensi vuoden loppuun.

Varausehdot

Varauksenmukaisen hankkeen toteutuminen edellyttää, että sitä varten tarvittava asemakaavamuutos saadaan laadittua. Samoin edellytetään, että rakennuksen suojelumääräyksiä samoin kuin Jätkäsaaren alueen erityisiä toteutusehtoja noudatetaan. Varauksensaajan tulee myös toimia tiiviissä yhteistyössä kaupungin virastojen kanssa suunnittelun ja toteutuksen aikana päätösehdotuksesta tarkemmin ilmenevällä tavalla.

Lisäksi varausehdoksi asetetaan, että tontin pohjoispäässä olevan rakentamattoman tontinosan käyttöä pysäköintiin tutkitaan varausaikana yhdessä naapuritontin 20803/2 ja sillä sijaitsevan makasiinirakennuksen L2:n kanssa. Jatkosuunnittelun tuloksena selviää, tuleeko tontinosa kuulumaan toteutettavaksi myöhemmin luovutettavaan tonttiin 20803/3.

Ehto on tarpeen, jotta molempiin makasiinirakennuksiin toteuttavien toimintojen autopaikkatarpeet ja niiden toteuttaminen rakennusten ahtaisiin kellarituloihin ja mahdollisesti rakennusten väliin jäävän pihan alle ja/tai pihalle tulee tutkittua ja ratkaistua kerralla molempien rakennusten osalta. Rakentamattomalle tontinosalle on voimassa olevassa asemakaavassa osoitettu tällä hetkellä yksikerroksinen hotellin aulatila (710 k-m²).

Jätkäsaarelle alueen erityiset toteutusehdot ovat liitteenä 6.

Muut hakemukset

SRV Yhtiöt Oyj

SRV Yhtiöt Oyj, jolle tontit 20803/2 ja 3 olivat aiemmin olleet varattuina, mutta joita koskeneet hankkeet ovat sittemmin rauenneet, pyysi vuoden 2011 alussa varausten jatkamista saman vuoden loppuun mm. yhdistettyjen liike-, toimisto- ja asuintilojen suunnittelemiseksi makasiinirakennuksiin.

Hankkeessaan yhtiön tavoitteena oli kehittää Jätkäsaaren liiketilakonsepti, joka mahdollistaisi monipuolisen kaupallisten ja vapaa-ajanpalvelujen palvelukeskittymän ja keskustamaisen erikoiskaupan sijoittumisen alueelle. Samalla tutkittiin makasiinien yläkerrosten muuttamista osittain asuinkäyttöön.

Sato Oyj

Sato Oyj on pyytänyt, että yhtiölle varattaisiin tässä varausehdotuksessa tarkoitettu eteläisen makasiinirakennuksen L3 käsittävä tontti 20803/3 huoneistohotellin suunnittelua varten.

Hakemuksessaan yhtiö esitti, että rakennuksen ensimmäiseen kerrokseen tulisi erillisiä liiketiloja, kuten ravintola ja liikuntatiloja, jotka tukisivat huoneistohotellitoimintaa, mutta toimisivat itsenäisesti tarjoten palvelujaan kehittyvälle Jätkäsaaren alueelle. Ylemmissä kerroksissa sijaitsisivat majoitustilat, noin 100 1h - 3h huoneistoa, pääpainon ollessa pienissä huoneistoissa. Kellariin sijoittuisivat pysäköinti ja osa teknisistä tiloista.

Kiinteistölautakunnan kanta

Kiinteistölautakunta totesi yhtiöiden tonttia 20803/3 ja sillä sijaitsevaa makasiinirakennusta koskevien varaushakemusten osalta, että rakennuksen muuttaminen asunnoiksi ja/tai asuntohotelliiksi ei ole tarkoituksenmukaista huomioon ottaen Länsisataman ja sen jatkeena olevan Jätkäsaarenlaiturin vilkas laivaliikennetoiminta ja tästä väistämättä pitempiäaikaiselle asumiselle aiheutuvat ympäristöhäiriöt.

Vaarana olisi silloin, että asumisen ja/tai asuntohotellitoiminnan salliminen makasiinirakennuksiin saattaisi myöhemmin aiheuttaa merkittäviä ja sataman toimintaa haittaavia rajoituksia jatkuvasti kasvavalle laivaliikenteelle ja satamatoiminnalle.

Lautakunta päätti siksi, etteivät SRV Yhtiöt Oyj:n ja Sato Oyj:n hotellitonttiin 20803/3 ja sillä sijaitsevaan makasiinirakennukseen L3 kohdistuneet varaushakemukset antaneet aiheetta enempiin toimenpiteisiin.

Lautakunta totesi samalla SRV Yhtiöt Oyj:n hotelli- ja toimistotonttiin 20803/2 ja sillä sijaitsevaan Sonckin makasiinirakennukseen L2 kohdistuvan varaushakemuksen osalta, että asia tältä osin tultaisiin käsittelemään myöhemmin erikseen.

Esittelijän kannanotto

Esittelijä pitää perusteltuna ja tarkoituksenmukaisena Jätkäsaaren kehittämisen kannalta, että Renor Oy:lle varataan päätösehdotuksesta ilmenevin ehdoin Jätkäsaaren tontti 20803/3 sillä sijaitsevina suojeltuine tiilimakasiineineen. Päätösehdotus on kiinteistölautakunnan esityksen mukainen.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Hannu Penttilä

Lisätiedot

Timo Härmälä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36028
timo.harmala(a)hel.fi
, puhelin

Liitteet

- 1 Renor Oy:n hakemus
- 2 Sijaintikartta
- 3 Asemakaavakartta nro 11770
- 4 Asemakaavakartan nro 11770 selitykset
- 5 Suurennos asemakaavakartan nro 11770 osasta
- 6 Jätkäsaaren erityisehdot

Otteet

Ote
Varauksensaaja

Tiedoksi

Kiinteistölautakunta
Kaupunkisuunnittelulautakunta
Kehittämisosasto

Päätöshistoria

Kiinteistölautakunta 22.03.2012 § 166

HEL 2011-008398 T 10 01 01 00

Päätös

A

Lautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle, että kaupunginhallitus varaisi 20. kaupunginosan (Länsisatama, Jätkäsaari,) korttelissa nro 20803 sijaitsevan hotellitontin nro 3 sekä sillä sijaitsevan suojellun Sonckin makasiinirakennuksen L3 Renor Oy:lle liike-, toimitila- ja toimistohankkeen tutkimista ja suunnittelua varten seuraavin ehdoin:

1

Varaus on voimassa 31.12.2013.

2

Varauksensaaja on tietoinen, että hankkeen toteuttaminen edellyttää asemakaavamuutosta.

Lisäksi varauksensaaja on tietoinen, että tontilla sijaitseva makasiinirakennus on suojeltu (sr-1) ja varauksensaajan tulee ottaa erityisesti tämä huomioon hankkeen suunnittelussa ja myöhemmässä toteutuksessa.

3

Suunnittelu on tehtävä yhteistyössä kaupunkisuunnitteluviraston, rakennusvalvontaviraston, kaupunginmuseon, alueen toteutusprojektin ja kiinteistöviraston kanssa.

4

Varauksen aikana tutkitaan tontin pohjoispäässä olevan rakentamattoman tontinosan käyttöä pysäköintiin yhdessä naapuritontin 20803/2 ja sillä sijaitsevan makasiinirakennuksen L2:n kanssa. Jatkosuunnittelun tuloksena selviää, tuleeko tontinosa kuulumaan toteutettavaksi myöhemmin luovutettavaan tonttiin 20803/3.

5

Mikäli kiinteistölautakunta ei perustellusta syystä toisin päättä, varattavan tontin pitkäaikaiseen maanvuokrasopimukseen tullaan ottamaan liitteessä nro 8 esitettyjen periaatteiden mukaisia ehtoja

Jätkäsaaren alueen jätteen putkikeräysjärjestelmästä, rakentamisen logistiikkayhteistyöstä, yhteismarkkinoinnista ja rakennuksiin mahdollisesti toteuttavista tele- ja sähkökaapeista lukuun ottamatta 1. kohdan kolmannen kappaleen ehtoa.

6

Kaupunki ei vastaa varauksensaajalle mahdollisesti aiheutuvista kustannuksista ja vahingoista, jos hankkeen edellyttämää asemakaavamuutosta ei saada voimaan tai ko. tonttia ja sitä koskevan makasiinirakennuksen luovutus päätöksiä ei saada aikaan.

B

Lautakunta päätti samalla, etteivät SRV Yhtiöt Oyj:n ja Sato Oyj:n varaushakemukset edellä varattavaksi esitettävästä hotellitontista 20803/3 ja sillä sijaitsevasta Sonckin makasiinirakennuksesta L3 anna aihetta enempään toimenpiteisiin.

Lopuksi lautakunta toteaa, että po. Jätkäsaaren tontin ja sillä sijaitsevan suojellun makasiinirakennuksen varaaminen Renor Oy:lle liike-, toimitila- ja toimistohankkeen tutkimista ja suunnittelua varten on tarkoituksenmukaista. Varauksensaajan tavoitteena on muuttaa rakennus kiinnostaviksi ja haluttaviksi liike-, toimi- ja toimistotiloiksi kustannustehokkaasti siten, että vanhat rakenneratkaisut pääosin säilyvät ja tiloihin jää näkymään selvästi saneerattavan vanhan rosoisen rakennuksen henki ja historia. Tavoitteena on, että rakennuksen katutasoon tulee sijoittumaan kiinnostavia ravintola-, liike- ja palvelutoimintoja, mitkä lisäävät uuden Jätkäsaaren ja erityisesti aivan vieressä sijaitsevan erittäin vilkkaan Länsisataman palvelutarjontaa, tekevät omalta osaltaan kaupunkimaisemmaksi Tyynenmerenkatua ja elävöittävät Jätkäsaarenlaiturin tulevaa tärkeää merellistä kevyenliikenteen reittiä. Yhtiöllä on kokemusta ja näyttöä useista eri puolilla Suomea toteutetuista vanhoista ja usein suojelluista teollisuus- ja varastokiinteistöjen muuttamisista kiinnostaviksi ja haluttaviksi liike-, toimi- ja toimistotiloiksi.

Lisäksi lautakunta toteaa Sato Oyj:n ja SRV Yhtiöt Oyj:n po. tonttia 20803/3 ja sillä sijaitsevaa makasiinirakennusta L3 koskevien varaushakemusten osalta, ettei rakennuksen muuttaminen asunnoiksi ja/tai asuntophotelliksi ole tarkoituksenmukaista huomioon ottaen Länsisataman ja sen jatkeena olevan Jätkäsaarenlaiturin vilkas laivaliikennetoiminta ja siitä väistämättä pitempiaikaiselle asumiselle aiheutuvat ympäristöhäiriöt. Vaarana on, että asumisen ja/tai asuntophotellitoiminnan salliminen makasiinirakennuksiin saattaisi myöhemmin aiheuttaa merkittäviä rajoituksia jatkuvasti kasvavalle

23.04.2012

---

laivaliikenteelle ja satamatoiminnalle ympäristölupaviranomaisten taholta.

(L1120-77R)

08.03.2012 Pöydälle

Esittelijä

vs. osastopäällikkö
Esko Patrikainen

Lisätiedot

Pasi Lehtiö, kiinteistölakimies, puhelin: 310 36448
pasi.lehtio(a)hel.fi

§ 462

Maankäyttösopimus NPF Brondankulma Oy kanssa (Asemakaava nro 12082)

HEL 2012-003735 T 10 01 00

3. kaupunginosan (Kaartinkaupunki) korttelin nro 50 tontti nro 10; Eteläesplanadi 20, Korkeavuorenkatu 36

Päätös

Kaupunginhallitus päätti hyväksyä kiinteistölautakunnan 3. kaupunginosan (Kaartinkaupunki) korttelin nro 50 tontin nro 10 omistajan NPF Brondankulma Oy:n kanssa ehdollisesti tekemän liitteen 1 mukaisen sopimuksen siihen mahdollisesti tehtyine vähäisine tarkistuksineen ja lisäyksineen.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Hannu Penttilä

Lisätiedot

Timo Härmälä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36028
timo.harmala(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Sopimus
- 2 Asemakaavakartta nro 6629
- 3 Kaavamuutosehdotus nro 12082

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäne hyväksyä kiinteistölautakunnan 3. kaupunginosan (Kaartinkaupunki) korttelin nro 50 tontin nro 10 omistajan NPF Brondankulma Oy:n kanssa ehdollisesti tekemän liitteen 1 mukaisen sopimuksen siihen mahdollisesti tehtyine vähäisine tarkistuksineen ja lisäyksineen.

Esittelijä

Tontin 3050/10 omistajan NPF Brondankulma Oy:n aloitteesta laadittu asemakaavan muutosehdotus nro 12082 mahdollistaa yhtiön nykyisen liikerakennuksen kehittämisen ja arvokkaan rakennuksen säilyttämisen. Rakennusoikeuden lisäys nykyiseen kaavaan verrattuna on 7 692 k-m². Kaavamuutos vahvistaa keskusta-alueen liiketoimintaa ja mahdollistaa maanalaisen raideliikenneaseman kulkuyhteysvarauksen säilyttämisen.

Kaavamuutoksesta seuraa tontinomistajalle merkittävää hyötyä, joten maapoliittiset neuvottelut on käyty tontinomistajan kanssa on neuvoteltu liitteestä 1 ilmenevä maankäyttösopimus. Sopimuksen

mukaan yhtiö suorittaa kaupungille osuutenaan yhdyskuntarakentamisen kustannuksista korvausta 973 000 euroa.

Korvaus tulee suorittaa kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun asemakaavamuutos on saanut lainvoiman. Korvausta korotetaan sen nykyarvon säilyttämiseksi sopimuksen allekirjoittamishetkestä maksupäivään saakka kolmella prosentilla vuodessa.

Ehdotus on kiinteistölautakunnan esityksen mukainen ja noudattaa vakiintunutta sopimuskäytäntöä.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Hannu Penttilä

Lisätiedot

Timo Härmälä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36028
timo.harmala(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Sopimus
- 2 Asemakaavakartta nro 6629
- 3 Kaavamuutosehdotus nro 12082

Tiedoksi

Kiinteistölautakunta

Päätöshistoria

Kiinteistölautakunta 22.03.2012 § 171

HEL 2012-003735 T 10 01 00

Kiinteistökartta G3 T1, Eteläesplanadi 20, Korkeavuorenkatu 36

Päätös

Lautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle, että lautakunta oikeutettaisiin tekemään 3. kaupunginosan (Kaartinkaupunki) korttelin nro 50 tontin nro 10 omistajan NPF Brondankulma Oy:n kanssa liitteen nro 4 mukainen sopimus sekä siihen mahdollisia vähäisiä tarkistuksia ja lisäyksiä.

Lautakunta toteaa, että asemakaavan muutosehdotus nro 12082 mahdollistaa nykyisen liikerakennuksen kehittämisen ja arvokkaan rakennuksen säilyttämisen. Rakennusoikeuden lisäys nykyiseen kaavaan verrattuna on 7 692 k-m². Kaavamuutos vahvistaa keskusta-

23.04.2012

alueen liiketoimintaa ja mahdollistaa maanalaisen raideliikenneaseman kulkuyhteysvarauksen säilyttämisen.

Kaavamuutoksesta seuraa tontinomistajalle merkittävää hyötyä, ja maapoliittiset neuvottelut on käyty tontinomistajan kanssa kaupunginhallituksen 9.2.2004 tekemän päätöksen mukaisesti. Tontin omistajan kanssa esitetään solmittavaksi kaavamuutoksen johdosta sopimus, jossa yhtiö suorittaisi kaupungille osallistumisena yhdyskuntarakentamisen kustannuksiin korvausta 973 000 euroa.

(MA103-2)

Esittelijä

vs. osastopäällikkö
Esko Patrikainen

Lisätiedot

Kirsi Federley, insinööri, puhelin: 310 36451
kirsi.federley(a)hel.fi
Esko Patrikainen, apulaisosastopäällikkö, puhelin: 310 36471
esko.patrikainen(a)hel.fi

§ 463

Maankäyttösopimus Kiinteistö Oy Vattuniemenranta 4:n kanssa (Asemakaava nro 12083)

HEL 2012-003160 T 10 01 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti hyväksyä kiinteistölautakunnan 31. kaupunginosan (Lauttasaari) korttelin nro 31133 tontin nro 6 omistajan Kiinteistö Oy Vattuniemenranta 4:n kanssa ehdollisesti allekirjoittaman liitteen 1 mukaisen sopimuksen siihen mahdollisesti tehtyine vähäisine tarkistuksineen ja lisäyksineen.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Hannu Penttilä

Lisätiedot

Timo Härmälä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36028
timo.harmala(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Sopimus
- 2 Asemakaavan muutosehdotus nro 12083
- 3 Asemakaavakartta 8880

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäne hyväksyä kiinteistölautakunnan 31. kaupunginosan (Lauttasaari) korttelin nro 31133 tontin nro 6 omistajan Kiinteistö Oy Vattuniemenranta 4:n kanssa ehdollisesti allekirjoittaman liitteen 1 mukaisen sopimuksen siihen mahdollisesti tehtyine vähäisine tarkistuksineen ja lisäyksineen.

Esittelijä

Asemakaavamuutos

Teollisuus- ja varastorakennusten korttelin (T) tontille 31133/6 on maanomistajan aloitteesta valmisteltu asemakaavamuutos nro 12083, joka mahdollistaa tontin muuttamisen asuinkerrostalojen tontiksi (AK). Nykyinen pienteollisuusrakennus, vuonna arkkitehti Heikki Sirénin suunnittelema vuonna 1956 valmistunut Helkama-talona tunnettu viisikerroksinen teollisuus- ja varastorakennus määrätään suojeltavaksi sr-2 -määräyksellä lukuun ottamatta matalaa siipirakennusta.

Kaavamuutoksen tavoitteena on asuntojen rakentaminen olemassa olevaan, kaupunkikuvallisesti ja arkkitehtonisesti arvokkaaseen

asemakaavalla suojeltavaan rakennukseen. Siipirakennus on tarkoitus korvata uudisrakennuksella, jonka tilalle rakennetaan kaksikerroksinen asuinrakennus. Kaavamuutoksen mukainen tontin rakennusoikeus on 5 350 k-m².

Tontilla nyt voimassa olevan asemakaavan mukaan tontti on teollisuus- ja varastorakennusten korttelialuetta (T), jolla saa olla enintään 35 % toimisto- ja 10 % opetus-, tutkimus- ja myyntinäyttelytilaa. Tonttitehokkuus on $e = 2,0$ ja tontin rakennusoikeus 6 720 k-m².

Tontti sijaitsee Vattuniemessä Lohiapajanlahden venesataman eteläpuolella, lähellä Vattuniemen Heikkilänaukion ympäristöön keskittyneitä palveluja.

Asemakaavan muutosehdotus ja voimassa oleva asemakaava ovat liitteinä 2 ja 3.

Maankäyttösopimus

Asemakaavan muutoksen seurauksena tontin 31133/6 arvo nousee merkittävästi, joten tontinomistajan, Kiinteistö Oy Vattuniemenranta 4:n, kanssa on neuvoteltu maankäyttösopimus. Ehdotetun sopimuksen mukaan yhtiö suorittaisi kaupungille osuutenaan yhdyskuntarakentamisen kustannuksiin 464 000 euroa.

Korvaus on maksettava kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun asemakaavan muutos on saanut lainvoiman. Korvausta korotetaan sen nykyarvon säilyttämiseksi sopimuksen allekirjoittamishetkestä maksupäivään saakka kolmella prosentilla vuodessa.

Ehdotettu sopimus noudattaa kaupungin vakiintunutta käytäntöä. Ehdotus on kiinteistölautakunnan esityksen mukainen.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Hannu Penttilä

Lisätiedot

Timo Härmälä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36028
timo.harmala(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Sopimus
- 2 Asemakaavan muutosehdotus nro 12083
- 3 Asemakaavakartta 8880

Tiedoksi

Kiinteistölautakunta

Päätöshistoria

Kiinteistölautakunta 08.03.2012 § 137

HEL 2012-003160 T 10 01 00

Kiinteistökartta F2 T3, Vattuniemenranta 4

Päätös

Lautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle, että lautakunta oikeutettaisiin tekemään 31. kaupunginosan (Lauttasaari) korttelin nro 31133 tontin nro 6 omistajan Kiinteistö Oy Vattuniemenranta 4:n kanssa liitteen nro 4 mukainen sopimus sekä siihen mahdollisia vähäisiä tarkistuksia ja lisäyksiä.

Lautakunta toteaa, että asemakaavan muutosehdotus nro 12083 mahdollistaa teollisuus- ja varastorakennusten korttelin (T) tontin 31133/6 muuttamisen asuinkerrostalojen tontiksi (AK). Nykyinen pienteollisuusrakennus määrätään suojeltavaksi sr-2 -määräyksellä lukuun ottamatta matalaa siipirakennusta, joka puretaan, ja tilalle rakennetaan kaksikerroksinen asuinrakennus. Kaavamuutoksen mukainen tontin rakennusoikeus on 5 350 k-m².

Kaavamuutoksesta seuraa tontinomistajalle merkittävää hyötyä, ja maapoliittiset neuvottelut on käyty tontinomistajan kanssa kaupunginhallituksen 9.2.2004 tekemän päätöksen mukaisesti. Tontin omistajan kanssa esitetään solmittavaksi kaavamuutoksen johdosta sopimus, jossa yhtiö suorittaisi kaupungille osallistumisena yhdyskuntarakentamisen kustannuksiin korvausta 464 000 euroa.

(MA131-15)

Esittelijä

osastopäällikkö
Juhani Tuuttila

Lisätiedot

Kirsi Federley, insinööri, puhelin: 310 36451
kirsi.federley(a)hel.fi
Esko Patrikainen, apulaisosastopäällikkö, puhelin: 310 36471
esko.patrikainen(a)hel.fi

§ 464

Maankäyttösopimus Tehdaskiinteistö Metalli Oy kanssa (asemakaava nro 12084)

HEL 2012-003204 T 10 01 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti hyväksyä kiinteistölautakunnan 31. kaupunginosan (Lauttasaari) korttelin nro 31117 tontin nro 7 omistajan Tehdaskiinteistö Metalli Oy:n kanssa ehdollisesti tekemän liitteen 1 mukaisen sopimuksen siihen mahdollisesti tehtyine vähäisine tarkistuksineen ja lisäyksineen.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Hannu Penttilä

Lisätiedot

Timo Härmälä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36028
timo.harmala(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Sopimus
- 2 Asemakaavakartta 8880
- 3 Kaavamuutosehdotus 12084

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäneen hyväksyä kiinteistölautakunnan 31. kaupunginosan (Lauttasaari) korttelin nro 31117 tontin nro 7 omistajan Tehdaskiinteistö Metalli Oy:n kanssa ehdollisesti tekemän liitteen 1 mukaisen sopimuksen siihen mahdollisesti tehtyine vähäisine tarkistuksineen ja lisäyksineen.

Esittelijä

Asemakaavamuutos

Auratum Kiinteistöt Oy:n omistaman Tehdaskiinteistö Metalli Oy:n aloitteesta laadittu asemakaavan muutosehdotus nro 12084 mahdollistaa teollisuus- ja varastorakennusten (T) tontin 31117/7 muuttamisen asuinkerrostalojen tontiksi (AK). Kaavamuutoksen mukainen tontin rakennusoikeus on 5 800 k-m². Nykyinen rakennus määrätään suojeltavaksi sr-2 -määräyksellä. Rakennuksen katualueella sijaitsevat portaat on muutoksessa merkitty säilytettäväksi merkinnällä s-pr.

Kaavamuutoksen tavoitteena on asuntojen rakentaminen olemassa olevaan, kaupunkikuvallisesti ja arkkitehtonisesti arvokkaaseen, asemakaavalla suojeltavaan rakennukseen.

Maankäyttösopimus

Kaavamuutoksesta seuraa tontinomistajalle merkittävää hyötyä, joten tontinomistajan kanssa on neuvoteltu maankäyttösopimus. Yhtiön kanssa esitetään solmittavaksi kaavamuutoksen johdosta sopimus, jossa yhtiö suorittaisi kaupungille osuutenaan yhdyskuntarakentamisen kustannuksiin korvausta 520 000 euroa. Sopimuksessa veloitetaan lisäksi tontinomistaja hakemaan lupa suojeltavien portaiden pitämiseen katualueella. Tontilla oleva johdot ja putket omistajan tulee tarvittaessa siirtää kustannuksellaan.

Korvaus on maksettava kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun asemakaavan muutos on saanut lainvoiman. Korvausta korotetaan sen nykyarvon säilyttämiseksi sopimuksen allekirjoittamishetkestä maksupäivään saakka kolmella prosentilla vuodessa.

Voimassa oleva asemakaava ja sen muutos ovat liitteinä 2 ja 3.

Ehdotus on kiinteistölautakunnan esityksen mukainen ja noudattaa vakiintunutta sopimuskäytäntöä.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Hannu Penttilä

Lisätiedot

Timo Härmälä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36028
timo.harmala(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Sopimus
- 2 Asemakaavakartta 8880
- 3 Kaavamuutosehdotus 12084

Tiedoksi

Kiinteistölautakunta
Rakennusvirasto

Päätöshistoria

Kiinteistölautakunta 08.03.2012 § 135

HEL 2012-003204 T 10 01 00

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

Kiinteistökartta F2 T3, Heikkiläntie 6

Päätös

Lautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle, että lautakunta oikeutettaisiin tekemään 31. kaupunginosan (Lauttasaari) korttelin nro 31117 tontin nro 7 omistajan Tehdaskiinteistö Metalli Oy:n kanssa liitteen nro 4 mukainen sopimus sekä siihen mahdollisia vähäisiä tarkistuksia ja lisäyksiä.

Lautakunta toteaa, että asemakaavan muutosehdotus nro 12084 mahdollistaa teollisuus- ja varastorakennusten (T) tontin 31117/7 muuttamisen asuinkerrostalojen tontiksi (AK). Kaavamuutoksen mukainen tontin rakennusoikeus on 5 800 k-m². Nykyinen rakennus määrätään suojeltavaksi sr-2 -määräyksellä. Rakennuksen katualueella sijaitsevat portaat on muutoksessa merkitty säilytettäväksi merkinnällä s-pr.

Kaavamuutoksesta seuraa tontinomistajalle merkittävää hyötyä, ja maapoliittiset neuvottelut on käyty tontinomistajan kanssa kaupunginhallituksen 9.2.2004 tekemän päätöksen mukaisesti. Tontin omistajan kanssa esitetään solmittavaksi kaavamuutoksen johdosta sopimus, jossa yhtiö suorittaisi kaupungille osallistumisena yhdyskuntarakentamisen kustannuksiin korvausta 520 000 euroa.

(MA131-16)

Esittelijä

osastopäällikkö
Juhani Tuuttila

Lisätiedot

Kirsi Federley, insinööri, puhelin: 310 36451
kirsi.federley(a)hel.fi
Esko Patrikainen, apulaisosastopäällikkö, puhelin: 310 36471
esko.patrikainen(a)hel.fi

§ 465

Pysäköintipaikkojen maksullisuusaikojen tarkistaminen

HEL 2011-009799 T 08 03 01 01

Päätös

Kaupunginhallitus päätti,

- että yleisten pysäköintipaikkojen ja asukaspysäköintipaikkojen maksullisuuden voimassaoloajaksi päätettäisiin 1. maksuvyöhykkeellä arkisin maanantaista perjantaihin kello 9 - 21 ja lauantaisin kello 9 - 18, 2. maksuvyöhykkeen asukaspysäköintialueiden yleisillä pysäköintipaikoilla ja asukaspysäköintipaikoilla arkisin maanantaista perjantaihin kello 9 - 21 ja 3. maksuvyöhykkeen asukaspysäköintipaikoilla maanantaista perjantaihin kello 9 - 21 lukuun ottamatta maksuvyöhykkeiden 1 - 3 erityiskohteita.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Hannu Penttilä

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36024
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäneenä,

- että yleisten pysäköintipaikkojen ja asukaspysäköintipaikkojen maksullisuuden voimassaoloajaksi päätettäisiin 1. maksuvyöhykkeellä arkisin maanantaista perjantaihin kello 9 - 21 ja lauantaisin kello 9 - 18, 2. maksuvyöhykkeen asukaspysäköintialueiden yleisillä pysäköintipaikoilla ja asukaspysäköintipaikoilla arkisin maanantaista perjantaihin kello 9 - 21 ja 3. maksuvyöhykkeen asukaspysäköintipaikoilla maanantaista perjantaihin kello 9 - 21 lukuun ottamatta maksuvyöhykkeiden 1 - 3 erityiskohteita.

Tiivistelmä

Asukkaiden ja kantakaupungissa asioivien pysäköintimahdollisuuksia parannetaan pysäköintipaikkojen maksullisuusaikoja pidentämällä.

Kaupunginvaltuusto päätti 16.11.2011 talousarvion 2012 käsittelyn yhteydessä kaupunkisuunnittelutoimen toiminnalliseksi tavoitteeksi

selvittää asukaspysäköintialueen pysäköintimaksuajan jatkamista kello 21 saakka.

Esittelijä

Taustaa

Kaupunkisuunnittelulautakunta toteaa esityksessään 24.1.2012 mm. seuraavaa:

Kantakaupunki on pääosin rakennettu aikana, jolloin autojen pysäköintipaikkoja ei ole voitu rakentaa tonteille nykyistä tarvetta vastaavasti. Asukaspysäköintijärjestelmän tavoitteena on mahdollistaa auton omistaminen myös kantakaupungin asukkaille.

Asukaspysäköintijärjestelmän ongelmana on kuitenkin, että etenkin asukaspysäköintipaikkojen kysyntä ylittää tarjonnan ja että muita kuin asukkaiden autoja koskeva pysäköintirajoitus päättyy iltaisin liian aikaisin.

Maksullisen kadunvarsipysäköinnin tavoitteena on edistää keskustan kaupallista vetovoimaa. Liikekeskustan asiointipysäköinnin kokonaistilanne on varsin hyvä uusien pysäköintilaitosten rakentamisen johdosta. Keskustan laitoksissa on yleensä aina tilaa. Liikekeskustan kauppohenkilöiden aukioloajat ovat viime vuosien aikana pidentyneet huomattavasti.

Kaupunginvaltuuston päättämien yleisten pysäköintipaikkojen maksullisuuden voimassaoloajat ovat olleet 1.1.2002 alkaen 1. maksuvyöhykkeellä maanantaista perjantaihin kello 9 - 19 ja lauantaisin kello 9 - 18 sekä 2. ja 3. maksuvyöhykkeellä maanantaista perjantaihin kello 9 - 19 erityiskohteita lukuun ottamatta. Erityiskohteita, joissa maksullisuus on voimassa tapauskohtaisesti myös lauantaisin ja sunnuntaisin ovat tällä hetkellä esimerkiksi Linnanmäen ympäristö, Kaupunginteatterin ympäristö, Kansallisteatterin lähikadut, Jäähallin ympäristö sekä torialueet kuten Hakaniementori.

Kaupunkisuunnitteluvirastoon tulee jatkuvasti aloitteita maksullisuusaikojen pidentämiseksi ja maksullisuuden laajentamiseksi koskemaan myös lauantaita ja sunnuntaita. Erityinen ongelmapaikka on Katajanokan alue, jossa matkailijat ovat pysäköineet lähikaduilla viikonlopun ajaksi veloitusetta. Sama tilanne on Olympiaterminaalin ympäristössä. Kampin alueen tarjonnan (Musiikkitalo, elokuvakeskus, ravintolat) lisääntyminen on vaikeuttanut Etu-Töölön asukkaiden pysäköintiä

Kantakaupungin asukkaiden pysäköinti on viime vuosina vaikeutunut katujen varsilla sekä päivällä että etenkin illalla ja viikonloppuisin. Vaikeimmilla alueilla on kysymys ennen kaikkea pysäköintipaikkojen

kokonaisuuden riittämättömyydestä. Uusien paikkojen rakentaminen katualueiden ulkopuolelle, joko tonteille tai maan alle, on niin kallista, että arviolta vain pieni osa asukkaista olisi valmis maksamaan paikoista sekä investoinnit että käyttökulut kattavaa kuukausihintaa.

Suunnitelma

Tarkoituksenmukaisin maksullisuuden päättymisaika olisi lautakunnan esityksen mukaan se, että asukaspysäköintialueiden yleisten pysäköintipaikkojen maksullisuuden päättymisaika olisi 1. ja 2. maksuvyöhykkeillä sama kello 21 kuin asukaspysäköintipaikoilla. 2. maksuvyöhykkeellä olevien muiden kuin asukaspysäköintialueiden yleisten pysäköintipaikkojen päättymisaika olisi kuitenkin nykyinen kello 19. Kyseisiä alueita ovat Jätkäsaari, Ruoholahti ja Pasila. Myös 3. maksuvyöhykkeellä yleisten pysäköintipaikkojen päättymisaika olisi nykyinen kello 19.

Pysäköinnin uudet maksullisuusajat olisivat 1. maksuvyöhykkeellä maanantaista perjantaihin kello 9 - 21 ja lauantaisin nykyinen kello 9 - 18, 2. maksuvyöhykkeen asukaspysäköintialueilla maanantaista perjantaihin kello 9 - 21 ja 3. maksuvyöhykkeen asukaspysäköintipaikoilla maanantaista perjantaihin kello 9 - 21 lukuun ottamatta maksuvyöhykkeiden 1 - 3 erityiskohteita.

Eritiskohteissa käytettäisiin jatkossakin nykyiseen tapaan tavanomaisesta poikkeavia maksullisuusajoja.

Pysäköinnin valvonnan järjestelyt

Pysäköinnin valvonnan tarve on lisääntynyt viime vuosina. Valvonnan tärkeys ja merkitys on huomattu ja sitä toivotaan suoritettavan entistä enemmän. Pysäköinnin tarkastajien vakansseja on nykyisin 65 ja lisäksi on 4 johtavaa pysäköinnintarkastajaa. Vakansseja on tullut 6 lisää viimeisen kymmenen vuoden aikana ja virkojen täyttöastetta on lisätty nopeuttamalla rekrytointia ja kouluttamalla enemmän sijaisia.

Maksullisuusajojen pidentäminen edellyttää myös pysäköinnin valvonnan tehostamista iltaisin. Työvuorojärjestelyjen lisäksi käytännön valvonta-aikojen pidentäminen edellyttää myös valvontaresurssien lisäämistä. Kahdeksan pysäköinnintarkastajan palkkaamisesta tulisi palkkamenoja sosiaalikuluneen noin 260 000 euroa vuodessa. Valvontatuloja tarkastajien suorittamasta valvonnasta tulee nykyisin kymmenkertainen määrä menoihin verrattuna. Kahdeksan pysäköinnintarkastajan virasta riittäisi valvontaan iltaisin kaksi tarkastajaparia läntisiin ja kaksi paria itäisiin piireihin.

Suunnitelman edut ja haitat

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

Asukkaiden mahdollisuudet pysäköintipaikan löytämiseen helpottuvat jonkin verran, koska ulkopuolisten on maksettava pysäköinnistä kello 21 saakka. Asukkaiden vieraiden on myös maksettava pysäköinnistään. Paikka löytynee kuitenkin helpommin.

Yleisten pysäköintipaikkojen maksullisuusaikojen pidentäminen 1. ja 2. maksuvyöhykkeellä helpottaa elokuvissa, konserteissa ja teattereissa kävijöiden mahdollisuuksia löytää vapaa pysäköintipaikka.

Maksullisuusaikojen pidentäminen lisää verottomia pysäköintituloja arviolta noin 1,2 miljoonaa euroa vuodessa.

Kustannukset ja toteuttaminen

Järjestelyjen kustannusennuste on 150 000 euroa. Tavoitteena on toteuttaa järjestelyt vuoden 2012 aikana. Rakennusvirastosta saadun selvityksen mukaan päätöksen toteuttamiseen mahdollisesti tarvittavat resurssimuutokset tullaan ottamaan huomioon vuoden 2013 talousarvioesityksen yhteydessä.

Esittelijän esitys on kaupunkisuunnittelulautakunnan esityksen mukainen.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Hannu Penttilä

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36024
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Tiedoksi

Rakennusvirasto
Kaupunkisuunnittelulautakunta
Talous- ja suunnittelukeskus

Päätöshistoria

Kaupunkisuunnittelulautakunta 17.01.2012 § 13

HEL 2011-009799 T 08 03 01 01

Hankenro 0902_1

Päätös

Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle,

---

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

23.04.2012

- että yleisten pysäköintipaikkojen ja asukaspysäköintipaikkojen maksullisuuden voimassaoloajaksi päätettäisiin 1. maksuvyöhykkeellä arkisin maanantaista perjantaihin kello 9 - 21 ja lauantaisin kello 9 - 18, 2. maksuvyöhykkeen asukaspysäköintialueiden yleisillä pysäköintipaikoilla ja asukaspysäköintipaikoilla arkisin maanantaista perjantaihin kello 9 - 21 ja 3. maksuvyöhykkeen asukaspysäköintipaikoilla maanantaista perjantaihin kello 9 - 21 lukuun ottamatta maksuvyöhykkeiden 1 - 3 erityiskohteita.

Päätöksen jakelu:

- kaupunginhallitus

Esittelijä

liikennesuunnittelupäällikkö
Olli-Pekka Poutanen

Lisätiedot

Jari Tikkanen, liikenneinsinööri, puhelin: 310 37089
jari.tikkanen(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

§ 466

Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, ettei se ota käsiteltäväkseen seuraavien viranomaisten viikolla 16 tekemiä päätöksiä:

asuntotuotantotoimikunta	18.4.2012
kaupunkisuunnittelulautakunta	17.4.2012
rakennuslautakunta	17.4.2012

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Hannu Penttilä

Lisätiedot

Miliza Ryöti, apulaiskaupunginsihteeri, puhelin: 310 25407
miliza.ryoti(a)hel.fi
Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36024
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäneenä, ettei se ota käsiteltäväkseen seuraavien viranomaisten viikolla 16 tekemiä päätöksiä:

asuntotuotantotoimikunta	18.4.2012
kaupunkisuunnittelulautakunta	17.4.2012
rakennuslautakunta	17.4.2012

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Hannu Penttilä

Lisätiedot

Miliza Ryöti, apulaiskaupunginsihteeri, puhelin: 310 25407
miliza.ryoti(a)hel.fi
Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36024
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

§ 467

**Selvitys ja lausunto Eduskunnan oikeusasiamiehelle
ruotsinkielisten mielenterveystyön avopalvelujen järjestämistävasta**

HEL 2012-001050 T 06 00 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti antaa Eduskunnan oikeusasiamiehelle seuraavan selvityksen ja lausunnon ruotsinkielisten avohoidon mielenterveyspalvelujen järjestämistävasta:

Mielenterveyspalvelut järjestetään Helsingissä porrasteisesti siten, että tutkimukseen ja hoitoon ottamisessa sovelletaan valtakunnallisia ja paikallisesti sovittuja suosituksia erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon työnjaosta.

Helsingissä lievistä tai keskivaikeasta masennustilasta kärsivä potilas hoidetaan ensisijaisesti terveysasemalla psykiatrisen sairaanhoitajan ja terveyskeskuslääkärin yhteistyönä siten, että työpari voi konsultoida psykiatrisen erikoissairaanhoidon psykiatria, jonka tehtävänä on mm. huolehtia terveysasemilla tarvittavista konsultaatioista. Mikäli hoitovastetta ei hoitosuositusten mukaisesti toteutetun hoidon jälkeen saavuteta, potilas ohjataan psykiatriseen erikoissairaanhoidon.

Jäljempänä on oikeusasiamiehen edellyttämä selvitys kysymyskohtaisesti siten, että jokaisessa kohdassa on ensin selvitys perustason mielenterveyspalvelujen ja tämän jälkeen psykiatrisen erikoissairaanhoidon palvelujen järjestelyistä helsinkiläisille.

1. Millä tavalla ruotsinkieliset mielenterveystyön avopalvelut on järjestetty eri ikäryhmille, ottaen huomioon sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionavustuksista annetun lain (733/1992) 4§:ssä mainitut järjestämismuutokset?

Lasten ja nuorten palvelut

Perustason mielenterveyspalvelut

Ruotsinkieliset ennaltaehkäisevän mielenterveystyön palvelut järjestetään 0-6 -vuotiaille ja heidän huoltajilleen osana äitiys- ja lastenneuvolatoimintaa. Muut perustason mielenterveyspalvelut järjestetään terveysasemilla.

Perustason palveluihin kuuluvat terveydenhoitajan ja lääkärin vastaanotto sekä tarvittaessa ohjaus muille terveydenhuollon ammattihenkilöille, kuten psykiatrisen sairaanhoitajan tai psykologin palveluihin.

Ruotsinkieliset neuvola- ja terveysasemapalvelut on keskitetty kolmelle terveysasemalle. Näillä terveysasemilla ruotsinkieliset väestövastuiset palveluprosessit ovat ruotsinkielisiä alkaen puhelimitse tapahtuvasta ajanvarauksesta ja neuvonnasta. Muillakin terveysasemilla ja neuvoloissa saa palvelua myös ruotsinkielellä, mutta ei kuitenkaan kattavaa ruotsinkielistä palveluprosessia.

Muissa kuin ruotsinkielisissä yksiköissä työskentelevien terveysasemien työntekijöiden kohdalla on terveyskeskuksen verkkosivujen yhteystiedoissa sv-merkintä, kun työntekijällä on hyvä ruotsinkielen suullinen taito. Vastaavaa merkintää yhteystietoihin valmistellaan tehtäväksi myös neuvolahenkilökunnan ja erityistyöntekijöiden tietoihin.

Helsingiläinen ruotsinkielinen asiakas tai perhe voi valita hoitopaikkansa em. kolmen ruotsinkielisen yksikön välillä. Halutessaan voi jäädä myös asuinalueensa terveysaseman asiakkaaksi.

Psykiatrisen sairaanhoitajan ruotsinkielistä palveluja on saatavissa Pitäjänmäen terveysasemalla ja päihdehoitajan palvelua Itäkeskuksen terveysasemalla. Neuvolapsykologin palvelut ovat saatavina ruotsinkielisenä.

Perustason mielenterveyspalveluihin kuuluu myös sosiaaliviraston perheneuvolatoiminta, jonka palveluihin potilas tarvittaessa ohjataan terveyskeskuksesta jatkohoitoon.

Psykiatrisen erikoissairaanhoidon palvelut

Jos potilaan sairaus edellyttää perustason mielenterveyspalveluja vaativampaa hoitoa, potilas ohjataan iästä riippuen lasten tai nuorisopsykiatriseen erikoissairaanhoitoon.

Helsingiläisten lasten ja nuorten psykiatrisen erikoissairaanhoito kokonaisuudessaan, siis sekä suomen- että ruotsinkielisten palvelut, kuuluvat Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin järjestämävastuuseen, mistä syystä tässä selvityksessä ei käsitellä järjestelyjä tältä osin.

Kahdeksantoista vuotta täyttäneiden palvelut

Perustason mielenterveyspalvelut

Helsingin kaupunki järjestää 18 vuotta täyttäneiden perustason mielenterveys- ja päihdepalvelut terveysasemilla. Lisäksi osana koulu- ja opiskeluterveydenhuoltoa järjestetään perustason mielenterveyspalveluja ostopalveluna Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiöltä (YTHS).

Helsingin terveysasemilla toimii 25 psykiatrista erikoissairaanhoitajaa, joista osa on ruotsinkielisiä.

Terveysasemien ruotsinkielisten työryhmissä ryhmien toimintaa vahvistavina työskentelevät psykiatriset sairaanhoitajat ja päihdetyöntekijät ovat ruotsinkielisiä. Terveyskeskuksen psykiatrisen erikoissairaanhoidon psykiatrit vastaavat näiden työntekijöiden työnohjauksesta ja konsultoinnista. Potilaiden ohjauksessa ja hakeutumisessa terveysasemien mielenterveystyöntekijöiden hoitoon noudatetaan kansallisia yhtenäisiä kiireettömän hoidon perusteita.

Potilaat saavat valita vastuuterveysasemansa ja siten myös halutessaan voivat valita mielenterveyspalvelunsa ruotsinkielisiä palveluja antavalta terveysasemalta.

Psykiatrisen erikoissairaanhoidon palvelut

Helsingin terveyskeskus tuottaa pääosan psykiatrian erikoissairaanhoidon palveluistaan itse osana terveyskeskuksen toimintaa. Tätä täydentävät Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiriltä työnjakosopimukseen perustuen hankittavat palvelut. Lisäksi terveyskeskus hankkii kilpailutuksen perusteella psykoterapiapalveluja yksityisiltä palveluntuottajilta ostopalveluna ja jonkin verran myös sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelijärjestelmää käyttäen.

Aikuisten psykiatrisen erikoissairaanhoidon avohoidon palvelut järjestetään psykiatrian poliklinikoilla, joihin hakeudutaan lääkärin läheteellä. Lähetteet käsittelee lääkäri ja tekee päätökset tutkimukseen ja hoitoon ottamisesta noudattaen valtakunnallisia ja paikallisesti sovittuja suosituksia erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon työnjaosta. Potilaat ohjataan poliklinikoille kansallisen kiireettömän hoidon perusteiden mukaisesti.

Terveyskeskuksessa ruotsinkielisten avohoitona tarjottava psykiatrinen erikoissairaanhoito on keskitetty Kivelän psykiatrian poliklinikalle, jossa toimii ruotsinkielinen työryhmä. Ruotsinkielisillä potilailla on mahdollisuus saada hoitoa äidinkielellään myös kaupungin muilla poliklinikoilla ja toimintayksiköissä, joissa on ruotsinkielisiä taitavia työntekijöitä.

HUS -psykiatrian tulosityksikön avohoitotoiminta tarjoaa Helsingin ja HUSin välisen työnjakosopimuksen mukaan avopalveluna moderneja kuntoutusmuotoja sekä mm. oireenhallintaryhmiä (kaksisuuntainen mielialahäiriö, pakko-oireinen häiriö).

Yksityisiltä palveluntuottajilta ostettavien psykoterapiapalvelujen osalta on ruotsinkielisten äidinkieliset palvelut pyritty varmistamaan siten, että kilpailutuksessa edellytetään kaikissa psykoterapiasuuntauksen tai

–muodon yhdistelmissä, että vähintään kuusi (6) prosenttia terapeuteista on ruotsin kielellä palvelua antavia. Palvelusetelillä hankittaviin psykoterapiapalveluihin ruotsinkieliset psykoterapian palvelutuottajat voivat listautua samalla tavoin kuin suomenkielisetkin.

2. Järjestykö ruotsinkielinen hoito hoitotakuun osoittamassa määräajassa?

Perustason mielenterveyspalvelut

Sekä neuvoloissa että terveysasemilla ruotsinkieliset perustason mielenterveyspalvelut annetaan hoitotakuun edellyttämässä määräajassa.

Psykiatrisen erikoissairaanhoidon palvelut

Potilaat pääsevät Helsingin psykiatriassa ruotsinkieliseen erikoissairaanhoidon säädettyssä ajassa. Ensikäynti järjestetään kolmen viikon sisällä lähetteen saapumisesta.

3. Millä tavalla ruotsinkielisten opiskelijoiden mielenterveyspalvelut on järjestetty? Sisältyvätkö mielenterveyspalvelut Helsingin kaupungin ja YTHS:n väliseen sopimukseen?

Perustason mielenterveyspalvelut

Terveyskeskuksen koulu – ja opiskeluterveydenhuolto tekee asetuksen mukaisia terveystarkastuksia. Laajat terveystarkastukset peruskoulussa toteutetaan 1., 5., ja 8. vuosiluokalla, lisäksi lukion ja ammatillisten oppilaitosten toisella vuosikurssilla. Terveystarkastaja tapaa kaikki oppilaat tai opiskelijat kerran vuodessa ja tarvittaessa useammin. Ruotsinkielisissä peruskouluissa, lukioissa, ammatillisessa oppilaitoksessa ja ammattikorkeakoulussa on erikseen otettu huomioon terveydenhoitajien ruotsinkielen taito. Myös koululääkäreiden osalta ruotsinkielen taito on varmistettu siten, että vastaanottotyötä pystytään toteuttamaan ruotsinkielellä.

Mikäli terveystarkastuksessa todetaan tarvetta mielenterveyspalveluihin, oppilas tai opiskelija ohjataan tarpeesta ja iästä riippuen joko perustason mielenterveyspalveluihin terveysasemalle tai sosiaaliviraston perheneuvolaan taikka läheteellä lasten tai nuorisopsykiatriseen erikoissairaanhoidon sairaanhoitopiiriin.

Terveyskeskuksen koulu – ja opiskeluterveydenhuollossa toteutetaan asetuksen mukaista ennaltaehkäisevää terveydenhuoltoa, johon sisältyy mielenterveyden tukeminen ja alkavien ongelmien seulonta. Ruotsinkielisissä kouluissa ja oppilaitoksissa palvelu toteutetaan ruotsinkielellä.

Mielenterveysongelmista kärsivä opiskelija voi myös itse olla ensivaiheessa yhteydessä oman oppilaitoksensa terveydenhoitajaan, kuraattoriin tai psykologiin, joiden tehtävänä on kartoittaa mielenterveysongelman vakavuus ja hoidon tarve. Terveydenhoitajalla on mahdollisuus konsultoida ja tarvittaessa ohjata opiskelija lääkärin vastaanotolle.

Opiskelijoiden kokonaistilannetta arvioidaan myös moniammatillisessa opiskelijahuoltoryhmässä, johon kuuluvat terveydenhoitajan lisäksi opettajat, kuraattori, psykologi ja opinto-ohjaaja.

Lisäksi terveystieteiden keskuksen psykiatrisen sairaanhoitajan palveluja on seuraavissa ruotsinkielisissä oppilaitoksissa: Arcada, Nylands Svenska Yrkeshögskola, Prakticum, Brändö gymnasium, Gymnasium Lärkan, City Axxell, Helsingfors Aftongymnasium, Gymnasiet Svenska normallyceum, Tölö specialiseringsgymnasium ja Rudolf Steiner gymnasium.

Halutessaan opiskelijat voivat hakeutua myös terveysasemille lääkärin vastaanotolle kaikissa ongelmissa, mukaan lukien mielenterveysongelmat.

Helsingin terveystieteiden keskuksen Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön (jäljempänä YTHS) kanssa tekemän sopimuksen mukaan YTHS järjestää kaupungin puolesta palvelut kiireellisen ja kiireettömän päiväaikaisen hoidon osalta. Sopimus ei poista opiskelijoiden oikeutta kunnalliseen terveydenhuoltoon. YTHS -palveluun kuuluu opiskelijaterveydenhuollon mukainen perustason mielenterveys- ja päihdetyö, jota on mahdollista toteuttaa myös ruotsinkielisenä.

YTHS:n opiskelijoille mielenterveyspalvelut järjestyvät kolmen kuukauden hoitotakuun puitteissa joko perustasolla tai psykiatrisessa erikoissairaanhoidossa. Kiireellisiin (= 1 - 7 vrk) asioihin ottaa kantaa aina yleislääkäri. Ruotsinkielisiä palveluja tarjotaan mahdollisuuksien mukaan. YTHS:ssä on mielenterveystyöntekijöitä 45, joista kolme psykiatria ja kaksi psykologia on ruotsinkielisiä.

Psykiatrisen erikoissairaanhoidon palvelut

Vakavissa ja akuuteissa mielenterveysongelmissa oppilaat ja opiskelijat ohjataan lähetteellä iästä riippuen lasten tai nuorisopsykiatriseen erikoissairaanhoidon sairaanhoitopiiriin ja 18 vuotta täyttäneet kunnallisen palvelun piiriin Auroran sairaalan akuuttipsykiatrian päivystyspoliklinikalle.

Lopuksi

Ruotsinkielisten potilaiden hoitoon pääsy toteutuu määräajassa, mutta ongelmia äidinkieleltään ruotsinkielisten työntekijöiden rekrytoinnissa sekä perusterveydenhuollon että erikoissairaanhoidon tehtäviin on jatkuvasti.

Järjestelyjen mahdolliset puutteet ovat erityisesti nousseet tarkasteluun julkisuudessakin käsitellyn valitettavan tapahtumaketjun yhteydessä. Kysymys oli yksittäisestä virheellisestä potilasohjauksesta, johon liittyi lisäksi väärinkäsitys potilaan tarvitseman hoitoyksikön osoittamisessa.

Tämän tapahtumaketjun jälkeen on potilasohjauksen asianmukaisuuden tärkeyttä erityisesti tähdennetty psykiatrian toimipisteissä.

Terveyskeskuksen psykiatrisessa erikoissairaanhoidossa vuonna 2011 hoidetuista 16 241 eri henkilöstä 726 (noin 4,5 %) oli ruotsinkielisiä (väestörekisteriin merkitty äidinkieli). Kivelän ruotsinkielisellä poliklinikalla toteutui 3 244 käyntiä ja siellä asioi 306 eri henkilöä.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Laura Rätty

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Eduskunnan oikeusasiamiehen selvitys- ja lausuntopyyntö

Otteet

Ote

Eduskunnan oikeusasiamies

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäne antaa Eduskunnan oikeusasiamiehelle seuraavan selvityksen ja lausunnon ruotsinkielisten avohoidon mielenterveyspalvelujen järjestämistavasta:

Mielenterveyspalvelut järjestetään Helsingissä porrasteisesti siten, että tutkimukseen ja hoitoon ottamisessa sovelletaan valtakunnallisia ja paikallisesti sovittuja suosituksia erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon työnjaosta.

Helsingissä lievistä tai keskivaikeasta masennustilasta kärsivä potilas hoidetaan ensisijaisesti terveysasemalla psykiatrisen sairaanhoitajan ja terveyskeskuslääkärin yhteistyönä siten, että työpari voi konsultoida psykiatrisen erikoissairaanhoidon psykiatria, jonka tehtävänä on mm.

huolehtia terveysasemilla tarvittavista konsultaatioista. Mikäli hoitovastetta ei hoitosuosituksen mukaisesti toteutetun hoidon jälkeen saavuteta, potilas ohjataan psykiatriseen erikoissairaanhoidon.

Jäljempänä on oikeusasiamiehen edellyttämä selvitys kysymyskohtaisesti siten, että jokaisessa kohdassa on ensin selvitys perustason mielenterveyspalvelujen ja tämän jälkeen psykiatrisen erikoissairaanhoidon palvelujen järjestelyistä helsinkiläisille.

1. Millä tavalla ruotsinkieliset mielenterveystyön avopalvelut on järjestetty eri ikäryhmille, ottaen huomioon sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionavustuksista annetun lain (733/1992) 4§:ssä mainitut järjestämismuutokset?

Lasten ja nuorten palvelut

Perustason mielenterveyspalvelut

Ruotsinkieliset ennaltaehkäisevän mielenterveystyön palvelut järjestetään 0-6 -vuotiaille ja heidän huoltajilleen osana äitiys- ja lastenneuvolatoimintaa. Muut perustason mielenterveyspalvelut järjestetään terveysasemilla.

Perustason palveluihin kuuluvat terveydenhoitajan ja lääkärin vastaanotto sekä tarvittaessa ohjaus muille terveydenhuollon ammattihenkilöille, kuten psykiatrisen sairaanhoitajan tai psykologin palveluihin.

Ruotsinkieliset neuvola- ja terveysasemapalvelut on keskitetty kolmelle terveysasemalle. Näillä terveysasemilla ruotsinkieliset väestövastuiset palveluprosessit ovat ruotsinkielisiä alkaen puhelimitse tapahtuvasta ajanvarauksesta ja neuvonnasta. Muillakin terveysasemilla ja neuvoloissa saa palvelua myös ruotsinkielellä, mutta ei kuitenkaan kattavaa ruotsinkielistä palveluprosessia.

Muissa kuin ruotsinkielisissä yksiköissä työskentelevien terveysasemien työntekijöiden kohdalla on terveyskeskuksen verkkosivujen yhteystiedoissa sv-merkintä, kun työntekijällä on hyvä ruotsinkielen suullinen taito. Vastaavaa merkintää yhteystietoihin valmistellaan tehtäväksi myös neuvolahenkilökunnan ja erityistyöntekijöiden tietoihin.

Helsingiläinen ruotsinkielinen asiakas tai perhe voi valita hoitopaikkansa em. kolmen ruotsinkielisen yksikön välillä. Halutessaan voi jäädä myös asuinalueensa terveysaseman asiakkaaksi.

Psykiatrisen sairaanhoitajan ruotsinkielistä palveluja on saatavissa Pitäjänmäen terveysasemalla ja päihdehoitajan palvelua Itäkeskuksen terveysasemalla. Neuvolapsykologin palvelut ovat saatavina ruotsinkielisenä.

Perustason mielenterveyspalveluihin kuuluu myös sosiaaliviraston perheneuvolatoiminta, jonka palveluihin potilas tarvittaessa ohjataan terveyskeskuksesta jatkohoitoon.

Psykiatrisen erikoissairaanhoidon palvelut

Jos potilaan sairaus edellyttää perustason mielenterveyspalveluja vaativampaa hoitoa, potilas ohjataan iästä riippuen lasten tai nuorisopsykiatriseen erikoissairaanhoidon palveluihin.

Helsingin lasten ja nuorten psykiatrisen erikoissairaanhoidon kokonaisuudessaan, siis sekä suomen- että ruotsinkielisten palvelut, kuuluvat Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiriin järjestämävastuuseen, mistä syystä tässä selvityksessä ei käsitellä järjestelyjä tältä osin.

Kahdeksantoista vuotta täyttäneiden palvelut

Perustason mielenterveyspalvelut

Helsingin kaupunki järjestää 18 vuotta täyttäneiden perustason mielenterveys- ja päihdepalvelut terveysasemilla. Lisäksi osana koulu- ja opiskeluterveydenhuoltoa järjestetään perustason mielenterveyspalveluja ostopalveluna Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiöltä (YTHS).

Helsingin terveysasemilla toimii 25 psykiatrista erikoissairaanhoidajaa, joista osa on ruotsinkielisiä.

Terveysasemien ruotsinkielisten työryhmissä ryhmien toimintaa vahvistavina työskentelevät psykiatriset sairaanhoitajat ja päihdetyöntekijät ovat ruotsinkielisiä. Terveyskeskuksen psykiatrisen erikoissairaanhoidon psykiatrit vastaavat näiden työntekijöiden työnohjauksesta ja konsultoinnista. Potilaiden ohjauksessa ja hakeutumisessa terveysasemien mielenterveystyöntekijöiden hoitoon noudatetaan kansallisia yhtenäisiä kiireettömän hoidon perusteita.

Potilaat saavat valita vastuuterveysasemansa ja siten myös halutessaan voivat valita mielenterveyspalvelunsa ruotsinkielisiä palveluja antavalta terveysasemalta.

Psykiatrisen erikoissairaanhoidon palvelut

Helsingin terveyskeskus tuottaa pääosan psykiatrian erikoissairaanhoidon palveluistaan itse osana terveyskeskuksen toimintaa. Tätä täydentävät Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiriltä työnjakosopimukseen perustuen hankittavat palvelut. Lisäksi terveyskeskus hankkii kilpailutuksen perusteella psykoterapiapalveluja

yksityisiltä palvelun tuottajilta ostopalveluna ja jonkin verran myös sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelijärjestelmää käyttäen.

Aikuisten psykiatrisen erikoissairaanhoidon avohoidon palvelut järjestetään psykiatrian poliklinikoilla, joihin hakeudutaan lääkärin läheteellä. Lähetteet käsittelee lääkäri ja tekee päätökset tutkimukseen ja hoitoon ottamisesta noudattaen valtakunnallisia ja paikallisesti sovittuja suosituksia erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon työnjaosta. Potilaat ohjataan poliklinikoille kansallisen kiireettömän hoidon perusteiden mukaisesti.

Terveyskeskuksessa ruotsinkielisten avohoitona tarjottava psykiatrinen erikoissairaanhoido on keskitetty Kivelän psykiatrian poliklinikalle, jossa toimii ruotsinkielinen työryhmä. Ruotsinkielisillä potilailla on mahdollisuus saada hoitoa äidinkielellään myös kaupungin muilla poliklinikoilla ja toimintayksiköissä, joissa on ruotsinkieltä taitavia työntekijöitä.

HUS -psykiatrian tulosyksikön avohoitotoiminta tarjoaa Helsingin ja HUSin välisen työnjakosopimuksen mukaan avopalveluna moderneja kuntoutusmuotoja sekä mm. oireenhallintaryhmiä (kaksisuuntainen mielialahäiriö, pakko-oireinen häiriö).

Yksityisiltä palvelutuottajilta ostettavien psykoterapiapalvelujen osalta on ruotsinkielisten äidinkielliset palvelut pyritty varmistamaan siten, että kilpailutuksessa edellytetään kaikissa psykoterapiasuuntauksen tai –muodon yhdistelmissä, että vähintään kuusi (6) prosenttia terapeuteista on ruotsin kielellä palvelua antavia. Palvelusetelillä hankittaviin psykoterapiapalveluihin ruotsinkieliset psykoterapian palvelutuottajat voivat listautua samalla tavoin kuin suomenkielisetkin.

2. Järjestykö ruotsinkielinen hoito hoitotakuun osoittamassa määräajassa?

Perustason mielenterveyspalvelut

Sekä neuvoloissa että terveysasemilla ruotsinkieliset perustason mielenterveyspalvelut annetaan hoitotakuun edellyttämässä määräajassa.

Psykiatrisen erikoissairaanhoidon palvelut

Potilaat pääsevät Helsingin psykiatriassa ruotsinkieliseen erikoissairaanhoidon säädetyssä ajassa. Ensikäynti järjestetään kolmen viikon sisällä lähetteen saapumisesta.

3. Millä tavalla ruotsinkielisten opiskelijoiden mielenterveyspalvelut on järjestetty? Sisältyvätkö mielenterveyspalvelut Helsingin kaupungin ja YTHS:n väliseen sopimukseen?

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

Perustason mielenterveyspalvelut

Terveyskeskuksen koulu – ja opiskeluterveydenhuolto tekee asetuksen mukaisia terveystarkastuksia. Laajat terveystarkastukset peruskoulussa toteutetaan 1., 5., ja 8. vuosiluokalla, lisäksi lukion ja ammatillisten oppilaitosten toisella vuosikurssilla. Terveystarkastaja tapaa kaikki oppilaat tai opiskelijat kerran vuodessa ja tarvittaessa useammin. Ruotsinkielisissä peruskouluissa, lukioissa, ammatillisessa oppilaitoksessa ja ammattikorkeakoulussa on erikseen otettu huomioon terveydenhoitajien ruotsinkielen taito. Myös koululääkäreiden osalta ruotsinkielen taito on varmistettu siten, että vastaanottotyötä pystytään toteuttamaan ruotsinkielellä.

Mikäli terveystarkastuksessa todetaan tarvetta mielenterveyspalveluihin, oppilas tai opiskelija ohjataan tarpeesta ja iästä riippuen joko perustason mielenterveyspalveluihin terveysasemalle tai sosiaaliviraston perheneuvolaan taikka lähetteellä lasten tai nuorisopsykiatriseen erikoissairaanhoidon sairaanhoitopiiriin.

Terveyskeskuksen koulu – ja opiskeluterveydenhuollossa toteutetaan asetuksen mukaista ennaltaehkäisevää terveydenhuoltoa, johon sisältyy mielenterveyden tukeminen ja alkavien ongelmien seulonta. Ruotsinkielisissä kouluissa ja oppilaitoksissa palvelu toteutetaan ruotsinkielellä.

Mielenterveysongelmista kärsivä opiskelija voi myös itse olla ensivaiheessa yhteydessä oman oppilaitoksensa terveydenhoitajaan, kuraattoriin tai psykologiin, joiden tehtävänä on kartoittaa mielenterveysongelman vakavuus ja hoidon tarve. Terveystarkastajalla on mahdollisuus konsultoida ja tarvittaessa ohjata opiskelija lääkärin vastaanotolle.

Opiskelijoiden kokonaistilannetta arvioidaan myös moniammatillisessa opiskelijahuoltoryhmässä, johon kuuluvat terveydenhoitajan lisäksi opettajat, kuraattori, psykologi ja opinto-ohjaaja.

Lisäksi terveyskeskuksen psykiatrisen sairaanhoitajan palveluja on seuraavissa ruotsinkielisissä oppilaitoksissa: Arcada, Nylands Svenska Yrkeshögskola, Prakticum, Brändö gymnasium, Gymnasium Lärkan, City Axxell, Helsingfors Aftongymnasium, Gymnasiet Svenska normallyceum, Tölö specialiseringsgymnasium ja Rudolf Steiner gymnasium.

Halutessaan opiskelijat voivat hakeutua myös terveysasemille lääkärin vastaanotolle kaikissa ongelmissa, mukaan lukien mielenterveysongelmat.

Helsingin terveystieteiden tutkimuskeskuksen Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön (jäljempänä YTHS) kanssa tekemän sopimuksen mukaan YTHS järjestää kaupungin puolesta palvelut kiireellisen ja kiireettömän päiväaikaisen hoidon osalta. Sopimus ei poista opiskelijoiden oikeutta kunnalliseen terveydenhuoltoon. YTHS -palveluun kuuluu opiskelijaterveydenhuollon mukainen perustason mielenterveys- ja päihdetyö, jota on mahdollista toteuttaa myös ruotsinkielisenä.

YTHS:n opiskelijoille mielenterveyspalvelut järjestyvät kolmen kuukauden hoitotakuun puitteissa joko perustasolla tai psykiatrisessa erikoissairaanhoidossa. Kiireellisiin (= 1 - 7 vrk) asioihin ottaa kantaa aina yleislääkäri. Ruotsinkielisiä palveluja tarjotaan mahdollisuuksien mukaan. YTHS:ssä on mielenterveystyöntekijöitä 45, joista kolme psykiatria ja kaksi psykologia on ruotsinkielisiä.

Psykiatrisen erikoissairaanhoidon palvelut

Vakavissa ja akuuteissa mielenterveysongelmissa oppilaat ja opiskelijat ohjataan lähetteellä iästä riippuen lasten tai nuorisopsykiatriseen erikoissairaanhoidon sairaanhoitopiiriin ja 18 vuotta täyttäneet kunnallisen palvelun piiriin Auroran sairaalan akuuttipsykiatrian päivystyspoliklinikalle.

Lopuksi

Ruotsinkielisten potilaiden hoitoon pääsy toteutuu määräajassa, mutta ongelmia äidinkieleltään ruotsinkielisten työntekijöiden rekrytoinnissa sekä perusterveydenhuollon että erikoissairaanhoidon tehtäviin on jatkuvasti.

Järjestelyjen mahdolliset puutteet ovat erityisesti nousseet tarkasteluun julkisuudessakin käsitellyn valitettavan tapahtumaketjun yhteydessä. Kysymys oli yksittäisestä virheellisestä potilasohjauksesta, johon liittyi lisäksi väärinkäsitys potilaan tarvitseman hoitoyksikön osoittamisessa.

Tämän tapahtumaketjun jälkeen on potilasohjauksen asianmukaisuuden tärkeyttä erityisesti tähdennetty psykiatrian toimipisteissä.

Terveystieteiden tutkimuskeskuksen psykiatrisessa erikoissairaanhoidossa vuonna 2011 hoidetuista 16 241 eri henkilöstä 726 (noin 4,5 %) oli ruotsinkielisiä (väestörekisteriin merkitty äidinkieli). Kivelän ruotsinkielisellä poliklinikalla toteutui 3 244 käyntiä ja siellä asioi 306 eri henkilöä.

Tiivistelmä

Eduskunnan oikeusasiamies tutkii omasta aloitteestaan Helsingin kaupungin ruotsinkielisen mielenterveystyön avopalvelujen

järjestämistapaa. Oikeusasiamiehen pyytämä selvitys ja lausunto on valmisteltu terveyskeskuksessa ja päätösehdotus perustuu terveyslautakunnan päätökseen 27.3.2012.

Esittelijä

Terveystieteiden lain (1326/2010) 6 §:n mukaan kaksikielisen kunnan on järjestettävä terveydenhuollon palvelunsa suomen ja ruotsin kielellä siten, että potilas saa palvelut valitsemallaan kielellä.

Eduskunnan oikeusasiamies on (12.1.2012) pyytänyt vastausta seuraaviin ruotsinkielisten mielenterveyspalvelujen järjestelyjä koskeviin kysymyksiin:

1. Millä tavalla ruotsinkieliset mielenterveystyön avopalvelut on järjestetty eri ikäryhmille, ottaen huomioon sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionavustuksesta annetun lain (733/1992) 4 §:ssä mainitut järjestämismahdollisuudet?
2. Järjestykö ruotsinkielinen hoito hoitotakuun osoittamassa määräjässä?
3. Millä tavalla ruotsinkielisten opiskelijoiden mielenterveyspalvelut on järjestetty? Sisältyvätkö opiskelijoiden mielenterveyspalvelut kaupungin ja Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön väliseen sopimukseen vai kuuluuko palvelujen järjestäminen kaupungille?

Oikeusasiamies on pyytänyt selvitystä ja lausuntoa viimeistään 16.4.2012. Lisäaikaa on saatu 10.5.2012 saakka.

Oikeusasiamiehen pyytämä selvitys ja lausunto on valmisteltu terveyskeskuksessa. Päätösehdotus on päätöshistoriaan sisältyvän terveyslautakunnan päätöksen (27.3.2012) mukainen. Selvitys- ja lausuntopyyntö on lähetetty terveyslautakunnalle. Terveystoimen johtosäännön 21 §:n 1 momentin mukaan lausunnon antaa kaupunginhallitus.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Laura Rätty

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Eduskunnan oikeusasiamiehen selvitys- ja lausuntopyyntö

Otteet

23.04.2012

Stj/1

Ote

Eduskunnan oikeusasiamies

Tiedoksi

Terveyskeskus

Päätöshistoria

Terveyslautakunta 27.03.2012 § 71

HEL 2012-001050 T 06 00 00

Päätös

Terveyslautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle, että se antaa Eduskunnan oikeusasiamiehen selvitys- ja lausuntopyyntöön ruotsinkielisten avohoidon mielenterveyspalvelujen järjestämistavasta seuraavan, esittelijän ehdotuksen mukaisen lausunnon:

"Mielenterveyspalvelut järjestetään Helsingissä porrasteisesti siten, että tutkimukseen ja hoitoon ottamisessa sovelletaan valtakunnallisia ja paikallisesti sovittuja suosituksia erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon työnjaosta.

Helsingissä lievistä tai keskivaikeasta masennustilasta kärsivä potilas hoidetaan ensisijaisesti terveysasemalla psykiatrisen sairaanhoitajan ja terveyskeskuslääkärin yhteistyönä siten, että työpari voi konsultoida psykiatrisen erikoissairaanhoidon psykiatria, jonka tehtävänä on mm. huolehtia terveysasemilla tarvittavista konsultaatioista. Mikäli hoitovastetta ei hoitosuosituksen mukaisesti toteutetun hoidon jälkeen saavuteta, potilas ohjataan psykiatriseen erikoissairaanhoidon.

Jäljempänä on oikeusasiamiehen edellyttämä selvitys kysymyskohtaisesti siten, että joka kohdassa on ensin selvitys perustason mielenterveyspalvelujen ja tämän jälkeen psykiatrisen erikoissairaanhoidon palvelujen järjestelyistä helsinkiläisille.

1. Millä tavalla ruotsinkieliset mielenterveystyön avopalvelut on järjestetty eri ikäryhmille, ottaen huomioon sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionavustuksista annetun lain (733/1992) 4§:ssä mainitut järjestämismallit?

Lasten ja nuorten palvelut

Perustason mielenterveyspalvelut

Ruotsinkieliset ennaltaehkäisevän mielenterveystyön palvelut järjestetään 0-6 -vuotiaille ja heidän huoltajilleen osana äitiys- ja

lastenneuvolatoimintaa. Muut perustason mielenterveyspalvelut järjestetään terveysasemilla.

Perustason palveluihin kuuluvat terveydenhoitajan ja lääkärin vastaanotto sekä tarvittaessa ohjaus muille terveydenhuollon ammattihenkilöille, kuten psykiatrisen sairaanhoitajan tai psykologin palveluihin.

Ruotsinkieliset neuvola- ja terveysasemapalvelut on keskitetty kolmelle terveysasemalle. Näillä terveysasemilla ruotsinkieliset väestövastuiset palveluprosessit ovat ruotsinkielisiä alkaen puhelimitse tapahtuvasta ajanvarauksesta ja neuvonnasta. Muillakin terveysasemilla ja neuvoloissa saa palvelua myös ruotsinkielellä, mutta ei kuitenkaan kattavaa ruotsinkielistä palveluprosessia.

Muissa kuin ruotsinkielisissä yksiköissä työskentelevien terveysasemien työntekijöiden kohdalla on terveyskeskuksen verkkosivujen yhteystiedoissa sv-merkintä, kun hänellä on hyvä ruotsinkielen suullinen taito. Vastaavaa merkintää yhteystietoihin valmistellaan tehtäväksi myös neuvolahenkilökunnan ja erityistyöntekijöiden tietoihin.

Helsinkiläinen ruotsinkielinen asiakas/perhe voi valita hoitopaikkansa em. kolmen ruotsinkielisen yksikön välillä. Halutessaan hän voi jäädä myös asuinalueensa terveysaseman asiakkaaksi.

Psykiatrisen sairaanhoitajan ruotsinkielistä palveluja on saatavissa Pitäjänmäen terveysasemalla ja päihdehoitajan palvelua Itäkeskuksen terveysasemalla. Neuvolapsykologin palvelut ovat saatavina ruotsinkielisenä.

Perustason mielenterveyspalveluihin kuuluu myös sosiaaliviraston perheneuvolatoiminta, jonka palveluihin potilas tarvittaessa ohjataan terveyskeskuksesta jatkohoitoon.

Psykiatrisen erikoissairaanhoidon palvelut

Jos potilaan sairaus edellyttää perustason mielenterveyspalveluja vaativampaa hoitoa, potilas ohjataan iästä riippuen lasten tai nuorisopsykiatriseen erikoissairaanhoidon.

Helsinkiläisten lasten ja nuorten psykiatrisen erikoissairaanhoidon kokonaisuudessaan, siis sekä suomen- että ruotsinkielisten palvelut, kuuluvat Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin järjestämisvastuuseen, mistä syystä tässä selvityksessä ei käsitellä järjestelyjä tältä osin.

Kahdeksantoista vuotta täyttäneiden palvelut

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

Perustason mielenterveyspalvelut

Helsingin kaupunki järjestää 18 vuotta täyttäneiden perustason mielenterveys- ja päihdepalvelut terveysasemilla. Lisäksi osana koulu- ja opiskeluterveydenhuoltoa järjestetään perustason mielenterveyspalveluja ostopalveluna ylioppilaiden terveydenhuoltosäätiöltä (YTHS).

Helsingin terveysasemilla toimii 25 psykiatrasta erikoissairaanhoidajaa, joista osa on ruotsinkielisiä.

Terveysasemien ruotsinkielisten työryhmissä ryhmien toimintaa vahvistavina työskentelevät psykiatriset sairaanhoitajat ja päihdetyöntekijät ovat ruotsinkielisiä. Terveyskeskuksen psykiatrisen erikoissairaanhoidon psykiatrit vastaavat näiden työntekijöiden työnohjauksesta ja konsultoinnista. Potilaiden ohjauksessa ja hakeutumisessa terveysasemien mielenterveystyöntekijöiden hoitoon noudatetaan kansallisia yhtenäisiä kiireettömän hoidon perusteita.

Potilaat saavat valita vastuuterveysasemansa ja siten myös halutessaan voivat valita mielenterveyspalvelunsa ruotsinkielisiä palveluja antavalta terveysasemalta.

Psykiatrisen erikoissairaanhoidon palvelut

Helsingin terveyskeskus tuottaa pääosan psykiatrian erikoissairaanhoidon palveluistaan itse osana terveyskeskuksen toimintaa. Tätä täydentävät Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiriltä työnjakosopimukseen perustuen hankittavat palvelut. Lisäksi terveyskeskus hankkii kilpailutuksen perusteella psykoterapiapalveluja yksityisiltä palvelun tuottajilta ostopalveluna ja jonkin verran myös sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelijärjestelmää käyttäen.

Aikuisten psykiatrisen erikoissairaanhoidon avohoidon palvelut järjestetään psykiatrian poliklinikoilla, joihin hakeudutaan lääkärin läheteellä. Lähetteet käsittelee lääkäri ja tekee päätökset tutkimukseen ja hoitoon ottamisesta noudattaen valtakunnallisia ja paikallisesti sovittuja suosituksia erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon työnjaosta. Potilaat ohjataan poliklinikoille kansallisen kiireettömän hoidon perusteiden mukaisesti.

Terveyskeskuksessa ruotsinkielisten avohoitona tarjottava psykiatrinen erikoissairaanhoido on keskitetty Kivelän psykiatrian poliklinikalle, jossa toimii ruotsinkielinen työryhmä. Ruotsinkielisillä potilailla on mahdollisuus saada hoitoa äidinkielellään myös kaupungin muilla poliklinikoilla ja toimintayksiköissä, joissa on ruotsinkieltä taitavia työntekijöitä.

HUS -psykiatrian tulosyksikön avohoitotoiminta tarjoaa Helsingin ja HUSin välisen työnjakosopimuksen mukaan avopalveluna moderneja kuntoutusmuotoja sekä mm. oireenhallintaryhmiä (kaksisuuntainen mielialahäiriö, pakko-oireinen häiriö).

Yksityisiltä palvelutuottajilta ostettavien psykoterapiapalvelujen osalta on ruotsinkielisten äidinkielliset palvelut pyritty varmistamaan siten, että kilpailutuksessa edellytetään kaikissa psykoterapiasuuntauksen tai –muodon yhdistelmissä, että vähintään kuusi (6) prosenttia terapeuteista on ruotsin kielellä palvelua antavia. Palvelusetelillä hankittaviin psykoterapiapalveluihin ruotsinkieliset psykoterapian palvelutuottajat voivat listautua samalla tavoin kuin suomenkielisetkin.

2. Järjestykö ruotsinkielinen hoito hoitotakuun osoittamassa määräajassa?

Perustason mielenterveyspalvelut

Sekä neuvoloissa että terveysasemilla ruotsinkieliset perustason mielenterveyspalvelut annetaan hoitotakuun edellyttämässä määräajassa.

Psykiatrisen erikoissairaanhoidon palvelut

Potilaat pääsevät Helsingin psykiatriassa ruotsinkieliseen erikoissairaanhoidon säädettyssä ajassa. Ensikäynti järjestetään kolmen viikon sisällä lähetteen saapumisesta.

3. Millä tavalla ruotsinkielisten opiskelijoiden mielenterveyspalvelut on järjestetty? Sisältyvätkö mielenterveyspalvelut Helsingin kaupungin ja YTHS:n väliseen sopimukseen?

Perustason mielenterveyspalvelut

Terveyskeskuksen koulu – ja opiskeluterveydenhuolto tekee asetuksen mukaisia terveystarkastuksia. Laajat terveystarkastukset peruskoulussa toteutetaan 1., 5., ja 8. vuosiluokalla, lisäksi lukion ja ammatillisten oppilaitosten toisella vuosikurssilla. Terveystarkastaja tapaa kaikki oppilaat/ opiskelijat kerran vuodessa ja tarvittaessa useammin. Ruotsinkielisissä peruskouluissa, lukioissa, ammatillisessa oppilaitoksessa ja ammattikorkeakoulussa on erikseen otettu huomioon terveydenhoitajien ruotsinkielen taito. Myös koululääkäreiden osalta ruotsinkielen taito on varmistettu siten, että vastaanottotyötä pystytään toteuttamaan ruotsinkielellä.

Mikäli terveystarkastuksessa todetaan tarvetta mielenterveyspalveluihin, oppilas/opiskelija ohjataan tarpeesta ja iästä riippuen joko perustason mielenterveyspalveluihin terveysasemalle tai

sosiaaliviraston perheneuvolaan taikka läheteellä lasten tai nuorisopsykiatriseen erikoissairaanhoidon sairaanhoitopiiriin.

Terveyskeskuksen koulu – ja opiskeluterveydenhuollossa toteutetaan asetuksen mukaista ennaltaehkäisevää terveydenhuoltoa, johon sisältyy mielenterveyden tukeminen ja alkavien ongelmien seulonta. Ruotsinkielisissä kouluissa ja oppilaitoksissa palvelu toteutetaan ruotsinkielellä.

Mielenterveysongelmista kärsivä opiskelija voi myös itse olla ensivaiheessa yhteydessä oman oppilaitoksensa terveydenhoitajaan, kuraattoriin tai psykologiin, joiden tehtävänä on kartoittaa mielenterveysongelman vakavuus ja hoidon tarve. Terveyspalveluilla on mahdollisuus konsultoida ja tarvittaessa ohjata opiskelija lääkärin vastaanotolle.

Opiskelijoiden kokonaistilannetta arvioidaan myös moniammatillisessa opiskelijahuoltoryhmässä, johon kuuluvat terveydenhoitajan lisäksi opettajat, kuraattori, psykologi ja opinto-ohjaaja.

Lisäksi terveyskeskuksen psykiatrisen sairaanhoitajan palveluja on seuraavissa ruotsinkielisissä oppilaitoksissa: Arcada, Nylands Svenska Yrkehögskola, Practicum, Brändö gymnasium, Gymnasium Lärkan, City Axxell, Helsingfors Aftongymnasium, Gymnasiet Svenska normallyceum, Tölö specialiseringsgymnasium ja Rudolf Steiner gymnasium.

Halutessaan opiskelijat voivat hakeutua myös terveysasemille lääkärin vastaanotolle kaikissa ongelmissa, mukaan lukien mielenterveysongelmat.

Helsingin terveyskeskuksen Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön (jäljempänä YTHS) kanssa tekemän sopimuksen mukaan YTHS järjestää kaupungin puolesta palvelut kiireellisen ja kiireettömän päiväaikaisen hoidon osalta. Sopimus ei poista opiskelijoiden oikeutta kunnalliseen terveydenhuoltoon. YTHS -palveluun kuuluu opiskelijaterveydenhuollon mukainen perustason mielenterveys- ja päihdetyö, jota on mahdollista toteuttaa myös ruotsinkielisenä.

YTHS:n opiskelijoille mielenterveyspalvelut järjestyvät kolmen kuukauden hoitotakuun puitteissa joko perustasolla tai psykiatrisessa erikoissairaanhoidossa. Kiireellisiin (=1 - 7 vrk) asioihin ottaa kantaa aina yleislääkäri. Ruotsinkielisiä palveluja tarjotaan mahdollisuuksien mukaan. YTHS:ssä on mielenterveystyöntekijöitä 45, joista kolme psykiatria ja kaksi psykologia on ruotsinkielisiä.

Psykiatrisen erikoissairaanhoidon palvelut

Vakavissa ja akuuteissa mielenterveysongelmissa oppilaat ja opiskelijat ohjataan läheteellä iästä riippuen lasten tai nuorisopsykiatriseen erikoissairaanhoidon sairaanhoitopiiriin ja 18 vuotta täyttäneet kunnallisen palvelun piiriin Auroran sairaalan akuuttipsykiatrian päivystyspoliklinikalle.

Lopuksi

Ruotsinkielisten potilaiden hoitoon pääsy toteutuu määräajassa, mutta ongelmia äidinkieleltään ruotsinkielisten työntekijöiden rekrytoinnissa sekä perusterveydenhuollon että erikoissairaanhoidon tehtäviin on jatkuvasti.

Järjestelyjemme mahdolliset puutteet ovat erityisesti nousseet tarkasteluun julkisuudessa käsitellyn valitettavan tapahtumaketjun yhteydessä. Kysymys oli yksittäisestä virheellisestä potilasohjauksesta, johon liittyi lisäksi väärinkäsitys potilaan tarvitseman hoitoyksikön osoittamisessa.

Tämän tapahtumaketjun jälkeen on potilasohjauksen asianmukaisuuden tärkeyttä erityisesti tähdennetty psykiatrian toimipisteissä.

Terveyskeskuksen psykiatrisessa erikoissairaanhoidossa vuonna 2011 hoidetuista 16 241 eri henkilöstä 726 (noin 4,5 %) oli ruotsinkielisiä (väestörekisteriin merkitty äidinkieli). Kivelän ruotsinkielisellä poliklinikalla toteutui 3 244 käyntiä ja siellä asioi 306 eri henkilöä.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Matti Toivola

Lisätiedot

Tuula Saarela, johtajapsykiatri, puhelin: 310 42690
tuula.saarela(a)hel.fi
Raija Puustinen, terveysasemien johtaja vs., puhelin: 310 42700
raija.puustinen(a)hel.fi

§ 468

**Valtuutettu Essi Kuikan toivomusponsi: Mielensterveyskuntoutujien
asumispalvelut**

HEL 2011-009186 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti merkitä tiedoksi esityslistalta ilmenevän selvityksen kaupunginvaltuuston 16.11.2011 hyväksymän toivomusponnen (Essi Kuikka) johdosta tehdyistä toimenpiteistä ja toimittaa selvityksen ponnen ehdottajalle sekä tiedoksi muille valtuutetuille.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Laura Rätty

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Otteet

Ote

Ponnen ehdottaja

Otteen liitteet

Esitysteksti

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäneen merkitä tiedoksi esityslistalta ilmenevän selvityksen kaupunginvaltuuston 16.11.2011 hyväksymän toivomusponnen (Essi Kuikka) johdosta tehdyistä toimenpiteistä ja toimittaa selvityksen ponnen ehdottajalle sekä tiedoksi muille valtuutetuille.

Esittelijä

Käsitellessään 16.11.2011 talousarviota vuodeksi 2012 ja taloussuunnitelmaa vuosiksi 2012 - 2014 kaupunginvaltuusto samalla hyväksyi seuraavan toivomusponnen:

"Kaupunginvaltuusto edellyttää, että mielensterveyskuntoutujien asumispalvelupaikkajonon kasvamiseen puututaan nopeasti." (Essi Kuikka, äänin 83-0)

Kaupunginvaltuuston työjärjestyksen 24 §:n mukaan kaupunginhallituksen on toimitettava ponnen ehdottajalle kirjallinen selvitys toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä viimeistään vuoden kuluttua ponnen hyväksymisestä. Selvitys on toimitettava erikseen tiedoksi myös muille valtuutetuille.

Toivomusponnosta on saatu lausunnot terveyslautakunnalta, sosiaalilautakunnalta ja talous- ja suunnittelukeskuksesta. Lausunnot kokonaisuudessaan sisältyvät päätöshistoriaan.

Esittelijä viittaa saatuihin lausuntoihin ja toteaa, että Helsingissä sovittu työnjaon mukaan terveyskeskus vastaa mielenterveyskuntoutujien avohoidosta, kuntouttavasta asumisesta ja kotihoidosta. Sosiaalivirasto vastaa mielenterveyskuntoutujien tuki- ja palveluasumisen järjestämisestä.

Mielenterveyskuntoutujien asuminen järjestetään ensisijaisesti kuntoutujan omassa kodissa riittävien ja tarpeenmukaisesti joustavien tukipalvelujen varaan. Asumispalvelujärjestelmää kehitetään monipuoliseksi, jolloin pystytään vastaamaan kuntoutuksen eri vaiheissa olevien asiakasryhmien tarpeisiin. Sosiaaliviraston ja terveyskeskuksen yhteisessä SAS-toiminnassa ja hoitoketjutyöryhmässä arvioidaan ja seurataan palvelutarpeita ja hoitoketjujen toimivuutta. Vuonna 2011 palveluasumisen paikkoja lisättiin 44. Mielenterveyskuntoutujia on palveluasumisen piirissä 577 (tieto helmi - maaliskuulta 2012).

Toukokuussa 2011 palveluasumiseen pääsyä odotti noin 90 asiakasta. Helmikuussa 2012 odottajia oli 59, joista vajaa puolet odotti psykiatrisilla vuodeosastoilla ja runsaat 30 terveyskeskuksen kuntouttavan asumisen yksiköissä tai kotona. Psykiatrisessa erikoissairaanhoidossa palvelutalopaikkaa yli puoli vuotta jonottaneita oli 11 ja yli vuoden jonottaneita 7 henkilöä. Perusteettomasti pitkittyvä sairaalahoito on kuntoutujan ja kuntoutumisen kannalta hyvin epätarkoituksenmukaista.

Vaikka mielenterveyskuntoutujien jonotilanne on helpottunut vuoden 2011 alkusyksyn tilanteesta, tarvitaan edelleen aktiivisia toimenpiteitä sekä palvelu- että kuntouttavan asumisen saatavuuden parantamiseksi. Tänä vuonna sosiaalivirastossa on varattu mielenterveysasiakkaiden asumispalveluihin 0,5 miljoonan euron lisämääräraha, jolla perustetaan itsenäisen asumisen ja palveluasumisen välimaastoon sijoittuva 25-paikkainen asumispalveluyksikkö. Palvelua suunnitellaan parhaillaan sosiaalivirasto, terveyskeskuksen ja Niemikotisäätiön yhteistyönä. Kuluvan vuoden aikana palveluasumisyksiköistä vapautuville paikoille sijoitetaan arviolta 30 - 35 asiakasta. On tarpeen kehittää monimuotoista, eriasteista tukea tarjoavaa asumispalveluvalikkoa ja kotiin tuotavia palveluja kokonaisuutena, jotta palveluketjujen sujavuus taataan.

Vuoden 2012 talousarviossa sosiaali- ja terveystoimen pääluokkaan kaupunginhallituksen käyttövaroihin on kohdennettu 2,5 milj. euron

määräraha, jolla parannetaan sosiaali- ja terveystoimen hoitoketjuja ja erityisesti alle 65-vuotiaiden ja mielenterveyskuntoutujien asumispalveluja noin 50 paikalla. Kaupunginhallitus teki 10.4.2012 päätöksen määrärahan käytöstä sosiaali- ja terveystointa johtavan apulaiskaupunginjohtajan asiaa valmistelemaan asettaman työryhmän ehdotuksen mukaisesti. Työryhmä oli katsonut, että määräraha on tarkoituksenmukaisinta kohdistaa kokonaisuudessaan monisairaille alle 65-vuotiaille järjestettäviin palveluasumisen paikkoihin sekä paikkojen edellyttämiin terveydenhuollon avopalveluihin.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Laura Rätty

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Otteet

Ote

Ponnen ehdottaja

Otteen liitteet

Esitysteksti

Tiedoksi

Kaupunginvaltuusto

Päätöshistoria

Rahoitusjohtaja 15.3.2012

HEL 2011-009186 T 00 00 03

Kaupunginvaltuusto on 16.11.2011 hyväksyessään talousarvion vuodeksi 2012 ja taloussuunnitelman vuosiksi 2012 – 2014 samalla hyväksynyt seuraavan toivomusponnen:

”Kaupunginvaltuusto edellyttää, että mielenterveyskuntoutujien asumispalvelupaikkajonon kasvamiseen puututaan nopeasti.” (Essi Kuikka)

Talous- ja suunnittelukeskus toteaa, että mielenterveyskuntoutujien asumispalvelujen työnjaon mukaan terveyskeskus vastaa kuntouttavan asumisen järjestämisestä ja sosiaalivirasto tuki- ja palveluasumisen järjestämisestä. Sosiaalivirastossa on lisätty palveluasumiseen viime vuonna 44 paikkaa ja vuodelle 2012 on suunniteltu noin 30 lisäpaikkaa.

Lisäksi sosiaali- ja terveystoimen pääluokkaan kaupunginhallituksen käyttövaroihin on kohdennettu 2,5 milj. euron määräraha talousarvioon

vuodelle 2012. Määrärahalla parannetaan sosiaali- ja terveystoimen hoitoketjuja ja erityisesti alle 65-vuotiaiden, mielenterveyskuntoutujien asumispalveluja. Määräraha parantaa sosiaali- ja terveystoimen hoitoketjuja ja asumispalveluja noin 50 paikalla.

Lisätiedot

Rimpilä Katja, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36256
katja.rimpila(a)hel.fi

Terveyslautakunta 06.03.2012 § 56

HEL 2011-009186 T 00 00 03

Päätös

Terveyslautakunta päätti antaa asiasta kaupunginhallitukselle seuraavan, esittelijän ehdotuksen mukaisen lausunnon:

"Helsingissä sovitun työnjaon mukaan terveyskeskus vastaa mielenterveyskuntoutujien avohoidosta, kuntouttavasta asumisesta ja kotihoidosta. Sosiaalivirasto vastaa mielenterveyskuntoutujien tuki- ja palveluasumisen järjestämisestä.

Mielenterveyskuntoutujien asuminen järjestetään ensisijaisesti kuntoutujan omassa kodissa riittävien ja tarpeenmukaisesti joustavien tukipalvelujen varaan. Asumispalvelujärjestelmää kehitetään monipuoliseksi, jolloin pystytään vastaamaan kuntoutuksen eri vaiheissa olevien asiakasryhmien tarpeisiin. Sosiaaliviraston ja terveyskeskuksen yhteisessä SAS-toiminnassa ja hoitoketjutyöryhmässä arvioidaan ja seurataan palvelutarpeita ja hoitoketjujen toimivuutta. Viime vuonna palveluasumisen paikkoja lisättiin 44. Mielenterveyskuntoutujia on tällä hetkellä palveluasumisen piirissä 577 asiakasta.

Toukokuussa 2011 palveluasumiseen pääsyä odotti noin 90 asiakasta. Helmikuussa 2012 odottajia on 59, joista vajaa puolet odottaa psykiatrisilla vuodeosastoilla ja runsaat 30 terveyskeskuksen kuntouttavan asumisen yksiköissä tai kotona. Psykiatrisessa erikoissairaanhoidossa palvelutalopaikkaa yli puoli vuotta jonottaneita on yksitoista ja yli vuoden jonottaneita seitsemän henkilöä. Perusteettomasti pitkittyvä sairaalahoito on kuntoutujan ja kuntoutumisen kannalta hyvin epätarkoituksenmukaista.

Vaikka mielenterveyskuntoutujien jonotilanne on helpottunut vuoden 2011 alkusyksyn tilanteesta, tarvitaan edelleen aktiivisia toimenpiteitä sekä palvelu- että kuntouttavan asumisen saatavuuden parantamiseksi. Tänä vuonna on sosiaalivirastossa varattu mielenterveysasiakkaiden asumispalveluihin 0,5 miljoonan euron

lisämääräraha, jolla perustetaan itsenäisen asumisen ja palveluasumisen välimaastoon sijoittuva 25-paikkainen asumispalveluyksikkö. Palvelua suunnitellaan parhaillaan sosiaaliviraston, terveyskeskuksen ja Niemikotisäätiön yhteistyönä. Kuluvan vuoden aikana palveluasumisyksiköistä vapautuville paikoille sijoitetaan arviolta 30–35 asiakasta. On tarpeen kehittää monimuotoista, eriasteista tukea tarjoavaa asumispalveluvalikkoa ja kotiin tuotavia palveluita kokonaisuutena, jotta palveluketjujen sujuvuus taataan.

Terveysvaikutusten arviointi

Asumispalvelujen puutteesta johtuva potilaiden/henkilöiden pysähtyminen epätarkoituksenmukaiselle hoidon portaalle aiheuttaa välittömiä negatiivisia terveysvaikutuksia suurelle osalle psykiatria potilaita ja mielenterveyskuntoutujia. Riittävä määrä palveluasumispaikkoja takaa potilaiden pääsyn tarkoituksenmukaiseen hoitoon ja kuntoutukseen. Samalla psykiatriset sairaalapaikat ovat psykiatrista hoitoa tarvitsevien potilaiden käytössä. Näin voidaan ehkäistä mielenterveyspotilaille aiheutuvat kielteiset terveysvaikutukset.”

Esittelijä

toimitusjohtaja
Matti Toivola

Lisätiedot

Juha Nyman, erityissuunnittelija, puhelin: 310 70198
juha.nyman(a)hel.fi
Tuula Saarela, johtajapsykiatri, puhelin: 310 42690
tuula.saarela(a)hel.fi

Sosiaalilautakunta 21.02.2012 § 54

HEL 2011-009186 T 00 00 03

Päätös

Sosiaalilautakunta päätti antaa asiasta kaupunginhallitukselle seuraavan sisältöisen lausunnon:

Helsingissä sovitun työnjaon mukaan terveyskeskus vastaa mielenterveyskuntoutujien avohoidosta, kuntouttavasta asumisesta ja kotihoidosta. Sosiaalivirasto vastaa mielenterveyskuntoutujien tuki- ja palveluasumisen järjestämisestä.

Mielenterveyskuntoutujien asuminen järjestetään ensisijaisesti kuntoutujan omassa kodissa riittävin ja tarpeenmukaisesti joustavin tukipalveluin. Asumispalvelujärjestelmää kehitetään monipuoliseksi,

jolloin pystytään vastaamaan kuntoutuksen eri vaiheissa olevien asiakasryhmien tarpeisiin. Sosiaaliviraston ja terveyskeskuksen yhteisessä SAS-toiminnassa ja hoitoketjutyö-ryhmässä arvioidaan ja seurataan palvelujen tarpeita ja hoitoketjujen toimivuutta.

Viime vuonna palveluasumisen paikkamäärää lisättiin 44 paikalla. Mielenterveyskuntoutujia on tällä hetkellä palveluasumisen piirissä 577 asiakasta.

Toukokuussa 2011 palveluasumiseen pääsyä odotti noin 90 asiakasta. Tämän vuoden tammikuun lopussa odottajia oli 59, joista 23 odotti terveyskeskuksen ja HUS:n psykiatrisilla osastoilla ja muut 36 terveyskeskuksen kuntouttavan asumisen yksiköissä tai kotona.

Tänä vuonna mielenterveysasiakkaiden asumispalveluihin on varattu 0,5 miljoonan euron lisämääräraha, jolla perustetaan itsenäisen asumisen ja palveluasumisen välimaastoon sijoittuva 25 paikkainen asumispalveluyksikkö. Palvelua suunnitellaan parhaillaan terveyskeskuksen ja Niemikotisäätiön kanssa. Kuluvan vuoden aikana palveluasumisyksiköistä vapautuville paikoille sijoitetaan arviolta 30–35 asiakasta.

Esittelijä

sosiaalijohtaja
Paavo Voutilainen

Lisätiedot

Outi Anttila, kehittämiskonsultti, puhelin: 310 43767
outi.anttila(a)hel.fi

§ 469

Eron myöntäminen vapaaehtoistyön neuvottelukunnan jäsenelle ja uuden jäsenen valinta

HEL 2011-008087 T 00 00 02

Päätös

Kaupunginhallitus päätti

1 myöntää aluetyön päällikkö Janne Typille eron vapaaehtoistyön neuvottelukunnan jäsenyydestä ja

2 valita vapaaehtoistyön koordinaattori Meeri Kuikan vapaaehtoistyön neuvottelukunnan uudeksi jäseneksi vuoden 2012 lopussa päättyväksi toimikaudeksi.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Laura Rätty

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Sosiaaliviraston esitys henkilömuutoksesta vapaaehtoistyön neuvottelukuntaan

Otteet

Ote

Päätöksessä mainitut

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäneen

1 myöntää aluetyön päällikkö Janne Typille eron vapaaehtoistyön neuvottelukunnan jäsenyydestä ja

2 valita vapaaehtoistyön koordinaattori Meeri Kuikan vapaaehtoistyön neuvottelukunnan uudeksi jäseneksi vuoden 2012 lopussa päättyväksi toimikaudeksi.

Tiivistelmä

Kaupunginhallituksen 14.2.2011 § 171 toimikaudeksi 2011 - 2012 asettaman vapaaehtoistyön neuvottelukunnan kokoonpano on

kaupunginhallituksen 19.12.2011 § 1168 tekemä muutos huomioon ottaen seuraava:

kaupungin luottamushenkilöt

- Antti Hytti
- Ritva Laitinen
- Tuomo Jantunen
- Kirsti Latva
- Juha Sola

kaupungin virastoja edustavat jäsenet

- aluetyön päällikkö Janne Typpi sosiaalivirastosta
- yhteyspäällikkö Ulla Knus liikuntavirastosta
- ylihoitaja Nina Ahlblad-Mäkinen terveyskeskuksesta
- vapaaehtoistyön koordinaattori Soili Voipio nuorisoasiainkeskuksesta
- kulttuurituottaja Sampo Laurikainen kulttuurikeskuksesta
- projektipäällikkö Elina Nummi rakennusvirastosta

vapaaehtoisyhteisöjä edustavat jäsenet

- Pirjo Tolvanen (nuorisojärjestöt)
- Kari Koponen (lapsijärjestöt)
- Jiri Sironen (päihdejärjestöt)
- Tapio Vesala (vammais- ja erityisjärjestöt)
- Oili Hirvonen (vanhusjärjestöt)
- Kaj-Erik Fohlin (liikuntajärjestöt)
- Hanna Lipasti-Raulos (seurakunnan diakoniatyö)
- Seppo Harjunpää (asukastoiminta)
- Doinita Negruti (muut järjestöt)

Neuvottelukunnan puheenjohtaja on Antti Hytti.

Esittelijä

Esittelijä toteaa, että sosiaalivirasto on esittänyt päätösehdotuksen mukaisesti vapaaehtoistyön koordinaattori Meeri Kuikan valitsemista aluetyön päällikkö Janne Typin tilalle vapaaehtoistyön neuvottelukuntaan.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Laura Rätty

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteerin, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Sosiaaliviraston esitys henkilömuutoksesta vapaaehtoistyön neuvottelukuntaan

Otteet

Ote

Päätöksessä mainitut

Tiedoksi

Sosiaalivirasto
Vapaaehtoistyön neuvottelukunta

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 19.12.2011 § 1168

HEL 2011-008087 T 00 00 02

Päätös

Kaupunginhallitus päätti 1.1.2012 lukien

1 myöntää Antti Honkoselle pyynnöstä eron vapaaehtoistyön neuvottelukunnan jäsenyydestä ja

2 valita Jiri Sirosen vapaaehtoistyön neuvottelukunnan uudeksi jäseneksi vuoden 2012 lopussa päättyväksi toimikaudeksi.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Laura Rätty

Lisätiedot

Marja-liisa Rautanen, kaupunginsihteerin, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

§ 470

Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, ettei se ota seuraavien viranomaisten viikolla 16 tekemiä päätöksiä käsiteltäväkseen:

Sosiaalilautakunta	17.4.2012
Terveyslautakunta	17.4.2012

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Laura Rätty

Lisätiedot

Olli Hari, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36048
olli.hari(a)hel.fi
Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättänee, ettei se ota seuraavien viranomaisten viikolla 16 tekemiä päätöksiä käsiteltäväkseen:

Sosiaalilautakunta	17.4.2012
Terveyslautakunta	17.4.2012

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Laura Rätty

Lisätiedot

Olli Hari, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36048
olli.hari(a)hel.fi
Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

§ 471

Lausunto tilastolain uudistamistyöryhmän ehdotuksesta

HEL 2012-004420 T 03 00 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti antaa tilastolain uudistamistyöryhmän ehdotuksesta seuraavan lausunnon:

Tilastolain uudistamistyöryhmän laatiman esityksen tavoitteena on edistää tilastotarkoituksia varten kerättyjen tietojen nykyistä laajempaa hyväksikäyttöä yhteiskunnassa ja erityisesti tieteellisessä tutkimuksessa ja yhdenmukaistaa kansallinen tilastointia koskeva lainsäädäntö uuden Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen kanssa. Työryhmä esittää mm. säännöstä koskien julkiseen käyttöön tarkoitettujen tiedostojen muodostamista ja käyttämistä. Ehdotettu säännös ohjaa tilastoviranomaisia toimimaan aktiivisesti julkiseen käyttöön tarkoitettujen tiedostojen muodostamisessa, ja on näin omiaan edistämään julkisen tiedon hyväksikäyttöä. Työryhmä esittää myös säännöstä, jonka perusteella tilastoviranomainen voi luovuttaa tilastotarkoituksiin keräämänsä salassa pidettäviä tietoja tieteellistä tutkimusta ja yhteiskuntaoloja koskevaa tilastollista selvitystä varten ja toiselle tilastoviranomaiselle sen toimialaan kuuluvan tilaston kehittämistä, tuottamista ja laadunparannusta varten. Ehdotukseen sisältyy joukko pienempiä muutosehdotuksia, kuten yrityksen tai toimipaikan osoitetiedon määrittely julkiseksi tiedoksi.

Kaupunginhallitus pitää edellä mainittuja muutosehdotuksia hyvinä ja perusteltuina, sekä säännöksiä pääosin hyvin muotoiltuina. Kaupunginhallitus haluaa kuitenkin kiinnittää huomiota muutosesityksen perusteluihin, sekä palata vielä erityisesti ehdotettuun 13 §:ään.

Kaupunginhallitus katsoo, että tilastolakia uudistettaessa tulisi kiinnittää nyt esitettyä enemmän huomiota soveltavan kaupunkitutkimuksen ja yhteiskuntaoloja koskevien tilastollisten selvitysten tarpeisiin. Näillä lohkoilla on selkeä tarve saada tilastotarkoituksia varten kerättyjä tietoja käyttöönsä. Esityksen perusteluissa ei ole erikseen mainittu yhteiskuntaoloja koskevia tilastollisia selvityksiä, esimerkiksi ehdotuksen sivuilla 17. ja 36. puhutaan vain tieteellistä tutkimusta varten annettavista käyttöoikeuksista. Vastaavasti tilastojen käsittelyä koskevissa kohdissa mainitaan historiallinen ja tieteellinen tutkimus (mm. s. 26 ja 27). Yhteiskuntaoloja koskevat tilastolliset selvitykset tulisi ottaa säännösmuutosten perusteluissa tasavertaisesti esille, ohjaamaan luovutuskäytäntöjen tasavertaista tulkintaa.

Tilastolain tarkoitus määritellään lain 3 §:ssä. Sen mukaan nykyisen lain tarkoituksena on yhteiskunnallista päätöksentekoa ja suunnittelua varten tarvittavan luotettavan tilastotiedon saannin varmistaminen. Tämä tavoite on edelleenkin erittäin keskeinen ja olisi hyvä korostaa nyt ajankohtaisessa uudistamistyössä, nyt esitettyjen muutosten ohella.

Kaupunginhallitus haluaa painottaa sitä, että kunnat, varsinkin suuret kaupungit ja kaupunkiseudut ovat tilastojen suurkäyttäjiä. Suuri osa yhteiskunnallista päätöksentekoa ja suunnittelua tapahtuu kunnissa. Kuntien lakisääteiset tehtävät ovat laajat ja ovat viime vuosina merkittävästi kasvaneet. Kunnat ovat osa julkishallintoa. Kuntarakenteet ovat muuttuneet ja ne uudistuvat yhä, kuntien koko kasvaa. Kuntatasoinen tieto ei riitä. Helsingissä ja muissakin suurissa kaupungeissa tarvitaan kuntaa kuvaavat tilastot myös alueittain; Helsingissä suurpiireittäin, peruspiireittäin, osa-alueittain ja pienalueittain sekä lisäksi paikkatietoaineistoja. Suuressa kaupungissa tietotarpeet edellyttävät, että ilmiötä voidaan tarkastella joustavin aluejain ja –rajauksin. Yhteiskunnan monet uudet ilmiöt esiintyvät ensimmäisinä kaupungeissa. Kaupunki-ilmiöiden ja niiden erityispiirteiden huomioimisen tulee olla keskeinen osa virallista tilastoa, jolla kuvataan yhteiskuntaoloja ja niissä tapahtuvia muutoksia. Samalla on todettava, että kuntatasoinen tieto ei pitkään aikaan ole riittänyt Helsingille. On myös muistettava tiedon saanti kaupungin eri toimintojen kannalta merkittävistä erityisryhmistä kuten kielelliset vähemmistöt, erilaiset syrjäytymisuhan alaiset ryhmät jne.

Kuntien, erityisesti suurten kaupunkien rooli ei tule riittävästi esiin työryhmän ehdotuksessa. Kaupunginhallitus viittaa vielä siihen, että myöskään Tilastokeskuksesta annetussa laissa kuntia ei mainita kehittämistyön osapuolina.

Ehdotuksen perusteluita tulisikin täydentää niin, että niistä ilmenisi kaupunkien, erityisesti suurten kaupunkien ja kaupunkiseutujen merkitys EU:lle ja sen tulevaisuudelle, mikä puolestaan perustelee sen, että myös kaupunkitutkimuksen että vertailevan kaupunkitutkimuksen tietotarpeet nostetaan selvästi esille.

Rekistereiden ja tiedostojen kehittämisessä tulisi huolehtia tiedon saannista kuntaa yksityiskohtaisemmilla aluejaoilla, koska suurissa kaupungeissa on tarvetta seurata kaupungin ja kaupunkiseudun alueiden tilannetta ja kehitystä. Tätä tietotarvetta korostavat terveyden, hyvinvoinnin ja sosiaalisten olojen alueellinen vaihtelu suurkaupungeissa. Monet ongelmat ja erilaistumisen uhat kasautuvat usein kaupunkien ja kuntien sisällä tietyille alueille. Julkiseen käyttöön tarkoitettujen tiedostojen (Public Use Files) muodostamisessa tulee ottaa yhdeksi lähtökohdaksi kaupunkitutkimuksen ja – tilaston tarpeet,

joissa korostuvat kaupunki-ilmiöiden ja niiden alueellisen esiintymisen joustava tarkastelumahdollisuus (joustavat aluejaot ja paikkatiedot).

Työryhmän ehdotuksen luku 3 sisältää ehdotuksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset. Kaupunginhallitus esittää, että tässä osiossa korostetaan vielä nykyistä selvemmin julkisen hallinnon tietojen käytön edistämistä ja lisäämistä ja otetaan painokkaasti esille yhteiskuntaoloja koskevat tilastolliset selvitykset ja soveltava kaupunkitutkimus. Kaupunginhallitus pitää tärkeänä tiedon avoimuuden lisäämistä, avoimen tiedon jakamista aktiivisesti tutkijoille, opiskelijoille, sekä suunnittelulle, päätöksenteolle ja yritystoiminnalle.

Eesityksen taloudellisten vaikutusten arvioinnissa tuodaan esille tiedon käytön edistäminen. Tätä kaupunginhallitus pitää hyvänä, ja katsoo samalla, että maksuperustelain uudistaminen on välttämätöntä tiedon entistä laajemmaksi avaamiseksi ja tiedon käytön lisäämiseksi. Yhteistyö julkisen tiedon jakamisessa tuottaisi kustannushyötyjä pitkällä aikavälillä. Tässä Helsingin kaupunki tarjoaa avoimen tiedon verkkopalveluaan Helsinki Region Infoshare www.hri.fi, joka on pääkaupunkiseudun kuntien yhteisesti kehittämä avoimen tiedon verkkopalvelu.

Kaupunginhallitus haluaa nostaa esille tilastojen julkaisemiseen liittyvät käytännöt. Kunnanosa-alueita tai alueiden väestöryhmiä tai palveluiden eri kohderyhmiä, esim. päivähoitoikäiset tai kouluikäiset, kuvaavissa tilastoissa on Tilastokeskuksen taholta edellytetty vähintään 100 tapausta per alue tai ruutukartan ruutua tilaston julkaisemisen kynnykseksi. Tämä 100 tapauksen kynnyks koskee laajasti eri tilastoja, kuten väestö- ja perherakennetta sekä alueella työssäkäyviä ja asuntokuntia. Julkaisukynnyks on kohtuuton ja muodostuu esteeksi tiedon jakamiselle ja käytölle. Esimerkiksi Helsingin seudun kunnissa monet isot maantieteelliset alueet jäävät tyhjiksi tai, jos karttaesitystä käytetään, niin tutkijat joutuvat siirtymään kunnan osa-alueitasolta ylemmälle, karkeammalla tasolle hukaten paljon informaatiota. Tästä on haittaa kunnan johtamis- ja kehittämistyössä. Se muodostaa myös esteen kansalaisten osallistumiselle esim. kaupunginosansa kehittämistä koskevaan keskusteluun. Huomiota tulee kiinnittää erityisesti siihen, että kunnan luottamushenkilöille tulee turvata riittävä tietopohja päätöksentekoa varten. Heidän kohdallaan korostuu aluetieto ja tämä tieto pitää voida julkaista ja jakaa. Julkaisukynnyksen madaltamista tulisi selvittää, koska edellä mainituilla perusteilla 100 tapausta per alue on aivan liian korkea raja. Tietosuoja ja yksityisyyden suoja voitaneen turvata pienemmällä tapausten määrällä.

Lakiehdotuksen 13 §:n mukaan salassa pidettävien tietojen luovuttaminen tieteellistä tutkimusta ja yhteiskuntaoloja koskevaa tilastollista selvitystä varten siten, että vain suorat tunnistetiedot on

poistettu, on hyvä periaate ja iso parannus nykykäytäntöön. Tässä kohtaa tulee myös ottaa huomioon soveltavan kaupunkitutkimuksen tarpeet.

Lakiehdotuksen antama mahdollisuus luovuttaa välillisesti tunnistettavia tietoja mahdollistaisi myös viranomaistoiminnassa tietosisällöltään kattavampien ja parempien aineistojen käytön, joiden pohjalta viranomaiset voisivat jatkossa tehdä itse tilastollisia selvityksiä muuttuviin tarpeisiin. Periaate on hyvä ja siinä voisi selkeästi tuoda esille kuntien viranomaistoimintaa ja taata kuntasektorin tasapuolinen kohtelu valtionsektorin kanssa.

Kaupunginhallitus toteaa, että tulevaisuudessakin on huolehdittava siitä, että henkilöiden ja muiden tiedonantajien luottamus tilastoviranomaiseen, luottamus tietojen käyttöön ja luottamuksellisuuteen säilyvät. Tilastoeettisiin periaatteisiin kuuluu perehtyneenä annetun suostumuksen periaate. Tämän johdosta ei tule soveltaa uutta lakia taannehtivasti suostumuksen perusteella annettuihin tietoihin. Tilastoeettisiä periaatteita tulee noudattaa ja joka tilanteessa huolehtia siitä, että tietosuoja ja yksityisyyden suoja toteutuvat.

Työryhmä toteaa ehdotuksessaan, että sosiaali- ja terveysalan tilastoja koskevia säännöksiä on tarpeen uudistaa, ja että tältä osin valmisteluvastuu kuuluu STM:lle. Tulevassa uudistuksessa tulisi kiinnittää erityistä huomiota kuntien keskeiseen rooliin terveyden ja hyvinvoinnin edistämässä sekä sosiaalisten ongelmien ehkäisemisessä. Sosiaali- ja terveydenhuollon hallinnon alan tilastotoimea kehitettäessä on tämän vuoksi otettava huomioon kunnan tietotarpeet, valtakunnallisen tilasto- ja tutkimustoiminnan tietotarpeiden ohella. Hyvinvoinnin edistämässä ja palvelujen toteuttamisessa kunnat ja kaupunkitutkijat tarvitsevat huomattavan paljon tietoa, jossa välillinen tunnistaminen voi muodostua ongelmaksi. Lainsäädännössä tulisi huolehtia siitä, että kaupunkitilasto ja -tutkimus voi saada tarvitsemansa aineistot selvitystyötä ja tutkimustoimintaa varten.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Laura Rätty

Lisätiedot

Leena Mickwitz, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36054
leena.mickwitz(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtiovarainministeriön lausuntopyyntö, Tilastolain uudistamistyöryhmän ehdotus
- 2 Tilastolain uudistamistyöryhmän ehdotus
- 3 Tietokeskuksen lausunto 11.4.2012

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäne antaa tilastolain uudistamistyöryhmän ehdotuksesta seuraavan lausunnon:

Tilastolain uudistamistyöryhmän laatiman esityksen tavoitteena on edistää tilastotarkoituksia varten kerättyjen tietojen nykyistä laajempaa hyväksikäyttöä yhteiskunnassa ja erityisesti tieteellisessä tutkimuksessa ja yhdenmukaistaa kansallinen tilastointia koskeva lainsäädäntö uuden Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen kanssa. Työryhmä esittää mm. säännöstä koskien julkiseen käyttöön tarkoitettujen tiedostojen muodostamista ja käyttämistä. Ehdotettu säännös ohjaa tilastoviranomaisia toimimaan aktiivisesti julkiseen käyttöön tarkoitettujen tiedostojen muodostamisessa, ja on näin omiaan edistämään julkisen tiedon hyväksikäyttöä. Työryhmä esittää myös säännöstä, jonka perusteella tilastoviranomainen voi luovuttaa tilastotarkoituksiin keräämänsä salassa pidettäviä tietoja tieteellistä tutkimusta ja yhteiskuntaoloja koskevaa tilastollista selvitystä varten ja toiselle tilastoviranomaiselle sen toimialaan kuuluvan tilaston kehittämistä, tuottamista ja laadunparannusta varten. Ehdotukseen sisältyy joukko pienempiä muutosehdotuksia, kuten yrityksen tai toimipaikan osoitetiedon määrittely julkiseksi tiedoksi.

Kaupunginhallitus pitää edellä mainittuja muutosehdotuksia hyvinä ja perusteltuina, sekä säännöksiä pääosin hyvin muotoiltuina. Kaupunginhallitus haluaa kuitenkin kiinnittää huomiota muutosesityksen perusteluihin, sekä palata vielä erityisesti ehdotettuun 13 §:ään.

Kaupunginhallitus katsoo, että tilastolakia uudistettaessa tulisi kiinnittää nyt esitettyä enemmän huomiota soveltavan kaupunkitutkimuksen ja yhteiskuntaoloja koskevien tilastollisten selvitysten tarpeisiin. Näillä lohkoilla on selkeä tarve saada tilastotarkoituksia varten kerättyjä tietoja käyttöönsä. Esityksen perusteluissa ei ole erikseen mainittu yhteiskuntaoloja koskevia tilastollisia selvityksiä, esimerkiksi ehdotuksen sivuilla 17. ja 36. puhutaan vain tieteellistä tutkimusta varten annettavista käyttöoikeuksista. Vastaavasti tilastojen käsittelyä koskevissa kohdissa mainitaan historiallinen ja tieteellinen tutkimus (mm. s. 26 ja 27). Yhteiskuntaoloja koskevat tilastolliset selvitykset tulisi ottaa säännösmuutosten perusteluissa tasavertaisesti esille, ohjaamaan luovutuskäytäntöjen tasavertaista tulkintaa.

Tilastolain tarkoitus määritellään lain 3 §:ssä. Sen mukaan nykyisen lain tarkoituksena on yhteiskunnallista päätöksentekoa ja suunnittelua varten tarvittavan luotettavan tilastotiedon saannin varmistaminen. Tämä tavoite on edelleenkin erittäin keskeinen ja olisi hyvä korostaa nyt ajankohtaisessa uudistamistyössä, nyt esitettyjen muutosten ohella.

Kaupunginhallitus haluaa painottaa sitä, että kunnat, varsinkin suuret kaupungit ja kaupunkiseudut ovat tilastojen suurkäyttäjiä. Suuri osa yhteiskunnallista päätöksentekoa ja suunnittelua tapahtuu kunnissa. Kuntien lakisääteiset tehtävät ovat laajat ja ovat viime vuosina merkittävästi kasvaneet. Kunnat ovat osa julkishallintoa. Kuntarakenteet ovat muuttuneet ja ne uudistuvat yhä, kuntien koko kasvaa. Kuntatasoinen tieto ei riitä. Helsingissä ja muissakin suurissa kaupungeissa tarvitaan kuntaa kuvaavat tilastot myös alueittain; Helsingissä suurpiireittäin, peruspiireittäin, osa-alueittain ja pienalueittain sekä lisäksi paikkatietoaineistoja. Suuressa kaupungissa tietotarpeet edellyttävät, että ilmiöitä voidaan tarkastella joustavin aluejain ja –rajauksin. Yhteiskunnan monet uudet ilmiöt esiintyvät ensimmäisinä kaupungeissa. Kaupunki-ilmiöiden ja niiden erityispiirteiden huomioimisen tulee olla keskeinen osa virallista tilastoa, jolla kuvataan yhteiskuntaoloja ja niissä tapahtuvia muutoksia. Samalla on todettava, että kuntatasoinen tieto ei pitkään aikaan ole riittänyt Helsingille. On myös muistettava tiedon saanti kaupungin eri toimintojen kannalta merkittävistä erityisryhmistä kuten kielelliset vähemmistöt, erilaiset syrjäytymisuhan alaiset ryhmät jne.

Kuntien, erityisesti suurten kaupunkien rooli ei tule riittävästi esiin työryhmän ehdotuksessa. Kaupunginhallitus viittaa vielä siihen, että myöskään Tilastokeskuksesta annetussa laissa kuntia ei mainita kehittämistyön osapuolina.

Ehdotuksen perusteluita tulisikin täydentää niin, että niistä ilmenisi kaupunkien, erityisesti suurten kaupunkien ja kaupunkiseutujen merkitys EU:lle ja sen tulevaisuudelle, mikä puolestaan perustelee sen, että myös kaupunkitutkimuksen että vertailevan kaupunkitutkimuksen tietotarpeet nostetaan selvästi esille.

Rekistereiden ja tiedostojen kehittämisessä tulisi huolehtia tiedon saannista kuntaa yksityiskohtaisemmilla aluejaoilla, koska suurissa kaupungeissa on tarvetta seurata kaupungin ja kaupunkiseudun alueiden tilannetta ja kehitystä. Tätä tietotarvetta korostavat terveyden, hyvinvoinnin ja sosiaalisten olojen alueellinen vaihtelu suurkaupungeissa. Monet ongelmat ja erilaistumisen uhat kasautuvat usein kaupunkien ja kuntien sisällä tietyille alueille. Julkiseen käyttöön tarkoitettujen tiedostojen (Public Use Files) muodostamisessa tulee ottaa yhdeksi lähtökohdaksi kaupunkitutkimuksen ja – tilaston tarpeet, joissa korostuvat kaupunki-ilmiöiden ja niiden alueellisen esiintymisen joustava tarkastelumahdollisuus (joustavat aluejaot ja paikkatiedot).

Työryhmän ehdotuksen luku 3 sisältää ehdotuksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset. Kaupunginhallitus esittää, että tässä osiossa korostetaan vielä nykyistä selvemmin julkisen hallinnon tietojen käytön edistämistä ja lisäämistä ja otetaan painokkaasti esille yhteiskuntaoloja

koskevat tilastolliset selvitykset ja soveltava kaupunkitutkimus. Kaupunginhallitus pitää tärkeänä tiedon avoimuuden lisäämistä, avoimen tiedon jakamista aktiivisesti tutkijoille, opiskelijoille, sekä suunnittelulle, päätöksenteolle ja yritystoiminnalle.

Esityksen taloudellisten vaikutusten arvioinnissa tuodaan esille tiedon käytön edistäminen. Tätä kaupunginhallitus pitää hyvänä, ja katsoo samalla, että maksuperustelain uudistaminen on välttämätöntä tiedon entistä laajemmaksi avaamiseksi ja tiedon käytön lisäämiseksi. Yhteistyö julkisen tiedon jakamisessa tuottaisi kustannushyötyjä pitkällä aikavälillä. Tässä Helsingin kaupunki tarjoaa avoimen tiedon verkkopalveluaan Helsinki Region Infoshare www.hri.fi, joka on pääkaupunkiseudun kuntien yhteisesti kehittämä avoimen tiedon verkkopalvelu.

Kaupunginhallitus haluaa nostaa esille tilastojen julkaisemiseen liittyvät käytännöt. Kunnanosa-alueita tai alueiden väestöryhmiä tai palveluiden eri kohderyhmiä, esim. päivähoitoikäiset tai kouluikäiset, kuvaavissa tilastoissa on Tilastokeskuksen taholta edellytetty vähintään 100 tapausta per alue tai ruutukartan ruutua tilaston julkaisemisen kynnykseksi. Tämä 100 tapauksen kynnyks koskee laajasti eri tilastoja, kuten väestö- ja perherakennetta sekä alueella työssäkäyviä ja asuntokuntia. Julkaisukynnyks on kohtuuton ja muodostuu esteeksi tiedon jakamiselle ja käytölle. Esimerkiksi Helsingin seudun kunnissa monet isot maantieteelliset alueet jäävät tyhjiksi tai, jos karttaesitystä käytetään, niin tutkijat joutuvat siirtymään kunnan osa-alueelta ylemmälle, karkeammalla tasolle hukaten paljon informaatiota. Tästä on haittaa kunnan johtamis- ja kehittämistyössä. Se muodostaa myös esteen kansalaisten osallistumiselle esim. kaupunginosansa kehittämistä koskevaan keskusteluun. Huomiota tulee kiinnittää erityisesti siihen, että kunnan luottamushenkilöille tulee turvata riittävä tietopohja päätöksentekoa varten. Heidän kohdallaan korostuu aluetieto ja tämä tieto pitää voida julkaista ja jakaa. Julkaisukynnyksen madaltamista tulisi selvittää, koska edellä mainituilla perusteilla 100 tapausta per alue on aivan liian korkea raja. Tietosuoja ja yksityisyyden suoja voitaneen turvata pienemmällä tapausten määrällä.

Lakiehdotuksen 13 §:n mukaan salassa pidettävien tietojen luovuttaminen tieteellistä tutkimusta ja yhteiskuntaoloja koskevaa tilastollista selvitystä varten siten, että vain suorat tunnistetiedot on poistettu, on hyvä periaate ja iso parannus nykykäytäntöön. Tässä kohtaa tulee myös ottaa huomioon soveltavan kaupunkitutkimuksen tarpeet.

Lakiehdotuksen antama mahdollisuus luovuttaa välillisesti tunnistettavia tietoja mahdollistaisi myös viranomaistoiminnassa tietosisällöltään kattavampien ja parempien aineistojen käytön, joiden

pohjalta viranomaiset voisivat jatkossa tehdä itse tilastollisia selvityksiä muuttuviin tarpeisiin. Periaate on hyvä ja siinä voisi selkeästi tuoda esille kuntien viranomaistoimintaa ja taata kuntasektorin tasapuolinen kohtelu valtionsektorin kanssa.

Kaupunginhallitus toteaa, että tulevaisuudessakin on huolehdittava siitä, että henkilöiden ja muiden tiedonantajien luottamus tilastoviranomaiseen, luottamus tietojen käyttöön ja luottamuksellisuuteen säilyvät. Tilastoeettisiin periaatteisiin kuuluu perehtyneenä annetun suostumuksen periaate. Tämän johdosta ei tule soveltaa uutta lakia taannehtivasti suostumuksen perusteella annettuihin tietoihin. Tilastoeettisiä periaatteita tulee noudattaa ja joka tilanteessa huolehtia siitä, että tietosuojaja yksityisyyden suoja toteutuvat.

Työryhmä toteaa ehdotuksessaan, että sosiaali- ja terveysalan tilastoja koskevia säännöksiä on tarpeen uudistaa, ja että tältä osin valmisteluvastuu kuuluu STM:lle. Tulevassa uudistuksessa tulisi kiinnittää erityistä huomiota kuntien keskeiseen rooliin terveyden ja hyvinvoinnin edistämisessä sekä sosiaalisten ongelmien ehkäisemisessä. Sosiaali- ja terveydenhuollon hallinnonalan tilastotoimea kehitettäessä on tämän vuoksi otettava huomioon kunnan tietotarpeet, valtakunnallisen tilasto- ja tutkimustoiminnan tietotarpeiden ohella. Hyvinvoinnin edistämisessä ja palvelujen toteuttamisessa kunnat ja kaupunkitutkijat tarvitsevat huomattavan paljon tietoa, jossa välillinen tunnistaminen voi muodostua ongelmaksi. Lainsäädännössä tulisi huolehtia siitä, että kaupunkitilasto ja -tutkimus voi saada tarvitsemansa aineistot selvitystyötä ja tutkimustoimintaa varten.

Esittelijä

Valtiovarainministeriö on pyytänyt kaupungilta lausuntoa tilastolain uudistamistyöryhmän ehdotuksesta. Lausunnon määräaika on 30.4.2012.

Ehdotus kaupunginhallituksen lausunnoksi vastaa sisällöltään tietokeskuksen antamaa lausuntoa. Esittelijä toteaa vielä, että työryhmän ehdotukseen liittyi joukko eriäviä mielipiteitä. Niissä esitettiin varauksia mm. ehdotettuun 13 §:n säännökseen, jonka nojalla tilastoviranomainen voisi antaa käyttöoikeuden välillisesti tunnistettaviin tietoihin. Kaupunginhallituksen lausuntoesityksessä tätä ehdotetusta pidetään hyvänä, mutta muistutetaan samalla tilastoeettisistä periaatteista. Mainittua säännöstä ei siten tule soveltaa takautuvasti.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Laura Rätty

Lisätiedot

Postiosoite
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi
+358 9 655 783

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alvno
FI02012566

23.04.2012

Sj/1

Leena Mickwitz, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36054
leena.mickwitz(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtiovarainministeriön lausuntopyyntö, Tilastolain uudistamistyöryhmän ehdotus
- 2 Tilastolain uudistamistyöryhmän ehdotus
- 3 Tietokeskuksen lausunto 11.4.2012

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

§ 472

Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, ettei se ota seuraavien viranomaisten viikolla 16 tekemiä päätöksiä käsiteltäväkseen:

eläintarhan johtokunta
henkilöstökassatoimikunta
kaupunginmuseon johtokunta
kaupunginorkesterin johtokunta
kulttuuri- ja kirjastolautakunta 17.4.2012
liikuntalautakunta
nuorisolautakunta
opetuslautakunta 17.4.2012
opetuslautakunnan ruotsinkielinen jaosto
opetuslautakunnan suomenkielinen jaosto 17.4.2012
ruotsinkielisen työväenopiston johtokunta 19.4.2012
suomenkielisen työväenopiston johtokunta
taidemuseon johtokunta 17.4.2012
Henkilöstön kehittämisspalvelut -johtokunta
eläintarhan johtaja
henkilöstökeskus
- henkilöstöjohtaja
- osastopäällikkö (henkilöstöpolitiikka)
- osastopäällikkö (henkilöstövoimavara)
- osastopäällikkö (maahanmuutto)
museujohtaja
kaupunginorkesterin intendentti
ruotsinkielisen työväenopiston rehtori
suomenkielinen työväenopisto:
- johtava rehtori
- apulaisrehtori
- aluerehtori
taidemuseon johtaja
tietokeskus:
- johtaja
- tutkimuspäällikkö
- tietohuoltopäällikkö
- kehittämispäällikkö
työterveysjohtaja

23.04.2012

Henkilöstön kehittämisspalvelut
- toimitusjohtaja

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Laura Rätty

Lisätiedot

Leena Mickwitz, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36054
leena.mickwitz(a)hel.fi
Hannu Hyttinen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36683
hannu.hyttinen(a)hel.fi

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäneen, ettei se ota seuraavien viranomaisten viikolla 16 tekemiä päätöksiä käsiteltäväkseen:

eläintarhan johtokunta
henkilöstökassatoimikunta
kaupunginmuseon johtokunta
kaupunginorkesterin johtokunta
kulttuuri- ja kirjastolautakunta 17.4.2012
liikuntalautakunta
nuorisolautakunta
opetuslautakunta 17.4.2012
opetuslautakunnan ruotsinkielinen jaosto
opetuslautakunnan suomenkielinen jaosto 17.4.2012
ruotsinkielisen työväenopiston johtokunta 19.4.2012
suomenkielisen työväenopiston johtokunta
taidemuseon johtokunta 17.4.2012
Henkilöstön kehittämisspalvelut -johtokunta
eläintarhan johtaja
henkilöstökeskus
- henkilöstöjohtaja
- osastopäällikkö (henkilöstöpolitiikka)
- osastopäällikkö (henkilöstövoimavara)
- osastopäällikkö (maahanmuutto)
museojohtaja
kaupunginorkesterin intendentti
ruotsinkielisen työväenopiston rehtori
suomenkielinen työväenopisto:
- johtava rehtori

23.04.2012

Sj/2

- apulaisrehtori
- aluerehtori
- taidemuseon johtaja
- tietokeskus:
  - johtaja
  - tutkimuspäällikkö
  - tietohuoltopäällikkö
  - kehittämisspäällikkö
- työterveysjohtaja
- Henkilöstön kehittämisspalvelut
- toimitusjohtaja

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Laura Rätty

Lisätiedot

Leena Mickwitz, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36054
leena.mickwitz(a)hel.fi
Hannu Hyttinen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36683
hannu.hyttinen(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

23.04.2012

Kaupunginhallitus

Risto Rautava
puheenjohtaja

Maria Nyfors
pöytäkirjanpitäjä

Pöytäkirja tarkastettu

Laura Rissanen

Kimmo Helistö

Osku Pajamäki

Juha Hakola

Pöytäkirja on pidetty yleisesti nähtävänä Helsingin kaupungin kirjaamossa (Pohjoisesplanadi 11-13) 02.05.2012 ja asianosaista koskeva päätös on lähetetty seuraavana arkityöpäivänä pöytäkirjan nähtävänäpitämisestä.

Maria Nyfors
hallintosihteeri

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

23.04.2012

MUUTOKSENHAKUOHJEET

1

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Pöytäkirjan 382, 384 - 450, 452, 453, 455 - 461, 466 - 468 ja 470 - 472 §:t

Päätökseen ei saa hakea muutosta, koska päätös koskee asian valmistelua.

Sovellettava lainkohta: Kuntalaki 91 §

2

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Pöytäkirjan 383 §

Päätökseen ei saa hakea muutosta, koska päätös koskee asian täytäntöönpanoa.

Sovellettava lainkohta: Kuntalaki 91 §

3

OHJEET OIKAISUVAATIMUKSEN TEKEMISEKSI

Pöytäkirjan 451, 454, 462 - 465 ja 469 §:t

Päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla tuomioistuimeen.

Oikaisuvaatimusoikeus

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä

- se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen)
- kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Oikaisuvaatimuksen on saavuttava Helsingin kaupungin kirjaamoon määräjän viimeisenä päivänä ennen kirjaamon aukioloajan päättymistä.

23.04.2012

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimusviranomaisen

Viranomaisen, jolle oikaisuvaatimus tehdään, on Helsingin kaupunginhallitus.

Oikaisuvaatimusviranomaisen asiointiosoite on seuraava:

Sähköpostiosoite: helsinki.kirjaamo@hel.fi
Postiosoite PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
Faksinumero: (09) 655 783
Käyntiosoite: Pohjoisesplanadi 11-13
Puhelinnumero: (09) 310 13700

Kirjaamon aukioloaika on maanantaista perjantaihin klo 08.15–16.00.

Oikaisuvaatimuksen muoto ja sisältö

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisena. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava

- päätös, johon oikaisuvaatimus kohdistuu
- miten päätöstä halutaan oikaistavaksi
- millä perusteella päätöstä halutaan oikaistavaksi
- oikaisuvaatimuksen tekijä
- millä perusteella oikaisuvaatimuksen tekijä on oikeutettu tekemään vaatimuksen
- oikaisuvaatimuksen tekijän yhteystiedot

Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä lähetetään pyynnöstä. Asiakirjoja voi tilata Helsingin kaupungin kirjaamosta.